

69

7

11280

464

231

og vns. 299 pⁿ

studen. d. p. i

in vns. 299 pⁿ

+

670

united to quar diam. qm. est henda
f. c. b.

v. calia a mentis d. s. r. n. s. p. e. a. l. o. d. 3800 l. m. i.
~~62~~

~~141~~ 163

~~160~~

411

231

UVA. BHSC. IyR_231

Siguen se los casos: en los quales se
gun sancto Bernardino: el Frayle menor se deue esse
mar propietario: o de su propia voluntad: o de las co-
sas temporales.

Primero es: quando el fray-
le no requerido del perlado pide justicia: o vengança de
la injuria a el hecha: digo reqrido ꝛc. por: q̄ si le es man-
dado por el perlado: entonces alañando de si el desseo
dela vengança: por la obediencia: y por el zelo dela justicia: ꝛ por la
correccion fraterna: es obligado de denunciar la tal injuria a el hecha
a su perlado.

¶ El. ij. es dezir: q̄ alguna cosa sea suya: entendiendo q̄ es suya por
possession o juridicion: mas si entienda q̄ tiene el simple vso della/ no
es propietario.

¶ El. iij. es dezir: q̄ alguna cosa es dela orden: o del cõuento: en la ma-
nera ya dicha en este segundo.

¶ El. iiii. es lieuar bolsario en camino: para q̄ le prouea en sus necessi-
dades o en otra cosa alguna.

¶ El. v. q̄ndo sale de casa: maxime si se ha de tardar algunos dias/ y
sin licencia de su plado: lieua cõsigo la llau de la celda o del estudio: o
del carom: en fraude de su perlado.

¶ El. vi. q̄ndo reqrido por su hño: q̄ le p̄ste algũa cosa la q̄l no le p̄te-
nesce a el: o le es supstua: no q̄re comunicar se la.

¶ El. vii. es si recibe algũas pecunias p̄sonalm̄te o apareja el bacin
o ceppo para q̄ allí sean ofrecidas.

¶ El. viii. si haze q̄ la limosna a el ofrecida: sea de p̄uesta en algun lu-
gar: para q̄ en su nõbre y auctoridad sea erpendida: no guardandola
declaracion del Nicolao.

¶ El. ix. si la limosna dada por vna causa: la comuta en otro fin o con-
tra la voluntad del seño.

¶ El. x. q̄ndo tiene cosas dobladas: d̄ vna misma materia o supstias
o curiosas: y las vsa: aunq̄ sea p̄mitido por el perlado.

¶ El. xi. es veder o hazer ser vedida maderas o arboles o frutos: o or-
talza d̄ los huertos ꝛ lugares cõcedidos al vso d̄ los frayles.

¶ El. xij. es testar de algũa cosa por el adq̄rida: o a el cõcedida: o pe-
dir: o demandar: o rescibir: o erpende: o enagenar la paga de algun
seruicio o obra.

¶ El. xiiij. es tener parte en la ganancia o logro de alguna possession/
assi como de casas: viñas: o puertos. &c.

¶ El. xiiij. es defender / o robar / o demandar por fuerça / o contenci-
on: mostrando tener algún derecho o Señorio en las cosas que por
alguna fuerça / o derecho / son quitadas ala Orden / o al vfo de los
Frayles.

¶ El. xv. es vsar de alguna cosa agena cõtra voluntad o ignorando
lo el señor della.

¶ El. xvi. es cõuertir o aplicar por su propria auctoridad en su vfo / o
ageno el vfo de las cosas de la comunidad.

¶ El. xvij. es / hazer algún Contracto Obligatorio / en el qual con-
fiesse: ser le deuida alguna cosa: o el ser tenuto a pagar algo.

¶ El. xvij. es: buscar o hazer deponer algunas limosnas superfluas:
durante alguna limosna indiferentemente de puesta para las necessi-
dades de los Frayles.

¶ El. xix. es: asconder o negar a su JDerlado qualquiera cosa posse-
da contra su voluntad / o quando el JDerlado le manda communique
alguna cosa a otro frayle y no quiere.

¶ El. xx. es: no obedescer a su JDerlado en alguna cosa licita: quando
causa razonable no le escusa.

¶ El. xxj. es: contender con los Clerigos o legos o entre si: por algu-
nas obsequias de Finados: a qualesquier limosnas o demandallas
en juzio.

¶ El. xxij. es: celebrar Missas: principalmente por adquirir JDecu-
nias / o indiferentemente por otro precio: maxime quando los Fray-
les no tienen necesidad. presente o heminente para comprar o pagar
alguna cosa.

¶ El. xxiiij. es: enagenar o vender de baro de qualquiera titulo q̄ sea /
las cosas deputadas a algún vfo de los Frayles cõtra la voluntad del
señor diputante.

¶ El. xxiiij. es: guardar o deponer acerca de los seculares las cosas a
el concedidas o / no concedidas: sin sabiduria & consentimiento del
JDerlado.

¶ El. xxv. Quando alguno en tiempo de su Enfermedad: porque
va fuera del Conuento esconde la llave o otra cosa alguna: porque el
JDerlado no la vea o no despõga della lo q̄ le pareciere.

¶ El. xxvj. es tomar mas de las cosas de la comunidad que el JDer-
lado le concede: o de las Concedidas o no Concedidas a su vfo / por
su propria auctoridad enagenar / o dar algo a los Frayles o secu-
lares.

¶ El. xxvij. es: quando algun inferior pide con impaciencia al plado Superior lo que le ha quitado el perlado inferior: principalmente si le demanda como quien tiene en ella alguna propiedad.

¶ El. xxviii. es: mozar en algñ lugar o celda por su propria voluntad z contra la del perlado.

¶ El. xxix. es: apellar en la orden de las sentencias de los perlados: en las cosas que tocan ala propria persona: y no redundan en la offensa de Dios.

¶ El. xxx. pertenesce ala propiedad interior de la propria voluntad: la qual segun sant Bernar do sola arde en el Infierno: assi como quando alguno procura para si el Deslaxia: o honrra: porque segun Augustino: la auaricia / no solo consiste en las riquezas: mas tambien en las honrras.

Carta para instituyr conseruador.

Dn. A. canonigo de la Caxhe-
dral yglesia / o Dean / o Obispo. zc. o Inquisidor apostolico contra la heretica prauedad. juez apostolico conseruador: tomado por parte del Reuerendo padre. A. Prouincial o Guardian de tal prouincia o casa de la orden de los menores / por virtud de vna facultad: ala dicha orden Concedida de la silla apostolica: cuyo tbenor abaxo se porna. A todos los que la pñen te vieren / o de ella en qualquier manera supieren salud en Dios nuestro redemptor z criador: z a los nros mandamientos: q̄ mas verdaderamente son dichos apostolicos: firmemente obedescer: sabed que por el dicho Reuerendo padre. A. fuy con instancia rogado y requerido q̄ por quanto alas casas deste archobispado conuiene y es expediente y necessario: tener vna persona en dignidad ecclesiastica constituyda: la qual por auctoridad apostolica: pueda conoser y hazer justicia: en todas las cosas y causas: q̄ por qualquier razon y causa se mouieren: aunque sea tal que aunque no de hecho se pueda alo menos pensar tocantes ala dicha orde y casas en las quales administren cumplimiento de justicia y no les permitan a los dichos Frayles: casas: y orden. En manera algñ agrauiar ni molestar: y contra los molestadores y agrauiadores y pturbadores: pueda pceder por cēsuras ecclesiasticas: hasta inuocacion del brazo secular: aunq̄ las dichas psonas tengā qualquier titulo de dignidad: y execucion ecclesiastica: patriarcal: Archobispal: y Obispal: o Abundana dignidad seglar. No siendo

aceptados ala determinacion de los concilios y derechos q̄ disponen
 que los juezes apostolicos y conseruadores no puedan traer ni euo/
 car alas personas a su iuyzio: allende vna o dos dietas. Por tanto
 atendiendo ala facultad y commission Apostolica: y acatando otrossi
 alas prouisiones de los sumos Pontifices: que por razon delo suso
 dicho la sobre dicha orden tiene: por los quales nos podrá compeler
 por censuras ecclesiasticas a aceptar la sobre dicha cōseruatoria iuri/
 dicio: por la deuociō y reuerēcia q̄ tēgo al biēauēturado sant frācisco
 instituydor d̄la dicha ordē/ frayles y casas d̄lla: y por cōplir los man/
 damientos aplicos como soy obligado. Digo q̄ acepto z recibo la di/
 cha iuridiciō cōseruatoria z por tal juez cōseruador: me pronūcio: y q̄
 en todo lo q̄ alas causas z cosas de q̄ fuere req̄rido z pedido: p̄tsto
 hazer cōplimiēto de justicia como segun dios y canonicas cauciones
 hallare o conociere q̄ cōuiene: y por q̄ dela dicha auctoridad aplica: a
 mi eñsta parte cometida ningūo dubde z a todos sea māñfesto a q̄n
 lo sobre dicho o parte d̄llo atañe o atañere puede en q̄lq̄r manera: z
 nadie d̄llo puede p̄tender ignorācia por: ante el notario apostolico por
 q̄n fue req̄rido q̄ aceptasse la dicha iuridiciō z la acepte: y me fue p̄/
 sentada la dicha auctoridad apostolica en manera q̄ hizo fee: por vn
 trasumpto autentico auctorizado en la curia obispal de Salamanca:
 interpuesto el decreto iuridiciō y ordinario de puiso: oficial z vicario
 general del dicho obispado z signado de. Iñ. notario apostolico z pu/
 blico d̄la dicha audiēcia. Por t̄to la dicha clausula dela dicha aucto/
 ridad: mande a q̄ inferir: en lo q̄ toca ala dicha iuridiciō: z della mande
 dar se y testimonio para los q̄ la q̄sieren ver ipara conocimiento y no/
 ticia delo sobre dicho la qual es esta q̄ se sigue.

Artus epus seruus seruoz dei:

Ad ppetuā rei memoriā regiminis vniuersalis ecclesie
 zc. Ha se de poner toda como esta en el Monumenta
 ordinis. La qual acabada ha de dezir. E yo. Iñ. no/
 tario apostolico fue p̄sente ala dicha req̄sicion z p̄sentacion d̄la dicha
 gra apostolica z aceptaciō dela dicha iuridiciō: por el dicho seño:
 juez apostolico cōseruador: z por q̄ ante mi passo como dicho es: y en
 p̄sencia de los testigos de yuso nōbrados: por ende por la p̄sente doy
 fee: de todo lo suso dicho: guardādo en mi la dicha clausula eñste regi/
 stro: inserta: pa y q̄ndo fuere necessaria mostrarla: y dar fe della: por q̄
 la vi: y ante mi fue p̄sentada en vn libro de puilegios autenticos: so/
 bre los q̄les fue fulminado processo d̄l auditor dela camara apostoli/
 ca z del dicho p̄cesso z letras Apostolicas en el in clusas: entre las q̄

les era vna dela dicha bulla arriba nõbrada: q̄ en si contenia la dicha clausula: fue sacado traslado autentico en la curia Obispal de Salamanca: segun z como arriba esta dicho: testigos ala dicha requisiciõ: presentacion: acceptacion z juridicion rogados z requeridos que presente fueron. *IA. z. IA. cc.*

Poder y forma para instituyr syndico.

Pan quantos esta carta vie

ren como yo fray. *IA.* Ministro prouincial zc. Nos y en nombre de los frayles de los Monasterios deste Arçobispado / o Obispado. *Desimos:* que por quanto vos el honrrado. *IA.* vezino desta ciudad. *IA.* nuestro hermano que soys absente: bien como si fuesdes p̄sente: por la deuocion q̄ os tenemos z teneys a n̄ra ordẽ. *E* por q̄ conuiene alas casas z monasterios deste arçobispado: o obispado señalar vn syndico vsando del poder: facultad q̄ tenemos de nuestro santo padre *Innocencio* quarto. que comiença.

Dilectis filiis generali z prouinciali-
bus ministris Fratrum minorum. *E*otra concession z facultad: cõcedida por el papa *Nicolas* quarto que comiença.

Dilectis filiis generali z prouinciali-
bus ministris z custodibus. zc. *Desimos* z aclaramos: por esta p̄sente carta que señalamos a vos el dicho. *IA.* nuestro hermano z vos damos y otorgamos todo poder cumplido: bastante: libre: y lleno segun que lo podemos dar. *E* segun que mejor z mas cumplidamete p̄uede z deue valer de derecho: confor me alas dichas Bullas: para que seays de aqui adelante syndico z general administrador de este Arçobispado / o Obispado de todas las Casas z Monesterios que en el son o fueren hechas y edificadas: z de cada vna dellas: *E* vsando del dicho syndicato z administracion: podays vsar del / confor me al poder: que su santidad os da: z concede en las dichas bullas: por las q̄ les os da poder: q̄ en nombre dela santa yglesia de *Roma:* podays recibir z recaudar: z distribuyr: gastar: y vender: trocar: y enagenar: q̄ lesquier limosnas. mandas z pias causas: que por vida o por postrimera voluntad: fueren mandadas: dadas z cõcedidas: para el v̄so de

✠ iij

la dicha orden: ansí de mätenimientos z vestuarios: para los frayles: como para edificios z reparos delas casas nuestras del dicho Arçobispado z orden que fuere menester. E ansí mesino para que podays demandar y responder en iuyzio z fuera del: todo aquello q̄ vos quisieredes z por bien tuuieredes: como bastante y sufficiēte pcuradoz z fiel administrador: delas cosas q̄ ala santa yglesia de Roma cōuenigan z tocante a ella z al vso delos dichos frayles casas del dicho arçobispado z orden ofrescidas z dadas. E para que en nombre dela yglesia romana podays hazer z substituyr vn pcuradoz: o dos o mas quales z quantas vos quisieredes z por bien touieredes z reuocar los z criar a otros de nueuo: quedando en vos el principal poder deste syndicato z administracion. E sso mismo vos damos z otorgamos con todas sus yncidencias z dependencias: emergēcias: aneridades: coneridades. E con liberal z general administracion. E vos releuamos de toda carga de satisfadacion z fiadoria z de ratum iudicatum solui: con todas sus clausulas speciales z generales. E para complir lo contenido en este poder: lo firmamos en el registro de escriuano publico ante quien lo suso dicho otorgamos. hecha. zc.

¶ La manera que se ha de tener quando alguna Justicia viniere a sacar algũ retraydo de nuestras casas.

Dando quisieren entrar por fuerza o despues de entrado: quisieren hazer violēcia: si ouiere escriuano: diga el perlado. E scriuano dadme por testimonio como requiero al señor. N. q̄ no q̄brante la inmunidad dela yglesia: ni los privilegios de nra o: de: pues esta persona q̄ aqui se retruxo / no hizo ni cometio ningun delicto: delos q̄ el derecho señala y pone: para que no goze dela inmunidad dila yglesia: y si lo ha cometido: que me muestre la informacion dello: y si el caso fuere tal: que por el conoscimiento del no deue de gozar dela inmunidad dela yglesia: que yo estoy presto para le dar toda la libertad en esta casa que de derecho soy obligado. E si la justicia dixere q̄ mas to a traycion a alguno: y por ser hecho de proposito: no le vale la yglesia. Ha sefe de responder: que el derecho manda: q̄ ninguno fea sacado dela yglesia: por graue delicto que cometa: salvo si fuere publico robadoz / salteadoz de caminos / o destruydoz o q̄madoz de mieses

v publico robadoz
v salteadoz de caminos
v su audazia de mieses
v delito cometido en yglesia

que en estas cosas se p̄ com to
atn 12 a 3 s̄ p̄

por se acoger a ellas de noche; o se asconder para bazer las tales delictos, o dañar a los señores de las tales mieses: segun que lo manda el derecho en la ley **N**resenti, en el **C**odigo en el titulo. **D**e his q̄ ad ecclesias confugiunt en el capitulo **I**nter alia de immunitate ecclesiarum. **O** si cometio algun delicto en la yglesia cõforme al capitulo de **I**mmunitate ecclesiarum. **E** q̄ si algo desto a hecho; q̄ le reçero q̄ lo muestre por informacion: z q̄ no le sera hecha resistencia ninguna: donde no q̄ protesta de se querer del delante de quien z como derecho deua. **Y** q̄ si algun escandalo se hiziere o se recresciere muerte: o algũ otro daño: q̄ sea a su culpa z cargo. **Y** sepa q̄ ipso facto incurreria en descomuniõ mayor: de la qual no podia ser absuelto sino por el **N**apa. **E** si la justicia direre q̄ porq̄ mato a afechãças: q̄ no le vale la yglesia: porq̄ assi lo dispone la ley en vna autentica de mandatis principum. **Y** en el **C**apitulo de homicidio. **H**a se le de responder q̄ aq̄lla autentica esta ya emendada: por el **C**apitulo **I**nter alia, segun lo tiene el **A**bad en el mesmo **C**apitulo, y el **C**apitulo primero de homicidio: se entiende de los delictos cometidos en la yglesia: segũ lo tiene el **A**bad y el **I**nõcencio. **Y** si de hecho el juez sacare el retraydo: tomara cõseruador: el qual despues de reçebida informacion del delicto: declare los delinquentes auer incurrido en sentencia de excomunion mayor: y dõ pues mandar citar a los delinquentes para que vayan a ver se **C**õdemnar: z si apellaren: no podran al conseruador constreñir a que los absuelva: porque alegara que no descomulgo: mas que dclaro como executor: y desta manera se procedera conforme a derecho: segũ nuey stros preuilegios. **Y** deue se siempre detener esta **C**autela / que el juez **C**õseruador declara auer incurrido los tales delinquentes en excomunion antes que los cite: porque si apellaren: no le podrã mãs dar que absuelva: porque el no descomulgo: mas solamente declaro / y aunque o tozgue la apellacion: porque no podra bazer otra cosa siẽ pre quedaran descomulgados: porque fueron declarados antes que apellassen.

Claus deo.

In confugientis ad ecclesiam sit defendendum in ea, nec sunt in ea
molestandi nec vestire nec detinenda et de usumanda
¶ ita tex. mil. p. sententia et debent quod ecclesiam fr. tenent
et de heredi. feo. m. 3. p. c. 2. §. 1. et non solum est
in terra quod in ecclesia s. in aedificiis ecclesie in quacumque
gratu passu in maner et in alius quibuslibet rex opti
¶ inq. in c. si antiqua 1797. tex. in d. ta. lege. §. 1. et
§. 2. in a. excommunicati talis violenta excommunicati
do nec resistunt ex parte sua: b. quare p. con
m. al. d. omni. §. ea. q. leguntur et non tamen in c.
q. in q. h. m. c. ad h. q. de in m. m. c. h. p. o. t. violator
p. am. et r. in no. gent. solida l. a. t. a. m. i. s. t. a. m. l. t. a.
h. p. m. i. t. a. t. e. x. m. s. i. q. s. o. n. t. a. m. a. x. 1797. h. viola
toris post in p. b. l. i. a. l. a. p. o. u. e. s. r. e. p. u. t. a. t. y. e. t. d. o. u. e.
e. t. d. o. n. a. t. e. m. e. n. d. e. n. t. e. x. c. o. m. m. u. n. i. t. a. t. e. t. e. n. e. r. i. o. a. b. e. r. i. d. e. n. t.
violatoris in r. e. n. d. y. t. a. d. v. i. o. l. a. t. i. o. e. e. c. c. l. e. s. i. e. i. n. m. m.
t. e. x. t. y. m. o. d. i. t. e. s. i. c. a. n. t. i. q. u. e. i. m. p. r. o. z. i. s. i. q. s. c. o. n. t. r. a.
m. a. x. e. a. d. e. c. c. l. e. s. i. a. m. e. t. d. i. c. t. a. m. e. t. d. i. c. t. a. m. b. e.
m. e. s. q. p. o. s. s. i. t. o. p. t. i. m. e. r. e. p. e. t. i. a. b. e. c. c. l. e. s. i. a. c. u. s. i. t. p. o.
n. a. t. a. a. p. a. l. i. b. e. r. t. a. t. e. i. n. m. i. d. i. u. o. i. m. p. r. o. z. i. c.
de heredi. feo. in s. m. a. c. m. i. t. a. t. i. c. i. s. i. n. m. m. y. t. a. s. s. i. c. i. l. l. o.
q. e. x. p. a. t. i. o. p. v. i. o. l. e. n. t. i. a. t. u. s. §. x. q. m. e. x. p. a. t. i. o. b.
e. c. c. l. e. s. i. a. r. e. s. t. i. t. u. m. i. g.
r. h. e. t. a. l. e. s. v. i. o. l. e. n. t. i. e. s. f. a. c. i. e. n. t. e. s. s. o. l. v. e. n. t. x. x. l. h.
b. r. a. s. e. n. d. e. n. t. e. x. c. o. m. m. u. n. i. t. a. t. i. s. p. i. e. r. i. s. i. m. y. 1797
e. t. q. s. q. s. i. n. d. e. n. t. y. f. u. e. r. i. t. r. e. g. i. s. t. r. a. t. i. l. e. g. i. e. p. e. l. a. b. a.
t. a. b. y. f. i. c. i. a. n. t. v. i. o. l. e. n. t. i. a. f. u. e. r. i. t. i. n. g. e. s. s. o. n. a. s. e. d. i. f. i. c.
t. i. a. m. i. n. m. o. n. a. c. h. y. s. e. a. n. t. e. m. a. t. i. z. e. t. e. x. b. o. n. a. e. o. r. y.
e. c. c. l. e. s. i. a. p. i. q. u. e. i. g. u. p. e. t. r. o. q. u. a. d. a. n. t. e. a. c. h. e. s. i. c. s. i. q. s.
d. e. n. i. c. a. p. s.
i. t. e. n. f. i. q. s. e. x. e. m. e. r. i. t. a. b. i. q. u. e. d. e. c. l. a. r. a. t. i. n. u. l. l. y. e. p. q. p. o. r.
i. n. a. b. s. o. l. v. e. n. t. i. p. a. u. t. e. r. i. t. e.
UVA. BHSU IYR_231

l'p' ad r'as
 n' deapir
 v'p' de
 cl' l' d's
 t' p' q's
 m' h' r' q's
 f'acile
 ff' aol.
 d' n' l' c
 p' m' d' r' a
 l' e' g' d' l' r'

He sig's m' e' r' r' m' e' m' g' m' d' e' n' o' l' m' o' n' a' r' h' y
 m' b' l' g' e' p' q' e' n' a' b' s' o' l' b' e' a' t' m' t' e' r' a' d' r' o' m' a' y' p' o' t'
 s' i' c' e' n' q' u' e' s' t' o' l' y' i' p' e' a' b' s' o' l' v' e' r' 179 4' i' s' i' q' s' s' u' a' d' e' n' t' e'
 d' i' a' b' o' l' o'
 i' t' e' s' i' q' s' a' b' e' r' h' i' a' v' i' o' l' e' n' t' e' r' a' l' i' q' h' u' s' e' x' t' a'
 v' e' r' b' i' a' d' i' n' s' t' o' r' p' u' b' l' i' c' i' a' u' t' i' n' t' e' s' e' m' a' j' e' s'
 t' a' t' i' p' r' i' m' i' t' 179 4' i' s' i' q' s' s' u' a' d' e' n' t' e' d' i' a' b' o' l' o'
 v' i' d' e' l' i' g' e' o' h' a' r' p' e' n' a' i' n' n' i' s' e' r' q' s' i' n' p' e' r' i' t'
 v' e' s' t' i' m' e' n' t' a' a' l' i' a' n' g' c' l' e' r' i' c' i' l' r' e' l' i' g' i' o' s' i'

He in q' d'na ecclia lesa o' m' n' e' s' ecclie s' t' l' e' s' e'
 q' p' a' r' t' i' o' n' l' a' r' e' s' ecclie s' t' m' e' n' b' z' a' v' t' h' e' ecclie
 i' n' h' i' c' i' l' o' q' t' 27 q' p' q' u' e' r' e' i' b' e' i' n' t' e' x' t' u'
 v' n' i' t' a' t' i' c' o' l' u' m' b' a' m' e' a' b' m' y' c' o' r' p' o' r' a' b' n' g' s' p' e' c' t'

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

UVA. BHSC. 1yR_231

pauperumq; sic dñarum medius: sic pe nite

Res ordines hic ordinat: p̄mūq; fratrum nominat minorum:

tum terius: ferum capit vtrumq; .x. Q̄a pro nobis b̄e fr̄a c̄ice.

Achiridion seu Adanuale fratrum minorum:
regularia instituta eorūdem fratrum; necnon aliar
personarū religiosarū sub platorū dicti ordinis re-
gimine militantium; comodissime cōtinens.

Prologus.

Si compediariam viam indicatis gemino beneficio iuuat studiosus. Primum vt maturius quod tendit ptingat. deinde vt minore labore sumptuqz quod sequitur assequat. Igitur cu in libello Compendium priuilegioru fratrum minoru nuncupato: omnia aplica indulta in ceteris priuilegioru dicti ordinis libris: pferim adonumeta:z Supplemētum appellatis cōtenta: sūmatim: ordinatoqz pgressu posita sint: (ex quo quāta vtilitas sequuta sit: aliorū sit iudicium) opere precium visum est: reliqua in prefatis libris regularia instituta cōcernentia (inutilibus tamē omisis: multisqz alijs vtilibus ac necessarijs adiectis: pro ijs qui compediariam viam libentius amplectunt) sub aliud redigere compendiu: quaten⁹ anfractus librorū predictoz vtari valeat: fiatqz per pauciora qđ per plura vix fieri poterat. Et vero quia hmoi libellum in manib⁹ iugiter habere oportet: Enchiridion seu aduuale appellandū censuimus. In hoc autē regulariū institutionū opusculo posita: tripartita sunt. Primo em que directe: ac p̄cise fratres minores cōcernunt: ponūtur. Deinde que alijs ordinibus sub ducatu prelatorū dicti ordinis militantib⁹ attinent: sequūtur. Demū aliqua om̄es pfatos ordines cōcernētia annectunt. Que om̄ia in tabella seu indice ppe finem huius libelli specificant. Quicūqz ergo predictoz in sua regulari alijsqz regularib⁹ institutis instrui (vt oportet) voluerit: hoc amplectat Enchiridion seu aduuale: idqz voluat atqz reuoluat: breuiqz tēporis spatio: sui voti compos euadet.

Explicitus prologus.

In laudem seraphici patris francisci.

Salue magne pater: rector lux fulgida salue.

Salue doctor mundi: lucerna inclita salue.

O salue illustratio gentis: tu via salue.

O salue prece diuine: o gloria salue.

Christo conclauaris: sacra qz stigmata portas.

Et animis mundo: mundus tibi sic cruce pendet.

Aere suspensus: miseria plurima cernis.

Atqz polim visas: fastidis vincula carnis.

Distichum ad lectorem.

Seraphici quicumqz legis patris acta: precare:

Numine ab vtroqz vt deserat autor opem.

Item aliud distichum.

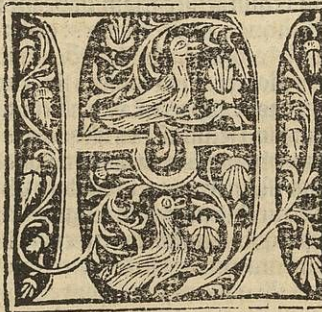
Seraphici normam francisci carpere gliscens:

Illec modico sculpta: comparet ere sibi.

Enchiridiō seu Manuale

fratrū minorꝝ regularia instituta eorū dem fratruꝝ;
necnon aliarū personarū religiosarū sub prelatoꝝ di
cti ordinis regimine degentiꝝ; cōtinens; per quē
dam fratrem minorē puincie sancti Jacobi cōpila
tum; foeliciter incipit.

Honorius epus servus servorū dei: di
lectis filiis fratri Frā
cisco ꝛ alijs fratribus
de ordine fratruꝝ mi
norum: salutem ꝛ apo
stolicā benedictionē.
Solet annuere sedes
apostolica pijs votis:
et honestis petentiꝝ
desiderijs: fauorē be
nivolū impartiri. Ea
propter dilecti in dño filij: vsis pijs precibꝫ inclinatio:
dinis vestri regulā a bone memorie Innocentio papa
pdecessore nostro approbatā: annotatam p̄sentibꝫ: au
ctozitate vobis aplica cōfirmamus: ꝛ presentis scripti
patrociniō cōmunimus. Que talis est.

Honorius epus servus servorū dei: di
lectis filiis fratri Frā
cisco ꝛ alijs fratribus
de ordine fratruꝝ mi
norum: salutem ꝛ apo
stolicā benedictionē.
Solet annuere sedes
apostolica pijs votis:
et honestis petentiꝝ
desiderijs: fauorē be
nivolū impartiri. Ea
propter dilecti in dño filij: vsis pijs precibꝫ inclinatio:
dinis vestri regulā a bone memorie Innocentio papa
pdecessore nostro approbatā: annotatam p̄sentibꝫ: au
ctozitate vobis aplica cōfirmamus: ꝛ presentis scripti
patrociniō cōmunimus. Que talis est.

Honorius epus servus servorū dei: di
lectis filiis fratri Frā
cisco ꝛ alijs fratribus
de ordine fratruꝝ mi
norum: salutem ꝛ apo
stolicā benedictionē.
Solet annuere sedes
apostolica pijs votis:
et honestis petentiꝝ
desiderijs: fauorē be
nivolū impartiri. Ea
propter dilecti in dño filij: vsis pijs precibꝫ inclinatio:
dinis vestri regulā a bone memorie Innocentio papa
pdecessore nostro approbatā: annotatam p̄sentibꝫ: au
ctozitate vobis aplica cōfirmamus: ꝛ presentis scripti
patrociniō cōmunimus. Que talis est.

In nomine domini: incipit regula ꝛ vi
ta minorū fratrum. Cap. i.

a. Si quis vult veni
re post me abneget
semetipsum. Mat. 17
b. Si vis p̄fectus esse
vade ꝛ vende oīa q̄
habes. ꝛ. Mat. 19.
c. Sūt eunuchi qui
se castraverūt pro
pter regnū celozꝝ.
Mat. 19.

Regula ꝛ vita minorū fratrum hec est: scz dñi no
stri Jesu christi sanctū euangelijꝫ observare: vi
nendo in obedientia: a. sine proprio: b. et in castitate. c.
Frater franciscus p̄mittit obedientiā ꝛ reuerentiā
dño pape Honorio: d. ac successoribꝫ eius canonice in
trātibꝫ: e. ꝛ ecclesie romane. Et alij fratres teneant fra
tri Francisco: et eius successoribus obedire.

De his qui volūt vitam istam accipere: ꝛ quali
ter recipi debeant. Cap. 2.

Si qui voluerint hanc vitā accipere: ꝛ venerint ad
fratres n̄fos: mittant eos ad suos ministros pro
uinciales: a. quibus solūmodo et non alijs: recipiendi
fratres licentiā cōcedatur. Adinistri vero diligēter exa
minent eos de fide catholica: ꝛ de ecclasticis sacramē
tis. b. Et si hec omnia credant: ꝛ velint ea fideliter confi
teriet vsqꝫ in finem firmiter observare: et p̄pores non

d. Pasce o
ves meas.
Joan. 21.
e. Qui nō in
trat p̄ ostijꝫ
fur est et la
tro. Joā. 10.

c. Qui p̄se
rauerit vsqꝫ
in finem: hic
saluus erit.
Mat. 24.

a. Ite ꝛ odite vos
sacerdotibꝫ. Luc. 17

b. Tu credis in fi
liū dei? Joā. 9.

a ij

Regula fratrum minorum.

d. Si quis venit res: d. vel licentiam eis dederint auctoritate diocesani post me: et non odit epi voto continentie iam emissio: et illius sint etatis vropsem suus et matre res: q. nō possit de eis oriri suspitio: dicant illis verbū et vrozē tē. Luc. 14. sancti euāgelij: e. q. vadant et vēdant omnia sua: et ea stude. Vade et vēde omnia deant pauperib⁹ erogare. Nō si facere non potuerint: nia que habes. tē. sufficit eis bona voluntas. Et caueāt fratres et eozus ministri: ne solliciti sint de rebus suis tēporalibus: f. vt f. Nolite solliciti et libere faciāt de reb⁹ suis: quicqd dñs inspirauerit eis. Si tamē consiliū requirat: licentiam habeant ministri mittendi eos ad aliquos deum timētes: quoz consilio bona sua pauperib⁹ erogent. Postea cōcedant eis pānos pbationis: videlicet duas tunicas sine caputio: et cingulum: et brachas: et caparonē vsq; ad cingulus: nisi eisdem ministris: aliud secundū deū aliquando videat. finito vero anno pbationis: recipiant ad obedientiā: pmittētes vitam istam semper et regulam obseruare. Et nullo modo licebit eis de ista religiōe erire: iuxta mādātū dñi pape: quia secundū sanctū euāgelij: nemo mittens manū ad aratrum: et aspiciens retro: aptus est regno dei. f. Et illi qui iam pmiserunt obedientiam: habeāt vnā tunicā cum caputio: g. et aliam sine caputio: qui voluerint habere. Et qui necessitate cogunt: possint portare calciamenta. b. Et fratres omēs vestimenta sādalijs. mar. 6 stinētis vilibus induantur: i. et possint eas repetiēte de t. Qui mollibus in facis et alijs pecijs: cū bñdictione dei. Quos monedunt. tē. math. 11. et exhortoz: ne despiciāt neq; iudicēt homines: k. quos viderint mollibus vestinētis et coloratis indutos: vti et nō iudicabimini. cibus et potib⁹ delicatis: sed magis vnusquisq; iudicet se. tē. math. 7. et Luc. 6. et despiciat semetipsum.

Equipollēs precepto.

Preceptus inhibitorij.

Equipollēs precepto.

Egpo. p̄ce.

Egpo. p̄ce.

Admonitio

f. Nemo mittens manū. tē. Luce. 9. habeāt vnā tunicā cum caputio: g. et aliam sine caputio: qui voluerint habere. Et qui necessitate cogunt: possint portare calciamenta. b. Et fratres omēs vestimenta sādalijs. mar. 6 stinētis vilibus induantur: i. et possint eas repetiēte de t. Qui mollibus in facis et alijs pecijs: cū bñdictione dei. Quos monedunt. tē. math. 11. et exhortoz: ne despiciāt neq; iudicēt homines: k. quos viderint mollibus vestinētis et coloratis indutos: vti et nō iudicabimini. cibus et potib⁹ delicatis: sed magis vnusquisq; iudicet se. tē. math. 7. et Luc. 6. et despiciat semetipsum.

De diuino officio: et ieiunio: et quomodo fratres debeant ire per mūdum. Cap. 3.

a. Turbe clamabat Osanna filio dauid. Math. 21. b. Eū oratis: dicite pater noster. tē. Math. 6. c. Eū ieiunasset. tē. Math. 4. Clerici faciant diuinū officium secundū ordinem sancte Romane ecclesie: a. excepto psalterio: ex quo habere poterūt breuiaria. Laici vero dicāt viginti quatuor pater noster: b. pro matutino: pro laudib⁹ quinque: pro prima: tertia: sexta: nona: p qualibet istarū septem: pro cōpletorio septem: et orent p defunctis. Et ieiunent: c. a festo omnium sanctorū: vsq; ad natiuitatem dñi. Sanctam vero quadragesimā que incipit ab epiphania vsq; ad cōtinuos quadragesima dies: quam dñs suo sancto ieiunio cōsecrauit: qui volūtarie eam ieiunāt: benedicti sint a dño: et qui nolunt nō sint astricti: sed aliā vsq; ad resurrectionē dñi ieiunēt. Alijs autē tēporib⁹: nō teneantur nisi sexta feria ieiunare. Tēpore vero manifeste necessitatis: nō teneant fratres ieiunio corporali. d.

Equipollēs precepto.

Equipollēs precepto.

Bñdictio.

Equipollēs precepto.

d. Discipuli colligebant spicas: et comdebant. Math. 12.

e. Nō resistere malo. Matb. 5.

f. Qui voluerit contere sedere tecū: & tollere tunicā. 7c. mat. 5

g. Iesus autē non respōdit. Mat. 27.

b. Discite a me: quia mitis sum & hūilis corde. mat. 11.

i. Mirabātur oēs de iis. Luce. 2.

a. Nolite possidere aux: nec argētū: nec es in zonis. mat. 10.

b. Quos dedisti mihi: custodiri. Joā. 17

c. Quā nisi vos sine saculo & pera. 7c. Luce. 22

a. Quid vobis statim tota die otiosi. ma. 20

b. In spū opz deū adorare. Jo. 4. Opz semp ozare. Luc. 18.

c. Querite primū regnū dei. 7c. mat. 6.

a. Fili? vobis non habet ubi reclinet caput suum. Matb. 8.

b. Qui se hūiliat exaltabit. Luce. 14.

c. Pauper sū ego. ps.

d. Vitā eternā possidebitis qui reliquistis omnia. Mat. 19.

Ego dispono vobis regnū. Luce. 22.

e. Nolite possidere. 7c. Matb. 10.

f. In hoc cognoscēt omēs quod mei estis: si charitātē adiuicem habueritis. Jo. 13.

Et Consilio vero moneo et exhortor fratres meos in Admonitio domino Iesu christo: ut quādo vadunt per mūdum:

non litigent: e. nec cōtendant verbis: f. nec alios iudicent: sed sint mites: pacifici et modesti: g. mansueti et humiles: b. oneste loquentes: i. omnibus sicut decet. k. Iesus fati gat? ex itinere. Joā. 4.

Et nō debeāt equitare: nisi manifesta necessitate vel infirmitate cogant. k. Et In quancūq; domū intraverint: primū dicāt. Par huic domui. l. Et secundū sanctum euangeliū: de omnibus cibis qui apponūtur eis: liceat manducare. m. l. Luce. 10. m. Manducate q̄ apponunt vobis Luce. 10.

Et Quōd fratres non recipiant pecuniam. Cap. 4.

Receptus Recipio firmiter fratrib? vniuersis: ut nullo modo denarios vel pecuniā recipiant: per se vel per interpositā personam. a. Et Tamē pro necessitatibus infirmorū: & alijs fratribus inducēdis: per amicos spirituales ministri tantū et custodes sollicitam curam gerant: b. secundū loca & tēpora: et frigidās regiones: sicut necessitati viderint expedire. Et semp saluo: ut sicut dictū est: denarios vel pecuniā non recipiant. c. Equipollēs pcepto.

De modo laborandi. Cap. v.

Ratres illi quibus dedit domin? gratiā laborandi: laborent fideliter & deuote: a. ita quod excluso otio anime inimico: sancte ofortis & deuotionis spiritū nō extinguant: b. cui debent cetera tēporalia deseruire. c. De mercede vero laboris: pro se et suis fratribus corporis necessaria recipiant: preter denarios vel pecuniā. Et hoc humiliter sicut decet seruos dei: & paupertatis sanctissime sectatores.

Et Quōd fratres nihil sibi appropient: et de elemosina petenda: & de infirmis fratribus. Cap. 6.

Ratres nihil sibi appropient: nec domū: nec locum: nec aliquā rem: a. sed tanq; peregrini & adhibitorū.

nene in hoc seculo: in paupertate & humilitate: b. dno famulātes: vadāt pro elemosina cōfidēter. Acc oportet eos verecūdari: quia dñs p nobis se fecit pauperē: c. in hoc mūdo. Nec est illa celsitudo altissime paupertatis: q̄ vos charissimos frēs meos: heredes & reges regni celoz instituit: d. paupes rebus fecit: virtutib? sublimauit. Nec sit portio vstra: que perducit in terra viuentū.

Eui dilectissimi fratres totaliter inherētes: nihil aliud pro nomine dñi nostri Iesu christi in perpetuū sub celo habere velitis. e. Et vbiq; sunt & se inuenerint

Admonitio fratres: ostēdant se domesticos inuicē inter se: & secrete manifestet vnus alteri necessitatē suam. f. Quia si mater nutrit & diligit filium suum carnalē: quāto diligentius debet quis diligere fratrem suum spiritualem?

Regula fratrum minorum.

Et si quis eorum in infirmitate ceciderit: alij fratres debent ei seruire: sicut vellet sibi seruire.

De penitentia fratribus peccatis imponenda. Cap. 7.

a. Sicut lunaticus quem non potuerunt curare discipuli: curatus est a domino. Luc. 9.

b. Discite quod est misericordia volo. mat. 9.

c. Quicunque ligauerit super terram.

d. Fratri iudei voluerit precipitare dominus. Luc. 4.

Si qui fratrum instigante inimico mortaliter peccauerint: pro illis peccatis de quibus ordinatum fuerit inter fratres: ut recurrat ad solos ministros provinciales: teneantur predicti fratres ad eos recurrere: a.

scilicet poterint sine mora. Et ipsi vero ministri si presbyteri sunt: cum misericordia: b. iniungant illis penitentiam.

Et si vero presbyteri non sunt: iungi faciant pro alios sacerdotes: c. ordinis: sicut eis in deum melius videbitur expedire. Et cauere debent ne irascantur: d. et conturbentur propter peccatum alicuius: quia ira et conturbatio impediunt charitatem.

De electione generalis ministri huius fraternitatis: et de capitulo penthecostes. Cap. 8.

a. Magister versus vnus est christus. Mat. 23.

b. Qui maior est inter vos: erit versus seruus. Mat. 23.

c. Non mea: sed tua voluntas fiat. Mat. 26.

Oper habere generalem ministrum: a. et seruum totius fraternitatis: b. et ei teneantur firmiter obedire. c.

Quo decedente: electio successoris fiat a ministris provincialibus et custodibus in capitulo penthecostes: in quo provinciales ministri teneantur infirmum conuenire: ubique a generali ministro fuerit constitutum. Et hoc semel in tribus annis: vel ad alium terminum maiorem vel minorem: sicut a predicto ministro fuerit ordinatum.

Et si aliquo tempore appareret vniuersitati ministrorum provincialium et custodum: predictum ministrum non esse sufficientem ad seruicium et communem utilitatem fratrum: teneant predicti fratres quibus electio data est: in nomine domini: alium sibi eligere in custodem. d. Post capitulum vero penthecostes: ministri et custodes possint singuli si voluerint et eis expedire videbitur: eodem anno in suis custodiis: semel fratres suos ad capitulum conuocare. e.

De predicacionibus. Cap. 9.

a. In quacumque ciuitate intraueritis: et non receperit versus. Mat. 10.

b. factum est versus domini super Ioannem. Luc. 3.

c. Si cecus ceco ducatur presertim: ambo in foveam cadunt. Mat. 18.

d. De bono thesauro cordis profertur. Mat. 12.

e. Adhuc eos curare i. firmos. Mat. 10.

f. Super cathedram moysi sederunt scribe. Mat. 23.

Ratres non predicent in sermone alicuius episcopi: cum ab eo illis fuerit contradictum. a.

Et nullus firmiter populo penitentiam audeat predicare: nisi a generali ministro huius fraternitatis fuerit examinatus et approbatus: b. et ab eo officium predicacionis sibi concessum. c. Adhuc quoque et exhortator eosdem fratres: ut in predicacione quam faciunt: sint examinata et casta eorum eloquia: d. ad utilitatem et edificationem populorum. e. Annunciando eis vitia et virtutes: f. penam et gloriam: g. In bonum autem ad ignem: h. In breuitate sermonis: quia verbum abbreviatum fecit dominus super terram.

De admonitione et correctione fratrum. Cap. 10.

Episcopos precepto.

Admonitio

g. In bonum autem ad ignem: h. In breuitate sermonis: quia verbum abbreviatum fecit dominus super terram.

a. Qui maior est iter vos: sit vester seruus. Math. 20.

b. Corripe eum inter te ipsum. Math. 18.

c. Imponit onera impo-
portabilia. 1. Cor. 10. 23

d. Qui fecerit volunta-
tem patris mei. 1. Cor.
Math. 12.

e. Redde domo vota
tua.

f. Qui maior est inter
vos: erit vester seruus.
Math. 10.

g. Nolite solliciti esse
1. Cor. 7.

h. Exemplo apostolorum qui
erant idiotae. Luce 11. 14.

i. Anctio docebit vos
omnia. 1. Joannis. 2.

k. Opamini non cibum
qui perit: sed qui per-
manet in vita aeterna.
Joan. 6.

l. Oportet semper o-
rare. Luce. 18.

m. In patientia vestra:
possidebitis animas ve-
stras. Luce. 21.

a. Qui viderit mulie-
rem ad concupiscendum
eam. Math. 5.

b. Ne homini illi per-
quem scandalum venit.
Math. 18.

a. Ecce ego mitto vos
sicut oves iter lupos
Math. 10.

Ratres qui sunt ministri et serui aliorum fratrum: a. visitent et moneant fratres suos: et humiliter et charitative corrigant eos: b. non precipiant eis aliquid: quod sit contra animam suam et regulam nostram. c. fratres vero qui sunt subditi: recordentur quod propter deum abne- gauerunt proprias voluntates. Et Unde firmiter pre- cipio eis: ut obediant suis ministris: d. in omnibus que preceperunt domino observare: et non sint contraria anime et regule nostre. e. Et ubique sunt fratres qui sci- rent et cognoscerent se non posse regulam spiritualiter ob- servare: ad suos ministros debeant et possint recurrere. Ministri vero charitative et benigne eos recipiant: et tantam familiaritatem habeant circa ipsos: ut dicere possint eis et facere sicut domini seruis suis. Nam ita de- bet esse: quod ministri sint serui omnium fratrum. f. Admo- nico vero et exhortor in domino Iesu christo: ut caveant fra- tres ab omni superbia: vana gloria: inuidia: auaricia: cura et sollicitudine huius seculi: g. detractione et mur- muratione. Et non curent nequias litteras: has dis- cere: h. sed attendant quod super omnia desiderare debent ha- bere spiritum domini: i. et sanctam eius operationem: k. ora- re semper ad deum puro corde: l. et habere humilitatem et patientiam: m. in persecutione et in infirmitate: et dili- gere eos qui nos persequuntur: reprehendant et arguant: quia dicit dominus. Diligite inimicos vestros: et orate pro persequentibus et calumniantibus vos. Beati qui perse- cutionem patiuntur propter iustitiam: quam ipsorum est reg- num celorum. Qui autem perseveraverit usque in finem: hic saluus erit.

Quod si non ingrediatur monasteria monachorum. 1. 11. Recipio firmiter fratribus universis: ne habeant suspecta consortia vel consilia mulierum. a. Et ne ingrediatur monasteria monachorum: preter illos qui- bus a sede apostolica concessa est licentia specialis. c. Nec fiant copatres virorum vel mulierum: ne hac occasione in- ter fratres vel de fratribus scandalum orietur. b.

Quod de euntibus inter sarracenos et alios infideles. 1. 12. Vicinorum fratrum divina inspiratione voluerint ire inter sarracenos et alios infideles: a. petant inde licentiam a suis ministris principalibus. Mini- stri vero nullis eundi licentiam tribuant: nisi eis quos viderint esse idoneos ad mittendum. c. Ad hoc per obe- dientiam iniungo ministris: ut petant a domino papa vnum de sancte Romane ecclesie cardinalibus: qui sit gubernator: protector: et corrector istius fraternita- tis: ut semper subditi et subiecti pedibus eiusdem sar-

Preceptus

Equipollens precepto.

Admonitio

Preceptus

Preceptus

Licentia.

Preceptus

Testamentum beati Francisci.

b. fides tua sancte ecclesie: stabiles in fide catholica: b. paupertatem et humilitatē: et sanctū te saluum se euangelium dñi nostri Jesu christi quod firmiter pmisimus: obseruemus. c. cit. Adat. 9. ¶ Nulli ergo omnino homin liceat: hanc paginā nostre cōfirmationis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. ¶ Si quis autē hoc attēptare p̄sumpserit: indignationē op̄otētis dei: et beatorū Petri et Pauli apostolorū eius: se nouerit incururū. Datū Laterani. 3. kalendas Decēbris: pontificatus nostri anno octauo. ¶ Explicit regula fratrum minorum.

¶ In nomine dñi: incipit testamētum beatissimi patris nostri seraphici Francisci.

¶ Domin⁹ dedit mihi fratri Francisco incipe facere penitentia: quia cū essem in peccat⁹: nimis videbaſ mibi amarū videre l' p̄zosos: sed ipse dñs adduxit me inter illos: et feci miam cū illis. Et recedente me ab ipsis: id quod videbaſ mibi amarū: cōuersum fuit in dulcedinē anime et corporis. Et postea parū steti: et erui de seculo. ¶ Et dñs dedit mihi talem fidem in ecclesijs suis: vt ita simpliciter adorare et dicerem. Adoramus te sanctissime dñe Jesu christe hic et ad omnes ecclesias tuas que sunt in toto mundo: et bñdicimus tibi: quia per sanctā crucē tuam redemisti mūdum. ¶ Postea dñs dedit mihi et dat tantā fidem in sacerdotib⁹ qui viuūt s̄m formā sancte romane ecclesie: p̄pter ordinem ipsorū: q̄ si facerent mihi persecutionē: volo recurrere ad ipsos. Et si haberem tantā sapientiā quantā Salomon habuit: et inuenire pauperes sacerdotes huius seculi: in ecclesijs in quibus morant⁹: nolo p̄dicare contra voluntatē ipsorū. Et ipsos et omnes alios volo timere: amare: et honorare sicut meos dños. Et nolo in ipsis considerare peccatū: qz filium dei cerno in ipsis: et dñi mei sunt. Et p̄pter hoc facio: quia nihil video corporaliter in hoc seculo de ipso altissimo filio dei: nisi sanctissimū corp⁹ et sanguinem suum: qd ipsi recipiūt: et ipsi soli alijs ministrant. Et hec sanctissima misteria volo super omnia honorare et venerari: et in locis preciosis collocari. ¶ Sanctissima nomina et verba eius scripta vbicūq; inuenero in locis illicitis: volo colligere: et rogo q̄ colligant⁹: et in loco honesto collocent⁹. ¶ Et omnes theologos: et qui ministrant nobis verba diuina: debem⁹ honorare et venerari: sicut eos qui ministrant nobis spiritū et vitam. ¶ Et postq̄ dñs dedit mihi curam de fratrib⁹: nemo ostēdebat mihi quid deberem facere: sed ipse altissimus reuelauit mihi: q̄ deberē viuere s̄m formā sancti enāgelij. Et ego paucis verbis et simplicib⁹ feci scribi: et dñs papa cōfirmavit mihi. ¶ Et illi qui veniebāt ad recipiendū vitā istam: omnia que habere poterāt dabant pauperib⁹: et erant cōtenti tunica vna: intus et foris repetiata qui volebant: cum cingulo et brachijs: et nolebam⁹ plus habere. ¶ Officiū dicebamus clericis s̄m alios clericos: laici dicebant pater n̄r. Et satis libenter manebam⁹ in ecclesijs paupculis: et derelictis: et eramus idiotē: et subditi oibus. ¶ Et ego manib⁹ meis laborabā: et volo laborare: et omnes alij fratres firmiter volo q̄ laborēt: de laboritio quod ptinet ad honestatē. Et qui nesciūt discant: non p̄pter cupiditatē recipiendī precii laboris: sed propter bonū exemplū: et ad repellendū ociositatē. Et quādo non daret nobis precii laboris: recurrām ad mesam dñi petēdo elemosinā ostiatim. ¶ Salutationē mihi dñs reuela

nit: vt dicerem⁹. Dñs det tibi pacem. ¶ Laueant sibi fratres: vt ecclesias et habitacula: et omnia alia que pro ipsis cōstruuntur: penitus non recipiant: nisi essent sicut decet sanctā paupertatē quam in regula pmisimus: semp ibi bo-
spitantes sicut aduene et peregrini. ¶ Precipio firmiter per obedientiā fra-
tribus vniuersis: q vbiq; sunt non audeant petere aliquā literā in curia
romana: per se nec per interpositā personā: nec pro ecclia: nec pro alio loco:
neq; sub specie pdicationis: nec pro psecutione suoz corporū: sed vbiq;
non fuerint recepti: fugiant ad aliam terrā ad faciēdum penitentiā: cum bñ-
ctione dei. ¶ Et firmiter volo obedire gñali ministro huius fraternitatis: et
illi guardiano quem sibi placuerit mibi dare: et ita volo esse captus in mani-
bus suis vt non possim ire vel facere cōtra voluntatē suam: quia dñs meus
est. ¶ Et quis sim simplex et infirmus: tñ semp volo habere clericū: qui mi-
hi faciat officiū: sicut in regula continet. Et omnes alij fratres teneant firmi-
ter obedire guardianis suis: et facere officium sñm regulā. Et si aliqui inuenti
essent qui nō facerent officiū sñm regulā: et vellent alio modo variare: aut nō
essent catholici: oēs fratres vbiq; sunt per obedientiā teneant: q vbiq;
inuenierint aliquē ipsoz: primiozi custodi illius loci vbi ipsoz inuenierint de-
beant p̄sentare. Et custos teneat per obedientiā ipsū firmiter custodire si-
cut hominē in vinculis die noctuq;: ita q nō possit cripi de manib⁹ eius: do-
nec ppria sua persona ipm representet in manib⁹ sui ministri. Et minister te-
neat firmiter p obedientiā: mittere ipm per tales fratres qui die noctuq; cu-
stodiāt ipm sicut hominē in vinculis: donec rep̄sentēt ipsū corā dño Oñiē-
si: qui est dñs p̄ceptor et corrector istius fraternitatis. ¶ Et non dicāt fratres
hec est alia regula: quia hec est recordatio: admonitio: et exhortatio: et meū te-
stamentū: qd ego frater frāsciscus paruulus facio vobis fratrib⁹ meis bñdi-
ctis: ppter hoc vt regulā quam dño pmisimus: melius catholice obseruem⁹.
Et gñalis minister: et oēs alij ministri: et custodes: per obedientiā teneant: in
in istis verbis nō addere vel minuere. Et semp hoc scriptū habeant secū iur-
ta regulā: et in oibus capitulis que faciūt: qñ legunt regulā: legant et ista ver-
ba. ¶ Et oibus fratribus meis clericis et laicis p̄cipio firmiter per obedien-
tiā: vt non mittāt glosas in regula: nec in istis verbis: dicēdo ita volūt intel-
ligi: sed sicut dedit mibi dñs simpliciter et pure dicere et scribere regulam et
ista verba: ita simpliciter et pure sine glosa intelligatis: et cū sancta opatione
vq; in finem obseruetis. ¶ Et quicūq; hec obseruauerit: in celo repleat bñ-
dictione altissimi patris celestis: et in terra repleat bñdictione filij sui cū san-
ctissimo spū paraceto: et omibus virtutib⁹ celoꝝ: et omibus sanctis. Et ego
frater frāsciscus paruulus et vester seruus in dño: quantūcūq; possum cōfir-
mo vobis intus et foris istam sanctissimā bñdictionem. Amē. ¶ Explicit te-
stamentū beatissimi patris nostri Francisci.

Forma recipiendi fratres ad professionem.

Primo: fiat capitularis oim fratru agregatio. ¶ Secūdo: per nouitiū
p̄fessionis hūilis postulatio: et respōsio. ¶ Tertio: eius sufficiētie et cō-
uersationis examinatio. ¶ Quarto: circa pmittenda in regula specificā infor-
matio. ¶ Quinto: habit⁹ et cinguli bñdictione: et eoz ipositio. ¶ Sexto: in ista
tus pro clerico vel laico deputatio. ¶ Septimo: gñalis oim renūciatio: et vo-
Decē facien-
da in recep-
tione ad p-
fessionem.

Forma recipiendi fratres ad p̄fessionem.

- toꝝ cōmutatio. **C.** Octauo (si voluerit) nois mutatio: et electi confirmatio.
C. Nono: p̄fessionis emissio: et eterne glorie p̄missio. **C.** Decimo: circa p̄missa obseruāda benigna exhortatio: et indulgētie ad epte grata notificatio:
 1 **C.** Circa primū: pulsetur campana capituli: vt moris est: et omnes fratres qui
 2 **C.** Circa secundū: vocatus nouitius facturus p̄fessionem: flectat genua corā
 3 **C.** Circa tertiu: prelat⁹ querat ab oibus de eius cōuersatione: onerādo cōsciē
 4 **C.** Circa quartū: vocato nouitio prelatus intimet sibi defectus:
 et specificet p̄mittenda.
 5 **C.** Circa quintū: habitu ante prelatū in crucis moduz: et cingulo positus: sur
 gant omnes fratres: et depositis mātellis: incipiat platus. **X.** Ad introitū n̄m
 tē. **℞.** Qui fecit. **X.** Dñe exaudi. **X.** Dñs vobiscum. **Oratio.**

Omine Jesu x̄pe qui crīstēs in fossa dei: formā sui accipe: ac in similitudi
 nem hoim fieriet habitu inueniri vt hō pro n̄ra salute dignatus es: te
 suppliciter exoram⁹: vt istuz n̄re religiōis habitū in crucis modū pro tue pas
 sionis memorali depositus: bñ dīcere digneris: vt famulus tu⁹ frater. **℞.**
 qui p̄ p̄nialī sui corpis tegumēto ip̄m induet: te per imitationē induat salu
 berrimā ad om̄s p̄fectionis exemplū. Qui viuīs. **℞.** **C.** Ofo sup chordam.

Ous qui vt seruū absolueres: filius funibus ligari voluisti: bene dīc
 que sim⁹ funē istum: vt famulus tuus frater. **℞.** qui eo velut ligamine
 sui corporis cingat: vinculoꝝ eiusdē filij tui dñi nostri Jesu ch̄risti memor crī
 stat: et in ordine quem assūmit salubriter p̄seueret: et tuis cū effectū semp ob
 sequijs se obligatum esse cognoscat. **℞.** **C.** Der eūdem. **℞.**

C. Hic habitus et chorda aspergant aqua bñdicta: et induat nouit⁹ habitu
 bñdicto a prelato: et dicat sequētia super eum. **X.** Dñs vobiscum. **Oratio.**

Molestatē tuam dñe suppliciter exoram⁹: vt famulū tuuz. **℞.** cui de tua
 ḡra p̄sumētes nostre religiōis vestē imponim⁹: digneris inter disci
 pulos tuos v̄tute et alto induere: iusticie lorica munire: et salutē p̄tegere vestē
 inēto: vt intercedēte b̄tissimo p̄re nostro seraphico p̄fessore tuo fr̄acisco: sub
 bñilitatis vesce tibi p̄seuerāter deseruēs: ad solā immortalitatis et gl̄ie me
 reat p̄uenire. Qui viuīs. **C.** Hic cingat a plato chorda. Deinde dicat Ofo.

Ous qui beato p̄etro ap̄lo tuo significans qua morte clarificatur⁹ es
 let deum: p̄dixisti per aliū in senectute fore cingendū: famulū tuum fra
 trem. **℞.** quē cingulo nostre fraternitatis p̄cingimus: tua que sum⁹ charita
 te p̄cinge: tui nois metu cōstringe: et chorda salutari cor ei⁹ regulari alliga
 disciplina: vt tua ei opitulāte ḡra: solutus et liberat⁹ a mūdo: tuoz vict⁹ se rui
 tio: in ordinis quē assūmit obseruātia: vsq; in finem iugiter p̄seueret. Qui vi
 uis. **C.** Ofo dicēda super frat̄e indutū et p̄cingētū. **X.** Dñs vobiscum.

Ous qui mira crucis misteria in tuo deuotissimo p̄fessore b̄to fr̄acisco
 pluriformiter demōstrasti: da famulo tuo fratri. **℞.** ipsius semp exem
 pla sectari: et assidua eūdem crucis meditatione muniri. **℞.** **C.** Der christum.
C. Circa sextum: prelatus deputet eum pro clerico vel laico.

Circa septimū: renūciet omnibus tam habitis q̄ habendis: et omni iuri et privilegio. Et si qua vota emisit: cōmutet ea p̄latus.

7

Circa octauū: potest nouicius mutare nomen: vt sibi placuerit.

8

Circa nonum: ses p̄fessionis emissionē: seris genibus nouicius amoto caputo: iunctisq̄ manibus inter manus p̄latis: dicat sic.

9

Ego frat. N. voueo et p̄mitto deo: et b̄tē M̄arie semp̄ v̄ginis: et b̄tō fr̄aci sc̄o: et oibus sanctis: et tibi pater toto tpe vite mee seruare regulā frat̄rū minorū p̄firmatā per d̄m papā M̄donozū: viuēdo in obediētia: sine pp̄rio: et in castitate. R̄spōdeat p̄latus. Si tu hec seruaueris: ego p̄mitto tibi vitam eternā. In noie patris et filij r̄c. Et si nō intellexerit p̄tens: dicat in vulgari.

Circa decimū: p̄latus moneat p̄fessionem seruare que p̄misit: et notificet quā tam indulgentiā adeptus sit: et recōmēdet eū frat̄rib⁹ deuote. **Q**uo facto surgens cātor incipiat hymnū Veni creator. Quo finito: duo fratres dicāt. **V.** Cōfirma hoc de⁹. Deinde p̄latus dicat. **V.** Post partū virgo. et. **V.** Ora pro nobis b̄tē p̄ fr̄acile. et. **V.** Saluū fac. et. **V.** Dñe exaudi. et. **V.** Dñs vobiscū. **O.** De⁹ qui corda. et. **D.** Cecede nos. et **D.** Deus qui ecclesiā tuā. r̄c. **O.** f.

10

Oeus qui nos a seculi vanitate cōuersos: ad v̄brium sup̄ne vocationis accendis: p̄ctorib⁹ nostris purificādis illabere: et grām nobis qua in te p̄seruimus infunde: ut p̄tectionis tue muniti p̄sidijs: q̄d te donante p̄misiimus impleam⁹: et nostre p̄fessionis exēcutores effecti: ad ea que p̄seruantib⁹ in te p̄mittere dignatus es pertingamus. **I.** Deo dominū. r̄c.

C Sequitur forma capituli localis.

Primo pulset campanella prolitius. Deinde cōgregatis frat̄rib⁹ dicat p̄latus. Deus det nobis suam pacē. **R̄.** Amen. **R.** **R**ecognitio et punitio culpaxiat s̄m morem puincies: s̄s sine ante: sine post recōmēdationē. facta autē recōmēdatione: fratres p̄frati: cōfessionē ḡnalem faciāt in hunc modum. **P.** Pater et fratres: dico meā culpā deo et vobis: specialiter de regula: de cōstitutionib⁹: et de ordinatiōibus: et silentio male obseruato in locis et tēporibus cōstitutis. de horis ad quas tarde et male venio. de negligentijs in choro: et in alijs officijs mihi cōmissis: in quib⁹ nō sum sollicitus vt deberē. Item si aliquē frat̄rē offendi verbo vel facto: dico tibi meā culpam. De his et omnibus alijs in quibuscūq̄ deum offendi: et animā meā: reddo me culpabilē: et rogo deū vt parcat mihi: et vos pater detis mihi penitentiā. **I.** Imposita penitentiā: dicat p̄latus. **A.** Misereat v̄s. r̄c. **I.** Indulgentiā. r̄c. **I.** Postea in medio tono incipiat. **p̄s.** Ad te leuauit oculos meos. r̄c. cū Gloria p̄ri. De p̄fundis r̄c. In fine **R.** Requie eterna. **R̄.** yriel. **E.** xistel. **R̄.** yriel. **P.**ater n̄r. sub silentio. **V.** Et ne nos. **V.** Admēto cōgre. **V.** Saluos fac seruos et ancil. **V.** A porta inferi. **V.** Domi ne exaudi. **V.** Dñs vobiscum.

Oratio.

O Ad̄ps sempiternē de⁹: qui facis mirabilia magna solus: p̄tēde sup̄ famulos tuos p̄latus nostros: et sup̄ cūctas cōgregaciones illis cōmissas sp̄m gratie salutaris: vt in veritate tibi cōplaceant: p̄petuū eis rozē tue benedictiōis infunde. **E.** **I.** D̄tende dñe famulis et famulab⁹ tuis: d̄r terā celestis auxiliij: vt te toto corde p̄quiritant: et que digne postulāt cōsequi mereant. **D.** Deus venie largitor. r̄c. **f.** fidelium deus oim cōditor et redēptor. r̄c. **R.** Requie eterna dona. r̄c. **R̄.** Amen. **E.** lux. r̄c. **R.** Requiescāt in pace. **R̄.** Amen. **D.** Dictaq̄ oratione dñica: dicat p̄latus. **D.** Deus det nobis suam pacē. **R̄.** Amen.

Declaratio Nicolai pape. 3.

Incipiunt declarationes regule fratrum minorū:
cum alijs ad dictū ordinem spectantibus.

Incipit declaratio regule fratrum minorū:
edita a domino Nicolao papa. iij.

Nicolaus eps seruus seruoꝝ dei: ad perpetuā
rei memoriā. Eriit qui seminat seminare semē suū: de sinu pa-
tris in mūdum: veste. s. hūanitatē induit? dei filius iēsus xps
verbū euangelicū satur? in singulos: p̄bos ⁊ reprobos: infi-
pientes ⁊ gnaros: studiosos ⁊ desides: et iurta p̄phetam col-
lon? futur? in terra: semen suū: doctrinā euāgelicā sine disse-

in oēs: qui om̄ia tractur? ad se: omnes saluare venerat: qui tandē seipm deo
patri p salute om̄ in redemptiōis hūane precū immolauit. Licet tñ hoc se-
men in singulos cōcātina dei charitate dispsum: aliud ceciderit secus viā: su-
per corda. s. demonus suggestionib? p̄uia: aliud supra petrā: corda. s. nullo fi-
dei vomere penetrata: aliud inter spinas: corda. s. diuitiar sollicitudinib? la-
cerata: et ideo vnū prauis affectib? cōculcatur: aliud aridū: quia ḡfe carebat
humore: reliquū legiē in ordinat̄ sollicitudinib? suffocatur: aliud tñ mite cor
⁊ docile: terra bona suscepit. Hec est minorū fratrum mitis et docilis in paup-
tate thūilitate per almū xpi confessorē franciscū radicata religio: qui ex illo
vero semine germinās germen illud: per regulā sparit in filios quos sibi et
deo per suū ministeriū in obseruantia euāgelij ḡhauit. Isti sunt filij: qui docē
te iacobo: verbū eternū dei filius in situ humane nature in horto virginalis
vteri: potens saluare aīas: in mānitudine suscepit. Hi sunt illius sancte
regule p̄fessores: que euāgelico fundat̄ eloquio: vite xpi roborat̄ exēplo: fun-
datoꝝ militantis ecclie: ap̄loꝝ eius sermonib?: actibusq; firmat̄. Hec est ap̄
deum ⁊ patrē mūda ⁊ immaculata religio: que descendens a p̄fe laminiū: per
eius filii exēplariē ⁊ vbaliter ap̄lis tradita: ⁊ demū per spm̄ sanctū beato
frācisco ⁊ eum sequētib? inspirata: toti in se quasi cōtinet testimoniū trini-
tatis. Hec est cui attestante paulo: nemo decetero debz esse molest?: quā xps
passionis sue stigmatib? cōfirmavit: volens institutorē ipsius: passionis sue
signis notabiliter insigniri. **S**ed nec sic cōtra ipsos fratres minores ⁊ re-
gulā hostis antiqui cessauit astutia: quin poti? circa eos nitens sup̄semiare
zizaniā: interdū emulatores agitatoꝝ inuidia: iracūdia: et indiscreta iusticia
cōcitant: mordētes fratres ⁊ eoz regulā quasi illicitā: inobseruabilē: et dil-
criminofam: caninis latratib? lacerātes: non attēdentes hanc sanctā regulā
(vt p̄dicat̄) p̄ceptis ac monitis salutarib? institutā: ap̄licis obseruationib?
roboratā: per plures romanos p̄tiffices approbatā: et per sedē ap̄licam cō-
firmatā: tot diuinis testimonijs cōmunitam: que credibilia facta sunt nimis
in tot sanctis viris in obseruantia huius regule degētibus ⁊ finientib? dies
suos: quoz nōnullos sanctorū catalogo sedes eadem: ex eozum vita ⁊ mira-
culis: scit ascribi: ac nouissime quasi diebus istis: per pie memorie Gregorū
papam decimū p̄decessorē nostrum approbatā esse: ex euidenti vtilitate quā
de ipsa cōsequit̄ vniuersalis ecclia: in generali Lugdunēsi cilio declaratam.
Hec nos min? attēdimus: immo p̄fundius cogitam: sicut penfare debent
subtilius ceteri catholice fidei p̄fessores: q̄ ipse deus ordinē predictū ⁊ eius

Super regulam fratrum minorum

observatores inspiciens: sic eos ab insurgentibus in ipsos rancoribus salutari
 presidio perseveravit: quod nec ipsos fluctus tempestuosus allisit: nec animos in or-
 dine degentium conservavit: quin potius in rigore regulari concrescant: et amplius
 tur in suorum observantia mandatorum. Verumtamen ut ordo predictus quibuslibet
 precisis anfratibus: distincta et pura vigeat claritate: sicut fratres eiusdem or-
 dinis nuper in generali capitulo congregati prouiderant: dilectis filiis generalibus: et non
 nullis alijs provincialibus eiusdem ordinis ministris: qui in capitulo ipso conue-
 nerant in nostra presentia constituti: cum ad plenam observationem eiusdem regule in
 vigore spiritus eorum seruire noscant: visum est nobis mordacibus hominibus
 vias mordendi precludere: aliqua que in ipsa regula videri poterant dubia de-
 clarare: nonnulla per predecessores nostros et declarata: plenior claritate dissen-
 rere: in aliquibus etiam regulam ipsam contingentibus: puritati eorumdem conscien-
 tie prouidere. Nos autem qui a teneris annis ad ordinem ipsum affectus nostros
 ererimus: in illis suscrefendo: cum aliquibus eiusdem confessoris socijs: quibus
 eius vita et conuersatio nota erant: super ipsa regula et sancta ipsius beati fra-
 cisci intentione frequenter collatione tractauimus: et tandem cardinalis: ac postmo-
 dum eiusdem ordinis per dictam sedem gubernator: ptector: et corrector effe-
 cti: conditiones predicti ordinis: ex iminenti nobis cura palpauimus: in apostolatus
 officio tam de pia intentione confessoris predicti: quam de ijs que regulam ipsam
 et eius obseruantiam contingunt: ex predictis longa experientia informati: nostros
 ad ordinem ipsatum conuertimus cogitatus. Et tam ea que per eosdem predeces-
 sores nostros approbata et declarata esse noscunt: que et ipsam regulam et eam con-
 tingentia: maturitate plena discussimus: nonnulla in presenti serie statuimus: ap-
 probata firmauimus: edidimus et concessimus plura: et ordinando feriosius et
 clarius: que infra scriptis articulis plenius expriment. Et in primis: quia si
 filia que ad precepta euangelica teneant: tum quod in regule predictae principio ha-
 bet: Regula et vita minorum fratrum hec est: scilicet domini nostri Iesu christi sanctum euan-
 gelium obseruare: viuendo in obedientia: sine proprio: in castitate: tum ex eo quod in
 eadem regula continetur sic: finito vero anno probationis: recipiant ad obedien-
 tiam: promittentes vitam istam semper et regulam obseruare: tum etiam quia in fi-
 ne ipsius regule continentur hec verba: Simplicitatem et humilitatem: et sanctum euan-
 gelium domini nostri Iesu christi quod firmiter promissimus obseruare: licet felicis re-
 cordati sancti Gregorius papa. ix. predecessor noster hunc articulum: et nonnullos alios
 eiusdem regule declarauerit: quia tamen eius declaratio propter aliorum insurgen-
 tium in fratres et regulam mordaces insultos: et multorum postea emergentium ca-
 suum considerantes enatus: in aliquibus obscura: in aliquibus semiplena: et in
 multis etiam contentis in ipsa regula insufficientes videbatur: Nos obscuritates:
 ac insufficientiam hominibus perfecte interpretandi declaratione amouere volentes:
 et cuiuslibet ambiguitatis scrupulum in eisdem de singulorum mentibus plenioris
 expositionis certitudine amputare: dicimus: quod cum in principio regule: non ab-
 solute: sed cum quadam modificatione vel determinatione: seu specificatione po-
 netur: regula et vita minorum fratrum hec est: scilicet domini nostri Iesu christi sanctum euan-
 gelium obseruare: viuendo in obedientia: sine proprio: et in castitate: que tria eadem
 regula multum arte presequitur: et nihilominus alia nonnulla subnectit: prohiben-

Articulus pri-
 mus de obse-
 ruantia euange-
 lici consilij et
 precepti.

Declaratio Nicolai pape. iij.

do. cōsulendo. monendo. hortādo: et sub alijs verbis ad aliquem modum reducibilis? predictoz: de intētionē regule liquere valeat apertius: vt illud qd in p̄fessione quasi absolute subnecti videtur: p̄mittētēs vitam istam semp̄ et regulā obseruare: et quod in fine subiungit: et sanctū euāgelij dñi nostri Jesu xpi quod firmiter p̄misimus obseruemus: totum ad ipsius regule modificatū: seu determinatū: seu specificatū principius reducat: videlz ad obseruantiam euāgelij: vt p̄dicitur: per ipsam regulam in ipsis tribus modificatū: cum nō sit verisimile ipsū sanctū: verbis ab ipso semel cum quadā modificatiōe vel determinatiōe seu specificatiōe. platum: licet quasi succinctorie repetitū: voluisse in sui repetitione data sibi per eum modificatiōe vel determinatione seu specificatiōe sine certa causa carere. Et vtriusq; iuris argumēta nos doceant: ea que in principio: ad mediū et ad finem: illa vero que in medio: ad finē atq; principiu: et que in fine: ad vtrumq; vel eorum alterū sepe referri. Et dato qd absolute diceret omnino: p̄mitto sanctū euāgelij obseruare: nisi p̄fessor huiusmodi intēderet se ad omnīū consiliōū obseruātiā obligare: quod vix aut nunq; posse ad litterā obseruare: propter qd talis p̄missio illaqueare p̄sentis animū videretur: clare videtur p̄missionem h̄mōi ad alium intellectum absq; intētionē p̄mittentis non debere p̄fringi: nisi vt obseruātia euāgelij sit sicut tradita reperit a christo: videlicet qd p̄cepta vt p̄cepta: et cōsilia vt cōsilia a p̄mittentib; obseruent. Quem intellexit etia in eisdē verbis habuisse idem beatus Frācisus in serie sui p̄cessus: in regula patenter ostendit: cū aliqua euāgelica cōsilia indicat vt cōsilia sub verbis monitiōis. et hortationis: et consiliū: nōnulla vero sub p̄hibitione: ac verbo p̄cepti. Propter quod patet: qd non fuit loquentis intētio: qd fratres ex p̄fessione huius regule ad omnia cōsilia sicut ad p̄cepta euāgelica tenerent: sed solum ad illa que in eadem regula p̄ceptorie: vel inhibitorie: seu sub verbis equipollētibus sunt expressa. Et Unde nos ad fratres eiusdē ordinis cōscientias plenarie serenādas declaramus: qd ex p̄fessione eiusdē regule fratres ad ea tantū euāgelica obseruāda cōsilia astricti sunt: que in ipsa regula p̄ceptorie: vel inhibitorie: seu sub verbis equipollētibus exprimuntur. Ad nōnulla vero alia p̄ euāgelij data consilia: eo magis s̄m erigentiam sui status tenentur plusq; ceteri xp̄iani: quo per statum p̄fectionis quem per p̄fessionem h̄mōi assumpserunt: se obtulerūt holocautū domino medullatū per contemptū omnīū mūdanoz. Ad omnia autē que in ipsa regula continent: tam p̄cepta: quā consilia: q; cetera: ex voto p̄fessionis h̄mōi non aliter tenentur: q̄ eo modo quo in regula ipsa tradūtur: vt scz teneant ad eorum obseruātiā que in eadem regula ipsis sub verbis obligatorijs indiciunt. Ceteroz vero obseruātiā: que sub verbis monitorijs: et hortatorijs: informatorijs: seu quibuscūq; alijs continent: eatenus magis cōdebet de bono et equo eos p̄sequi: quo imitatores tanti patris effecti: christi semitas arctius elegerūt. Et Propter qd regula ipsa expresse cōtineat: qd fratres nihil sibi appropriet: nec domū: nec locum: nec aliquā rem: sitq; declaratū per eundē p̄decessorē Gregorij et nōnullos alios: hoc seruari debere tam in speciali q̄ etiam in cōmuni: quam sic arctam abdicatiōē venenosos obrectationib; aliorū insensata deprauauit astutia: ne fratru eorūdem p̄fectionis claritas talium imperitis sermionibus lacrescit: di-

Declarat ad que consilia euāgelica tenent fratres ex p̄fessione sine regule.

Art. ij. de obseruātia p̄p̄tatis: et abdicatiōe p̄p̄rietatis.

Declarat ad que consilia euāgelica tenent fratres ex p̄fessione sine regule.

cinus: quod abdicatio proprietatis homini omnium rerum tam in particulari quam etiam
 in communi propter deum: meritoria est et sancta: quam et ipse viam perfectionis
 ostendens: verbo docuit: et exemplo firmavit: quia in volentes perfecte vivere: per
 doctrine ac vite ipsorum alucos deriuarunt. Necque his quisque putet obistere: quod in
 ferdius dicit ipse loculos habuisse: nam sic ipse ipse cuius perfecti sunt opera: in
 suis actibus viam perfectionis exercuit: quod interdum infirmorum imperfectionibus con-
 descendens: et viam perfectionis extolleret: et inspectorum infirmas semitas non
 daret. Sic infirmorum personam Christus suscepit in loculis: sic et in nonnullis alijs
 infirma humane carnis assumens: prout euangelica testatur historia: non tantum car-
 ne: sed mente descendit infirmis. Sic enim humanam naturam assumpsit: quod in
 suis operibus perfectus existens: in nostris factus humilis: in proprijs remansit ex-
 cellus. Sic et in summe charitatis dignatione ad actus quosdam nostre imperfec-
 tionis conformes inducit: quod a summe perfectionis rectitudine non curuat. Egit
 namque Christus et docuit perfectionis opera: egit etiam et infirma: sicut interdum in
 fuga patet: et loculis: sed utrumque perfecte: perfectus existens: ut perfectis et imper-
 ctis se viam salutis ostenderet: qui utroque saluare venerat: qui eadem morti vo-
 luit pro vtrisque. Et nec quisque ex his insurgat erronee: quod taliter propter deum
 proprietate abdicantes: tanquam homicide sui: vel tentatores dei: viuendi discrimi-
 ni se committant. Sic enim seipsum committunt diuine prudentie in viuendo: ve
 viam non contemnunt perfectionis humane: quin vel de his que offeruntur liberali-
 ter: vel de his que medicant humilis: vel de his que conquirunt per laboratum su-
 stentent. qui triplex viuendi modus: in regula prouidetur expresse. In prospecto si-
 iuxta premissum saluatoris nunquam deficiet fides ecclesie: per consequens nec ope-
 ra mie subtrahent: et quo christi pauperibus omnis ratio diffidencie inuisibilibus videtur
 esse sublata. Et quidem: ubi (quod non est aliquatenus presumendum) hec cuncta de-
 fuerit: sicut nec ceteris: sic nec ipsis fratribus iure poli in extreme necessitatis
 articulo ad prouidendum sustentationi nature: via oibus extrema necessitate dete-
 ctis processa prouidetur: cum ab omni lege extrema necessitas sit excepta. Non tale
 autem abdicatione proprietatis: omnimoda renunciatione visus rerum cuiusque vi-
 deatur inducere. Nam cum in rebus temporalibus sit considerare precipuum proprietate:
 possessione: usufructum: ius utendū et simpliciter facti visum: et vltimo tanquam
 necessario egeat: licet premissis carere possit vita mortalium: nulla prolixius prout esse
 perfectio que a se visus necessarie sustentationis excludat. Verum ceteris fuit ei per-
 fectio que sponte deuouit christum pauperem in tanta paupertate sectari: oim abdi-
 care diuini: et rerum sibi processarum necessario viuere contenta. Nec propter hoc quod pro-
 prietate visus: et rei cuiuscumque diuini a se abdicasse videtur: simplici visui omnis
 rei renunciatum esse conuenit: qui in quibus visus non iuris sed facti tantummodo nomen
 habens: quod facti est tantummodo: in vtendo prebet vtentibus: nihil iuris: quinimo
 necessariarum rerum tam ad vite sustentationem: quam ad officiorum sui status executionem:
 excepto quod de pecunia infra subiungitur: moderatus visus: secundum eorum regulam: et
 veritate omnimodam concessus est fratribus: quibus rebus fratres licite vti pos-
 sunt durate concedentis licentia: et iuxta quod in presenti serie continetur. Nec his ob-
 uiare dignoscitur: quod cumvis prouidetur in humanis rebus humane constituit: videlicet
 non posse visum: vel usufructum a diuino perpetuo separari: que ne diuini diuini
 (semper abscedere visum) redderet inutile: temporalem utilitatem tantum in constituedo

De abdica-
 tio proprietatis
 in fratrum mi-
 norum regula in-
 dita: est licita
 et merito-
 ria.

Declaratio Nicolai pape. iij.

pspiciens: ista decreuit. Retentio nãq; domini talium rerum cum cõcessione vsus
 facta pauperib; non est infructuosa dño: cū sit meritoria ad eterna: et pfectio
 ni pauperum oportuna: que tanto sibi censet vtilior: quãto cõmutat t'palia per
 p'petuis. ¶ Profecto nõ fuit cõcessoris xpi regulã institutis intentio: quinimo
 cõtrariũ in ea cõscripsit: contrariũ viuendo seruauit: cū t' ipse t'p'oralibus ad
 necessitatẽ vsus fuerit: t' in plurib; locis in regula vsũ talem licere fratrib; ²
 manifestet. Dicit nãq; in regula. Clerici faciant diuinũ officiũ: ex quo habere
 poterũt breuiaria: ex hoc patet in sinuã: q' fratres sui habituri essent vsus
 breuiarij: et librorum qui sunt ad diuinũ officium oportuni. In alio quoq; capi-
 tulo dicit: q' ministri t' custodes pro necessitatib; infirmorum: t' alijs fratribus in
 duendis: per amicos spũales sollicitã curam gerant: s'm loca et t'p'ora t' frigi-
 das regiones: sicut necessitati viderint expedire. Alibi etiã exhortãt fratres
 per cõgruũ laboris exercitiũ ad ocium cuitandũ: dicit q' de mercede laboris:
 pro se t' suis fratrib;: corporis necessaria recipiant. In alio quoq; capitulo cõ-
 tinet: q' fratres vadãt pro elemosina cõfidenter. Habet etiã in eadem regu-
 la: q' in p'dicatione quã faciunt: sint examinata t' casta eorũ eloquia: ad vtilita-
 tem t' edificationẽ populi: annũciando eis vitia et virtutes: penã t' gl'am: cū
 breuitate sermonis. Sed cõstans est: q' hec supponũt scientiã: scientia requi-
 rit studium: exercitiũ vero studij cõueniẽter haberi nõ potest sine vsũ librorũ.
 Ex quibus omnibus satis claret ex regula: ad victum: vestitũ: diuinũ cultus: et
 sapiẽtiale studium: necessariarũ rerũ vsũ esse cõcessum fratrib; ². ¶ Patet itaq;
 sane intelligẽtibus ex p'dictis: regulã quo ad abdicationẽ hmoi non solũ ob-
 seruabilẽ: possibilẽ: t' licitã: sed meritoriã t' pfectã: t' eo magis meritoriã:
 quo per ipsã pfectores ipsi magis a t'p'alibus ppter deum: sicut p'dicit: elõ-
 ganã. ¶ Ad hec cū fratres ipsi nihil sibi in speciali acquirere: vel eorũ ordini
 possint etiã in cõmuni: et cū aliquid ppter deum ipsis offerat. cõcedit: vel do-
 natur: ea (si secus nõ exprimat) offerẽtis: cõcedentis vel donãtis: verisimile fu-
 isse credat intentio: vt rem hmoi oblatã: cõcessã: vel donatã pfecte cõce-
 dat. donet: et offerat: a se abdicet: ac in alios trãsserre cupiat. ppter deum: nec
 sit p'sona in qua loco dei cõgruẽtius huius rei dñium transferat q's sedes p'sa-
 ta: vel p'sona romani pontificis xpi vicarij: qui pater est omnium: et fratrum mi-
 norũ nihilomin; specialis: ne talium rerum sub incerto videat esse dñius: cū pa-
 tri filius suo modo. seruus dño: t' monachus monasterio: res sibi oblatas. cõ-
 cessã: vel donatas acquirãt: omnium vtensiliũ: et librorũ: ac eorũ mobiliũ pre-
 sentium t' futurorũ: qui t' quorũ vsũ facti scz ordini vel fratrib; ² ipsis licet habe-
 re: p'prietatẽ et dñium (q' etiã felicitis recordatiõis Anno. papa. iij. p'decessor
 noster fecisse dignoscit) in nos t' Romanã ecclesiam: applica auctoritate recipi-
 mus: et ad nos t' ipsã ecclesiam plene: t' libere p'tinere: hac p'senti cõstitutio-
 ne in perpetuũ valitura sancim;. ¶ Dieterea: loca empta de elemosinis di-
 uersis: t' oblata seu cõcessa fratribus sub quacũq; forma verborũ (licet fratres
 sibi cauere debeant q' in hmoi: verbis statui suo incõpetentib; non vtant) a
 diuersis seu p' diuisio possidentibus: seu certas partes in ipsis locis habẽti-
 bus: in quib; ipsi possidẽtes pro diuisio: seu certas partes habẽtes nihil in
 oblatione seu cõcessione hmoi reseruauerint: similiter in ius t' dñium: ac pro-
 p'rietatẽ n'ram: t' ecclesie p'dicte: eãdem auctoritate suscipimus. Loca vero: seu

Attende cui
 ppetat dñiũ
 reus fratri-
 bus cõcessã-
 ium.

super regulam fratrum minor. Fo. ir.

domos p habitatione fratrum a singulari: vel collegio ipsis fratribus ex integro pcedenda: seu etiā offerenda: si talia de voluntate pteritis frēs inhabitare cōtigerit: pfeuerāte tm̄ voluntate cōcedētis inhabitēt: ac illa libere (p̄ter ecclesiam z oratoria ad eccliam destinata: z cimiteriū: q̄ tam p̄sentia q̄ futura in ius z pprietates n̄fam: z p̄dicte romane ecclesie: simili modo z auctoꝝitate recipimus) mutata pcedentis voluntate: ac ipsis fratribus patefacta dimittant. In quoz locoꝝ dominio seu proprietate: nihil nobis vel p̄fate romane ecclesie retinēdū omnino: nisi ea specialiter de n̄fo: seu ipsius romane ecclesie recipiant assensu. Et si in eisdem locis resuauerit sibi dominium in cōcedendo cōcedens: p̄pter inhabitationem fratrum: tale dominium in ius ecclesie sepe dicte nō transeat: sed potius plene libere remaneat cōcedenti. In sup nec viētilia: nec alia quoz vsus ad necessitatem z officioꝝ sui status executionē (non em̄ omnium rez vsus h̄re debent: vt dictum est) ad vllā supfluitatem diuitias: seu copiam q̄ deroget paupertati: vel thesaurizatione: vel eo antimo vt ea distrabant: seu v̄dant recipiā: vel sub colorē puidentie in futurum: nec alia occasiōe: quā in omnibus appareat in eis quo ad dominium omnimoda abdicatio: in vsu necessitas. Nec autē sc̄dm exigentiam psonaz: z locoꝝ: ministri z custodes simul z separatim in suis administratio nibus z custodijs: cū discretione disponant: cū de talibus interdū psonarū qualitas: temporū varietas: locoꝝ conditio: z nonnullie alie circumstantie: plus minusue: ac aliter p̄videri regrant. Ista tamen sic faciant: q̄ semp in eis z eoz actibus: paupertas sancta reliceat: p̄out eis ex eoz regula inuenitur indicta. Et etez cū eadem regula sit sub p̄cepti districtione p̄hibitum: ne frēs recipiant p se vel p alios denarios vel pecuniam vllō modo: idq̄ frēs imp̄petuū suare cupiant: z velut iniunctū necesse habeant adimplere: ne ipsoz puritas in huius ob̄uacione p̄cepti maculet in aliquo: vel fratrum cōscientie aliquibus aculeis stimulent: articulu istū: p̄pter detrahentū molus p̄fundius q̄ n̄ri p̄decessores fecerūt assumētes: ac ipm̄ clariorib⁹ determinationib⁹ p̄sequētes: dicim⁹ in primis: q̄ frēs ipsi a mutuis contrahēdis abstineant: cū eis mutui contrahere ipsoz statu p̄siderato: non liceat. Possint tamen ipsi p satisfactione p eoz necessitatibus faciēda: q̄ p tempore occurrerint: cessantib⁹ elemosynis de qb⁹ satis fieri cōmode tūc nō posset) ci tra cuiuslibet obligacionis vinculu dicerē: q̄ p elemosynas z alios amicos fr̄m: ad solutionem h̄mōi faciendam intendūt fideliter laborare. Quo casu procurare a fratrib⁹: q̄ ille q̄ dabit elemosynam: p se vel p aliū non nominandū ab ipsi: si fieri poterit: sed ab eo potius iuxta suū beneplacitū a sumēdū: huius satisfacionem faciat in totū vel in partem: put d̄ns sibi inspira uerit. Si tamē hoc ipse non nollet facere: vel nō posset: vel q̄ recessus eius inimi neat: aut qz quib⁹ hoc velit cōmittere noticiam nō habet fidelitū psonarū: seu quacūq̄ alia occasione vel causa: declaram⁹ z dicim⁹: q̄ in nullo regule puritas infringit: aut quolibet ipsius ob̄uancia maculata: frēs ipsi alicuius vel aliquoz sibi curent dare noticiā: vel aliquē seu aliquos nominare: aut etiā p̄sentare: cui vel qb⁹ si elemosynā faciēti placuerit: cōmitti possit executio predictoꝝ: ac ipsius habeat assensu sup subrogationibus infra

Ar. iij. d̄ mō
se h̄ndi circa
elemosynas
pecuniarias.

Ubi dicitur
quod si quis
dedit elemosynam
aliqui et ipse
dedit alii

Declaratio nicolai papa. iij.

scriptis. Ita tñ q̄ penes ipsum dantē: dominio. proprietate: ac possessione ipsius pecunie cū libera p̄tate reuocādi sibi pecunia ipsaz semp vsqz ad p̄uersionē ipsius in re deputatā: plene. libere: ac integre remanētibus: in ipsa pecunia nihil oīno fr̄es iuris habeant: nec ad ministratiōē seu disp̄satiōē: nec p̄tra p̄sonā nominatā ab eis: vel non noiātā: cuiuscunqz p̄ditionis extiteret in iudicio vel extra actiōē. p̄secutiōē: aut aliquod aliud ius qualitercunqz p̄sona p̄dicta in cōmissiōe huius se hēret. ¶ Liceat tñ s̄sibus suas necessitates in sinuare: ac specificare: vel exponere p̄sone p̄dictę: ac eaz rogare q̄ soluat. Possint etiam p̄sonaz eandē exhortari: ac inducere: q̄ fidelit̄ in re cōmissa se habeat: z anime sue saluti in commissa sibi executiōe p̄uideat: ita q̄ ab om̄i ei usdē pecunie administratione: seu disp̄satiōe: z p̄tra p̄sonam p̄dictam actiōe z p̄secutiōe (vt p̄dictum est) fr̄es abstineant omnimodo. ¶ Si ō p̄sonam h̄mōi nominatā: v̄l non nominatā a fratribus quo min⁹ p se possit exequi quod p̄dicitur contigerit p̄ absentia. infirmitatē. voluntatē: seu locoz distantia ad q̄ ipse nollet accedere: in quibus eēt solutio seu satisfactio faciēda: v̄l occasione alia p̄pediri: liceat fratribus cū consciētie puritate: quantū ad vnā aliā p̄sonā subrogandā ad p̄missā in noiando z alijs: si ad primū dantē non possint: v̄l nollet h̄e recursum: cū ista p̄sona facere sicut cū prima supra proxime declaramus eis licere. Quarū em̄ p̄sonarū ministeriū p̄ viā subrogatiōis: vt dictū ē cōmunius z generalius videt̄ posse in p̄dictorum executiōe sufficere: cum p̄dicta satisfactio p̄sumat posse celesiter expediri. Si tñ interdum propter locoz distantiam in quibus eēt satisfactio faciēda: z conditiones seu circūstantias alias casus emergeret: in quo videretur pluriū p̄sonarū subrogandarū ministeriū opportunū: liceat ipsi fratribus in hoc casu: iuxta negocij qualitatē: suato modo p̄dicto: plures p̄sonas assumere. nominare: seu p̄sentare ad istud ministeriū crequēdū. ¶ Et quia opoz z expedit̄ fratrum necessitatibus non solū pro q̄bus iam eēt solutio seu satisfactio faciēda: vt supra proxime dictuz ē: s̄ ex imminētibus: siue tales necessitates ingruētēs imminēant q̄ breui tēpore expediri valeant: siue tales: s̄ p̄ pace cōparatiue: quarū p̄uisiō necessario tractū tēporis h̄z: vt in libris scribēdis. ecclesijs: seu edificijs ad vsuz habitatiōis eoz constrūēdis libris z p̄nns in locis remotis emēdis: z alijs similib⁹: si qua occurrerint: cū moderamine supradicto salubriter p̄uideri: sicut in istis necessitatibus clare distinguimus: sic in eis fr̄es posse tute z sana consciētia procedere declaramus: v̄z: vt ingruēt̄ vel imminēte necessitate q̄ breui tēpore: v̄l q̄ interdū ex aliquibus circūstantijs non sic breui: vt supra in p̄t̄ mo casu dictuz ē: valeat expediri: ita quo ad dantē elemofynaz: q̄ quo ad nominatū v̄l substitutū: in oibus z p̄ om̄ia: sicut in articulo solutiōis pro necessitatibus p̄teritis faciēde supra proxime declarauimus p̄cedatur. In ea ō necessitate quantūcunqz p̄sentia: r̄ ingruēt̄: q̄ tñ ex qualitate sui: vt p̄dicitur: tractū tēporis h̄z: anneri: quia in eo casu verisimile ē q̄ tñ ratione distātie locoz q̄ expeditiō necessitatis ipsius ex sui p̄ditiōe req̄reret: tūc etiā circūstantiaz ipsius necessitatis rōne p̄lata: fr̄eq̄nter a casus acciderēt: in q̄bus ad expeditiōē necessitatis huius opozeret q̄ p̄ diuersas manus z p̄so-

**Notamodū
p̄ necessitati
bus futuris.**

nas transiret pecunia necessitati huius deputata: quare omnium personarum impossibile quasi est deus principaliter pro ipsa necessitate pecuniam deputant: seu etiam substitutum ab eis: et tertium etiam ab ipso substituto (si casus talis accederet) postea subrogatum habere noticiam: declaramus et dicimus: quod in hoc articulo: preter dictos duos modos in necessitatibus preteritis et ingruentibus que possint breui tempore vel interdum non bene: ut supra exprimitur expediri: ut diximus observandos: ad observandam ipsius regule ac professorum eius omnimoda puritatem: quod si ipse sit elemosyne huius largitor: vel eius nuncius qui possit hoc facere: expressis illi predicatur a fratribus: quod sibi placeat: ut domino talis pecunie cum libera potestate revocandi sibi pecuniam ipsam penes ipsum semper usque ad conversionem ipsius in re deputata libere remanere: ut in alijs duobus casibus supius dictis est: quorumcumque manus pecunia seu elemosyna ipsa tractetur: siue personas ab eodem vel a fratribus nominatas: totum suo consensu: voluntate ac auctoritate predat. Quo assensu: et presentem predictis: secure frater de re empti vel acquista de illa pecunia quecumque: iuxta modum annotatum supius: vti possint.

Ad maiorem autem omnium predictorum claritatem: ac in perpetuum validitatem: pulcherrime serie declaramus: quod fratres prefatis modis: ut predictum: circa pecuniam in supportandis eorum preteritis et ingruentibus necessitatibus observatis: non intelliguntur nec dici possunt: se vel per interpositam personam pecuniam recipere contra regulam vel professionem sui ordinis puritatem: cum manifeste pateat ex predictis: predictos fratres non solum a receptione: proprietate: dominio: siue usu ipsius pecunie: verumetiam a contractione qualibet ipsius: et ab ea penitus alienos.

In eo vero casu quando antequam ipsa pecunia in licitum rei habere vel utende: commercium sit conversas: concedere pecuniam mori contigerit: si concedens in concedendo dixerit vel expresserit: quod persona deputata pecuniam ipsam in necessarium usum fratrum expederet: quod de ipso concedere vivendo vel moriendo contingeret: siue concedens huiusmodi heredem reliquerit: siue non: possint fratres ad personam deputatam: non obstante concedentis morte: vel heredis contradictione: pro illa pecunia expedita recurrere: sicut poterant ad ipsum dominum concedentem.

Quia vero puritatem ipsius ordinis intima cordis affectione zelamus: cum in predictis casibus ad determinatam necessitatem: ut predictum: per aliquem pecuniam precepi contigerit: concedens pecuniam rogari possit a fratribus: quod si quid de ipsa pecunia habita necessitate determinata superit: presentiat ipse concedens: quod residuum profate pecunie in res alias pro alijs ipsorum fratrum predictis necessitatibus convertat. Quo non presentiente predictis: ipsum residuum (si quid fuerit) restituat eidem. Caveat tamen frater: quod sollicitate se coarctet: ut non plus scienter precepi presentiat: quam verisimiliter extimari possit rem necessariam pro qua pecunia ipsa precepi valitura. Et quoniam predictorum seriosa expositione: a dante vel recipiente de facili possit errari: ut clarior utilitati dantium: puritati ordinis: simplicitati aliquorum simplicium: salutis animarum: hinc et inde securius consulatur: intellectum illum: qui satis in hoc casu a sane intelligente percipitur: presentis ac eternum validum constitutionis ferre lucidamus: volentes illud ad communem deduci noticiam: vtz semper quando pecunia fratribus ipsis mittitur: vel offertur: nec expresse p.

Quid si moriatur elemosyna facies.

Attē. quod habeat fieri si supple pecunia.

Declaratio nicolai papa. iij.

mittentē vel offerentem aliō exprimat: p̄dictis modis profus oblata intelli-
gat z missa. Illo enim verisimile est aliquem elemosyne sine exp̄ssione modū
illum velle prefigere: p̄ quem z donans merito: vel illi quoz necessitatib⁹ in-
tendit p̄ donū h̄mōi prouidere: vel effectu doni: vel sue conscientie puritate
fraudent. ¶ Ad hec qz fratrib⁹ ipsis interdū in vltimis volūtatibus sub di-
uersis modis nōnulla legant: neqz expresse qd de ijs agendū sit in regula vel
predecessoz nroz declarationib⁹ z̄tinef: ne in ipsis dubitari z̄tingat in poste-
rum: puidendo legantib⁹: z̄ fratru z̄scientijs precauendo: declaramus. ordi-
namus: z̄ dicim⁹: qz si testator modū scdm quem fratrib⁹ eoz z̄ditioe in spe-
cta recipe non liceret exprimat in legando: vt si legaret fratrib⁹ vineam vel
agrū ad excollendū. domū ad locandū: vel similia q̄ba in similib⁹ profer-
ret: aut modos similes in relinq̄ndo suareta tali legato z̄ eius receptione p̄
omnem modū frēs abstineant. Si v̄o modū licitū fratrib⁹ in legādo testa-
tor expresserit: vt si diceret: lego pecuniam pro fratru necessitatib⁹ expenden-
dam: vel domū agrū. vineam: z̄ similia ad hoc qz p̄ certam p̄sonam vel p̄so-
nas idoneas distrahant: z̄ pecunia de rebus ipsis accepta in edificia: vel alia
fratru necessaria cōuertant: aut in legando similib⁹ modis vel q̄bis v̄tat: in
hoc casu illd in omnib⁹ z̄ p̄ omnia (z̄sideratis eoz necessitatib⁹: z̄ modera-
minib⁹ supradictis) quantū ad frēs suari decernim⁹: qd p̄ nos est sup̄ius in
concessis pecuniarijs elemosynis declaratum. Ad q̄ legata soluenda: tam he-
redes testatoz q̄s executores: se liberales exhibeant: q̄s plati. Et etiam secula-
res q̄bus de iure vel de z̄suetudine prouiso ista competeret: cū expedierit se
ex officio suo promptos exhibeant ad pias volūtates deficientiū adimplen-
das. Nam z̄ nos etiam p̄ modos licitos: z̄ fratru regule congruos: intendi-
mus puidere: qz nec pia defunctorū destitua f̄ intentio: z̄ herediū cupiditas le-
gitimis ictib⁹ feriat: ac ipsi frēs paupes oportunis auxilijs nō fraudent. Si
v̄o fratrib⁹ ipsis generaliter aliqd absqz modi exp̄ssione legat: hoc in legato
sic in determinate relicto in omnib⁹ z̄ p̄ omnia intelligi ac suari volum⁹: et
in p̄petuū presenti z̄stitutione iubemus: qd supra in pecunia: seu elemosyna
fratru indeterminate oblata vel missa volum⁹ ac exp̄ssim⁹ obuari: vide-
licet vt sub modo licito fratrib⁹ intelligat esse relicto: ita qz nec legās merito:
nec frēs ipsi effectu relicti fraudent. ¶ Quia v̄o dominiū libroz: z̄ aliozum
mobiliū: q̄bus tam ordo q̄ frēs vtunt: q̄ tamen nō sint dominiū alioz: ad
p̄fatam ecclesiam specialiter dignoscit: q̄ libros z̄ mobilia interdum cōtingit
seu expedit vendi: vel etiam cōmutari: fratru vtilitatib⁹: z̄ eoz z̄sciētis pui-
dere volētes: eadem auctoritate p̄cedim⁹: vt commutatio taliū rez: et ad eas
res: quaz vsum fratru liceat h̄re de generalis z̄ prouincialiu ministroz in
suis administrationib⁹ z̄iunctim vel diuisim auctoritate procedat. quibus
etiam de dispositione vsus taliū rerum: p̄cedimus ordinare. ¶ Si vero res
h̄mōi estimato precio vendi z̄tingat: cū fratribus ipsis p̄ se vel p̄ aliū recipe
pecuniam: regula prohibentē non liceat: ordinam⁹ z̄ volum⁹: qz talis pecu-
nia seu precii recipiat z̄ expendat in rem licitam: cui⁹ vsum fratribus licet
habere: p̄ procuratorem a p̄fata sede: vel a cardinali gubernationem p̄ ipsa z̄
sedem gerenti eiusdem ordinis deputandū: iuxta modū z̄ in supioribus ne-

**De legatis
frīb⁹ in vlti-
mis volūtatibus
factis.**

**De cōmuta-
tione rez mo-
bilium.**

**De v̄ditioe
rez mobiliū**

super regulam fratrum minorum. § Fo. xi.

cessitatibus p̄teritis et ingruentibus ordinatū. ¶ De vilibus aut mobilib⁹: De largitiōe
 vel parū valentibus: liceat ex p̄senti n̄ra p̄cessionē fratribus: pietatis seu d̄uo
 tioni s̄ intuitu: vel p̄ alia honesta et rationabili causa: obtenta sup̄ hoc p̄ius
 sup̄iorū suoz licentia (iuxta qd̄ inter fr̄es in generali vel p̄vincialibus capi-
 tulis: ita de ip̄s̄ rebus vilibus seu parū valentibus: et earū valore: q̄ p̄fata li-
 centia: sc̄z a q̄bus et qualiter sit h̄nda: extiterit ordinatū) intra et extra ordines
 alijs largiri. ¶ Licet aut̄ p̄tineat in regula: q̄ fr̄es habeat vnā tunicā cum
 capucio: et alia sine capucio: et videri possit illa fuisse instituentis intentio: q̄
 necessitate cessante pluribus nō vtant̄: declaramus: q̄ possint fr̄es de licetiā
 ministroz et custodiz p̄iunctim et diuisim in administrationibus sibi com-
 missis: cū eis videbit̄ (p̄sentis necessitatibus: et alijs circumstantijs: q̄ sc̄d̄z deū
 et regulā attendende vident̄) vti pluribus: nec p̄ hoc videant̄ a regula deui-
 re: cū etiā in ipsa dicat̄ exp̄ssē: q̄ ministri et custodes de infirmoz necessitati-
 bus: et fratribus induendis sollicitā curā gerāt: sc̄dm̄ loca et t̄pa: et frigidās
 regiones. ¶ Et quāq̄ regula p̄dicta p̄tineat: q̄ de fratribus induendis: et ne-
 cessitatibus infirmoz ministri tū et custodes sollicitā curā gerāt: et dictio il-
 la tū: sic ministros et custodes in hac cura p̄stringere: q̄ ab ea ceteros exclu-
 dere p̄ma facie videat̄: q̄ tū sollicitē p̄siderare nos p̄uenit: et t̄ps̄ regule insti-
 tute: quo fr̄es ipsi ad cōparationem p̄sentē n̄mero pauci erāt: et forsan minist-
 ri ac custodes videbant̄ tūc ad ista posse p̄curā da sufficere: ac nihilomin⁹
 multiplicatiōnis fr̄m̄: et moderni t̄ps̄ qualitatem: nec sit verisimile b̄m̄ fran-
 ciscā institutoz regule: vel ip̄s̄ ministris et custodibus impossibilitatis iu-
 gū voluisse p̄figere: vel ex ip̄s̄ impossibilitatis p̄sequētia fr̄es ip̄os suis ne-
 cessitatibus velle carere: p̄cedim⁹: q̄ ipsi ministri et custodes possint p̄ alios
 huius cure sollicitudinē exercere. Debent etiā et alij fr̄es curā huius: q̄ p̄fa-
 tis ministris et custodibus p̄ceptue incūbit̄ ex regula: sic sibi ab illis cōmissa
 fuerit gerere diligenter. ¶ Continet̄ quoq̄ in regula: q̄ fr̄es q̄bus grām de
 dit d̄ns laborandi: laborent̄ fidelit̄ et deuote: ita q̄ excluso ocio aie inimico:
 sancte ofonis et deuotionis sp̄m̄ non extinguat̄. ¶ Et p̄o ex p̄bo isto fr̄es ip̄-
 sos de ociofate vite: et de regule trāsgressiōne improbe notare interdū ha-
 ctenus aliq̄ sunt conati: nos moxus h̄mōi nefarios r̄p̄nentes: declara-
 mus: q̄ consideratis verū p̄dictis: et forma seu modo loq̄ndi sub q̄b⁹ fra-
 tres ad h̄mōi exercitiū inducunt̄: non videt̄ ea fuisse instituentis intentio: q̄
 vacātes studio: vel diuinis officijs et ministerijs exeq̄ndis: manuali labori
 seu op̄ationi subiceret̄: vel ad hoc illos arctaret̄: cū exemplo xp̄i et multo: uiz
 sanctorum petrum: laborasse sp̄ualis tanto illi p̄ponderet̄: quanto q̄ sunt
 aie corporalibus preferunt̄. Ad alios vero q̄ se i p̄dictis sp̄ualibus op̄ibus
 non exercēt̄ (nisi tales aliorum fratrum licitis officijs occupent̄) ne ociose
 viuant̄: verba p̄dicta declaramus extendi: nisi et tales tam excellentis et no-
 tabilis contemplationis et ofonis existerent̄: q̄ merito propter hoc nō essent
 a tanto bono et pio exercitio subtrahendi. Fr̄es em̄ quantumcūq̄ studio
 vel diuinis ministerijs non vacantes: sed aliorum fratrum studio vel alijs
 diuinis officijs et ministerijs vacantium seruitijs inherentes: cum ip̄s̄ eisdē
 q̄bus seruiunt̄ sustentari merentur: quod astruitur illa equa lege sancitum:

De largitiōe
 rez vilium.

Ar. iij. d̄ ve
 sub fratruz.

Ar. v. d̄ mō
 laborandi.

1202 **Declaratio nicolai papa. iij.**

**Arti. vi. de p
dicatoribus.**

qua strenuus pugnator ille dauid fuisse decreuit: vtz qd discedētum ad p-
lium: z remanētum ad sarcinas: portio equaref. ¶ Verum qz expsse conti-
nes in regula: qz frēs non pdicent in epatu alicuius epi cum ab eo illis fue-
rit contradictū: nos in hoc z deferētes regule: z nihilominus auctoritatem
apostolice plenitudinis conseruātes: dicimus: qz pdictum vbum ad istaz si-
cut regula ipsa ptulit obseruet: nisi p sedē apostolicā circa hoc pro vtilitate
populi xpiani sit pcessum vel ordinatū aliū: vel in posterū concedat seu etiā
ordinetur. ¶ Et quia in eodem capitulo regule immediate subiungitur: qz
nullus fratrum populo audeat predicare nisi a ministro generali fuerit ex-
aminatus: z etiam approbare: z ab eo officium pdicationis sibi concessum
nos z statim preteritum ipsius ordinis in paucitate sui: z modernū in am-
pliato fratrum numero: ac vtilitate animarum: vt concedet: aduertentes
concedimus: qz necdum generalis examinare approbare predicaturos fra-
tres in populis: ac illis concedere licentiam predicandū: quatenus p sone ido-
neitatem: z pdicationis officium licentiā ipsa respiceret: prout in regula
continetur: verum etiam prouinciales ministri hoc possint in capitulis pu-
ncialibus cum diffinitoribus: qd etiā hodie obseruari dē: z in fratrum priu-
legijs contineri. Quam qd licentiā pfati ministri reuocare. suspedere va-
leant z arctare: sicut z quādo id eis videbit expedire. ¶ Sed qm in deside-
rijs nris hoc gerit: vt ad dei gloriā salus pficiat aiaz: ac dictus ordo: p quez
iugiter ad amorē diuinū affectio xpiane religionis accendit: merito z nume-
ro augeat: cōcedimus: z pfenti statuto firmam: licere non solū generat: sed
etiam puincialib⁹ ministris: psonas fugiētes a secuto in frēs recipere: qz puin-
cialiū ministrorū licentiā: p ipm generalem: sicut expedire viderit: possit acta-
ri. Cūqz hō puincialiū ministrorū: ex officio vicariē licentiā hanc sibi
nouerit interdictā: nisi p ministros eosdē: qbus hoc posse cōmittere vica-
rijs z alijs licere decernim⁹: hoc ipsis vicarijs specialr cōmittat. Caueant tñ
ipsi puinciales: qz hoc nō indifferēte: nō passim: s; sic cōsiderate committant:
sicqz illos qbus hoc cōmitti contigerit fidelib⁹ consilijs fulciant: qz oia dis-
crete pcedāt. ¶ Ne indifferēter oēs admittant ad ordinem: sed illi tantū: q
suffragantibus eis litteratura. idoneitate: vel alijs circūstantijs: possint vti-
les esse ordinis: sibi qz p vite meritū: z alijs pficere p exemplum. ¶ In sup du-
bitantibus fratribus pdicti ordinis: an (p eo qz in regula dē) vt decedēte ge-
nerali ministro: a puincialibus ministris z custodibus i capitulo pentheco-
stes fiat electio successoris: oium custodū multitudinē oporteat ad generale
capitulū conuenire: an: vt oia cum maiori tranquillitate tractent: sufficere pos-
sit vt aliq de singulari puincijs: q vocem habeat alioz: inter sint: taliter respō-
demus. s. vt singularum puinciarum custodes vnū ex se cōstituat: quē euz
suo puinciali ministro pro seipis ad caplm dirigant: voces ac vices suas
cōmittentes eidem: quod ēt cum cōstituerit p seipos: naturum hmoi duxi-
mus approbandū: quod idē pdecessor Bxgo. ix. a casu hmoi dē respōdisse.
¶ Deniqz qz continet in regula supradicta: qz frēs non igrediant monaste-
ria monacharum: preter illos qbus a sede apostolica concessa fuerit licentiā
specialis: quam qz hoc de monasterijs pauperū monialium iclularum frēs

**Artic. vij. de
mō recipiēdi
frēs ad ordi-
nem.**

**Ar. viij. de ele-
ctioe genera-
lis ministri.**

**Ar. ix. de in-
gressu mona-
sterioz: mōia
llum.**

hactenus intelligendū esse crediderit: cū earū sedes p̄fata curā habeat specialē
 et intellectus h̄mōi p̄ constitutionem quandam tempore date regule viuēte
 adhuc beato Francisco: p̄ prouiciales ministros fuisse credatur i generali ca
 pitulo declaratus: idem fr̄es certificari nihilominus se postularūt: an hoc
 de oibus generalib: cum regula nullum excipiatan de solis monasterijs itel
 ligi debeat monialium p̄dictarum. Nos utiqz generalr id esse prohibitum
 de quarumlibet cenobijs monialitū respondemus. Et noie monasterij: vo
 lumus clausurā. domos: z officinas interiores itelligi: p̄ eo qd ad alia loca vbi
 hōies seculares conueniunt: possunt fratres illi causa p̄dicationis: vel ele
 mosyne petende accedere: qbus id a superioribus suis pro sua fuerit matu
 ritate: vel idoneitate concessum: exceptis semper p̄dictarum monasterijs i
 clusarum: ad que nulli datur accedendi facultas: sine sedis eiusdem licētia
 specialī: quod etiam ipse idem p̄decessor Brego. ix. i eo casu d̄r respōdisse.
 Ceterum sancte memorie confessor xpi Franciscus mandasse d̄r circa vi
 timum vite sue cuius mandatum: ipsius d̄r testamentum: qd verba ipsius
 regule non glosentur: z vt verb vtamur eiusdem: qd sic vel sic itelligi debe
 at non dicatur: adiciens: qd fratres nullo modo aliquas lras ab apostolica
 sede petant: z alia quedam iterferens: que non possent sine multa difficulta
 te seruari: propter quod fratres hesitantes an tenerentur ad obseruantiam
 testamenti p̄dicti: dubitationem h̄mōi per eundem p̄decessorem Brego.
 ix. petierunt de ipso: cum conscientijs amoueri. Quisicut asseritur: attendēs
 periculum aiarum: z difficultates quas propter hoc possent incurere: du
 bitationem de ipso: cum cordibus amouendo: dixit fratres ipsos ad ipsius mā
 dati obseruantiam non teneri: quod sine consensu fratrum: z maxime mi
 nistorum: quos vn̄uersos tangebatur: obligare nequit: nec successorem suū:
 quomodolibet obligauit: cum non haberet imperium par in parem. Nos
 autem circa presentem articulum nihil durimus innouandum. Ad hec
 a nonnullis p̄decessoribus nostris Romanis Pontificibus circa declara
 tionem ipsius regule: z ipsam regulam: ac eam contingētia diuersas litte
 ras intelleximus emanasse. Sed nec per hoc mordacium p̄dictorum con
 tra regulam ipsam et fratres quieuit in saltus: nec per ipsas lras statui fra
 trum prouideretur in multis: in qbus de nouo vel aliter necessario prouidē
 dum esse multorum postea casuum contingētium experientia indicauit.
 Nos itaqz n̄l farum h̄mōi: z presentis constitutionis diuersitas: vel intelle
 ctus aduersitas in p̄dictorum obseruatione fratrum aīos perturbaret: z vt
 plenius: clarius: z certius eorum statui z obseruantie p̄dicate regule consu
 latur: in oibus z singulis illis articulis quos constitutio ipsa p̄h̄et: quāqz
 ipsi vel eorum aliqz contineantur in alijs lris apostolicis sup̄dictis: hanc
 nostram constitutionem: declarationem: seu ordinationem tantum a fratri
 bus ipso p̄cise: ac inuolabiliter decernimus perpetuis temporibus obser
 uandam. ¶ Cum igitur ex p̄dictis z alijs per nos cum multa maturitate
 discussis: regula ipsa licita: sancta: perfecta: z obseruabilis: nec vili patēs dis
 crimini cui d̄nter appareret: illam z omnis subscripta per nos statuta: ordi
 nata: concessa: disposita: decreta: declarata: etiā z suppleta: de apostolice po
 b iij

An testamen
 tū bti fr̄a. ali
 quaten⁹ obli
 gauit. art. x.

De eiusdē de
 claratiōis fir
 mitate z au
 ctoritate: atqz
 publicatione
 articulis vt
 timus.

Declaratio Elementis pape. v.

testatis plenitudine approbamus. confirmamus: et volumus existere perpetue
firmitatis in virtute obedientie districte precipientes: quod hec constitutio: sicut ceterae
constitutiones vel decretales episcopi legat in scholis. ¶ Et quod sub colore liciti: nonnulli
contra fratres ipsos et regulam in legendo. exponendo: atque glossando possent viri
sue iniquitatis effundere: ac constitutionis intellectus: ipsum in diversas et aduersas
sententias producentes: suis adiuentibus deprauare: et opinionum diuersitas:
ac distortio intellectus multorum pios animos posset inuoluere: et a religionis ingressu
multorum corda subtrahere: talium detrahentium vitanda pueritas cogit nos
ipsis via ad predicta percludere: et certum procedendi modum: hac constitutione legem
tibus perficere. Itaque sub pena excommunicationis: et priuationis officij: ac beneficij
districte precipimus: ut plene constitutio cum ipsam legem pertigerit: sicut placet
sic fideliter exponatur ad litteram: concordantem. contrarietates: seu diuersae et aduersae
se opinioniones a lectoribus: seu expositioibus nullatenus inducant. Super ipsa con-
stitutione glossae non fiant: nisi forsitan per quas verbum vel verbi sensus: seu constructio:
vel ipsa constitutio quasi grammaticaliter ad litteram: vel intelligibiliter exponatur:
nec intellectus ipsius per legentem deprauetur in aliquo: seu distorqueatur ad aliud
quam littera ipsa sonat. ¶ Et ne sedem predictam contra detractores huiusmodi oporteat ulterius
laborare: vniuersis ac singulis cuiuscumque preeminente. conditionis: aut
status districte precipimus: ne contra predictam regulam: et statum predictorum fratrum:
seu contra premissa per nos statuta. ordinata. concessa. disposita. decreta: et declara-
ta. suppleta: et approbata: et etiam confirmata dogmatizent. scribant. determinent.
predicent: seu prae loquantur publice vel occulte. ¶ Sed si quid penes aliquem in
his ambiguitatis emergerit: hoc ad culmen predictae sedis apostolice deducatur:
ut ex auctoritate apostolica sua in hoc manifeste intentioni: cui soli concessus
est in his statuta condere: et condita declarare. ¶ Glossantes vero in scriptis consti-
tutionem ipsam aliter quam eo modo quo diximus: doctores siue lectores dum docent
in publico ex certa scientia et deliberate intellectum constitutionis huiusmodi deprauantes:
facientes quoque commentum. scripturas: seu libellos: ac ex certa scientia et delibera-
te determinantes in scholis: seu predicantes contra predicta: vel aliqua: seu aliquid predictorum:
non obstantibus aliquibus privilegijs: vel indulgentijs: aut litteris apostolicis: quibuscumque
quod dignitatibus. personis. ordinibus: aut locis: religiosis vel secularibus: generaliter
vel singulariter: sub quacumque forma vel expressione verborum concessis: quod nolumus
aliquibus in premissis quolibet suffragari: excommunicationis sententiae: quam ex nunc in ipsos
perferimus: se noverint subiacere: a qua per neminem nisi per romanum pontificem
possint absolui. ¶ Insuper tam istos contra quos per nos excommunicationis
sententia est placita: quam alios: si quod fuerint: circa premissa vel eorum aliquid venientes:
ad litteram et sedis memorate volumus deduci notitia: ut quos prouisus
modus equitatis non arceat: vetitis contempseat rigor apostolice vitionis. Nulli ergo
omnino hominum liceat: hanc paginam nostre declarationis. ordinationis. concessio-
nis. dispositionis. suppletionis. approbationis. confirmationis: et constitu-
tionis infringere: vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare
presumpserit: indignationem omnipotentis dei: et beatorum Petri et Pauli
apostolorum eius: se noverit incursurum. Datu[m] Surlanti. xix. kalendas Septembris
pontificatus nostri anno secundo.

Incipit declaratio regule fratrum minorum edita a dño papa Clemente. v.

Lemense p̄us seruus seruorū

dei ad perpetuā rei memoriā. Exiui de paradiso dixi: rigabo
hortū plantationū ait ille celestis agricola: q̄ vere fons sapien-
tie verbū dei a patre in p̄e manens: genitū ab eterno: nouissī
me diebus istis fabricāte spū sc̄to in vtero v̄ginis factum ca-
ro exiuit homo ad opus arduū redēptionis hūani generis: pagendū: exem-
plar seq̄ndū celestis vite p̄bens hoībus semetip̄m. Clerum q̄ mortalīs vite
sollicitudinibus p̄sus homo: mentis aspectū ab exēplaris hmōi intuitu di-
uertebat: verus n̄ salomō: in solio militātis ecclesie quendā hortūz volup-
tatis inter ceteros fecit a p̄cellosis mūdi fluctib⁹ elongatū: in quo quieti⁹ ac
securius vacaret contēplandis: obseruādisq̄z opibus exēplaris. In hūc in-
trauit ipse vt rigaret ip̄z secūdis ags spūalis gr̄e z doctrine. Hic hort⁹ siq̄dē
est firm̄ minorū sc̄tā religio: q̄ muris regularis ob̄uatiē firmiter vndiq̄z cir-
cūclusa: intra se solo p̄teta deo: adornat abūde nouellis plātatiōibus filiorū.
Ad hūc veniēs dilect⁹ dei filii: mortificātis penitētie myrtū meritū cū aro-
matib⁹: q̄ suauitate mira vniuersis odorē attrahētis sc̄timōie circūfundūt.
Hec ē illa celestis vite forma z reglā: quā d̄scripsit ille p̄fessor xp̄i eximī sc̄s
fr̄cis: ac suādā a suis filiis p̄bo docuit pariter z exēplo. ¶ Quia v̄o dicte
sc̄te regle p̄fessores ac emulatores duoti: vt alūni z veri filij tāti p̄ris affecta-
bāt: sicut z seruēt̄ affectā: ad puz z plenū p̄missaz regulā firmiter ob̄ua-
re: at̄ dētes q̄dā q̄ dubiū poterāt asserre sensū in ip̄s⁹ regule serie p̄tineri: p̄
ip̄oz declaratiōe h̄sida recurrerūt prudēter oliz ad aptcē aplice dignitatis: vt
certificati p̄ ip̄az: cui⁹ pedib⁹ ēt p̄ ip̄az regulā sunt subiecti: possent dño pul-
sis cūctis dubijscū plēa claritate p̄sciētie debuit. Hoz aut̄ pijs ac iustis sup-
plicatiōib⁹ plures p̄decessores n̄ri roma. p̄tiff. successiue: sicut dignuz erat:
applicātes aures z animū: declarauerūt ea q̄ dubia videbāt: addiderūt nō:
nulla: z aliqua p̄cesserūt: sicut expedire videbāt firm̄ p̄sciētis: ac pure ob̄uati-
tie hui⁹ stat⁹. ¶ Ceterū q̄z plerūq̄z vbi culpa nō ē: eā timere solēt p̄sciētie timore:
q̄ in via dei q̄dēq̄z deuū expauescūt: nō sunt ad plenū ex dictis declara-
tiōib⁹ dictoz oīz firm̄ p̄sciētie q̄tate: q̄n circa aliqua ad regulā: ip̄ozūq̄z sta-
tū p̄tinetia dubitationū in ip̄s⁹ fluct⁹ aliq̄ gererēt z oriāt̄: sicut ad aures no-
stras pluries: z de q̄ plurib⁹ i publicis z priuatis p̄fessoris ē plātū. Quapro-
pter p̄ ip̄os fr̄s nōb extitit hūiliter supplicatū: quaten⁹ p̄dictis dubijs q̄ oc-
currerūt: z q̄ p̄nt occurrere in futuz: adhibere oportūa declaratiōis remedia:
de benignitate sede aplice curarem⁹. ¶ Illos igit̄ cui⁹ anim⁹ ab etate tenera
pia duouōe efferebuit ad hmōi p̄fessores regule: z ad ordinē ip̄m totū nunc
aut̄ ex coi cura pastoralis regiminis quā immeriti sustinem⁹: ad ip̄os fouē-
dos dulci: z attēti gratiosis fauorib⁹ p̄seq̄ndos: tāto puocamur ardētī:
quāto fr̄cūq̄z infēta mēte reuoluim⁹ fruct⁹ vberes quos ex eoz exēplari vi-
ta z salutari doctrina toti vniuersali ecclesie p̄tinue cernim⁹ puenire: tā pia

Declaratio Clementis pape. v.

Ar. j. de obs-
nātia euāge-
licoz p̄silioz
& p̄ceptoz.

supplicantum intentione commoti: ad peragendum diligenter quod peti-
tur: si uia nostra duximus conuertenda: ipsaq; dubia per plures archiepif-
copos: & ep̄os: & in theologia magistros: & alios l̄atos p̄uidos & discretos
examinari fecimus diligenter. Cum igitur in primis: ex eo q̄ in dicte re-
gule p̄ncipio habetur: regula & uita minorum fratrum est sc̄z dñi nostri iesu
xpi sanctum euangelium obseruare: in obedientia uiuendo: sine proprio & i-
castitate. Item infra: finito vreo anno probationis: recipiantur ad obedi-
entiam: promittentes uitam istam semper & regulam obseruare. Item circa fi-
nem regule: paupertate & humilitate: & sanctū euangelii dñi nostri iesu xpi:
quod firmiter p̄misimus obseruem⁹. Fuit hesitatio: an fratres eiusdem ordi-
nis ad oīa tam p̄cepta q̄ consilia euangelij: ex p̄fessionē sue regule teneantur:
q̄busdam dicentibus q̄ ad oīa: alijs autē asserentibus q̄ ad sola illa tria con-
silia: uel uiuere in obedientia. in castitate: & sine proprio: & ad ea q̄ sub x̄bis
obligatorijs ponunt in regula obligantur. ¶ Nos circa hunc articulū: p̄-
decessorum nostrorum uelutq; inherentes: ipsūq; articulū quo ad aliqd
plenus p̄sequeutes: dicte hesitationi duximus respondendum: q̄ cū vo-
tum determinatum cuiuslibet habeat cadere sub certo: uouens regulam nō
potest dici teneri ex vi uoti in oīa ad ea consilia euangelica que in regula nō
ponuntur. Et q̄dem b̄ti francisci conditoris regule hec probatur fuisse in-
tentio: ex hoc q̄ quedam euangelica consilia in regula posuit: alijs p̄termis-
sis. Si enī per illud uerbum: regula & uita minorum fratrum hec est. &c. in-
tendisset eos ad oīa consilia euangelica obligare: superflue & nugatorie que-
dam eorum: superfluis ceteris: in regule expressisset. Cum autē & natura termi-
ni restricti hoc habeat: q̄ sic excludit ab ipso extranea: q̄ cuncta ad ipsū u-
pertinentia concludit: declaramus & dicimus: q̄ dicte regule non solum ad
illa tria uota absolute accepta: ex professione sue regule obligantur: sed etiā
tenentur ad ea oīa implenda: que sunt pertinentia ad hec tria: que regula ip-
sa ponit. Nam si ad hec tria predicta tantum precise & nude promittentes se
seruare regulam: uiuendo in obedientia. in castitate: & sine proprio: & non ēt
ad oīa contenta i regula: que hec tria modificat arctarentur: pro nihilo et
uane proferrentur hec uerba: promitto semper hanc regulam obseruare: ex
quo ex his uerbis nulla obligatio nasceretur. Nec tamen putandum est q̄
beatus franciscus professoribus regule quantum ad oīa contenta in re-
gula modificantia tria uota: seu ad alia i ipsa expressa itenderit equaliter esse
obligatos: q̄n potius aperte discernit: q̄ quo ad quedam ipsorum trāsgres-
sio est mortalis: & quo ad quedam alia non: cum ad quedam ipsorum d̄bz
apponat p̄cepti: uel eq̄pollentis eidem: & quo ad alia: uerbis alijs sit cōten-
tus. ¶ Item: q̄ p̄ter ea que expresse uerbo p̄cepti. exhortationis. seu mo-
nitionis ponuntur in regula: nonnulla uerbo imperatiui modi: negative:
uel affirmatiue apposito inferuntur: hactenus extitit dubitatum: an teneren-
tur ad illa uel ad habentia vim p̄cepti. Et q̄ uel intellexerimus non minui-
tur hoc dubium: sed augetur: ex eo quod felicis recordationis Nicolai pa-
pa. iij. p̄decessor noster noscitur declarasse: q̄ fratres ipsi ex professione sue
regule sunt adstricti ad ea consilia euangelica: que in ipsa regula p̄ceptorie

Ar. ij. an ver-
ba imperati-
uī obligēt
fr̄es sicut p̄-
cepta.

vel inhibitorie seu sub verbis expolentibus exprimuntur: supplicauerunt
 predicti fratres: vt ad ipsorum conscientias serenandas declarare: que boni
 cenferi debeant preceptis equipollentia: ac obligatoria dignarentur. ¶ Nos
 itaq; qui in sinceris horum conscientijs delectamur: attendentes qd in his
 que anime salutem respiciunt: ad vitandos graues remorsus conscientie co
 sulte parte securior est tenenda: dicimus: qd licet fratres non ad omniu; que
 sub verbis imperatiui modi ponuntur in regla sicut ad preceptorum seu p
 ceptis equipollentiam obseruantiam teneantur: expedit tamen ipsi fratri
 bus: ad obseruandam puritatem regle & rigorem: qd ad ea sicut ad expollen
 tia preceptis se nouerint obligatos: que hic inferius annotantur. Ut autem
 hec que videri possunt equipollentia preceptis ex vi verbi: vel saltem ratio
 ne materie de qua agitur: seu ex vtroq; sub compendio habeantur: declara
 mus: qd illud quod ponitur in regla de non habendo plures tunicas quam
 vniam cum caputio & aliam sine caputio. Item de non portandis calciame
 tis: & non equitandis: extra casum necessitatis. Item qd fratres vilibus in
 duantur. item qd tetunare a festo omnium sanctorum vsq; ad natle domi
 ni: & in sextis ferijs teneantur. item qd clerici faciant diuinum officium secu
 dum ordinem sancte Romane ecclesie. item qd ministri & custodes p necessi
 tatibus infirmorum: & fratribus induendis sollicitam curam gerant. item qd
 si quis fratrum in infirmitate ceciderit: alij fratres debent ei seruire. item
 qd fratres non predicent in epatu alicuius episcopi ab eo illis fuerit contra
 dictum. item qd nullus audeat ppro penitus predicare: nisi a ministro gene
 rali: vt alijs quibus secundu declaratione predictam id competit: fuerit exa
 minatus. approbatus: & ad hec institutus. item qd fratres q cognoscerent se
 non posse premissam reglam spualr obseruare: debeant & possint ad suos mi
 nistros recurrere. item qd oia que ponuntur in regla ad formam habitus:
 tam nouiciozum: qm etiam professorum: hec non ad receptionis modum: ac
 professionem spectantia: nisi recipientibus quo ad habitum nouiciozum: si
 cut dicit regla. scdm deum aliter videatur: hec in quam oia sunt a fratribus
 tanq; obligatoria obseruanda. Item ordo coiter sentit. tenet: & tenuit ab an
 tiquo: qd vbicunq; ponitur in regla hoc vocabulu: teneantur: obrinet vim
 precepti: & obseruari debet a fratribus sicut tale. ¶ Ceterum: qd xpi cofessor
 predictus agendorum ac seruandorum circa recipiendos ad ordine ministris et
 fratribus modu prebens: dixit in regla: qd caueant frs & eorum ministri ne
 sint solliciti de rebus suis tpalibus: vt libere faciat de eis qcqd ipsis a domi
 no fuerit inspfratib: licentia tamen habeat mittedi eos ad aliquos deu timen
 tes: si consiliu reqratur: quoz p filio sua bona paupibus erogetur: dubitaue
 runt & dubitat mlti fratru: an liceat ipsis de bonis ingredientiu qcq; recipere:
 si donec: & si ad vandu personis & uentibus possint eos inducere sine cul
 pa: si etia ad disponedu distributione reru talis debeant ipsi ministri seu fra
 tres dare consiliu: vbi ad consulenduz alij qd ex ipsis ad quos ingressuri
 mittantur: possint idonei inueniri. Nos aut p siderantes attente: intendisse
 sanctu Franciscu: sue regule p fessores: quos fundauerat in maxima paupra
 teab affectu temporalium rerum ipsoz ingredientium per dicta sba: specialr

Artic. iij an
 possint reci
 pe frs de bo
 nis ordinē i
 gredientium

Declaratio Clementis pape. vi.

et totaliter elongare: vt quantum est ex parte fr̄m ipsorū receptio ad ordinem: sancta et purissima appareret: et ne aliquo modo oculorū viderent habere ad bona eorū temporalia: sed ad ipsos tantū diuino fuitio m̄cipiādos: dicimus cūno deberet: a ministris q̄ fr̄es ceteros a dictis inductionib⁹ ad sibi dandū: et suasionib⁹: necnō a dādis circa distributionē p̄silijs abstinerē: cū p̄ hoc ad timētes deū status alterius mitti debeat: nō ad fr̄es. vt p̄ cūctis pateat: eē tā salubris instituti paterni studiosi zelatores: seduli et p̄fecti. Cū p̄o facere de reb⁹ suis qd̄ dñs inspirabit: ipsamet regula ingrediētib⁹ libere velit eē: nō videt qn̄ liceat eis recipere: p̄sideratis. s. eorū necessitatib⁹: et moderaminibus declaratiōis iā dicte: si qd̄ de bonis suis intrā: sicut et ceteris paupib⁹: p̄ modū elemosy ne libere velit dare. Cauere tñ in acceptiōe oblatorū talū decet: ffesne ex receptorū quāitate notabilē: p̄sumi possit sinister ocul⁹: p̄tra ipsos. Et p̄terea: cū dicat in regula: q̄ illi q̄ iā p̄miserūt obedientiā habeat vnā tunicā cū caputio: et alīa sine caputio: q̄ h̄re voluerint: itē q̄ ffes oēs vestimētis vilibus induat: nosq; p̄dicta p̄ba declarauerimus: q̄ pollere p̄ceptis: volētes pleni⁹ hec determinare: dicimus quātū ad nūc tunicarū: q̄ pluribus vti nō l̄z: nisi in necessitatibus q̄ haberi p̄nt ex regula: s̄m q̄ hūc passus memoratus p̄decessor n̄r plenus declarauit. Utilitatē autē velliūtā habitus q̄ interiorū tunicarū: illā intelligi debere dicimus: q̄ s̄m p̄suetudinē: vel p̄ditionē p̄rie debeat quātū ad colorē panni: et p̄ciū vilitas merito reputari: nō em̄ quo ad regiōes oēs p̄or determinat⁹ vnus modus in talib⁹ assignari. Nōmōi ē vilitatis iudiciū: ministris et custodibus: seu guardianis ducimus cōmittendū: et p̄ hoc p̄scientias onerātes: ita tñ q̄ fuerit in vestibus vilitatē. Quorū etiā ministrorū: custodū: et guardianorū iudicio: eodē mō reliquimus: p̄ qua necessitate p̄nt ipsi fr̄es calciamēta portare. Et deinde cū duobus t̄pibus ānotatis in regula. s. a festo oīm sctōrū vsq; ad natiuitatē dñi: et maxime quadragesime: in q̄bus ieiunare tenent: inserat in eadē regula: alijs autē t̄pibus nō teneatur nisi sexta feria ieiunare: et ex hoc voluerūt aliq̄ dicere: q̄ dicti ordinis fratres nō tenent: nisi ex p̄decencia: ad alia ieiunia q̄ ad ista: declaramus: debere intelligi eos nō teneri ad ieiuniū alijs t̄pibus: p̄ter q̄ in ieiunijs ab ecclesia cōstitutis. Nō est em̄ verisimile q̄ vel in futurū: regulē: vel ēr̄ p̄firmator absoluerē eos intenderit a seruandis illis ieiunijs: ad q̄ de cōi statuto ecclesie obligātur ceteri xp̄iani. Porro cū dictus sctus volens ffes suos sup̄ oīa a denarijs seu pecunia esse totaliter alienos: p̄cepit firmiter fratribus vniuersis vt nullo mō denarios vel pecuniā recipiāt p̄ se vel p̄ interpositā p̄sonā: istū: q̄ articulū declarās idē p̄decessor n̄r: casus in modis posuerit: q̄bus seruatis a fratribus nō possint dici: nec debent p̄ se vel p̄ aliū pecunie receptores: cōtra regulā vel sui ordinis puritatē: dicim⁹ ffes teneri cauere summo p̄e: q̄ p̄ alijs causis: vel sub modis alijs q̄ ponat dicti p̄decessores n̄r declaratiō: ad dātes pecunias siue d̄putatos nūcios nō recurrāt: ne si sec⁹ ab ipsis attētatū fuerit: trāsgressores p̄cepti: et regule merito possint dici. Inā vbi aliq̄d alicui generaliter phibeat: qd̄ obp̄se nō p̄cedit: intelligit denegatū. Quo circa: que sitis oīs pecunie: ac oblationum pecuniarū receptiō in ecclesia vel alibi: que p̄ seu trunci ordinati ad offerentiū seu donantiū pecunias reponēdas: necnō

Ar. iij. d̄ fratru vestimentis: et eorū vilitate.

De calciamentis. Art. v. de ieiunijs.

Ar. vj. d̄ obp̄uatiā p̄cepti. s. q̄ ffes nō recipiant pecuniam.

et quocumque recursus alius ad pecunias seu habentes ipsas quod declaratiōem predictam non pcedit: hec inq̄ omnia sunt eis simpliciter interdicta. Cum etiam recursus ad amicos sp̄iales expresse tantū in duobus casibus secundum regulam pcedat: vtz pro necessitatib⁹ infirmoz: ⁊ fratribus induēdis: idq; pie ⁊ rationabiliter: p̄siderata necessitate vite: ad alias necessitates fr̄m p̄ tempore occurrētes (cessantib⁹ elemosynis) seu etiam ingruētes: sepe dicit⁹ p̄decessor duxerit extendendū: attendāt fr̄s p̄fati: q; p̄ nullis causis alijs q̄ p̄dictis: vel similib⁹: in via vel alibi: recurrere licet eis ad amicos h̄mōi: siue sint dātes pecunias: seu deputati p̄ ipsos: siue nūcij: vel depositarij: seu quouis alio nomine appellent⁹: etiam si p̄cessi p̄ eandem declaratiōem modi circa pecuniam integre seruarent. ¶ Deniq;: cū idem p̄fessor summe affectauerit sue regule: p̄fessores totaliter eē abstractos ab effectu ⁊ desiderio terrenorum: ⁊ specialiter a pecunia: ⁊ ei⁹ vsu totaliter in exptos: sicut p̄bat p̄hibitio de recipienda pecunia: in regula sepius repetita: curare fr̄s vigilanter necesse est: q; cū ex causis p̄dictis: ⁊ modis ad h̄ites pecunias deputatas p̄ ipsorum necessitatib⁹ recurrere oportebit ad tenētes ipsas: quicūq; hi fuerint: p̄incipalem vel nūcij: in omnib⁹ sic se gerāt: q; se cūctis ostendant in d̄ctis pecunijs: sicut nec habēt: penit⁹ nil h̄e. Quapropter p̄cipe quō ⁊ qualiter pecunia expendat⁹: componat⁹: erigere de expēsa: eam quomodo: cuiq; repetere: siue deponere: aut deponi facere: capsulam pecunie: vel ei⁹ clauē de ferre: hōs actus: ⁊ p̄similes: si bi fr̄s illicitos eē fiant. P̄dicta enim facere: ad solos d̄nos p̄tinet q; dederūt: ⁊ eos quos ipsi deputauerūt ad hoc ipsum. ¶ Proinde cū vir sc̄tus paupertatis p̄misse in regula modū exprimens dixerit in eadem: fr̄s nihil sibi appropriēt: nec domū: nec locū: nec aliquam rē: sed tanq; pegrin⁹ ⁊ aduene in paupertate ⁊ humilitate d̄no famulantes: vadant p̄ elemosyna p̄fidenter: sicq; declaratum extitit p̄ nōnullos p̄decessores n̄ros romanos pontifices: hanc ex p̄prietatem intelligi debere tam in specialia q̄ etiā in cōmuni: p̄pter quod: ⁊ rerum omnīū p̄cessarum: oblatay: ⁊ donatarum fratribus (quas ⁊ quaz vsu facti, s. ordini vel ip̄sis fratribus lz h̄e) p̄prietatem: ⁊ dominīū in se ⁊ romanā ecclesiā receperūt: dimisso in eis ip̄sis fratribus tantū modo vsu facti simplicis: ad nostrū fuerunt deducta exa men: que in ordine fieri dicebant⁹: ⁊ videbant⁹ p̄dicto voto: ⁊ puritati ordinis repugnare: vtz: vt ea p̄sequamur ex ip̄sis q̄ remediō credimus indigere: q; se institui heredes: non solū sustinent: sed p̄curant. Item: q; reddit⁹ annuos suscipiunt interdū in tam notabili quantitate: q; p̄uentus habentes: totaliter inde viuunt. Item: q; cū ip̄so p̄negociatiā p̄o rebus tp̄alibus in curijs agitant⁹: assunt aduocatis ⁊ p̄curatoribus: ⁊ ad instigandū eos dē se ibidē p̄sonalr̄ rependant. Item: q; cū executiones suscipiunt vltimarū voluntatū ⁊ gerunt: seq; intromittant quandoq; de vsuray: vel male ablatoy dispositionibus: seu restitutionib⁹ faciendis. Item: q; alicubi non solum ex cessuos hortos: sed etiā vineas magnas h̄nt: de qbus tam de oleribus: q; de vino multū colligit ad vendendū. Item: q; tp̄ibus messū: vel vindemiarū sic copiose granū ⁊ vinū mendicando: vel aliūde emendo colliguntur a fratribus: ⁊ in cellarijs ⁊ granarijs recondunt⁹: q; p̄ anni residuū: ⁊ absq; eoz;

Arti. vij. de
ex p̄prietate
fratrum.

Declaratio Clementis pape. v.

mendicatione possunt transgredere vitam suam. Item: quod ecclesias vel alia edificia faciunt: vel procurant fieri in quantitate et curiositate: figure ac forme ac sumptuositate notabiliter excessiva: sic quod non videtur habitacula pauperum: sed magna tum. Paramenta etiam ecclesiastica in plerisque locis tam multa habent: et tam notabiliter et preciosa: quod excedunt in his magnas ecclesias cathedrales. Equos insuper arma eis oblata in funeralibus recipiunt idest inuncte. Et non cito et frim: et specialiter rectores ipsorum suorum asserebant: quod dicta seu plura ex ipsis in ordine non fiebant. Quot et sig. reperiunt rei in talibus: rigide puniunt: nec non contra talia ne fiat: sunt facta pluries ab antiquo statuta in ordine multum stricta. Cupis igitur nos ipsorum frim prouideat presertim: et cuncta dubia: quantum possibile nobis est: de ipsorum pectoribus remouere: ad predicta: modo que sequitur respondemus. Cum autem ad veritatem vite pertineat: ut id quod exterius agitur interius in mentis habitum et dispositionem respiciat: necesse habet frim: se ex propinatione tanta temporalibus abstraxerunt: ab eo quod dicte ex propinatione esset: vel posset videri contra rium abstinere. Quia igitur in successione transit: non solum usus rei: sed et dominium suo tempore in heredes: frim autem prefati nihil sibi in speciali acquirere: vel eorum ordini possunt: etiam in ceteris: declarando dicimus: quod successione huiusmodi que etiam ex sua natura indifferenter ad pecuniam: et etiam ad alia mobilia et immobilia se extendunt: considerata sui puritate votum nullatenus sunt capaces. Nec igitur eis valore hereditatum talium: vel tantam eorum partem quod personam posset hoc in fraudem fieri: quasi sub modo et forma legati dimitti sibi facere: vel sic dimissa recipere: quod potest ista sic fieri ab ipsis: simpliciter prohibemus. Quia si annui redditus inter mobilia cessant a iure: ac huiusmodi redditus obtinere paupertati et medietati repugnet: nulla dubitatio est quod predictis fratribus redditus quoscumque: sicut et possessiones: vel eorum etiam usum: eis non repit excessus: recipere vel beneficium ditione considerata ipsorum: non igitur. Amplius: cum non solum quod malum est dignoscitur: sed et ope quod speciebus mali sit a viris perfectis specialiter euitandum. Ex talibus autem assistentibus in curijs: et inquisitionibus: cum de rebus agitur in ipsorum commoda covertentis: credunt verisimiliter ex his que foris patet: de quibus habent homines iudicare: ipsi rebus frim assistentes aliquid querere tanquam suum: nullo modo debet huiusmodi voti regule professor: se talibus curijs: et litigijs actibus imiscere: votum et testimonium habeat ab his que foris sunt: et puritati satisfaciatur voti sui: ac euitetur per hoc scandalum proximorum. Clericis cum dicti ordinis frim non solum a receptione: proprietate officio: siue usu ipsius pecunie: verum etiam a pretensione qualibet ipsius: et ab testamentorum executionibus: eius regule plane dixit: cumque dicti ordinis professores per nulla re ipsam possunt in iudicio experiri: predictis fratribus non igitur: nec competat in potius: considerata sui puritate status: debet sibi scire iter dictum: quod huiusmodi executionibus et dispositionibus se exponat: cum hec ut sepius absque litigio: et pretensione: vel admittentis ratione pecunie nequeant expediri. Clericis tamen in his executionibus dare presertim: ipsorum statum non obfiscit: cum ex hoc ipsis circa bona temporalia: nulla iurisdictione: actio in iudicio: siue dispensatio tribuatur. Licet vero non solum sit licitum sed et multum conueniens rationi: quod frim qui in laboribus spiritualibus: officii et studij sedule occupant: hortos et areas habeant competentes: ob recollectionem vel recrea-

De hereditatibus non acceptandis.

De redditibus non habendis.

De non assistendo in curijs.

De non recipiendis a fratribus testamentorum executionibus.

De non habendis hortis seu perfluis.

tionē suā: z interdū ad seipsoz post labores hmoi corporatū deducēdos: nec
 nō ad habēda necessaria hortalicia p seipsis: hē tñ hortos aliquos vt colā-
 tur: ac olera z alia hortalicia p̄cio distrahā: nec nō z vineas: repngnat sue re-
 gule z ordinis puritati: p̄m qđ dicit̄ p̄decessor declarauit: ac ēt ordinauit: qđ
 si talia ad vsus prime dictos: v̄puta agrū vel vineā ad colēdū: z cōsimilia
 fratrib⁹ legarēt: p̄ oēz modū frēs a receptiōe taliū abstinērēt: cum ēt p̄missa
 hē: vt p̄ciū fructuū suis t̄pib⁹ habeāt: ad naturā z formā puētū appropin-
 quet. ¶ Rursus: cū p̄dict⁹ sc̄tus tam i exēplis vite qđ ver b̄ regule onderit se
 velle: qđ sui frēs z sūij diuise puidētie inītētes: suos i deū iacerēt cogitar⁹: qđ
 volucres celi pascit: qđ nō p̄gregāt i horrea: nec semināt: nec metūt: nō est ve-
 r̄simile voluisse ip̄m eos hē granaria: vel cellaria: vbi quotidianis mendī
 catiōib⁹ deberēt sperare posse trāsigere vitā suā. Et idcirco nō ex timore leui
 laxare se debēt ad p̄gregatiōes z ob̄suatiōes hmoi faciēdas: s̄z tūc t̄m: cū ēt
 multū credibile ex tā expertis: qđ nō possent vite necessaria aliter inuenire.
 Hoc aut: ministroz z custodū simul z separatim i suis administratiōib⁹ z
 custodijs: cū guardiani z duoz de cōuētū loci discretoz sacerdotū et anti-
 quoz i ordie fr̄m cōsilio z assensu duxim⁹ iudicio reliquendū: eoz sup hoc
 specialiter cōsciētias onerātes. ¶ Hinc est et̄: qđ cū vir sc̄tus frēs suos i pau-
 p̄tate summas hūilitate fundare voluerit: quo ad affectū pariter z effectū:
 sicut fere regula tota clamat: venit ip̄s: qđ nullo mō deiceps fieri faciant:
 vel fieri sustineāt ecclesias: vel alia q̄cūqz edificia: qđ p̄siderato fr̄m habitan-
 tiū n̄mero: excessiua i multitudine z magnitudine debeāt reputari. Ideoqz vo-
 lum⁹: qđ vbiqz i suo ordie deiceps: tēperatis z hūilib⁹ edificijs sint cōtēti: ne
 huic tate paup̄tati p̄missa: qđ patet oculis cōtrariū: foris clamet. ¶ Quāuis
 etiā paramēta z vasa ecclesiastica: ad honorē diuini nois ordinentur p̄pter
 quē oia fecit ipse deus: tñ qđ abs cōditōz ē cognito: ad animū sibi ministran-
 tiū respicit p̄ncipaliter nō ad manū: nec p̄ illa sibi vult seruire: qđ suoz hui-
 toz cōditōni z statui dissonarēt: p̄pter qđ sufficere debēt eis paramēta z va-
 sa ecclesiastica decentia: i numero z i magnitudine sufficientia competenter.
 Sup̄fluitas aut: aut nimia p̄ciositas: vel q̄cūqz curiositas i his seu alijs q̄-
 buscūqz: nō potest ipsoz professioni vel statui conuenire. Cum em̄ hec sa-
 p̄iant thesaurizationē aut cop̄iā: paup̄tati tante: quo ad humanū iudicium:
 derogant manifeste. Quā p̄pter p̄missa seruari a fratrib⁹ volum⁹ z mā-
 damus. ¶ Circa equoz vero z armoz oblationes: illud decernimus i oib⁹ z
 p̄ oia obseruandū: qđ per declarationē p̄dictam: i pecuniarijs noscitur ele-
 mosynis diffinitum. ¶ Ex p̄missis aut succreuit non parum scrupulosa
 questio iter frēs: vtz virū ex sue p̄fessione regule obligentur ad arctum z te-
 nuem: siue paup̄erē vsum rerū: q̄busdā ex ip̄s credētibus z dicētibus: qđ
 sicut quo ad dominū rerum h̄nt ex voto abdicatiōe arctissimaz: ita ip̄s
 quo ad vsum arctitudo maxima z exilitas est i dicta: alijs contrarium asse-
 rētibus: qđ ex professione sua: ad nullū vsum paup̄erē: qđ non exp̄matur i re-
 gula obligantur: s̄z teneantur ad vsum moderatum tēperantie: sicut z ma-
 gis excōcedēt qđ ceteri xp̄iani. Volētes itaqz consciētiaz p̄dictōrū fratrum
 prouidere q̄tis: z his altercatiōib⁹ finē dare: declarādo dicimus: qđ fratres

De nō cōgre-
gādo frumē-
tū absqz euī-
denti necessi-
tate.

De nō recipi-
ēdis edificij
sumptuosia.

De nō habē-
dis paramē-
tis: z vasis ex-
cessiuis.

Artj. viij. an
frēs teneantur
ad vsuz pau-
perz ex regla.

Declaratio Clementis pape. v.

minores ex p[ro]fessione sue regule specialit[er] obligant ad arctos vsus: seu paupe-
res q[ui] in ip[s]o[rum] regula continent[ur]: z eo obligationis modo: sub quo p[ro]tinet seu
ponit regula dictos vsus. Dicere aut[em]: sicut aliq[ui] asserere p[ro]hibent: q[uo]d hereticu[m]
sit tenere vsuz pauperu[m] includi vel no[n] includi sub voto euangelice paup[er]ta-
tis: p[ro]sumptuosuz z temerariu[m] iudicam[us]. **C**Demu[m]q[ue] ex eo q[uo]d dicta regl[is] p[ro]-
Arti. ix. d. ele
ctione: z insti-
tutioe mini-
stroz puicia-
lium. **C**ong
uincit in
Nolan h[ab]it
1112

quos z vbi fieri debeat ministri generalis electio trad[er]e: nullaz fecit de mi-
nistroz puincialiu[m] electioe vel institutioe penit[er] m[en]tion[em]: ori sup hoc pote-
rat dubitatio inter fr[atr]es. Nos volentes posse ipsos clare z secure procedere in
oib[us] factis suis: declaram[us]. Statuim[us]: eti[am] z ordinam[us] hac p[ro]stitutioe in p[ro]-
tutu[m] valitura: vt cu[m] alicui puicie de ministro fuerit p[ro]videndu[m]: ip[s]ius minist[ri]
electio: penes capitulu[m] puiciale resi deat: qua[m] id[em] capitulu[m] die sequenti qua
fuerit p[ro]gregatu[m] facere teneat. Ip[s]ius aut[em] electiois p[ro]firmatio: ad ministru[m] p[ro]-
tinet generale. Et si q[ui]d ad electione[m] h[uius]m[od]i p[ro] forma[m] scrutiniij p[re]cedat: z vo-
tis in diuisa diuisis electioes plures in discordia celebrari p[ro]tingat: illa q[ui] a
maiori parte capituli numero (nulla zeli vel meriti collatioe seu p[ro]sideratioe
habita) fuerit celebrata: exceptioe seu p[ro]tradictioe quacu[m]q[ue] alteri[us] partis non
obstet: p[ro] dictu[m] generale ministru[m]: de p[ro]filio discretor[um] de ordine: (p[ri]us t[ame]n ex
officio: put spectat ad ip[s]uz: diligenti examinat[i]o[n]e p[ro]missa) p[ro]firmet: vel etiam
infirmet: put eis h[uius]m[od]i de uisuz fuerit expedire. Et si fuerit infirmata: ad capi-
tulu[m] puiciale electio h[uius]m[od]i reuertat. **L**etex: si capitulu[m] memoratu[m] die p[re]di-
cta ministru[m] eligere p[ro]termittat: ex t[un]c ministri puincialis puicio: ad genera-
lem ministru[m] libere deuoluat. **C**eru[m] si ministro p[re]dicto z capitulo generali-
bus: ex certa manifesta: z rationabili causa videret aliq[ui] in puincijs vltra-
marinis hibernie. grece. seu romanie (in q[ui]bus hactenus alius p[ro]uidedi mo-
dus d[icitur] ex causa certa z rationabili suatus) expedire ministru[m] puiciale z mi-
nistru[m] generale: cu[m] p[ro]boz ordinis p[ro]filio: potius q[uam] p[ro] capituli p[re]dicti electione[m]
p[ro]fici: in puincijs hibernie: eti[am] vltra marinis irrefragabil[iter] in romaniam ho-
vel greciam: q[ui]n minister dicte puicie moreret vel absolueret citra mare illa v[er]-
ceseruet absq[ue] dolo partialitate: z fraude (sup quo eor[um] p[ro]scietias oneram[us])
quod sup hoc dictus minister: cu[m] dictor[um] probor[um] p[ro]filio: duxerit ordinadu[m].
In destitutione vero dictor[um] ministroz puincialiu[m]: seruari volum[us] q[uo]d sup
hoc hacten[us] de ip[s]o ordine extiterit ob[er]uatu[m]. **C** **L**etex: si p[ro]tingeret eor[um] d[em]e[m] mi-
nistro g[er]rali carere: p[ro] vicariu[m] ordinis fiat sup hoc: q[uo]d faciendu[m] fuerit p[ro] eor[um]
ministru[m]: vsq[ue] quo puifuz fuerit de generali ministro. **N**oro si q[ui]d de h[uius]m[od]i
ministro puiciali sec[us] attetari forte p[ro]tingerit: illud ip[s]o facto sit irritu[m] z inane.
Nulli igit[ur] oino hoim liceat: hanc pagin[am] n[ost]raz declarationu[m] dictor[um] co-
missionis. resp[on]sionis. p[ro]hibitionis. ordinatiois. m[an]datio[n]u[m]. p[ro]stitutio[n]uz.
iudicatio[n]u[m]: z volutatu[m] infringere: vel ei ausu temerario p[ro]trair[er]. Si q[ui]s aut[em]
hoc attetare p[ro]sumpserit: indignatione[m] o[mn]ipotentis dei: ac beator[um] petri z pau-
li ap[osto]lor[um] eius se nouerit incursum.

C **A**ncipit quedam constitutio: siue de
claratio a d[omi]no Joanne papa. xxiij. edita sup regulam eandem fr[atr]u[m] minoru[m]: de
forma z qualitate habitus: necno[n] de granarijs z cellarijs.

Dannes epus seruus seruorum

det: ad perpetuam rei memoriam. Quorundam exigit cece scrupulo-
 sitatis ambiguum: ac ipsorum quodammodo indocta scientia: ne-
 dixerim: quod irreligiosa horum sit vana: vel in hoc suppositio-
 ligio: ut dum suis maualt temere sub conscientia velamento con-
 ceptibus: quibus prelatorum ordinis sui cum obedientie merito: putide inherere sentent-
 tiam nos post predecessorum nostrorum presertim se. re. Nicolai. iij. ac post memorie
 Clementis. v. romanorum pontificum: super intellectu et obseruatione regule ordinis
 fratrum minorum declarationes salubriter editas: solidas quidem. clares: et luci-
 das: multaque maturitate digestas: in fide deo fauente indubias: ipsorum prede-
 cessorum declarationes declarationibus adiungam: sicque dies dici eruciet frum-
 bum: et non nocti scientia manifestet: ne perperam paucorum dicti ordinis frum-
 (quod absit) inficitia: recta ipsarum declarationum verba peruertens in diuini mil-
 laque suis (eis profecto pertraria) accommodans sensibus: ingrata deo. superioribus con-
 tumax: profecto ordini detrahens. odiosa confratribus. ratione scindens si valeat:
 ac graue credat in populos scandalum allatura: quoniam potius ut nostra uehementer fla-
 grat intentio: antedictis perfligatis incommodis: hec sancta minorum fratrum re-
 ligio (ad quam iam dudum cum minor nos gradus haberet: dilectionis et deuotio-
 nis seruo incanduit: tunc vero post susceptum a nobis apostolice seruitutis iu-
 gum: ad illius religionis gubernationem. protectionem. defensionemque interius
 exteriusque propriam pastoralis cure sollicitudo nos angit: paterne cogit prou-
 dentie debitum: ac eterne charitatis zelus accendit) quanta pace cogaudet. sancto
 proficiat ocio: in numero ac merito quibus plurimum augetur: blandeq; in super-
 deumtium filiorum sue seque professionis ruat in oscula. mactet vitulum. eorumque libes
 et sedulo corruat in amplexus. Profecto cum et ipsius religionis odor trahat:
 charitas attrahat: scientia lucidet. oculo mereat: que in contralle lachrymarum: hu-
 sus seque mundi miseria: vel cordis contritione et humiliatione purissima: as-
 censionem in corde suo disposuit: ut non solum de virtute in virtutem proficiat:
 sed et in eisdem virtutibus permanens: quasi quibusdam alarum ad perfectionem
 tendentibus gradibus: de die in diem facta se melior: ascendat in altum: ter-
 rena despiciat: et celestia complectat: sicque tandem diuino munere collocata in
 patria: tanto tunc deum: secundum hominum eius sancte ascensionis gradus cognoscat
 aptius: quanto nunc in huius peregrinationis angustia: illos conscenderet altiores.
 Nam secundum dauid prebetur exemplum: dum sancta ecclesia deus ipse suscipiet:
 in eius gradibus cognoscat. Quapropter tantis incommodis: tantisque eius de-
 ordinis excitationis piculis: et ad illa salubribus et opportunis per eiusdem sedis prou-
 dentiam circumspectam adhibendis subuenienda remedijs: nostre sollicitudinis
 studium conuertentes: ad dei laudem: beati francisci preconijs: eiusque profati ordinis
 pacem: consolationemque fidelium: necnon tantis minusque habentibus inobe-
 diendi vel euagandi occasiones subducenda materia: et ad trepidantium: ubi
 timor non aderat: scrupulosam caliginem detergenda: nec seque suauiter reducen-
 dos: ut filios ad ipsius religionis gremium velut matrem diligenti super his per-
 seruatione: et maiura liberatione prehabitis: de fratrum nostrorum consilio: infra-

Declaratio Joannis pape. xxij.

Art. j. de for
ma z vilitate
habitus nri.

scriptas declarationes. cōmissiones. ordinationes: z pcepta q̄ inferius in se-
runtur: rōpim^o ad iugendas. Et In p̄mis: cū vical in regula q̄ illi q̄ p̄mise-
runt obediētiā: habeāt vnā tunicā cū caputio: z altā sine caputio q̄ h̄re vo-
luerint: itē q̄ fr̄es oēs vestimētis vilib^o induant: z sup̄ p̄dictoz̄ p̄boz̄ sen-
su a p̄fatis p̄decessorib^o n̄fis Nicolai z Clemēte declarationēs: vt p̄dicif: iū
p̄ide emanar̄ in d̄ictis q̄z clemēs hui^o vilitatis iudiciū. Ad ministris custodi-
bus: seu guardianis ordinis p̄dicti duxerit cōmittendū: eoz̄ sup̄ hoc p̄scien-
tias onerādo: nec ob hoc in q̄busdā ex fratrib^o: antedicti ordinis: volētib^o
plus sapere q̄ oporteat sapere: nouiarū adinuētiōnes ambiguitatū cessauē-
re q̄z plurime: v̄ nō oīno nō vetustaz̄ replicatio q̄stionātā vcz̄ sup̄ lōgitudi-
ne z latitudine: quā ḡocifis z subtilitate: forma z figura vestimētōz̄ ipsoz̄:
quāmo adeo h̄mōi adinuētiōes z q̄stioēs p̄ba exercere licētia: vt ex eisdem
fratrib^o aliq̄: habit^o p̄pterea curtos. strictos. inuitatos: z squalidos: nouita-
te p̄lenos: ac dissidij nō ignaros: cū a cōmunitate ordinis discrepant assu-
merēt: nec eos ad ministrōz̄. custodū z guardianoz̄ eorundē mādātū req̄-
siti deponerēt: nec alios: put̄ eiusdē ordinis cōmunitas deferebat habitus:
iuxta eorundē ministrōz̄. custodū z guardianoz̄ arbitriū occurrēt resumē-
dos: dicētes in hoc eorundē platoz̄ suoz̄ nō parendū fore arbitrio: cū z sū-
sic respectū z regularē z cruciformē assererent: ceteroz̄ vero sup̄fluum habi-
tum: irregularē q̄z censerēt: nec huic eoz̄ op̄inioni p̄fati clemētis declaratio-
nem sepius repetitā obesse: nam lz̄ ministris. custodib^o z guardianis p̄fatis
vestiū vilitatis detur in illa iudiciū. Tamē inibi p̄sequitur adiungit: ita
tū q̄ vilitatē in vestib^o seruēt: p̄sertim cū z in declaratiōe p̄dicti Nicolai dī-
catur: q̄ semp̄ in eisdē fratrib^o z eoz̄ actib^o. paup̄tas sancta reluceat: put̄ ip-
sis ex eoz̄ regula iuenit̄ indicta: ac in p̄stitutionibus eiusdē ordinis genera-
libus caueat: vt asserūt: q̄ in oibus q̄ ad habitū fratrum expectant: reluceat
semp̄ asperitas. vilitas: z paup̄tas: vnde cū nec paup̄tatis. asperitatis: vel vi-
lilitatis oblate p̄ ministrōz̄ z custodes: z guardianos vestes existerent: nec ipso-
rum sup̄ioz̄ ordinis sui in deponēdo vestes quas gererēt: nec in reassumen-
do quas darēt: seq̄ iudiciū vllatenus tenebant. Generali ministro: z ceteris
fratrib^o q̄ p̄ cōitate eiusdē ordinis aderāt: suis rōnib^o: quas breuitate cau-
sa omittimus: p̄trariū asserentib^o ex aduerso: put̄ hec z alia hinc inde eoz̄
nob̄ z eisdē fratrib^o n̄fis: scripto lecta: verboz̄ q̄z suē. p̄posita: ac cēt̄ corā aliq̄
bus ex fratrib^o n̄fis p̄dictis sup̄ hoc deputatis a nob̄: p̄sertim p̄ aliquos ex
fratrib^o d̄icti ordinis q̄ in p̄dictis cōitati aduersabant: fuerūt eadē pluries
repetita. Quo circa: nos fertos^o rōnib^o p̄dictis audite: z alijs: illisq̄z pleni^o
intellectis: volētes p̄petuū p̄fato sine dare negotio: de p̄dictoz̄ fratru^o n̄forū
p̄filio declarā: z dicim^o: q̄ cū: sicut supra p̄tangit: vical in regula: q̄ fr̄es
oēs vestimētis vilib^o induant: z cū vilitatē h̄mōi vestiū: tam habitus q̄z in-
terioz̄ tunica: z illā p̄fatus clemēs intelligi debere decreuerit: q̄ sc̄dm̄ cōsue-
tudinē vel p̄ditionē patrie debeat quantū ad colorē panni: z precii: vilitas
merito reputari: atq̄z p̄sc̄nter h̄mōi vilitatis iudiciū ministris. custodib^o:
seu guardianis p̄dictis: ipsoz̄ sup̄ hoc p̄scientias onerādo duxerit cōmiten-
dum: put̄ in eiusdē clemētis l̄ris sup̄ hoc p̄fectis plenius continet̄: eorundē

ministrorum, custodum seu guardianorum eodem modo iudicio est relicti. Nos-
 qz nihilominus prefatorum ministrorum, custodum et guardianorum iudicio presen-
 tium auctoritate committimus determinare: vtz arbitrariac precipue cuius lon-
 gitudinis, latitudinis, grossicie et subtilitatis forme siue figure atqz simili
 accidentium esse debeant tam habitus ipsorum quam capucia: quam interiores tunicas
 fratres omnes dicti minorum ordinis induant: ac in super cuius quantitas vilitatis
 iudui eos ipsis vestimentis oporteat: et an in vestimentis huiusmodi cum regula et
 declarationes eorundem predecessorum nostrorum et prefatas ordinis constitutiones: re-
 luceat asperitas, vilitas: et paupertas: vtrum ve quantum ad colorem, precium, vilita-
 tem, paupertatem quoque ac cetera accidentia supradicta: fratres vestimentis in-
 duantur ut debent: super quibus eorundem ministrorum, custodum et guardianorum
 officium oneramus: statuentes et districte precipiendo mandantes: quatenus
 in predictis: et in similibus eorum arbitrium, determinationem siue iudicium: genera-
 lis quidem: in totius et provincialium huiusmodi puniarum ministrorum: ac custodum et
 guardianorum administrationibus, custodibus et guardianis siue puentibus ordi-
 nis memorati committimus eisdem fratribus omnes et singuli sequi omni modo: illisque parere
 omnia teneant: ac in super quod illorum sequendo arbitrium determinationem siue iudicium:
 illisque parere: nec finiri nec dici possint vel debeant: nec ipsi se ipsos aut ment
 sue regle: vel constitutionis sui ordinis transgressores: maxime cum nec expressis vel
 determinate in predicta fratrum minorum dicat regle: vel declarationibus antedi-
 ctis: quate longitudinis: quateque latitudinis: quate grossicie vel subtilitatis:
 qualis forme: qualis siue figure huiusmodi debeant esse vestes: sicut nec qualis: quante
 que vilitatis eas esse oporteat: exprimit in eadem: sic quodammodo eadez urgente
 necessitate: quate non impari: huiusmodi sensu: veroque id regle suadentibus intellectu:
 eiusdem clementis in heretice et vtilitatis est iudicium: prefatorum ministrorum, custodum et guardianorum
 in predictis horumque similibus fore iudicium: declarare compellimus: illaque
 eis: ut predictis committere iuramur. Non enim particularium omnium certa potest dari
 scientia: neque horum: cum infinita sint: contingit fieri disciplinam. Non ars: non
 regle circumstantias singulas: accidentiaque cuncta complectitur. Non habent illis mi-
 nores subesse maiorem: illis obsequium: illisque intendere: non in certis solum: verum etiam
 in dubijs et incertis presunt artibus quibus obediant: presunt regulis quibus obte-
 perent discipline: ut illarum finis egregius: debitis subsequendum mini-
 stris subsequatur. Sic iudicium cuncta rimatur et discutit: leges applicat: casibus:
 canonum decreta secernit. Sic morbus aggrauans medicum: sic virus con-
 stans in medio sapientem prudentemque deponit: ne si quis regatur ut appetit:
 consilium corruat: ad non querit: neque taliter conuenientibus: non ordo sed
 horum inhabitat: vtilis quod absit discordia religio: religio relegat: sententia
 namque variatur ut capita: et crescit in solidis opinionibus sanata. ¶ Fo.
 dem modo: eisdem quodammodo rationibus iuratis: cum prefatorum ministrorum
 et custodum: sub certa forma: simul: et seperatim in suis administrationibus
 et custodibus: guardianis et duorum de conuentu loci discretorum sacer-
 dotum et antiquorum et ordine fratrum consilio et assensu prefatus clemens iu-
 dicio duxerit relinquendum: an sit multum credibile: etiam expressis: quod fratres ipsi
 absque granariis et cellariis non possint vite necessaria inuenire: quo casu grana-

Br. ij. quando
 potest frater face-
 re provisiones
 in futurum.

Declaratio Joannis pape. xrii.

ria & cellaria: gregationes & obseruationes huiusmodi eis ipse concessit: prout in
 predictis eiusdem clemētis lris plenius continet: nos de p̄fatorū fratrum n̄forū
 consilio: eorūdem ministroꝝ: & custodū: sub eadē forma: iudicio presentium
 auctoritate p̄mittim⁹ determinare: vtz arbitrari: atq; p̄cipere eo casu: qualr.
 vbi. quādo. quomodo: & quotiens granū. panē: & vinū p̄ vite fratrum necessa-
 rijs: frēs ipsi q̄rere debeant: p̄seruare siue reponere: etiā si reponenda sint in
 p̄dictis granarijs & cellarijs p̄seruanda: statuētes & districtē p̄cipiētes māda-
 mus: qd̄ in p̄dictis: & in his similibus: eorūdem arbitriū: determinationē:
 siue iudiciū: generalis q̄dem: in toti⁹: puincialiū vero: in puinciaz ministro
 rū ac custodū: simul & separatim in administrationibus & custodijs ordinis
 memorati cōmissis eis dē: cū guardiani tñ (vt supra d̄) & duoz de conuentu
 discretos loci facerēt: & anti quoz in ordine fr̄m consilio & assensu: frēs
 oēs & singuli seq̄ ordinis: illisq; parere p̄ oia teneant: ac insup: qd̄ illorū
 seq̄ndo arbitriū. determinationē: siue iudiciū: illisq; parendo: nec sint: nec
 dici possint: vel debeāt: nec ipsi seipsos autumēt sue regle: vel p̄stitutionum
 sui ordinis trāsgressores. Ideoq; oēs & singulos frēs antedicti ordinis m̄-
 noꝝ: q̄ strictos. curtos: & disformes habit⁹: ab ipsi⁹ generalis ministro: & alio
 rū fr̄m de dicta cōmunitate habitib⁹: corā nob & fratrib⁹ n̄ris: vel alias i ro-
 mana curia detulerūt vel deserūt: monem⁹ & hortamur i dño: ois nihilomi-
 nus i virtute obedientie: sub excoicationis pena p̄ apostolica scripta man-
 dantes. quaten⁹ ad mandatū ipsi⁹ ḡnalis deponāt quos deserūt habitus: et
 alijs: iuxta ipsi⁹ ḡnalis arbitriū. determinationē: siue iudiciū: vt supra d̄: in-
 duant: p̄siq; ḡnali i oib⁹ illis & alijs p̄ oia: scdm̄ b̄i francisci regulā: & p̄-
 dictas p̄decessoz n̄forū declaratiōes. p̄cessiōes: & cōmissiones i ipsi⁹ declara-
 tionib⁹ cōmphenfas: & n̄ras p̄tentas in p̄sentib⁹: hūiliter obediāt. pareāt: et
 intēdant: nō obstantib⁹ q̄buscūq; p̄uilegijs. indulgentijs. lris. libertatibus.
 immunitatib⁹: vel exemptionib⁹ eis vel alicui ipsoꝝ a p̄fato Clemente con-
 cessis: vel appellatiōib⁹ ab eis. vel ipsoꝝ aliquo ad sedē apostolicam inter-
 lectis: q̄ in quantū possent derogare presentib⁹: iurib⁹ vacuamus. Religio
 namq; permiss⁹: si a meritoria subditi obediētia subtrahant. z̄ magna q̄dez
 paup̄tas: sed maior integritas: hōiūq; obediētia maximū: si custodiā illēsa.
 Nam p̄ma reb⁹ sc̄da carni: tertia vero menti d̄natur & aīo: quos velut effre-
 nos & liberos: dictioni alteri⁹ hūil iugo p̄pe volūtatis astrigit. Ad hanc er-
 go fratres p̄dicti: non iūti: sed sponte redeāt: hāc velēt & appetāt: hanc ma-
 gnis desiderijs p̄cupiscant. Illōq; votis canticoz igeminēto: osculetur me
 osculo oris sui: charitatis vtiq; & dilectionis: religionis huiusmodi obediētia san-
 cta purificans. Nam mellora sunt vbera tua p̄ceptoz. s. & consilioꝝ: velut
 q̄dam nutrientia pocula vino: vnguētis optimis: scz bone fame: fragrantia
 suauitatis odorem. Nec formident hi ad obediētiā ordie: deo auctore: vñ
 redeūt: nam p̄elatos suos (vt firmiter speram⁹ eisq; inūgimus) sibi benignos
 & mites iuenient: ceteros dulces atq; p̄cipales: cū sint & esse debeāt oēs
 & singuli fratres i x̄po clamitent. Quis m̄ibi det fratrem meum: cōmuni. s.
 beato francisco congenitū: suggestē vbera matris nostre: religionis vtiq; &
 p̄fessionis eiusdem: velut matris: cōtemplationis & lectōis suauia & dulcia

super regulā fratrum minorum. Fo. rir.

poenula: vt inueniam te foris: ab eiusdem obseruantijs quodammodo disparē:
z deocular: blande vcz itra charitatis viscera te amplexās. Et iam me imo
z te. nemo despiciat: pfecto quos foris positos: multi: ac si diuisos z dissi-
des foras se desperat: intus: putā infra dilectionis interne pcedia z cofor-
mes obfuaē claustra repositos: iam nemo despiciat. Sed suscipientes eos:
dem dulcedine: qsq; digne laudibus efferat z susceptos. Nulli ergo omni-
no hoim liceat: hanc paginam nostre declarationis. commissiois: z consi-
tutionis. mandati. monitionis: z vacuationis infringere: vel ei ausu teme-
rario contraire. Si quis autem. zc. Datum Auinion: nonis octobris pon-
tificatus nostri. Anno secundo.

C Notandum : q̄ vltra suprascriptas Collector.

tres fratrum minorum pontificum regule declarationes sunt ante quattuor ab alijs
summjs pontificibus: vcz Gregorio. ix. Innocētio. iij. Alexandro. iij. et
Gregorio. x. edite. Sed qz oia in hmoi quattuor declarationib⁹ contēta tri-
bus exceptis: in declaratione Nicolai. iij. p̄tinent z relqua tibi posita annulla-
ta sunt: idcirco obfuspluitate vitandā omīssa sunt. Tria v̄o illa sunt ista.
De incorregibili correctioe. De cōformitate i officio diuino exoluendo ex-
tra domos nras cū clericis z alijs religiois. Ne teneamur recurrere ad mi-
nistros in casib⁹ reuatis: p̄terq; in publicis. Sed quo ad istas non est opus
dictis declarationib⁹. Nam quo ad p̄mū recurrēdū est ad mare magnum: et
ad quodā breue Alexādrī. vi. Alterū de cōformitate in officio diuino: extē-
sius habetur in quadā alia bulla. Duo ad aliud de casib⁹ reuatis: recurren-
dū est ad statuta generalia ordinis: q̄ in hoc libello infra ponuntur.

C Incipit expositio quattuor magistrorum super regulam fratrum minorum.

C Prologus.

Auerendo in xpo patri nri.

ordinis minorum s̄m ḡnali ministro ceterisq; diffinitoib⁹ in
ca. p̄gregatis: frater Gaufrid⁹ custos parisiēsis: frater Alexā-
der de aless: frater Jo. de rupella: frater Robertus de bastia : z
frater Ricard⁹ reuerētā debitā z deuotā. Iudicio examina-
tiois z discretiois v̄re referim⁹ ea q̄ v̄so docēte circa itellectū r̄le: iuxta pau-
ptatis n̄re modulū p̄cepim⁹ s̄m iniūctā nob̄ obediētā in p̄nciali capitu-
lo: iuxta hoc qd̄ in p̄cedēti capto diffinitoꝝ fuerat ordinatū. Nouā aut̄ expo-
sitionē vel glosaturā circa regulā nō astruim⁹: sicut a q̄busdā intētiois pu-
re dānatoꝝ: z zelū suū in aiaz p̄iculū suaz: z s̄m scādālū puerētib⁹ p̄di-
catur: immo simpliciter z pure itellectū ip̄sū: regle: q̄ oēs nos ligat z cuius
ignorātia nullū excusat: nō ex n̄ro sensu: s; ex ipsa ista: vt potuim⁹: extraben-
tes s̄m iniūctā nob̄ obediētā: iudicio v̄ro dirigim⁹ iudicādū: v̄re sentētie
plusq; n̄ro sensui in bis z in alijs innitentes: it̄p̄tationē: si alicubi necessa-
ria fuerit: sed i apostolice referuantes.

C Explicit prologus.

Expositio quatuor magistrorum.

¶ Capitulum primum.

Regula et vita minorum fratrum hec est. s. dñi nri iesu xpi. s. e. obſuare. Sup hoc in expositione apostolica determinat q̄stio facta a fratribus: vtz vtruz ad aliq̄ p̄ſilia euāgelij q̄ in regula nō ponunt: fr̄es ex p̄ſſione regule teneantur. Et breuiter r̄ſidetur ibi: q̄ nō nisi ad ea q̄ in ipsa regula se obligauerūt. Ad cetera nō: sicut xp̄iani ceteri. Et eo magis de bono et equo quo se obtulerunt: holocaustus et dño medullatus. ¶ Sed adhuc q̄ret aliq̄s: q̄ sūt ista consilia: ad q̄ fr̄es ex regula obligantur? Sz istud videtur exp̄ſus ex int̄t̄ōe beati fr̄a. exp̄ſa in testamento q̄ scripsit ad hoc q̄ fr̄es regulā sp̄ūalib⁹ obſuarent: vbi dicit. Ipe altissim⁹ reuelauit mihi: q̄ ego deberē viuere s̄m for mā sancti euāg. Et ego eā paucis ac simplicib⁹ verbis feci scribi. Ex hoc determinasse videt̄ quātū ad qd̄ sc̄m euāgelius fuerat obseruādus: qz sc̄s quārum ad ea q̄ simpliciter fecit scribi. Ad p̄ſilia igit̄ euāgelica: ad q̄ v̄ba q̄ scribunt in regula ligat̄ fr̄es. Un̄ videt̄ ista regula sentētie nō ad alia p̄tinere.

¶ Capitulum secundum.

Si q̄ voluerint hāc vi. ac. et ve. ad fr̄es. n. et c. Querit aliq̄s. Sicut circa regulā sue p̄ſſionis q̄rere solent a aliq̄: vtz si illud sit instructio vel p̄ceptū? Qd̄ si dicat eē p̄ceptū: fr̄es peccare mortaliter p̄uincuntur: si quemlibet religione nra petentē nō mittāt ad ministros: qd̄ null⁹ ausus ē dicere. Videt̄ ergo sc̄d̄ instructionē: non p̄ceptū dici. Attēdēdū ergo erit in regula: q̄ dñi sc̄d̄m instructionē: q̄ sc̄d̄m p̄ſitū: et q̄ sc̄d̄m p̄ceptū. I ē dictus sc̄d̄m instructionē: dictū videt̄ dupliciter. Nā aliq̄s instruitur in ijs q̄ tenemur obseruare. Quale est illud qd̄ dictū est in ca. p̄cedenti. Regula et vita et c. Aliq̄s nō in hoc q̄ pensatis locis et circūſtātijs vite est p̄ locis et t̄p̄ib⁹ obseruare. Ut in p̄ſenti cap. d̄: q̄ fr̄es ad suos puiciales ministros mittāt suā religionē volentes intrare. et c. ¶ Sequitur. Quib⁹ solūmodo et nō a. et c. fr̄es lic. p̄cedat. et c. Cōstat q̄ hoc d̄: sc̄d̄ p̄ceptū. In hoc em̄ q̄ recipiēdi fr̄es solis ministris licētia p̄cedit: ceteris omib⁹ interdicitur. Tū fuit circa istuz articulu: a fr̄ib⁹ dubitatū. Vtz hec licētia possit p̄cedi vicarijs ministrorum ab eis dē cū vadunt ad capm̄ ḡnāle: Et aptica expositio dicit q̄ non: qz nec hoc ip̄s ministri p̄mittūt: nisi eis sup hoc specialis licētia p̄cedat: q̄bus ḡnālis minister sicut p̄cedere: sic et negare poterit licētia supradictā. Cū t̄n̄ atē ex positionē habitā: ip̄i ministri ex hoc caplo auctoritatē ordinariā recipiēdi fr̄es se h̄re putarent. In quo articulo videtur expositio intellectus regule coarctare. Et postmoduz obtentuz fuit p̄uilegiuz circa istū articulu: p̄ qd̄ nō solū ministris recipiēdi fr̄es licētia p̄ceditur: s̄ et p̄t̄s concedendī alijs: p̄ v̄rrenitib⁹ causis q̄ in ip̄o p̄uilegio p̄tinetur. Fuit et̄ circa istum articulum adinuentuz p̄m sophisina p̄pter vtilitatez ordinis: salutē aia. et c. Ut cū minister non possit h̄ri: et aliqua valde vtilis p̄sona petet ordinē: qz sine intentione recipiēdi a fr̄ib⁹ habit⁹ p̄cedebatur. Sup qb⁹ maiuoli homines nos infamāt: qd̄ p̄uilegiuz sit: fr̄es q̄ plurimi dubitāt. Nam si apostolica expositio teneatur: nō erit sine magno detrimento religiōis. Nā ad ministrū mitti nō p̄t̄ p̄sonē viles q̄ ordinē petunt: et aduentum ministrī nolunt multotiens expectare. Si nō p̄uilegium teneatur: obijciunt nob̄ ma

Quosq; regulā & expositionem regule nouerunt: q; p̄ p̄uilegia impetrata ad
 n̄ras vtilitatē regulā relaxam⁹. Insuper nō videtur secur̄ aliqu⁹ s̄i b̄⁹ recede
 re ab intentione regule quā vouerunt: obiectū alicui⁹ p̄uilegij impetrati: quā
 in sup̄ confirmati modo timent in postez corumpere regule v̄tutem. Nā si
 cut ab intentione regule receditur in p̄nti capitulo obtentu p̄uilegij impetra
 ti: & hoc p̄pter euidentē vtilitatē: in hoc casu disp̄sationē apostolica suffra
 gāterita p̄pter manifestā q̄ alicui videbitur necessitatez: vel vtilitatez potest
 p̄uilegia contra alios articulos regle impetrari. Si ergo p̄dicta pietate s̄res
 sicut consueuerit: s̄op̄b̄ismate accommodatiōis habit⁹ vti velint: arguuntur
 d̄n̄p̄r: nec apud maledicos infamia nob̄ obiecta de p̄uicacatione regule cō
 sop̄itur. Propterea discretio vsa attēdat qualiter s̄i circa istū articulū: quā
 tū ad p̄scientiā: & quātū ad samā ordinis p̄uidēdū. Videt̄ enī aliq̄⁹ q; si p̄
 dicit̄ articul⁹ interpretatiō apostolica de ordinaria p̄tate: vel auctoritate s̄res
 recipiēdi intelligeret: q; salua eēt intentio regule: q; hoc mō aīe expositionē cre
 debar. Et tūc moderatimē adhibito p̄ statutū ḡn̄alis capituli: possent ministri
 sine offensa discretis s̄i b̄⁹ demā dare: iuxta tenorē p̄uilegij impetrati: & tūc oīa
 salua eēt. ¶ Seq̄. Ad ministri h̄o d̄ill. exa. e. de fide ca. 2c. ¶ Determinādo in
 esset a sede apostolica vtz hoc sit p̄siliū vel p̄ceptū: S; plan⁹ ē intellect⁹ vsq; 3
 ad illuz locuz. Cauēat s̄res & c. ml. 2c. Illuz s̄i: s̄i b̄⁹ ex hoc loco regulā s̄i
 bus interdixisse sollicitudinē & p̄siliuz distributiōis rez: s; nō p̄siliuz elige
 di p̄sonā timentē deuz: p̄ cuius p̄siliuz b̄oā sua paup̄ib⁹ erogentur. Videtur
 ministr̄os s̄i b̄⁹ p̄hibuisse sollicitudinē cupiditatis: & p̄siliuz q̄ libertas ve
 nientis ad ordinē in dispositiōe suaz rez possit aliq̄ten⁹ impediti. Un̄ d̄r̄v̄t
 libere fa. d. re. f. q̄c. qd̄ d̄ns is. eis. Et dicit̄ ministr̄is qd̄ faciēt̄ si p̄siliuz req̄rat.
 ¶ Seq̄. Postea cō. eis pa. p̄bationis 2c. ¶ Hic q̄ritur si liceat s̄i b̄e duas tu
 nicas: vel plura vestimenta? An qd̄ videtur dicendū: q; h̄e duas tunicas &
 nō plures: regularis est forme: plures h̄o duabus h̄e: dispensationis ē regu
 lar auctoritate illoz qb⁹ ē p̄missa cura s̄m̄. Un̄ & de s̄i b̄⁹ induēdis d̄r̄ infra: q;
 ministri solli. curā. ge. 2c. ¶ Seq̄. Finito h̄o āno p̄bationis re. ad. o. ¶ Hic
 q̄ritur an guardiani & custodes possint s̄res recipere ad obedientiā q; licitū ē
 qd̄ nulla lege p̄hibetur? Cū ergo nō sit p̄hibita eis receptio ad p̄fessionē ex
 regula: videtur esse p̄cessa: & h̄ic etiā habuerunt nonnulli. S; eōtra. Si qd̄
 minus est p̄ma. s. s̄m̄ receptio: ordinatione & auctoritate sit eis penitus inter
 dicta: p̄ p̄s̄ nec qd̄ mai⁹ ē. s. receptio ad p̄fessionē ex regula videt̄ eis eē cō
 cessuz. Qd̄ si teneat q; custodes nō recipiāt āno p̄bationis finito: continget
 multotiens magnū piculū animaz: & ordinis detrimentuz. Propterea salua
 intentione & s̄bis regule: q̄ circa hec indifferentē se h̄bit: exp̄diens videt̄: q;
 custodes absente ministro possint s̄res recipere ad societatem p̄fessoz. Ad mi
 stri h̄o cū venerint recipiāt eos ad obedientiā p̄fessoz. ¶ Seq̄. Et nulla in d̄
 licebit eis 2c. ¶ Videtur ex hoc scrupul⁹ dubitatiōis oriri. Cūrum p̄fesseri
 possint licite post p̄fessionē a religione expelli: Qd̄ non esse licitum qd̄ a
 quānt ex hoc loco. S; manifestū est q; nō p̄hibet̄ expulsiō p̄fessoz. s. absci
 sio putridoz mēbroz illis qbus cura corporis est p̄missa. S; exitus a religio
 nis p̄fessis interdicit̄ vniuersis. Videtur et̄ p̄ quērtiā regule nec licitū nec

An liceat s̄i
 bus h̄e du
 as tunicas v̄t
 plures.

Expositio quattuor magistrorū.

ecessu: vt lfe dimissorie dētur eiectis: sed p̄nt dari lfe notificationis expul-
 sionis eoz. Et sup hoc aplica decretalis videt nos coarctare nō solū vt non
 expellant quersū: s̄ et vt exgraf a suis pastorib⁹: i religioe quā p̄fessi sunt pe-
 nitentiā facturi. Un̄ necessariū erit vt aplica iterptatio graf: vtrū illa decre-
 talis nos liget: qz nō possum⁹ tales i locis n̄ris tenere: nec i necessarijs susten-
 tare. ¶ Segt. Et qz necessitate cogūt po. por. cal. zc. ¶ Solēt q̄rere fr̄es: qd di-
 cat posse: qd necessitas: z qd calciamēta? Utr̄ etiā solet z calige coopiētes ti-
 bias n̄r̄ dicat calciamēta: z an calciari sit p̄hibitio regule? Ad qd dīcēdum
 videt: qz posse: licere dicat: iuxta illd. Hoc solū possum⁹: qd de iure possum⁹.
 in necessitas nō nō determinat vno mō: s̄ plurib⁹ modis. Aliqū nō
 determinat s̄m statū p̄sone: qz debilis vel ifirma. Aliqū s̄m ips: qz vehemēs
 fr̄ig⁹ ē. Aliqū s̄m locū: qz nudis pedib⁹ nō pōt sine detrimēto trāsiri. Aliqū
 s̄m iter offiij in iuctū: qz nō possum⁹ sine detrimēto p̄sone vel cause. p̄pter quā
 in iuctū ē p̄fici. Calciamētū dici nō pōt p̄pe nisi qd opit pedes. Nec calige
 trūcate inter calciamēta deputari vident. Calciari nō dispensatiōis ē regle i
 necessitate: nō calciari nō: regularis ē forma vite. Videt in alijs: qz oē quod
 ad calciamentū p̄tinet: dispensatiōis ē minoris vt i soleis: aut maioris vt i so-
 leis z caligis: aut maxime vt i sotularib⁹ z caligis. ¶ Segt. Et fr̄es oēs vesti-
 mētis vili. in. zc. ¶ Querit qd dicat vestimētū vile: Et s̄m itellectū r̄le vili-
 tatis attēdit i p̄cio pariter z colore: s̄ estimationē hoīz regiōis i q̄ fr̄es morāf.

Capitulum tertium.

Alerici. fa. di. of. zc. volūt dicere aliq fr̄es qz istud denotat diuīnum
 officiū s̄m ordinē romāe ecclesie: s̄m quē differt breuiariū nocturnū
 z diurnū. Un̄ volūt dicere qz vtrūqz b. euiariū. s. diurnū qd ē missa
 le: z nocturnū qd est horaz: respicit qd d̄r. Ex quo. v3 tpe potest h̄re breuia-
 ria. Sup hoc n̄m nō ē diffinire: h̄ hoc vel aliqd aliud sit dīcēdū. Itē cū le-
 uitas sit i nob maxime reprobāda: z fr̄es multi p̄nozes sint ad ocium qz ad
 ofonē: z i paucis locis cōparatiōe partis residue sint studentes: z fr̄es clerici
 ad faciēdū offiij diuīnū. s. ro. ec. teneat: mutatio facta officij multuz grauat.
 Tū qz possum⁹ argui leuitatis a tpe p̄stitutiōis r̄le officio ter mutato: nec oc-
 casione ocij s̄rib⁹ p̄stare ē secuz. nec aliquo mō expedit a breuiario si tibus qz
 studēt qb⁹ sciētie occupatio ē salubris: ne p̄ p̄uilegiū ip̄erariū ab obligatiōe
 regule sint securi: nisi de officio mutato qd sit s̄m ordinē ro. ec. p̄stiterit cui-
 deter. ¶ Segt. Et ieiunēt a festo oīz. s. zc. Quidā abusiue de hoc articulo qd
 infra d̄r: de oib⁹ cibis q ap. e. li. māducare: d̄cūt: qz p̄nt i carnib⁹ ieiunare.
 Qd quante abusiōis sit: p̄tz cullibet. Ieiunēt ergo v3 itelligi: cibo ieiunātijs:
 s̄m p̄suetudinē hoīz: z maxime religioz terre i qua morāf. ¶ Segt. Alijs
 aut tē. nō tē. zc. ¶ Volūt qdā ex hoc dicere: qz nō tenēt ieiunare i q̄tuoz t̄pib⁹:
 siue in alijs ieiunijis ḡstiat ab ecclesia institutis. S3 sicut religio s̄m minoruz
 nō aufert mibi xpianitatē: sic nec tollit mibi ieiunū xpianoz. Nō igit̄ p̄di-
 cta exceptiōe ieiunia ecclesie excludūt. ¶ Segt. Tpe nō ma. ne. non. te. zc.
 ¶ Querit hic qd dicat illa manifesta necessitas: q̄ a ieiunio nos absoluit? Et
 intelligendū est hec necessitas nō vno mō: s̄ multis modis. Contingit em̄
 necessitas comedēdi. Aliqū rōne etatis. Aliqū rōne infirmitatis: vel debili-

tatis. Aliquā rōne laboris. Aliquā rōne sustentatiōis. ¶ Sequit. In quacūq; do. intra .p. vi. par huic do. .xc. Iste articulus videtur dicere scdm monitiōē. nō scdm pceptū. ¶ Sequitur. Et scdm. s. euāgē. de oibus cibis .xc. Cōstat qd istud est concessiōis. Unde habemus ex regula qdam concessiōis: quedā instructiōis: qdam admonitiōis: qdam pceptionis.

¶ Capitulum quartum.

Recipio vt firmiter fra. v. vt nullo mō dena. vel pe. re. .xc. Hic ē. q. necessaria. Quid dicat pecunia? Nā cōstat qd pecunia dicit aliud qd denarius. Quid etiā sit recipe p se vel p inter. pso? Ad p̄mū p interp̄tationē dicit p̄stitutio antiqua: pecuniā esse q̄cqd recipit vt vēdat. Unde it̄ b̄i ⁊ calices: si reciperētur intētiōe vt auctoritate fr̄m̄ poss. ⁊ odū vēderētur: inter pecuniā cōputant: q̄ intētiō denarioz est in sic recipiēte: qz qd vēdit: denarijs vēdit. S; cū in p̄stiti caplo phibeat receptio rez quarū fr̄es nō p̄nt h̄ie vsuz: vsuz aliq̄b⁹ ē ḡna aliq̄uaz rez tāgi p denarios ⁊ pecuniā. P̄terea vsuz fuit aliq̄b⁹: denarios p̄stitui i pecuniā nūerata: pecuniā nō dici oēz illā rē qua solēt vti hoies cū oportunū ē ad p̄ciū rez emēdaz: vt auz argētū: ⁊ si qd tale sit quo p denarijs ad p̄ciū rez emēdaz hoies viderēt. Aliq̄bus nō vsuz ē in phibitiōe receptiōis pecunie: ois rei receptiōē phiberi q̄ ad vsuz necessariū nō recipit. Alioqn videt qd possum⁹ recipe nō intētiōe vendēdi: p̄nū. velles. bladū. gēmas ⁊ tpe necessitatis nō vēderes: p alijs reb⁹ vt libris ⁊ victualib⁹ cōmutare. Phiberi ergo videt receptio rez ad vendēdū. cōmutādū: ⁊ ad thesaurizādū: qz i oib⁹ istis rei possessio vt p̄petas de clarat. Iste nō capla rē nō distinguūt: nec phibitiōes. Cōstat em̄ qd in seq̄nti caplo ois rei p̄petas interdicit: s; nō vs⁹. In p̄stiti nō caplo q̄rūdā rez: q̄ noie denarioz designat: oino vs⁹ p̄petas phibet. S; s; iura pecūia ē: q̄cqd ap̄ciat nūerata pecūia: vt aliq̄d emat. Nā p̄pe qd emit: p̄cio nūerate pecūie emit. S; si spēs alicui⁹ rei p spē alteri⁹ rei dat: cōmutatio ē nō emptio. Si nō taret vel estimet p nūerata pecūia: vel p alia re det: emptio ē: q̄ p̄pe non p̄trahit nisi pecūia mediāte. Videt ergo hoc phiberi receptio denarioz: et quarūlibet rez q̄ accipient ad p̄ciū rez vēdēdaz. ¶ Quid sit recipe pecuniā q̄rit: Nā qdā res recipiūt in p̄petatē ⁊ nō i vsuz: qdā in vsuz s; nō in p̄petatē: qdā nō in vsuz ⁊ p̄petatē. Vidētū ergo qd receptio cuiuslibz rei phibetur fr̄i minorū in p̄petatē in fra. vi. Receptio nō rez aliq̄z: p̄ceditur ad vsuz. Receptio aut̄ denarioz ⁊ pecuniaz: ⁊ q̄ntū ad p̄petatē: ⁊ q̄ntū ad vsū phibet oinoz: p se ⁊ p̄ interpositā p̄sonā. ¶ Querit qd sit recipe p se vel iter postā p̄sonā: p se pecuniā recipe: ē pecuniā ad quertēdū in suos vs⁹ accipere. Recipe nō p̄ interpositā p̄sonā est: sua auctoritate aliuq; substituere ad recipiēdū. pecuniā in vs⁹ p̄pos quertēdā. ¶ Circa hoc emergūt dubitatiōes de pecūia q̄ ab aliq̄ p̄fert ad necessitatē fr̄m̄: ⁊ de pecunia alicui cōmissa: ⁊ de pecunia a loco ad locū trāsmiisa. Et in his oib⁹ ḡnat̄ tenēdū ē: qd auctoritate fr̄m̄ nō p̄t pecunia cōmitti: nec recipi: nec cōmissa sicut p̄p̄a repeti vel expendi: nec noie fr̄m̄ pecunia deponi vel deferrī. ¶ Qualiter aut̄ circa pecuniā q̄ p̄fert: vel p necessitate p̄feri vel imminēti se debet. it̄ h̄ie fr̄es: apostolica expositio dicit sufficienter ⁊ exp̄sse. ¶ Qualiter aut̄ circa pecuniaz alicui cō-

Q. p̄ma qd dicat pecūia

Q. ij. qd sit recipe pecuniam.

Q. iij. qd sit recipe pecuniā p se vel p̄ interpositāz personam.

Expositio quattuor magistrorū.

missam ppter necessitatē fr̄m se debeat h̄re: in eadē expositione dñi pa. dicitur
possint ad illū p sua necessitatib⁹ recurrere: z necessaria sicut a dño recipere.
Hoc excepto fontes q̄ cōmissari⁹ nec suamēc fr̄m auctoritate pecuniā a dño
ad aliq̄ v̄suz vel necessitatē determinatā: p̄t in v̄sus alios cōmutare: nisi
vbi a dño recepit sup hoc ptatē: v̄ ei⁹ ad hoc p̄sumpserit volūtātē. ¶ Quātr
p̄circa pecuniā trāsmittāz p nūciū q̄ ptatē cōmittēdi alicui a dño nō rece
pit: qd agēdū sit: nō immerito dubitatur? Nā nec istonec f̄es p̄t alicui cō
mittere q̄ sit pcurator: pecunie expēdēde. p̄opterea v̄suz ē aliq̄b⁹ q̄ esset
auctoritas z volūtās dñi req̄rēda. Qd si cōmissiōis mētionē fecerit: vel per
nūciū auctoritatē p̄stiterit: vel assensuz: qd in hoc fiet p nūciū: tutū erit. Et
sup hoc cēt aptica expositio req̄rēda. Cirz aūt cōmissari⁹ possit alicui cōmit
tere pecuniā ap̄d se depositā s̄m q̄ expediret fr̄m necessitatib⁹ puidere: maxi
me qz aliq̄n ponit ab extraneo: cui⁹ auctoritate nō p̄t aliq̄n iterato p̄mittē
Et videt⁹ q̄ ex quo absoluit dñs pecuniā fr̄m necessitatib⁹ d̄stinavit: q̄ pote
rit alteri p̄mittere: s̄ nō p̄sumat d̄ p̄traria dñi volūtātē. ¶ Segt. Itē p̄ neces
sitatib⁹ iūrimoz. zc. S̄z nūqd p alijs necessitatib⁹ q̄ p illis p̄nt eē solliciti: vt
p domib⁹ z libris: Dicitū q̄ i expositione dñi pa. videt⁹ q̄ sic: vbi ididicte lo
q̄t: q̄nō p necessitatib⁹ p̄nt h̄re recur suz cui elemosyna ē p̄missa. ¶ Itē q̄riē
s̄ ministri z custodes tm sollici. cu. gerāt: q̄nō p pcuratores cura gerit q̄ non
sūt ministri nec custodes: S̄z mi. z custo. debēt solliciti curā gerere p aucto
ritatē: alijs h̄o nō s̄z debēt solli. cu. ge. p ministriū. Et ap̄d ministros z custo
des refidet auctoritas distribuēdi z velles z alia: sicut op⁹ ē. Buardiani h̄o
intelligūt sicut mi. z cus. qz sic solebāt p̄mit⁹ noari. Itē ex hoc q̄ hic d̄z solli
citā. cu. gerāt: qdā arguūt: q̄ sic nō lz: nec ligna: nec calēn: nec legumina: nec
sal v̄qz ad mēsa: v̄ panē z vinū ad hebdomadā q̄rere nō liceret. Itē v̄te
rius volūt arguere: qd s̄ p̄nt ad hebda: p̄nt ad mēses: eadē rōne: z ad annū
poterūt sibi puidere. Itē hoc idē arguūt de fructib⁹ q̄ semel i āno renouāf:
p̄cipue hoc req̄rēte necessitate. In p̄trariū h̄o ē: q̄ euāgelicavita nō nouit p
uisione i crastinū. Cui i matth. d̄z. Nolite solliciti eē i crastinū. Nā a se fr̄m
minoz ē sentī euāgelii ob̄suare: ergo nō debēt i crastinū puidere. Itē pegri
ni nō puidēt i postez i locis p q̄ trāseūt victualia. S̄z sicut d̄z s̄ra capto. vi.
f̄ies tāq̄ pe. z adue. debēt i pau. dño famlari. Itē q̄riē si de qb̄sdā reb⁹ cō
cedit fr̄ib⁹ p̄uisionē s̄r̄ de oib⁹ alijs necessarijs puidere nō licebit. Et vi
det⁹ p̄elatis hinc in de sentētijs r̄le: qd solū exigēte necessitate p̄nt sibi f̄ies i po
stez puidere: ita tñ qd nec diuturnitate nec rez q̄nitate vel q̄litate i p̄uisione
quā faciūt in reb⁹ sibi necessarijs forma paupertatis excedatur.

Capitulum quintum.

Hēs qbus dedit dñs gr̄am laborandi loco. si. zc. ¶ Queritur v̄ruz
istud intelligatur esse pceptum. Et videtur qd sic ex forma dicendī: z
ex intēione b̄i. s. quā in suo testamēto exp̄ssit: vbi dicit. Dēs f̄res vo
lo qd firmiter laborent zc. Etiam h̄o laborādi dicit: artē vel idoneitatē quā
gl̄ibet: velut donū gratis datū h̄z a deo. ¶ Segt. Ita s̄: qd ex. oc. zc. Sub
p̄ceptu hui⁹ v̄bi regule volūt carnales defendere suā ociositatē: dicit in se
et iugul ofonio sp̄m: cā eis superiores aliq̄e labozē iniungāt. S̄z oratiōis z

uentionis spiritus non debet extinguere: quia non est sollicitatio talis laboris per quem impediatur ab operibus secundum regulam determinatis. ¶ Sequitur. De mercede pro laboribus. etc. ¶ Circa istam partem queritur. An sicut fratres recipiunt libros et alia quod licite ut possint etiam recipere necessaria circa suum artificium: et ex eis operari aliquid quod postea daretur pro corporalibus necessitatibus acgrédendis: ut pergamenum de quo faciunt libros: et corium de quo faciunt scutales: et hmoi. Quod si diceretur quod sic possent sibi recipere aurum et argentum et metalla de quibus fabricaretur moneta: et alia preciosa: de quibus sibi necessaria compararet. Quibusdam indistincte videtur: quod nullam possit materiam recipere: sed solum suum artificium in alterius materia per habendis necessariis prestare. Et hoc propter proprietatem rei que comitatur materiam: que sic recipitur ut vendatur. Alijs vero in materia videtur distinguendum. Est enim quedam materia inestimabilis vel inappreciabilis. Unde si aliquis faciat ex tali materia: totum pretium puenit ei ex artificio in seorsis et calatis que sunt ex iustis: et hmoi. Et talis materia nulli boni est computanda. Et dicitur quod tale materiam possit accipere. Date etiam sunt appreciabilis: sicut sunt pelles. coria. lana: et hmoi non possit accipere: eorum receptio proprietatem inducit.

Capitulum sextum.

Res nihil sibi approprient: nec deo. nec locum etc. Circa partes istius dicit apostolica expositio: quod nec in communi debet fratres proprietatem habere. Sed uten situm et librorum: et eorum mobilium que habentur: ordo habeat usum tantum. Cuius vero debeat proprietatem locorum esse: satis ibi exprimitur. Sed cuius sit proprietatem aliorum mobilium: ibi non determinatur: nisi quod non possit alienari: aut extra ordinem commutari sine consensu vel auctoritate romano. ec. aut cardinalis que fuerit ordinis gubernator. Videtur aliquibus ex hoc querentibus: cuius sit mobilium proprietatem satisfactum. Alijs vero videtur: propter conscientiam et infamiam obloquuntur aboleranda esse: quod eius esset proprietatem mobilium quemadmodum et locorum. ¶ Illic igitur dubitationes plures. Quid est appropriare? An fratres possint emere: vendere: commutare: mutuum petere: locare: impignorare: donare: accommodare. ¶ Si queritur: quid est appropriare: dicendum quod appropriare est rem suam facere: seu in suum dominium reuocare. Sua autem res est: que transit in arbitrii facultatem ut de ea faciat huiusmodi: vult: vendendo: donando: commutando: pignori dando. ¶ Si queritur an fratres possint emere. Videtur quod licet expositione ubi dicitur. Si fratres voluerint aliquam rem emere: vel solutionem facere pro re iam emptam. Sed in contrarium est: que tractu emptionis simpliciter sit premita pecunia vel prelo: quod non potest facere que nullam proprietatem potest habere. Ad quod videtur dicendum: quod emere debet tribus modis. Primo modo debet emere: de prelo vel emende puenire. Alio modo debet emere: solutionem rei empte procurare. Et his duobus modis possunt fratres emere. Alio modo dicitur emere: pecuniam vel precium pro re dare. Et hoc modo non possunt fratres emere. ¶ Si queritur utrum possint vendere. Dicendum: quod vendere dicitur dupliciter. Uno modo rem propriam in alienum dominium per prelo transferre. Et hoc modo vendit illi que habet rem suam. Isti modo non possunt fratres vendere. Alio modo vendere debet de re aliqua prelo accepte sue recipere. Et hoc modo huius auctoritate debet potest vendere. Et hoc modo licet fratribus vendere. Licet enim secundum suam professionem turpe et in-

Dis. qu. quod sit appropriare

Secda. q. an fratres possint emere.

ij. q. an fratres possint vendere.

Expositio quattuor magistrorum.

Que. liij. an frēs possint mutuare.

bonestū eēt. ¶ Itē si q̄rit an frēs possint mutuare. R̄ndet: q̄ mutuare d̄r pro p̄ae: de meo tuū facere. Et hoc mō nō l̄z fratrib⁹: q̄z ē p̄tractus p̄petatis. Et hoc mō q̄ mutuatur ad solutionē se obligat. Alio mō d̄r improp̄e: b̄a fide ad p̄curādū: nō ad faciēdū solutionē se obligare. Et hoc solo mō p̄nt frēs mutuare. ¶ Itē si q̄rit de p̄tractu cōmodatiōis. Nā differt p̄tract⁹ mutui a cōtractu cōmodatiōis. Nā in mutuo trāsfer̄t d̄niuz oīno: i accōmodato nō. Dicēdū: q̄ p̄tract⁹ accōmodatiōis vno mō iporat restitutionē. Et hoc mō frēs: q̄ nihil h̄re p̄nt: nō p̄nt aliq̄d accōmodatū h̄re. Alio mō p̄t dicere: p̄curatiōne vel solutionē rei restituēde bona fide. Et hoc mō nō iporat obligatiōne realē: z hoc mō p̄nt. ¶ Si q̄ritur an frēs possint locare opas suas: dicēdū: q̄ si locare iporat cū pacto de mercede p̄uenire: nō p̄nt. Si nō locare dicat sine pacto: mercedē sustētatiōis expectare: p̄nt. ¶ Si q̄rit an frēs possint cōmutare res quas h̄nt in vsu: dicēdū: q̄ rē aliquā sua auctoritate i aliā mutare nō l̄z: s̄z auctoritate d̄ni p̄sumpta vel accepta p̄nt res p̄cessas sibi ad vsū: in alias magis necessarias p̄mutare. ¶ Si q̄rit an frēs possint impignozare: similit̄s ē r̄sio: q̄z alicui rē vt suā obligare nō p̄nt. Auctoritate nō d̄nt rem sibi p̄cessat: poterūt p̄ necessarijs obligare. ¶ Si q̄rit vtrū possint donare. p̄ p̄ae: dicēdū q̄ cū nullā rē habeat. p̄p̄tas sua auctoritate nō p̄nt tribuere. t̄n auctoritate d̄ni p̄sumpta: vel p̄habitarē sibi p̄cessam ad vsū p̄n̄: alteri cōcedere. Cū ad securitatē p̄sciētiarū: p̄erēda eēt auctoritas d̄ni cardinalis: q̄z ex p̄rimere in scriptis de oībus reb⁹ mobilib⁹: z minutis q̄buscūq̄z p̄ superiores dispēsandis: siue in cōmutādo: siue in pignozādo: siue in accōmodādo: siue in donādo: z p̄curatorib⁹ necessitatū frat̄rū cōcederet auctoritatē suā: v̄dendū: si fuerit necess: quū immineret fratrib⁹ aliqua vebanē necessitas. ¶ Sequitur. Sed tanq̄z pegrini z aduene. zc. Querit qd sit ista paupertas ad quā tenent frēs: An. s. p̄hibeat eis ne possint aliqd fixū ad sustentationē h̄re: sicut aliq̄ p̄sone voluerūt ordinare redditū p̄petuū: quo in aliquo loco sustentarent frēs: ita q̄ aliqua p̄petas apud eos nō resideret. Itē querit an paupertas ista ad quā tenent frēs p̄hibeat eis ne possint habere territoria de q̄bus p̄ culturam z industriā suam: oīs sustentatiōis sue necessaria procurarent: ita q̄ p̄p̄etas penes alium resideret: sicut habent hoxos ad olera z fructus: ita haberent vineas z agros: Ad qd dicendum: q̄ cum sit duplex necessitas euangelice paupertatis: sicut dicunt sancti. s. paupertas imperfecta que cum paupertate spūs nihil supfluum retinet tpales: sed solū retinet qd est necessitatis. Alia vero p̄fecta: q̄ cū voluntate spūs: nec supflūū nec necessariū vite tanq̄z p̄p̄tū retinet: sed ex dei p̄uisione pendent: q̄ paupertas d̄r mendicitatis. Hec vero videt paupertas frat̄rū minorū: q̄ hic determinatur. Unde attenditur in duobus. Cū est vt nō recipiāt aliqd fixū: sicut reddituz: z hoc est. Cū tanq̄z pegrini z ad. in paupertate debent d̄no famulari. Aliud q̄ debent habere: paupertatē quantū ad vsū: vt taliter sint paupes: q̄ etiam sint mendici. Unde etiā additur vadant p̄ eleemosyna confi. ¶ Sequitur. Et vbiq̄z fratres se inue. ostendant. zc. Hic euidenter ostenditur q̄ perfecta charitas debet esse inter fratres quātum ad signū: quātum ad affectū: z quātum ad effectū. Unde quātū ad signū dicit. ostendāt se deo. Inuicē inter se. Quā.

Q. v. an frēs possint com modare.

Q. vj. an fratres possint locare opera sua.

Que. vij. an frēs possint p̄mutare res q̄s h̄nt in vsu.

Que. viij. an frēs possint impignozare.

Q. ix. vtruz frēs possint donare.

super regulā fratrum minorum. Fo. xiiij.

rum ad affectum dicitur: qz si mater. &c. Et quantum ad effectū subiungit. Et si qz eorum in infirmitatem. &c.

¶ Capitulum septimum

Si q fratrum insti. ini. &c. Expositio apostolica determinat vtruz istd debeat intelligi de peccatis publicis v' occultis. Sed ex hoc qd dicitur qd p pccis debeat recurrere ad mi. volunt qdā astruere qd ex regula datur ministris cura aiaz frū. Ex hoc vo qd sequitur. Inūgi fa. p alios fa. ordinis arguunt qd mi. hnt auctoritatē curā delegandi: sicut ab solutiōes.

¶ Capitulum octauum

Universi frēs vnū de fratrib' istū re. te. semp h're ge. mi. &c. Hic mouent qstionem: vtrū istd qd p fratres & mi. ge. & ministros alios fuerit ordinatū in capitulo g'nali de coarctatione potestatis ge. & ordinatione forme capituloz & electione: posset a ge. mi. p'cipiente in p'rtariū penitus mutari. Ad quedā arguitur ex hoc qd dicitur qd frēs te. ei fir. obe. Et constat qd caplin & frēs nō pnt regulā immutare. Sed cū ex intentione regule sit qd celebretur caplin ge. ad ca. vo. p'inet ordinare ea p q potest religionis puritas & pfectio custodiri: ita qd a nemine supioz vel inferioz possit aliquaten' violari: ergo si ca. ge. ppter vitandū religiois piculū coarctat ge. ptāte: aut prouiciatū ministrorū: & aliqua alia salubria ordinat p frēs g'naliter obseruanda auctoritate regule qd pstat ca. ge. p ge. mi. nō poterit infirmari. Pari ē rōne qd de p'sensu supioz & inferioz ordinis fuerit g'naliter ordinatū in cap. ge. & p pon. se. ap. approbatū: nō poterit p solos inferiores aliquaten' cōmutari: maxime in illis in qbas est ordinatio vel limitatio ptātis. ¶ Sequitur. Et si aliquo tpe ap. vni. mi. puinciatū & cu. &c. ¶ Querit qd dicitur vniuersitas: Et s'm iura vniuersitas dicitur maior pars. Notādū est ēt: qd nomē custodis se extendit ad ge. mi. & ad alios ministros: sicut ex alijs locis regule pōt p'stare. Nomē vo guardiani nūqz in regula iuenit. Unde dicitur qdā qd obedire guardianis ex regula nō tenent. Propterea expediret vt nomē guar. tolleret & custodes siue ministri domus puenientius dicerentur.

¶ Capitulum nonum.

Ratres non p'dicent in epatu alicui' ep'i cū ab eo. &c. Prius qstum fuit a fratrib' vtrū g'nalis minister posset aliqub' cōmittere illud. Respondit papa Gregor' qd nulli absenti pōt g'nalis cōmittere in qua expositione vestre intentio regule coarctari. Nam ep'i p alios examināt ordinandos. Cancellari' parisiēsis examinat p alios in magisterio licētiandos: quare s'lt p alios g'nalis minister non poterit examinare. Posset meli' aliqui p testimoniu' examinare sciētā vel vitā p'p'ā. Istū articulū regule relaxat p' uilegiū impetratū. Timef aut a multis qd similiter p alia impetrāda p' uilegia: posset tota pfectio ordinis in postez relaxari. Propterea nō videt in p'sciētis secuzza regula quā vouerūt recedere p aliqua p' uilegia impetrata. Nec occurrit ppter qd p' uilegia impetrata circa articulū receptiōis: & p'dicationis debeat tollerari: nisi qz p illā relaxatione nihil carnale: aut t'pale religioni accreuerit: sed solū qd pure & simpliciter spūale.

¶ Capitulum decimum.

Expositio quatuor magistrorum.

Hatres q sunt ministri. zc. Et sequitur. Non precipientes eis aliquid. zc. Queritur qd dicitur contra aiam: Nunqd contra aiam dicitur qd est mortale peccatum? Et videtur qd contra aiam dicitur non solum peccatum: immo illud quod esset hmoi inuentiuum z proximum ad peccatum. Ut audiendo confessiones: vbi fragilitas carnis impugnat acriter aliques. Contra regulam videtur esse non solum quod est contra precepta regule: imo quod est contra statuta ordinis ad seruandam regule puritatem. ¶ Sequitur. Et vbi cunqz sunt fratres q sci. z cog. ¶ Querit qd sit regulam spualit obseruare? Et videtur obseruantia regule spualis: obseruantia secundum rigorem: siue secundum puritatem suam: sine occasione ad malum. Unde spualiter non posse seruari: potest intelligi: aut non posse seruari regulam secundum suum rigorem: siue secundum suam puritatem: vel sine occasione proxima ad peccatum. Alijs vero videtur: qd illud referendum sit ad locum: quum scz fratribus rone loci prestatur impedimentum: ne pure possint regulam obseruare. Ut qz loco est annexa pparitas: vel cura aliquarum aiarum: ad qua rone loci fratres necessarie tenentur.

¶ Capitulum vndecimum.

Recipio firmiter fratribus vni. ne habeant sus. consortia: vel consilia mu. zc. Queritur quid sit suspectum consortium. Dicendum: qd suspectum consortium dicitur: non ex vna causa: sed ex pluribz: vt ex genere actus: ex circumstantijs loci: temporis: frequentie: persone: z habitus modi: que patent cuilibet intuenti. ¶ Sequitur. Et ne ingre. mo. mona. zc. ¶ Apostolica expositio determinat hoc capitulum generaliter obseruandum. Et determinat dimissiones propter quas possumus ire ad loca monialium: ita tamen qd non ingrediamur interiores eorum officinas scilicet causa elemosyne petende: z predicationis faciente. Circa quod dubitatur: vt rum pro alijs causis honestis: vt pro audiendis confessionibus: vel consulendi in spualibus: z huiusmodi possint ire: Et si interiores eorum officinas: vt claustrum: z capitulum quando in generalibus processionibus vadunt communiter cum populo: possint ire: vel cum episcopis in capitulo predicare: Unde super hoc esset apostolica expositio requirenda. ¶ Super his igitur: z que omiffa restant: vestra discretio prouideat qualiter ad conscientiarum securitatem: z ordinis vtilitatem: per sedem apostolicam dispensatur. zc.

¶ Explicit expositio quatuor magistrorum super litteram fratrum minorum.

Hec est quedam brevis expositio: et
 verissima intentum regule fratrum minorum: a sanctis p[re]s[bi]teris ordinis edita.

Incipit capitulum primū: in quo sunt quatuor p[re]cepta.

Regula et vita minorum fratrum

hec est. et. Hoc est p[re]ceptū. Et scdm expositionē quattuor ma
 gistroꝝ istam exponentiū: instruimur in ijs q̄ obseruare tene
 mur. Et sunt oia illa q̄ p[re]ceptorie: vel inhibitorie seu sub v[er]bi
 bis eq̄pollentibus expmuntur in regula. In q̄bus cōtinetur

q̄qd fuit impositum apostolis sub p[re]cepto: ad curam pastoralē non ptinēs.

Frater franciscus promittit. et. Est evidens
 p[re]ceptum.

Et alij fratres teneantur et. Hoc etiam est p[re]ceptum.

Seqtur scdm capitulū: in quo sunt duo decim p[re]cepta.

Si q̄ voluerint. et. Mittant eos. et. Hoc instructoriū est qd agere de
 beat circa idoneos. Et nihilomin[us] obligatoriū ē qd iuuet idoneos: et
 nō retrahāt eos amore carnali: v[el] odio. Et hoc importat v[er]bū mittāt.

Quibus solūmodo: et nō alijs et. P[re]ceptū est vt soli ministri pos
 sint recipere: vel q̄b[us] ipsi districte p[ro]mittūt s[ecundum] declaratiōes.

Dirigenter examinent. et. Dicāt illis v[er]bū sancti eu[angelij]
 et. P[re]ceptū ē ministris.

Dadant et vedāt omnia sua et. P[re]ceptū est hāc regulā volētibus
 assumere. Ex his trib[us] patet quod hic status ad receptio
 nem nō admittit qui nesciunt respondere de fide: nec possunt esse adhuc do
 minij rerum: vel hanc regulam finito anno vouere.

Quod si facere non potuerint. et. Expositio est
 p[re]cedētes p[re]cepti.

Et caueāt frēs. et. Et hoc ē p[re]ceptū prohibitoriū: qd nec frēs nec
 ministri solliciti eē debeāt: nec p[ro]filiū dare sup
 distributiōe rez i[r]ratiū ordinē: vt sit receptio purissima sine simōia v[el] signo.

Sitū p[ro]filiū req[ui]rat et. Nota: q̄ i hoc solo casu p[re]cedit ministris licen
 tiā: nō p[ro]filiū sup distributiōes rez: s[ed] sup p[er]sona idonea ad re
 gule p[ro]filiū. Per qd p[re]s[bi]ter q̄ illd qd seq[ui]t. Ad aliquos deū timētes et. nullo mō
 pōt referri ad frēs: q̄ nec ipsis ministris p[re]cedit regula p[ro]filiū: multominus
 alijs frīb[us]. Et ideo cū vnū solū casuz dicat licere ministris: oēs alios tā ipsis
 q̄ ceteris frīb[us] illicitos māifestat. Propterea i eo qd dicit: ad aliq̄s deū timē
 res: ostendit aliū supponere statū a fratrib[us]: q̄ oēs frēs supponit timere deuz.

Concedant eis p[er]p[etuum] p[ro]batōis et. Hoc est p[re]ceptū: q̄ de reb[us] p[ro]p
 prijs regula i[r]ratiū ordinē ampli[us] nō p[re]cedit. Per
 qd p[re]s[bi]ter: q̄ strictum vsū vult nos seruare de rebus alienis: quādo de p[ro]p[ri]js
 amplius nō p[re]cedit. Sed supponit: et imponit oia alia pauperibus erogata.

Nisi eisdem ministris. et. Istud est positum in dis
 positione ministroꝝ:

Expositio scōrum patrū ordinis

et solum refertur ad caparonem immediate premissum: vt scz p reuerentia intratis ordinē possint indulgere qz p bationis capuciu non possunt. Et illd nisi: nunquam fuit hactenus acceptum a fratribus aliter. Nam si necessitas nouicij plus requirat: aliunde venit dispensatio: et non ex hoc nisi.

Recepti ad obedientiā zc. Preceptū ē qz recepti ad nouiciatū: si sint idonei nō repellantur odio vel amore: vel ex malicia retardentur.

Promittētes vitā istā z regulam obſuare. Preceptum est qz tota obſeruantia regule p mittat: z illa est immediatū: z p maritū: z vniuersale obiectū voti sūm minoz: eo mō qz iacet in rla.

Et nullo modo licebit zc. Preceptum est vniuersaliter prohibitum.

Quia nemo mittens manū ad aratrū zc. Scdm oēs intelligētiās: hec est pbatio talis: qd supponit votū istis religiōis esse tale: qd oīs alia pmissio regularis sit respectu illi⁹ retrō aspiciere ei qz hanc regulā promittit. Que ratio nulla est: nisi summe pfectionē euāgelicā cōphēdat. Et hec ratio est fratris Joānis de piccano: z multoz ingroz: z cōcordat decretalis.

Et illi qz iam p miserūt obedientiā zc. Preceptū est: sicut dicunt quattuor magistri. Qz duas tūcas hie z nō plures: regularis ē forme plures sō dispensatiōis ē rlii necessitate: auctoritate illoz qd⁹ pmissa ē cura sūz.

Et qui necessitate coguntur. zc. Preceptū est a cōtrario sensu. Et hoc nō pnt nisi necessitate cogant.

Et oēs frēs vestimētis vilib⁹ induant. Hoc est pceptū: taz ex hoc qd hic dicitur: ex admonitione qz seqt. Et manifeste in nūero vestitū: z in qualitate vsūm pauperē imponi. Qualis aut vilitas imponat: patet ex cingulo: qz est vilis funiculus. Itē ptz ex nuditate pedū: z de reperiatiōe sacci na: que omnia hominum sunt paupculoz: z scdm mundū summe vilium.

Et possunt ea repetiāre de saccis zc. Hoc est licētia volentib⁹: sed est prohibitio z preceptum: ne tales impediātur ab ijs qui horrent in se et in alijs vilitatem regule impostam: vel concessam.

Quos moneo z exhortoz. zc. Hoc admonitio est quo ad non iudicandum: sed impositio est z pceptū: vel de claratio quā imposuit z pcept ex pditione sui status. Et ex dictis supra z infra: qd fratribus non lz mollibus z colozatis vestibus indui: vel cibis z potibus delicatis consuetudinārie in proprijs locis vti.

Capitulum vndecimum. In quo sunt quattuor precepta.

Quercerici faciant diuinū officiū zc. Preceptū est: z ad duo se extēdit: scz ad faciendū diuinū officiū scdz rubricas breuiarij romane ecclesie: z ad discendū horas canonicas. Scdo: qz ordo romane ecclesie est qd clerici pueniant ad choz ecclesie: z ibi dicant horas canonicas: ad hoc firmiliter se extēdit: qd oēs frēs teneant ad choz puenire: nisi fuerint rationaliter impediti. Nec p leui causa debet hoc diuinum preceptum obmitti.

Et ieiunent a festo oim scōz zc. Prima z tertia quadragesima z sexta feria sunt in pcepto intermedia sō quadragesima

gestima est in psalmo. Et dicitur intelligi quod debemus ieiunare in cibis quod dragesima librorum: quod sic intellexit auctor et suavit fecit: sic illa regitio cōter sit a secularibus.

Consulo vero. 7c. Admonitio est scilicet de iis ad que tenemur in certo gradu.

Et non debeant equitare. Preceptum est: tum quod dicitur non debeant tum quod inferius subditur. nisi 7c. Et nota: quod pro causis quas secundum regulam potius debemus vitare quam sequi. sicut sunt vagi discursus: et iniqua causidica: nulla est nobis necessitas egrediendi. Item quoniam multi boni fratres et ad regimen idonei sunt in ordine: nulla est necessitas tenendi in officio prelationis illos qui nolunt vel non possunt sine equitatione sua officia exercere. Et ad istos admoventes capitulum generale: et capitula provincialia: item generalia: et provincialia ministris ac diffinitores precepto tenentur.

In quacūque domum intraverint. Hoc secundum vocem dicere: instructio est: et bonum fieri: sed in animo huius preceptum est.

Et secundum scriptum euangelium de omnibus cibis. 7c. Hoc dicitur fratribus per mundum cunctis. Ex quo patet: quod in solo hoc casu dicitur creatur: quod in alijs: sicut in proprijs domibus ubi ipsi fratres sibi ipsi cibos preparant non licet. Quod quod de vno procedit: de alio negat. Et patet: quod dictum est supra secundo capitulo: quod regula imponit fratribus cōter non vti cibis et potibus delicatis: sed vsum pauperem imponit in cibis.

¶ Sequitur quartum capitulum: in quo sunt quattuor precepta.

Receptio firmiter fratribus vniuersis. 7c. Istud est preceptum strictissimi: in multis infra repetitum: quod ratione materiam ad pauperem expectat ratione forme precipiendi: ad obedientiam. Unde ad utrumque votum referatur. Et nescimus quod aliquid sub celo possit strictius et expressius prohiberi. Ex hoc autem quod hic sic prohibetur pecunia: que summe valet ad opulentum vsum: et ex ijs que infra sexto capitulo dicuntur de altissima paupertate nostra: luce clarius est: vsum pauperem ex regula nostra nobis imponi.

Et nullo modo. Nota quod nullo modo: et alius modo sunt contradictona: et ideo nulli subest potestate quod isto remanente precepto: sic statim modo aliquid procedat.

Denarios vel pecuniam recipiant. Noie denario intelligitur monetam nomine pro pecunie (sicut dicit generale capitulum: et etiam ius concordat) intelligitur quodlibet res que accipitur ut vendat. Et idem decretalis annuit dicens. Nec eo animo ut distrabant siue vendat recipiant. Sicut equi arma. cera. panni: qui veniunt cum funeralibus. Item granum quod petitur et accipitur a fratribus in messibus non ut comedat sed ut vendat: et omnia similia pecunia sunt: que indifferenter contra regulam recipiuntur.

Ministri et custodes. Nota hoc esse preceptum ministris et custodibus: et omnibus prelatibus: quod tenentur huius curam de suis subditis infirmis et sanis. Hoc autem dictum tantum: excludit preceptione omnes subditos a cura suis: et vult eos esse perfectissime liberos a cura et sollicitudine providendi sibi in temporalibus: ut spiritus itua abus magis vacet.

Expositio scōrū patrū ordinis

sed negligentia superiorum cogit omnes subditos vbiq; cōtrarum agere.

Et semper saluo. &c. Nota in hac repetitōe quot necessitas in firmoz: & necessaria indumēta fr̄m sunt summe necessaria: vel de summis q̄ possunt occurrere ad humanā vitā: & tñ nullā merētur apud hanc regulā dispensationē huius p̄cepti. Igit nullā dispensationem admittit hec regulā: s̄m intentionem lfe & auctoris.

¶ Sequitur. v. capitulū: in quo sunt tria p̄cepta.

Hēs illi q̄bus gr̄am dedit dñs. Certū est istud esse p̄ceptū oib⁹ fratrib⁹ bus quo ad evitandum ocium. Sed ad laborem manuum non intēdit cogere nisi illos qui se spiritualibus officijs non exercent. Ad illos autem secundum decreta em̄p̄ceptū quo ad laborem manuum ē extendit.

Demercede & laboris &c. Nota quā tenemur ad vsum pauperum: quā de mercede laboris quā iustissime lucri fecerim⁹: & esset nra oīno si p̄p̄riū h̄re possem⁹: nō p̄cedit nisi corpis necessaria: nō luxuria. Et ista etiā nō quālibet cūq; p̄cedit: s̄ humiliter sicut decet pauperis sanctissime sectatores. Que tria v̄ba summe expr̄imū: pauperē vsum: quem tñ nos dicimus cadere sub voto. de necessario sub v̄tutis medio rationabiliter modifcato: in respectu ad eminentiam nostri status.

¶ Sequitur. vi. capitulū: in quo sunt. vi. p̄cepta.

Hēs nihil sibi approprient &c. Dic̄ p̄cipit̄ nihil h̄re iuris: nec in spectat. nec in cōmuni. Ac per hoc ius multorum p̄uilegiatorū excluditur.

Et tanq̄ p̄grini &c. Dic̄ p̄cipit̄ s̄m magistros: & s̄z sc̄m̄. Bo. ve. & frat̄e Joannē de pescano nihil h̄re firuz: vt reddi. us.

Adant pro elemosina &c. Dic̄ p̄cipitur: s̄m magistros: pauperas quātū ad vsuz. Q. sic debet esse pauperes: quod medici.

Nec oportet eos verecūdari. Cōfortatiū est exēplū. Attamē cū hoc sup̄pōit: q̄ eadē ē paupertas xp̄i: & ap̄toz: & nra.

Hece est illa celsitudo altissime paupertatis. Afferōtia extollentia paupertatis est: per quam concludit quod nihil potest esse paupertatis euangelice: quod regula frat̄rib⁹ non intendat ponere.

Cui dilectissimi fr̄es totū s̄r inherētēs. Dic̄ in cluditur p̄ceptum de plena obseruantia paupertatis quo ad actus intrinsecos: per verbum.

Nihil aliud p̄ noie &c. ¶ Ex toto isto capitulo: & alijs pluribus locis regule extrahunt quattuor doctores: & magister Joannes de pescano: quot interdita sunt nobis granaria: & cellaria: & edificia excessiua: & omnia notabiliter superflua. Et diffinitiones capituloz generalū dicunt: quot hic sunt abusiōes: & excessus remouēdi: ac p̄ hoc tenemur ad vsuz pauperē.

Et vbi cūq; sunt &c. Dic̄ est aliqd̄ p̄cepti oib⁹ fratrib⁹: s̄z domesticā charitatis ad confratres: & tanta: sub modis honestis & sanctis: quot quilibet alius frater insignis extrinsecis: non tñ intrinsecis: sic se ost̄dat p̄fratri domesticū: quot quilibet frater merito possit p̄cipere i corde suo p̄fidētā quā subinfert: q̄ sicut p̄z exēplo summa describit̄.

Et secure manifestet. Confortatiō est: & cōcessorium.

Et si quis eorum in infirmitatem etc. Loquitur de infirmis: et preceptum est. Et notandum in hoc capitulo: quomodo in summo paupertatem: et mutuam charitatem iniungit.

¶ Sequitur septimum capitulum: in quo sunt duo precepta.

Sed firmi instigat. etc. Preceptum est: quod dicit teneant: et propter materiam. Et dicit Gregorius. ix. q. hoc refert ad manifestam et publicam. Et per textum. Sed nihilominus et de puatis tenet celeriter debita remedia querere.

Ipsi vero ministri si presbyteri sunt etc. Preceptum est propter materiam: ut cum misericordia peccantibus subveniat.

¶ Sequitur octavum capitulum: in quo sunt sex precepta.

Uniuersi fratres etc. De habendo generalem omnibus est preceptum: si ministri et custodes fuerint negligentes.

Quo decedente etc. Nota de generali capitulo: quod fiat: et quot fiat in capitulo penthecostes. Et quot generalis eligatur: et si insufficientis est remoueat: et alius ei substituat: preceptum est. Et nota: quomodo ista regula est breuiloqua et perfecta. Et quomodo necessaria precepta sepe in modico tangit: vult illa deduci et intelligi ex paucis quod posuit.

Et post capitulum penthecostes. Instructoria concessum est.

¶ Sequitur. ix. capitulum: in quo sunt duo precepta.

Res non pdicent. Preceptum est. Ex declaratione patet. Et nullus fratrum. Preceptum est. Et dicitur. Ono quoque et exhortor. Patet quod exhortatio est: licet sit de iis que obligant iure diuino.

¶ Sequitur. x. capitulum. in quo sunt. xij. precepta.

Patres qui sunt ministri. Preceptum est tria continens: scilicet quod visitent et moneant subditos suos: quod hoc pertinet ad administrationem. Secundum est: quod humiliter et charitative corrigant eos. Et imponit hunc modum cure. Tertium est: quod contra aiam vel regulam non precipiant: quod contra hoc nihil iuris habet. Et sic nota hic quales esse debent huius ordinis prelati.

Fratres vero qui sunt subditi. Habent subditi aliud preceptum triplicatum. Primum: quod abnegent proprias voluntates. Secundum: ut obediant corde: quod exterius obediant opere in iis que regula imponit: et in omnibus alijs que expresse non tangit: dum tamen finalia que non sint contraria anime sue et regule nostre. Quia si per se mala precipiant: vel per se bona prohibent: vel quod inbibet quod regula concedit: et prohibet illud quod precipit vel intendit: non debet obedire. Et hoc est quod sequitur.

Et non sunt con-traria anime etc. Et hoc est tertium quod precipit in subditis: scilicet contra animam et regulam non obedire prelati: quod consequenter elicitur verbis sequentibus.

Et ubicunqz sunt fratres qui sciunt. Hic est triplex preceptum. Unum est subditis: quot quando sciunt et cognoscerent euidenter: non per fantastica imaginationem: quot impediunt ab obseruantia regule secundum verum intellectum que spiritus sanctus exprimit in ea: de eius perfectione. Et hoc est quod dicitur.

Expositio sctorū patrū ordinis

Spiritaliter obseruare. Tunc tenentur recurrere pro adiuto. io ad prelatos. Et hoc est quod dicit.

Debent. Prelati vero z omnes alij fratres teneantur illos non impedire a tali recursu. Et hoc est quod dicit verbum.

Possunt. Et quando hoc dicit regula : inibi quod impedimentum seu impedimenta contra tale posse quod concedit.

Ministri vero zc. Hic precipit duo ministris. Primo benignitatem circa talium receptionē. Secundo plenā satisfactionē talibus:

quod pfectio regule possit obseruari ab eis. Nam nihil plus precipit regula nec intendit: qd de eius plena obseruantia prelati subditis seruiant. Et hoc ē quod subditur. Nam ita debet esse. Et de hoc possunt subditi prelatos cognoscere: vel repellere si contrariū faciūt: qd eis seruiant de obseruātia regulari.

Moneo vero zc. Per qd admonito est quo ad veniētia circa hec. Nam aliter hec sūt p se phibita: z oib⁹ pcepta i certo gradu.

Et non curent nescientes istas zc. Preceptū est qd illitterati nō debēt quātū ē ex se curare discere istas. Et hoc intelligitur de laicis.

Sed atten- dant qd sup oia zc. Precepta sunt ista: sicut diuin⁹ cultus: z quantū ad aliqd facienda. ista ca q sequūtur in hoc capitulo. Nota aut aliter loquitur hec sancta regula hic z alibi de ofone z de pfectissimis habitibus mētis: z aliter de studio istarum.

¶ Sequitur. xj. capitulum: in quo sunt tria pcepta.

Et ne ingredian- tur. Sabaudi precipio: z ideo pceptus est qz iungitur superiori pcepto.

Nec sūt cōpatres. Preceptū ē qz sub vna clausula est positū cū anteriori pcepto: z qz eadē materia ē: qz pinet ad i libantissimā castitatem.

¶ Sequitur. xij. capitulum: in quo sunt. iij. pcepta.

Quia ministri nō nullis eūdī zc. Duplex ē hic pceptū p latis necessariū ad fidem infidelibus propagandā. Primum est: ne aliquos non idoneos suo iudicio mittant. Secūm: qz dicit nisi eisdem: obligat eos ad licentiam dū illos quos idoneos iudicauerit: nec scz affectu carnalis amicitie ipsos: vel ppter tpale cōmodū qd ex eis haberent: ipsos licētiare dimitterēt: qz crederent eos magis fructificare inter fideles.

Ad hec p obedientiā in iūgo ministris. Euidēter pceptū est. In quo nota: qz ex psciētia regule videt: qz nulli⁹ correctiōi extra p latis eos ordinis subint frēs nisi dñi pape z cardinalis dati. Et hec sufficiens expositio. Qd ne molestū eēt episc: supra nono ca precipit: qz sine eoz licētia nō p dicit. Et multo magis seqt de p fessioib⁹ z sepulturis. Et p hoc plena par ē p hāc regulā int frēs minores z platos: qz ipi nō debēt se impedire de correctiōib⁹ nris: qz nos ex rta nra nō nisi pape z cardinali correctiōi subijcimar: et nō b ihibet ex rta nō d iromittere nos d spūalib⁹ officijs sine licētia eorū dē.

¶ Explicet expositio sup regulā fratrum minorū: edita a sanctis patribus ordinis.

C Sequitur quedam epistola edita a beato Bernardino: cū esset vicarius generalis fratrum minorū regularis obseruantie.

A christo sibi charissimis fra-

tribus oim locoꝝ deuotoꝝ ordinis minorū totiꝝ Italie sub mea cura cōmissis: frater Beruardin⁹ de senis eiusdē ordinis: ac victoꝝ locoꝝ Reuerēdissimi p̄ris ḡn̄alis vicari⁹ ⁊ cōmissari⁹: salutē ⁊ pacē in d̄no sempiternā. Colēs mihi cōmissioꝝ salutē quo ad speculationē meritis: ⁊ in oib⁹ iuxta ptatem puidere: notū sit: quaten⁹ p̄ frēm Nicolau⁹ eiusdē ordinis quondā vicariū locoꝝ cōmissariū reuerendissimi p̄ris ḡn̄alis: de mandato eiusdē: ac de mādato ⁊ uoluntate d̄ni n̄i pape: vt ptz per l̄ras. R. p. g. facte fuerunt q̄dam declaratio- nes: q̄ multa disputatione. examinatione: ⁊ ponderositate examine fuerūt p̄ reuerendissimum. p. g. ⁊ venerabilem p̄fem frēm Joannē de capistrano ⁊ alios multos: ⁊ per me: que est huiusmodi.

C In primis vtz q̄ frēs minores nō te-

nent ex eoz p̄fessione ad aliqua q̄sita seu p̄cepta euangelica vltra alios p̄p̄a- nos: p̄ter q̄ ad illa q̄ in regula specialiter ⁊ exp̄sse ponūt p̄cipiētia: vel ihibi- toria: vel sub eopollētib⁹ d̄bis noiatiu a Clemenēte. v. in sua declaratione ex- p̄ssis: vt ptz in p̄mo articulo declarationis Clemen̄tis. v. Nicolai. iij. ⁊ Aldarti. ni. v. Et p̄pterea frēs nō tenent ad illd̄ euangeltū: m̄bil tuleritis in vir.

De consilijs euangelicis.

C Secūdo: frēs nō tenētur ex sua pro-

fessione ad aliū arcū v̄lum rez q̄ in regula particulariter exprimit: vt satis ptz p̄ Clemenēte. v. in sua declaratione. §. Ex p̄missis. Quintimmo: vt cla- ret ex declaratione Nicolai. iij. §. Porro: s̄m regulā ⁊ omnimodā f̄ritatē: mo- deratus vsus rez ad vite sustentationem: ⁊ officioꝝ sui status executionem: p̄ter q̄ ⁊ e pecunia concessus est fratribus.

An frēs te- neant ad ar- ctum vsu.

Tertio: q̄ superfluitas ⁊ curiositas nō

dz discerni respectu necessitatis certe: seu vsus certū quo ad statū fr̄m mino- rum: s̄z moderatū: cū vsus moderat⁹ nō pōt dici sup̄fluus ⁊ curiosus: ⁊ per q̄s nec victiosus: immo s̄m f̄ritatē omnimodā ⁊ regulā licit⁹: vt ptz ex pre- allegato d̄no Nicolao. Et q̄ moderatio dicti vsus dz atēdi s̄m qualitatez p̄sonaz: ⁊ varietatē tempoꝝ: ⁊ locoꝝ p̄diuidēs: ⁊ alias occurrētes circūstan- tias: sup̄fluitatis ⁊ curiositatis: nō pōt faciliter discerni. Propterea p̄ subdi- tos nō pōt nec debz iudicari: sed p̄ ministros ⁊ custodes: vel eos qb⁹ ab ip- sis committit: q̄ de talibus sup̄ eoz p̄scentias debent d̄ iustriete iudicare: vt ptz in declaratione Nicolai. §. In super. ⁊. §. quamq̄.

De vsu rez moderato.

Quarto: q̄ in locis si sit magna sup-

fluitas vel curiositas: ex eis nō vitiant frēs: nisi solum introducētes vel cō-

De sup̄flui- tate ⁊ curio- sitate vitian- tium.

Epistola sancti bernardini.

sentientes: vel si ad eoz officium ptinet z possunt: vel quonqz alij: si commode
possint legitime nō resistere: z nō alij q̄ dictis reb⁹ vniuf ob aliquā necessitatē:
vel scandali euitationē. Et p̄pterea Clemēs. v. l.3 decreuerit edificia nimis
sumptuosa nō conuenire statui fr̄m̄ minorū: n̄ p̄cipit sub pena excomunica-
tiōis: q̄ dicta loca fr̄s nō relinq̄rent absqz sedis apostolice licentia speciali.
Et excedētia sup̄fluitatis z curiositatis nō est sufficiens causa p̄pter quā fr̄s
debeāt recedere a loco: nisi fuerit de illis aliqd p̄pter q̄ nō p̄t regula sp̄ualr
obseruari: s̄m̄ declarationē ad Martini. v. v.3 qm̄ loco est annexa p̄rietas: seu
cura aiaz: baptizandō: seu alia parrochialia faciēdo: vel si mox fr̄s in lo-
co cōtra volūtate dñi loci: vel alij q̄ p̄pter penuriā rez necessitātū oportet
facere p̄gregatiōes z questus inhonestos cōtra puritatē regule: z vsuz gñales
ordinis: vel p̄pter similia. Qd̄ sit simile: cū sit indeterminatū: relinq̄tur in di-
ctio p̄latoz. extra de offi. dele. c. de causis. vel p̄pter inhonestā societatez: seu
impossibilitatē fratrib⁹: p̄fertim infirmis z rudibus.

**Quinto: q̄ in regula vsus carniū in lo-
co vel alibi fratribus non prohibetur: licet nō deccat nisi moderatus z dis-
cretus.**

**Sexto: q̄ in calicibus z patenis argen-
teis: dū nō nimie z excessiue magnitudinis z p̄ciositatis sint: non repugnat
regule: immo satis conuenit q̄ possint haberi: z ad euitandū immūdiciaz:
z pericula erga sanctissimam eucharistiam.**

**Septimo: q̄ in oibus dubijs q̄ nō p̄nt
indubitanter declarari: subditi tenent stare iudicio p̄latoz suoz: z obedire.
xxij. q. j. c. qd̄ culpaf. Et p̄pterea agētes p̄trariū: sunt trāsgressores obediē-
tie: z digne a sup̄iorib⁹ cēsura ecclesiastica: aut alia decēti pena castigēf.**

**Has ergo declaratiōes: z cōfirmatio-
tiōes: p̄firmavit i hūc modū p̄ pfatū vicariū z cōmissariū meū fr̄m̄ Nico-
laū de anino factas z dictas tanqz veras z catholicas: ac declaratiōib⁹ sum-
moz p̄tifficū p̄formes: nostrisqz satis institutis p̄sentaneis. Et ego frat̄ Ber-
nardin⁹ oēs p̄fatas declaratiōes: z determinatiōes: approbatiōes: z p̄firmo:
mādas q̄buscūqz fratrib⁹ sub mea cura cōmissis: vt hi q̄ti eē debeant: nec
aliqd̄ innouare p̄sumāt: sub pena excoicatiōis late sentētie: ac sub pena car-
ceris: quā sentētia p̄missa trina monitiōe canonica: oēs sup̄radicti incurrāt
ipso facto. Itē mādo oib⁹ p̄latis: vt p̄fatas declaratiōes eoz subditi intel-
ligibiliter: z sepe p̄ sc̄tām obedientiā publicare debeāt: ne piculo faz incurrāt
ignorantiam. Talcte in x̄po Iesu: z orate p̄ me. Apud sanctum Damianum
de Anisio. Anno ab incarnatione dñi millesimo quadringētesimo quadra-
gesimo: die Julij vltima.**

Explicit epl̄a sc̄ti bernardini.

¶ Hic incipit quedaz tractatus utilis

de p̄ceptis eminentibus in regula: z de egpollentibus p̄ceptis: z de habentibus vim p̄cepti: z de alijs in ipsa regula contentis: editus a Reuerēdissimo p̄fratre Gundisaluo puincie. S. Jacobi sacre theologie magistro: ac ministro generali ordinis minorum.

Regula nostra fratres charissi-

mi: non videat vobis cōfusa: p̄ eo q̄ p̄cepta z p̄silla: z ea que sunt in ea hinc inde sunt displa. Ideo nō abbreviādo regulā hāc: s̄ mutādo de loco ad locū illā: p̄cepta ad p̄cepta: z consilia ad p̄silla: z sic de alijs: totā ipsam regulā ad faciliōrez memoriā habedā: ad certa p̄cta: quibus difficiliter: vtiliter it̄i (vt extimo) vobis redditur. ¶ Certū est autē: q̄ totā regulā suare p̄m̄i tim⁹. Utrū autē oīa z regula q̄ sunt in reglā cadāt sub p̄cepto z sint obligatoria ad culpā mortalez: credendū est s̄m̄ expositores n̄ros qd̄ nō: sed s̄oīū illa sunt obligatoria q̄ ponunt in regula p̄cepto: z vel sunt equalētia p̄ceptis: vel vim p̄cepti habent: vt infra patebit. Si enī oīa caderēt sub p̄cepto: trāsgressio oīum z singulorūz esset piculosa. Dānabilis: z mortalis: z durū esset talē regulā p̄mittere z vouere: q̄ vix ab aliquo posset seruari. Sed tū ipsam suam: si s̄m̄ intentionē b̄i fr̄acisci mādatois z conditōis suam: usq̄ distinguit: z certos modos posuit in regula ipsam suā: d̄s: ad quos modos oīa illa sunt reducibilia q̄ scripta sunt in eadem. Nam in regula n̄ra sunt q̄dam q̄ vocant p̄cepta: sub nomine p̄cepti eminentia. Quedā q̄ vocat p̄ceptis egpollētia. Quedā q̄ vocant p̄cepti vim h̄silla. Quedā q̄ vocant admonitiōes: q̄ docēt bonū facere. Quedam q̄ vocant admonitiōes: q̄ docent malū fugere. Quedā q̄ vocant libertates regule. Quedā q̄ vocant p̄ditiōes volētū ad ordinem intrare. Et istis septem modis tota regula perficitur.

¶ De p̄ceptis expressis z eminentibus in regula que sunt numero octo.

Drimo in regula sunt q̄dam q̄ sub noīe p̄cepti sunt exp̄ssa z eminentia: z illa vocant p̄cepta: quoz observātia est necessaria: z transgressio est mortalis: z nullū excusat: sed oēs ligat ad plenā ip̄soz obsequiam. Et de talibus p̄ditiōz posuit numero octo: q̄ p̄ regulam sunt dispersa. ¶ Primū ergo ē: nullo modo licebit eis de ista religione exire. ij. ca. ¶ Scdm̄ est: p̄ceptio firmiter fratrib⁹ vniuersis vt nullo modo veniant. iij. ca. ¶ Tertium est: fr̄es nihil sibi appropriēt: nec domū. x. ca. ¶ Quartū est: vnde firmiter p̄ceptio eis vt obediāt suis ministris. x. ca. ¶ Quintū est: p̄ceptio firmiter fratrib⁹ vniuersis ne habeant suspecta cōsortia vel cōsilia mulierū. xj. ca. ¶ Sextū est: p̄ceptio firmiter fratribus vniuersis ne ingrediantur monasteria monachaz. xj. ca. ¶ Septimū est: p̄ceptio firmiter fratrib⁹ vniuersis ne fiant cōpatres. xj. ca. ¶ Octauū est: p̄ obediētā intungo ministris vt perāt a dono. x. ca. xij. ca. ¶ Nonā etiā: q̄ generale p̄ceptū est oibus de viuendo in obediētia: sine proprio: z in castitate.

Tractatus notabilis.

Sequitur de equipollentibus preceptis. Et sunt duodecim.

Secundo in regula sunt quidam alia que non sunt precepta formaliter: sed tamen preceptis equipollentia. Et de talibus sunt in regula a numero. xij. que papa clemens in regule declaratione de ipsa regule collegit: poterat: et numerat: quorum transgressio sine dubio est mortalis. Quod si ex sola notione precepti vel inhibitiōis dicerent precepta: tota pene statim vel voti necessitas annullaret: vel euacuaret. Primum ergo est equipollens precepto: illud de non habendo plures tunicas que una cum capucio et alia sine capucio: que voluerit habere. Ut in pluribus sine necessitate: et sine licentia eorum que prebit dare: non habet. Secundum est de non portandis calciamentis. iij. ca. Tertium est: que fratres omnes vestimentis viuis induant. iij. ca. Quartum est: que clericus faciat diuinum officium secundum ordinem sacre romane ecclesie: excepto presbiterio: ex quo etc. Et laici dicant. xxiiij. Primum per matutinis. per laudibus. v. per prima. tertia sexta nona. iij. ca. Quintum est: que ieiunent a festo omnium sanctorum usque ad natiuitatem domini etc. et in sextis feriis. iij. ca. Sextum est: de non egando extra casum necessitatis. iij. ca. Septimum est: que ministri et custodes per necessitates infirmorum: et aliorum etc. iij. ca. Octauum est: que si que fratrum in infirmitatem ceciderit: alij fratres etc. vi. ca. Nonum est: que fratres non predicent etc. ix. ca. Decimum est: que nullus frater pro populo penitus audeat predicare etc. ix. ca. Undecimum est: que fratres que scirent et cognoscerent se non etc. x. ca. Duodecimum: omnia que ponuntur in regula ad formam habitus. tamen nouitiorum que presbiteriorum: necnon ad modum receptiōis ad professionem spectantia: nisi recipiuntur: quo ad habitum nouitiorum: sicut dicit regula: aliquid secundum deum aliquid videatur. iij. ca.

Sequitur de his que habent vim precepti. Et sunt septem.

Tertio in regula sunt quidam alia que non sunt precepta: nec preceptis equipollentia: sed tamen habent vim precepti: ut vbiusque in regula ponitur hoc vocabulum: teneant: habent vim precepti: et seruari debent a fratribus ut tale: que transgressio est mortalis secundum que dicit idem clemens papa in regule declaratione. Et de talibus reperitur numero septem. Primum est: que fratres teneant fratri tractatissimo et ei successoribus obedire. j. ca. Secundum est: que alij tribus preter festum omnium sanctorum usque ad natiuitatem domini: et in quadagesima: et sextis feriis non teneantur fratres ieiunare. Hoc est: que in supradictis teneant: in alijs autem non si nolunt. Et sic patet: que ieiunia regule equipollent precepto: et habent vim precepti. iij. ca. Tertium est: que si frater istigante inimico mortali etc. ad suos ministros. viij. cap. Quartum est: que vniuersi fratres vniuersi de fratribus istius religionis teneant. etc. viij. ca. Quintum est: que fratres teneant generaliter ministris. Obediencia generalis iteratur in regula: ut maioris poterit et oneris que aliorum preidentium ipsa cognoscat fore. viij. ca. Sextum est: que puerciales ministri teneant ad capitulum puenire. viij. ca. Septimum est: que puerciales ministri et custodes: que electio data est in ca. si viderit generale ministrum non esse sufficientem ad seruicium et commune utilitatem fratrum: teneant aliquid in nomine domini sibi eligere. viij. cap.

Sequitur de admonitionibus que docent fratres bonum facere. Que sunt. xij.

Quarto in regula sunt quedam alia que vocantur paterne et suaves admonitiones: siue quedam virtutum salutares informationes: que docent fratres bonum facere: que non cadunt sub precepto: nec obligant ad mortale. Sed ipse gloriosus pater sanctus Franciscus vult quod eas habeant in honorem et reuerentiam: et per salutaribus ornamentis: et conent eas per posse obseruare: que non tantum religiosorum sed etiam secularium personarum status dignificant et decorant. Et sunt numero .xij. ¶ Primum est: periculo homo moneo et exhortor fratres meos in domino Iesu christo: ut quando vadunt per mundum sint mites: pacifici: et modesti. iij. cap. ¶ Secundum: quod in quamcumque domum intrauerit primum dicat Pax etc. iij. cap. ¶ Tertium: quod fratres illi quibus gratiam dedit dominus laborandi etc. v. cap. ¶ Quartum est: quod quando vadunt fratres per elemosinam non oporteat eos verecundari. vj. ca. ¶ Quintum est: illa nobilis admonitio: scilicet quod hec est illa celsitudo altissime paupertatis que vos charissimos fratres meos here. et re. vsq; velitis. vj. c. ¶ Sextum est: quod ubicunq; sunt et se inuenerint fratres: ostendant se domesticos etc. vj. ca. ¶ Septimum est: quod ministri si presbyteri sunt cum misericordia iniungant illis penitentiam etc. vij. ca. ¶ Octauum est: illa moneo et exhortor fratres ut in predicatione etc. x. cap. ¶ Nonum est. quod fratres qui sunt ministri et serui aliorum fratrum visitent etc. xi. ca. ¶ Decimum est: quod fratres subditi recorderentur quot propter deum abnegauerunt etc. xi. cap. ¶ Undecimum est: quod ministri benigne recipiant fratres ad eos recurrentes. xi. ca. ¶ Duo decimum est: quod fratres attendant quod super omnia desiderare debent habere spiritum domini: et sanctam eius operationem etc. xi. ca.

¶ Admonitiones que docent malum fugere. Et sunt numero sex.

Quinto in regula sunt quedam admonitiones que docent fratres malum fugere: et peccatum precauere. Et sunt sex. ¶ Prima est. Lauent fratres et eorum ministri ne solliciti sint de rebus intrantium. ij. ca. ¶ Secundum: quos moneo et exhortor: ne despiciant nec iudicent homines quos viderit etc. ij. ca. ¶ Tertia est. Consulo vero: moneo et exhortor fratres meos in domino Iesu christo: ut quando vadant per mundum non litigent: nec contendant verbis. iij. cap. ¶ Quarta est: quot cauere debent ne irascantur et conturbentur propter peccatum alicuius. vii. cap. ¶ Quinta est. Admoneo vero exhortor: in domino Iesu christo ut cauant fratres ab omni superbia: vanagloria: inuidia. etc. x. cap. ¶ Sexta est: quot fratres laici nescientes litteras: non curent litteras discere. x. cap.

¶ Libertates regule: siue voluntatis nostre: sunt numero sex.

Sexto in regula sunt alia quedam: que dici possunt libertates regule: vel voluntatis nostre: que nullum grauant: nullum obligant ad culpam: que licite possunt fieri: et licite possunt dimitti. Et sunt numero sex. ¶ Prima est: quod si fratres possunt si voluerint sua vestimenta repectare. ¶ Secunda est: quod quadragesima que incipit ab epiphania: que voluerint ieiunent eam. ¶ Tertia est: quod tempore manifeste necessitatis possunt fratres frangere ieiunium corporale. ¶ Quarta est: quod de omnibus cibis que apponunt eis liceat manducare. ¶ Quinta est: quod ministri et custo-

Tractatus notabilis cōtētis in regu. fra. mi.

des possunt singuli si voluerint fratres suos eodem anno ad capitulū quo
care. ¶ Sexta est: qđ q̄cunq; fratrum diuina inspiratione voluerit: possunt
ire inter sarracenos. ¶ Sed seq̄ p̄ceptum affirmatiuum: qđ petant licentiā
a suis ministris prouincialibus. ¶ Et seq̄ aliud p̄ceptum ministris nega-
tiuum: qđ nullis eundē licentiā tribuant nisi eis zc.

¶ Seq̄ de conditionibus quas habere debent intrantes in ordinē:
z eos recipientes. Et sunt duodecim.

Sextimo z vltimo in regula sunt qđā alia. q̄ sunt p̄ditiones ingredien-
tiū ordinē: z eos recipientiū: qđ nō trāsēūt ad alios p̄fessos. Et de tal-
ibus repiunt nūero duodecim. Et p̄mo de recipientib^o volētes intra-
re: q̄ sunt sex. ¶ Prima ē: qđ si voluerint hāc vitā accipere: mittant eos ad
suos ministros puiciales zc. ¶ Secūda: qđ ministri diligēter examinēt eos de
fide catholica zc. ¶ Tertia: qđ frēs dicāt qđ vadāt z vendant omnia iua zc.
¶ Quarta: qđ sit regant p̄siliū de reb^o: mittāt eos ad aliquos deu timentes.
¶ Quinta: qđ postea p̄cedant eis pannos p̄batiōis. ¶ Sexta: qđ recipient ad
obediētiā: zc. ¶ Sequit̄ de cōdinatiōib^o intratiū. ¶ Prima z ordine septi-
ma: qđ credāt z fideliter p̄siterint: z velint vsq; in finē firmiter obseruare si-
dem catholicā: z oīa ecclesiastica sacramēta. ¶ Octaua: qđ si hñt vxores: in-
trent monasteriū: vel ipse vxores licentiā dent viris: z auctoritate diocesani
epi votū p̄tinentia emittant. ¶ Nonā: qđ vxores sint talis etatis: qđ nō possit
de eis oriri suspicio. ¶ Decima: qđ si non potuerint pauperibus bona sua
erogare: sufficit eis bona voluntas. ¶ Undecima: qđ ingredientes libere fa-
ciant de rebus suis quicquid dñs inspirauerit eis. ¶ Duodecima: z secūda:
qđ vxores non habeant.

¶ Illud autē regule p̄cipiū vbi d̄r. Re

gula z vita minoz fr̄m hoc ē. s. dñi n̄ri Jesu xpi sc̄m euāgelium obseruare:
viuēdo in obediētia: sine p̄p̄io: z in castitate: nō est p̄ceptū: nec aliqđ de sep-
tem differētijs mādatorū illo mō quo ibi tradunt: sed ē sicut p̄log^o regule.
Unde sicut p̄logus v̄tualiter p̄tinet oīa: z includit qđ in aliquo tractatu seq̄n-
ti sunt dicēda: sic p̄formiter illud p̄mū regule ad qđ oīa qđ in regula p̄ inētur
reducunt: oīa p̄tinet z includit: qz tota ordinatio seu regule p̄fessio: ad nihil
aliud tendere videt̄: nisi ad obseruantā triū illoz consilioz euangelicoz: qđ
in p̄ncipio exp̄munt. Tota ergo regulā volum^o z p̄missim^o seruare: partim
ad obseruantā intellectiūā: partim ad reuerentiā regularis discipline. Dua
bus tñ de causis regula ad certa puncta sine magnis glōis sic est reducta: vt
studiosis z sollicitis ipsam seruare: hoc sit breue compendū ad retinendum
in memoria: z negligentibus seu transgressoribus sit directorium: seu pou^o
repercussorium ad penitendum in conscientia.

¶ Explicet tractatus de p̄- ceptis z alijs cōtētis in re- gula.

Speculū fratrum minorū p̄ reuerendum

patrem fratrem Joannem de Argomanes olim puincialem predictoꝝ fratrum puouicie sancti Jacobi editum.

¶ Sequitur vtilis introductio p̄sentis opusculi: nō parum de seruiens eius intellectui.

Eiendū: q̄ ante q̄s ELEMÉS. v.

regulā fratrum minorū declararet: nūq̄ p̄stitit determinate & clare qd̄ eis p̄ ip̄as (vltra p̄ceptorie & ihibitorie exp̄sse p̄tētū) obligatorie ip̄ositū eēt. Nā Gregori⁹. ix. eiusdē r̄le p̄mus declarator: solū hoc dixit: vcz: nō teneri fr̄es ad alia euāgelij p̄silia p̄ regulā: nisi ad ea q̄ i ip̄a se obligarūt. Anno. iiii. dixit qd̄ p̄ eadē r̄lam fr̄es nō tenebāt: nisi ad ea dūtaxat p̄silia: q̄ in ip̄a p̄ceptorie vel ihibitorie erāt exp̄ssa. Hoc idē ad s̄ras posuit Alexā. iiii. Et hinc sciūs Bonauētura potuit dicere: sicut i sine expositiōis quā supra regulā fecit dixit. Regula n̄ra plena ē p̄ceptis: & vt puto pene oīa i ea posita sunt p̄cepta: nisi vbi aliqd̄ exp̄sse additū (vt monitiōis vel exhortatiōis) vocabulū vel p̄simile aliū nō declarat. Et in sine nō p̄cludit. Neq̄ i speciali aliū diffinitiōis nisi vt oīa r̄te s̄ba cū reuerētia recipiāt: & ip̄oz trāsgressiō penit⁹ deuteat: cū certū sit r̄lam p̄ lege dari: nec aliqs a lege auertit: qn̄ ad tenebras p̄uertat. Nec. S. Bonauētura: vbi supra Quapropter Nico. iij. volēs sup̄ hoc puiderē: & amētib⁹ fratrum scrupulū amouere: declarauit: fr̄es ex p̄fessioe suā: ad ea tñ euāgelica p̄silia eē astrictos: q̄ in ip̄a r̄ta p̄ceptorie vel ihibitorie: seu sub s̄bis eq̄pollētib⁹ expr̄imūtur. Sc̄cū nō declarasset qd̄ nā eēt illa eq̄pollētia: nō min⁹ q̄ prius fr̄es i sua s̄biguitate remāserūt. Un⁹ dicebat hoc ē eq̄pollēs: alter illū negabat. Ille ponebat multa: ille pauca: & quasi nulla. Et sic nō est mirādū si in expositiōib⁹ antiq̄s doctoꝝ sup̄ regulā n̄ram: viderim⁹ aliqua poni obligatoria: q̄ modo sc̄z post specificationē Elementis: vt talia nō habent. Et adhuc forte aliqd̄ tale inuenies in aliqb⁹ expositiōib⁹ modernis: qz illaz auctores nō attendentes nec bene p̄spiciētes dictā specificationē Elementis: secuti sunt qd̄ in antiq̄oz expositiōib⁹ inuenerūt. Et ideo nō moueat aliquē quicqd̄ aliter aliqb⁹ inuenerit p̄ quēcūq̄z doctore dictū: si repugnauerit declaratis & determinatis p̄ Elementē circa eq̄pollētia p̄ceptis & vim h̄itā ip̄soꝝ in declaratione Eriui de paradiso: de s̄boꝝ significatiōe posita. Et ita euadem⁹ m̄tos scrupulos. Nā si aliqs dixerit: hoc ē obligatorū: nisi fuerit de tā specificatis: vt nisi fuerit sub s̄bo p̄ceptoꝝ vel ihibitorio: aut p̄ obedētā inūigo: p̄stāter poterit negari: interea qz ecclesia catholica aliud nō decreuerit. Et sicut quo ad hanc specificationē: Elementem dūtaxat sequi tenemur: ita quod ad declarationē super alijs articulis regule nostre: solum declarationem Nicolai. iij. & suozum successorum amplecti debemus: ceteris p̄cedentis. s. Gregorij. ix. Innocentij. iiii. Alexandri. iiii. Gregorij. x. omīssis: tanq̄ reuocatis in omnibus: tribus articulis tantum exceptis: scilicet expulsione incorrigibilium de peccatis pro quibus ad ministros est recurrendum. de p̄forma

Speculum fratrum minorum.

tiōe diuini officij cū alijs: q̄ de his trib⁹ nihil dictū fuit a Nicolao. Qd̄ p̄dī
 ctus Nicola⁹ ostēdēs subseq̄ntib⁹ v̄bis in sua declaratiōe dicit. Nos igit̄ ne
 lraz h̄mōi (sc̄z suoz p̄decessoz): z p̄sentis p̄stitutiois diuerſitas vel intellect⁹
 aduerſitas: in p̄dictoz obſuatiōe fr̄m̄ aios p̄turbaret: z vt pleni⁹. clarius z
 certius eoz ſtatu z obſeruantie p̄dicte regule p̄ſulaſ: in oib⁹ z ſingulis arti-
 culis: quos p̄ſtitutio ipſa p̄tinet: q̄uis ipſi vel eoz aliq̄ p̄tineant in alijs ſiſ
 apoſtolicis ſupradictis: hanc n̄ſam p̄ſtitutionem. declaratiōnem ſeu ordina-
 tionem t̄m̄a fratrib⁹ ipſis p̄ciſe ac inuolabiliter decernim⁹ p̄petuis futu-
 ris t̄pibus obſeruādādam. ¶ Alterius aduertēdum eſt: q̄ illud regule p̄nci-
 pium: vbi d̄r. Regula z vita fr̄m̄ minoroz hec eſt. ſ. oſi n̄ſi Jeſu xp̄i ſanctuz
 euāgelium obſeruare: viuēdo in obediētia ſine pp̄rio z incaſitate: nō eſt p̄-
 ceptum: nec aliq̄ de p̄ceptis: ſz eſt ſicut p̄log⁹ regule. Et ſic ſicut p̄log⁹ v̄r-
 tualiter p̄tinet z includit oia q̄ in aliquo tractatu ſeq̄nti ſunt dicēda: ſic ſiſt
 illud p̄ncipiū regule: oia q̄ in ipſa p̄tinent v̄tualiter p̄tinet z includit: q̄ to-
 ta ordinatio ſeu regule p̄ſſio ad nihil aliū fēdere videt̄: niſi ad obſeruatiā
 tr̄m̄ illoz p̄ſilioz euāgelioz: q̄ in p̄ncipio expr̄imunt. Totā enī regulā voui-
 mus: ſz vniſormiter. Sed q̄dā vt obligatoria: q̄ ſtatim obſiſgent. Et ſunt vi-
 ginti ſeptē: ſz reducunt̄ ad. xxiij. Alia ſo vt p̄ſilia deſeruiētia ad regularis
 vite diſciplinam. ¶ Aduertēdum eſt etiā: q̄ duab⁹ de cauſis: regulā n̄ſam z
 declaratiōes ei⁹ ad hāc breuitatē: quaſi p̄ modū p̄cluſionū deduximus. Pri-
 ma vt ſtudioſis z ſolicitis ipſaz ſeruare volētib⁹: hoc ſit breue cōpendiū ad
 retinēdū ea i memoria. Sc̄da vt negligētib⁹ ſeu trāſgreſſioib⁹ ſit velut ſtimu-
 lus v̄rgēs ad penitēdū de negligētia vel trāſgreſſiōe commiſſa. Et vt h̄mōi
 breuitate: qua iuxta vulgare puerbiū: gaudēt moderni: inducāt ad legēdū
 z addiſcēdū ea q̄ obſeruare de neceſſitate tenēt. Si enī Nicola. iij. ſua declara-
 tionē p̄cipit legi in ſcolis: q̄to magis hoc fieri d̄z a fratrib⁹ in cōitatib⁹ z ca-
 pitulis ſuis: cū ex ea p̄ncipalr̄ depēdeat itellec⁹ regule z ſtat⁹ n̄ſi: Sed q̄ ob
 ei⁹ lōgitudinē hoc a paucis crebro fieri: ideo breuiter p̄ paragraphos diſtin-
 xi: z itra illos declaratiōes Clemētis. v. z Joā. xxij. ponere decreui. Ac iſu-
 p̄ aliquas additiōes doctoz regulā n̄ſaz exponētū ſubiūri. Que additiōes
 incipiūt v̄bicūq̄z d̄r. ¶ **AD** ¶ **III**o. Et durāt ad v̄lqz ad initiū alteri⁹ para-
 graphi. Quib⁹ exceptis: oē aliū ē de textu declaratiōis Nicol. ſubiūgēdo q̄d
 circa illū paragraphū p̄dicti Clemēs z Joā. addiderūt: q̄uis t̄m̄ aliq̄ v̄ba
 aliter ponāt: vt q̄ d̄ſr̄ clariora reddāt. Igit̄ cui nō placuerit additiōes: ipſas
 omittendo poterit legere ſimpliciter q̄d Nicol. z ſui ſucceſſores declarando
 ſcripſerūt. Et ſic put̄ hic p̄tinet: apli⁹ facilius z meli⁹ itelligēt eas audiētes
 vel legētes ſemel: q̄ ſi itegras milles audirēt ſeu legerēt. Sūt enī difficiles in
 intellectu: p̄cipue declaratio Nicol. ¶ Obſecro igit̄ oēs fr̄es n̄ſos ſuū ſtatū intel-
 ligere volētes: vt libētē z fr̄q̄nter hūc tractatū legāt: z oia ad inuicē p̄ferāt.
 Ac et̄ illos q̄b⁹ ex officio incūbit: vt ſic fieri ſaltē in cōi d̄iligētē p̄curet. Ex-
 onerabūt nāqz nō modicū p̄ſciētias ſuas ad obligatiōe qua tenent ſub d̄-
 ctos ſuos docere p̄tinet: ad ſuū ſtatū: q̄ qliber obligat⁹ eſt nō ignorare. Max
 in tali b⁹ (vt dicit̄ quattuor magiſtri regule expoſitores) ignorantia regule nō
 excuſat: immo eſt mater cunctoz erroroz.

Summarium eorum ad que fratres
minores ex sua regula obligantur. Que ad. xliij. reducuntur.

Cap. ij. Et nullo modo. et cetera.
Cap. iij. Precipio. et c.

Cap. vj. Frēs nihil. et c.

Cap. x. Unā firmiter precipio.

Cap. xj. Et ne ingrediat. et c.

Cap. xj. Ne habeant.

Capitū. xj. Ne stant.

Capitū. xij. Ad bec iniungo.

Capitū. ij. Si qui voluerint.

Cap. ij. Et illi gl'am.

Cap. ij. Et fratres.

Cap. ij. Et q ne cessitate.

Cap. iij. Clerici faciant.

Cap. iij. Et ieiunent.

Cap. iij. Et q ne cessitate.

Cap. iij. Tamē p necessitate.

Primo: q fratribus non lz ab ista religione exire iuxta mandatū dñi pape. Inhibitorium.

Secundo: q nullo modo denarios vel pecuniā recipiant: p se vel p interpositā psonā. Preceptū. s. negatiuū: et sic p pñis inhibitoriū. Et fide similibus.

Tertio: q nihil sibi approprient: nec donum: nec locū: nec aliquam rem. s. nec in particulari: nec in communi. Inhibitorium.

Quarto: q obediant suis ministris et platis: in oib⁹ q nō sunt pira aiām et regulā suā. Preceptum.

Quinto: q nō ingrediat in oāstera monachaz pter illos qb⁹ a sede aplice pcessa est licētia. Preceptū.

Sexto: q non habeant suspecta pfortia vel pūtia mulierū. Preceptum.

Septimo: q nō sint cō patres viroꝝ vel mulierum. Preceptum.

Octavo: q ministri petāt a dño papa vnū de scē romane eccēie cardinalib⁹ q sit pceptor. et c. Preceptum.

Monito: oia q ponunt in regula quo ad formā habit⁹ nō nouicioꝝ q̄ etiā p̄fessoꝝ. Mechnō ad receptiōis modū: ac p̄fessionē spectātia: nisi quo ad vandū vel nō dādū caparone rec: p̄tici: q̄m deū aliud videat. Et sic implicant hic multa obligatoria. Equipollentia.

Decimo: q nō habeāt nisi vnā tunicaz cū caputio: et si voluerint alā sine caputio. Equipollens.

Undecimo: q fratres oēs vestimentis vili⁹ induant. Equipollens.

Duodecimo: q nō possint portare calciamēta: nisi mani festa necessitate cogant. Equipollens.

Tredecimo: qd clerici faciāt diuinū officiū s̄m ordinē scē romane eccēie: et latei dicāt tot p̄ n̄. et Ave maria. Equipollens.

Quartodecimo: qd ieiunent a festo oīm serōꝝ vsqz ad natiuitatē dñi: et qualiber sexta feria toti⁹ āni. Equipollens.

Quintodecimo: qd nō debeāt eḡtare: nisi manifesta necessitate vel infirmitate cogant. Equipollens.

Sextodecimo: qd ministri et custodes sollicitā curā gerāt p infirmis et fratrib⁹ induēdi: p amicos spuales: sicut necessitati viderint expedire: saluo temp: q denarios vel pecuniā nō recipiant. Equipollens.

Speculum fratrum minorum.

- Ca. vi. Et si qd** ¶ Decimo septimo: qd si fr̄m in infirmitate ceciderit: alij fr̄s ei huiat vt velit sibi huiari. *Epollens.*
- Cap. ix. fr̄s nō pdicent.** ¶ Decimo octavo: qd nō pdicēt in cp̄atu alicui⁹ ep̄iscuz ab eo illis fuerit p̄dictū. *Epollens.*
- Ca. ix. ⁊ nullus fr̄m.** ¶ Decimo nono: qd null⁹ fr̄m penit⁹ pdicet: nisi a ḡs. li ministro ordinis fuerit exaiat⁹ ⁊ approbat⁹. *Epollens.*
- Cap. x. ⁊ vbiūqz sunt.** ¶ Vigesimo: qd vbiūqz sunt fr̄s q̄ scirēt se nō posse regulā sp̄ualit⁹ obſuare ad suos ministros recurrere possint ⁊ debeant. *Epollens.*
- Ca. vi. Si qui fr̄m.** ¶ Vigesimo p̄mo. Si q̄ fr̄m instigante inimico mortalt⁹ peccauerint. s. in aliquo reseruato ministris: teneant ad illos recurrere q̄ citius poterint siue mora. h̄is vim p̄ce.
- Cap. viij. Uni uerfi.** ¶ Vigesimo sc̄do: qd vniuersi fr̄s vnū de fratrib⁹ illius religionis teneant h̄e ḡnālē ministrum. h̄is vim p̄ce.
- Ca. viij. q̄ puiciales. ⁊c.** ¶ Vigesimo tertio: qd ministri puiciales teneant ad capitulū generale puenire. h̄is vim p̄cepti.
- Ca. viij. et si ali quo tpe.** ¶ Vigesimo quarto: qd ministri ⁊ custodes si viderit generalē ministrū nō esse sufficiētē. teneant aliū eligere. habens vim p̄cepti.

Sequuntur summaria de cl

rationum regule supra summate.

Standum est autem: q̄ ad pre

dictoz declarationē: ceterozqz dubioz regulā p̄cernētū: declarationes septē a sede ap̄lica date sunt. Prima Gregorij. ix. Sc̄da Innocentij. iij. Tertia Alexandri. iij. Quarta Gregorij. xj. Quas modificauit ⁊ restrinxit Nicolaus papa. iij. per suā declarationē: quā p̄cipit a fratrib⁹ inuolabiliter obſuari p̄cise quo ad oēs articulos q̄ in eadē continent: ⁊ p̄ p̄ns phibendo eos a predictaz declarationū obſuatiōe. Et q̄ p̄fata declaratiō d̄ni Nicolai seq̄ntes articulos nō includit: vtz de recurſu fr̄m ad suos ministros: put in beb̄ in regula. Et de cōformatiōe cū alijs in diuino officio p̄soluēdo. Et de expulsiōe icorrigibiliū. Qui articuli in p̄fatis declarationib⁹ continent: videt q̄ in tali sua restrictione posse eis vti nō phibuit vt d̄dictū ē. Et si ex p̄cisa certoz articuloz taratiōe quā in sua declarationē facit: vti p̄fatis declarationib⁹ phibemur: tanq̄ tā ab eadē annullatis: multo q̄ppe min⁹ vtilicebit quozūqz doctoz expositioni b⁹: in eis q̄ eidē d̄ni Nicolai declarationi: vel suoz successorū. s. Clemētis. v. Joānis. xij. vident quomodo lib⁹ obuiare: p̄sertim cū dicti Clemēs. ⁊ Joānes declarationē dicti Nicolai approbēt ⁊ firmēt: dubijs postea insurgentib⁹ atq̄ puidēdo. Quoz summaria ordinate subſequuntur.

Summarium declarationis Nico. iij. q̄

incipit. Erit q̄ seminat: de h̄boꝝ significatiōe libro. vj. vbi Interferit quod
Clemēs z Joānes sup id addiderūt: cum aliquibus expositionibus doctorū:
vt predictum est.

Primo ponit pbemiū satis ductū z p̄mēdatiū r̄e z stat^o n̄ri. In quo
Et p̄sar^o p̄ntifer oñdit eximā celsitudinē scūssimi p̄ris n̄ri Fran. z v̄ue
aplice: quā ille suauit: z sui ordinis p̄fessorib^o ob̄suādā tradidit.

Ad quoz obseruationē euāgelicoz cōsilioz: te-
nenf frēs minores: z sub qua obligatiōe.

Secundo declarat: q̄ frēs minores ex p̄fessōe sue r̄e: ad ea t̄m euāgelica p̄si
ilia sūt restricti: q̄ in ip̄a p̄ceptorie vel inhibitorie: seu sub h̄b̄ egpollētibus
exp̄munt. Ad alia autē: p̄silia euāgelij q̄ p̄tinet in r̄e: acaten^o magis p̄deceat de
bono z equo illa eoz p̄seq: quo imitatores tāti p̄ris effecti: xp̄i semitas arti^o
elegerūt. Ad cetera autē euāgelij p̄silia i r̄a nō p̄tēta: eo magis s̄m exigētā sul
stat^o tenēf plusq̄ ceteri xp̄iani: quo p̄ statū p̄fectiōis quē p̄ p̄fessionem h̄mōi
assumpserūt: se ob̄tulerūt i holocaustū d̄no medulātū p̄ p̄ceptū oiz mūdanoz.

Nicolai. iij.
§. Cū non.

Clemēs. Et q̄ dubiū fratrum p̄ supra

dicta nō fuit diminutū: cū nō declararet dicit^o Nicola^o q̄ eēt egpollētia: po-
nit hic Clemēs illa oia nūerādo. Ad des q̄ ordo semp tenuit: q̄ vbi ponit
in r̄a hoc vocabulū teneat: h̄z v̄z p̄cepti. Et sicut tale a s̄rib^o vult ob̄suari.

Clemēs. v.
§. Quia vt in
telleximus.

Additio. Solū posuit hic p̄dict^o Clemēs egpollētia z vim p̄cepti
b̄ntia de q̄^o erat dubiū: nō autē p̄ceptorie siue inhibitorie
exp̄ssa: q̄ in regula p̄ se patēt. Que oia in simul supra posita sunt: eo q̄ equa
liter sub p̄cepto obligant.

Additio.

Quod omnimoda abdicatio oim rerum. est
memortoria z perfecta.

Tertio dicit q̄ abdicatio oim rez tā in speciali q̄ etiā in cōi p̄pter deuz
facta: vt r̄ps̄ suauit: z ap̄tis ac eoz imitatorib^o iposuit: z quā frēs mino-
res ex eoz imitatiōe p̄fitef: nō solū ē ob̄suabilis z licita: s̄z meritoria z p̄e-
cta: q̄ p̄ ipsa p̄fessores ipsi^o magis a t̄palib^o elongatur.

Nico. iij. §.
Porro.

Quod renūciatio z abdicatio p̄dicta: nō exclu-
dit vsū rerum moderatū.

Quarto dicit: q̄ neq̄ p̄pter hoc q̄ p̄prietatē vsus: z rei culuscūq̄z d̄m
abdicauit ista religio: simplici vsui rei renūciavit. Qui vsus cum facti
fit: nihil iuris p̄bet vtentib^o: q̄n̄immo necessariū rez: tā ad vite sustentatio-
nē: q̄ ad officioz sui stat^o executionē moderat^o vsus: s̄m eoz regulā z oimo
dā p̄tate p̄cessus ē eis: q̄b^o vti p̄nt durāte p̄cedētis licētia. Nā imponit ali-
ctus fr̄actis^o oñdit: reb^o vtēdoz h̄bo in regula scribēdo. Nā imponit ali-
qua q̄ sine vsu sine rez exerceri nō p̄nt. Ut dicere officiū diuinū. p̄dicare. re-
cipere. p̄ sustentatiōe aliqd de mercede laboris. Ex quibus factis clare patz ex
regula: q̄ ad victum. vestitum. diuinum cultum: sp̄nāle studium: z v̄z ne-
cessarium: concessus est vsus.

Nico. iij. §.
Nō tā ē ab-
dicationem.

Ponit triplicem modum habendi rerū vsū
pro fratrum sustentatione.

Nicolai. iij.
§. Negligz
ex his.

Quinto. dicit: quod talem abdicacione dominij rex facientes nō se
cōmittūt alicui discrimini: nec sunt tēratōres dei: cum nō
contemnant viam purificionis humane: quin de his que liberaliter offerun-
tur: vel que humiliter mendicantur: aut que per laboricium acquirunt su-
stentent. Qui triplex mod^o viuēdi in rla puid. Et p̄sse. Et quod vbi cōcia
deficerent: q̄ non est aliquatenus presumendum: via concessa omnibus ex-
tremam necessitatem patientibus ad se p̄videndum: non negat. fratribus.

Cl. m^o s. v.
§. Expmissis

Clemens. Dicim^o declarādo: q̄ frēs minores ex p̄fessione lue re-
gule specialit^r obligant^r ad artos vsus l. u paupes: q̄ i ip-
sorum regula continentur: et eo obligacionis modo sub quo ibi continen-
tur. Et temerarium et presumptuosum iudicamus dicere qd sit hereticum:
vsus pauperem includi vel non includi sub voto euangelice paupertatis.

Additio.

Additio. Sanctus Bernardinus in quadā sua epistola: q̄ tam per
ipm et bone memorie frēm Joannē de Lapistrano tpe re-
formatiōis ordinis: q̄ p̄ alios viros religiosos et doctos multa disputatiōe
et examinatiōe et p̄derositate fuit elucidata ex mādato summi p̄ntificis: sic
ait. Frēs non tenent ex sua p̄fessione ad aliū artū vsus: q̄ in regula particu-
lariter exprimat: vt satis p̄t: p̄ Clemētem in sua declaratiōe. §. Et p̄missis.

S. bernardi
nus.

Quinimo vt claret ex declaratiōe Nico. iij. §. Porro. Et supra. §. iij. scdm
regulā et omnimodā veritatē: p̄cessus est vsus put in dicto §. p̄ntef. Et sic
dicit p̄dictus sc̄tus: qd vsus carniū in p̄uentu vel alibi fratrib^o nō p̄hibet:
lz nō deceat nisi moderatus et discretus. Hec sc̄tus Bernardinus. Et si
q̄ras q̄ sint illi artus vsus p̄tenti particulariter et expressi in regula ad quos
frēs obligant^r: dicendū qd oia obligatoria tangētia paupertatem: vt de nō ha-
bendis plurib^o tunicis: et de vilitate ipsaz. de nō eglando. de non portādis
calciamentis. de nō recipiēdo pecuniā. de cauēdo a bonis ordinē in gredien-
tiū. de ieiunādo. Et generalit^r de nō hādo aliqd in p̄po neq̄ in cōi Et si qd
aliud simile in regula inuenitur. Quomodo aut̄ intelligat vsus paup vel
moderatus includi in voto regule n̄e? Dicendū: qd p̄tes antiq̄ sic intellexe-
rūt et determinauerūt. s. qd regula n̄a q̄dam reijcit et interdicit: vtz vsus pec-
cunie. possessionū. cēsuum vel reddituum. Quedam simpliciter erigit. s. in
quacūq̄ re extraneitatis aspectū et affectū. s. vt illa re q̄ vtz frat minor: vtz
vt nō sua. Sicut em̄ em̄tē ius siue ois iuridictio ipsaliū est: ne b̄x regula in-
terdicta: sic vsurpatio siue de facto v̄dicatio ois vsus iuris. Quonidā ve-
ro vsus sub rationabil^r circūstantiaz moderacione restringit. Ut in iis q̄
ad vestitū et victū. diuinū cultū. sapiētiāle studiū spectāt. Et hoc tam res-
pectu p̄sentis t̄pis q̄ futuri. Q̄p̄sonaz qualitas. tempoz varietas: locoz con-
ditio: et officioz n̄i status erecutio: et non nulle alie circūstantie: plus minus
vere ac aliter p̄videri req̄runt. Hanc aut̄ moderantiā: q̄ nihil aliud est q̄ me-
dium v̄tatis paupertatis: non scdm rem sed s̄m rōnis a dequationem sump-
tam: nō intelligim^o sic p̄e includi in voto regule n̄e: et euangelice paup̄-
tis: qd ois excessus et immoderatio sit mortale peccatū: ac v̄tū substantiam
interimens. Sed solū qn̄ est talis ac tanta: quod merito censeri debeat enoz

Arctus vsus
rez in regula
exp̄ssi.

Quæstio q̄s
fit dicēd^o vs^o
pauper.

miter ledere statum euangelice paupertatis. Alie autem immoderantie: tanquam peccata venialia censentur: et ad transgressionem votum non aliter reducuntur quam peccata venialia ad transgressionem preceptorum. Nec curamus an illa reductio sit pro se aut pro accidens: seu pro occasione. Premissa autem hec: credimus esse expressam intentionem beati Francisci regula sua: et domini Nicolai. iij. in sua declaratione: et beati Bonaventurae: et quatuor aliorum doctorum qui fuerunt omnes solenniores magistrorum ordinis nostri: et fratris Hugonis viri periti. Et sic credimus voluisse christum: et eius apostolis posuisse: et post ipsos beati Franciscum et omnes antiquos patres nostri ordinis sicut intellexisse. Que quidem explicatio de usu pauperum facta fuit anno domini millesimo cccc. lxxv. et publicata pro generali ministerii fratrum Alototi. Et tunc ad articulum quarti fuit postea acceptata in capitulo generali motus perulani: presente sicut fuit Bartholomeo de aqua sparsa generali ministro. Et sicut fuit Raymundo Gausfredi ministro etiam generali. Et in capitulo generali quod ipse Parisius celebravit repetita. Et ultimo ab Ubertino non repudiat: immo fuit scriptis inserta. Nota etiam quod verus et perfectio paupertatis non consistit principaliter in maiori defectu: vel penuria: aut vilitate rerum ipsarum: sed in maiori abstractione et sollicitudine et affectu in eis. Quod enim modus viuendi in paupertate minorem habet affectionem ad ipsalia: et minorem sollicitudinem: ac maiorem reprobationem: et cum maiori affectu pure propter deum: tanto paupertas ipsa est perfectior. Non autem quanto paupertas ipsa exterius fuerit maior: si supradictis careat. Unde non simpliciter pauperes a domino vocantur beati: sed pauperes principaliter spiritu et affectione: quibus regnum celorum reprobantur. Non enim paupertas secundum se solum bona est. nec laudanda vel dicit Bernardus: sed in quantum liberat ab illis quibus homo impeditur: quo minus spiritualibus intendat: et quibus magis supbiat: et magis in exterioribus delectet. Et in quantum voluntarie libere ac patienter assumitur et tolleratur propter christum: et propter virtutis affectum atque exercitium. Nec Bernardus. Ideoque attendat fratres si volunt esse veri pauperes: et ascendere ad illam celsitudinem altissime paupertatis: obseruando quod domino promiserunt: ne credant esse cum perfectionis in sola et maxima abstractione et penuria rerum: et in hoc solo consistentes. Attendat etiam ne forte putent sibi licere vti rebus secundum voluntatem suam: dicentes illud esse moderatum quod ipsi fingunt. Nam at: tanto suo statu et non sua sensualitate: moderatio talis debet considerari. Dicit enim S. Bonaventura In quadam epistola. sedum est enim profanumque mendatum: summe paupertatis voluntarium personam se afferere: et reprobam penuriam pati nolle: Interius diuitium instar affluere: et exterius more pauperum mendicare. Nec sancta Bonaventura.

Nunc consequenter ponitur pmissio facta

in consilio Thienensi in supradicta Clementina. Erui de paradiso: circo aliqua paupertatem tangenti: de quibus communitas ordinis tunc temporis ab aliquibus particularibus fratribus calumniabatur seu accusabatur. Que est valde attendenda et in mentem tenenda: et ad vngue obseruanda: ut puritatis regule promissio iuxta determinationem sancte matris ecclesie: cuius est tanta interpretare et declarare: ac diffinire: in concussu obseruetur.

Aduerte in quo consistat perfectio paupertatis.

Bernardus.

S. bonaventura.

Speculū fratrum minorū.

Clemens. vi.
§. Proinde cū
vir scūs. l.

Clemēs. v. Quia infra scripta dicebant fieri in ordine: cōtra p̄dictā
 osmodā expropriationē: ideo determinat mō seq̄nti.

¶ Primus: frēs nō posse heredes institui: immo esse in capaces h̄mōi successio-
 num. Nec licere eis valozē hereditatū taliū: vel tantā eorū partē accipere: q̄
 posset p̄sumi fieri in fraudē: quasi sub forma legati. Ideo q̄ simpliciter hoc
 phibet. **¶** Secūdo: q̄ h̄re quoscūq; reddat: sicut z p̄fessiones: vel eorū vsus: fra-
 tribus: nō lz. **¶** Tertio: q̄ nō p̄uenit eis assistere p̄curatorib⁹ vel aduocatis:
 p̄sonalr se representādo ad instigandū in carijs vel actib⁹ litigijs: cū ipsoꝝ
 negocia p̄ reb⁹ tpalib⁹ agitant: ne videant aliqd q̄rere tanq̄ suū. Et sic p̄
 nulla re tpal p̄sit in iudicio expiri: seu cōparere. **¶** Quarto: q̄ executiones vlti-
 maz voluntatū nō possunt assumere: qm̄ quādoq; ex his cogunt se intro-
 mittere in dispositōib⁹ z restitutōib⁹ vsuraz vel male ablatoz faciendis.

§. Cūq; an-
nui reddit⁹.
§. Ampli⁹ cū
nō solum.
§. Verum.

Non phibent tñ in his exeq̄ndis dare p̄sillum. **¶** Quinto: q̄ lz possint h̄re
 hortos z areas cōpetētes ad necessaria hortalicia habēda p̄ seip̄s: nō tamē
 p̄nt h̄re hortos vt ex eis olera z alia hortalicia p̄cio distrahant: nec vineas: q̄
 repugnat regule z ordinis puritati. **¶** Sexto: q̄ non ex timore leuissare se
 debent frēs ad p̄gregationes vini vel grant faciendas: z in horreis vel cellarijs
 p̄seruādas: s; dīxat tūc cū est multū credibile ex iam exptis: q̄ nō possent
 vite necessaria aliter iuente. **¶** Quia determinatōne cōmittit ministris v̄l cu-
 stodib⁹: cū Guardiani z duoz sacerdotū atiq̄oz in ordine cōsilio z assen-
 su: sup hoc eorū p̄sciētias onerādo. **¶** Tres Joānes. xxij. cōmittit p̄dictis mi-
 nistris vel custodib⁹: cū p̄silio z assensu: vt s̄ dictū est: determinare. arbitrare
 z p̄cipere casu quatr. vbi. qñ. quō z quoties granū: panē z vinū p̄ vite ip-
 soꝝ necessarijs frēs ip̄s q̄rere debeāt: p̄seruare seu reponere: etiā si reponen-
 da sint in p̄dictis granarijs ad refuādū: statūes z p̄cipiēs: q̄ in p̄dictis z si-
 milib⁹ eorū arbitriā z determinationē frēs oēs singulī seq̄ om̄imodē: illisq;
 parere p̄ oia teneant. Ac in sup: q̄ illoꝝ seq̄ndo determinationē: nō sint: nec
 dīci possint vel debeāt sue regule vel p̄sitionū sui ordinis transgressores.

Idem Cle-
mens. §.
Licet.
Idē clemēs
§. Rursus.

Joā. xxij. in
declaratōe q̄
incipit. Quo-
rūdā exigit.
§. Eodē mō

¶ Septimo: q̄ nullo mō deinceps fieri faciāt vel sustineāt ecclesias vel alia
 q̄cūq; edificia: q̄ p̄siderato fr̄m inhabitatū numero: excessiua in multitudine
 z magnitudine reputari debeāt. S; vbiq; sint frēs tēperatis z hūilib⁹ edifi-
 cijs p̄tenti. **¶** Octauo: q̄ sufficere debeāt fratrib⁹ paramēta z vasa ecclesiasti-
 ca decētia in n̄bero: z in magnitudine sufficiētia competētē: q̄ supfluitas:
 aut nimia p̄ciositas vel curiositas in his z alijs q̄buscūq; nō pot̄ ipsoꝝ fr̄m
 p̄fessōi z statui cōuenire. Quia p̄pter p̄missa a fr̄ib⁹ vult z mādāt obuari.

Clemens. v.
§. Illic est.

¶ Et sic videt: q̄ lz ex regula frēs ad ista nō tenerentur: ta-
 men ex apostolico p̄cepto h̄c imposta obligantur.

Clemēs. v.
§. Quāuis
etiam.

¶ Sanctus Bernardinus sup p̄dictis in supiori ep̄stola dicit: q̄ superflui-
 tas z curiositas nō debz decerni respectu necessitatis arte seu vsus arti: sed
 moderatō: cū vsus moderat⁹ nō possit dici supfluus vel curiosus: nec p̄ p̄s
 viciosus: immo s̄m regulā z oēm firmitatē oīno licit⁹: vt patz ex declaratione
 Nicolai. vi. §. iij. dictū fuit. Et q̄ moderato dicti vsus attēdit⁹ s̄m qua-
 litatē p̄sonaz: z alias occurrētes circūstātis: non pot̄ facilt decerni supflui-
 tas vel curiositas: Ac p̄pterea p̄ subditos non potest: nec debz iudicari: s; p̄

Additio.

Scūs Ber-
nardinus.

¶ Et sic videt: q̄ lz ex regula frēs ad ista nō tenerentur: ta-
 men ex apostolico p̄cepto h̄c imposta obligantur.

ministratos et custodes: vel illos quibus ab eis committitur: in talibus sine eorum conscientias debent discrete iudicare et disponere: ut in dicta declaratione: et super praefato. §. viij. continetur. Et consequenter dicit praedictus sanctus Bernardinus: quod si in locis frater sit et manifeste superfluitates vel curiositates: ex eis non viciantur nisi solum eas introducetes: vel consentientes: vel ad eorum pertinet officium et potestatem vel quoniam alij (si commode possunt ac legitime) non resistentes: non autem alij quod dicitis rebus utuntur ob aliquam necessitatem: vel scandalum vitandam. Et propter ea Clemens. v. h. res nimium sumptuosas declaraverit frater statui non convenire: nisi precepit sub pena excommunicationis: quod dicta loca fratres non relinquerent absque sedis apostolice licentia speciali. Ut habet in Clementina Lupentes: de penis. Et ideo ex ista superfluitate: vel curiositate: non est sufficiens causa propter quam fratres recedere debeant ab aliquo loco: sed tunc quando affuerit aliquid de illis propter quod non potest regula spiritualiter observari: que infra dicentur. Et sic etiam dicit praefatus sanctus Bernardinus: quod uti calicibus et patenis argenteis: dum modo non nimis excessiva magnitudo et preciositas et ipsae sint non repugnant regule frater: immo conveniunt: et potest haberi ad vitandum immunditiam: et alia pericula circa sacratissimam eucharistiam. Nec omnia sanctus Bernardus. Et Sed heu: contra praedicta obtente sunt aliquid inspectiones: vel ut proptius loquamur relaxationes. Nam a Sixto. iij. imperatum fuit pro: ut habet in libris ordinis: quod possint fratres tenere paramenta argentea et aurea: et alia ad divinum cultum pertinentia: Et hae campanas magnas et diversas: quando capitulum provinciali videbit quod ista non possunt remittere sine scandalo et perturbatione notabilium personarum. Sed vere nunquam hoc erit. Nam notabiles persone bene informatae nunquam de tali recusatione: vel refutatione: vel non admittunt: scandalizant: immo edificant videntes fratres velle servare suam regulam sicut promiserunt. Singunt tamen vel procurant aliquos istorum scandalorum apparatus: sed ve illi. De hoc miraris? Attende attende: quod peiora videbis. Et quod? Obtentum est etiam: quod fratres possint uti rebus curiosis et nimium preciosis. Nam Leo. x. ut habet in Supplemento. fo. xv. Concessit: quod domos que in ordine construunt: que potius videtur palatia magnatum quam habitationes pauperum: et paramenta: et vasa ecclesiastica: que in numero et precio videntur repugnare paupertati: et alia quaecumque quibus fratres communiter vel divinum utuntur: possint tenere: et illis uti sine macula et violatione sue professionis. Volens et precipiens sic futuris temporibus servari debere. Clides ne peiora? Dices forte: quare? Nonne apostolica dispensatio non sufficit conscientie: precipue cum Papa dicat expressis in dicto brevis: quod sine macula et violatione professionis possint fratres uti ipsis? Ne bladiarius ergo de ista vel similibus dispensandis? Sed attende quod summi pontifices bene informati nunquam talia praecedere intendunt: sicut neque de iure divino posse videntur: sine causa maioris boni: et iure divinum et aliquo magis percipere. Cum ipso iure divino obligentur quoniam vouentes: per iura et precepta divina et canonica de redditione voti: et de non retro aspiciendo: sed ad integre implendum quod promiserunt domino observare. Summi enim pontifices: putant dicunt iura: ius divinum usque ad sanguinem defendere tenent. Dispensatores fideles: et non destructores aut dissipatores praedigi ministeriorum dei sunt. Ma

si dispensationes supradicto modo obtente omnino excusarent: fr̄es cōuen-
tuales nō essent incusandi: q̄ talibus vtunt̄ p̄ redditibus ⁊ possessionib⁹ ha-
bendis. Et facile sibi esset facere poni ab officialibus in bullis p̄ hoc obten-
tis: q̄ possessōes ⁊ redditus possent tenere sine violatione sue regule: ⁊ sine
macula sue p̄fessionis. Sed q̄ irrisoriū hoc sit: immo incōpatible statui no-
stro: p̄t̄z cum ex hoc seq̄ videant̄ duo p̄tradictoria simul esse vera: sc̄z q̄ si
paup̄ eū angelicus: eū angelicā paup̄tātē nō seruādo. Quin potius credēdo. ad
iplam nō teneri: necesse obligatū. S̄z (o de⁹) ad quantā cecitate (q̄ hmōi sūt)
deuenerūt: vt credāt: vel fingāt se credere: sibi licitū esse talia p̄uilegia impe-
trādo: siue habēdo: p̄dictis relaxationib⁹ vti cū obseruātia puritatis regle.
S̄z certe (nisi sup̄ hmōi impetrationib⁹ p̄uideat̄) paulatim deuenerit ad pro-
fundum maloz: sicut p̄fes n̄si conuētuales cum suis p̄tinuis disp̄sationib⁹
bus deuenerūt. Nec sufficit dicere: iam p̄hibitum esse: q̄ null⁹ impetret ali-
qd sine licētia cōmissarij curie. Nam cū vna clausula facillime illd̄ suppleat̄.

Clemēs §.
Circa equo-
rum.
Additio.

¶ Nono: Clemēs dicit: q̄ circa equoz ⁊ armoroz oblatiōes: illud in omnib⁹
⁊ per omnia obseruetur: qd̄ in elemosynis pecuniarijs est declaratum.

Additio. Via illa q̄ fr̄es in p̄pria specie vti nō lz̄: intelligunt ap-
pellatione vel noīe pecunie: put oēs expositores regle n̄re
(signāter sc̄tus Bonauētura) dicūt. Et ideo: cū sub p̄cepti districtiōe sit fra-
trib⁹ p̄hibitū: ne denarios v̄l pecuniā recipiāt: seq̄ vt hoc qd̄ dicit Clemēs
de equis ⁊ armistale qd̄ sit iudicādum. ¶ Sed n̄sqd̄ talia p̄t̄ fr̄es recipere
vel petere: vt ex illoz cōmutatiōe habeāt ea q̄b⁹ indigēt: vt puta: pet̄re v̄l re-
cipere oleum vel pisces aut alia: vbi abndāt: vt v̄dant̄: ⁊ ex ijs habeant car-
nes: ⁊ similia necessaria: q̄b⁹ fr̄es indigēt: ¶ Dicit (nō ego) s̄z Nicolaus. iij. l.
§. In sup̄ nec v̄t̄ilia: q̄ nō vide supra. §. v. ¶ Qd̄ ⁊ ad obuiandū subtilita-
tib⁹ calūniosis aliquoz sūt declaratū tpe tertij Vicarij ḡn̄alis obseruātie
n̄re cismontane (vt iuenies i memorati ord̄inis) nō sōlū esse p̄ra declaratio-
nē Nicolai vt dictū est: s̄z etiam p̄ra declarationē Clemētis dicētis: q̄ sup̄-
fluitas nō pōt̄ venire statui fr̄m: ⁊ cetera. Et si dicas. Breue habem⁹ a Leo-
ne. x. vt p̄t̄z in supplemento fo. x. q̄ possum⁹ recipe talia ad cōmutādū. Dico
q̄ supradictū est de talib⁹ disp̄satiōibus. Ito em̄ tpe eque facill̄ potuisset
h̄re licētia dimitēdi habitū. Si tñ fr̄es haberēt necessitatē talē: p̄ qua suble-
uāda possent pcurare pecunias: tūc bene possent petere aliquā rem hmōi ad
satisfaciēdū (p̄mo tñ hoc notificādo ipsi dātū) p̄dicta necessitate. Quā rē
si distrabi vel v̄di oportuerit: debz̄ hoc fieri p̄ dantē: v̄l nunciū ei⁹: v̄l casu
quo ipse dans aliquē noluerit noiare: p̄notiātū ipsi dātū a fratrib⁹: nō aut̄ p̄
syndicū tanq̄ syndicū. Nam cū rez sic dataz dūm nō trāseat in papam:
donec p̄ter se fuerint in res q̄b⁹ fr̄es vti possunt: v̄l ad talē p̄uersionē dict⁹
syndic⁹ nullā auctoritatē h̄z in illis reb⁹: ad v̄dendū: nec ad aliqd̄ disponē-
dū de ipsis. ¶ Sed forte: ⁊ nō absq̄ causa q̄ras: an ex quo res vendende (mō
supradicto recipiēde) p̄ necessitatib⁹ fr̄m: vt dictū ē: sunt pecunias possint
tangī a fratrib⁹: Sūma angelica ⁊ Basiliniana. i ditione pecunia. dicit q̄
sic. Alij voluerūt dicere p̄trariū. Tñ nō videt̄: quare hoc nō possit fieri. Ce-
rum est tñ: q̄ nō possent p̄ se distrabere v̄l vendere illa: neq̄ syndic⁹ p̄p̄esced

Questio in-
cidentalit̄.

fr̄es nō
pōt̄ vendē
re: sc̄z

Alia q̄stio.

vans p se vel p suū nūciū ze. vt dictū est supra. Et q̄ dicit̄ pdicti s̄m̄isti: q̄d
 p̄nt fr̄es recipere tale rē: z assignare findicis vt ipsi v̄dāt: intelligit̄ s̄m̄ modū
 quē fr̄es italici tenēt: put illi erāt. Nā p̄ c̄essione summoꝝ p̄tificū de fin-
 dico instituedo: z extēsiōe v̄l specificationē maiore c̄stitutionū Marti. v.
 quas ipsi acceptauerūt: oēs elemosynā pecuniariā: z alia ad pecuniā reduc-
 bilia: assignāt dicto findico tāq̄ nūcio noiato p̄ papā: q̄ noie p̄tificis tenēt
 dictā pecuniā: p̄ fr̄m necessitatib⁹ suo tpe expendēdā. Et sic quo ad p̄ses ita-
 licos: statim q̄ offer̄ pecuniā: vel aliqd aliud reducibile ad pecuniā: aut alias
 obuenit p̄ necessitatib⁹ fr̄m p̄uidēdis: p̄supponūt ipsi q̄ trāsit in d̄niuz pa-
 pes: z p̄pterea su⁹ findic⁹ tale qd recipit. Nos aut̄ qz pdictā disp̄sationez nō
 acceptauim⁹: vt dictū est: nō intēdim⁹ q̄ pecuniā vel reducibile ad ipsaz trā-
 seat in d̄niū papē: s̄ semp sit d̄atis: donec p̄uersa fuerit in rē qua licitū sit fra-
 trib⁹ v̄t: sicut voluit Nicola⁹. iij. Et ita cū nō sit d̄niū papē: findic⁹ ei⁹ nō se-
 p̄t in illa re vel pecuniā intrōmittere: nisi suatis oib⁹ modificatiōib⁹ in ele-
 mosynis pecuniarijs p̄ Nicolāū z Elementē positis. Et in hoc p̄cto d̄nta-
 rat ē differētia inter nos z p̄ses italicos. Nā in ceteris z alijs: ita stricte tenēt
 ob̄suare modificatiōes circa elemosynas pecuniarias z cetera alia: sicut nos.
 Sūt igit̄ in hoc disp̄satiō: qz offerēt pecuniā p̄ sua necessitate: talē qualē de-
 clarāt Nicola⁹ z Elementē: p̄nt dicere sine alia interrogatiōe: dicit̄ illā findi-
 co papē: q̄ illā noie p̄tificis expēdit in n̄ris necessitatib⁹. Et postq̄ pdictam
 elemosynā faciēs findico assignauerit: nō poterit illā reuocare: qz nō ē am-
 plius sua: nisi ipse exp̄sse diceret: q̄ vult retinere d̄niū illi⁹ donec fuerit expen-
 sa: q̄ d̄ nunq̄ sit. Quo ad nos t̄m̄: semp volum⁹ d̄atis eē d̄niū: cōformiter ad
 declaratiōes. Vex ē q̄ si findic⁹ petat legata aut pecuniā: vel ad ipsaz redu-
 cibilia facta fratrib⁹: in iudicio vel extra: iā in isto casu tales fr̄es v̄tū disp̄-
 satiōez: quo ad hoc sicut p̄ses italicī. Ista sic ad lōgū posui: vt oīderem q̄d
 p̄ses italicī nō sunt disp̄sati: sicut aliq̄ calūntabāt: nisi solū z p̄cise i illo pas-
 su de noiatiōib⁹ p̄sonaz. p̄ tenēda pecuniā ze. ¶ Sed q̄res. qd dicēdum sit
 de burfarijs q̄ ab aliqb⁹ deserunt p̄ viā: Nolo in hoc me intrōmittere: nec
 aliud dicere nisi q̄ in illo tractatu vocato serena p̄sciētia. q. lvi. q̄ cōposit⁹
 fuit in partib⁹ italie p̄tinef: scz q̄ nō p̄nt duci: nisi fr̄es irēt p̄ regios v̄l par-
 tes in hūanasiac ex p̄a obediētia: z p̄ licitis negocijs religiois: Et vbi eēt val-
 de verisimile z exp̄tū q̄ nō inuenirēt medicādo elemosynā escibile. Ita q̄
 eēt inuitabilis necessitas: q̄ om̄i lege caret. ¶ Sz vide: q̄ hoc. s. posse duci: nō
 p̄bat p̄ d̄claratiōes regule extra pdictā inuitabile necessitatem. Nam Ele-
 mens. v. in declaratione sic ait. Attendāt fr̄es q̄ p̄ nullis causis alijs q̄ con-
 tentis in declaratione Nicolai vel silib⁹: in via vel alibi recurrāt ad amicos
 sp̄uales: siue sint d̄ates pecunias siue deputati p̄ ipsos: siue n̄t̄ij aut deposita-
 rij: seu quouis noie alio appellerēt: et si c̄cessi p̄ eandē declaratiōē modi: cir-
 ca pecuniā integre hūarent. Et q̄n̄ talis necessitas in euitabilis duci Bur-
 sariū esset: Dicit̄ dicit̄ Elementē: q̄ ex causis pdictis z modis: ad h̄ntes pecu-
 nias deputatas p̄ ipsoz necessitatib⁹: recurrere oportet: q̄ tenet ipsas
 q̄cūqz hi fuerūt: p̄ncipales vel n̄cij in om̄ibus sic se gerāt: et se cūctis osten-
 dāt in dictis pecunijs nil h̄fescut non h̄nt. Quare p̄ter p̄cipe quomō aut

Questio de
burfarijs.

Speculū fratrum minorū.

qualiter pecunia expendat: cōpotūq; exigere de expensa. Et quoquo mō re-
 perere: siue depocere: aut deponi facere: capsulā pecunie: vel eius clauē deferre:
 hos actus z similes sibi frēs illicitos esse sciāt. Prædicta em̄ facere ad solos
 dños p̄tinet: q; de dicit: z eos quos ipsi deputauerūt ad hoc ipm̄. Nec oīa ab il-
 lo vñculo attendat: in Clemētina Exiui de paradiso: ad lras. Itaq; p̄feras
 fr̄am cū opibus: z videb: qd sentire necesse sit de Bursarijs quo ad totū or-
 dinē: q; circa hoc nec Hispani: aut Galli hñt dispensationem: nec Itali aut
 Alemanni. Et si aligs in particulari se gloriēt hñe ad hoc dispensationem: vi-
 deat si talia cōcurrēt: qd papalis dispēsatio habeat locū. Nā ad hoc vt ali-
 qs absoluat a voto: vel dispēsēt: mltā p̄currere opz; put iurise z theologi di-
 cūt: qd vix in simul repiūt: in h̄mōi p̄cessiōibus. Sz q̄lis relatio: talis dispēsā-
 tio. Sicut dicimus: qd iuxta cōfessionē: impendimus absolutiōem. Sz q; h̄c
 latens videre voluerit: repiet in Cōpendio p̄uilegiōz; in dictione paup-
 tas: prope finem.

Quod rerū proprietates: quoz vsūm lz fratribus habere: p̄tinet
 ad ecclesiam Romanam.

Nicola. iij. s.
 Ad hec.

Sexto. Principalr dicit: qd oīz vten silū z libroz ac eoz mobiliū p̄-
 sentū z futuroz quoz vsuz facti: ordini vel frīb; lz hñe: p̄pe-
 tatem z dñiūm in se z in Rom. ecclesiā recipit: nisi dōatores in se retinuerit.
 De immobilibus: scz d̄ domib; z hortis (q; alia immobilia nō p̄nt hñe frēs)
 facit certā distinctionē: sz quasi idēz redit. Cūde p̄ te in hoc declarationē.

Additio.

Additio. Cūdes ne: qd papa solū recipit dñiūm z p̄petatem rez in
 se: qbus vti lz fratribus: z in qbus donatores nō retine-
 rūt dñiūm. Ex quo habet: qd pecuniaz: z ad pecuniā reducibilis: z rez cu-
 riosaz z supfluz: z diuitias: copiā vel thesaur; sapientiū: nō recipit dñiūz.
 Et p̄pterea in talibus suis iudicus nihil lz: quo ad obfūātes istā declara-
 tionē Nicolai: z lras n̄az: excepto qd dictū ē hñe vtētes Martiniana.

Nica. iij. s.
 Insuper nec
 vtenilia.

Qd lz frēs possint vti rebus: nō p̄pterea p̄nt eas recipere nisi moderate.
Septimo. qd nec vtenilia: nec alia quoz vsuz ad necessitatem et
 officioz sui status executionē (nō em̄ oīz rez lz hñe
 debent: vt dictū est) p̄nt hñe frēs ad villā supfluitatē. diuitias: seu copiā q; de-
 roget paup̄tati: vel sapiāt thesaurizationē: vel eo aio vt ea distrahāt vel ven-
 dāt: vñ sub colore p̄uisionis in futurū: nec alia occasiōe: q; n̄mmo in omnibus
 appareat in eis quo ad dñiūm omnimoda abdicatio: z in vsu necessitatis.

Additio.

Additio. Ea qbus frīb; nō lz vti: vt sunt arma: z cetera nō p̄tinent
 ad executionē officioz sui status: nō p̄nt frēs alio mō
 recipere q̄ denarios: scz omnibus illis p̄ditionibus z causis existētib;. Alia
 autē qbus vti p̄nt: dici qd non recipiāt ad supfluitatem zc. vel sub colore p̄-
 uisionis in futurū. s. ad longū t̄pē: sz solū p̄ necessitate p̄senti vñ imminēti.
 Nec ad vendendū: nisi tali necessitate existente: notificaret dātū z peteret ab
 ipso: qd assignet venditor: est talis rei: nec alia occasiōe. s. q̄ supra dictuz est.

Declarat z cōcedit qbus p̄latis liceat cōcedere vsuz rez frīb;.

Nico. iij. s.
 Hec aut fm̄.

Octauo. dicit: qd hec. s. vtenilia: z cetera. sz exigentiā p̄sonaz z lo-
 coz: ministri z custodes cū discretiōe disponāt: eū de tali

bus interdū psonaz qualitas: tēpōz varietas: locoꝝ p dicitō: z nō nulle alie cō
cūstātie: plus minusve ac aliter puideri reqrāt. Pcedicia tñ sic faciāt qd sp
in eis z eoz actib⁹ paup̄tas scā reluceat: put eis ex eoz regula videt̄ indicta.

Additio. Et ita cū dñs dicitaz rex q̄ est papa: concedat dictis platis facultatē cōicēdi vsuz rex suis subditis cū certa modificatiōe. s. q̄ sp reluceat paup̄tas zc. si aliter atētare t̄ pcedere: nihil valeret sua pcessio vs̄ dispēlatio. Nō enī eēt dispēlatōres fideles: s̄ dissipatōres z contractatōres rex alienaz aliter q̄ disposuit dñs. s. papa. ¶ Aduerte ē q̄ dispōnere de vsu rex: ad solos ministros z custodes ptinet: vt hic vides: vs̄ ad bñtes auctoritatē ab ip̄is: z nō ad guardiā osrōne sui officij. Mā lz ātiq⁹ oēs plati qñqz vno noie appellarent. s. aliqñ ministri: aliqñ custodes: mō tñ post declarationēz istā: cui libz nomini dat̄ suū offm̄ distinctū. Et sic nō cures in hoc de expositionibus antiq̄s: q̄ aliter dicit̄. Dixerūt enī vez p tpe quo hoc nō erat determinatū. Et aliq̄ postea: forte secuti antiq̄os: similiter dixerūt qz non aduerterūt ad istas vltimas declarationes.

Additio.

Que modificationes seruande sint circa pecuniam.

Nono. De causis q̄ interuenire debēt in elemosynis pecuniarijs: z de mōis siue modificatiōib⁹ obnādīs. Nabe latē p Mico. iij. §. Ceterū cū in eadē regula. zc. Et p Clemētem in. §. Porro cū dicitur scūs zc. Et qz hic articulus latissime in fine declaraf: hic nō opz qe q̄ dicere.

Mico. iij. §. Ceterum.

Quomodo fratres in legatis vel donationibus eis in testamentis factis: se debeant habere.

Decimo. Dicit qd si testator modū scdm̄ quē s̄ribus non liceret ex primari legādo: vt lego vineā vel agrū ad colēdū: domū ad locādū: vel similia vba in similia vba in similibus pferret: tali legato frēs omnino abstineant. Si aut̄ modū licitū exp̄mat: vt lego pecuniā pro necessitatibus fr̄m̄: vel domū: agrū: vineā vt vendat per psonas idoneas: z precium in necessitatibus fr̄m̄ conuertat: illud circa hoc in omnibus z p omnia est sciendum z seruandum quod in alijs pecuniarijs elemosynis. Si tamen aliqd̄ supradictoz legē fratribus sine aliqua specificatione: dicit q̄ intelligat̄ legatū cū omnibus conditionibus decentibus z conueniētibus: ad hoc vt fr̄m̄ necessitatibus prouideat: sicut d̄ de pecunia indeterminata missa.

Mico. iij. §. Adhuc quia fratribus.

Additio. Jam supradictum est: q̄ frēs non possunt esse heredes: nec executores testamentorum.

Additio.

Exhortatur heredes: vt legata facta fratribus soluant.

Undecimo. Exhortatur heredes z executores testamentoz ad liberaliter soluendum ea fratribus: z platos z alios iudices (qbus hoc incumbit) ad compellendum debitorē: vt predicta adimplēant: protestans: q̄ ipse copiosus super hoc intendit prouidere: ne fratres talibus oportunitis auxilijs defraudent. ¶ **ADBBYFO. C. Q.** forte parū postea vixit: nō puidit sup hoc aliqd̄: sicut dixerat se facturū. ¶ **Artin⁹ s̄. iij.** fecit qd̄ ipse nicola⁹ itēdebat: dādo auctoritatē ministris z custodib⁹: q̄ possint p idigētia singlaz domoz: noiare vnū iudicū: q̄ nō sit d̄ ordine

Mico. iij. §. Ad q̄ legata Additio. De institutione iudici. z m̄tis attinentib⁹ circa eius offm̄.

e iij

Speculū fratru minorū.

nō. Qui statim vt ē noiar^o ab aliquo p̄dictoz plator: ē iudic^o z pcurator: nō ordinis: s; papeq̄ pōt petere p̄dicta legata z cetera quecunq; donata vel legata a fratribus: put latissime p̄tinet in quadā bulla ipsius Martinī. iiii. Que s; fuerit suspēla p̄ Joā. xxi. tñ p: Martinū. v. Sixtū z alios reualidata fuit. Et ē alia filis isti Nicolai. iiii. ¶ Et nota q; iste iudic^o nō pōt nominari p̄ aliquē inferiore puincialib^o z custodib^o. Et isti nō astringūt facere dīctā noiationē ex p̄sensu capituli puencialis: aut alioz aliquoz. Ceterū ē: q; latissimē illis q; statū n̄m ignorāt: vel ēt vt frēs (p̄ quozū necessitatibus nominat) maneāt p̄tētī: z q; ipsi meli^o sciūt q; sibi exp̄diētior erit: p̄nt p̄dīcti plati: p̄gregatis fr̄ib^o h̄re p̄siliū illoz: z postea ipsi facere suā denoiatiōez corā notario: vel possit p̄stare hoc vbi op^o fuerit. Attēdāt tñ plati: q; nō dicāt p̄stitutū: vel p̄stitutū talē iudicū: nec pmittāt q; isto mō scribat notarius. S; dicāt. Nominō talē in p̄sentia patrū vel capitulū: aut alias: s; qd̄ fecerit) auctoritate bulle seq̄ntis: vt possit in necessitatib^o isti puencis occurrētib^o facere auctoritate ap̄lica: q; in ip̄a continet: z put ipsa bulla disponit: q; seq̄t. Martin^o. xc. Et faciat notari^o p̄ncipiū z finē: z signū suū assuetū cū testib^o. Et nō op̄z alia v̄ba multiplicare. Vñt ēt p̄dicti plati: noiare iudicū p̄ foro cōsciētie sine notario z testib^o. ¶ Et nota: q; si guardian^o ēt cū puencis iustitue: rēt pcurator: q; qd̄ faceret talis iudic^o: fieret auctoritate ordiis: sic ēt guardian^o p̄petari^o: z iudic^o ēt interposita p̄sona. ¶ Aliq; vtunt p̄dictis iudicis in oib^o: z ad recipiēdas pecūias noie p̄tificis zc. vt dictū ē. Nos v̄o in recipiēdis denarijs q; p̄missis vel alias offerūt: vel pcurat: oīno nō vtimur q; nūq; ad hoc p̄dictā bullā: nec p̄stitutōes legatis martinianas vocatas: ac ceptauim^o. Immo q; ex n̄ris v̄teret illis: ēt trāsgressor: d̄claratiōnū: z p̄ his repta. In alijs autē v̄ez p̄ petēdis legatis vel reb^o alias ordiatis: z p̄ alijs nēgocijs z litigijs: vidi i partib^o n̄ris aliquos abstinere: aliquos v̄ti. Sup̄ quo statutū fuit (vt in memoriali ordinis tpe. xxi. vicarij ḡnalis inuenies) q; guardiani q; rōne cuiuscūq; debiti: vel alioz bonoz t̄paliū: fecerint ex̄dicari: seu detineri: vel vexari quoscūq; sclares: pena p̄petarij punirēt. Subditi v̄o q; hoc pcurauerint: vltra p̄dictā penā: q; p̄sibilr̄ expellēt a puencis. ¶ Resolutorie de iudico dicim^o. ¶ Quot aliq; vtunt ip̄so: p̄ceptiōe pecūie: z i oib^o p̄tētis in dicta bulla Martinī. ¶ Alij v̄tūt iudico: et in oib^o p̄tētis in bulla: excepto in elemofynis denarioz aliter oblatoz q; p̄ testamēta. Et oēs supra dīctis duob^o modis se h̄ntes: vtūt disp̄satiōe: p̄tra d̄claratiōē Nicolai: s; p̄mi maiorē. ¶ S; ne scio q; rōne vel quo iure possint frēs p̄parere iudicio: vel assistere aduocatis zc. p̄ funeralib^o z alijs bonis z reb^o t̄paliibus in suas necessitates puertēdis: cū sit p̄tra ep̄stas d̄claratiōē Clementis: maxime: q; vt magis a talib^o litigijs: actib^o elōgarēt: z a sua puritate aliquat̄ nō d̄clinaret: z suis necessitatib^o nō puaret: p̄cessus fuit iudic^o. Vide p̄dictā bullā: z videb^o q; hoc ad s̄fas ponit z āp̄s: q; dicit q; ēt p̄ libertatib^o: z imunitatib^o: z p̄ullegijs p̄uādīs sit iste iudic^o. S; aliq; ita acceptāt iudicū: q; nō abstinēt: ab h̄mō litigijs z d̄tractiōib^o p̄ quoz euitatiōe dat^o z p̄cess^o ē. Qd̄ si forte credidit̄ p̄tiffices: p̄ talib^o fr̄ib^o nō p̄cessissent. ¶ Sūt z tertij q; vtūt iudico solū z p̄cise: ad hoc vt si aliq; d̄ sup̄flūū in puencis fuerit inuētū: vt si

¶ Resolutio
 circa materi
 am de iudic
 co.

mulus aut a sinu senuerint: siue aliqd aliud qd vno tpe fuit necessarium & mo no est & opz distrahí siue vcdí aliqd pdictoz: talis noie pape cui⁹ e' findicus & pcurator: vedat: & pcciu in alias necessitates frim puertat. Et de isto findicolog⁹ Nicolau⁹ in declaratiõe dices: fore vadu a papa vel a ptecore ordinis. Et isto vti: est regulã pure obsuare. Et talẽ nõ hñeest piculo se comittere. Nã vir repiet aliqz puetus: q nõ indigeat aliqd vedare vt lenouet. Et si dicas: vedemus & accipiet pecuniã amicus spũalis: dico: q nõ põt hoc fieri sine trãsgressiõe voti paupertatis: qz tũc ille amicus spũalis: faceret hoc auctoritate frim: & esset interposita psona: ex quo papa p pdictis nominauit suũ findicũ: & nõ reliqz hoc dispositioni platoz.

Qua auctoritate vendent siue distrahentur res superflue vel in vtilis fratribus.

Duodecimo dicitur qd comutatio talium rez: quaz vsuz lz fribus hñe: de gñalis & puincialiu ministror auctoritate procedat. Et qd si extimato precio vendi contigerit: pecuniam siue precium recipiat findicus ad conuertendum in necessitates frim. ¶ **ADDITIO.** Itã supius hoc plene declaratu est. En nota: qd tũc nõ habebãt platũ auctoritate nominãdi findicũ: sz recurrẽdu erat ad papã vel ptecore. Ego eni vidi in quodã puetu antiquo: quãdã auctoritate ptecoreis sup hoc pcciaz cuidã guardiano vel ministro. Nota et qd in hoc casu findicus recipit pecuniam fm istã declaratione: qd ideo fit: qd res q vedita est eẽt de dñio & ppetate pape: & sic p pñis e pecuniã inde habita. Et ppterea papa (sicut facere debz qcu qz offert pecuniã p fribus) noiat illũ findicũ p tali pecuniã recipiẽda & in frim necessitatib⁹ expẽdẽda: pformiter ad ea q ipemet Nicola⁹ statuit obsuanda circa istum articulum de pecuniã. Et si frẽs aliud facerent: essent transgresso res: vt dictum est.

Nico. iij. §. Q: vo dñiũ Additio.

Que pñt frẽs dare de his q ad vsu suũ habent. ¶ **Tertio decimo** dicit: qd possint frẽs intra & extra ordinẽ daret de vilibus. mobilibus: & parũ valẽtib⁹: pietatis seu deuotionis intuitu: vel p alia honesta & rationabili causa: de licẽtia suoz supioz: iuxta qd in caplis gñali vel puincialibus eã de ipis rebuz & eoz valore: qz de licẽtia pdicta. s. a qbus & qualr sit hñda: extiterit ordiatũ.

§. de vilib⁹. Additio.

Additio. Papa magis ac magis pcedere volens: postqz cõcessit nob vsuz suaz rez: & et qd illa q nõ erãt necessaria possent vedí p suũ findicũ ad vsuz vtilitate: nũc pcedit: qd possimus aliqua dare d rebuz quaz ipẽ dñs est. Nã de alijs cuius dñium ipẽ nõ recepit: vel alias ad aliũ ptinet: nõ dat: nec d ptãte ordiaria põt dare nob talẽ licẽtia. Qu nõo dat qd nõ hz vñ qd e alienũ. ¶ Et sic ad hoc q aliqd possint frẽs dare: opz. Primo qd illd sit in vsu frim: & in dñio pape. Et ita nõ pñt petere ad vadũ valore vni⁹ oboli: et si qñ nullũ valois sit. Scdo qd illd sit vile: sz qd de hmo i vilitate capla gñalia vel puicialea determinauerit. Tertio qd fiat cũ licẽtia supioz. Et q erũt p hoc supiores nõ assignat gñalẽ vel aliqũ aliũ: sz vult illos supiores in hoc casu itelligi: q in pdictis caplis assignati fuerit. Sz nup Aeo. x. pccessit: vt nõ solũ gñalis & puicialea & custodes i suis caplis: sz et ipi

Quinqz req runf ad hoc vt aliqd pos sint dare fra tres.

Speculum fratrum minorum.

ac eoz gñales cōmissarij extra capla: possint arbitrari q̄ res z debeāt vilēs z p̄ vim valoris reputari: ad hoc vt res hmōi: possint dari itra z extra ordinē: z suis subditis ad talia dādū z recipiēdū pcedere: put eis s̄m deū videbit̄ expedire. Quarto q̄ res sit mobilis. Et ideo immobilē: vt puta de orto: vel de alia parte sui loci: nō p̄sit dare nec passum pedis. Et si dederit: nō valz z talr dātes exercēt actū p̄petarij z furti. Quito: q̄ nō sit qd̄ val̄ pecūia: denari^o. Nā vt ex declarationib⁹ ap̄licis extrahit̄: et minister gñalis cū toto caplo: immo cū toto ordine: nō possz dare vnū denariū et amore dei: q̄ nō est nec pōt eē dñs: nec administrator nec disp̄sator ei⁹ zc. s̄m Cle. Exiui. Nā disp̄sator eē depositari⁹ siue nūci⁹: nō gñalis: nec aliq̄s alius frat. Et ideo expendi d̄z pecūia p̄ nūciū in veris: certis z magnis necessitatibus z fr̄m s̄m intētiōnē dātis. Et sic nec enyenia aut munuscula empta de illa pecūia: dari alq̄tēnus p̄nt. Vide. q. xiiij. i. vena p̄sciētia. Immo eē de hō intellectu declarationū: et si vena p̄sciētia d̄scribet̄ p̄trariū. Non est tñ p̄tra supra dicta: q̄ aliq̄s frater roget aliquē alterius status: q̄ det alteri hoc vel illud. Et sic possit frater dicere alicui. Amore mei detis p̄ sanguine meo: vel tali p̄sonatē talē vel talē rē: q̄ ego sibi illā asportabo. ¶ Circa q̄ q̄r̄s: vtrū si aliq̄s legauit fr̄ibus. x. mor tuo ip̄o heres roget fr̄es (q̄ forte eē paup̄) vt remittāt illi medietatē: an possint facere: Clarū est q̄ nō: q̄ cū nō sint dñi: nec p̄nt dare nec remittere. S̄z si forte non indigeāt nec p̄mittāt deponere tūc ille heres d̄z expendere in sili causa pia. ¶ S̄z nūqd̄ si n̄ d̄cus poterit facere talē remissionē: Ego q̄ s̄m Salmāti ce inter ceteros a quodā: maximo canonista. s. a. doctore Uillilandino: z dixit mihi q̄ nō. Nō obstat q̄ in bulla sindicatus p̄tineat: q̄ h̄z p̄tātē remittendi z refutādī: q̄ illud intelligit̄: q̄n̄ tale qd̄ sit in vtilitatē fr̄m: vel q̄ eē dūbiū: aut seq̄ret litigiū: vel multū differret solutio: ita q̄ est melius p̄ necessitatibus fr̄m facere aliq̄ remissionem. Et tūc nō fr̄es: q̄ nullomō p̄nt vt dictū est: s̄z sindicus facit hmōi remissionem.

¶ Quomodo fr̄es p̄nt vt pluribus tunicis.

Nico. iij. §.
Vz at contineatur.

Elemēs. §.
Vtilitatē aut vestium.

Joā. xxij. §.
In p̄mis.

Quartodecimo. dicit̄: q̄ fr̄es p̄nt vt plurib⁹ tunicis de licētia ministroz vl̄ custodū: p̄satis necessitatib⁹: z alijs circūstātis: q̄ s̄m deū z r̄laz attēdēde vidēt̄. Nec p̄ hoc p̄nt dici dūiare a r̄la. ¶ Formādo se i hoc addit: q̄ vilitas ipsaz tunicaz quātū ad colorē z p̄ciū: illa intelligat̄: q̄ s̄m p̄suetudinē vel p̄ditionē p̄te: merito talis debeat reputari: cū determinatus modus quātū ad oēs regiones: nō possit assignari ideo cōmittit ministris. custodib⁹ siue gardianis (ip̄soz p̄sciētias onerādo) hoc determinare. Ita tñ q̄ seruēt in vestibus vilitatē. Et p̄dictoz iudicio cōmittit: determinare p̄ qua necessitate possint fr̄es calciamēta portare. ¶ Jo. xxij. sup hoc addit dicens: q̄ iudicio p̄dictoz platoz cōmittit: determinare. arbitrare: atq̄ p̄cipe cui⁹ lōgitudinis. latitudinis. grossiciē z subtilitatis. forme: siue figure: atq̄ silium accidētū debeant eē habit⁹. caputia: z tunice iterores. Et an i vestimētis hmōi: s̄z regule declarationēs z p̄stitutionēs: reluceat aspitas. vilitas z paup̄tas. Et vtrū quo ad oīa necessaria: fr̄es vestimētis viltb⁹ induāt (vt debent) onerās p̄sciētias platoz sup his oib⁹. Districte p̄cipiēdo quaten⁹ in p̄dictis z his s̄m: eoz arbitriū

z determinationē oēs frēs seq omnimode debeāt eisqz parere teneā p oia.
 Et q sic faciēdo nō sūt: nec dici pūt sue regule vel pstitutionū trāsgressores:
 maxime cū nec in regula vel declaratiōib⁹ dicat: quāte lōgitudinis, latitudi
 nis vel grossicie, subtilitatis, figure vel forme aut vilitatis hmoi vestes esse
 debeāt. Nō em̄ particulariū oim scientia dari pōt: nec hoz (cū infinita sint)
 p̄tigit fieri dīscipinā. Nō ars: nō regula: circūstātiās singulas: accidētia cū
 cōplectit̄. Ideo hnt in illis maiorib⁹ sub eē minores: nō solū incerties: ve
 rū etiā in incertis z dubijs. Ne si q̄s regis vt appetit: p̄festim corruat. Seten
 tie nāqz variant vt capita z crescit in solidis opiniōib⁹ fantasia. Religio
 nāqz perimif: si a meritoria subditi obediētia subtrahā. Magna qdē pau
 ptas: s; maior integritas. hozqz obediētia maximū: si custodiāt illella. Max
 p̄ma rebus: sc̄da carni: tertia vero menti dñat z animo. Nec dictus Joan.
 ¶ **AD BZ E O.** Nō tñ ppter hoc tollit qn frēs vestimētis vilit⁹ in dui te
 neant: put dicit regula: cui nō p̄tradit̄ iste declaratiōes bñi intellectu. Nam
 ratio legis ē aia ei⁹. Et ipse Clemēs declarauit hoc eē expollēs p̄cepto. Et qz
 supra p̄misit Clemēs ministris custodib⁹ vel guardiāts determinare p q̄ ne
 cessitate possint frēs calciamēta portare: vt ip̄i bñi iudicēt: attēdāt qd dicāt
 in hoc casu expositoress. ¶ Quattuor em̄ magri sup hoc passu in sua exposi
 tiōe dicūt. q̄ ista necessitas: nō vno mō s; plurib⁹ determinat. Aliqñ h; sta
 tū p̄one: qz debilis z infirma. Aliqñ sc̄d; tps: qz frīg⁹ vebemēs. Aliqñ sc̄dm
 locū: qz nudis pedib⁹ nō p̄t sine d̄trimēto p̄sone trāsire. Aliqñ sc̄d; iter vel
 in iuctū offiū: qz nō poss; sine d̄trimēto suo vel cause p̄t quā iuctū ē p̄fici.
 ¶ Et aduerte: qz calciamētū dici nō pōt p̄p̄enif q̄ opit pedes. Nō caligule
 trūcate. Usqz fuit tñ aliqb⁹: q̄ oē q̄ ad calciamētū p̄tinerē dispēsatiōis mi
 noris: vt i soleis: magioris vt i soleis z caligis: maxime vt in sotularib⁹ z cali
 gis. Nec p̄dicti magri. ¶ **Sc̄tus Bona.** sup p̄dicto passu dicit: qz vbi nō co
 git necessitas: vt i corpe robusti: vel i negotijs: q̄ z si mō nō p̄nt fieri nisi p̄ de
 bilē: tñ p̄t differri vt fiāt p̄ forte: nō s; eqtare. Ad dit tñ: qz cū p̄bū istū lum
 inat de euāgelio: Math. x. vbi d̄ i regula apostolorz: nec calciamēta zc. euā
 gelico more hāc cōplens sententiā Marcī. vj. p̄cipit: ne qd tollerent i via: s;
 calciati sandalijs zc. ppter qd antiq̄ scripture pariter z picture: monstrant
 apostolos calciatos sandalijs i cessisse. Et idē sc̄tus i quadā epistola q̄ icipit.
 Talis lector tali lectori: firmisse tenet: sandalijs siue soleis posse vri. Nec idē
 tenet Hugo z Bartholomē⁹ de p̄sīs quo ad sandalia. Et quo ad nō portā
 da calciamēta: dicūt multa. ¶ **S; q̄ sint sandalia:** dico vt colligit ex oib⁹ p̄di
 ctis doctozib⁹: qz sunt solee corrigijs desup coligate. Nō aut sunt solee q̄ por
 tāter in aliquibus puitijs. Nā ille dispēsatiue vidēt portari. Nec minus so
 tulares cū vno paruo foramine: qz potius vidēt factū vt creāt hūozes qz vt
 seruet regula. Et sic est velut ridiculū: nā sunt veri sotulares: z ridiculosuz
 est talia portare: nisi put portarent alij sotulares. ¶ **Sūt et circa hoc alie abu
 sioēs:** vt portādo soleas: z itra ip̄as calciamētū subtile d̄ corio: qd p̄t dici cal
 ciamētū duplicatū. De⁹ oia videt z nō irridet nec d̄cipit. Salepodia tñ bñ
 vidēt portari posse sicut sandalie. S; qd dicem⁹ des̄p̄tino: Dicedū: qd nō
 pōt dici qd sint calciamētū vey: s; m̄ diffinitionē sc̄oz datā de calciamētis.

Additio.

iiij. magri.

Quid sit cal
ciamentum.S. Bonauē
tura.

Speculum fratrum minorum.

Esset tñ bonū qđ talr disponerēt vt appareret pes: sicut in sandalijs vel soleis: ad imitationē patrū nřoz: z vt frēs aliqd paterent. Nā ita potest cooperiri pes cū illis alpargatis z pāno: qđ suppleāt vicē sotulariū: quo ad non patiendū aliqd ppter deum. Et concludo: qđ sandalia sunt q̄ euāgelico z apostolico modo possunt portari: dum modo sint vere sandalia. Nec p hīs indigemus dispensatione aliqua.

¶ Utrum ministri z custodes possint committere alijs curam infirmorum. &c.

Nico. iij. §.
Et qđ regu
la.
Additio.

Quinto decimo dicit: qđ nō obstat qđ regula dicat qđ ministri z custodes tñ: sollicitā curā gerant. zc. pñt hoc cōmittere qbus viderint expedire. Qui post cōmissionē tenent hoc diligēter facere. ¶ **ABDYZO.** Ita qđ iam est ipis in pcepto. ¶ An frēs teneant manibus laborare.

Nico. iij. §.
Continetur
quoz.

Sexto decimo dicit: qđ frēs vacātes studio vel diuinis officijs: z ministerijs exēndis: nō subiciūt manuali labori. Ad alios autē (nisi alioz frūm licitis officijs occupent: vel talis z tā excellētis p̄tationis z ofonis existerent qđ merito ab hoc non essent subrahēdi) p̄dicta vba regule. s. laborent fideliter: extendunt.

¶ Quomodo intelligit qđ nō p̄dicent in epatu &c.

Nico. iij. §.
Ueruz qđ ex
presse.
Additio.

Septimo decimo dicit: qđ hoc ad s̄ras obsuet: donec ecclesia sup hoc aliud duxerit ordinādū. ¶ **ABDYZO.** Itā est ordinatū p dictā ecclesiā in Clemētina Dudū de sepul. qđ frēs i suis domib⁹ z locis ad se p̄tinentib⁹: vt in monasterijs suaz monialiū. Et in plateis cōibus valeat p̄dicare: nec possint p̄hiberi: nisi ea hora velit eps p̄dicare: vel corā se facere solēnter id fieri. Aliq casus sunt et in qbus pñt p̄currere cū epis. A tñ in plateis puatis: z alijs ecclesijs: nō pñt p̄dicare: sine assensu eoz quoz sunt. Copiosius ponit hoc p summissas. Vide ibi.

¶ Qui possunt instituire frēs p̄dicatores.

Nico. iij. §.
Et qđ i eodē.
Additio.

Decimo octauo dicit: qđ nedū gñalis (put in r̄a p̄tinet) v̄ez et puiciales ministri cū diffinitozib⁹ i suis capitulis puicialib⁹: hoc possint. Quā qđ licentiā p̄dicādi pñt p̄dicti ministri reuocare. suspēdere z arctare: qñ eis visū fuerit expedire. ¶ **ABDYZO.** Inhibet p **De Religio.** d̄ pui. vniuersis religiois i v̄tute sc̄e obedientie: z sub intermitione maledictionis eterne: in h̄mōib⁹ suis ecclesiaz p̄latis d̄trahat: aut retrahat laicos ab ecclesiaz suaz frequentia vel accessu: seu indulgētias p̄ficiēt idiseretas. Si q̄ aliqd exp̄missis at̄ptare p̄sumpserit: p̄ duos mēses subijciat p̄enis illis q̄ s̄z r̄fraz vel statuta p̄ grauiorib⁹ criminib⁹ p̄suerint imponi. Sup qđ absqz māifesta necessitate: nō valeat disp̄sari. ¶ **CONCILIUM Lateran.** Si q̄ aut̄ b̄mōi p̄dicatiōib⁹: miracula falsa aut incerta: vel p̄p̄ccias q̄ ex sacra scriptura nō p̄stāt: p̄dicare: seu eps aut eoz supiorib⁹ detrahere hec aūsi fuerit: vltra penas p̄tra tales a iure statutas: excoicatio nis et s̄mētias: a qua nō nisi a Romāo p̄tifice p̄terq̄ in mortis articulo cōsistuti) absolui possint: eos incurrere volum⁹. Et eis p̄dicatiōis offm̄ interdicitū esse p̄petuo decernim⁹: Cite totā bullam: z plus timebis.

Conciliū la
teranē.

Per quos & qualiter venientes ad ordinem recipiendi sunt.

Decimonono dicitur quod non solum generalis sed etiam provincialibus licitum sit recipe ad ordinem venientes: quod facul-
tas provincialium pro generalis possit arctari. Vicarij autem provinciales ex officio vicarie hoc non possunt nec alij nisi ipsis committantur a ministris. Lavantur tamen hoc non indiscretis nec passim committantur: sed sic considerate illos quibus committuntur: fidelibus filijs succiant: quod omnia discrete procedant. Nec indifferenter omnes admittantur: sed illi tantum qui suffragantibus illis iustura, idoneitate vel alijs circumstantijs: possint utiles esse ordini: sibi quoque pro vite merito: et alijs proficere pro exemplum.

Clemens vult omnes fratres tam platos quam subditos: omnino abstinere debere ab inducionibus: et suasionibus recipiendorum ad ordinem: ad sibi vel convenientibus suis dandum de suis rebus temporalibus. Et eodem modo abstinere tenentur: a filijs dandis super distributionem suarum rerum: cum pro hoc ad timendum deum alteri status mitti debeant. Et tamen licitum est ipsis fratribus recipe si quod de bonis suis predicti novitij pro modum elemosine liberare eis dare velint: sicut et alijs pauperibus. Lavare debent tamen in receptione tallium oblatorum: ne ex receptorum quantitate notabili presumi possit sinister oculus contra ipsos. Dicit etiam quod omnia que ponuntur in regula ad formam habitus: tam novitiorum quam etiam professorum. Nec non ad receptionis modum ac professionem expectantiam: sunt eamque obligatoria a fratribus observanda.

Additio. Circa hoc operis fratres cautissime se habentiam sub predictis verbis implicent et comprehendunt multa egopolletia. Et ut mihi videbitur: quasi omnia prenta in secundo capitulo regule nisi in quantum in materia de novitij tagit. Dicit aliqui expositores: super illo verbo mittantur esse et cetera. hoc instruetionum est. sed quod agere debeant circa idoneos: sed nihilominus est obligatorius quam admittant idoneos: deum non retrahant eos amore carnali vel odio. ¶ S. Bonaventura. Examinet eos de fide: dicit hoc pro illis partibus dicitur esse: ubi contingit hereticos inveniri hec. S. Bonaventura. Et mittant eos ad aliquos deum timentes: non ad sanguineos ipsorum novitiorum: non ad syndicos domorum suarum: vel ad alios qui plus sunt apasionati in his pro fratribus quam pro rebus: propter: arbitrantur se obsequium prestare deo. Nam taliter mittentes: non observant regulam: que vult quod ad timendum deum et cetera. et non ad avaros et cupidos. Nam non dubium est quod ipsi committit in legem: que verba legis amplectens: contra legis facit in contemptum. Nam dicit tibi regula quod non sis sollicitus de rebus et cetera et credis quod idem faciendo pro alium minus offendas: cum quod pro aliam facit pro seipsum facere videtur. In primo maior sollicitudo tibi erit cogitando quomodo hoc dicas tui syndico vel amico: ut ipse te intelligat: et non reputet te cupidum reprobum. Et ideo caueat non propterea maiora suffragia faciet pro te religio: quod pluriora bona procurasti: vel extorsisti vel subripuisti: immo rideris et irrideris: et forte quod deus avertat a te: periclitaberis.

¶ Utrum omnes custodes teneantur ad capitulum generale proficisci. Et de electionibus prelatorum.

Nico. l. ij. §. In sup. dubi. tanibus.

Clemens. §. Leter. q. xpi confessor.

Additio.

Sciūs Po. nauentura.

Speculum fratrum minorum.

Nicola. iij. s.
¶ Insuper du
bitantibus.
Additio.

¶ Vigesimo. Dicitur quod non nisi unus constituitur ab alijs custodibus eiusdem puitie debeat ire ad caput generale. Et dicitur in co. iij. quod et si casu omnes custodes repirent in loco capituli: solus deputatus erit vocatus.

¶ Additio. Hoc sic fuit observatum usque ad annum domini. M. D. xvij. In quo fuit celebratum capitulum generalissimum Romae: et translatus omnium ministratus in freres observantes. Et quia in observantia per maiori parte in puitiis non erant custodes: decretum fuit: quod illi qui ante eligebant a capitulis puitialibus et vocabant discreti discretorum: haberent omnem illam facultatem quam antea habebant custodes ad eligendum et deponendum generale (si sufficiens foret) Et illa omnia habebant discreti discretorum: et quod vocentur custodes: ut sic ministri et custodes vadant ad generale capitulum: nec regula disponit. Illi vero qui re et nomine sunt custodes: nullam ad eum habebant: nec aliam in hoc facultatem. Et quod minister generalis sit legitimus: alter natum de cismontanis et ultramontanis eligendum a maiori parte capituli.

Clemens. s.
¶ Demum quod
ex eo.

¶ Clemens. v. statuit: quod ministrorum puitialium electio penes capitulum puitialia resideat. Quam capitulum sequenti die qua fuerit congregatum: facere tenent. Quod si die predicta non fecerit: ministri puitialis puitie: ex tunc ad generale pertineat. Confirmatio autem vel infirmatio dicti puitialis: fiat per generale cum consilio discretorum de ordine: prius tamen a dicto generali examinatione dilata: et quod si fuerit infirmata: ad capitulum puitiale electio revertatur. Si autem vacaverit generalatus: dicitur quod vicarius ordinis faciat predictam confirmationem. Et quod in destitutione puitialium: id observet quod presertim est in ordine. ¶ Insuper ponit certam specialitatem circa electionem puitialium hybernie et grecie: huius romaniceque idem est: volentes quod quicquid in contrarium acceptatum fuerit: sit irritum et inane. ¶ Item in supradicto capitulo generali ordinatum: quod confirmatio puitialium: pertineat ad puitialem: qui tunc fuit officium suum cum diffinitioibus. Et per bullam vintonis quod non possit esse nisi triennialis.

¶ An prohibitio regule nostre quo ad monasteria montalium: intelligat de solis inclusis.

Nico. iij. s.
¶ Denique quod.

¶ Vigesimo primo. dicitur: quod hec prohibitio generaliter intelligitur de quarantibus cenobijs montalium. Et quod nomine monasterij: intelliguntur claustra domorum et officine interiores. Ad alia autem loca ad que seculares committere accedunt: pertinent fratres causa predicacionis facienda: vel elemosine petende accedere quibus id a suis superioribus: per suam fuerit maturitatem et idoneitate processum. Exceptis semper monasterijs inclusis: ad que nulli datur accedere facultas: sine sedis apostolice licentia speciali. ¶ **¶ H. D. V. J. Q.** Quid clarissime: quod manifestus potest dici vel explicari: ad ostendam prohibitionem ingressus monasteriorum quarantibus mulierum: presertim ego nescio qua ratione ne aliquid potuit credere vel dicere: quod ista prohibitio non includebat cenobia sororum tertij ordinis: cum papa dicat non solum de inclusis sed de quibuscumque cenobijs. Congregationes istarum: nonne sunt cenobia? Cenobium enim est communis habitatio plurimorum ad simul habitandum et comedendum. Et si vultis quod dimittamus grammatice: interrogemus sanctum Bonaventuram quod de hoc senserit. Dicit namque: quod hec prohibitio de omnibus domibus montalium intelligitur. Et licet strictius prohibeat quo ad montales sancte Clare: tamen ubi est maior pe-

Adverte ad
infra scripta de
ingressu mo
nasteriorum
montalium.
¶ Sanctus Bo
naventura.

riculum colloquij: sibi prudentius obuiari debz. Et sicut monachi sunt nō solum collegiati: vtz et solitarij: sic et monache seu moniales intelligēde sūt. Et he. s. solitarie sunt vitāde sicut collegiate: et amplius: ppter maius piculū solitudinis: ex pcedētis thenore pcepti: vt dicit idē sc̄tus se eximare. Hugo aut ait. Ad monasteriū nō facit domoz ambitio: s; continua regularitū psonarū habitatio: ecclesiasticis maxime seu diuinis officijs dedita: p̄fertiz cū oratoriu est in loco. Vbiq; tñ putde speciale hitaculū monachaz speciali euitat. Oia qdē habitacula siue p̄soria monachaz euitāda sunt hec hugo. Sed cū habeam⁹ aplicā determinationē idiuuiduo: ad qd alios adducim⁹ testes: ad apli⁹ quincēdū: Dicit em̄ Eugeni⁹. iiii. qd quo ad accessuz et igrēssuz monasterioz soroz tertij ordinis: ita se habeāt frēs sicut cū monasterijs. S. Clare: vt hēt in monumētis ordis fo. xlvi. Et i sc̄da imp̄ssioe p̄ errore ista bulla nō fuit imp̄ssa. Et ita illd breue Lēois. x. qd hēt in Supplemento. fo. xvj. qd p̄ supponit: imo dicit qd igrēssus ad mōasteria soroz tertij ordis nō ē phibitus: ē subiecti: et p̄cessit ex min⁹ hā relatione. Itaq; sub p̄cepti d̄strictione specialit phibitū ē frīb⁹ minorib⁹ igrēssus ad clausuras quarūcūq; mōialiu. Ac ēt ḡnialiter oib⁹ xpi fidelib⁹ phibet frequētia mōasterioz i. c. mōasteria de vita et ho. cli. ¶ Ad d̄dit ē p̄ Gregoriū. ix. ex̄cōcātio ip̄o facto p̄tra intrātes monasteria. S. Clare. Quā aggrauat Eugeni⁹. iiii. sibi r̄uādo absolutiōne: vt habeat. fo. xxxix. i sc̄da imp̄ssioe. Et sic absq; speciali licētia pape null⁹ pōt intrare dicta mōasteria. S. Clare. Et frēs minores nō solū. S. Clare: vtz et quarūcūq; vt dicitur est. Et i; in regula v̄banillaz p̄cessum fuisset qd p̄tector n̄ possēt dare licētia intrādi mōasteria. S. Clare: (alij a fratrib⁹) istam reuocatū est hoc p̄ Martinū. v. vt apparet in monumētis ordis fo. xxxviij. et in sc̄da imp̄ssioe. fo. xxxvi. vbi p̄inet: qd ḡnialis seu p̄tector ordinis: alicuius cuiuscūq; ordinis sit: nō possint dare licētia intrādi mōasteria. S. Clare. ¶ Igit̄ solū p̄nt intrare h̄ntes licētia specialē a papa vel a regula ipsaruz. Regula aut ipsaz monialū dicit: qd medic⁹ causa multū grauis infirmitatis: et minor: cū necessitas exegerit: illi q̄ occasiōe incēdij vel ruine seu alterius piculū vel dispēdij: seu p̄uēdis a violētia quorūlibz monasterio vel p̄sonis: aut p̄ aliquo ope exercēdo: qd cōmode extra monasteriū fieri nō pōt: intrādi p̄cedit licētia. ¶ De cardinalib⁹ aut dicit: qd cū reuerētia recipiā: et rogēt qd cū paucis intrēt. ¶ Ḡniali ēt p̄cedit ibi qd qñ celebrare ibidē voluerit: v̄l p̄ponere sorozib⁹ p̄bū d̄i: si qñ ei videbit̄ expedire: possit intrare p̄dicta mōasteria. S. Clare cū q̄tuor: vel qnq; frīb⁹ ipsi⁹ ordis. ¶ Cl̄sitor: et i his q̄ tangūt offm̄ suū: et opz exerceres: q̄ nō valēt extra fieri. Et dicit p̄dicta regula: qd dicit̄ visitator intrat cū duob⁹ socijs idoneis: qd ab Inuicē nō separēt. ¶ Cōfessor: et ipsaz qñ aliqua fuerit ita infirmitate detēta: qd ad locutoriu seu p̄fessorū venire nō possit: poterit intrare ad audiēdā p̄fessionē et administrāda alia sacramēta cū duob⁹ socijs: vel ad min⁹ vno idoneis: et oēs iduti saltē sup pelitijs. Et sic ēt se habeāt in aie cōmēdatiōe. Ad ex̄cōcāz p̄p̄rimo dicit qd nō ingrediat̄ sacerdos: s; exterius faciat offm̄: postea si subiungit: qd si abbatissē et conuētui visuz fuerit: qd intrat cū duob⁹ socijs indutis: modo sup̄dicto: et sepulta mortua: ex̄p̄t sine morā. Et si visum fuerit

Hugo

Que p̄sone.
Et quō p̄nt
intrare clausu-
rā monaste-
rii monialū.

Speculū fratrum minorū.

abbatiffē z cōuentū: q̄ p̄aperienda ſepultura: vel poſtea coaptāda op̄z all-
quem intrare: ſit licitū p̄feſſori vel alicui alij ad hoc idoneo z honeſto cuꝝ
duob⁹ vel vno ſocio intrare. ¶ Et q̄ fr̄es minores ſine ſpeciali licentia non
p̄ſit intrare: z licētia in oib⁹ caſib⁹ ſupradictis (excepto qđ ꝑcedit ḡnali) eſt ge-
neralis: vtz p̄ cōfeſſorib⁹ clericis ſiue alijs: ideo Gregori⁹. ix. in ſpecie ꝑceſſit
fratrib⁹ minorib⁹ deputatis obſequijs monaſterioꝝ monialiu ſctē Clare
vi. p̄ ope exercēdo monaſterioꝝ: vel illis ꝑſeruādis ab incedio: ſeu latronib⁹
defendēdis: aut p̄ ꝑfeſſionib⁹ audiēdis: z extrema ſunctione: z alijs ſacramē-
tis: infirmitate cogēte adminiſtrādis: ac ſepeliēdis corpib⁹ decedētū: ꝑc ſint
intrare: put dictū eſt q̄ in regula ꝑdictaz ꝑtinet. Habet iſta bulla. in ſecūda
imp̄ſſione. fo. cxxxj. ¶ Sed aduerte: q̄ excoꝛdicatio nō intelligit cōtra ingredien-
tes alia monaſteria q̄ ſctē Clare z ſancti Diſci. Et ꝑpterea ſi frater minor
traret aliud monaſteriū: lz eēt trāſgreſſor ſue regule: nō tñ excoꝛdicatus niſi ꝑ
capla vel platos imponeret. ¶ Et tñ vtrum fr̄es minores incurrāt excoꝛca-
tionem intrādo monaſteria tertij ordinis: cum dicat Eugenius (vt ſupra dī-
ctum eſt) q̄ fr̄es ita ſe habeāt ſicut cum monaſterijs ſanctē Clare: Dicūt ali-
qui q̄ nō: q̄ illud de Eugenio quo ad excoꝛcationem: ꝑōt intelligi de tertia-
rij ſeruātib⁹ clauſurā. tu videris. ¶ Et lz alique cōceſſiōes inueniant in li-
bris ordinis vel alibi: in aliquo relatātes ꝑdicta: tñ (ſicut eſt cōfeſſio ita abſo-
lutio) cum fr̄es minores teneant ex uoto nō intrare monaſteria aliqua ſine li-
centia ſpeciali dñi pape: z ꝑceſſiones ꝑdicte ſunt forte ḡnales z ſine cauſa le-
gitima z ꝑ ſenſu religioſis obtente: q̄ quātum valēt: ꝑc ſentia reſcripta dicat:
z ꝑlati ordinis declarant: licet hoc iam non oporteat: cum Leo. x. nouiſſime
circa hoc ꝑuiderit ꝑ breue dicens. Qđ lz ꝑ regulam ſctē Clare: z regularis
ſtatuta: ꝑuide fuſſet ꝑuſum: qñ z quō intrādum eēt clauſuras monaſterio-
rum: q̄ tñ rectores z cōfeſſores monialium: latius q̄ debebāt: z min⁹ timo-
rate licentijs ꝑpoſtolicis: nō exiſtente illo neceſſitatis caſu: ſed ꝑ quolibz leui
cauſa vtebāt: ſub eterne maledictionis interminatione: in virtute ſanctē obediē-
tię ꝑhibet: q̄ nullus frater: aut alius cuiuſcūqz ꝑbeminētie aut officij ſit iter
fr̄es: monaſteria ꝑdictarum monialium intrer: niſi in caſibus in eaz regu-
la z conſtitutionib⁹ ordinis ꝑtentijs. Non obſtātib⁹ q̄buſcunqz ꝑuilegijs
z c. Et ita intraturus dicta monaſteria: ſi vult euadere trāſgreſſionem ſue re-
gule: z laço cēſurarum: legat ꝑmo reglam ꝑdictarum monialiu: z videat
ſi caſus ꝑ quo vult intrare ē de ꝑtētis ibidē: quos ꝑpterea hic ſupra poſuim⁹
ſicut in regla iam dicta ponunt: z ꝑ Diſidictū. xij. in ſuis ꝑſtitutiōib⁹ ſpecif-
ficant. Et ita nō ē fidēdū in ꝑceſſiōib⁹ ꝑteritis: aut ꝑſuetudinib⁹ corruptis.
¶ Duo ad accēſſuz tñ ad loca ad q̄ communiter ſeculares accēdūt: poſſunt
ꝑuinciales licentiare ſubditos ſuos: cōſideratis ꝑſonarum ipſoꝝum quali-
tatib⁹: z cauſis rationabilib⁹: z legitimis exiſtētib⁹: ad monaſteria q̄cunqz
etiā ſanctē Clare. Hoc apparet ꝑ duas cōceſſiōes q̄ habent in ſupplemen-
to ordinis. Prima eſt fo. xcix. conce. cccclxix. Scda eſt. fo. e. cōce. cccclxxxvij.
Prima iſtarum nō eſt in libris ſancti Donu mētoꝝum ordinis. Scda eſt in ſecun-
da imp̄ſſione. fo. lxxix. conce. cclj. Inferiorib⁹ autem ꝑlati: etiā ſi ſint cuſto-
des: nō inuenit cōceſſum q̄ poſſint licentiare ſuos ſubditos ḡnālꝛ ad ꝑdicta

857
Queſtio.
 Utrū ingre-
 dientes mo-
 naſteria ter-
 tiariorū ſint
 excoꝛicati.

**Aduerte ſe-
 quētia circa
 accēſſum ad
 monaſteria
 monialiu.**

loca exteriora: bñ tñ incertis casibus. Nec pro pdicatione: z elemosyne pessione: z hoc ad certa monasteria: prout videri poterit in s'donumentis z in Supplemento. fo. Nec decipiat q' ex illa pessione Nicolai. v. z Bñ. ij. in q' bus continet: q' frēs qñ mittunt possint de licentia suoz platorz ire zc. Nā illa se restringit z limitat: dicēs: possint intrare z pdicare. scz in locis exteriorib'. Nā vult dicere: q' pñt ad pdicandū intrare loca pdicta qñ mittūt. zc. z nō gñaliter p quacūqz causa. Et in illis casibus: pñt plati inferiores phibe re predictā licentiā p supiores: vel capitula: sicut burdegalie in. c. gñali factū fuit: z frēqñter fit: vt hoc specialiter reuect ministris. ¶ Attendendūz tñ est: vtrum q' pñt licentiā dare suis subditis: possint licentiare seipsoz: Et videt q' non: p argumentū a sili. Nam lz cōcessum esset ministris z custodiibus q' possint abfoluere a certis cenfuris suos subditos: z dispensare tñ ppter hoc non minus obtenta fuit alia concessio: q' id qd poterāt cū subditis: possent confessores p ipsos electi cū dictis platis. Ut habet in marī magno. ¶ Item lz epī supiores: z alij prelati inferiores immediate exempti possint abfoluere suos subditos: tñ ad hoc q' possint ipsi abfolui ab alijs qñ supioribus suis: pcessum fuit p pūlegiū. c. vltimo de peni. z re. ¶ Item nemo seipm baptiza re potest. c. Debitū. de baptis. Nā nemo generat nec regenerat seipm. Et sic videt hoc gñale pro alijs casibus z dispensationib': vcz. q' prelati q' habent supiores: habeāt licentiā ab eis: vt sui pcessores possint cum ipsis facere q'cqd ipsi possunt cum suis subditis. Nam dispensatio requirit cause cognitionē: z nemo potest esse iudex in causa sua.

¶ De testamento bñi francisci pñs nostri.

Vigesimo scdo. dicit: q' frēs nō tenēt ab obfuarā testamen
ti: qd dī fecisse bñs franciscus.

¶ De reuocatione pcedentiū declarationum.

Vigesimo tertio. dicit: q' in oibus z singlis articulis hic in
ista declaratiōe pntis (lz in alijs lris apli-
cis inueniant ipsi vel eoz aliq' ista pntutio ordinatio z declaratio tñ a fratribus inuolabiliter z pñse obseruet. ¶ **AD VIIJO.** Et p pñs. Dicit: q' in articulis hic pntis: reuocat declarationes suoz pdecessoz: scz Bego. ix. Inno. iij. Alexan. iij. Bego. x. z si q' alie lre inuenirent antique cōtinentes aliquem articulum hic contentum. In articulis autem alijs: in suo manent vigore. Et solum sunt tres. s. de expulsione incorrigibillium. Et q' frēs possint se conformare in diuino officio cum alijs. Et q' regula nostra q' dicit q' frēs peccantes teneant ad ministros recurrere: intelligat de manifestis prout supra. Aduerte tñ: q' nō popterea tollit quin capitula possint reuare occultata: sicut per constitutiones habemus. Et adhuc prelati z Guardiani possunt reseruare casus prout Alexan. vj. concessit. Vide in Supplemento. fo. l. Sed quantum ad Guardianos reuocatum est iam per capitulum generalem celebratum Assisij. s'd. D. xxvj.

¶ Quod legat ista declaratio in scolis. Ex qua apparet regulam frñi minorum esse sanctam z perfectam: quam approbat.

Nico. iij. §
Letez cū scē
memorie.
Nicolao. §.
Ad hec.

Addito.

Nico. s. Eū
igit ex pmissis.

Vigesimo quarto. dicit: qd cū ex p̄dictis cū multa matu-
ritate p̄ ip̄z discussis: appareat regulā
fr̄m̄ minorū esse nō solū licitū q̄nimo sanctā z p̄fectā: illā z declarationē istā
approbat z p̄firmat: z vult existere p̄petue firmitatis: p̄cipiēs districte in v̄tu-
te obedientiē: qd̄ legat̄ in scolis sicut alie decretales. ¶ **AD B̄T̄T̄O.** Et ita
voluit esse notā toti mūdo. Qd̄ si attēderēt aliq̄ (facta collatione cū extraua-
gātib⁹ Jo. xxij.) intelligerent quāti eēt vigoris: z nō imp̄merēt illas de no-
uo cū alijs extrauagātib⁹. Maxime cū (z si aliq̄n̄ valde potuissent esse) iam
v̄tu est qd̄ reuocate sunt: in quā v̄ t̄gere p̄sit statuz fr̄m̄ minorū: vt̄ apparet in
p̄mo cap. p̄stitutionū q̄ vocant̄ Martiniane: in v̄si. Itē quo ad votū paup̄-
tatis. Qd̄ etiā approbavit postea Martin⁹. v. vt̄ habet̄ in monumētis ordi-
nis. fo. xxxvij. Et in sc̄da imp̄ssione. fo. xxxvj. Et aliq̄ alij summi p̄tiffices
postea receperūt in se p̄petuatē z d̄n̄m̄ rex q̄bus fr̄es v̄tunt: vt̄ Leo. x. put̄
habet̄ in Supplemēto. fo. xv. Et hoc idē Nico. v. on̄dit p̄ quandā bullaz q̄
habet̄ Calisoleti sub plumbo.

¶ Pōnit modū legendi istā declarationē: z penas cōtra
aliter facientes: z cōtra mordentes z detrahētes &c.

Nicola⁹. s.
Glossantes.

Vigesimo quinto. Precipit sub pena excoicatiois z p̄ua-
nois officij z b̄n̄ficij: vt̄ cū legi p̄gerit
p̄sentē p̄stitutionē: si det̄ ad l̄ram exponat̄: nō adducēdo p̄cordatū: p̄trarie
tates seu diuersas aut aduersas opinioēs &c. Et ne detorq̄at ad aliud q̄ ipsa
intēdit̄ vel deprauet̄ ei⁹ intellect⁹. Nec fr̄at̄ glose sup̄ ipsam: nisi q̄stū gr̄ama-
ticaliter sufficiāt ad h̄ndū l̄ratē sensuz. Et qd̄ glossas illā in scriptis aliter
q̄ dictū est: z lectores seu doctores cū docēt̄ in publico: deprauātes deliberate
z ex certa sciētia intellectū hui⁹ d̄claratiois: z faciētes cōmētū. Scripturas
seu libellos: z determinātes in scolis: seu p̄dicātes p̄tra p̄dictas: seu aliq̄d̄ p̄e-
dictoz: excoicatiois sentētiā incurrāt: nō absoluedi: nisi p̄ papā. In sup̄ vult
deduci ad suā noticiā tam p̄dictos excoicatos: q̄ quoscūq̄z p̄tra p̄missa fa-
ciētes. Sz qd̄ si qd̄ apd̄ aliquē sup̄ his ābiguitatis emerferit: ad sedē aplicaz
deducat̄: cui⁹ est talia interpretari. ¶ **AD B̄T̄T̄O.** Joā. xxij. cōs. p̄hibito-
nes z penas p̄dictas: tam latas q̄ cōminatās: z eoz effectus suspēdit: dices.
Tū p̄ suspensionē h̄m̄ōi: nequāq̄ licentiā cuiq̄z intendim⁹ impartiri: qd̄ cō-
tra regulā fr̄m̄ p̄dictoz dogmatizare. scribere seu determinare. p̄dicare seu
p̄raue loq̄ liceat publice vel occulte: q̄nimo hec oibus z singlis: auctoritate p̄-
dicta districte inbibemus.

¶ Et q̄ locū aptū sub declaratione nicolai nō inueni-
mus: posuim⁹ in fine hoc qd̄ de ieiunio Clemēs dicit.

Clemens. s.
In. s. De in-
de cū duob⁹

Clemens. Declarat vt̄ illd̄ qd̄ dicit̄ regula n̄ra: qd̄ fr̄es nō teneāt
ieiunare alijs ip̄ib⁹ q̄ in ipsa exp̄missis: intelligat̄ p̄ter q̄s
in ieiunijs ab ecclia statutis. ¶ **AD B̄T̄T̄O.** Querūt aliq̄. Utrum ad iei-
niū quadragesime maioris teneant̄ fr̄es duplici obligatiōe. s. nō solū p̄ ius
cōs̄: sed et̄ p̄ regulam: Aliq̄ antiq̄ expositores regule dixerūt: qd̄ sic. Tamen
videt̄ ex ista declaratione Clemēti: qd̄ nō. Nam specificādo eḡpollentia: di-
cit̄ qd̄ ieiunēt̄ a festo oim̄ sc̄oz z sextis ferijs: z de quadragesima nullā men-

tionem fecit. Nisi dicat: qđ satis hoc dicitur Clemēs specificauit: qđ dixit: qđ vbiq; in regula ponit hoc vbu: teneant: est obligatoriu. Et in regula a p̄trario sensu videt ponit: teneant: qđ dicit. Alijs autē t̄p̄ib⁹ nō teneant: s; sup̄ple: teneant in specificatis. Atq; ego plus declinatē ad p̄trariā positōem ex rigore simonisi: ex scrupulo trepidare. Nec videat cuiq; hec q̄stio sup̄flua. Prodest enī hoc scire: ad hūc finem. Nā dicit doctores: qđ non tenent frēs ad ieiunia ecclie: donec sint etatis debite. nō sic autē ad ieiunia regule: naz ad illa statim emisso voto sunt obligati.

L q; apostolice declarationes

supradicteno tetigerūt aliqd circa seq̄ntia obligatoria: ideo qđ doctores exponētes regulā n̄fam: dixerūt. subūgendū ē. Et nota qđ qñ allegat aliqs expositoz (nisi aliud dicat) ē sup̄ tali passū regle in toto isto speculo.

Quod non licebit eis de ista religione exte.

C Sanctus Bonauētura. Super pre-

S. Bonauētura.

dicta vba dicit. Duplex est exitus. Unus ad sc̄lm vel ad laxiorem religionem. Scđs ad altiore gradū siue strictiore religionem. Prim⁹ in oi religione est d̄nabilia. Scđs laudabilis: vbi est possibilis. Sed p̄fesso hāc religionem est impossibilis. Qđ nisi papa supponeret in regula p̄mittēs: z nullo mō licebit zc. nō subūgeret: q; s̄m sc̄lm euāgelium: nemo mittēs manū ad aratrum: z aspiciēs retro: apius est regno dei. Si igit̄ non lz exte: q; non lz retro aspiciēs: ergo oīs alia religio huic est retro. Et apostate sunt oēs ab hac religione: ad quācūq; aliā trāsēntes. Qđ si de licentia aplica glorient: p̄ certissimo sc̄ti: p̄tra hāc d̄ni sentētiā (Nemo mittēs ma. ad ara.) papā n̄bil facere possē. Qđ si mēdacis interuenientib⁹: aliqd p̄tingat p̄ tales a sede aplica impetrari: nō est eis excusatio: s; accusatiōis duplicatio: dū mendacio t̄m p̄fem circūuenientes: sue q̄runt apostasie palliū: q; in votis nō dispensat: nisi vbi suggerit pietas: z rōnabilis eq̄tas recompēlat. Et peccāt mortāl̄ eos recipientes z p̄sentētes: sicut apostasie facin⁹ p̄mouētes. ¶ Sed qđ dicem⁹ de his q; assumunt ad ep̄alem dignitatem: R̄hideo (vt inq; dicitus sc̄s) q; si coacti ab ecclia: inuitabilis necessitate suscipiāt p̄dictum regimē aiaz: nō sunt reputandi ab ordine egressi. Si quantū in eis est appetūt in sinu ordinis cōfoueri. Si t̄n facerent nō coacti: sed vt fugiāt erumnas paup̄tatis z ordinis rigore: credo eos in illius partē cessuros: q; dixit Sedebo in mōte testamēti: in laterib⁹ aglonis. Nec sc̄s Bonauēt. ¶ **ADDE** ¶ **ADDE** ¶ **ADDE**. Quanto ergo amplius hoc erit vex de Ep̄is titularibus: q; vix hoc obtinere p̄t: nisi symonia p̄cedenti: nec exercere sine ipsa subseq̄nti. ¶ Et alius expositoz ait. Nota q; tam proprio statu: q; pape mandato: ac etiam Euangelico testimonio astitit ista regula: oēm licentiam exvendi p̄fessoribus eius penitus interdicitam. Ex quo habes determinatum: an fratri minorū licitus sit transitus ad Cartusenses. q; s̄. minime s̄m rei veritatem.

Additio.

Quod obediant suis ministris.

Quod frēs non fiant compadres. &c.

Sanctus Bonaventura ait. Scito

hic phiberi omne frīm ad mulieres cōmertiū: de quo posset fratrib⁹ scādalū gnari. ¶ Et Hugo dicit q̄ pnt frēs picilitatem puez baptizare: saltez vbi alia deest psona q̄ possit hoc aut velit facere. Charitatis em̄ pceptum quo proximum diligere tenent: maxime in re tam spūali aut necessaria subuenire nō intēdit sc̄tus frāciscus: nec potuit irritare. Ubi autē nō cogit necessitas: non est nisi officij baptizare. ¶ **A**LTER p̄formitatum. Nisi ad sit necessitas: vt si puer esset in mortis articulo z nullus esset q̄ posset eum baptizare. Prohibitio em̄ regle nre est: vbi nulla habet necessitas. Cū in quodam capitulo famillie cūmōtane anno. M. cccc. lxxix. declaratū fuit: q̄ frater sacerdos i extrema necessitate: p̄t baptizare aliquē: dum modo nō ad sit alius sacerdos: etiam in p̄sentia viroz secularium laicoz.

Hugo.

Autor cōfor-
mitatum.

Quod clerici faciāt diuinū offm̄ s̄m ordinē sc̄tē
Romane ecclesie ex quo h̄e poterūt breuiaria.

Sanctus Bonaventura. Ex quo. s.

officio h̄e poterūt &c. Quattuor magi i z auctor p̄for. dicit. Ex quo. s. tempore h̄e poterūt breuiaria. ¶ Et sc̄tus Bonauētura ait. Ideo sc̄tus frāciscus voluit frēs suos ordine Romane eccle in dicēdo officio tenere: q̄ optabat religione suā vestigijs p̄dicte ecclesie copulare: sc̄tes eam in medietate esse celesti curie. ¶ **Q**UATUOR magistri dicit: q̄ leuitas est in nob̄ maxime rephendēda circa mutationē diuinū officij. ¶ **H**UGO. Offm̄ sc̄tē Romane ecclesie: tanq̄ valde autenticū: magna nob̄ est cura seruādum. Beat⁹ em̄ frāciscus: frēm nō catholicū: vel diuinū offm̄ s̄m Romanā ecclesiā nō faciētem: sūt pena puniri volebat. Nō decet vt cātus z vsus ecclesiastic⁹: fieri hebeat s̄m arbitrium diuersoz. Sed s̄m instituta mator. Erubescat i cōsiderata sup̄sticioz p̄sumptio: q̄ regule sanctorū officijz cōditoz ordinationi deuote solides: singularitates suas: quasi magis deuoti p̄ponere nō verent. Nūc in s̄ra. Nūc in cātū. Nūc rōne fasti. Nūc p̄uilegij. Nūc p̄suetudinis: quā qlibz sibi confingit obtētū: paulatim a regulari recedentes officioz auferūt ordini necessarium ex regula sc̄tē Romane eccle mox. Quā obxem iuxta mator senētiarum nō est s̄ribus p̄ p̄uilegia impetrata: in officio vt in alijs: absq̄ vigēte causa recedere ab intētiōne regule quā vouerūt. Dispeſationes quoqz: vnitatis mox z cordium portāt sc̄siones: dum quod vn⁹ impetrat alijs refutat. Hec Hugo. ¶ **A**LTER p̄formitatum. Ex quo h̄e poterūt breuiaria. s. missale z nocturnū sc̄dm̄ quattuor magistros. Frēs em̄ celebātes alias festiuitates ab hijs q̄ sunt in kalēdario: aut de q̄bus non dicit rubrica breuiarij: peccāt grauiter: in tm̄ q̄ ē si papa faceret de aliquo sc̄o q̄ non est in kalēdario romano: non tenent frēs facere de illo: nisi ipse mā daret. ¶ **H**UGO. Frēs itaqz nō ad dñi pape vel cardinaliū offm̄: sed vt regula exprimit: ad Romane eccle ordinariū: seu breuiariū. Et non ad variationes: si quas dñs papa (prout vult) facit: nisi idem facere preceperit. Et m̄

iiij. magi.
S. Bonauē-
tura.

Hugo.

Autor cōfor-
mitatum.

Hugo.

f iij

Speculū fratrum minorū.

nus ad id quod faciunt Cardinales. Non enim per votum ad officium Romane ecclesie astringuntur: sicut nos.

Quod non debeat egrotare: nisi manifesta necessitas te cogant. Equipollens.

Sāctus Bonauētura non debeant (in)egrotare: et per quos nec bigare aut quadrigare: nisi manifeste necessitate: per litteras vel impediti itineris: negotij vigētis: vel infirmitatis cogētis. Et ut alius expositor dicit. Pro negocijs nro statui non personis: nulla est nobis egrotandi necessitas: sed potius fugiendi.

Si qui frater in infirmitatem ceciderint. Habens vim precepti.

Sāctus Bonauētura. Hoc ad charitatem pertinet. Uti ecclesiastici. vij. Nō te pigeat visitare infirmos: ex his enim in dilectione firmaberis. **ARTICULUS** 2us. Debent fratres (ut patet) fraterne subuentione necessitati. Alioquin non solum offenderet regulam: sed seipsum. Qui enim debitum fratris auxilium subtrahit: ipse ad idem sibi (cum filius indigeat) subtrahendum: suo alios exemplo disponit.

Quod vbi cunq; sunt fratres: qui sciunt. etc. Equipollens.

Sanctus Bonauētura. Vbi cunq; sunt fratres qui sciunt. scilicet per experientiam: et cognosceret per rectum iudicium. Se non posse regulam spiritualiter obseruare. hoc est in his precipue que spiritualia sunt. ut tranquillitas cordis: puritas conscientie. Non posse inquit: vel propter temptationum grauitatem periculosam. ut ex consortio mulierum. vel non posse: quantum ad corporis necessaria: si non possent haberi: salua ordinis puritate. vel propter filia. Teneant recurre: per se vel nuntium. scilicet forma statutorum ordinis obseruata in eundo. Quia propter istud debitum: non est que exemptorum a obedientia statutorum. **QUAESTIO** 2^a. **ARTICULUS** Magistri dicunt: quod spiritualiter non posse obseruari: potest intelligi aut non posse seruare regulam secundum suum rigorem: siue secundum suam puritatem: vel sine occasione prima ad penam. Alijs autem videtur: quod illud referendum sit ad locum: ut quod ipsi est annexa proprietatem: vel cura animarum: ad quam ratione loci fratres necessario tenent. **ARTICULUS** Concordat cum quattuor magistris: addens quod beatus frater sciscio mos sunt dicere. Spiritualiter fieri quod pure et religiose non valet. Sunt autem que et si corporaliter: non tamen spiritualiter seruant: dum spiritu erroris imbuti: statum ordinis et que alij fratres spirituales agunt: ipsi spernunt: ac omnia iudicant. Nec se nec eos secundum regulam viuere arbitrantur. Ubi ergo charitatem: castitatem: paupertatem: quietem mentis ad deum: vel alia que sunt regule: periclitari seu notabiliter impediri: vel certe intollerabilem alicui sua debilitate vel alia necessitate rigoris esse: vel aliquem in predictum erroris spiritu incidisse contigerit: fratres non solum ad puicitates: sed ad suos quoslibet indistincte ministros: secundum regulam habent recurrere. Debet tamen recur-

Acto: & cofor
mitatum.

iiii. magi.

Hugo.

rens certitudinē fuisse cause: & grāuamq; societate hē. Pnt ergo frēs ad mīnīf
stros recurrere: qñ aliter inferiorū subsidio: nō pnt regulā spūaliter obserua
re. Nam supflue ad maiorem platiū recurrūt: quū p̄ minorē eque indigenti
utiliter subuenit. Nec hugo. Quasi idē dicit Actor: p̄formitatum. ¶ Ad Marti
niana ponit casus p̄ q̄b̄o recurrendū est ad ministrū zc. ¶ Et idēz approbat
brūs Bernardin⁹ in quadā epistola: dicens. q̄ excessus supfluitatis z curio
sittatis: nō ē sufficiēs causa recedēdi de loco: nisi fuerit de aliq̄d de his p̄pter
q̄ non pōt regula spūaliter obseruari: s̄m declarationē Ad Martini. v. vcz: qñ
loco est ānexa p̄betas seu cura parochialia exercēdi: vel si moxē frēs in lo
co p̄tra volūtate dñi loci. vel qñ opz facere p̄gregatiōes z q̄stus inhonestos:
p̄tra puritatē regule z vsūm gñalem ordinis. vel p̄pter inhonestam societa
tem: seu importabile s̄ribus: p̄sertim infirmis z rudibus. vel p̄pter similia.
Et quod sit simile. Cum sit indeterminatum: relinquit iudicio prelato
rum. Nec Bernardinus.

¶ Quod si qui fr̄m insigante inimica mortaliter
peccauerint zc. Habens vim p̄cepti.

Gregorius. ix. Innocētī. iij. Alexā

der. iij. declarando dixerūt: hoc pertinere ad manifesta nū z publica pctm.
Quod etiam sc̄s Bonauētura sic intellexit. ¶ Et Ad Hugo. Mo tamē
p̄pter hoc excludit quin platiū possint reseruare casus de occultis: sicut quo
tidie sit: z in p̄stitutionibus p̄tinct. ¶ Hugo. De q̄bus ordinatū fuerit iter
frēs sc̄z in cap̄o gñali vel puincialibus: q̄bus de qualitate ac numero pctō
rum: libere relinquit ordinandum: cum p̄ regulam exceptio nulla fiat. Pnt
igif capitula: gñale gñat: vel puinciale p̄ sua puincia: de q̄bus voluerit p̄ua
tis v̄l publicis ordinare. S̄z nō expedit p̄pter occulta: mittere ad ministrōs:
ne ex hoc p̄tingat occulta peccata manifestare. Et qñ recurrere necesse fuerit:
pōt fieri p̄ nunciū: si iusta causa excuset: z sui supioris est de societate. p̄uide
re. ¶ Et q̄ d̄r: q̄ recurant sine mora. Intelligit: cū ordinato aut debito mō
pnt. ¶ Et aduerte q̄ Alexāder. vi. p̄cessit siue declarauit: vt nō solū ministris:
sed custodes z etiā guardiani: possint reseruare casus: etiā de occultis. vt ha
bet in Supplemēto: fo. iij. ¶ Quattuor Adagi d̄ dicunt: q̄ ex isto passu regule
astruit: q̄ ministri hnt curā aiay: z pnt cōmittere vices suas. ¶ Sc̄s Bo
nauentura. Ipsi nō ministri si p̄l byteri sint. Qd̄ regulariter est tenēdū: cū
habeat curā aiay. Nam istud dictū fuit in ordinis p̄ncipio: in quo erat ra
ritas sacerdotū. ¶ Hugo. p̄tinet (ing) ad ipsos ministrōs: siue sint p̄sby
teri siue nō: auctoritas hui⁹ penitētie imponēde. Non em̄ p̄mittit eis: vt ex
traneos p̄fessores seculares vel religiosos assignet s̄ribus: sed tñ hui⁹ ordi
nis sacerdotes. Et multo min⁹ p̄ se hoc frēs pnt: q̄ sui iuris nō sunt: z ad p̄
prios tenent prelatos recurrere: non solum p̄ ius cōmunes: sed etiam p̄ p̄p̄iā
regulam quam vouerūt. Unde mortis periculo excepto. si q̄s contra p̄cep
tum z formam regule p̄ sedem aplicam approbatam: presumet confiteri:
non penitens: sed inobediens censere. Nec etiam peccata dilueret: s̄z auge
ret. Nullus quoq; sue regule z voti transgressor: exiēs: absoluit a peccatis.

S. bernardi
nue.

Additio.

Hugo.

iiij. magi.
S. Bonauē
tura.

Hugo.

f iij

Actoꝝ cōfoꝝ
mitatum.

ACTOR p̄fomitatiū. Nullis existentibus extra ordinē infm: nisi necessi-
tatis articulo: z deficientibus sacerdotibus eiusdem ordinis debent fr̄es cō-
fiteri. Aliter p̄fitentes augent peccatū: z inobedientes sunt: suā regulā trans-
grediendo. Ita q̄ nō pōt cōmitti p̄ platos ordinis q̄ aliqs confiteat extra
ordinē: s; dicti ministri vt ordinarij habeant potestatem delegandi: tamē sa-
cerdotibus ordinis.

Et q̄ supra facta est mentio de casib⁹
reseruatīs: ideo visus est oēs hmōi casus hic inferere: put̄ p̄tinent in p̄situtio-
nibus ordinis: vt q̄sq; caueat: ne in messem alienā falcē mittat.

Equitur summarīū casuum re-

seruatoꝝ ministris puñcialib⁹: a q̄bus q̄cūq; ex certa scien-
tia seu ex industria absq; specialia auctoritate absoluerit: pec-
catū mortale cōmitteret: itq; ipso facto: suspensus officio au-
diendaz p̄fessionū. Et si legitime fuerit p̄uict⁹: est carceri mā-
cipandus. Et ille quē attentauit absoluerē: manebit ligat⁹ vt antea.

Primus casus: est inobedientia contumax.

Secundus: detentio pprietarya quarumcunq; rerum.

Tertius casus est: lapsus carnis.

Quartus: furtum rei notabilis: aut frequenter iteratum.

Quintus: iniectio manuum violenta in quamcunq; p̄sonam.

Sextus: falsum testimonium in iudicio factum.

Septimus: cōpositio vel p̄iectio aut publicatio libelli famosi.

Octauus: falsificatio sigilli cuiuscunq; p̄sone notabilis.

Nonus: falsa criminatio: in infamiam cuiuscunq;.

Decimus: tactus impudicus z enormis.

Undecim⁹: incitatio vel sollicitatio ad pctm̄ carnis: si tñ sciēter fiat.

Atende q̄ a tribus seq̄ntibus casibus absoluens: non incurrit suspensio-
nem: sed alias penas supradictas.

Duodecim⁹: cū accusati ingrūt sciēter de noib⁹ ipos accusantiū. Nisi qñ
accusat⁹ de crimine: petat a plato: accusantiū noīa sibi reuelari.

Tertiusdecim⁹: cū qs deponit corā aliquo plato vt visitatorie: false ac sciē-
ter de aliquo crimine p̄tra aliquē fr̄em: vel ad hoc faciēdū aliā p̄sonā indu-
cit: aut reuocat false: seu ad reuocādū inducit: qd̄ vere depositū erat.

Quartusdecimus: reuelatio nominum accusantium accusatis: vel alijs
nescientibus: scienter facta.

Expliciuñt casus reseruati
ministris.

Sequitur. Et alij fratres teneantur
fratri Francisco z eius successoribus obedire. Et teneantur vnum generalēz
ministrū h̄re. Et ei teneant firmiter obedire. Habent vim p̄cepti.

Dndisalvus minister genera-

lis in tractatu sup regulā que edidit: sic ait. Obediētia gñalis ministris: iterat in regula: vt maioris ponderis et oneris. q̄ alioꝝ p̄sidentū ipsa agnoscat. Et lz qd̄ p̄tinet in .x. ca. rle. s. firmiter p̄ceptio fr̄ib⁹: vt obediāt suis ministris: dicat sc̄tus Bona. q̄ de puincialib⁹ ibi loquat: ac de alijs inferiorib⁹ p̄latis: q̄ de obediētia ad gñale: in p̄mo ca. dictū est (potuisset addere) et in octauo replicatū. Et tñ q̄ alij gñali intelligūt hoc qd̄ d̄: obediāt suis ministris: de oib⁹ p̄latis ordinis. Ideo hoc solū p̄ceptū de obediētia: posui supra nūerādo obligatoria. Et alia duo hñtia vim p̄cepti in nūeratiōe p̄dicta omisi. Pr̄imū. s. q̄ teneant obe. fratri fr̄acisco. Sc̄dm q̄ teneant ministro gñali obedire. ¶ Sup obediētia ministri gñalis q̄ ponit ca. viij. Querūt q̄tuor Maḡi: vtrū illud qd̄ ordinat in capto gñali circa coarctatiōe p̄tatis gñalis ministri: possit ab ipso immutari et p̄rariū p̄cipe. R̄sident q̄ si caplm̄ gñale ad vitanduz seu puidendū religiois piculū: coarctauerit gñalis aut puincialū ministrorum p̄tātē: et aliqua alia salubria ordinauerit p̄ fr̄es gñaliter obseruāda: p̄ gñales ministrū nō poterit infirmari. Et q̄ pari rōae. qd̄ p̄ capm̄ gñale in hoc casu fuerit ordinatū: non poterit: si p̄ pontificē fuerit approbatū: p̄ solis inferiores aliquatenus immutari. Nec illi.

Quattuor maḡi.

¶ Quod vnū de fratribus istius religionis: teneant habere gene. ministrum. Habens vim p̄cepti.

Actor p̄formitatu. Sc̄dm q̄ cū quolibz coꝝpe: duo eē capita sit diffor-
me naturalit̄a in coꝝpe religiois: vt vcz nō sint ibi duo capita s; vnū.
Et sic mādat b̄tus fr̄aciscus qd̄ fr̄es vnū de fratrib⁹ istius religiois teneat
b̄re gñalē ministrū. **HUBO.** Voluit sc̄us fr̄acisc⁹ vnitatis amator: vt fa-
milia sua poneret sibi caput vnū: et toti⁹ ouilis sui fieret vn⁹ pastor. Itaq̄ te-
nent fr̄es: vnū cui semp obediānt b̄re gñalē ministrum.

Hugo.

¶ Quod in capitulo penthecostes teneant ministri puinciales conuenire. Habentes vim p̄cepti.

Dota qd̄ custodes: d̄recte nō sunt sub ista obligatiōe: s; p̄ quandā p̄se-
quentiā. s. in q̄tū si oportuerit fieri noua electio p̄pter mortē vel de-
positionē gñalis: tenent ad hoc sicut ministri. Et q̄ in quolibet gñali
capto: ingredū est de sufficiētia ministrū: ad oia capla: custodes ire debēt.

¶ Quod si aliquo tpe appareret vniver. mi. p̄dictū ministrū nō esse sufficiētē: teneant aliū eligere. Hñs vim p̄cepti.

Et sic nota: qd̄ sub pena p̄c̄li mortalis: tenent ministri et custodes: amoue-
re in sufficiētē ministrū generalem.

¶ Qd̄ fr̄es teneant ieiunia regle obsuare. Hñs vim p̄cepti.

Aduerte: qd̄ ad ieiunia regule n̄e: sunt astricci fr̄es duplici obligatio-
ne. Prima q̄ hñt vim p̄cepti. Sc̄da q̄ hñt eq̄pollentia p̄ Clemētē
q̄ntum declarata.

¶ Quod si qui fratrum voluerint ire inter
Sarracenos. &c.

Speculum fratrum minorum

Occurrunt aliqui hic continent duo obligatoria. Unum quod volentes ire ad infideles petant licentiam. Sed hoc ut supra dictum est potius videtur preceptum iuris communis: ne vadant a postulate. Alter quod ministri nullis eundi licentia tribuant nisi eis quos viderint esse idoneos. Hoc posset dici obligatorium per regulam quod est inhibitorium ut supra dictum est.

Et sic terminat succincta declaratio eorum ad que regula nostra obligat.

Sequitur introductio pro articulo pecunie: et modo congruo necessariorum solutionis. Ac depositiois pecunie.

Dia in superiori sumario de declarationum regule nostre: permittimus: siue usque ad finem distulimus articulum ponentem casus et modos quibus observatis a fratribus: non possunt nec debent dici per se vel per alium pecunie receptores contra regulam vel sui ordinis puritates: ut Clemens. v. dicit.

Ideo nunc claris determinationibus Nicolai. iij. Clementis. v. persequentes difficultiter enim intelligitur: et ab aliquibus nequiter observatur: et in de totum nisi status ruina sequitur dictum articulum clariorum quo poterimus reddere. Et enim ignorantia: si cut et totum regule nostre: neminem ipsi professorum excusatur: immo platum dupliciter expulzat accusat quod tenet scire quod ad suum statum expectat sicut et ceteri tenentur quod nihilominus ea docere ex officio sibi iniuncto. Ne si cecum ducatur ceco prebeat: in foveam ambo incidant. Ergo in primis et supponendum: quod put in quarto capite regule nostre continetur: fratres nullo modo possunt recipere per se vel per interpositam personam denarios vel pecuniam. Fuit enim intentio beati Francisci: summamque affectavit: (ut dicitur per dicitur Clemens) professores sue regule: totaliter esse abstractos ab affectu et desiderio terrenorum: et specialiter a pecunia et eius usu totaliter in christos: sicut probat prohibitio de recipienda pecunia in regula septimo repetita. hec ille. Attendens tamen quod dicti fratres: aliquos habituri essent necessitates que sine pecunia nullo modo provideri possent: et ita necessitate: quod si de eis scriberetur non provideret: maximum incurreret detrimentum: ideo ne in humanum videretur: in eodem capitulo: curam illam stricte imposuit ministris et custodibus. Inter quos signanter specificavit: tamque precipuas et magis necessarias: infirmorum: et fratrum induendum necessitates. In quibus dicit beatus Bonaventura: quod sanctus Franciscus: alias maiorem intellexit. per istum tamen noluit vel denarios vel pecuniam recipere: dicti plati: sed dedit eis modum procurandi eas. scilicet per recursum ad amicos spirituales: quibus daretur noticia talium necessitatum. Ita quod non fratres: sed tales amici sumerent in se curam procurandi et providendi fratribus de eisdem necessitatibus. Fuit enim sua intentio: ut antiqua regule expositores dicunt: quod fratres sui per nulla pecuniaria procuratio: sub quocumque colore vel causa: personaliter comparerent: nec post eam procurantes irerent: nec de cuiusque rei emptio vel venditio se intromitterent: sed talia et similia: que mediante pecunia erant procuranda: non per fratres: sed per tales amicos spirituales deberent expediri. Ita quod fratres: put a regula eis imponitur: solum per se irerent per electionem ostentatim: et medicarent sibi necessaria: que simpliciter haberi possunt sine procuratio pecunie. Et antiqua primi presbiteri puritatis zelatores eiusdem regule: que fuerunt in principio

Clemens.

S. Bonaventura.

pio ordinis: sic suauerunt: et ita in multa puritate et conscientie securitate et pace ac laudabili exemplaritate vixerunt. Verum post modum dilatato ordine: et frigiditate spiritus feruore: fratres timentes non posse tali modo omnibus suis, prouideri necessitatibus: ac sedē aplicā per remedio recurrerunt. Quia de causa summi pontifices regulam exposuerunt et declarauerunt: et dictis fratribus modos et formas procurandi solutionem suam necessitatum posuerunt et determinauerunt: quibus fratres secure uti possent. Quorum primus fuit Gregorius. ix. q. ut ipse in predicta sua declaratione ait: ex longa familiaritate quam cum beato Francisco habuit: et incōdenda predicta regula et eius confirmatio obtinenda sibi assuit: plenam intentionem beati Francisci nouit. Secundo autem et tertio fuerunt Innocentius. iiii. et Alexander. iiii. Tunc quod ut dictum est declarationibus predecessorum Nicolai. iij. vti prohibemur. videamus quod ipse Nicolaus et sui successores circa hunc articulum declarauerunt. Et est sciendum: quod post predictum Nicolai quod profundius et clarius hunc articulum declarauit: Clemens. v. hoc confirmauit aliquid addendo et restringendo. Ideo per lucidiorē intelligentiam huius materie. Videndum est quod isti duo pontifices circa hoc dixerunt. Scilicet quod breuitati studemus: et ita omittentes sententiam in ista dicenda sibi extrahemus. Dicit ergo Nicolaus. iij. i. declaratio ne sua in. §. Ceterum cum in eadem ratio sit sub precepti districtioe prohibitionis: ne fratres recipere se vel per alios denarios vel pecuniam etc. In quo quod dicitur. §. quod videtur age re dicitur Nicolaus. Primo namque in hiis fratribus mutuum pertrahere dicitur quod fratres a mutuis pertrahendis abstineant. Secundo dicitur quod dicitur quod forma sub certo modo procurandi suas necessitates solutionem earum: cum dicitur. Possint ipsi citra cuiuscumque obligationis viculum etc. vsque ibi fideliter laborare. Tertio ponit quomodo debeat talis procuratio fieri. et hoc cum dicitur. Essantibus elemosynis. Quarto ostendit vnde et a quibus debeant fratres dictam solutionem procurare dicitur. Per elemosynas et amicos fratrum. Quidam ponit modum suadum in tali procuratioe solutionis. Et dicit certas rationes et modificationes suadas per dictos fratres: quod continetur in dicto. §. Ceterum cum suis personis vsque in fine. Deinde dicitur Clemens in sua declaratione sic ait. Cum predecessor noster. Nicolaus. cal. et modos posuerit: quibus huatis a fratribus: non possit dici peccata receptores: dicimus ipsos teneri cauere summo opere: quod per alios causas vel sub alijs modis: ad dantes pecunias non recurrant: ne si ceciderint ab ipsis attemptatum fuerit: transgressores precepti et re merito possint dici. Nam ubi aliquid alicui generaliter prohibetur: quod ex parte non procedit: intelligitur denegatum. Pro maiori tamen elucidatione predictorum est aduertendum: quod ad hoc ut fratres dictam solutionem suam necessitatum possint secure procurare: sunt predictas declarationes: tria principaliter sunt attendenda. Primum ex parte rei cuius solutio procuratur. Secundum ex parte fratrum quo ad modum et formam procurandi tale solutionem. Tertium quatuor ipsi fratres se debeant habere circa tales elemosynas et tenentes eas. In quibus tribus membris consistit tota virtus et effectus predicti articuli. Primum est respectu ipsius rei cuius solutio procuratur. Nam expedit quod sit necessaria. Ita vult Nicolaus in dicto. §. Cum dicitur quod possint per satisfactionem suam necessitatum etc. Quod si videretur non bene procedit: nisi necessarium. ut in §. isup nec videntia dicitur. multo minus procuratio solutionis rei non necessariae. Secundo operum quibus necessitas sit presentis vel imminens. non futura seu possibilis. Circa quod est notandum: quod necessitas est triplex scilicet presentis et imminens: futura. Presentis est quod est certa et determinata: et statim et continuo necessaria. Et de ista loquitur Nicolaus. i. §. predictorum: cum dicitur: quod tempore occurrerit. etc.

Ad quod re-
ducunt ea quod
ponit Nico-
laus. iij. cir-
ca pecunias.

Clemens.

Tria sunt ad-
uertenda in p-
curatioe so-
lutionis alicuius
relicite
faciendam.

Triplex di-
stinguit ne-
cessitas circa
procuratio-
nem pecunie.

Speculum fratrum minorum.

Imminēs s̄o d̄r q̄ est certa z determinata: z incipit iā esse: nō tñ est statim necessaria vt p̄ma: s̄z in breui: vel qz ēt in se h̄z tractū ip̄is annexū in sua executione. vt in dicto. §. ibi. Et qz opz z expedit. Ac ponit exēpla. Ut i libris scribēdis. edificijs faciēdis. z silib⁹. **F**utura s̄o necessitas d̄r q̄ nō est certa z determinata: nec de p̄senti nec iminēti sperat: tñ tpe p̄cedente euenire posset. **E**t aut̄ duas p̄mo specificatas necessitates i r̄a: extēderit ad alias similes. **N**icola⁹. vt dictū est. Et habet in. §. Letez. **N**si. qz opz: nō tñ ad futuras z incertas. Immo respectu illaz: exp̄sse phibet talis p̄curatio pecuniarie solutiōis in sepe dicto. §. si sup nec v̄s̄s̄t̄a: cū tbi dicat. qd nō recipiā: aliqd ad v̄dēdū zc. **N**ec sub colore puidētie in futurū. **A**git. si nō p̄st̄ recipere rem ad puidēdū in futurū: multo min⁹ solutionē ip̄s⁹. **Q**ui⁹ ratio ē: qz p̄fectio z obligatio n̄se p̄fectiōis: est respectu taliū futuraz necessitatū nō h̄re aliqz certitudinē: s̄z i diuina puidētia ponere sp̄e n̄faz: sicut māifeste tota regula z ei⁹ declaratiōes clamāt. Et p̄pterea dixit Clemēs. v. vbi supra. **R**ursus cū p̄dictus scūs iā exēplis vite: q̄ v̄bis regule cōsiderēt: se velle qd sui fr̄es z filij: vt vine puidētie imitētes: suos i d̄no iactaret cogitat⁹. Et i fra. **A**dcir: com̄on ex timore leui. laxare se debēt ad p̄gregatiōes z p̄suatiōes h̄mōi faciēdas: sed tūc m̄: cū eēt multū credibile iā ex̄ptie: qd non possent vite necessaria aliter inuenire. sup hoc p̄sciētias platoz onerās. **N**ec Clemens. **N**ec multo min⁹ se extendit dicte declaratiōes: ad fictas necessitates: q̄ poti⁹ sunt sensualitates vel curiositates: nec ad nimias p̄ciositates aut sup̄fluitates z relaxatiōes.

Aduerte sequētia qz multū faciūt cōtra deferētes bur̄sarios.

Et sic ptz qd p̄ futuris necessitatib⁹: z istis supra i mediatae p̄k̄tis z alijs q̄b̄scūqz fr̄asib⁹: nō est p̄missus qualiscūqz recursus ad elem̄osynas pecuniarias sine r̄a: s̄z āgressiōe regule. **N**ec est minoris culpe extra manifestā. verā. certam z p̄sentē vel imminētē necessitatē: oblatas elem̄osynas acceptare vel p̄mittere deponi: etiā si sint p̄missis: legatis. vel alijs suffragijs: vel ad h̄ntes eas recursum h̄re: q̄ aliquas de nouo p̄curares: cū in hoc nulla sit differētia: z vtrūqz sit p̄hibitū. vt ptz ex supradictis. **N**am itelligit̄ de negatū zc. Et sic p̄statiqz necessitas debz eē: n̄a: p̄sens vel imminēs: nō futura. Et tñ qz q̄ sit vera necessitas nō p̄t̄ faciliter discerni aut examinari: ideo decisio hui⁹ committit̄ p̄latis. Et cū totale fundamētū. vt supra dictū est n̄se p̄fectiōis z p̄fectionis: z ecōtra toti⁹ laxatiōis z trāgressiōis p̄sistat i examinatiōe istī⁹ necessitatis p̄sentis vel imminētis: ideo q̄cūqz p̄latus sit vel ali⁹ religiosus cui cōpetat p̄fatas necessitates examinare: sequētia debēt attendere.

Prima consideratio.

Primo nāqz attēdere z p̄siderare debz statū suū. **N**ā vt ait qdā exponēs regulā n̄ram: nō fuit intētiō b̄ti: fr̄acisci: insituere ordinē suū simile ceteris: s̄z quāsdā fraternitatē z collectionē iustoz: in figuram p̄rioꝝ xp̄i discipuloꝝ: z si qdē ceteris ordinib⁹ p̄fectoꝝ: quo ab oib⁹ mūdanis āplius seq̄stratā. **N**ec aliqñ fuit intētiō ei⁹: fr̄es ordinis sui: p̄clara construere tēpla: s̄z simplicib⁹ esse oratorijs p̄retos: z exiguis ac paupib⁹ ruginijs vel receptaculis habitare. **S**z multi ip̄oz: sue p̄fectiōis misabili r̄ obliti: dilatāt loca: ampliāt claustra: plonāt dormitoria: ceteraqz p̄tendūt edificias quasi d̄ns talib⁹ delectet̄ structuris. Et p̄pter hec z filia: necessario h̄nt nunc currere z discurrere z plumere corpa sua: z sp̄m deuotiōis extinguerē: z p̄cu-

rias et sollicitudines terrenorum: repellere a se dei timore et amore: desiderium et gustum supernorum: et contra regulam suam ac secundum euangelium: pecunie et auaricie insistere: et intendere: et ad ea que reliquerunt redire. Et quod homines sunt: non est mirum quod dicant se non posse declarationes applicas obviare: et que egent ampliori dispensatione: immo posset tales dicere: quod reditibus indigerent: quo ut redituati vivere volent.

Secundo debet attendere suam obligationem. Nam secundum determinationem **S**ecunde: solum moderatum usus est fratribus processus: ut patet in pallegato. §. Insuper nec utens illa et in alijs locis eiusdem declarationis. Quinimo sunt ascripti ad arcum usus in sua ratione: ut ait Clemens in. §. Ex primissis. Ad quod positum dicit **HENRICUS** de gadauo: quod si status omnia abdicatum claudicare non debet: quantum excedit alios in temporalium abdicatio: tamen debet salua vite sustentatione et stricta officiorum sui status executione necessaria: alios excedere in victu et usu illorum omnium in quibus eis igitur paritate. hec ille. Et **S. BONAURETURA** ait: quod in omnibus rebus quibus freres utuntur: debet clarascere a spitas: utilitas et paupertas. Et in apologia sic dicit. Euangelica paupertas: pro eo quod a terrenis spiritum subleuat: tanquam ea que in celis totaliter thesaurizat: perfecte ipsa proficiat: suadet omnibus temporalibus debere nudari quantum ad affectum atque dominium: et arcta necessitate sustentationis esse contentum quantum ad usum. Et hic est eius modus siue medietas: quod sic relinquat dominium quod non reicit: at usum: sic recipiat usum quod non reuertat dominium: sic arctitudine usus fuerit: quod sustentationem nature necessariam non deuit: sic necessitati subueniat: ut ad arctitudine non recedat. hec ille. **THOMAS** alius expostit. Illa est necessaria: que manifestam necessitatem presentem vel imminet de monstrat: et talis quod si non puideret: status debitus conitatus vel alicuius officij vel alterius particularis persone: sine detrimento stare non posset. Excessus vero superfluus: maxime in numero et quantitate et sumptu siue decore est. Illa duo superflua: si unum sufficit. Multum: si parum. Superuosus: si vile. Speciosum: si despicabile. Unum illud est superfluum: quo sublato reliquum sufficit. Et sit omnibus istis superadictis bene atentis et consideratis: poterit cognosci que sit vera necessitas: cuius solutionem possunt freres cum bona conscientia procurare: siue oblatos elemosynas deponi permittere: in quo consistit vis principalis huius articuli pecunie.

Tertio requiritur quod ista necessitas sit propria fratri ipsorum procuratum: vel subditoz suorum: et non aliena. Ut in. §. Tertio notat cum dicitur. Necessitates suas. Nam sub preterito charitatis vel alio modo: non possunt freres elemosynas procurare: maxime pecuniarias cum intentione dandi alij: precipue secularibus. Nec etiam oblatos recipere vel deponi permittere: cum talis modus sit prohibitus: ut ex declarationibus manifeste apparet.

Quarto expedit secundum dictam declarationem: quod tempore procuratio talis pecunie elemosyne: non sint alie indifferetes unum freres possent dictam solutionem facere: quod tunc est non haberet veram necessitatem. Et hoc vult dicitur **MICOLAUS** in dicto. §. Tertio in fine. prout tamen ipsi etc. Ubi dicitur: cessantibus elemosynis de quibus satisfieri commode tunc non posset. Ergo a contrario sensu: statim elemosynis de quibus satisfieri tunc posset: non habet locum dicta procuratio. Dominus autem indifferetes elemosyne: que simpliciter offeruntur: nec pro offeretes sunt alicui certe deputate necessitati. **U**nus pro resolutione huius articuli: est notandum: quod ad conscientiarum

Secunda consideratio.

Henricus de gadauo.

S. Bonauretura.

Tertia consideratio.

Quarta consideratio.

Aduerte que

sunt p̄siderā
da i receptio
ne elemosy
ne pecuniarie:
qualiter cun
qz fiat.

securitatē ⁊ puritatē seruandam. qñ aliqua pecuniaria elemosyna fra
tribus offert: siue sit eis in testamēto legata: siue alia quocūqz mō : p̄ m̄his:
vel alias oblata sequētia sunt p̄sideranda. ¶ Primo plati p̄siderare debēt an
verā habeāt necessitatē p̄sentē vel imminētē: cui⁹ examinatio p̄cedere debz
anteq̄ sequat elemosyne acceptatio vel ipsius depositio. ¶ Secdo debēt atē
dere: an talis necessitas sit ei⁹ qualitatis q̄ in p̄tinenti possit expediri: vt qz p̄
terita est vel p̄sens: ⁊ tūc debēt eam exp̄mre ⁊ notificare elemosynā offerē
ti: dicēdo qd si placuerit sibi p̄uideat eis de tali necessitate: vel cōmittat aī
cui⁹ q suo noie faciat. Si autē p̄dicta necessitas nō pōt statim expediri vel ex
p̄mri: vt qz h̄nt plures necessitates ⁊ nescit q̄ sit magis necessaria: tūc pōt pla
tus p̄mittere seu p̄sentire: q̄ talis elemosyna deponat: donec ipsi deliberet ⁊
infinuet dictas necessitates: q̄ ipse breuius q̄ poterit debz facere. Et hoc talr
est sciendū: qd dicta elemosyna nō remaneat indifferēs in aliquo sectari ad
dispositiōem fr̄m quo vsqz ip̄s offerat necessitas. Nam istud eēt thesauri
zare: vel necessitatib⁹ futuris p̄uidere: q̄ regula ⁊ declarationes cōdemnat.
vt supra plenius dictū est. ¶ Est etiā sciendū qd qñ elemosyna q̄ offert non
sufficit oibus necessitatibus: semp̄ tenet platus illas prius p̄uidere: q̄ magis
necessitatib⁹ fr̄m ⁊ cōmunitati sunt necessarie: vt sunt necessitates q̄ p̄vita ⁊
sustentatiōe expediūt. Nam tales debēt p̄cedere oēs alias necessitates. ¶ Itēz
debent fr̄es laborare qd talis pecunia etiā determinata: breuius q̄ poterit
exp̄ndat ⁊c. Et si veram necessitatē non h̄nt. scz p̄sentem vel imminētē:
debent r̄sdere offerentibus: se non h̄se necesse talē elemosynam: ⁊ eos exhor
tari vt alijs tribuāt paup̄ibus: ⁊ sic ab eius acceptiōe oīno abstinere sc̄dm
declaratiōnes iam dictas.

Quinta cōfi
deratio.

¶ Quinto etiā p̄uenit: qd h̄mōi res necessaria cui⁹ solutio p̄curat: sit
talis qualitatis de qua vera s̄litr credat qd fr̄es bono modo eam h̄se
nō poterit mendicādo sine p̄curatiōe solutiōis eiusdem. Nam si bo
no modo pōt h̄si mendicādo: p̄ tali nō pōt h̄si recursus ad elemosynas pe
cuniarias. Qu tūc nō est vera necessitas p̄curadi talem solutionem. Et ideo
dicit Nicolaus: quod cessantib⁹ elemosynis ⁊c. quod est bene aduertēdū.
Nam multotiēs fit talis nō necessaria p̄curatiō: ad vitandū penā siue vere
cundiā: vel vt in maiorī habūdātia: aut curiosius habeant ⁊ p̄uideant fr̄es.
Sed hec quantum sint contra supradicta: notum est.

Attēde qnqz
p̄ditōes hic
ep̄ilogatas.

Et quibus oib⁹ supradictis apparet:

qnqz oportere cōcurrere ex parte rei: ad hoc qd p̄ elemosynā pecuniariā pos
sit p̄uideri. ¶ Primo qd sit necessaria p̄a necessitate. ¶ Secdo qd necessitas sit
p̄sens vel imminētēs: nō futura. ¶ Tertio qd sit p̄pria si m̄ nō aliena. ¶ Quar
to qd tūc nō sint alie elemosyne indifferētes de qb⁹ satisfieri cōmode possz.
¶ Quinto qd sit talis qualitatis: q̄ bono mō medicādo h̄si non possit tales
res. ¶ Sz qz forte ex supradictis possit oriri subdītis aliqua stimulatō: credē
tes platos errare vel nō recte examinare dictas necessitates: qz in his ⁊ fili
bus se posse intromittere ⁊ in talib⁹ nō esse obediētiā eis. Ideo ad p̄ficiētia
rum instructiōē ⁊ securitatē: debent attendere illud quod circa hoc bea⁹

Aduerte ad
sequētia p̄ge
tāda p̄scien
tia.

Bernardinus in epla de qua supius fecimus mentionē determinauit. Et est in summa: q̄ cū moderatio vsus debeat attendi s̄m qualitatē psonarū: & alias circumstātijs: ideo supfluitates vel curiositates nō p̄nt facit̄ discerni. Et p̄pterea non pōt p̄ subditos: nec debz iudicari: s̄z p̄ platos & Naz̄ (vt dicit̄ p̄ dictos sc̄s) in oib⁹ dubijs de q̄bus subditi nō p̄nt indubitātē determinare: tenent̄ stare iudicio platos: & eis obedire: & p̄trariū agētes: sunt trāsgressores voti obediētiē: & digni punitiōe. Hoc etiam volūt Joā. xxiij. in sua declaratiōe: de qua supra dictū est. Et etiā habet̄ p̄cessio a Leone. x. q̄ in oibus dubijs: p̄nt fr̄s secure stare iudicio suoz platos i Supplemento. fo. ix. cōce. cly. ij. Et q̄bus ptz. q̄ cū determinatio supradictoz platos in cūbat: nō est securz subditi: immo est piculosum in talib⁹ se intrōmittere: p̄sumptuo se iudicātes. Possunt t̄m humilt̄ platos notificare seu auisare ea in q̄bus dubitant: dum t̄m finalr̄ in talib⁹ ordinationi & iuditiō eoz se submittant: nisi vbi patenter & certissime ac indubitātē eis p̄staret platos male se h̄se in dictis pecunijs: & regulam non seruare. Nam t̄m non esset eis obediendum: sed ad supiorem recurrendum: q̄ t̄m vident regulam non sp̄uātr̄ obseruari. Et sic patz̄ p̄imum: sc̄z ea que seruari debent respectu ipsius cause: circa elemosynas pecuniarias.

S. Bernardinus.

Secūdū principale est ex parte fr̄m:

quo ad modū pcurādi solutionē necessitatu p̄ elemosynas pecuniarias. Circa q̄ est sciendū q̄ in p̄dicto. §. Letex. cū suis vsi. dicit̄ Nicola⁹ ponit̄ & dat certas regulas & modificatiōes p̄ fr̄s necessario obsequandas in p̄dicta pcuratiōe: q̄ p̄ ordinem sequuntur.

Prima modificatio ē q̄ fratres mu-

tuum non contrabant: nec per p̄ns nomine ipsoz p̄trabat.

Secunda modificatio est q̄ cū fr̄s pcurāt dictā solutionē vel offerēt elemosynā pecuniaria: nullo mō p̄nter̄ aliquē cui dicta elemosyna dēt̄ cum talis (esset interposita p̄sona) sed rogent facientē elemosynam: vt placeat ei per se facere solutionem suarū necessitatum: vel alicui cōmittere q̄ nomine suo (sc̄z ipsius dantis) faciat dictam solutionem quo se excusante: possunt fr̄s presentare aliquem: q̄ nomine dantis teneat pecuniam & faciat solutionem. Et dicebat constitutio antiqua: q̄ fr̄s diceret offerentē pecuniam. Vñe ex quo vos non potestis vel non vultis facere solutionem p̄ vos: nec nominare aliquem. nominare vob̄ talem: q̄ vt credimus fidelr̄ se habebit iuxta intentionem vestram & nomine v̄ro. Ita vt semper appareat q̄ talis nuntius est dantis & non fr̄m. Item debent cauere fr̄s qd̄ quando vadūt ad pcurandā dictam solutionem: nullo mō patiant̄ ire secū aliquaz p̄sonam ad recipiendum talem pecuniam: q̄ talis censeret̄ interposita p̄sona tacti: ep̄ consensum sequentem. Dicunt tamen alig q̄ si vigente necessitate id fieret: vt quando fr̄s vadunt ad alia loca vel oppida ad procurandam aliquam talem elemosynam: vbi verisimilt̄ credūt q̄ nō inueniūt aliquēz q̄ dictā pecuniā reponet: possent ducere secum aliquē secularē: q̄ p̄ factis

Scda p̄sideratio p̄ncipalis.

Nota sex modificatiōes: circa pecuniā seruandē.

Prima modificatio. Scda modificatio.

Speculum fratrum minorum.

supradictis diligētis: & dāte se excusante p̄sentare illi: vt suo noie duceret pecuniā quocūq; opuseēt p̄ subuētiendā necessitate fr̄m.

Tertia mo-
dificatio.

Tertia modificatio est q̄ in tali pcuratiōe solutiōis: debent semp fr̄es petētib⁹ dare noticiā suaz necessitatū: quaz solutiōne pcurat: exp̄t- mēdo & notificādo eas. Et hoc videt velle Nicolā⁹ in. §. Etey. ¶ si. liceat. Ubi dicit: liceat tñ fr̄ib⁹ suas necessitates īsinuare ac specificare & exp̄ponere &c. q̄ qd ē fr̄bū liceat: & si nō inducat obligatiōnē fr̄ib⁹ ipsi⁹ q̄tū ad accessuz ad h̄ntes tales elemosynas: s̄z poti⁹ sit qdā p̄cessio secure accēdēdi & suas necessitates pcurādi: tñ q̄tum ad modū p̄ ipsos seruādū in tali pcuratiōe: bene papa hoc ostēdere videt in h̄is terminis cū ait. in sinuare. specifi- care. exp̄ponere &c. Nō enī p̄fit nec debet pcurare vel petere in differēter elec- mosynas pecuniarias: more alioꝝ pauper: q̄z talis modus pcurādi d̄r q̄tus pecuniari⁹: p̄ Clementē phibitus in. §. Porro. ¶ si. Quo circa. Nec sufficit fr̄ibus tales necessitates h̄re in mente. Nā dicit **UBO** q̄ in facto pecūies quādōcūq; intētiō p̄ fr̄bū ordinatū exp̄mif: p̄cientie puritas & ordinis retinet honestas. Nā intentio nō pōt exp̄oni multitudini. hec ille. Nec etiam videt sufficere dictā pcuratiōnē facere ḡnalr sue noie necessitatū: q̄z semper remaneret in elemosyna sic pcurata auctoritas siue libertas ipsi⁹ fr̄ibus: sal- tem exp̄edendo ad libitū suū: q̄ est eis phibitū p̄ dictū Nicolā⁹ in ¶ si. Ita tñ. vbi sic d̄r. Ita tñ q̄ ab oī eiusdē pecunie administratiōe siue disp̄satiō- ne: fr̄es oīno abstīneāt. Et Clemēs in. §. Uex et dicit Cū dicti fr̄es nō solū a receptiōe p̄petate. d̄no siue vsu ipsi⁹ pecūie: vez et a p̄tractatione qualibz ipsi⁹ & ab ea sunt petiti⁹ alieni. Et si aliq; d̄ixerit. q̄ de rigore non videt hec tā in diuidualis specificatio necessaria: s̄z q̄ sufficit: dicere adiūctis nos pro quadā vel qb̄sdā necessitatib⁹: sicut aliq; dicere au sus ē: nullo secū in hoc p̄tēdere: s̄z dico: q̄ ad puritatē suā dā hoc opz fieri: ad qd oēs fr̄es tenemur sicut p̄bant p̄dicte declarationes vt supra dictum est.

Nico. iij.

Hugo.

Quarta mo-
dificatio.

Quarta modificatio ē q̄ qñ p̄tigerit fr̄es alicui⁹ necessitatē pcurare solutiōnē: nō plus sciēter p̄cedi vel deponi p̄mittāt: q̄ credif res q̄ pcurat valitura. Et si q̄stas maior adantib⁹ deposita fuerit: de illa nō se poterūt fr̄es intrōmittere: nec iuuare sine exp̄fso p̄sensu deponētis vel dātis. Ut dicit Nico. in p̄dicto. §. ¶ si. Qz puritatē. Et ¶ si. Caveant. Et qñ dubitat fr̄es ne forte maior q̄stas deponat quā p̄ illa necessitate. p̄ qua petūt necesse h̄nt: petāt licētā adante: q̄ si aliqd sup̄ erit: possit exp̄p̄di in alia necessitate. Et si dederit: poterūt dicti fr̄es vti re impta ex illa pecūia. Alias aut nullo mō: s̄z depositari⁹ mittat illā d̄no deponēti. Vel si recessit ita q̄ nō spe- rat vltēr⁹ posse h̄ri: dabit pecunia illis qb⁹ debent bona incerta. s. cruciate: qñ habet. p̄pterea est bonū p̄siliū: vt qñ solutiō pcurat alicui⁹ rei a fr̄ibus: prius ab ipsi⁹ sciat p̄cūm determinatū illius rei.

Quinta mo-
dificatio.

Quinta modificatio est: qd si elemosyna pecuniaria: non statim debz solui s̄z deponi penes aliquē: ita fiat vt tam d̄ns q̄z recipiens: semper cognoscāt q̄ noie fr̄m nibil deponit nec recipit: s̄z ipsius dātis. Et si credif qd talis elemosyna q̄ deponit nō ita breuiter poterit expendi: q̄ vez bz tractū annexū ipis: vt supra dictū fuit: tūc fr̄es p̄sentent p̄sertim ap̄ d̄ glo-

nas statum nrm ignorantes qd dñi pecunia ipsa durauerit: dñium. pprietat. possessio z vsus: ad ipm dñm dātem remaneat: cum libera ptate reuocā de plene. Integre z pfecte. z q frēs in dicta pecunia elemosynariam: bil oīno iuris hñe volunt nec pnt: nec ad ministracionem: nec vsu: nec aliqd dñi: z: vt volunt pdicti Nicolaus: z Clemens.

Sexta modificatio ē circa subrogatiōes faciēdas: nā tenent frēs a dño talē elemosynā deponētē: exp̄ssam petere licētā: q̄ i casu quo oporteat fieri subrogatiōes siue dñatīdes alioz nūtiōz seu depositarioz: totū pcedat de sua voluntate: ita qd cū depositarijs nō solū in subrogatiōib⁹: s; etiā i oib⁹ z p oīa possint frēs facere qd poterāt cū ipso pmo dāte si adesset: donec iuxta voluntatē dñi deponētēs exp̄sa sit pecunia: vt vult Nicolaus in sepe dicto. §. Letex. in vñ. ac ip̄s dñi. s. pecunia habeat assensus i subrogatiōib⁹ infra scriptis. Et sic p̄z qd p frēs pcurātes solutiōnē pecuniariam: hec supradicta sex sunt obhūada. vcz. Prīmū qd nō p̄trahāt mutuū. Scđz qd nō ducāt psonā secū qm pcurāt dictā solutiōnē: s; dās p se vel p aliū. zc. Tertiu qd semp exp̄mans necessitates p qb⁹ pcurat dictā solutiō. Quartuz qd frēs sciētē nō pmittāt pl⁹ deponi qd necesse habeāt. Quintū qd faciāt frēs prestatiōnē dātū vt dictū est. Sextū qd habeat a dāte licētā p subrogatiōib⁹ facientis zc. Et sic p̄z scđm principale.

Sexta modi-
ficatio:

Epillogatio
pdictaz mo-
dificatiōnū.

Tertiu principale quātū ad mo

dū quē frēs debent tenere circa tales elemosynas z tenentes eas. Prīmū est qd frēs nullū dñium actionē administratiōnē siue dispēsatiōnē habeāt nec hñe intēdāt in dicta pecūia. Scđm vt nō pueniāt in iudicio eā tenentē: qualitercunq; se habuerit i dicta pecūia: nec aliquomō eā repetāt aut cōpotū seu rōnez de ea petāt. Tertiu est: vt sub breuib⁹ oīa icludant: qd dñi dicta pecūia durauerit: nullā insinuatiōnē: p̄bo: facto vel signo ostēdāt: p quā apparere posset eos hñe aliquā auctoritatē actionē vel dispēsatiōnē aut administratiōnē in dicta pecūia. Nec et i corde debēt hoc hñe: s; solū eis pcedit z pmittitur: suas i sinuare necessitates z eaz solutiōnē pcurare. Et si tenētes negligētes fuerit circa dictā solutiōnē: pnt eos frēs exhortari: z eoz p̄scientias onerare: vt fidelit̄ se habeāt i re sibi cōmissa. Que oīa ad l̄faz ponit Nico. iij. i pdicto §. Letex. vñ. Ita tñ qd p̄nes zc. Et etiā Clemēs. v. i dicto. §. Porro. vñ. Deniq; Et p̄ nō pnt p̄textu pietatis: elemosynā alteri facere de illa: vel alteri mutuare: siue de vna psona i aliā mutare. Nō enī oēs act⁹: p̄tinent ad p̄mū dāte vel ad substitutiū: si ad hoc ab ipso habuit facultatē: alias non.

Tertia consi-
deratio p̄nci-
palis.

Ex quib⁹ oib⁹ epilogādo dicim⁹: qd

duodecim regunt ad hoc qd frēs minores licite possint suas necessitates: pecuniarijs elemosynis prouiderē: siue per tales elemosynas: suas necessitates procurare.

Epillogatio
pdictorū re-
ducēdo ad
xij. pditiōes
Prima cōdi-
tio.

Primū est qd habeāt verā necessitatē. Cōtra qd facerēt pcurātes (pecunia mendiatē): res supfluas: siue sint ornāmēta aut vasa ecclīastica. scz

Speculū fratrum minorū,

calices: tapeta &c. vñ libros duplicatos de eadē materia: vñ alias non necessarias: aut edificia siue officinas nō necessarias: vñ statui paupi nro nō pueniētia. ¶ Itē ptra supradicta facerēt pcurātes res nimīū p̄ciosas. vñ calices. cruces & alia (q̄bus vñ p̄it frēs) non mediocria vñ mediocris p̄ctij: siue pcurantes vasa argētea: quando alterius metalli sufficeret. vñ ampullas. cā delabza. turbulum. & nauiclam argentea. ¶ Item procurantes curiosa. vñ q̄ elaborata edificia: aut ornamenta exposita seu pulchriora & silia. Nam nimia p̄ciositas: superfluitas aut curiositas: statui nostro non potest conuenire: vt dicit Clemens.

Secūda cōditio.

Secūdū q̄ supra dicta necessitas sit p̄sens vel imminēs vt supra declaratū est. ¶ Cōtra istud facerēt: q̄ diffidētes de diuina p̄uidētia: facerent magnas & excessiuas p̄gregatiōes grani vel vini: olei aut piscinaz vel similitū p̄ p̄uisiōe future necessitatis possibilis: cū adhuc et si pecūia nō interueniat nō possit fieri: vt dicit Nico. in. §. Insup nec vñ silia. versū. ne sub colore p̄uidētie in futurū. ¶ Cōtra hoc etiā facerēt: p̄sentētes vñ p̄mittētes deponi pecuniā: etiā si deēt p̄ missis legatis: vñ alias liberatū offerat. Nam in hoc nulla differētia fieri debz: qualr obueniat pecūia: qz nō p̄ habet in illa q̄ dat: ex eo q̄ dñr misse vñ alia suffragia: vñ q̄ liberatū donat: vñ in testamēto legat aut a suis parētib⁹ largit: q̄ in alia q̄ est in p̄tate impatoris. Ita q̄ in nullo casu deponi p̄t p̄ necessitate futura: possibili.

Tertia cōditio.

Tertū q̄ p̄dicta necessitas sit pcurātis: vel fr̄m sibi cōmissoz. Ita q̄ nō sit aliena. ¶ Cōtra hāc facerēt q̄ sub specie charitatis: peterēt elemosynas tales p̄ alijs q̄buscūqz p̄sonis etiā religiosis vel p̄uētib⁹ alijs. Et mltō graui⁹ peccarēt q̄ p̄ scolarib⁹: paupib⁹ aut amicis tales elemosynas pcurarēt: vñ eas illis daret. cū nec minister ḡnalis cū toto caplo ḡnali imo cū toto ordinemō possit vnū denariū: etiā amore dei dare. Quz minister ḡnalis: nec min⁹ alī⁹ frater nō est dñs nec administrator pecunie siue dispēsa tor: sicut clare colligit ex declaratiōib⁹. Et si dicas q̄ Nicolaus p̄cessit posse dare villa. &c. Dico q̄ vey est res viles: sed nō denarios.

Quarta p̄ditio.

Quartū ē q̄ talis res nō possit medicando h̄ri ostiatz. ¶ Cōtra istū facerent: q̄ sine aliqua p̄sideratione: solutionē rei pcurarēt: q̄ medicando: potest commode haberi.

Quinta p̄ditio.

Quintū q̄ tpe pcuratiōis vñ depositiōis pecunie nō sint aliq̄ elemosyne indifferētes: qz tūc frēs vel nō h̄nt verā necessitatē. ¶ Et sic facerent ptra hoc: in tali casu q̄redo vel pcurādo p̄ plateas: vel mercat⁹: vel curias: aut ap̄ dños seu alias quascunqz p̄sonas: elemosynas pecuniaris: vel p̄mittendo oblatas deponi.

Sexta cōditio.

Sextū q̄ frēs mutuū nō p̄trahāt: vñ alij suo noie: sed put dicit Nicolaus: existēte vera necessitate p̄sit aliq̄ue rogare q̄ sibi subuentat: & certū facere illi: q̄ frēs fidelr laborabūt vt sibi fiat satisfactio. &c. Non tñ p̄sit se obligare: nec pignora dare. ¶ Cōtra illū facerēt se obligātes: vñ suo noie alium submittentes ad hoc.

Septima cōditio.

Septimū q̄ frēs nō nominē: vel p̄sentēt p̄sonā q̄ recipiat elemosynam pecuniaria: s̄z dans p̄ se vel p̄ suū nunciū &c. vt supra dictū est. ¶ Cōtra

tra hoc faceret q̄ statim sine p̄dicta diligētia: p̄sentarēt aliquē vel noiarent ad hoc q̄ teneat pecuniā. zc. Atq̄ exēpti sunt p̄ses italici ab ista d̄ditōe. Nā statim p̄nt noiare fundicō pape: alii t̄m nō possent noiare nisi sicut nos. Dēs cū alie d̄ditōes: ita comprehendūt illos z tenent illas seruare sicut z nos: nisi tū quo ad istā noiatiōe z subrogationes zc. q̄z isse fundicō in illis se habz quo ad subrogationes: sicut quo ad nos pcurator p̄mi dātis. ¶ Contra hoc faciunt aliter se h̄ntes. Et nota q̄ vult Nicolaus: q̄ si aliqua elemosyna fratribus p̄ nunciū alicui⁹ mittat sine aliqua exp̄sione: intelligat venire cū oibus d̄ditōib⁹ conuenientibus z necessarijs: ad hoc q̄ fr̄m necessitatibus de illa prouideatur.

Octauū. Ut q̄ pcurat solutio necessitatū fr̄m: exprimat necessitas. vt p̄ pane: vino: piscib⁹ zc. Nam petere ḡnāl̄: est q̄stus pecuniari⁹: p̄ clemētina p̄hibet⁹. ¶ Contra hoc facerēt pcurates p̄ curias: nūdinas: vlt̄ alia q̄cūqz loca: elemosynaz p̄ suis necessitatib⁹: nullā particularit̄ assignādo. ¶ Itē faceret p̄tra p̄dicta: q̄ i suis ecclesijs vel domib⁹ p̄ suis necessitatib⁹: p̄sentirēt aut p̄mitterēt p̄ici pecuniā: p̄ osculādis reliquijs vel cruce in die veneris sc̄ti. vel lucrādis indulgētijs: et si secularis talē pecuniā assumat ad d̄struendū ad libitū fr̄m. Nā est q̄stus pecuniari⁹: p̄hibet⁹ p̄ Clementē. Et ista plerūqz in multis capitulis ḡnāl̄ibus fuit declaratum.

Nonū. q̄ caueat fr̄s: vt q̄n p̄tingit eos solutionē alicui⁹ necessitatē p̄ d̄curare: nō p̄mittat plus sc̄l̄eter dare seu deponi: q̄z credit res ipsa vilitura cui⁹ solutio pcurat. Et si plus datū fuerit de illo nō p̄nt se irromittere: sine exp̄sa licentia dantis.

Decimū. q̄ elemosyna pecuniaria: certe necessitati assignata: nō commutet̄ in aliā. s. absqz exp̄sa licentia dātis vel sui substituti si ad hoc recepit potestatem.

Undecimū. q̄ q̄uis fr̄m eūdē Nicolaū: plurib⁹ possit cōmitti disp̄sa alicui⁹ elemosyne: siue p̄pter locoz distātiā: z d̄ditōes seu alias circūstātiā: siue alias: nulla t̄m depositio pecunie seu mutatio fieri p̄t a fr̄ib⁹: absqz auctoritate: p̄sensu z voluntate d̄ni p̄ncipalis. Et ideo debēt fr̄s rogare d̄nz dātē: vt qcqd talis pecunie p̄tractatiōis seu cōmutatiōis fieri oportuerit: id de suo semp̄ p̄sensu z auctoritate p̄cedat: et si p̄ mille man⁹ trāseat: ex quo semp̄ ē sua: donec quersa fuerit i res licitas fr̄m v̄hib⁹. Ac q̄ sit etiaz p̄sent⁹: q̄ fr̄s noie ipsi⁹ dātis: nominēt tot p̄sonas: q̄b⁹ pecunia def̄ ad habendū rem necessariā: quot op⁹ fuerit. Et t̄z Nicola⁹ videat dices: q̄ si primus deputat⁹ nō possit vel nollit ducere pecuniā ad locū vbi h̄nda ē res necessaria p̄ illa: q̄ possent fr̄s cū isto facere: sicut cū d̄no p̄ncipali: quo ad subrogā dā aliā p̄sonā: z i alijs. Et t̄z sic intellexerit actor p̄formitatur: t̄m cōiter alij expo sitores intellexerūt: si habit⁹ eēt assensu d̄ni p̄ncipalis: put̄ declaratio dicit̄ his p̄bis. Ac ipsi⁹. s. d̄ni habeat assensū sup̄ subrogatiōib⁹ infra scriptis. post qd̄ seq̄. Qd̄ si ad p̄mū dantē fr̄s nollēt ire: p̄nt cū noiato facere: sicut cū p̄mo. Et sic vnū ius supplet p̄ aliud. Nā (vt p̄dicit⁹ Nicola⁹) dicit in ista declaratiōe: ea q̄ in p̄ncipio ad mediū z ad finē: illa s̄o q̄ in medio ad finē zc. sepe referūtur. Si aut̄ p̄gerit d̄nm p̄ncipalē moriāte q̄z pecunia exp̄dat:

Speculū fratrum minorū.

si ipse iam dixerat q̄ illa pecunia expederet in necessitatibus fr̄m : q̄cqd̄ de ipso p̄cedente p̄tingat moriendo: p̄sit fr̄es ad personam deputatam recurrere: sicut poterat ad p̄imum dantem. Non obstante morte eius vel contra dictione sui heredis.

Duodecima
conditio.

Ultimū: q̄ fr̄es nullū dñium: actionē vel administratōnē in dicta pecunia ostendant se h̄re: sicut non h̄nt. zc. prout superius dictum est ad plenum: z̄ p̄pterea hic cursim transiui per ista duodecim reḡita. Ideo si bene vis illa intelligere. lege totum tractatum de pecunia: z̄ supple vnum p̄ aliud. Quo lecto z̄ bene intellecto: z̄ timore dei ante oculos tuos posito: z̄ zelo tue religionis in corde tuo fixo: poteris impolluta p̄sciētia transire: z̄ difficilime. Et ideo aliud remediū est securius q̄ legere ac intelligere sc̄z fugere pecuniam sicut pestem. Est enī allectina valde. Unde sct̄us **BONAUENTURA** dicit: q̄ pecunia a uide petitur: incaute recipitur: z̄ incautus contractatur. Et propterea beatus **Franciscus** voluit filios suos: su per omnia a denarijs esse alienos. Nec contra hoc summi pontifices dispensarunt: sed tantum declarauerunt in illis duobus casibus: sc̄z pro necessitatibus infirmorum: z̄ fratribus induendis per beatum **Franciscum** exceptis: includi z̄ intelligi debere omnes alios similes. Nam de filiis idem est iudiciū. Et si seruentur prout in dictis declarationib⁹ **Nicolai. liij. z̄ Clementis. v.** continetur: a uide dicere: q̄ in custodiendis illis: puritas regule: z̄ retributio multa existit. Nec per hoc derogatur perfectioni ipsius regule. Alias ecclesia vniuersalis erraret: (quod nefarium est cogitare) dando occasionem peccandi: vel impediendo professores huiusmodi a sua perfectione in regula promissa. Nam dictarum declarationum: vna fuit edita in concilio **Tiennensi**: alia similiter in illo fuit roborata z̄ collaudata. Non sic autem dicimus de dispensationibus subreptijs: immo illas abominamus: exhortemus: z̄ dicimus: communit̄ esse nullius valoris: quia ille non declarat regulam: sed denigrat: destruit z̄ annihilat statum n̄m. Et pontifices bene informati: non dedissent talia. A quibus relaxationibus nos liberet z̄ in obseruatione nostre regula dirigat z̄ confirmet: dominus noster **Iesus christus**: meritis z̄ intercessione beatissime virginis **Marię**: z̄ **Seraphici patris nostri S. FRANCISCI**: cuius vestigia imitari desideramus: seu desiderare optamus.

Explicit Speculum Cet utiqz

per lucidum fratrum minorum regularis obseruatione: per Reuerendum Patrem supra memoratum: predicti ordinis z̄ obseruantie professorē: ac rerū sue religionis: studio fissimū indagatorem: accuratissimē editum: put series huius sui Libelli liquidissimē manifestat.

Incipit tabula plurium questionuz

super regulam fr̄m Minorum a Doctore Seraphico sancto Bonauentura editarum.

Quare sanctus Franciscus nonam

regulam instituerit.

q. 1.

Quare fr̄s pdicent populo: z p̄fessiões audiant.

q. 2.

Quare fr̄s in secreta conuersatione studētēs lras studioso modo.

q. 3.

Quare tantus ordo mēditati cotidiane se exponat?

q. 4.

Quare fr̄s in ciuitatib⁹ z oppidīs frequētius maneant?

q. 5.

Quare fr̄s altas z magnas domos erigāt: z oratoria sumptuosa: z areas latas magno p̄cio comparent?

q. 6.

Quare fr̄s plura colligant vel seruent q̄ q̄ possit quotidie ad vntus diei victum sufficere?

q. 7.

Quare fr̄s plura modo petant q̄ olim?

q. 8.

Que sit causa impatientie fr̄m in penuria circa ea q̄b⁹ indigent?

q. 9.

Quare indifferenter non recipiant omnes volentes nostro aggregari consortio?

q. 10.

Quare nō laborent fr̄s manibus p̄ victu?

q. 11.

Utrum de quolibet ordine possit quis transire ad regulam z religionem fr̄m minorum?

q. 12.

Utrum post emissam p̄fessionem in ista religione: liceat ad aliam transire?

q. 13.

Utrū liceat ordini z fr̄ibus eicere aliquē p̄ demeritis: vel egresso z penitenti z petenti receptionē denuo denegare?

q. 14.

Quare fr̄s recipiendo inutiles multiplicent numerum: z seip̄os z alios onerent?

q. 15.

Unde est qd̄ alij religiosi sunt moribus ita distorti: z rudes sicut aliqui seculares?

q. 16.

Quare oēs discipuli p̄ quos religionis puritas deformat non eiciant ab ordine?

q. 17.

Que sint p̄cipua in q̄bus bona religio agnoscit: z in q̄bus alia melior altera extimatur?

q. 18.

Que sint potiores cause q̄b⁹ in vita religiosa videntur ordines deficere: z in tp̄alib⁹ z quib⁹dam ceremonialib⁹ p̄ficere?

q. 19.

Quare inter religiosos oriantur dissensionēs: z inuidie sicut z inter seculares: z aliquando acriores?

q. 20.

Quare fr̄s studiosē abscondāt facta sua?

q. 21.

Quare fr̄s potius frequētēt mēsas diuitū q̄ pauperū?

q. 22.

Quare fr̄s magis honorēt diuites q̄ pauperes: z p̄mptus fūiāt eis: iu confessionib⁹ audientis: z alijs p̄silijs: z obsequijs.

q. 23.

Quo fr̄s minores h̄ntes domos hortos libros vestes: z alia victui necessaria p̄ tpe excusant a trāsgressione regule?

q. 24.

Questiones sc̄i bonauenture

¶ Quo fr̄es pecuniariā elemosynā pcurātes: z p alios eā recipi z seruari: z ad libitū suū distribui faciētes: nō dicant p̄tra regulā p̄ interpositā p̄sonā pecunie receptores? q. 25.

¶ Quare fr̄es petāt elemosynā ab iniusta lucta sectatib⁹? q. 26.

¶ Quare clerici magis odiant z persequant fr̄es q̄ laici: z simplices sacer- dotes? q. 27.

C Explicit tabula questionum sancti Bonauenture super regulam fr̄i minorum.

C Incipiunt determinationes multarum questionū super regulā beati Francisci: edite a doctore seraphico sancto Bonauentura.

Prologus.

Dum inter alios ordines reli-

giosoz ordo fr̄i minorū datus sit eccleie ad edificationē fidei in fide z moribus p̄ v̄ba doctrine z exēpla bone p̄uersationis: q̄b⁹ z fideles erudiant ad imitādū: z fides munit cōtra prauitātē hereticā: sicut lucerna fugās in domo tenebras z opantes promouens: vt eadem edificatio afferat fructum ampliorē: necesse est ordinem ipsum quattuor ornamentis esse p̄ditum: sine quibus m̄nus proficeret in alijs: sicut forte quo ad se aliquo illorum posset carere.

¶ Quattuor ornamenta religionis.

¶ Pr̄mū est: vita irreprehensibilis: q̄ maxime sibi met̄ p̄dest z alios edificat. ¶ Sc̄d⁹: sciētia sacre sc̄pture sine q̄ nec secure nec vtilit̄ possere alios docere. ¶ Tertū ē: auctoritas p̄dicādi z p̄fessiōes audiēdi: q̄b⁹ maxime p̄sunt fidelibus fr̄es. ¶ Quartum: ratio satisfactoria super quibsdam dubijs ap̄d illos q̄ non intelligunt qualiter fiant r̄onabil̄ z licite: immo necessario z meritoze in ordine: super quibus aut mirant̄: aut scandalizant̄: vt sciant qualiter z quomodo ista fiant r̄onabil̄: cum ad hoc teneamur. Nam vt coram ceco offendiculū non ponamus: opa nostra lux debent esse coram hoib⁹ iuxta illud Math. v. Ut luceat lux vestra coram hoibus. Vos estis lux m̄di. Et ideo expedit in lucem ponere: z r̄onem ostendere de ijs que non intellecta possent putari tenebre: z per consequens possent aliorum edificationē de nobis aliquatenus impedire. ¶ Sicut em̄ artis alicuius ignarus videt aliqua ab illius artis op̄ficibus instrumēta h̄fī q̄ nō intelligit ad qd̄ valeāt: ita plerumq̄ seculares z rudes mirant̄ quare sp̄uales hoc z hec faciant. Ita vt expediat aliqua ab eis abscondere: non ex simulationis palliatione: sed p̄ cautela: ne ponat offendiculum infirmis: z pusilli intelligentia: materiam sc̄dali inde sumant. Aufer rubiginem de argento z egrediet purissimum vas. Hoc est. tolle de bono quod facis suspicionem: r̄onez: reddēdo z apparebit purum z bonū qd̄ putabas vitiosum. j. Petri. iij. Parati semper ad satisfactionem zc. Iplasm̄ opera dei purissima in sesepe sunt in rudibus z in in-

fidelibus occasio scandalī cum non intelligunt: z sintire ac peruerse interpretant. *Math. xij.* Beatus q non fuerit scandalizatus in me. *ps. xvij.* Cum sancto sanctus eris: z cum peruerso puerteris. Ut ergo lucerna clari luceat offendiculum auferas ei: z limpidius lumen effundet.

¶ **Questio. j.**

Rimo igitur queritur. **E**uz tot

sancti ordines approbate regule fuerint: cur scūs Frāciscus nouā regulā facere voluit: quasi non sufficerent priorū instituta sanctorū? Ad illud tibi rñdeo: q p̄ scūs Frāciscus spū dei plenus z zelo charitatis dei z p̄ x̄mi totus ignit^o triplici desiderio flagrabat: vcz vt totus posset esse imitator x̄pi in omni perfectione vtutuz. Item: vt totus posset adherere deo p̄ assidue p̄templatiōis ei^o gustū. Item: vt multos posset lucrari deo: z saluare aīas p̄ qbus x̄ps voluit crucifigi z mori. Et q; nō sufficit ei vt ista in pp̄ia p̄sona tñ ageret: voluit instituire ordinē: vt multos coopatores haberet: nō solū in p̄senti sed etiā in futuro: q et sanctitatis ei^o imitatores existerēt: z alios deo plurimos lucraret. Ordines autē quos ipse scūs Frāciscus inuenit in ecclesia: aliqua p̄dictioz triuz ex parte habeat. Ut religiosi cenobite q in studio vtutum x̄pi imitant vestigia. Heremite q contēplationi diuine frequētius vacant. Et clerici rectores plebium q aīarum curam hñtes officio: lucris aīarum oī vigilantia itendere debent. Et q; hec tria simul inuenit i nullo ordine: spū sancto edoct^o: nouā condidit regulam: z nouū ordinem instituit: quo in professione euangelicorū consilioz: obedientie vcz z castitatis: z abdicacione p̄p̄tatis: x̄pi vestigia seq̄ref: z in officio p̄dicacionis z confessiohis: aīarum lucra vtiliter quereret: z in altissime paupertatis mendicitate: libertatem spūs retinens: cōtemplatiōis supne apphenderet puritatem. Nam z si actionis exterioris occupatio aliquotiens interrūpat ocium p̄templandi: ipsa tñ libertas cordis: nullis solitudinibus t̄p̄alium distracta: spūalis vacationis magnam prestat studiosis oportunitatem: vt orādo. legendo. meditādo z p̄templando. Plus enī obest ad deuotiōis puritatem assequendam strepitus t̄p̄alium curarum: q̄ exercitatio vtuosarum actionū: q; curarum importunitas in ocio corpis: generat mētis inquietudinem. Boni autē opis fidelis exercitatio: p̄scientia quietat: z impingādo eleuat in supna. Sicut q laborat in p̄paratiōe p̄uiuij: i quo getus locunde epulet. Unde dñs p̄ diem occupabat in doctrina ppli: z egroratiū curatiōe: in noctibus: ofonibus in mōte vacabat. *Luce. xij.* Erat autē diebus docens in templo: noctibus fo x̄iens morabat in monte oliueti zc. *ps. xij.* In die mandauit dñs mīam suaz: z nocte canticū eius. Noluit scūs Frāciscus esse frēs suos astrictos ad curam aīarum ex debito necessitatis: sed ex libere charitatis affectu: z vt meritū expectarent de fructu salutis aliorum: z piculum euitarēt de p̄ditione eoz: participes in lucro: indēnes in detrimento: vt alios extrahāt de naufragij seu incendij piculo: i p̄i tui p̄sistentes in solido nō periclitētur cū pereuntibus in peccato.

¶ **Questio. ij.**

g liij

Causa institutiōis ordinis minorū.

Tria hz ordi-
do minorū
sup alios ordi-
dines.

Cur ergo qui aiaz curā ordinarie non

suscipitis: p̄dicatis ppl̄bz: z p̄fessiones auditis: mittētes falcem in messem alie
 nam: cū illis pp̄rie cōpetat q̄ animaz curam ex officio gerūt: Inturiātes ple
 banis in quoz videmini p̄iudiciū exercere officia illis cōmissa: z decipiē
 tes illos quos absoluitis sup quos iurisdiccionē nō habetis ordinariā: con
 tra canonē instituta z piculum animaz v̄raz: ¶ Respondeo. Nulli in hoc
 facim⁹ iniuriā: nec aliquem decipim⁹: sed sedes ap̄lica q̄ immediate curam
 ecclie h̄z: z a qua ceteri eccliaz pastores tam maiores q̄ minores gubernādi
 suscipiunt auctoritatem: tam mediate q̄ immediate: z a qua oēs leges cano
 num emanant: v̄tdens in his nouissimis t̄pibus (iurta aplm) instare t̄pa p̄f
 culosa sacre laxatis euāgelice p̄dicatiōis retib⁹ in capturā: t̄atos ifluxisse pis
 ces hoīm ad fidei p̄fessionem: q̄d rete fidei scindit: messem fidelitū mltā z
 oparios idoneos paucos: eo q̄ pctā quotidie multiplicant in ecclia: z ep̄i ne
 gocijs exteriorib⁹ dediti: sp̄ualibus intēdere neq̄unt: z pauci sunt pastores in
 ecclijs p̄sonalr residētes: s̄z vicarijs z mercēnarijs committūt oues: siue aias
 regēdas: in quoz plurimis multi eueniūt defectus imperitie: z honeste vite
 negligētie z alioz defectū p quos ad gubernādas aias reddunt inhabiles:
 z nō esse q̄ plebes erudiāt: vel a pcti facib⁹ extrahāt: vocauit nos in adfuto
 riū tam cleri q̄ ppl̄i: vt p̄ offm̄ p̄dicatiōis z p̄fessiōis subueniam⁹ aiabus: z
 onus pastoz subleuādo: alleuiem⁹. Sicut petr⁹ z ei⁹ socij nō valētes soli rete
 piscium ad litt⁹ trahere p̄z multitudinē: annuerūt Jacobo z Joanni socijs
 suis in alia nauis: q̄ signat religionē: vt venirent z adiuuarent eos: ne vel ipsi
 mergerent: vel pisces capti perirent. Luce. v. Cū ergo ex ap̄lice sedis missio
 nes: ex beniuolētia: p̄dicatiōis opa z p̄fessiōis subditis eoz impendimus:
 eos ex charitate z auctoritate eoz absoluim⁹: z nō decipim⁹ eos: s̄z lunam⁹: z
 in illis fit nō p̄iudiciū plebanis: s̄z b̄nficiū: v̄tū p̄ eis laboram⁹: z ad obe
 dientiā debitā eoz subditos exhortamur. Nam si pleban⁹ potest alteri vicē
 suam cōmittere: multo fortius potest hoc papa z ep̄s: q̄ pleniorē h̄nt in oēs
 sibi cōmissos sine differētia potestatem. Et sicut ex charitate: nō ex necessita
 te: impēdim⁹ fidelib⁹ sp̄ualia subsidia: docēdo: z orādo: z a pctis in p̄fessiōe
 absoluēdo: ita ipsi nō ex debito coactiōis s̄z ex libertate charitatis ministrāt
 nobis copozalis necessitatis subsidium: cum dñs ordinauerit ijs q̄ euange
 lium nunciānt: de euangelio vsuere. zc.

¶ Questio. liij.

Item q̄ro. Cum religiosi debeant sim

pliciter ambulare: z oīno v̄tutib⁹ abūdare: z ad hoc opam dare: cur rursum
 studio s̄raz (q̄ olim sancti p̄res postposuisse laudant: vt b̄ns z alij) se mō dāt:
 z in secreta p̄uersariōe studētēs? R̄spondeo: q̄d cum (sicut dicitur est) p̄dicatiōis
 offm̄ ex regulari p̄fessiōe ordini annexū sit: etiā p̄fessiōis: q̄ noticiā regit
 sacre scripture: q̄ sub: illi idiget i plerisq̄z locis expositiōe: ne ex imperitiā erro
 res p̄ veritate doceam⁹: necesse est nob̄ sacre scripture h̄re studiū: z magros.
 Nec em̄ scientia nō solū vtilis est ad alioz eruditiōē: sed etiam ad pp̄riam

Quare f̄res
 p̄dicāt z cō
 fessiones au
 diunt.

Propter q̄d
 f̄ris utendū
 studio s̄raz.

Instructio: vt seruus dei sciat seipm bene regere: vtutes a vitijs discernere: et noticiā dei: et futuroꝝ p̄mitoꝝ clarius itelligere: et in oib⁹ cautius et fructuosius uersari. Nam et ap̄lus hortat timotheū ad lēoniam studij: et scetoz nobis diligētia in sc̄tāꝝ ruminacione scripturaz frequēter cōmēdat. Certas aū fidei: et vite sanctitas: non aliunde q̄ ex scripturaz fonte haurit: si ne qb⁹ impossibile est quēq̄ saluari. Hereticoꝝ etiaz versutis q̄ in scripturis sanctis occasionem erroris p̄ falsas interptationes assumūt: opz p̄ ipsaz diligentem inuestigationem diligentius obuiare: et fideles contra eoz fraudes et latentes decipulas p̄munire. Unde Hieronym⁹. Sctā rusticitas solū sibi p̄dest: et q̄tū ex vite merito eccliam xp̄i edificat: tū nocet si destruetib⁹ nō resistat. Ad Titū. j. Potēs sit exhortari i doctrina sana: et eos q̄ tradicunt arguere. &c.

¶ Questio. iij.

Item cū sufficiat ad religiōis p̄fectio-

nem nil h̄re ppriū in speciali et h̄re possessōes p̄ necessitate in cōi sicut oēs religiōis antiquoꝝ patrū b̄dicti. Augustini et alioꝝ: videret in consultum et aliquo modo tentare deū: q̄ tant⁹ ordo exponat se mēdicitatē quotidianē velut celit⁹ expectet victū suū: cū posset aliter h̄re: R̄ideo. Perfectio diuersos gradus h̄z: et ali⁹ alto sublimior est: nec p̄fectio alioꝝ ordinum p̄iudicat qn̄ alioꝝ possit inueniri. Tentare autē deū non est xp̄i p̄missionib⁹ credere: et ei⁹ consilij obedire: et ei⁹ vestigia imitari q̄ dicit Math. xix. Amē dico vob⁹ q̄ vos q̄ religistis oīa et secuti estis me. sede. sup sedes &c. Dis autē illā paupertatem docuit et tenuit: vt nil possessōis in terra haberet. Cū Mat. viij. dicit.

Culpes foras h̄nt &c. ¶ Multis autē de causis ordo nil ppriū possidet in hoc mūdo. ¶ Primo: vt vestigia xp̄i p̄fectius imitē. Mat. xix. Si vis p̄fect⁹ esse vade &c. ¶ Secūdo: vt laq̄os auaricie facili⁹ declinem⁹. j. Li. vi. Qui volūt diuites fieri incidūt in. &c. ¶ Tertio: vt culpas supfluitatis pleni⁹ expiem⁹. Prouer. 6. Oēm substātiā dom⁹ sue &c. ¶ Quarto: vt altioꝝ meriti gl̄iam p̄sequamur p̄ varias vtutes paupertatis. Mat. v. B̄ti paupes. ¶ Quinto: vt liberiores sim⁹ mēte ad sp̄ualia studia ofonis. p̄tēplatiōis. lēonis. Mat. x. Nolite possidere aur⁹ &c. ¶ Sexto: vt p̄dicatiōis studio expeditius intendamus. ¶ Septimo: vt p̄bum dei min⁹ trepide oib⁹ p̄ponam⁹. ¶ Octauo: vt magis p̄fidere oēs in eū sperātes doceam⁹. ¶ Nonno: vt occasiōe petēde elemosynę ad alioꝝ edificatiōnē: frequēti⁹ exeam⁹. ¶ Decimo: vt q̄ nob̄ subueniūt in tp̄alib⁹: fiduciali⁹ sp̄ualia req̄rāt. ¶ Undecimo: vt magis cauti sim⁹ ab oī scādalo: quo magis timem⁹ i tp̄alib⁹ depre. ¶ Duodecimo: vt tāto hūilioꝝ sim⁹: q̄o magis subsidio alioꝝ indigem⁹. Et qz sp̄ualia fidelib⁹ semina: nō tū ex gr̄a ab eis carnalia subsidia expectam⁹. Luce. x. Dignus est oparius mercede sua. Hieronym⁹. Reddituū possessionē nob̄ p̄uidere nō opz: sed ad mēsam v̄ni tanq̄ fideles copatoꝝ occurramus.

¶ Questio. v.

Item quero. Cum religiosi a tumultu secularis frequentie sese separare studuerint: et in solitudinib⁹ habitare: qd̄ est

Cause ex pro
priatiōis oī
mode fratrum
minorum.

Questiones sc̄i bonauenture

Tribus ex cau-
sis opz fr̄es
m̄iores ha-
bitare inter
hoies.

¶ Vos frequētius in ciuitatibus z oppidis manere soletis: quasi voluptuo-
sius ibi pascēdi: z in quietis z indenuoti^o ibi viuatis: Rūdeo. Tres sunt cau-
se p̄cipue p̄ qbus inter hoies morari solem^o. ¶ Una: ppter eoz edificatiōez:
vt p̄mptius eis ad sim^o q̄n reqrūt a nob penitentiā. doctrinā: z salutis cōsi-
liū: z videāt a nob bone p̄uersatiōis exēplū. Si em̄ remoti essem^o ab eis: nec
ipsi possent ad nos q̄si indigerēt cōmode accedere: z difficile eēt nos totiens
vocari: z maior eēt nob in quietudo p̄tinue currere z recurrere: q̄s iter eos ma-
nere: z p̄uisc̄q̄ venire: affect^o z p̄punctio reqrētū penitentiā sepe tepuisset.
¶ Sec̄da causa ē: ppter idigentiā victualiu: q̄ in locis desertis nō inuenirem^o
quotiēs supueniētib^o vel refidētibus: vel infirmis idigeremus: q̄ nobis ne-
cessaria vite ministrarēt: cū p nos nō habeam^o. Extranei etiā q̄ p p̄silio sup-
uenirēt: cū statim nō possent expediti z recedere: cogent^o nobiscū frequēt^o
hospitari: qd̄ multis ex causis nullaten^o expedit: ppter in quietudines: sūspi-
cionē: z paupertatē. ¶ Tertia causa est: ppter tuitionē: q̄ si extra hoies morare-
mur: nec libos: nec calices: nec vestes: nec alia necessaria tute suare possem^o a
latronib^o vel p̄donib^o: vel furiētib^o potētū. Nam p̄sone etiā sepi^o eēt i p̄-
culo: si q̄si in p̄dicatiōe foris itā aliquos offenderem^o: vt filiū: vel fr̄em alicui^o
de quo dolerēt in ordine recipem^o. q̄ etiā amicū fr̄m vellet maliciose offen-
dere: vel moleste ferret nos i terra morari: domos n̄ras icēderet: z nūq̄ posse-
mus ibi pacifice morari. Qui aut̄ h̄nt possessiōes z p̄dia: sibi met sufficiūt:
p̄nt extra ciuitatē morari. Sūt z solitarij q̄ paucis indigent: pauca ab alijs
reqrere necesse h̄nt. Sūt z alie cause: q̄s mō p̄tereo p̄p̄ q̄s p̄uent in hoies
poti^o q̄s in des̄to iuxta p̄ditōes n̄ri ordinis habitare. Sz ad plens iste sufficiāt.

Questio. vi.

Item quero. Cū sc̄i p̄res laudētur in

cafellis: z i v̄slib^o habitac̄is habitasse: qd̄ est q̄ vos altas z magnas domos
erigitis: z oratoria sumptuosa: z areas latas magno p̄cio cōparatis: cū sitis
paupes z mēdici: z p̄emptores mūdanoz esse debeatis: Rūdeo: sicut iaz sū-
pradictū est: cū inter hoies manere nos oporteat: aut ergo extra muros ciuit-
tatis: aut intra. Si extra ciuitates maneremus vbi posseremus latiores areas
leuiozi p̄cio cōparare: vcz in cāpis vel horis: quā d̄ocū qz bellū timeret vel
guerra: ciues loci formidarēt ne forte hostes domos n̄ras occuparēt: z de il-
lis niterent ciuitatē vel oppidū expugnare: z nō auderēt etiā alias q̄s sibi ti-
merent ad loca fr̄m p̄ p̄fessioē: vel missa: seu p̄dicatiōe securi venire: z ideo
nō diligūt vt in talibus locis cōmoremur. Qd̄ si intra muros habitamus
vbi ppter frequētiā pp̄i aree cariores sunt: opz z nos areas carius emere q̄n
tum sufficiāt p̄ claustrō. oratorio: z officinis p̄gruis p̄uentu. hospitibus: z
infirmis: z horto herbaz: tam p̄ pulmētario: q̄ p̄ aeris recreatiōe: vt infir-
mi refocillentur: z sani p̄seruent: z lassi in sp̄ualib^o studia recreent. Secula-
res em̄ q̄ frequēter vagant: domi nō indigēt recreationē aeris: religiosi ō q̄
in cellarū reclusiōis religant: nisi aliquā inter ius habeāt aeris recreationē:
cito languescēt: z tabescūt: z ad studia sp̄ualia inhabiles efficiunt: ita q̄ nec
sibi nec alijs p̄ficiūt in deuotiōis interne p̄fectu. In sapientie intellectu. in

Qualiter li-
ceat fr̄ib^o mi-
noribus h̄re
domos am-
plas: altas: z
fortes.

virtutū exemplis z in doctrinā salutis. Et quibus perfectus ois locus aptus sit p discipline interne exercitijs: inspectis tñ z adhuc in digētibz eruditione vritus: opus est etiam exteriori distinctione officinarū claustralium: vt sciat vbi tacere debeāt: vbi loq liceat. vbi orare. vbi laborare. vbi legere: scribere: vel comedere: vbi sit reges infirmantium: vbi repausatio de labore itineris ventientium: z aliorum que i collegijs sunt necessaria: ne si confuse indifferēter singula fierent p libita: iam nec disciplina: nec q̄s: nec deuotio: nec ordo inter frēs sicut expedit seruari: quod esset i magnum detrimentum religionis: z i scandalum alienis: z in destructionem salutis: qz nec minores discedent a que pficerent: nec perfecti alios edificarent. ¶ Q: vero itra ambitu m ciuitatis (vt dictum est) cariores sunt arce: q non possemus facile sufficiētiaz congrue latitudinis habere vt omnes officine deorsum collocarētur iuxta se inuicem: opz aliqñ vt vna sup alteram locet: ita qz vtraqz aeris respiraculo nō careat. Ex hoc domus nre magne apparent z excelsę: ac sumptuose: z pauprtati dissimiles: cum tamē hoc pauprtas magis efficiat: qz ne circa dilatetur: inferius angustamur. ¶ Et qz circū septimus domibus alioz viciniorum: qz in ciuitate sepe insurgunt incendia late peruagantia: ne vel dom⁹: vel ecclie: vel libri: vel alia necessaria frequenti discrimini sint exposita: z in continuo tremore infirmantium corda sint inde suspensa: z ne ipsi vicini nostri a nob per incendia molestant: vbi possumus facimus domos lapideas: vt nec igne: nec vetustate citius destruant: qz non solum cōporibus: sed etiam cordibus: magna est destructio noua sepius edificia construere: maxī me illis q non habent sumptus nisi quantum valent colligere mendicitate. ¶ Non tñ intēdo in his excusare nisi que valde necessaria sunt z rōnabilia. Vbi autem supfluitas. curiositas: z irreligiositas: z rēgule z pauprtati nō stre derogantes essent structure: rephendo tecum: z oia alia que deo displicēt tam in moribus q̄ in rebus. Quin cuplīs em peccati rei sunt q̄ superflua in edificijs z alijs qbus vtimur procurant z acgrunt. ¶ Primo: ppter transgressionem p̄fessionis: qz pompis renūciātes sc̄li: in pauprtate z humilitate vera pmiserunt dño famulari. Unde Gal. vi. Si ea que destruxi zc. ¶ Secdo ppter malum exemplum quo alij discūt ab eis sc̄lia facere: vel scandalizant qñ vident eos que hmōi pro xpo spernere deberēt: querere vel sectari. ¶ Tertio: ppter ingetudinem fr̄m ppter hmōi edificia z pcuratiōes: qz z deuotio extinguit: z disciplina religionis plurimum dissipatur. Ipsa. xlix. Venerunt structores tui destruētes te: z dissipātes a te eribunt. ¶ Quarto: ppter spoliatiōez alioz pauperū qbus sepe elemosyne p̄cipiunt: z hmōi structure fiūt ex qbus illi deberēt vestiri z pasci: dum qd̄ istis dat: eis negat: qz ad dādum vtriusqz sepe deficit dātium largitas z facultas. ¶ Quinto: qz qñ nimis vrgemus hoies ad dādum: pdunt deuotiōē ad nos prius habitā: qz nec de pdicatione: nec exemplo: nec alijs que facimus edificant. Unde cum vident nos accedere: terrent z timēt qz aliqd velimus ab eis expere: qd̄ graue sit eis dare: z erubescūt negare: z si dederint nō libēter: min⁹ merēter: z sic de rebus: z deuotiōis merito priuantur. zc.

¶ Questio. viij.

De q̄ncuplīci p̄cti in excessu edificiorum.

do plura colligere: inter alias principales causas quas potes aduertere veras esse: vna est: q̄ cū olim pauci fr̄es fuissent in ordine: nunc multo plures sunt vbiq̄: z plures plurib⁹ indigēt: quāto numer⁹ numerū excedit: z oib⁹ q̄ necessitas requirit est magis opus. Nam dñs infans nat⁹: modico diuersoio z p̄sepio ptentus fuit: sed aggregata discipuloꝝ turba: ad celebrationē paschalis cōiuij: q̄s fuit sibi p̄parari cenaculū grāde strati. ¶ Secda causa est: q̄ inter plures sunt etiā debiles z infirmi: maxime q̄ olim strenue religiōis: z ardue paupertatis p̄odus p̄ annos plurimos portātes: nūc ex humane mortalitatis defectib⁹ lassati: cogēte ipsa charitate: nō debēt ipsi vt ifirma pecora relinq̄: sed pie q̄diu poterint fulcimentis corpaliuz necessitatū: p̄ mīa: z alioꝝ edificatiōez p̄ iunioꝝ instructiōe sustentari: z p̄pter tales opz z expedit plura peti. ¶ Tertia causa: q̄ plures mō medicātes sunt in ecclia de diuersis ordinib⁹: z q̄d nob̄ solū dabat integrū: nūc minutatim diuidit inter plures: vñ cogimur nūc lati⁹ tāto vagari: quo min⁹ in locis singl̄s dat nobis. Q̄d em̄ aliqui offerēbat nob̄ nō q̄rentib⁹: nūc vix p̄ diuersa minutatiz colligim⁹ cū robore. Et opz nos petere: q̄ nō petentib⁹ parū dat: dū ex multitudine petentū hoies sunt lassati. Qui aut̄ p̄ se nihil h̄nt: necesse ē eos oīa q̄b⁹ indigēt ab alijs postulare: vel carere: nisi velint illicite acgrere: vel quocūq̄z mō ap̄d alios deferuire: vel nisi gratis eis donec. ¶ Quarta causa: nō tñ oīno cōmendabilis: sed p̄ aliqua parte excusabilis accedit: q̄ q̄ non est patiens penurie in his q̄bus indiget: plura eum congrere oportet. zc.

¶ Questio. ix.

Item q̄ro. Que pōt esse hui⁹ impatien

tie causa nisi voluptuositas: q̄ nil vult sibi deesse illoꝝ q̄ appetit: q̄ oīnis religiōsitatis est exterminium: R̄sideo. Hoc z si in q̄busdā habeat locū: nō tñ est potioꝝ causa: s̄ alie q̄dam. ¶ Una: q̄ vt dictū est: plures habem⁹ debiles z infirmos q̄ olim: cū oēs fere erāt noui in ordine: q̄ cū lassati iam z exhausti sint virib⁹: opz vt reficiant: nec penit⁹ deficiāt: q̄d eet p̄tra mic. charitatis: z discretiōis v̄tute: cū tales maxime p̄silio suo: z zelo: z pietatis exēplo sustentēt ordinē in suo vigore: ne subito corruat a p̄sina puritate. Licet v̄tute corpali iam nō sicut olim eminet̄ extiment̄ lucere: p̄pter corpis destructionē. Aut opz q̄ p̄tra mīam deficere subito p̄mittant: z tunc ex hoc magis fouebit in ordine carnalitas: q̄ ql̄bet iuuenis z san⁹ instruct⁹ carnis pudētia: cogitabat ap̄d se dīcēs. Si tales viri p̄ edificatiōe ordinis corpa sua tradiderūt oībus laborib⁹: nō debilitati sic p̄mittunt̄ absq̄z mīa perire: volo mibi cauere z parcere corpi: z illū fouēdo custodire: ne mibi s̄lt̄ cōtingat. Et sic aliq̄s audebit de cetero vix feruēter in dei suitio se exercere. Si aut̄ debēt debiles mīdicoꝝ dēter: refoueri: expedit vt etiā alijs q̄ vnū corp⁹ societatis cū eis sunt: z eis feruēt̄ z labores ordinis p̄ eis in diuino officio. in frigore: z petendis elemosinis: z alijs obsequijs patiant̄: aliq̄uo mō mitius p̄tractetur: z meli⁹ reficiant̄: vt min⁹ de illis scandalizent̄: z min⁹ murmurēt cōtra eos: quasi ipsi soli p̄sumāt oīa q̄ offerunt̄: vt patiētius p̄ eis laborent: z hilarius ministrēt: vt ipsi debiles minus erubescāt: z p̄sidiētius audeāt necessari-

lantes fr̄es
ab excessu ap
parente i me
dicationem.

Propter mī
ta excusat i
patientia pe
nurie.

Questiones scribona venture

tates suas accipere: cum videant alios etiam secum esse participes in consolatio-
 ne. Sani ergo et fortes non debent propter se ista appetere: nec sue industrie ascri-
 bere: quoniam petentibus eis elemosynam ista offerunt: sed cogitare debent (sicut et
 veritas est) quod de ea propter debiles ministrat: et in tanta copia: quod exinde etiam
 sancti prolesunt. Propter premissas rationes vult etiam de veritate sue premissio-
 nis: et evidentiam sue liberalitatis ostendere: dum nobis quod nullos certos redditus pro
 ipso habere decreuimus: et totam sollicitudinem in eum iactauimus. Indulgentius ne-
 cessaria ministrat quam alii quibusdam: quod lata preda habent: et loculos plenos: ad hoc
 ut ei securius prestantur: et fideli seruiamus. ¶ Alia causa est: quod eorum quod nuper
 de seculo venerunt: quidam delicate sunt nutriti: et cum in ordine subito contra
 solitum cogunt aliter vivere in labore: et victu: et coactione magisterij: trita ca-
 ro tenera languescit: et nisi clementer foueantur donec paulatim assuescant ordi-
 nis pati rigorem: aut semper tabescendo languescent: aut ex rigoris horrore: ad
 vomitum reuertentur: et ideo expedit ut supra. ¶ Tertia causa est spiritualis stu-
 dij: nam assiduum lucrum in studio sacre scripture. in deuotionis deside-
 rio. in tentationis certamine. in interne sollicitudinis vigore: ita consumitur: et de-
 ficcat vires corporis: ut nisi exterius quandoque aliquatenus refocilletur: non va-
 leant diu subsistere. ¶ Quot autem aliqui lautiores cibos et potus videmur:
 hoc est propter mendicorum: quod dum non reseruant in posterum: ut cumulos congre-
 gent: ut preda lata comparent: statim comedunt et bibunt ea que dominus admi-
 nistrat. Et quod pro honestate et deuotione sua plerique dant nobis non de viliori-
 bus: sed de melioribus que dominus dedit eis: etiam nos cum interim non habeamus
 alia quibus utamur: ne videamur ingrati et auari: comedimus et bibimus que
 offerunt nobis indifferenter: tam illa que alia: iuxta illud regule. De oibus ci-
 bus que apponunt eis: liceat manducare. Manducatus enim si recusat ea que offeruntur:
 cum non habeat unde alia emat: remanebit inanis. ¶ Quod vero diuersi di-
 uersa: et aliquando quasi aduersa mirantur de nobis: ut cum illi reprehendunt
 in nobis carnalitatem: alij vero duriciam: quibus pro visu suo et affectu:
 oportet nos singulis de suis questionibus respondere: et rationem reddere: licet
 sequentia precedentibus continuato ipsius ordine ad hoc non cohereant: sed
 modo de hac modo de alia tractemus. etc.

Questio. x.

Item quero. Euz omnibus debeatis

cupere ut saluent vobiscum: quare indifferenter non oes recipitis que desiderant:
 cum non ardet vos predaioz paucitas sed apta sit oibus via mendicandi? Re-
 spondeo. Oes quidem cupimus saluari: et nulli prohibere possumus licentiam
 medicitatis: sed oes passim recipere non expedit nobis: nec ecclesie dei. Nobis non:
 quod varie sunt conditiones hominum qualitates: et mores. Multos enim sepe recipere
 non pro deo sed pro sustentatione vite vivere desideraret nobiscum: multos inco-
 positos moribus: quos vix corrigere ab incolita consuetudine possemus: et pro tales
 dissolueret ordinis disciplina et impediret profectus alioz: et non sufficeret eos
 alij pascere: nec eis seruire: nec iuuentrent tandem que possent eis pascere: et omnes

Quatuor non
 expedit rece-
 ptio indiffe-
 rens fratri ad
 ordinem.

simul in corpe & spū quasi p̄fusa multitudo perirēt: q̄ nec regi valet: nec con-
grue sustentari. ¶ Eccle si r̄ nō expedit: q̄ cū sit ordo ad edificatiōem eccle
p̄stitutus: & multitudo receptorū magis p̄fusione induceret: nec de p̄uēsiōe
multoz exemplū edificatiōis acciperet sed scādaliū: vbi religiositatē: excepto
solo habitu: nihil inueniret. Minus em̄ malū est nō esse religiosos vel noie
vel habitu: vbi nō viuūt sicut religiōis eoz forma requirit: q̄ vt sint & p̄ vitā
eoz puer sam alios scādali zēt. Sicut meli⁹ est lucernam nō esse in domo: q̄
esse ibi tñ fetidā & nō lucentē. Minus etiā foret onerosum fidelib⁹ tot men-
dicos vnius ordinis pascere: q̄ bus nullum vel modicum habuerint edifi-
cationis p̄fidium. Sed tot & tales solū recipi expedit: q̄ sine onere eccle pasci
possint: & q̄ valeant eccle in spūalibus r̄dere ijs que ab ea in carnalibus re-
cipiunt p̄o copozum sustentatione. &c.

Questio. xj.

Item quero. Cur nō laboratis mani-

bus p̄ victu: vt nō sitis eccle onerosi in eleemo synis petēdis: R̄sideo. Si de
puro labore manū deberem⁹ viuere: tñ vigeret nos opis instātia: q̄ aliorū
lucris intēdere nō possem⁹: nec diuina officia iibere celebrare: nec ofoni libe-
re vacare. Cū em̄ ad p̄fessionē vel p̄dicationē frater vocaret: r̄dere cogere.
Opus meū quo victui meo hodie deseruire debeo: nōdum expleui: & ille
cui laboro p̄uis q̄ deseruiā: nō dabit mihi mercedē debitā: ideo nō possum
venire. Alias aut̄ oēs p̄ter infirmi laborāt: alij in studio vt fideles erudiant.
alij in diuino officio & laudib⁹ dei. alij in colligendis eleemo synis p̄ susten-
tatione cōi. alij in officijs domesticis infirmis & sanis ex iniuncta obediētia
ministrantes: q̄dam q̄ sciūt artes aliquas mechanicas p̄o fratribus & extra-
neis exercentes: sicut mutuo cooperantur inter se formice & apes. q̄dam per
obedientiam missi diuersas terras pambulāt: cū nūcios alios idoneos non
habeamus: & sic nullus impune p̄mittitur ociosus.

Questio. xij.

Item quero. Si de quolibet ordine et

religiōe possit q̄ trāfire ad r̄taz & ordinē sc̄ti Frācis̄ci seu fr̄m minorū? Ad
hoc sine p̄iudicio melioris sentētie: r̄sideo q̄ sic: vbi sine scādalo aliorū p̄t
fieri. Propter q̄d maxime phibet̄ nob̄ de q̄busdā religiōis nō recipiēdis:
cū scādaliū tale mai⁹ malū q̄ aliorū receptio sit bonū. Cū em̄ tria sint p̄ncipa-
lia ois religiōis. s. obediētia castitas & paupertas: in r̄ta ista sint q̄si altiora & stric-
tiora q̄ in alijs ordinib⁹ & religiōib⁹: sicut p̄z in r̄ta ista: p̄stat q̄ s̄m hoc re-
ligio ista altior sit & strictior alijs ordinib⁹: & ideo de qualibz religiōe p̄t se-
cure ad istā intrare: dūmodo nō ex leuitate s̄z ex spū dei ducti. Itaz & si aliq̄
sit q̄busdā copalib⁹ exercitatiōib⁹ strictior: vt in abstinentia carnū: & silētio:
& officio ecclesiastica & simib⁹: q̄ tñ ex sublimtoz obediētie paupertatis & castitatis
v̄tute facile recōpensat: sicut modicū p̄odus auri in p̄cio p̄ualet magno p̄o-
deri argēti v̄l alteri⁹ metalli. j. Timō. iiii. Copalis excitatio ad modicum
vtilis est. &c.

Questio. xiiij.

Qd nō opz
fr̄s laborare
vt seculares.

De eminē-
tia ordiis mī-
noz sup̄ al-
os ordinis.

Item quero. Si de ista religioe possit

aliquis trea ad aliam post factam in ea p[ro]fessionem? R[es]p[on]do. Saluo meliori iudicio non nisi per dispensationem sedis ap[osto]lice: cum hoc expresse i ipsa reg[ul]a prohibeatur. ibi. Nullo modo licebit eis. &c. Nam cum non iueniat alio[rum] regula vel strictio[rum] seu equalis: patet q[uo]d non licet cuiq[ue] per seipsum ad iserto[rum] ordinem transire. Luce. 14. Omnes q[ui] vident incipient illudere ei dicentes: q[uo]d hic homo cepit edificare: & non potuit consummare &c.

¶ Questio. xliij.

Item q[ue]ro. Si liceat ordini eijcere ali-

quem p[ro] demeritis: vel egresso & petenti receptione denuo denegare? ¶ Cum eni[us] ordo in p[ro]fessione versa vice se obligauerit: vt sicut iste ligatus esset ordinata econuerso: videtur quod ordo tenetur semper recipere si exigat: ne p[ro]missum suum videatur irritare si nollet e[um] tenere quem sp[er]o[der]at nunq[ua]m derelinquere. ¶ Videtur etiam q[uo]d ordo no[n] possit talem licentiar[e] ad alium ordinem: q[uo]d non iueniet alibi q[uo]d hic p[ro]misit: & ita faceret eum voti sui t[ra]nsgressorem: & sic peccaret. ¶ Videtur etiam q[uo]d cum isto no[n] possit compelli ad alium ordinem: cum nulli ordini se obligauerit nisi istis: & no[n] debeat cogi inuisus ad q[uo]d se nullo voto astrinxit: etiam si alium ordinem inueniret isti equalis: videtur iste ordo esse in culpa si talis vageretur in seculo: cum nolit eum recipere penitentem: & ad aliu[m] ordinem no[n] debeat: vel no[n] possit e[um] co[m]p[el]lere: & si punit eum vel exco[m]municat: q[uo]d iniurietur ei. Immo si no[n] tenetur e[um] ordo recipere nec vult: iam punit no[n] suu[m] subditu[m]: si punit e[um] corp[or]al[ite]r capiendo vel castigado: videt in canone incidere iam late sententia: cu[m] sit cleric[us] vel regularis. Si aut[em] ordo no[n] vult e[um] recipere: & no[n] puenit e[um] alia religio[n]e intra re: vel alij nolunt e[um] recipere ad quos licentia[rum] est t[ra]nsire: & p[ro] hoc a fratrib[us] ligatur exco[m]m[un]icatione vel no[n] absoluit: ponit in laq[ua]m p[ro]plexitatis inextinguibilis: vt quasi ex o[mn]i parte p[re]clusa sit ei via salutis: q[uo]d videti saluari no[n] potest: vel no[n] debet fieri. Luce. ix. Filius ho[m]inis no[n] venit aias p[er]dere s[ed] saluare. ¶ Ut aut[em] sup[er] his aptio[rum] pateat ratio: q[uo]d ordini vel egresso faciendu[m] sit in istis notata. Cu[m] aliquis ingressum petit istius ordinis: si recipit: sit ei magna gra[ti]a: & multiplex: & de naufragio peccati eripit: & sociat illio[rum] collegio q[ui] ambulat in via dei: t[ra]nsc[un]ditio[n]e: vt & ipse gradiat in eade[m] via cu[m] eis seruado illa p[ro]pter q[uo]d ordo est institutus. Quoadu[er]o ergo sic gradit[us] postq[uam] ad p[ro]fessionem receptus est: no[n] potest e[um] ordo abijcere: q[uo]d sicut ipse iam ligatus est ordinata & econuerso: vt neutrum liceat alter[ut]u[m] relin[qu]ere v[er]o modo. Si aut[em] frater aliter viuunt q[uo]d i[n] ordinem: & sepi[us] correctus se no[n] sufficien[ter] correperit: si excessus occultus sit: tolleretur: & cu[m] cautela p[ro]pter scandalu[m]: ne si abijceret: cu[m] eius culpa no[n] pateat: videret iniuste p[re]iudicium: aut p[er]petu[um] iniuste p[ro]p[ri]etate: q[uo]d v[er]u[m]q[ue] illicitu[m] videtur. Si vero excessus ei[us] graues fuerint & notorij: q[uo]d alij ei[us] ex[em]plo possint infici si retineat in ordine: & extranei scandalizarent q[uo]d talis in ordine suslineret: tum p[ro]pter auferendu[m] scandalu[m]. tum p[ro]pter corruptione[m] ordinis p[re]cauendu[m]: debet eijci p[ro]uaricato[rum] voti & pacti sui: q[uo]d iam ordo no[n] tenet ei de p[ro]missio[n]e tenedi e[um].

Quod ordo tenet recipere eiectum vel egressum redeuntem.

Quid potest aliquis frater eijci ab ordine.

secu: q. pmissus suu pvaricádo pluries violauit: cu ideo sit vocatus ordo: q. ni in se ordinatú patiat. Quot si (deo pmitte) talis seipz elicere: gratie, snt deo referédeno qz ille peccauit: s; q. oues suas a pestifera ptagioe liberauit. Gal. v. Utiná abscindat q. vos p turbat. s. puritate vram. pacé: z samá. Si aut allegat q. miso é misatio adhibéda: vt itez recipiat in ordine: dici pót. Crudelis é misatio vñ plures z meliores grauitér offendit. Sicut q. fure líberaret: vñ paupes spoliarent: maxime cu tales lógo vsu tepéfacti: rarissime ve z p seueráter emédant: z facili remissio: alijs audaciá pbeat delinqndi. Nec pót allegari sibi iniuriá si nō recipit: qz ípe talé se fecit ex culpa ppa q. recipi sit indigno. qn pót ordo hz causaz ptra eū agédi: p eo q. sic se dehonefauit. Un pót eū punire p meritis: vel tradere cui fuit: nisi faciat q. tenet. Sedes em aplice q. ius suu vnicuiqz suare: z vult ordiné i sua puritate p fiteré: nō cogit ordiné tenere illos quoz puerfatio nocius eét i ordie: qz tuc puniret innocétes: z reos foueret: z occasione daret ordinis corruptiōi p tales pestíferos si eos recipi opoteret. Sz ne dānabit vagent in sefo: ex gra se dis aplice: ordo dat eis licétiá (quos iudicat nō recipiédos esse) ad aliū determinatū tráseūdi vbi saluent. Ad qué etiá tráfire tenet: si pnt: alioqn nō erūt in statu salutis. Sicut Roth nō volēs móte pcedere: pcedéte angelo: i segoz paruula salua. Propa auctoritate nō pnt ordiné deserere que vouerūt: nec aliū intrare sine ordinis sui licétiá: vel summi pōtíficis: qz vt dictū est: ad feriozē regulá nō lz eis tráfire altiora p fessus. Qd aut talis aliū cogit intrare ordiné si in isto nō recipit: cu tñ aliū nō vouerit nisi istū: in de é: qz cu vouit istū: sic alligauit se religioz fm ius canonicū nullaten redire pót ad scim: vel ad laxiōz vitá tráfire ei liceret. Et ideo si demeret in ordie que vouit nō retineri: cu ex pctō suo nō sit p ditiō ei melior facta vt tā possit eē liber: s; potius deterior: opz eū aliū ordiné intrare: z illū suare: si vult suari. Et ad hoc cogit eū statutū vniuersalis ecclie: nō ordo iste: ex cui gra pmittit ei ad inferioré ordiné tráfire cu supioz nō inuenit: ne adit ei salutis pcludat. Si aut velut in sefo vagari: ex quo ordo nō vult eū recipere: nec ad religioné pcedat sibi tráfire i spacio ipis sibi determinato: lz tā videat ab ordinis iurisdicçãoe exéptus cu nolit eū amplí tenere: tñ ex auctoritate summi pōtíficis cui iurisdicçãoi nō est subtracto: pót eū ordo ipetere: z p césurá eccliafca: vel et ad alias penas corpales pót coercere cu vice vñi pape: qz diu nō habuerit aliuz iudicé reglaré cui se subiecerit: regulá z ordiné illi stabilt assumédo. Spote etiá egressus ordiné istū: si nō de licétiá ei intrauerit aliū ordiné ad qué licétiari possit: pót cōpelli vt redeat: cu adhuc sit sub iurisdicçãoe ordinis istū: a qua nō pót semetipz eximere: nisi frés dent ei licétiá ibi stādi: z nolint euz recipere vt tenere. Nec oia iā statuta sunt: neqz pedé ponat in lubrico: z obscuro offendat: sumptis leuib occasiōib recedēdi ab ordine: vel ad aliū pbitū transfēdi: vel etiá inordinate viuēdi. **¶ Questio. xv.**

Item qro. Cū multitudo sit sepe occasio p fusions: eo q. regi nō possit: cur multiplicatis nūez i recipiēdo iutiles: z oneratis vos ipos: z alios: R fideo. Inutiles oino scietē nō recipim: sed

Questiones scribonaenure

¶ Quadru pter spem nram aliquotiens sic ptingit. ¶ Quattuor enī causis solemus re-
 cipe supueniētes. ¶ Una est cōpātio pditionis eoz: q̄ vix extra ordinē in se-
 culo saluarent. Sicut q̄ de igne: vel aqua periclitante rapit: vel de alio disci-
 mine. ¶ Sc̄da ppter pfectū ordinis: q̄ ex scientia: z industria. mox honesta-
 te: z reuerētia quorūdam: futurus psumit. ¶ Tertia ppter aliozū edificatio-
 nem: vt multi de talium puerfatione q̄ aliquo modo sunt famosi in seculo
 emendent: z eoz incitent exemplo. ¶ Quarta ppter p̄cium instantiā quam
 ip̄i faciunt p se: z alij p eis: nimia importunitate obtinēt aliquos recipi: q̄
 bus denegari nō potest. Sicut aut̄ agricola sepe seminat z plantat in sp̄e qd̄
 oīa pualescant: qd̄ tñ plerumq̄ in aliq̄bus non eueniet: ita contingit z in re-
 ligiosis ad ordinem receptis. Luce. viij. Aliud cecidit secus viam zc. Semi-
 nat plures sulcos: vt si aliqua pereant: alia pro illis pualescant. Si tamen oēs
 conualescerent: seges copiosior: proueniret. zc.

¶ Questio. xvj.

Item quero. Unde est q̄ videmus ali-

quos religiosos morib⁹ ita distortos z rudes sicut aliquos sc̄la res: supbos.
 vanos. cupidos. inuidos. detractores. iracundos. contumeliosos. desides.
 dissolutos. auaros. inuerecūdos. delicatos. gulosos. garrulos. lasciuos. z qd̄
 ex his oritur: forsitan incōtinentes: Rūdeo. Religio est schola vtutū: in qua
 sicut in alijs disciplinis z artib⁹ discēdis incubitur. Videmus aut̄ q̄ alius
 alio peritior est: alius rudior. alius diligētior. alius sequior. Nec aut̄ differē-
 tia ex qnq̄ causis. ¶ Una causa est: q̄ alicubi informatiores habent quozum
 eruditione boni discipuli nutriunt. Ubi aut̄ nō habent: aut rudes in sp̄iali-
 bus erūt discipuli: aut errorib⁹ varijs sub specie boni p sensum ppriū sedu-
 cunt: hñtes qdem zelū iusticie s̄z nō s̄m scientiā: z sic a pfectione vtutū plu-
 rimi retardant: vt vel malū extimēt bonū: aut minus bonū putent optimū:
 aut alia viā q̄ debeāt ad pfectionē tenendā. ¶ Sc̄da causa est defectus seu
 copia bonoz exemploz: qz noui in religiōe sepe tales fiunt: quales alios esse
 vident. Sicut in sigillis: cera talē imaginem recipit: qualis fuit impressa. Et
 fiunt sancti cū sanctis: boni cū bonis: pueri cū pueris. ¶ Tertia causa est
 nouitas in religiōe: qz incipiētes nō p̄nt vel nō hñt illa q̄ hñt p̄uetti vel p̄e-
 cti. Et ignoscendū est eis in aliq̄bus: z patiēter expectandū: donec crescant z
 addiscant q̄ nondū apprehendere voluerūt. Roma. xv. Debem⁹ nos firmio-
 res imbecillitates infirmoz sustinere zc. Qui a puero exigit labores viri: et
 ab infirmo vires robusti: z a scholarī vnus anni vires magistris: impudēs
 est. i. Loz. xij. Cū essem paruul⁹: loq̄bar vt paruul⁹. zc. Ex hoc arguit sto-
 lūditas seculariū quorūdam: q̄ dum vident aliq̄e religiosum in aliquo of-
 fendero: oēs religiosos despiciūt: quasi oēs tales sint. cū ip̄si viderent iniustū
 si qs eos ppter aliena vitia deteriorēs haberet. ¶ Quarta causa est defectus
 gr̄e. Non enī oēs oīa p̄nt. Sicut enī multi vellent eē diuites z nō p̄cūta nō
 oībus datur equalis gr̄a sp̄ualium donoz. Roma. vij. Velle mihi adiacet:
 p̄ficere aut̄ bonum nō inuenio. ¶ Quinta causa est voluntas ppria: z si nō
 oīa adsint p̄dicta: dum qs diu stetit in religiōe: z bonoz exempla despexerit:

Profect⁹ aut
 defectus reli-
 giosorum: ex
 quintuplici
 causa proue-
 nit.

doctrinam non curauit. gram abiecit: virtuti non studuit. vitijs se subdidit. sicut heu plures sub religionis habitu: velut dealbata sepulchra: in scandalum: alijs conteguntur. Math. xxij. Ne vobis scribe & pharisei & hypocrite: qui estis sicut. &c.

¶ Questio. xvij.

Item quero. Cum religio deberet esse

sicut speculū in domo: i quo discāt intrātes agnoscere deformitates suas vt eas abstergāt: quare nō oēs discolors eijcitis p quos religiōis puritas defoz-
 ma: si tñ nō estis tales oēs q illos fouetis: ¶ Respōdeo. Bona religio malos odit: nō fouet: nec tñ oēs prauos eijcit: & hoc his de causis. ¶ Una ppter spē correctiōis. Sicut egrotās nō eijcit in mare q̄diu spes vite fuerit. Ita & de lapsis i ordie intellige: cū multi lapsi p penitētiā surgētes: postmodū sanī pser-
 uerāt: & aliquoties meliores sūt q̄ lapsi nō fuerit. Sicut dauid & alij plu-
 res. ¶ Scda ppter defectū pbatiōis: s: q̄ lz ex aliqb̄ plecturis timeat aliquis maluerit apte nō videt cōmunitati. Sicut si aliq̄s timeat leprosus eē ex ali-
 qb̄us signis: & nō pōt adhuc plene iudicari: s: latet morb⁹: & ideo iter sanos adhuc tolerat. ¶ Tertio ppter scandalū: qm̄ fratrib⁹ tñ notū est crimē illi⁹: sed ap̄ extraneos reputat honest⁹: q̄ si viderēt eū eijci: & tñ nō scirēt causā: putarēt ex inuidiā fieri: vel cogitarēt reliquos oēs esse tales: cum iste de quo tñ p̄sumebant: occulte fuerit vitiosus. Nam dñs cognouit. Judā esse vitio-
 sum: & in exemplū nob tolerauit eum: cū crimen eius alijs foret occultū: do-
 nec p aptam inigatētem pdidit semetipsum. &c.

¶ Triplet ex causa nō de-
 bēt mali frēs
 eijci de ordi-
 ne.

¶ Questio. xvij.

Item q̄ro. Cū quelibet religio sibimet

placeat & alijs se pferat: q̄ sunt maxime i qb̄ bona religio agnoscat: In q̄bus
 alia melior altera extimat: ¶ R̄spondeo. Sepe in vno & in aliqb̄ pcedit vnus or-
 do alter: vt iste i labore. alter i silētiō. alio i abstinentia: & sūb⁹. S; ḡnāliter in
 istis agnoscat q̄ sit melior. ¶ Vñ si in studio oīs virtutis: vt cōiter p̄sone illi⁹
 ordinis seruēt⁹ & freq̄nti⁹ exercēt: maxime charitatis. hūilitatis: & interne
 deuotiōis: ē signū bone p̄cellētie & p̄fectiōis. ¶ Scdm: si oīa vitia & scādala
 odio hnt: & sollicitē cauēt: & occasiōes peccōz amputāt & extirpāt: & inūditiam
 diligūt & p̄seruāt. ¶ Tertius est: si boni ap̄ eos diligunt & fouent: & despectis
 alijs in regimine asax soli assumunt: & p eos maxime gubernat ordo. Eccl̄.
 rix. Qui negligit modicā: paulatim decidit. ¶ Quart⁹: si a seclari freq̄ntia se
 subtrahūt: & honores fugiūt: diuitias nō ambiūt: & p̄o: mari huic sclo tam
 in moribus q̄ factis: seu qualibet apparētia erubescūt. ¶ Quint⁹: si damnū
 & iniurias illatas: ac despectiōes tacite sufferūt: nec p q̄rimonias vindicare se
 cupiūt: s; deū oīs inspectōrē attēdūt: q̄ suos cū vult pōt defendere. Cū ho ex-
 pedire eis nouerit: p̄mittit eos p altiori p̄mo tribulari: & patiētē serūt dōc
 placuerit deo alit ordiare. Que ista signa pleni⁹ hnt religiōes: meliores sūt: &
 q̄ min⁹: sūt min⁹ bōez q̄ nibil: nihil sunt. Qui ēt singulariter in se hz: bon⁹ ē:
 etiam si alij cōiter nō habent.

In q̄qz ag-
 noscit: q̄ reli-
 gio sit altera
 melior.

¶ Questio. xix.

Item. Videm⁹ ordines oēs religioso-

soꝝ deficere i vita religiosa: etiā si in tpalib⁹ ⁊ qbusdā cerimonialib⁹ videā-
tur: p̄ficere. Causas hui⁹ defect⁹ velle scire p̄cipuas. Aut em̄ nō deberetis in-
cipe qd̄ nō potestis p̄ficere: aut inceptis p̄ posse p̄seuerare: aliogn p̄varica-
tores voti merito reputabimini. ¶ Rūdo. Omne qd̄ nō hz esse suuz a se
deficiēdo decidit in nō esse: nisi sustentet ab eo q̄ dat ei esse. Sic ⁊ oīs ordo: ⁊
oīs homo. Unde nō solū ordines religiosoꝝ: sed etiā epōꝝ: ⁊ clericōꝝ: ⁊ lat-
coꝝ: ⁊ vniuersalis stat⁹ multū deficit quantū ad cōmunē statum ab eo qd̄ in
p̄nciplo fuit: cū oēs fideles erāt p̄fecti ⁊ sancti: quales nūc raro videmus.
Actū. iiii. Multitudinis credentiū erat cor vniū: aīa vna ⁊c. Licet autem
olūm cōmuniter oēs boni ⁊ sancti fuerint: tū modo multo plures sunt san-
cti in ecclesia dei. Sz q̄ mali plures sunt: ideo nō apparēt sancti respectu mul-
titudinis alioꝝ. Sactitas etiā vera nō p̄silit in exercitatione corpali: sed in
v̄tutib⁹ mentis. Et qz iste nō apparēt exterius: nisi modice ex qbusdā signis
opeꝝ: ⁊ sancti nō querūt videri ab hoibus vt laudent: sed occultant bona q̄
hnt singulariter p̄e ceteris: ideo pauci sancti modo in ecclesia vel ordinibus
esse vident. ¶ Causa aut̄ quare cōmunitas in religioe deficit: sunt magis cō-
munes iter alias. ¶ Una ē multitudo it̄rantū: qz multi nō p̄nt tā facile flecti
sicut pauci. Sicut nauis magnā difficult⁹ gubernat q̄ parua. Et vbi multa
capita: ibi multa cerebra: q̄ oīa nō p̄nt ad vnū sensum deflecti. ¶ Scda: cum
subtrahunt q̄ p̄mo tenuerūt ordinē in suo vigore: vel cū debilitat̄ in corpore:
nō p̄nt iuniorib⁹ ardua rigoris dare exēpla sicut p̄us: noui q̄ priora opera
nō viderūt: imitant̄ eos tū in his q̄ nūc vidēt in eis: ⁊ sūt remissi ⁊ sub spe-
cie discretiois: ne seiplos sicut antiq̄ destruāt: parcētes corpi. Et qz internas
v̄tutes quas antiq̄ habuerūt nō agnoscūt: vbiqz neglecti sunt: qz nec exteri⁹
exercent: nec interi⁹ v̄tutes apphendūt. Etiā: qz antiq̄ nō valēt mō eos exem-
plo p̄ire: timēt etiā eos in v̄bo corrigere: qz solēt dicere iuniores. Verba qd̄
bona sunt q̄ dicūt nō b̄s: opa nō ostēdūt: sic magis scādalizāt. ¶ Tertia cau-
sa ē: qz qd̄ ql̄bet nō videt̄ nescit docere. Cū cū regimen ordinis deuoluit̄
ad istos iuuenestales nutriūt quales ipsi sūt. Ita qz iā prior i fr̄m sabulam
p̄t̄: nō trahit in exēplū. Immo se tū reputāt illis p̄orib⁹ meliores: quo mi-
nus agnoscūt q̄ sint p̄fectoꝝ v̄tutes. Et dū exēpla qdā exteriori disciplina cō-
suāt i choꝝo: vel p̄fessōali i gressu: ⁊ sūb⁹: audēt asserere qz stat⁹ ordinis nū-
qz fuerit ita bon⁹. ¶ Quarta causa ē: qz paulatiz subintrāt nō bōe p̄suetudin-
es: q̄ statiz ab alijs trahūt in exēplū. Et si aliq̄ zelū dei hntes illa redarguūt:
nadacter defendūt alijs: quare sibi nō liceat qd̄ alijs p̄mittit̄: ⁊ p̄ lege tenebit̄:
cū ex vsu iam veniēs videat̄: ita qz vix de cetero poterit extirpari. ¶ Rectoria
quoqz ⁊ si talia nō diligat̄: tū ne maius malū sequat̄ dissimulant: vt pacifice
cū fratrib⁹ viuāt. Quqz vna p̄suetudo talis facta fuerit tollerabilis: p̄sequen-
ter introducūt alia quasi coherens prior: vt si illa admittit̄: ista vetus tollere
tur. ¶ Quinta: occupationū freq̄nter emergētū: q̄ corda distrahūt: affectum
deuotiois extinguit: mors altera: interi⁹ occasiōes vicioꝝ inducit: ⁊ ne de sua
correptione efficaciter cogitēt: semp̄ noua impedimenta religiosi inflectit:

Multiplex
causa relaxa-
tiois religio-
forum.

donec tadē p̄suecāt sola exteriora cogitare. Et obscurato p̄sciētīe oculo: et tñ desūt: occupationū causas in pudēter q̄rere. Sicut sanson cecatus: in carcere molā traxit. Judicū. xvj. ¶ Sūt ⁊ alie sp̄ales cause quorū dā ordinem: vt nimia inopia: ex q̄ cogūt fieri propterarij: dū sibi met videt q̄sqz p̄uide: reqz nō p̄uidef eis in cōi. Itē nimie opes: ex qbus sūt carnales. supbi: ⁊ multipliciter vitiosi. Itē freq̄ntia int̄ seculares: ex q̄ orit̄ multaz tētationū carnaliū materia. Itē freq̄ns mutatio platōz: q̄ ⁊ si p̄ parte bōa fit in q̄tū mali abijciūt: tñ in eo nociua ē: q̄ boni dū cito sperāt absolui: nō p̄sumūt aggredi: vel nō p̄ficiūt vt reformēt statū ordinis: ⁊ rebelles subditi ponō laborāt vt deponāt: q̄z vt stat⁹ debite reformet. Itē si vnus plat⁹ q̄nqz vult reformatiōi intēdere: ab alijs quoquo mō impedit: vel ad min⁹ nō iuuat ab ijs quo rū auxilio indigeret: vt por nō adiuuat ab abbate: v̄l abbas ab ep̄o: ⁊ d̄ fili. b⁹ s̄tr iudicet. Cū rebelles subditi appellāt ad illos quos sciūt sibi in sua rebellioe fauere. Itē si aliq̄ in vno loco diligerēt reformare statū i meli⁹: mittunt ad aliū locū vbi nō inueniūt qd̄ q̄rebāt. Ex his atqz alijs causis: stat⁹ religiois deficit: vt nō solū fiat deterior: s̄ et q̄si despectabilis: q̄ vix vnq̄ nisi de⁹ ordinet aliter reformet. S̄z qz diligentib⁹ deū oīa coopant in bonū: qd̄ nō fit in cōt: pōt fieri in particulari. Quilibz p̄ficere volēs: quertit ad lucrū suū alioz detrimētū: ⁊ oēs vias alieni defect⁹: ad p̄fectū suū cū dei gr̄a extorquet. Et sicut electoz gl̄ia ex hoc maior erit: q̄ reproboz societati admittit: eoz nō imitant̄ exēplū: q̄ sunt ipsis tētationis ⁊ exercēde virtutis materia: ita ⁊ boni religiosi nunq̄ tāti fuissent meriti ap̄d deū: si nō a tepidoz fr̄m defectibus ad multiplicē virtutis luctā assidue expediti fuissent. Cū apostol⁹ inter cetera virtū suaz merita q̄b⁹ se ministrū xp̄i excellētē gl̄iat: enūerat picula i falsis fr̄ibus: eo q̄ ei ⁊ alijs bōis multiplex sit occasio virtutis. s̄ q̄ p̄mo eoz praua exēpla sunt bōis tētationis materia: ⁊ sic victorie causa. Itē sc̄do: zelo iusticie circa eoz vitia accēdūt: ⁊ vult sc̄dalis infirmoz. Itē tertio: eoz miserijs cōpatiunt̄: sicut m̄f filio ad p̄ditionē p̄perāt. Itē q̄rto: magis laborāt bonis exēplis eos corrigere: ⁊ monitiā: ⁊ oronib⁹: ⁊ b̄ficijs. Itē q̄nto: distortos mores patiētē tolerāt: ⁊ iniurias q̄s eis p̄ iusticia iferūt. Itē sexto: ex eoz p̄ubernio despectiōes sustinēt ab extraneis: q̄ si ipsi sint tales. Itē septimo: timidio res: ac p̄ hoc hūiliores sūt: ⁊ ne cadāt sollicitiores sūt. Itē octauo: do magis referūt gr̄as q̄ eos ne tales eēt benigne d̄fenderit. Itē nono: ex malis iuxta se positis: virtutes iustoz clari⁹ elucēt: ⁊ pulchri⁹ fulgēt. Ita ⁊ alia bōa sunt q̄ de⁹ elicit ex p̄sonio maloz cū bōis. Sicut em̄ accidētale gaudiū bonoz cumulat: v̄sa pena dānatoz: ita et̄ ecclesia quodāmō decorat rectitudine iustoz deformitas iniquoz: disponēte hoc supna sapiētia: q̄ nil inordinatū in om̄i regno dimittit. ⁊c.

¶ Questio. xx.

Item quero. Cū nihil debeatis appetere terrenū: nec honores: nec res pro qbus solent hoies inter se p̄tendere: ⁊ sibi mutuo inuidere: q̄ causa est q̄ sepe videm⁹ inter religiosos eē dissensioes: ⁊ inuidia: sicut ⁊ inter seculares: vel aliq̄n acriores: R̄spondeo. De his q̄ irratio nabiliter sūt reddi nō pōt ratio p̄grua. Cū si aliq̄ sub habitu religionis: tales aliq̄n vident̄: nō est alia ratio nisi eoz inspectio: ⁊ qz habit⁹ mentis non

b iij

Mouē viti-
tates pueni-
unt bonis ex
societate cuz
malis.

Questiones sancti buenaventura

Dupliciter
ex causa acci
dūt dissensio
nes inter bo
nos & scōs
viros.

h3 interius qđ oñdit habit⁹ vestis exteri⁹: & tōsura capitis. Boni autē si all-
qñ dissentire vidēt: hoc his de causis fieri p̄suevit. ¶ Una cū nō oēs agnos-
cāt equatr̄ v̄ritatē in oib⁹: p̄tingit qđ aliq̄s intelligit illū p̄ alia parte non fore
expediēs: vel aliū magis fore expediēs q̄ illū. Et dū vterq; hoc ipse meli⁹ iu-
dicat: vult p̄mouere: & qđ noctūū credit: vult īpedire: sic dissensio fit inter
eos. I. diuersa sensio: nō puerfa: cū vterq; bñ intēdit. Sicut iter paulū & bar-
nabā p̄ iōāne discipulo: quē voluit barnabas assumere i sociū pdicationis
sues: p̄ paul⁹ p̄hibuit: timēs ne nō p̄seueraret i p̄tinuatōe laboris: & sic p̄ eū ī-
pedirēt: & sic dissentiebāt. Et barnabas Joāne secū sūpsit: vbi minores hēret
labores. Paul⁹ Jo syla sūpsit p̄ fortiorib⁹ laborib⁹ magis aptū: vt diuersis
partib⁹ diuisi: plurib⁹ pdicādo p̄desent. Sic i expositōe bñ Gregorij: orā-
te daniele dñz p̄ pplū liberatiōe de captiuitate babilōica: āgel⁹ dixit: qđ eius
orō eēt dudū exaudita: s; p̄nceps p̄fax. i. āgel⁹ illi gētis custodie deputat⁹:
resistit sibi. xij. dieb⁹ ne statim liberaret: s; diuti⁹ afflicti pleni⁹ a pctō purga-
rent. Quid ergo nix si boni quādoq; p̄ bono dissentire vidēt: rōne diuer-
saz p̄siderationū: si aptū: si āgeli i eadē rōne dissentire inuēti sunt? Nā iuxta
hūc sensu; scēi qñq; irrationabilr̄ & a deo dissentire inuēti sunt? Nā iuxta
mori: quē ipsi diutius desiderāt viuere p̄ alioz p̄fectu. vel cū ipsi putāt citi⁹
mori quos de⁹ vult p̄ eoz salute adhuc diuti⁹ i corpe laborare. Phil. j. De-
sideriū habeo dissolui &c. ¶ Alia causa ē: qñ vn⁹ nō videt itētiōne alteri⁹ q̄
bona ē: putat cū alia itētiōe aliqd̄ facere: & displicet sibi: & dissentit ab eo: q̄ si
sciret nō displiceret sibi qđ facit: & eēt pacatus cū eo. Sic moyses iratus ē si-
lij: ruben: & dimidie tribu in anasse cū peterēt terrā basan & esbon in posses-
sionē. Et Josue irat⁹ est eis dē p̄structione altaris sup̄ ripā iordanis atēq;
agnoscere intentionē v̄trobiz fuisse bonā. talis autē ignozātia non ē semp̄
culpabiles: dum tñ non sit iudiciū nimis p̄cepta. &c. **Questio. xxj.**

Item q̄ro. Cū religiosi tā studiosē solēt

abscōdere facta sua: suspectū ē ap̄ deos cē aliqua in decētia. Cur enī sic celāt:
cū bona nō sit necesse celari: n̄ vdeo. Tria solēt celari: & abscōdi. ¶ Prīmū ē
singulari bona: ne de singlari glia: excellētia pueniat: & meritū debeat z̄dat.
v. Attēdite ne iusticiā v̄faz sa. co. heib⁹ vt vi. ab eis &c. ¶ Itē vitia & pctā: ne
pcipiētes scādalizēt: & q̄ peccātes aliq̄e scādalizāt duplici reatu obligātur.
z̄dat. xvij. De hoi illi p̄ quē scādalu venit. ¶ Itē qđā solēt abscōdi a nō in-
telligētib⁹: q̄ ea iudicarent mala eē ex sua stoliditate: cū tñ corā deo licita sint:
vel eēt meritoria: nō p̄p̄ hypocrisis: s; ne illi exide i firmēt. Et ita nō p̄pter se
tñ: s; magis p̄pter illos occultāt religiosi facta sua: ne noceāt illis: q̄ nō p̄nt
oiz corda videre: & oib⁹ sat: i facere quare hoc vel hoc fiat: cū seculares rudes
sint: & p̄ni sepi⁹ de religiosi sinistra suspicari. Cū enī vidēt eos refectionez
accipere: iudicāt eos carnales. Cū vidēt eos hūiliter iocūdōs: iudicāt eos dis-
solutos. Cū ex zelo iusticie vidēt se ab eis p̄vito suo redargui: dicūt eos ira-
cūdos. Cū vidēt eos necāria vite medicare cū aliūde non habeāt: dicūt eos
auaros: & sic de singlis. Et iā q̄ bñ faciūt: rep̄hēdūt: p̄pter qđ opz vt caueant
aliene infirmitati & occultēt q̄ possent ab alijs mala iudicari. Corin. 8. Vide

Tria sunt ce-
lāda p̄f̄riz a
religiosis.

te he bec licẽtia vĩa offendiculũ fiat ifirmis. Tribus modis seculares iudicãt religiofos. ¶ Primo: opĩnãdo de ipfis q̃ oĩa sũt falsa q̃ ipfi p se p̃singũt: vel alijs iferẽtib⁹ leuiter credũt: vt vulgus ruflicanũ qđ dicit nos atĩxpi p̃nũci- os: z q̃ oēs guerras terraz z p̃ncipũ seminem⁹. ¶ Secũdo: quilla q̃ ipfi solẽt fa cere nõ sũt pctã facere: q̃cũ vidẽt nos alti q̃ facere: estimãt q̃ tali aio facim⁹ vt ipi: vt comedere dũcãta z bibere: alioq̃ semias: eẽ hĩlares. speciofas areas. mũda edificia rone sant aeriõ: z ecclias decẽtes: z zeio discipline iuicẽ accufa re z punire: z p cautela ide locis trãsmutare: z filia: q̃a bõis bdo: z a pueris puerfo aio fieri solẽt. ¶ Tertio: cũ dam⁹ eis causaz iudicãdũ z suspicãdũ de nob nõ bõa: talia exẽpla eis ofidẽdo q̃ merito sũt rephẽdẽda. In p̃mo sum⁹ nos sine culpa: scđo idigem⁹ bõa cautela: tertio culpa nõ carem⁹ dãtes eis scãdãli offensionẽ: z ministeriũ religiofis vitupabile faciẽtes: q̃b⁹ dbem⁹ eẽ lumẽ sane doctrie: z forma recte ṽtũdi. ¶ Eũ aut̃ d̃spicimur ab alijs sine cau sa siue culpa nra: ad p̃fectũ nřz cedit mltiplicẽ. ¶ Primo: pctã nra p hoc pur gãt. ¶ Secũdo: bona nra magis tuta sũt a vana glia: z laude hũana. ¶ Tertio: hũiliores reddimur corã hoib⁹. ¶ Quarto: cautiores sum⁹ in ṽb z factis: ne op̃tionẽ eoz p̃firmem⁹. ¶ Quinto: min⁹ sumus eis familiarẽs: ac p hoc magis in cella q̃cti. ¶ Sexto: paciẽtiã magis discimus ex tali d̃spectiõẽ. ¶ Septi mo: interna p̃solatio spũs impẽdit q̃rẽtib⁹: p exteriori suberacta. ¶ Octauo maius meritũ ex his oibus corã dõ accrescit. Nec z alia bõa tãta sũt: q̃ si nõ obessent alijs: libẽter tolerare dbemus d̃spici ab alijs: z rephẽdi: z p̃secutiões pati p̃pter xpm sine culpa zc.

¶ C. Questio. xxij.

Item quero.

Cũ deberetis sicut paupes xpi paupib⁹ eẽ familia rices: z eoz cibis p̃ctari: qđ eẽ ymagis frequẽtatis m̃sas diuĩtũ q̃ paupes: R̃sideo. Tria nos spãt iuitãt ad hoc: vez nra ne cessitas: q̃ cũ itinerãdo p terrã lassitudine z fame fatigamur: apđ illos p̃p̃tius spãm⁹ obtinere refectionẽ: qđ eẽ p hõestate sua panẽ suũ q̃buslibz trãseũtib⁹ nõ negãt: q̃ alios quos nescimus. ¶ Itẽ paupes ioptã: q̃ si fore nos hi lariter recipẽt: expẽderẽt nobiscũ p sua duotidẽ i vno p̃ãdio: nõ b̃ eẽ dolẽtibus: vñ ipi plurib⁹ ṽcib⁹ refici possent. ¶ Itẽ ipoz diuĩtũ sal⁹: qđ p occasiõẽz p̃cipiũt nri familiarẽ noticiã: vt ad amorẽ d̃i sic eos paulatĩz trahamus: z salutaõẽ doctrinã eis igeram⁹: z p tale meritũ deũ eis p̃p̃itũ faciam⁹. q̃ paupes p se igerãt seaz salutis p̃silia studiosẽ requĩt: qđ nõ hñt i hoc mũdo p̃solariõẽz suã: diuĩtes aut̃ terrenis p̃cti: vñ mũdãns negociũ occupati: vñ sup̃bia inflati: raro humiliãt se ad q̃rẽdũ salutis p̃siliũ: nisi p occasiõẽ aliquã ad hoc a bonis z religiofis trahãt p̃u dẽter. Sicut dñs traxit zacheũ: z alios publica nos mãducãdo cum eis z docẽdo: z nõ ignoraret phariseos z scribas inde murmurare: z materiã q̃rere detrahendi. zc.

¶ C. Questio. xxij.

Item q̃ro.

Cũ psonaz acceptio sit apud deũ culpabilis: z ab ap̃to iutes q̃ paupes: z p̃mp̃tĩ eis hũnis i p̃fessõib⁹ audicẽdis: z alijs p̃silijs: z obsequijs: sic sepe videm⁹ z scim⁹: R̃sideo. De p̃u fillũ fecit equalẽ z magnũ: z equalẽ eẽ illi cura de oib⁹ in q̃stũ factura ei⁹ sũt: ac ad salutẽ p̃tinet sempitẽnã. Ideo igit nos oēs diligere debem⁹ in dño: z tã diuĩtũ q̃ paupes salutẽ

b iij

Triplex tu-
diciũ secula
riũ p̃tra fr̃es

z Multiplex
utilitas pue
niens bonis
ex respectiõẽ
maloz.

Trib⁹ ex cau
sis fr̃es acce-
dunt ad diuĩ
tes: potius q̃
ad paupes.

Questiones scribona uenture

Quadruplici
rōne pferē
di sūt poten
tes z diuites
scū.

Considerare: p posse nfo pmouere sic expedit his z ill. Cū si paup melior ē di
uite: p^o d^o b^o m^o eū diligere aū diuitē p^o honozare: qd druplici rōne. ¶ **Una:** qz
cū deus in hoc sclo diuites z potētes p^o tulit paupibus quo ad mūdi glām:
vbi ē necesse alios alijs subesse vel p^o nos honozādo potētes: ei^o ordiatiōi
p^o cordam^o quos z ipe deus honozauit in hac pte. ¶ **Alia** rōs ppter ifirmitatē
ipoz diuitū: q si nō honozarēt: indignādo magis ifirmarēt: z d^o teriores effi
cerēt: z grauamē nō b z alijs paupibus inferret: ne qd offendiculū dem^o in
firmis: ne p nos d^o teriores fiāt: q oēs d^o b^o m^o potius ad meliora trahere z pu
care. ¶ **Tertia:** qz mator utilitas puenit ex correctiōe vnius diuitius qz pluriū
paupēz. Paupis aut sal^o sibi met pdest: diues aut emē datus: mltis pdest: tā
ppf exēplū alioz q ide edificāt z puocāt ad bonū: z ppf alia bōa q p eū p
mouēt in alijs: z mala ipediūt. Eccl^o i. r. Qualis rector ciuitatis: tales habi
tates in ea. Cōuersio p^o stātū impatoris ad fidē plus pfuit ecclie i pluribus:
qz mltoz alioz. ¶ **Quarta:** cū a diuitib^o p^o recipiam^o d^o copali subsidio: eo
qz magis abūdāt i talibus: iustū ē vt z eis vicē repēdamus: z p^oiores simus
eis ad obseqa spālia impēdēda. Paupes ē facilis expeditū: qz tātis p^oplexi
tatibus nō ligāt. diuites v^o plibus laqis irretiti: frē qntioribus: z diligētiōi
bus indigēt p^o filijs. Ideo necē ē nos circa illos studiosius occupari: ne p^onu
dius in pctō mergāt. Nā (vt dictū ē tā) q potētē in bono pmouet: mltos iu
uat. Sicut ecōuerso ipius subuerso: mltoz ē d^o trimētū zc. **Questio. xxiiij**

Itē qro. Cū rla dicat: q nil p^o d^o b^o m^o h^o i^o nec in spāli: nec i cōi: z
vos hētis domos: hortos: libros: vestes: z alia victui n^o caria
p tpe: quō potētis trāsgressiōes hmōi excusare bōa p^o scia: Rūdeo. Videm^o
in sclo famlos d^o noz panē nō suū comedere: tecto nō suo ptegit: z rebus alie
nis vti: vcz d^o noz suoz. Sic z alij sepe p^ocessis vtiūt tā velibus qz alijs rebus
d^o illoz volūtatē: quoz res sūt. Sic z nos vtimur rebus necessarijs p cope:
qz in nec in spāli: nec in cōi nob appropiamus. Rla em nō dicit nos nihil
debere h^o f^o s^oz nihil nob appropare. Cū vsuz rex necessariaz h^o f^o possumus
nō p^opetatē. Alioqn nec vestē. nec cibū. nec aliqd aliū in vsuz recipe debere
mussq d^o eēt p^otra oēs rōnabilē intellēctū. Presul em sedis aplice: q ē g^onal oim
paupēz ecclie puifor: spāl^o n^o i ordis curā h^o f^o oiz mobiliū q ordini p^oferūt:
p^opetatē sibi assūp^o p^oceptis ijs quoz d^o n^o sibi p^oferētes retinēt: z nob vsū
garūdē rex solū p^ocedit: vt sp aliēno victu: z vestitu: z tecto: z alijs v^o f^oibus
absqz p^opetatis iure ex ipius p^ocessiōe vtamur. Sicut familia p^oris familias:
q rebus d^o sui vtiūt tā in absentia qz in eius p^ontia copali: s^o m ipius disposi
tionē. Et elemosyna q nob a fidelibus dat: trāsit in vsuz n^o z i illius d^o n^o
q est p^oncipalis ordinis n^o i dispēsator: cui parati sumus oia q hēmus: cū ius
serit tā qz d^o no: put puenit resignare: vt nil iuxta hoc p^opetatis h^o f^otes: regulaz
n^o f^o bona p^oscientia obfueamus. zc. **Questio. xxv.**

Itē qro. Cū itez rla dicat: q nec p vos nec p alios d^o b^o m^o recipe de
narios vel pecuniā: videmini p^o p^otrariū hoc facere tā peten
do pecuniā: quā reponēdo: qz ē dispēsando: qz z si p^osonat^o eā nō p^otractatis:
tū p alios eā suari z recipi facitis: z distribui sicut vultis: z si in libet sicut p
p^oceptū vt nō habeatis sup hoc p^otrātē dispēsandi: nescio quō hāc trāsgressiō

nē excusare poteris: Si autē nō posset hoc pceptū suari: nō dberetis vouere: & potius eēt a rta recedēdū: q̄ laqus eēt vouētibus: cū suari nō possz. ¶ Rñ deo. Multa putat mala q̄dū nō intelligit: q̄ intellecta: rōnabilia & iusta vident. Sic & in ista q̄stōe apparet. Rta phibz nec p nos nec p interpositā psonā nos recipe pecuniā vt nra sit: & nos dñi & possessores pecunie simus q̄si rei p̄p̄s: & cedit q̄ p amicos spūales: q̄ p dō nos spūalr di. igit. i. case & iuste: necessaria pcuramus: q̄ tū mō vtraqz p̄grue obfuar: q̄ ea q̄ sine pecuniā nō p̄t pcurari: aut p ipos pcurēt q̄ s̄ribus dāt elemofynā: aut p eoz nūcios. Ut cū aliqs pcurat s̄ribus libz scribi: vel vellē fieri: vel domū: v̄l aliō suū laboribus & expēsis: aut si frēs ista pcurat: illi solūt pecuniā illis q̄ s̄ribus cōmodauerit vñ. ista sūt pcurāda: vt cū frēs faciūt libz scribi: alius soluat expēsas p se vel p nūciū suū. Aut si aliq volūt dare s̄ribus elemofynaz pecunie: p̄t pmittere alicui q̄ noie suo eā fuerit: p vtilitate tñ fr̄m. vt vice illoz q̄ sibi cōmisert pecuniā pcurēt inde s̄ribus s̄z q̄ voluerit: s̄z q̄ a s̄ribus instruit: p se vel p alios q̄ aptius ea pmouēt q̄ sibi fuerat pmissa. Et p oēs istos nō recipiūt frēs pecuniā: s̄z illi p se p illis q̄ sibi cōmisert pecuniā: puertūt eā in vtilitate fr̄m: vice illoz gerētes: in eo q̄ fuāt & distribuūt ipaz pecuniā: q̄ ad huc illoz ē q̄ dederūt: et si nesciāt adhuc suari: offerētes aut vice fr̄m in eo q̄ eoz vtilitate pmouēt de pecuniā a iox. Frēs em̄ q̄dū pecuniā nō ē redacta i rē aliā q̄ eis vti lz: nō hnt eā p sua: s̄z illius q̄ deposuit eā: lz sciāt eā p sua vtilitate ibi repositā. Sicut cū dñs cōmittit suo suo pecuniā suā vt mibi inde emat tunicā: inter lz est dñi: s̄z empta tūica: mea erit. Scdm hāc viā & cautelā frēs & p amicos spūales & quoslibz pcuratores & mediatores pcurāt necessariā: nec recipiūt pecuniā p illos pcuratores: s̄z illi buāt illā noie dātū: & vice ipoz vertūt eā in vtilitate fr̄m: vt dñi lz pecūie nō trāseat in p̄p̄tatez fr̄m. Cū p̄d̄tor rle magis intēdit s̄ribus p̄cludere viā auaricie in possessiōe pecunie: p quā ois religio suffocat: q̄ obstruere eis oportuitatē necessaria pcurādi. Sedes ēt aplica: cuius acta toti ecclie dijudicāda exponūt & venerāda: ipaz riaz pfirmādo nō approbasset: si in ea aliqd incōgruū & inobfuaribile p̄spexisset. Ideo vouētibus eā nō est laqus pplexitatis: lz indigeāt diligēti cautela ne offendāt p̄ra eā: q̄ debēt aliq̄ necessaria p pecuniā pcurare. q̄ tñ cautela magni ē meriti. q̄uis illi tutius abulent q̄ se subtrahūt ta.ibus negocijs: q̄ ad ea ex officio nō cogūt.

¶ Questio. xxvj.

Item quero. Cum res male acquisite

deo sint odibiles. Laie. lxxj. Ego dñs odio hnt rapinā in holocaustum: cur recipitis vel petitis elemofynā ab illis q̄ iniusta lucra sectātur? Respōdeo. Quidā sunt qui solū hnt res male acquisite: & possunt cerie persone inueniri quibus competit recōpensatio: vbi tales scimus: de cetero nō debemus ab eis elemofynā petere siue accipere: qz omnia q̄ hnt sunt alioz quibus tenent reddere: vel omnes vel aliq̄. Quot si aliq̄ & nō omnes: tūc vaga restitutio de eis dāda est: & in pias causas erogāda. Quidā hnt iniusta bona ita q̄ si dāt elemofynam: tñ per hoc nō fiūt impotentes q̄n ad huc habeant vt possint restituere certis personis quibus debēt: vnde p̄t elemofynā facere de residuo.

Qualr frēs etā mediāte pecunia p̄t recipere vite necessaria.

Qualiter p̄t recipi elemofyna de male acquisitis.

Questiões scri bonauēture sup regulā fratrum minorum.

Ad primū aut nō p̄t: nisi ignorātia: vel extrema indigētia: vel p̄sumptio q̄d creditores velint nos recipe nos excuset. Un̄ qm̄ nō p̄stat de h̄o aliquē iniuria detinere bona: nō tenemur leuiter credere eū tāti criminis esse reū: cuz de quolibz teneamur p̄sumere meliora. Ad dicitas n̄e p̄fessōis: z qz deo debita paupib⁹ xp̄i largienda sunt: excusat nos in hac parte plenius q̄ illos q̄ ex alijs rebus h̄nt vñ sufficienter valeāt sustentari. Ubi tñ publica fama clamat aliquē esse de p̄mis p̄dictis: etiā si aliter nō p̄staret: p̄pter scādālū nō expedit ab eo recipe vel petere eleemosynā: nisi forte talibus q̄ ex p̄fessōe vel officio h̄nt qz debēt raptores ad restitutionē inducere: qz vtiliter gerūt i hoc: negociū spoliatorū. Et dign⁹ est tūc fidelis opartus cibo suo: cū nemo teneat suis stipēdijs militare. Ad hoc aut vt possim⁹ pctōres ad emēdationē monendo inducere: p̄cedit nob̄ sedes aplica ē i terris excōicatoz libere cōmorari: z ab eis tūc eleemosynā recipe: maxime si aliūde nō possem⁹ sustentari. Si enī boni de medio maloz tollerēt: q̄s eēt q̄ malos ad bonū h̄bo z exēplo moueret.

¶ Questio. xxvij.

Item quero: q̄ ratio est q̄ clerici magis

¶ Multis ex causis aliqui clerice odiūt z p̄sequūtur fr̄es.

oderūt nos z p̄sequūt q̄ laici z simplices sacerdotes: R̄spondeo. Sicut nō oēs laici diligūt nos: sic nec oēs clerici odiūt nos. Si q̄ aut vident nos odire: hoc qnqz de causis pōt esse. ¶ Un̄: qd̄ timent nos qd̄ ipsoz facta z excessus vel defectus plen⁹ agnoscam⁹ z seuerius arguam⁹: quo clarius videm⁹ quales esse deberēt z nō sunt p̄ quos ecclia gubernat. ¶ Sc̄da: qd̄ inuidēt nobis qd̄ sumus hoib⁹ gratiores: z ipsi cōparati nob̄ appareāt i vita vel sciētia viliores: vel ēt in doctōres i doctrina. ¶ Tertia: qd̄ dolēt si p̄ p̄fessōes secreta eoz ab alijs q̄ confocij fuerit p̄cipimus: dū timēt p̄ illa magis vilescere. vel forte p̄sonas illas n̄o p̄silio ab eis auerti z ad meliora p̄uerti. ¶ Quato: qd̄ timēt sibi p̄ aliqua p̄ nos emolumēta subtrahi: dū eleemosynas q̄ dan̄ nob̄: arbitrant̄ sibi fore dādas si nos nō essemus. Et hec videt̄ potior eē causa plurib⁹ q̄ nos odiūt. ¶ Potest ēt q̄nta causa eē: qd̄ diuina iusticia illos q̄ quāto amplius cognouerūt z sperauerūt: z q̄bus maiora b̄nficia p̄tulit z igrati fuerūt: z grauius ceteris offenderūt: z frequentius eū indigne p̄trectent z p̄cipiūt: tanto magis indurat z p̄fundius cadere p̄mittit: vñ nō ipsi sint mali i se: s̄z etiam alios secū malos eē desiderēt: z bonos odiāt: z quos imitari nolūt: optēt nō esse: z p̄sequant̄ eos quos sibi dissimiles eē volēt. Salomō. B̄n̄us ē nob̄ ad videndū. Et tūc ibide plures de p̄dictis tāgunt. Laici h̄o qz de p̄dictis causis minus h̄nt: ideo minus nos odiūt: imo etiā diligūt: q̄ sentiūt nos salutes suā diligere: z sperāt p̄ nos eā fidel̄ ap̄d deū p̄mouēdā ore. meritis: z doctrinis. Clerici ēt q̄ sane sapiūt: eadē rōne nos fouēt: z diligūt quasi filios suos z vacatores z coopatores tā sue salutis q̄ sue sollicitudinis sibi cōmisse: in suis subditis necessarios adiutores: z oneris sibi impositi fideles subleuatores. Et de istis satis.

¶ Expliciūt determinatiões quarundā

q̄stionū sup regulā b̄ti fr̄āncisci a sc̄to Bonauētura cardinali edite.

Incipit quedam epistola sancti Bonauenture ad magistrum innominatum: eliminans errorem contra regulam beati Francisci domino respondente per seruum suum Sanctum Bonauenture:

Anominato magistro fra-

ter Bonauentura spiritum intelligentie veritatis. Proponis charissime vt tibi tres articuli de regula fratrum Minorum absoluantur de quibus te ostendis pluribus rationibus dubitare. scilicet de paupertate labore manuum: et studio scholarium seu magistrorum. Cum enim regula dicat qd fratres non recipiant pecuniam per se vel per interpositam personam et rursus: nec locum nec aliquam rem

sibi approprient: videntur tibi fratres in hoc regule contraire: cum tibi videantur pecuniam per interpositam personam recipere: libros habere et domos. cum non possint harum rerum quas habent dominos assignare. In labore etiam manuum sibi iniuncto vt videtur sub precepto culpabiles tibi videntur: cum nec laici laborent in operibus Mechanicis nec clerici manu propria in libris scribendis: quin potius cum magnis sumptibus faciunt eos scribi ac si apud se haberent nummisimatum percussores. Postremo in studio et magisterio fratres condemnas: cum regula dicat qd non curent ne scientes lras lras discere. Fratres plerumq; tam clerici q; magistri et etiam in seculo parum aut nihil de Philosophia audierunt: student: recitant: scriptant: immo quod plus est laniant: dissipant: edificant. Nec videtur tante humilitatis professoribus posse competere nomen magistri: cum hoc videatur dominus in Euangelio suis discipulis inbibere: quorum nos dicimur imitatores tanq; professores Euangelij Iesu christi. Nec vt asseris tibi in corde de statu et salute fratrum tibi scrupulum generant et tuam conscientiam inquietant. Super hec addis assertionem quorundam: qui tibi nisi sunt banc conscientiam de fratribus fabricare. Intende igitur in ea que dicturus sum: dabit enim tibi dominus precibus gloriose virginis et beati Francisci rectum in omnibus intellectum. **E**t Supponis quot regula paupertatem precipit: commendat laborem: vetat curiositatem. Suppono et ego. Detestaris ob hoc receptiones pecuniarum. proprietates librorum ac donorum: vitupero et ego: immo nos omnes persequimur fortiter et culpamus. In hoc conuenimus. Sed qd fratres tales credis aut si non credis dubitas. in hoc penitus dissentimus. Nec enim hoc credo nec dubito: certum habens oppositum tanq; verum. Non quia nullus in ordine talis sit q non possit culpari in aliquo predictorum: cum nec in duodecim apostolis talis perfectio potuerit reperiri: sed communitatem status de qua et tu in iugis defendenda assumpsi. **E**t Vide igitur quid sentire debeas de receptione pecunie.

De receptio-
ne pecunie.

Epistola scribonauenture.

Testifico: coram deo quoniam veritatem sum expressurus secundum meam conscientiam in omnibus que subiungam. Non credo te aliquatenus dubitare: quin pauperibus quantumcumque extremam vouerint paupertatem liceat recipere eleemosynam: nisi velint se occidere. Quod si nefas est: hoc fratribus: quod nullus sane mentis ignorat. Non est igitur contra eorum professionem: si quis diues homo hanc eis ministrat manu propria. Quod si noluerint: potest eis ministrare per manum serui sui. Quod si ille seruus non possit sed committat alii: quare non liceat per manum tertiam non videtur. Quare etiam usque ad decimam manum non potest non video. Quod si diuis habens pecuniam dat victum aut vestitum fratribus necessarium: nonne potest ipse manu sua emere: nonne potest ipse pecuniam pro emptione alii committere et sic per multas manus in usus fratrum expendere pro releuandis eorum necessitatibus sine offensione fratrum? Quis sane mentis dubitat, cum pecunia ita sit domini cum committitur persone intermediarie ac si ipse dominus eam manu propria conseruaret? Nisi forte quis ita desipiat, ut dicat: quod pecunia in manu seruientis posita transeat in eius dominium et desinat esse domini: quod penitus absurdum est. Quod si dicas quod dominus simpliciter et absolute dare intendat fratribus: dico et ego quod domine mentis dare intendit fratribus nisi prout competit regule et professioni eorum. Quis enim daret eleemosynam ut eos faceret perdere vitam eternam? Dat ergo eo modo quo fratribus expedit scilicet committendo alicui qui per se eam dispenset in his rebus quas fratribus licet accipere: et sic pecunia illa per quorumcumque manus transeat: nullo modo spectat ad fratres: quia semper est primum domini. Et est per hoc manifestum: quod nec per se nec per interpositam personam eam recipiunt. Fateor coram deo ita esse verum in conscientijs fratrum. Quod si forte mihi non credis: tamen ipsi domino pape credere debes qui in utroque iure peritus: ordinis et perfectionis emulator: qui ut ipse testatur in conditione regule beato Francisco assistit et eius plenum intellectum agnouit. Qui requisitus a fratribus dicit: quod fratres volentibus sibi eleemosynas facere possunt, fidelem aliquem presentare. Qui taliter presentatus non est eorum nuncius: sed illius potius cuius mandato solutionem facit seu recipientis eandem. Nec sunt verba ipsius. Quis ita desipit: ut si dicam alicui: iste fideliter exequetur vel custodiet quod ei committes: propter hoc quicquid ille acceperit fiat meum: cum etiam licet hec verba non semper exprimentur: semper tamen habentur in corde et semper ab alijs credimus sic accipi. Quis ergo tam improbus: ut impugnaret hanc veritatem: per tantorum virorum conscientiam sanam et discretam: per tantam rei euidenciam: et ut nihil desit per sedem apostolicam confirmatam? Certus sum quod talis portabit iudicium. De libris et vtenlibus quid sentias audi. Clamat regula expresse imponens fratribus officium predicandi quod non credo in aliqua alia regula reperiri. Si igitur predicare non debent fabulas sed verba diuina: et hec scire non possunt nisi legant: nec legere nisi habeant scripta: planissimum est quod de perfectione sic est habere libros sicut est predicare. Et sicut non obstat ordinis paupertati habere missalia ad can-

De libris et
vtenlibus.

tandum missas & breuiaria ad horas dicendas: sic non obstat Biblias ad verba diuina predicanda. Licet igitur libros habere. Sed nunquid regula sibi contraria est que alibi mandat nihil habere? Absit hoc vt in ea sit contrarietas aliqua sicut nec falsitas: cum tota de fonte euangelij sit extracta: sicut mihi qui parum noui facile esset ostendere. Dico ergo q̄ fratribus horum concessus est vsus: sed vetatur appropriatio. Nam non dicit regula. Fratres nihil habeant nec aliqua re vtantur: quod esset insanum: sed q̄ nihil approprient. Cui igitur horum proprietates assignabitur? Sic respondeo ego q̄ cuiuscunq; sit: non est mea nec ordinis: & hoc mihi sufficit ad mee conscientie puritatem. Nec tamen hominibus fugam parare videar: dico harum rerum nobilitum gubernatori & protectori ordinis cardinali potestatem & auctoritatem & prouidentiam a domino papa esse concessam. Sicut enim dominus papa ait. nec vendi debent mobilia vel extra ordinem commutari quoquomodo: nisi Ecclesie Romane cardinalis qui fuerit ordinis gubernator super hoc auctoritatem prebuerit & assensum. Sed dictis. Nunquid qui Biblias dant fratribus intendunt eas dare Pape aut cardinali? Dico & ego. Nunquid pater qui dat Bibliam filio intendit labefacere ordinem filij: & filium suum facere filium diaboli? Credo te dicere q̄ non. Dat igitur filio intendens q̄ ordinis paupertas sit penitus illibata. Ac per hoc vt ordo vtatur: proprietates aut sit eius cuius decreuit pastor ordinis ecclesie. Et non credis q̄ si pater non possit filio librum dare nisi per manum alicuius de quo presumeret q̄ non esset filij sui predicator sed pastor: utiq; daret vt filio commodaret ad vsum? Et in hoc melius prouisum est ordini domino faciente. Nam si librorum proprietates remaneret penes parentes: sic ministri non possent auferre fratribus libros: & essent quasi perpetui ad vitam. Nunc autem ordo nihil sibi appropriat in libris: dum Administri libros nec vendere nec alienare auctoritate propria possunt: nec fratres subditi possunt dum frequenter resignant & eis pro voluntate ministrorum assignantur & auferuntur. Certus sum q̄ est scientia fratrum. Et autem nihil remaneat audi de domibus. Dico domos non esse fratrum. Sed si de solo queris. Dico q̄ dantium est patronorum. Si de edificijs: pari ratione edificantium vel eorum quorum est solum: quia cedit solo vnus si vnus edificat: vel plurium sit plures. Mentior enim si non dominus papa dicit in regula: saluo locorum & domorum domino illis ad quos noscitur pertinere. In loco intelligens solum: in domibus edificia superaddita. Unde nec appropriamus nobis locum: cum dicamus esse illorum qui dant impensas vel cedit sola. Nec etiam vsus appropriamus: nisi pro voluntate eorum qui fratribus concedunt predicta. Certus sum enim q̄ hec est conscientia fratrum. Non obstat si aliquando vidisti contrarium: quod non credo: q̄ indiscretio vnus non ad omnes debet nec ad singulos retorqueri. Si dicis nos tanq̄ aduenas & peregrinos debere ire de domo in domum: parcat illi deus qui primo hanc stulticiam cogitauit. Nonne beatus Franciscus edificauit loca? Nunquid tanq̄ peregrinus ibat quotidie vniam dietam? Nunquid beatus Petrus cum dicat in Canonica sua. obsecro vos tanq̄

De domib⁹

Epistola sancti bonaventure.

aduenas et peregrinos. et. voluit quod omnes transirent de domo in domum? Cum enim dicat ecclesiasticus. Vita nequarum hospitari de domo in domum. Tam Petrus quam Franciscus filiis et discipulis suis non sanctam vitam sed nequam imposuissent: si secundum predictum intellectum nos similes esse peregrinis mandarent. Sed hoc dictum intelligitur. ut non curat similitudo quattuor pedibus: sed ut domos in quibus habitamus parum diligamus nec proprias reputemus: sicut peregrinus qui transit in patriam: domum non diligit in vita tanquam propriam: sed vitur tanquam aliena. Qui aliter sapit: ipse sua insipientia manifestat quod nihil omnino sapit. Quomodo ergo posset esse regimen et ordo prelatorum qui ita districte manet in ordine beati FRANCESCI: si omnes essent instabiles et vagabundi per orbem? Hoc vero sentit qui nihil videt de ordine. Veniam ad laborem manuum ubi taliter insistis: utrum sit consilium vel preceptum. Ego autem dico non intendere beatum FRANCISCUM manuum laborem: nec precipere nec consulere nec monere: sed supposita admonitione apostoli fratribus nimis vel minus sollicitis ad laborem dat formam laborandi. Quid eam enim sic intendebant labori manuali: ut necaretur in eis deuotio orationis. Quod quia periculosum erat: cum actiua debeat seruire contemplatiue: dedit eis formam sanctissimus pater: ut sic laborarent qui laborare vellet: scirent et possent: ut sancte orationis et deuotionis spiritum non extinguant. Hoc enim sequitur in textu regule immediate. Unde attende: quod non dicit precipio vel consulo fratribus quod laborarent: sed quibus dedit dominus gratiam: quod non solum includit potentiam sed voluntatem laborandi. Sicut si diceret. Fratres quibus dedit dominus gratiam lachrymari: lachrymentur ita modeste quod oculos non amittant: non preciperet lachrymari. Sic nunc intelligit. Ipse autem de labore manuum vim non faciebat nisi propter ocium declinandum: quod cum fuerit regule obseruator: perfectissimus non credo quod unquam lucratus fuerat de labore manuum duodecim denarios: vel eorum valorem. Sed fratres potissime ad orationem monebat. Non enim volebat quod illam extinguerent propter lucrum. Unde provincialibus ministris relinquitur quod non permittant fratres suos ociosos. Ego vna tecum frater qui tales sunt iudico arguendos et verberibus puniendos tanquam seruos malos et pigros. Non tamen propter hoc tibi displiceat: quia satis ibi inuenies copiam laborandi tam in studio veritatis: quam in exercitio humilitatis. pietatis et cuiuslibet alterius virtutis. Nam fratrum elemosinas querere: coquinam facere: infirmis seruire: scutellam lauare: in omnibus exercitijs humilitatis laborare: que dulciora fratribus sunt quam multa officia dignitatis. Sed quid dicemus de ascendentibus ad cathedram cum regula dicat: quod non curent nescientes litteras discere. et. cum etiam Euangelium dicat: quod nolimus vocari magistri: Dico ego quod regula non vetat studium litterarum: sed illitteratis et laicis. Vult enim iuxta apostolum: quod unusquisque in ea vacatione qua vocatus est permaneat: ut ad clericatum de laicatu nullus ascendat. nec vult quod clerici fiant laici studium recusando. Alioquin ipse transgressor fuisset: qui cum paucas litteras sciret: postmodum in litteris

De labore manuum.

De magistro studio.

profec̄t̄ in ordine non solum orando: sed etiam legendo. Unde vt scias quā
 tum sibi placuerit studium sacre scripture: audiui ego a fratre qui vidit: q̄
 cum nouum testamentum venisset ad manus suas: z plures fratres nō pos-
 sent simul habere: diu debeat per folia: z singulis communicabat vt omnes
 studerent: nec vnus alterum impediret. Clericos etiam quos recipiebat ad
 ordinem: in summa reuerentia habebat. Et in morte mandauit fratribus:
 q̄ doctores sacre scripture in summa reuerentia haberent: tanq̄ illos a qui-
 bus reciperent verba vite. Unde cum nomen doctoris veneretur: intelli-
 gebat hoc euangelium non vetuisse. Alioquin Paulus apostolus Euange-
 lio contradiceret qui se prima Epistola ad Thimotheum. Magistrum gen-
 tium vocat: quod maioris impudentie videtur q̄ si ab alijs vocaretur. Di-
 co ergo q̄ secundum euangelium: pompa huius nominis condemnanda
 est: z nullatenus appetenda: sed officium assumendum. Quos enim magis
 decet euangelium docere q̄ qui euangelium profitentur z seruant? Nam
 cum dicat euangelium. Qui fecerit z docuerit: hic magnus vocabitur in
 regno celorum: quis sane mentis dicat: vt magister z frater Alexander: diues
 debuerit predicare z docere: beati pauperes spiritus: z pauper effect⁹ debue-
 rit reticere? certe si fratres decet addiscere z ruminare tanq̄ munda ani-
 malia verba diuina: z sibi ipsis sufficiunt in docendo: quis tam stultus est:
 vt dicat q̄ doctrinam quam eos decet facere z docere: debeant a non facien-
 tibus mendicare? Eodem no igitur tecum in magisterio pompam: sed cō-
 mendo officium. Damno fratrem minorum pompolum: z dico eum magi-
 sterio penitus indignum: sed commendando studiosum: credens q̄ nulli ma-
 gis q̄ tali competat auctoritas docendi Euangelium Iesu Christi. **C** Re-
 stat igitur vt de philosophantibus aliquid subiungamus. Audi charissi-
 me: sicut in ceteris sic z in hoc pariter concordemus. Fateor displicent tibi
 curiositates: displicent z mihi: z displicent fratribus bonis: z displicēt deo
 z angelis suis. Nec defendo circa scripta puerilia mustantes: sed detestor
 eos pariter tecum. Unde z tibi z mihi consulo vt habeamus zelum secun-
 dum scientiam: ne detestemur plus q̄ oportet. Fortasse enim inter peccata mi-
 nuta z venialia computā dum est. Uix enim grana absq̄ paleis collegi pos-
 sunt: z verba diuina sine verbis humanis. Nec autem omnia separantur p̄
 zelum compunctionis: z fletum deuotionis: que faciunt triticum veritatis
 a verborum paleis separari. Et fortasse videntur aliqui curiosi: qui magis
 sunt studiosi. Si quis enim studeret in dictis hereticorum vt eorum senten-
 tias declinando magis intelligeret veritatem: nec curiosus: nec hereticus: s̄
 catholicus esset. Cum verba philosophorum aliquando plus valent ad in-
 telligentiam veritatis z errorum confutationes: non deuiat a puritatem: in
 his aliquando studens: maxime cum multe sint conclusiones fidei que sine
 his terminari non possunt. Unde si velimus nimis stricte iudicare: fortasse
 ipsos sanctos: quod impium est: iudicabimus curiosos. Nam nullus me-
 lius naturam temporis z materie describit q̄ Augustinus inquitendo et
 disputando in libro confessionum. Nullus melius exitus formarum: z pro-
 paginem rerum: q̄ ipse super ges̄. ad litteram. Nullus melius quæstiones

Epistola scribonauenture.

de anima ⁊ de deo: q̄ ipse in libro de trinitate. Nullus melius naturam crea-
tionis mundi: q̄ ipse in libro de ciuitate dei. Et vt breuiter dicam: pauca
aut nulla ponunt magistri in libris suis: quin illa reperias in libris Augusti-
ni. Lege Augustinum de doctrina christiana: vbi ostendit quomodo nō po-
test intelligi sacra scriptura sine aliarum scientiarum peritia. Ostendit etia: q̄
sicut filij israel asportauerunt vasa egypti: sic doctores Theologici doctri-
nam Philosophie: vnde multa que non didicimus per philosophos ⁊ de
dictis philosophis: didicimus per sanctos. Ac per hoc non debet tibi esse
mirum: si minus fundati intrantes: stant in scientia in ordine fundatores.
Sed esto q̄ ista sint reprehensibilia ⁊ purganda: non propter hoc retraha-
ris: quia nullus ad hoc compellitur: sed ijs magis amatur qui magis est ta-
lium aspernator. Nec prelati talia precipiunt sed permittunt. Nec propter
tres vel quattuor vitiosos: debent magister cōtemnere innocentes. Et si ali-
qui abundant libris ad tempus: alijs plerisq; multo plus indigentibus po-
terint dispensari: cum multo plures egeant q̄ abundant. Nec te moueat q̄
fratres fuerunt in principio simplices ⁊ illiterati: immo magis debet hoc in
te fidem ordinis confirmare. Fateor coram deo q̄ hoc est quod me fecit vt
tam beati FRANCISCI eligere: quot non fuit per hominum pruden-
tiam inuenta: sed per Christum. Et quia opera christi non deficiunt: osten-
ditur hoc opus fuisse diuinum: dum ad consortium viroꝝ simplicium:
etiam sapientes non sunt dedignati descendere: attendentes illud apostoli.
Si quis est inter vos sapiens: stultus fiat vt sit sapiens. Rogo charissime
vt non nimis abundes in sensu tuo: nec credas te prudentiorem nec melio-
rem omnibus: quos deus ad statum istum vocauit: si vocauerit te: non re-
cuses. Vade in domino.

**Explicit epistola. S. Bonauenture
ad magistrum innominatum: eli-
minans errorem contra Regu-
lam beati Francisci domi-
no respondente per ser-
uum suum Sancti
Bonauenture.**

Decisiones quorundam dubioꝝ circa statum & modū viuendi fr̄m minoꝝ: ex p̄clusionib⁹ in caplo ḡnali Burgenſi p̄ Reuerendū patrem doctiſſimū ac p̄batiſſimū frat̄rē Bernar̄ d̄inū de Breualo p̄poſitis: earumq; p̄bationibus: ſubſequenti forma extracte

Prefatiuncula.

Dum iuxta philoſophi doctri-

nam: dubitare de ſinglis non fit inutile: immo valde vtile: q; dubitādo & ingrendo: ad v̄itatis noticiā deuenitur: in deq; ad opationem rectā p̄cedit: idcirco philoſophi ac doctores ſacri plurima dubia mouerūt: inq; ſerūt & diſtinerūt: prout in eorūdem libris euident̄r apparet. Quos q̄dam frater ordinis minoꝝ regularis obſeruātie imitari ſtudēs: circa regulā: ſtatū: modūq; viuēdi fr̄m p̄dicti ordinis: ea q̄ modernis t̄pibus nōnullis dubia videbant: aut videri poterāt: ex q; ſiuit diſcuſſit: ac put melius collatiōe habita cū multis p̄batiſſimis & doctiſſimis p̄ribus p̄fati ordinis viſum ē: deſinire conat⁹ eſt. Sicut em̄ ſeraphicus doctor ſctūs Bonauētura q̄ſtiones circa p̄fatam regulā ſuo t̄pe oras (vt in ſuis opusculis p̄t) decidere curauit: ſic & iſtis nouiſſimis t̄pibus: illū eximīū doctōrē vicūq; imitādo: facere oportuit. Plurima aut̄ dubioꝝ h̄mōi: nō oēs: ſed forte pauciſſimos p̄fatorū fr̄m tangūt: propter quos dūtaxat p̄poſita: diſcuſſa: & decisa ſunt. Ideoq; ceteri ex his q̄ ipſos minime p̄cernūt: nō offendant. Memine namq; auctor offendere voluit: ſ; vel pauciſſimis: aut ſaltē vni p̄deſſe affectauit: & totis virib⁹ niſus eſt. Et ꝛo cū nō deceat vtilia ſub māni ꝛboꝝ in uolucro occultari: immo palā & nude ſcribi ac p̄ſiteri: vt ab oib⁹ capiant: ideo h̄mōi dubioꝝ deciſiōes plane: ꝛbisq; clariorib⁹ ſunt poſite: nō ſcolastico mō: quē t̄m pauciores cape p̄ſit: ſ; familiarī ſmōe: vt oib⁹ pateat q̄b⁹ p̄deſſe p̄ſit. Capita ꝛo ſeu tituli dubioꝝ: ſub ſequenti ſerie deſcribuntur.

Dubiiū primū: vtrū ſtat⁹ oia abdicantiū tam in cōi q̄ in particulari: quē admodū eſt fr̄m minoꝝ: ſit altiſſim⁹: ſaſtigū culmenq; paupertatis euangelice attingens?

Dubiiū ſcōm: vtrū aſſerere xpm̄ & ap̄los poſt ap̄latū nihil iuris p̄prietatis & dñij in ſpeciali vel i cōi in reb⁹ t̄paliū habuiſſe ſit hereticū vel catholicū? nō obſtantib⁹ p̄ſtitutionib⁹ Joan. 22.

Dubiiū tertiuū: vtrū ſtat⁹ fr̄m minoꝝ q̄tū alios in t̄paliū abdicatione excedit: t̄m debeat (ſalua ſuſtentatiōe nature ſtricta: & officioꝝ ſui ſtat⁹ executione neceſſaria) alios excedere in parcitate vlcus: & vſu oim̄ rez q̄b⁹ vtr̄ licet?

Dubiiū quartū: vtrū ſtat⁹ fr̄m minoꝝ expediat paucis: vel multis: aut oibus ſumere volentibus?

Dubiiū quintū. Utrū q̄buſdā ex p̄dictis fratrib⁹ diſtractiūā ſollicitudinem h̄bit⁹ meli⁹ foret h̄re i cōi cū minoꝝ abdicatiōe: ac minoꝝ ſollicitudine viuēdo: vt in domib⁹ ſuis recollecti q̄etius dñio ſamularētur?

Decisiones quorūdam dubiorum

- ¶ **Dubiū sextū:** vtrū phibitō regule de nō recipiēdis denarijs vel pecunia intelligat de dñio seu pprietate: v^t de vsu z qualibet dispositione?
- ¶ **Dubiū septimū:** vtrū ad hoc q^d p^rfati frēs vere nō recipiant denarios vel pecuniā sit necesse seruare modificatiōes ordinatas p^r Nicolauū. 3.
- ¶ **Dubiū octauū:** vtrū frēs subditi platorū nō hūatiū p^rdictas modificatiōnes: z alia in declaratiōib⁹ regle p^rsentis: excusent a peccato?
- ¶ **Dubiū nonū:** vtrū qlibz q^rntus pecuniari⁹ sit fratrib⁹ p^rfatis illicit⁹?
- ¶ **Dubiū decimū:** vtrū in p^rfatis alijsqz sūb⁹ ignorātia excuset.
- ¶ **Dubiū vndecimū:** vtrū in missaz receptiōe: seu p^rmēdatiōe: ac inhabituū datione p^r mortuis: cōmitti valeat pctū a fratribus?
- ¶ **Dubiū duodecimū:** vtrū relictiis oib⁹ licitū sit ex mēdicitate viuere?
- ¶ **Dubiū tertiuū decimū:** quare btūs francisc⁹ frēs suos paupes mēdicos instituit: cū tam piclōsa sit mēdicitas: vt supra ostēsum est?
- ¶ **Dubiū quartū decimū:** vtrū stante mō religiois a reglari tramite mltipli- citer dilapso platuras acceptates: excusent a peccato?
- ¶ **Dubiū. xv.** vtrū in religioe reformata plati recipiētes nouicios peccent?
- ¶ **Dubiū sextū decimū:** vtrū reglā frū minoz sit ad istam obshuabitū absqz recurfa ad elemosynas pecuniarias quas certis modis p^rcedūt summozū pontificū declaratiōes?
- ¶ **Dubiū decimū septimū:** vtrū fratri minoz liceat trāsire ad locū vbi pur⁹ ad istam reglā obshuet: petita lz nō obtenta licentia?
- ¶ **Dubiū decimū octauū:** vtrū phibens modū strictioē reglā obshuandū aut illi detrahens: excusari valeat a peccato? Dubiū primū.

Rimū dubiū: vtruz status oīa

abdicantiū tam in cōi q^m in particulari: quē ad modū est frū minoz sit altissim⁹: fastigiū culmēqz paup^rtatis euāgelice attingens: ¶ p^ro intellectu z decisione hui⁹ dubij est p^rmo notandū: q^d h⁹ in cōi: de p^r se nō minuit de rōne p^rfectionis p^robatur: q^d q^d pōt stare cū maxīma p^rfectione nō diminiuit de rōne p^rfectionis. Sic autē est de hoc. Nam nec h⁹ i particulari: q^mto magis h⁹ in cōi. Hoc manifestū est: cū p^rfectio p^rstet in charitate z v^rtutū p^rfectione: cui non repugnat h⁹ nec possidere modo p^rfato. Patz in Ab^ras. Job. David: z alijs q^d p^rfecti fuerūt habēdo i particulari. Et in B^ridictō. Bernardo: ac sūb⁹ q^d habuerūt in cōi. Et tñ illi h⁹tes in particulari: z hi in cōi fuerūt p^rfectissimi. ¶ Notandū etiā: q^d aliud ē e^ste p^rfectū: z aliud h⁹ statū p^rfectionis: q^d p^rfectio est aliū q^m status p^rfectionis. ¶ P^rfectio nāqz eū p^rsumatiō v^rtutuz: eo modo quo in ista vita habet^r: q^d p^rstet in renūciatiōe oīs terreni amoris: z charitate dei p^rfecta. Ille ergo erit p^rfect⁹ q^d p^rfecte amat deū: q^d finis legis ē dilectio: z vicilū p^rfectiois ab ap^ro vocat^r. ¶ Stat⁹ autē p^rfectiois ē viuēdi mod⁹ certis legib⁹ z p^rfectu dīnib⁹: ac p^rfectu dīnib⁹ obnoxi⁹: i q^d p^rfectio a q^ris v^r exercet. ¶ Cū duplex est stat⁹ p^rfectiois. s. exercēde: ac p^rfectiois acq^rēde. Sicut dicerem⁹ q^d duplex ē stat⁹ theologoz: q^d dā doctoz: q^d b⁹ p^ruenit docere: z ali⁹ discipuloz: q^d b⁹ expedit ad discere. ¶ Stat⁹ p^rfectiois exercēde: ē platorū: q^d b⁹ docere p^rfectio

In quo p^rfectio cōsistat.

De duplici statu p^rfectionis.

nē: z regulare alios puenit. Et ad hoc q̄ d̄bite exerceat requirit p̄fectionē acq̄
 tā: nā male exerceat q̄d nō d̄ h̄bēf. ¶ Stat⁹ p̄fectionis acq̄rēde puenit statib⁹
 religionū: vbi sunt instrumēta maxia ad p̄fectionē acq̄rēdā. s. obediētia pau
 ptas. castitas zc. puta vigilie. ieiunia: z filia q̄ nō sūt i col statu hoīz. Ad hoc
 nō sūt p̄fectiones de se: q̄ sine his put huanf a religiosis fuerit multi p̄fecti: vt
 Abzā zc. tñ ad p̄fectionē inducūt: nō p̄ se: s; q̄ tollūt ipedimēta p̄fectionis.
 Impedit em̄ amorē dei. amor v̄xoris. amor filioz. amor diuitiaz. amor p̄pe
 libertatis. amor delectatiōnū cibi zc. q̄ m̄n⁹ te diligit (iq̄ Augustin⁹ deo) q̄
 tecū aliqd diligit. Tria aut̄ vota z cetera religiois statuta: eo magis sunt in
 instrumēta p̄fectionis q̄to apli⁹ sūt apta instrumēta ad tollēdū hūc amorē z
 solitudinē terrenoz. Est ergo nō h̄fē p̄petatē inssim ad amorē dei: ex quo
 disponit ad p̄tēri diuitiaz. z tollere v̄f solitudinē diuitiaz: q̄ facili⁹ p̄tēn
 tur nō bitū q̄ bitū odiat. Et sic de alijs. Ac p̄pter hoc stat⁹ religiois d̄r stat⁹
 p̄fectionis acq̄rēde: nō q̄ oēs q̄ sūt i ea sint p̄fecti: z q̄ nō sūt i ea sint alieni
 a p̄fectionē (absit) s; q̄ ē scola vbi docet z addiscit p̄fectio: z vbi est maxia
 dispositio ad acq̄rēdū ipaz p̄fectionē. Et h̄mōi dispositio puenit ex abre
 nūciatiōe terrenoz: alioz q̄ exercitioz q̄ disponūt ad p̄fectionē: put sūt oīo
 ieiuniū: vigilie zc. Tñ sicut nō seq̄ iste ē scola theologoz ergo ē theolog⁹: sic
 nō seq̄: iste ē i statu p̄fectionis: ergo ē p̄fect⁹. Nō. n. d̄r religio stat⁹ p̄fectio
 nis q̄ i ea sit p̄fectio: s; q̄ ē stat⁹ i quo ē dispositio p̄xima ad p̄fectionē ac
 q̄rēdā. Tñ p̄pe nō d̄r stat⁹ p̄fectionis z absolute: s; cū addito: acq̄rēde. Ideo
 q̄z nō seq̄rē stat⁹ p̄fectionis acq̄rēde. ergo ē stat⁹ p̄fectionis. Quapropt̄ nul
 lus glie dicēs: me⁹ stat⁹ ē p̄fectissim⁹. Nā qd̄ p̄dest eē i scola altissime scie
 tie si nihil ad illas: z alius i miorū sit te sapientioz: illic seq̄: q̄ mlti sūt p̄fecti
 q̄ nō sūt i statu p̄fectionis: z multi sūt ip̄fecti: z tñ i statu maxie p̄fectionis.
 Tñ nō ē aliqd̄ dicere ista religio ē illa p̄fectio: nisi q̄ illa ē aptioz ad p̄fectioē:
 q̄ h̄z modū viuēdi talē z normā: q̄b⁹ cir⁹ ad q̄rī pōt p̄fectio: et maior p̄fectio.
 Sic dicere: h̄c melioz scola illa. Nec seq̄. Ergo sapientiores sūt studētes ei⁹.
 ¶ Morādū isup: q̄ aliq̄ ipediūt p̄ se p̄fectionē. Et sūt illa cū qb⁹ nō stat p̄fe
 ctio. Ut vbi gra. pctm̄ amor diuitiaz: z v̄xoris: nō p̄p̄ dū. solitudo tō tpaliū
 auertēs a dō: z filia q̄ nō stat cū amorē di p̄fecto. Et ista tollūt d̄ p̄ se de rōne
 p̄fectionis: q̄ q̄tū talia crescūt: tñ amor di decrescit: vel totalit̄ annullat. Alia
 diminuūt p̄ accidēs. i. p̄ alter d̄ rōnē p̄fectionis: ac illā ipediūt. Et h̄c sūt diui
 tie. delitiz: z filia. Nō q̄ de se a dō auertūt: cū imo de se ad amorē di sūt nata
 iducere: q̄ bōa sūt. Et oīs creatura ad amorē di accēdere nata ē. S; ipediūt
 p̄p̄ solitudinē quā iducūt: z amorē ad quē alliciūt. Et hoc magis ex n̄ra
 corruptiōe q̄ ex sua natura z p̄petate puenit. Nō ē q̄ abrenūciatio diuitia
 rū mūdī zc. adiuuat ad p̄fectionē per accidēs: q̄ tollit illa q̄ vt i plurimū:
 z fere sp̄ sūt nō b̄ obstac̄la ad amorē di adq̄rēdū. ¶ Nō is intellectus: claret r̄fio
 dubij. s. q̄ stat⁹ fr̄m̄ miorū sit stat⁹ p̄fectissim⁹. Quia cū religiois stat⁹ sit scola
 p̄fectionis. ergo ille stat⁹ est p̄fectioz q̄ maxime disponit ad p̄fectionē ac
 q̄rēdā. Sicut illa melioz scola theologie vbi melius docet z addiscit p̄fe
 cta theologie scietia. Quis ergo erit talis stat⁹ nisi ille q̄ reddit hoīem magis
 absolutū a solitudine noxia terrenoz q̄ n̄ius di amorē aduersat: eo q̄pter rea

De ipedimē
 tis p̄fectio
 nis.

¶ Quot reli
 gio fr̄m̄ mi
 norū est stat⁹
 p̄fectissi
 mus.

Decisiones quorū dā dubioꝝ

nutriunt cupiditatē q̄ amor dei z charitati p̄trariatur: Quis aut̄ status sup̄ oēs reddit hoim magis libez ab amore terrenoz q̄ status eoz q̄ nec hnt̄ in particulari nec i cōi: cū tollat magis amorē t̄paliū q̄ amorem dei impedit: Anim⁹ em̄ sine delectatiōe esse nō pōt. T̄palia aut̄ sunt viſi⁹ alaz sp̄ialiū aīe ne ad diuina euolet. Et sic magis tollit stat⁹ iſte impedimēta p̄fectiōis: z causas ſolicitudinis q̄ aliq̄s alius. Nā ſi h̄e iñ cōi diminiuit amorē terrenoz: magis diminiuet nō h̄e i cōi nec i particulari: qz q̄to q̄s minus terrena poſſidet: minus illa amat. Quis aut̄ h̄z i cōi: lz nō amet p̄p̄m qz nō h̄z: manet t̄ñ ſibi amor ad cōe. Sed q̄ nihil amat: min⁹ amat. Nam minus amat q̄ non poſſidētur q̄ poſſeſſa: dicēte Auguſtino ad Paulinā z Teratiaz: q̄ terrena plus diligitur adepta q̄ concupita p̄ſtringūt. Iſta em̄ velut membra p̄ſcīn duntur: illa velut extranea repudiant. ¶ Hoc idem p̄bat̄ etiā aliter. Ille ſtatus eſt p̄fectior q̄ maxime ad dei amorē diſponit. Quis aut̄ magis diſponit ad dei amorē q̄ ille q̄ magis tollere v̄t amorē terrenoz: Ille eſt aut̄ ſtat⁹ oīa abdicantiū tam in cōi q̄ in particulari. ¶ Quot autē h̄mōi ſtatus attingat culmē euāgelice paupertatis p̄tz ſic. Paupertas euāgelica eſt oīa p̄temnere ac relinq̄re: vt p̄tz p̄ illd̄ euāgelij. Si vis p̄fectus eſſe vade z vende oīa q̄ habes z da paup̄ibus. Et p̄ illd̄. Niſi q̄s renūciauerit oib⁹ q̄ poſſidet nō pōt me eſſe diſcipulus. Et p̄ illd̄. Ecce nos reliquim⁹ oīa zc. Quis aut̄ plus p̄temnit q̄ ille q̄ oīa reliq̄z: z nihil poſſidet tam in particulari q̄ in cōi: Ille eſt certe ſuprema paupertas: qua nulla maior dari pōt. Ille aut̄ ſenſit b̄t̄s fr̄aciſcus cum in regula dixit. Ille eſt illa celſitudo altiffime paupertatis. Ergo culmē paupertatis euāgelice attingit. ¶ Sed qz vita impugnata magis intelit: quemadmodū aurū igne p̄batū z purgatū: ideo p̄tra p̄dicta z dicēda aliq̄ obiectiōnes cū eaz ſolutionib⁹ ponent. Et p̄mo p̄tra p̄dictum q̄ ſtatus oīa abdicantiū ſit p̄fectiſſimus. Quid ergo ſtatus Cartuſienſiū: z ſanctorū B̄ndicti: Bernardi zc. erit minus p̄fecti: Reſpondet: q̄ p̄bationes ſup̄i adducte p̄bant hūc eſſe p̄fectiſſimū ex parte: z nō vniuerſalr. Nam religio d̄r ſtatus p̄fectionis acq̄rende. Et illa eſt p̄fectior vbi meli⁹ ad iſti z adq̄iri pōt. Ado do in ſtatu iſto ex parte paupertatis p̄fectior eſt: qz paupertas eius altiffima. Nō extollit ergo ſtatus n̄ ſup̄ oēs abſolute: ſed ſolū quo ad paupertatem. Loquendo t̄ñ abſolute: oportet videre: ac pōderare nō ſolū paupertatem: verum etiā alia q̄ ſunt in religionib⁹. ſ. ieiunia. ſolitudinē: z alias aſpirates q̄ ſunt in ordine cartuſienſiū: z alijs: ac videre q̄ preponderat amplius ad p̄fectionem: an talis abdicatio rerū: vel alia ſupradicta. Sed qz oīs cōparatio eſt odioſa: non inſiſto amplius in hoc: niſi ſolū dico q̄ q̄tū ad paupertatē: q̄ eſt valde eſſencia lis in religionib⁹: h̄ic ſtatus excedit oēs. Dico etiā: q̄ nihil p̄deſt maxima p̄fectio ſtat⁹ ſi vita in eo viuentiū ſit iſſirma: z defectior. Nec p̄pterea ſeq̄tur q̄ viuētes in tali ſtatu ſint p̄fectiores: vt dictum eſt.

¶ Dubium ſecundum.

¶ Secundū dubiū eſt: vtrū aſſerere x̄pm z ap̄los poſt apoſtolatum nihil ſuris p̄prietatis: z d̄ñij in ſpeciali vel in cōi in reb⁹ t̄paliū habuiſſe ſit hereticū: vel catholicū: nō obſtantib⁹ p̄ſtitutionibus Joānis. xxij. ¶ R̄ndetur: q̄ nō eſt hereticū: ſed ſanū z catholicū: put ſatis clare deducitur

Obiectiōnes
cōtra ſupra
dicta: cū ſu
tis reſponſio
nibus.

ex dictis in precedentis dubij declaratione ac decisione. Probatur tñ breuiter sic. Afferere xpm̄ z aplos seruasse z habuisse pfectissimū statū : z altissimam paupertatē nō est hereticū: immo catholicū z sc̄tm̄: cū vita xpī z aploz fuerit exēplar oīm virtutū z pfectionū: ac quodā metrum z mēsurā. ergo habuerunt paupertatē in summo gradu pfectionis. Quō. n. docuissent paupertatē euangelicā z maximā si nō habuissent eam? Nō. n. dixerūt z nō fecerūt: vt hypo- crite q̄ dicūt z non faciūt. S; xpī z apli docuerūt maximā pfectionē pau- peratis. ergo z habuerūt illā. Nemo est q̄ ambigat de hoc. S; paupertas altissi- ma est nō h̄e in particulari nec in cōi: vt supra pbat̄ est: ergo dicere xpm̄ z aplos habuisse hāc: nō est hereticū: immo catholicū. pbat̄ tñ q̄ hec sit altissi- ma paupertas. Nec est paupertas alta: z nulla abrenūciatio est ea altior: ergo ē al- tissima cū nulla ei adequet̄: nec eā excedat. Itē in regula nra d̄r. Nec est celi- tudo altissime paupertatis. Et illd̄ est approbatū per eccliam. ergo hec est altissi- ma paupertas. ¶ Dices forsām. Gateor paupertatē fr̄m̄ minorū esse altissimā: sed non est talis quā tu fingis. s. non h̄e in particulari nec in cōi. hoc pbat̄ ex p̄fata regula vbi dicit. S; res nihil sibi appropriet nec domū zc. Nō dicit: nul- lus frater appropriet sibi: q; hoc cōe est oī religioni non h̄e pprium: sed ait. Ita q; nec fr̄s in cōi appropriat sibi aliqd̄ sicut alij religiosi q; appropriant sibi redditus in cōi: s; nō in particulari. Si aut̄ nō sic intelligat̄: sequeret̄ nō esse nob̄ phibitū h̄e aliqd̄ in cōi: z sic possem⁹ loca z alia bona nobis appro- priare: cui⁹ tñ oppositū semper fuit declaratū per sedē aplicā z mltos sum- mos pontifices a tpe b̄ti fr̄acisci. ¶ Probat̄ etiā aliter optime q̄ hec pauper- tas sic altissima. s. non h̄e nec in particulari nec in cōi. Illa est altissima pau- pertas q̄ tñ vult h̄e illa sine qb⁹ hec vita negt̄ sustentari: oia alia reijciēs. Et econtra illa non est altissima paupertas q̄ retinet q̄ non sunt necessaria vite. Adodo illa paupertas q̄ n̄bil bz tā in pprio q̄ in cōi est h̄mōi q; retinet so- lum necessaria vite humane. s. vsū rez dūtāt sine quo viuere nō potest: reijciēdo dñm̄ z pprietatē sine qbus viuere potest. Ceteri hō stat⁹ retinēt ad minus dñm̄ in cōi. Adodo bñ potest sustentari vita sine dñio: nō aut̄ sine vsu. Igit̄ illa est altissima paupertas: z non alia. ¶ Nec aduersus istā veri- tatē faciūt p̄stitutiones Joā. 22. qd̄ pbat̄ sic. Quā aliqua vitas est approbata per p̄ciliū ḡnale legitime p̄gregatū: qd̄ vniuersalē eccliam representat: q̄ errare non potest: maxime in reb⁹ fidei: z q̄ ad bonos mores expectat̄ ac et p̄ plures romanos p̄tifices: q; qd̄ alij pontifex roman⁹ asserat: z in p̄tratiū definitat: non est ei assentiēdū: s; penit⁹ resiliendū: reputādo oppositā determinationē eius friuolā z vanā. Sic aut̄ est de nra h̄mōi vitate. Illā oēs romani ponti- fices a tpe b̄ti fr̄acisci vsq; ad Joā. 22. approbauerūt rlam nra: z definitēt esse euāgelicā: z in altissima paupertate fundatā z p̄stitutā: z hāc paupertatē de- clarauerūt esse non h̄e in particulari nec i cōi: ideoq; dñm̄ oīm rez oblata rū ordinī: cui⁹ dñm̄ dātes non rebuauerūt sibi ipsis: in sedē aplicā p̄tule- rūt: z eidē applicauerūt. Inter eos aut̄ Nicola⁹. 3. (quem aliq̄ inuidi dicunt fuisse Nicolāū. 4. q̄ fuit de ordie nro: tñ vt in originali apparet falsissime ac nepharie) exp̄sse tenet z dicit xpm̄ hāc paupertatē huasse: put p̄z in decretali s̄rijt q̄ feminat̄: q̄ corp̄is iuris est inserta: dicēs eā h̄bo z exēplo docuisse xpm̄:

Quot pau- peras fr̄m̄ mi- norū ē altissi- ma.

De inualidi- tate p̄stitutio- nū. Joā. 22.

Decisiones quorundā dubiorum

et aplos perfectissime obſuaſſe. Que decretalis fuit pleniffime ac ſolēniter ap-
probata in ꝑcilio Vienēſi i decretali q̄ incipit Exiit de paradifo: q̄ etiā eſt
in corpe iuris. Mōdo vñus papa errare p̄t: vt homo: put errauerūt Leo:z
Ziberius: ac p̄fatus Joā. 22. q̄ plures alios errores tenuit: z dogmatizauit: vt
de aiabus defunctorz q̄ nō viderēt glām dei vſqz ad diē iudicij zc. Totuz
aut ꝑcilij errare nō pōt ergo nō obſtāt p̄fate extrauagātis. ¶ Item p̄dictus
Joan. 22. eandē decretalē Nicolai. 3. in ſua decretali q̄ incipit Quorundam
exigit: approbauit ſolēniter z cōmēdauit. Si ergo poſtea excecatur: z indigna-
tionē motus ꝑtrariū dixit: ac p̄dictā decretalē reprobauit: quō ſibi credēdū
eſt: Et ſi heretica ē aſſertio Nicolai: p̄fecto z ipſe Joānes hereticus fuit illuz
approbādo. Si ergo hereticus fuit: quo nā modo eſt ſibi adhibenda ſides?
Igit nō obſtāt ei⁹ extrauagātes: q̄ merito ſic appellant: tanq̄ extra viā ſciti-
tis vagantes. ¶ Ultra p̄dicta eſt etiā ſciēdū z notandū: q̄ i capo gñali Me-
chinenſi: vbi tertio elect⁹ eſt reuerēdus p̄f. clare memorie frater Oliuerius
Mallardi: declaratū eſt: p̄fatu Joannē ante mortē ſuā reuocaffe q̄cqd ꝑtra
decretalē Nicolai. 3. z alias ꝑſiles determinatiōes dixerat. Sz vñ hoc habue-
rit caplm gñale: ego ignoro. ¶ Itē p̄fate extrauagātes reuocate fuerūt ꝑ Mar-
tinū. 5. i bulla q̄ incipit. Peruigil: vbi approbat ꝑſtitutiōes Martinianas: ſi
quaz ꝑmo caplo ponunt ſeq̄ntia ꝑba. Statuim⁹ z ordinamus: illō incon-
cuſſe tenēdū q̄ felicis recordatiōis Nicolaus. 3. declarauit in ſua decretali
Exiit q̄ ſeminat li. 6. a paragrapho ꝑoro ſucceſſiue ac ſeriatim vſqz ad pa-
ragraphū. Uez qz exiſſe ꝑtinet. zc.

¶ Dubium tertium.

Uertū dubiū: vtrū ſtatu fr̄m minorz: ſi ex vtroqz latere ſolicitudo ſit
claudicare nō debeat: ſi equa lāce i apice ꝑfectiōis: oporteat vt q̄tū
alios i t̄paliū abdicatiōe excedit: nō debeat: (ſalua ſuſtatione nature
ſtricta: z officioꝝ ſui ſtatuſ executiōe neceſſaria) alios excedere i ꝑcaritate vi-
ctus z vſus oim rex vti liz. ¶ Pro declaratiōe ac deciſiōe hui⁹ dubij opz ꝑſ-
mo notare: q̄ ꝑauptas z abdicatio ꝑpetatis ideo ad ꝑfectiōnē acq̄rēdā diſ-
ponāt: eo q̄ diminuit ſolicitudinē: q̄ ſolet dei amore impedire: vt in ꝑcedē-
tib⁹ dictū eſt. Ideoqz ſtat⁹ ille ꝑfectior eſt q̄ magis reddit libez cor: a ſolicitu-
dine t̄paliū. Notandū tñ: q̄ i poſſibile eſt eſſe aliquē ſtatū ſine ſolicitudine: qz
vita ꝑſens alimēto. veſtitu: ac multis alijs indiget: de qb⁹ ſolicitari opz. Uñ
cū magiſter vitatis x̄ps reiiciēdā ſolicitudinē docuit: nō dixit abſolute. Nō
lite ſolicitū eſſe. Opz. n. h̄re curā rex neceſſariā: qz alias viuere nō poſſem⁹.
Immo tenemur ꝑſuare naturā: nō occidēdo ſeu deſtruēdo eā. Sed cū ait.
Nolite ſolicitū eſſe qd māducatiz zc. docuit reiiciēdā ſolicitudinē circa ma-
teriā: nō oino circa comēſtōnē: aut veſtitū zc. Sum⁹. n. hoies: nō angeli: vt
pulchre in Joānis abbatis facto oſidit. Nā volēs eſſe ſine aliqua ſolicitudo
ne vt āgelus: reſecto habitu: ſeremū petijt nudus: ſine aliqua ꝑuſiōe. Qui
poſtea veniēs ad cellā fr̄is: z ꝑullans ac dicēs. Aperi mihi: qz ego ſum Joā-
nes frat tuus: alter facete n̄ dicit. Nequaꝑ es tu frat me⁹ Joānes: qz ille fact⁹
eſt angel⁹. Qui tandē corā fr̄e penitentiā egit. Opz itaqz h̄re aliqua ſolicitu-
dine t̄paliū: tā h̄ntes q̄ nō h̄ntes in cōi. ¶ Et tñ duplex ſolicitudo. Quedā

De duplici

circa habita & possessa: quō regant & custodiant: & ex illis pvideat necessitati
 b^o quotidianis. Et hāc tenent hñtes in cōl: qz sollicitant circa ea q̄ possident
 custodiēdo: & ad vsum fr̄m rebuādo. Alia est sollicitudo in acq̄redo vel p-
 curādo spalia ad vsum p̄sentē v^l futurū. Et sine hac esse nō pōt status et oīa
 abdicantiū. Cū. n. nō habeāt possessiōes ex quibus necessaria habent: opz q̄re
 re & acq̄rere per laboricū v^l elemosynā. Ab vtraqz tñ sollicitudine opz elō-
 gari statū perfectiōis q̄tñ possibile ē: salua debita sussētatiōe nature. Qui sta-
 tus tāto erit perfectior: q̄to reddiderit magis libez a sollicitudine superflua
 p̄ter necessariā: nō solū distractiōis s; puidētie. Et q̄to ex p̄ditiōib^o status ē
 maior opozunitas elōgādi se ab vtraqz sollicitudine: tāto erit perfectior: qz
 tanto ē magis idoneus vt in eo acq̄rat perfectiō q̄to in eo est minor sollicitu-
 do q̄ suffocet amorē dei: vel em̄ sopire videat. Et ecōtra tāto erit status imp-
 perfectior: q̄to ex modo viuendi est in eo maior necessitas implicandi se sollici-
 tudini supradicte. ¶ Sc̄do notandū: qz lz quelibz hāz sollicitudinum retra-
 hat ab amore eternoz. s. sollicitudo circa habita & possessa: & alia circa acq̄re-
 da: tñ magis retrahit p̄ma q̄ sc̄da. Ratio: qz magis retrahit amor terrenoz
 a perfectiōe q̄ solū sollicitudo: lz vtraqz retrahat. Cum. n. terrena nō amā-
 tur: sollicitudo nō tñ impedit. Adodo p̄ma sollicitudo amorē annexū nata
 est hñe magis q̄ sc̄da. Adagis nāqz amant habita & possessa q̄ nō habita: vt
 p̄dictū est. Quā sollicitudo sc̄da est magis naturalis: qz sine ipsa nō pōt dura-
 re vita: deoqz de se minus retrahit. Et sic lz carētia duplex sollicitudinis sta-
 tum perfectiōis p̄stuar: tñ plus efficit carētia sollicitudinis. ex totali renun-
 ciationis terrenoz: qz talis plus elōgat aīam ab amore terrenoz. Quapropt̄
 in regula nra: carētia p̄me sollicitudinis: q̄ est per abdicatiōē oim: includit
 in p̄cepto artissimo. s. fr̄es nihil sibi appropient. &c. De sollicitudine autem
 sc̄da non dat p̄ceptū: sed remittit p̄scientie p̄latorū: vt sollicitā curam gerāt
 p̄m loca. tpa &c. qz sine hac nō pōt subsistere humana infirmitas. Potest tñ
 esse sine omni sollicitudine in possidendo: sicut absqz omni dñsio & possessio-
 ne rex. Et isto modo status oīa abdicantiū: de se perfectior: d̄: qz tollit sollici-
 tudinē maxime retrahentē ab amore terrenoz: & retinet soluz illam sine qua
 viuere nō pōt implēdo p̄siliū euangelicum. Nolite solliciti esse de crastino.
 Non ait absolute: nolite solliciti esse: sed addit: de crastino: vt non sit cu-
 ra nisi pzo necessitate instantis temporis: vt cuilibet tempori tantum sollici-
 tudinis exhibeat q̄tñ p̄sens necessitas exposcit. Crastinus. n. dies (ait sal-
 uator) sollicitus erit sibi. Id est satis est diei crastino sollicitudo sua sine eo qz
 grauet alii diē cum sollicitudine sua. ¶ Tertio notandū: qz abdicatio seu re-
 nunciatio terrene substantie cum sollicitudine: quadrupliciter se hñe pōt. Aut
 maior abdicatio cum minori sollicitudine. Aut minor abdicatio cum ma-
 iori sollicitudine. Aut maior abdicatio cum maiori sollicitudine. Aut mi-
 nor abdicatio cum minori sollicitudine. Si def aliquis status vbi est ma-
 ior abdicatio & minor sollicitudo: talis sine dubio erit perfectissimus: quia
 in tali nulla v^l minima cura est de rebus mundi: & summa potest & debz eē
 de rebus diuinis. Et in hoc statu existentes possunt esse perfectissimi: quasi
 non indigentes eis que sunt mundi: q̄busqz nec sapiunt terrena: nec mun-

sollicitudine
 circa spalia.

sollicitudo
 quibus hñ

¶ Abdicatio
 spaliū & soli-
 citudo p̄t q̄
 drupliciter ac-
 cidere.

Decisiones quorūdam dubiorum

dus allicit arridendo in pspis: nec terret p̄trariando in aduersis. Stat^o aut̄
 vbi eēt minor abdicatio: z maior sollicitudo: infim^o est oīm statuūz p̄fectio-
 nis. De duob^o reliqs si vis scire q̄s p̄fectior est. s. q̄ h̄z maiorē abdicatiōem
 cū maiori sollicitudine (put cōiter est multoz fr̄m) aut q̄ h̄z minorē abdicati-
 onē cū minori sollicitudine: opz librare z p̄derare sollicitudinem maioris
 abdicatiōis cū minori abdicatiōe z sollicitudine: an. s. magis auertat a dei
 amore q̄s alia. Si. n. sit paz maior sollicitudo eoz q̄ oīa abdicauit: nō tollit
 status p̄fectionē: cū illa sollicitudo p̄tinet ad p̄missionē necessariāz vite: z sit
 actus meritorius. Nam si absq̄z detrimēto: immo cū magno p̄fectu chari-
 tatis z p̄fectionis p̄t q̄s intermittere p̄tēplatiōē eternoz p̄pter necessitatem
 p̄rimoz: z agere ea q̄ sunt vite actiue: z hoc nō nisi cū maiori sollicitudine:
 multo fort^o cū p̄fectu charitatis p̄pter necessitatē p̄p̄riā p̄t q̄s sustinere so-
 licitudinē maiorē modicū. Talis em̄ (vt ait Gregori^o) trāsitōia cūcta eē con-
 spiciēs: curā carnis ex necessitate tollerat. Ideoq̄z nō semp̄ putādū est: q̄ vbi
 minor sollicitudo: sit semp̄ p̄fectior stat^o: s̄z debēt alia p̄siderari. Si nō solici-
 tudō maior cū maiori abdicatiōe excedat modū ac tēpamētū necessariē put
 fionis: curā carnis gerēdo nō solū in necessitatib^o: s̄z et in desiderijs: tunc lz
 stat^o ille quo ad abdicatiōē sit p̄fectior alio p̄ ablatiōē t̄paliū possessionū: z
 nō habeat talē sollicitudinē circa possessiōnē sit imp̄fectior p̄pter excessūz sollici-
 tudinis circa nō necessaria z sup̄flua. ¶ His p̄habitis p̄z r̄sio ad dubiū sc̄z
 q̄ status fr̄m minor q̄d hoc vt sit p̄fectissimus: z i apice p̄fectionis ex parte
 v̄riusq̄z sollicitudinis. s. circa acq̄rēda: z circa possessa: opz q̄d sit equa lance
 p̄fectiōis (q̄d vulgo d̄: en fil.) Ut. s. sicut alios excedit in renūciatiōe p̄p̄rieta-
 tis: s̄z in carētia p̄me sollicitudinis: sic excedat in paritate vsus oīm q̄b^o li-
 cite p̄t vti: q̄z nō oib^o vti p̄nt. Per regulā .n. pecūia iter dicit: z appropriatio
 cuiuslibz rei. Et sicut ex p̄p̄atio est maior: ita z vsus debz eē strictior. Aliter
 nō: s̄z sic p̄fectior quo ad vnū: nō tñ absolute. ¶ Nec determinatio nō ē ex p̄-
 prio capite: s̄z ē doctozis solēntis Hierici de gādauo in quolibeto. 7. q. 2. q̄s
 uis nō noiet statū fr̄m minor exp̄sse: s̄z de illis loq̄t bñ intuitū. ¶ Probatur
 aut̄ sup̄radictū status p̄fectissimus debz eē elongatus a sollicitudine seculari:
 id est nō necessaria vel sup̄flua. Illa. n. grauat cor. In augustinus super ps
 63. ait. Tm̄ q̄re q̄tū depellēde necessitati satis est. Cū aut̄ q̄ sup̄flūū ē q̄ris:
 cōpedes tuos onerare desideras. hec ille. Si aut̄ status oīa abdicatiū nō ha-
 beat arcūssimū vsuz: ita h̄z sollicitudinē nō necessariā. Qui. n. necessitatem
 arcūssimā excedit: secularē curā p̄bat h̄re: vt p̄z in collationibus p̄m: colla-
 tione 9. Q̄z seculares cure etiā in nob̄ q̄ nullis actibus mūdi admiscemur:
 cadere nō nūq̄ p̄nt: manifesta rōne p̄bat. Nam s̄m regulā fenioz: q̄cqd ne-
 cessitatē cultus cotidiani: z inuitabilē vsūm carnis excedit: ad secularē dis-
 finierūt curā z sollicitudinē pertinere. ¶ Itē si non excedūt in vsus paritate
 alios status: s̄z eis equā: aut superāt: opz h̄re maiorē sollicitudinē. Regulari
 ter. n. si nihil h̄ntes velint ita viuere seu habūdare sicut h̄ntes in cō: opz so-
 licitari magis. Et nisi velint parcius viuere: opz magis distrabi. Et sic iam
 non ex vtraq̄z sollicitudine eēt p̄fectior: cū qlibz eaz impediāt p̄fectionē.
 Et ita lz ex vna parte eēt p̄fectior: nō tñ ex vtroq̄z latere sollicitudinīs. ¶ Itē

¶ Respōsio
 ad dubiūz.

si volumus statū nrm̄ super alios magnificare in perfectione: opz vt quē-
admodū oēs excedimus in ex p̄p̄iatione: ita z excedamus in vsu: habita
stricta sustentatione nature. Si aut̄ non talē vsū habeamus: taceamus: cuz
iam sollicitudo secularis p̄ter necessaria vel sup̄flua admisceat. ¶ Resoluto-
rie ergo dicim⁹: q̄ stat⁹ iste de se vel in se est p̄fectissim⁹: eo q̄ de se tollit sollici-
tudinē magis noxiā p̄ sup̄mā abdicatōnē oim̄ t̄p̄aliū: vt p̄batū est. Itēz q̄
de se tollit sollicitudinē de crastino: q̄d̄ p̄tinet ad sup̄mā p̄fectionē: iuxta illd̄
decollatiōib⁹ p̄m̄: collatiōe. x. Quē maior aut sanctior p̄t̄ eē paup̄tas q̄
nihil p̄fidij: nihilqz viriū h̄fe cognoscēs: de aliena largitate cotidianū pos-
cit auxiliū: z vitā suā atqz substantiā singulīs q̄busqz momentis in diuina
ope intelligit sustentari. ¶ Sed p̄tra sup̄radictū: vez q̄ ordo p̄fatus sit inferior
ceteris ordinib⁹ b̄n̄ regulatis: possit sic argumētari. Itē ordo lucris aiarum
intendēs: est sublimat⁹ z approbatus p̄ eccl̄iā: ac super oēs cōmēdat⁹: p̄fertiz
in decretalib⁹ Nicolai. 3. z Clemētis. 5. ergo nō est alijs inferior. ¶ Et si dica-
tur: put̄ dicēdū est: q̄ hm̄oi stat⁹ est in se optim⁹: t̄n̄ p̄pter sollicitudinē excel-
suam est alijs inferior: ad hoc replicat⁹: q̄ minus tollit de p̄fectiōe sollicitu-
do excessiua hm̄oi fr̄m̄ circa necessaria q̄ sollicitudo circa possessiones: qz p̄-
ma ex necessitate puenit: sc̄da ̄o ex defectu charitatis circa proximos: qz ex
diuisione cordiū venit diuisio rez: z d̄n̄ia ex malicia p̄cesserūt ergo zc. Item
maior amor habet̄ erga possessa q̄ circa h̄nda ergo zc. Itē sollicitudo posses-
sionū nō est necessaria: qz homo p̄t̄ viuere sine possessionib⁹: non p̄t̄ t̄n̄ sine
rez necessariā vsu viuere ergo zc. ¶ Ad hec breuiter r̄ndet⁹: vez esse q̄ stat⁹
nr̄ est sublimatus. laudatus. magnificatus: z approbatus tan̄ q̄ aplicus: t̄n̄ vi-
ta deformatorz nō est approbata nec laudata: immo a multis dāpnata: vt p̄z
in Clemētina Exiuit: vbi reprobāt̄ z dāpnāt̄ multa q̄ deformati faciūt. Ad
aliud de sollicitudine: dico q̄ vez est minus impedire sollicitudinē circa ad-
grenda q̄ circa possessa absolute loq̄ndo: t̄n̄ q̄n̄ est nimia z p̄ter necessaria:
magis impedit illa q̄ est circa adgrenda: vt sup̄ius p̄batū ē. ¶ P̄terea pos-
set sic argui ad idem. Si eēt inferior hm̄oi religio: ergo licit⁹ eēt trāsitus ab
illa ad alias religiōes b̄n̄ regulatas. Nam doctores tenēt q̄ a strictiori ad la-
tiorē est licitū trāfire: q̄n̄ strictior nō suat. R̄ndet⁹: q̄ esset difficultas q̄n̄ in or-
dinē nō esset loc⁹ vbi regula pure suaret. S; q̄n̄ sunt multa loca vbi suat:
nō est aliqua difficultas: qz a strictiori ad latiorē nō lz trāfire q̄n̄ in strictiori
est locus vbi suari p̄t̄. T̄n̄ lz nō esset locus in ordine vbi suaret regula: ad-
huc nō v̄ q̄n̄ in voto paup̄tatis possit fieri relaxatio. Et ideo v̄ meli⁹ q̄n̄
talis casus accideret (q̄d̄ de⁹ auertat) recurrere ad papā vel p̄tectorē ordinis:
vt darēt dispositionē vbi regula p̄missa suari posset. Sic. n. tpe reformatio-
nis in p̄cilio Cōstantiensis factū est.

Dubium quartum.

Quartū dubiū: vtrū status fr̄m̄ minorz expedit paucioribus vel mul-
tis: aut oibus sumere volētibus: ¶ R̄ndet⁹: q̄ ex sup̄radictis seq̄t̄ q̄
expedit paucis. Nam pauci sunt p̄fectissimi: immo nec adhuc p̄fecti.
Cū ergo ordo iste sit p̄fectissim⁹: opz ei⁹ p̄fessores esse p̄fectos. Alias. n. status
p̄fectio nō p̄dest illisimo eoz ridiculo exponit. Quid est nāqz p̄fectissimuz

Obiectiōes
p̄tra sup̄radi-
ctaz: cuz suis
respōsiōib⁹.

Decisiones quorūdam dubiorum

Quot status
fr̄m̄ minor:
qz perfectissi-
mus: non ex-
pedit mul-
tis.

statū assumere h̄ndo vitā infimā: Ex eo igit qz p̄fectissimus est: pauciori-
bus p̄sonis expedit. Pauci. n. sunt apti ad capiendū h̄bū istū. Alij ordines
sunt cōiores ac obseruabiliores a cōi hoim cōditione: quoz pauci volūt oi-
no terrena p̄temnere. Cū hūc statū nō nisi hoies ap̄ici: oimqz verī cōtēto-
res determinati: z qb̄ oē delectamētū delitaz. bonoz. habūdantiarumqz
temporalū tanq̄ onus graue esset ac vīrus: assumere deberent. Cūde sc̄tus
p̄ n̄r franciscus optime dicebat. Utinā fr̄es mei essent a deo pauci vt quan-
do homines viderent illos mirarent. Ideo ordo n̄r multitudīne obuiū: z i-
fra aquas trāsgressiōnū: velut nauis onusta nimis submergit. Cū in dubita-
bile vī: qz stāte multitudīe fr̄m̄: impossibile ē iuxta puritatē regule totū ordi-
nem reformare: qz pauci capiūt h̄bū hoc. Ad aliquale tū reformationē pos-
set forsam p̄cedi: non tū durabile: qz impossibile est bene reformari nisi ad
puritatem regule deueniatur. Ideoqz multitudo fratrū cauenda est ratione
p̄fata. Ac etiam ne verificetur illud ps̄. Multiplicasti gentem: z non ma-
gnificasti leticiam.

C Dubium quintum.

Quintū dubiū: vtrū quibsdam ex fratribus p̄dictis qz nimis z distra-
ctiuam sollicitudinē h̄nt: aut h̄re possent: melius foret h̄re in cōi cum
minorū abdicatione: ac minorū sollicitudine viuendo: vt in domibus
suis recollecte q̄tius d̄no famularentur? ¶ R̄s̄d̄: qz h̄ status h̄mōi fr̄m̄ de-
se sit p̄fectissimus: nisi vbi p̄pter nimis sollicitudinē esset maxime distractiō:
foret p̄pterea alijs ordinib̄ bene regulatis in cōi viuētibz inferior. Nam
status ille est imp̄fectior qz h̄z annexam sollicitudinē magis distractiuam a
diuinis: z maiorē qz alijs status. Sic aut est in h̄mōi statu. Nā volētes viuere
cū habūdantia rez: z h̄re p̄ter necessaria: p̄fertim si sup̄ alios status habūda-
re velint: nō p̄nt hoc nisi cū maiorū sollicitudine. distractiōne: ac vagatiōe ha-
bere. Nā magis aut nocet p̄fectioni p̄tinua vagatio z distractiō qz possessiō re-
dituum in cōi. Que nāqz p̄fectio est nihil h̄re nec possidere: z nuncqz aut ra-
ro vitā claustralē seu recollectā tenere? Ideo. n. n̄ra abijcimus: vt liberiores
alijs religiosi simus: nō aut vt magis sollicitemur ceteris. Nā qualis perfe-
ctio est oia relinq̄re: si cupiditas terrenoz nō abiciatur? Terrena certe non
nocent si nō amant: vt inq̄t Gregorius. Cū nocent t̄palia: q̄tū sollicitudo re-
trahens a diuinis est illis annexa. Quod si nō retraherēt: multū expedirent.
Quid est ergo derelinq̄re t̄palia: cū eoz sollicitudo nō tollatur: s̄z augeatur?
Sacculus facili⁹ p̄temnit qz volūtas: vt glosa q̄dam dicit. Et Augustin⁹ sup̄
ps̄. 71. inq̄t. Sūt q̄dā qz facilius oia sua paup̄ibus distribuūt: qz ipsi paupes
x̄pi fiant: qz nō sunt humiles s̄z supbi. ¶ P̄terea: status ille est inferior alijs
in quo vix aut tardius aliqz pōt p̄fectionē attingere. Sic aut est de p̄fato sta-
tū cū tanta sollicitudine ac distractiōne seu vagatiōe. Status nō habentiū
in cōi recollecte qz viuentiū: nactus est disponere ad p̄fectionem: qz possunt
esse amplius a mūdo semoti: z sp̄ualibus exercitijs: qz bus p̄fectio acq̄rit mag-
gis vacare. s. seiuinio. silētiō. orōni. p̄t̄plationi: ac vīrū exercitiō. Ita. n. sūt
iūstrumēta p̄fectiōis. Et vbi maior dispositiō hoz est: p̄fectior mod⁹ viuē-

Quot distra-
ctio z vaga-
tio impediunt
p̄fectiōem
assequi.

di est. Notū est autē maiore dispositionē in alijs ordinibus bñi regulatis esse
 q̄ in hmoi si supradicto modo se habere. Nā si de redditibus sit i illis cura
 trib^o vel quattuor: nō tñ oibus alijs q̄ getius viuūt. In statu tñ pdictorū oēs
 fere sollicitant. s. plati mandando: z subditi exequendo: z sic nulla vel parua
 quies spūi maneret: sine qua regulariter pfectio nō acq̄rit. Ad qd̄ facit illd̄
 Gregorij. Nequaquē mēs ad supna tollit si p̄tinue curaz tumultibus in infi-
 mis occupat. ¶ Itē qd̄ pdest nō h̄re vineas nec pdia: nec redditus: z tñ q̄rere
 triticū. vinū. arietes seu agnos &c. in tāta habūdātia vt hñtes redit^o: z extra
 vagari p̄tinue ad hec mēdicāda? Cū q̄ licitū modū vtendi licitis vult exce-
 dere: necesse h̄z expēlas ampliare: ac sollicitudinē acq̄rēdi augere. Non enīz
 sunt occupatiōes nisi p̄pter occupationū p̄cia: dicēte Seneca ad Lucillum.
 Facile est occupatiōes euadere: si occupationū p̄cia p̄tēserimus. ¶ Itē abdi-
 catio terrenorū ideo ad p̄fectionē p̄ducit q̄ tollere solet amorē tpaliū: ideoq̄z
 summa abdicatio laudat. S; vbi nō tollit amor terrenorū: s; committat in
 amorē viliū z infimorū: z vbi q̄siq̄z retinet z auget: qd̄ prodest talis abdicā-
 tio? Tandē: melius est inferiorē statū assumere ac obfuarē: q̄z altiorē vel al-
 tissimū accipere: z ab illo cadere. Altiora te ne q̄sieris: ait sapiens. Et Gregorij
 in registro: ep̄la. 41. dicit. Sic est aliqd̄ altiora pmouendus: vt dū ip̄e exteri^o
 p̄ficiter deterioris nō decrescat: ne dū ad altiora perducit: minor ille seipso z
 compellat. Neq̄z q̄ in planis titubant: in p̄cipitio pedem ponant: inq̄t idēz
 Gregorius in pastoralī. Illis ergo q̄ non seruant status sui rigorem: nec per-
 fectionem acquirunt: melius foret inferiorē assumere: quem melius ob-
 seruarent.

Dubium sextum.

Sextū dubiū: vtrū phibitio facta in regia p̄ sc̄m fr̄aticam vt nullo
 modo fr̄es denarios v̄ pecuniā recipiāt: intelligat de dñio seu p̄p̄ta-
 te: vel de vsu quocūq̄z seu dispositiōe? ¶ Pro decisioe hui^o dubij sūt
 aliqua p̄notāda. Prīmū notandū est: q̄ s̄m oēs expositores regē: pecunia d̄z
 q̄cqd̄ recipit vt vendat: vel per illd̄ aliqd̄ aliud habeat sub certa taxatione
 ap̄preciatum. Ut si recipiat triticū: vinū. sal. linum. lana. arietes seu agni: aut
 consilia vt vendat: vel i aliud commutat. Unde talia sit recipiens vt dictūz
 est: absq̄ aliqua tergiversatione pecuniam recipit per se: si per semetip̄m re-
 cipiat: vel per interpositā personā: si per aliū a se interpositū recipit. ¶ Alterū
 notādū ē: q̄ recipere pecuniā p̄ interpositā personā est aliū substituere: vt reci-
 piat pecuniā in p̄p̄ios vsus quertendā. Sic. n. dicūt cōiter expositores re-
 gule. Hoc autē verificat q̄sūq̄z interponit famulus: v̄ amicus sp̄ualis: aut
 syndicus fr̄m: z consimiles. Et hoc q̄n tales personas p̄stituant loco fr̄m ab
 eis d̄e fr̄ibus: z ad eorū d̄e fr̄m mutū pecunia deponit z mutat: ac p̄sumit:
 seu expendit vel dat non habita dñi auctoritate nec licentia. ¶ Et notādū: q̄
 nō minus est syndicus interposita persona ex parte fr̄m (q̄n interponit modo
 supradicto) q̄z oconomus seu villicus respectu dñi sui: excepto dñio: q̄z si-
 cut ille ad nutūz dñi facit: ita z syndicus q̄n ad nutū fr̄m facit. Immo z ā-
 plius est syndic^o interposita p̄sona q̄ p̄fate. Nā oconom^o seu villicus emit z
 vendit s; nō b̄at dñiū in pecunia: syndicus autē min^o facit cōiter: seu aliq̄

Quid noie
 pecunie itel-
 ligat.

Quid sit re-
 cipe pecuniā
 p̄ interposi-
 tā personaz.

De syndico.

Decisiones quorū dā dubioꝝ

qꝫ aliqui fr̄es emunt: z qñqꝫ vendūt: z ipse solūmodo soluit: aut recipit pecu-
 niam. Sicut si aliqꝫ dñs emeret aliqd: z preciperet villico vel famulo suo vt
 solueret. Sic aut̄ facere: est clarissime p̄ interpositā personā recipere seu con-
 tractare pecuniā. Nulla nāqꝫ apparet differētia inter famulū hñtē pecunias
 dñi sui: z soluētē debitorūbꝫ iuxta p̄ceptū dñi sui: z syndicum fr̄m qñ sicut
 facit ad nutū ipoz. Qꝫ sicut ille est interposita persona respectu dñi sui: sic z
 iste respectū fr̄m. Et hoc non minꝰ hꝫ locū in illis qꝫ viuunt s̄m p̄stitutiones
 martinianas: vbi p̄tinet qꝫ syndicas recipiat oēs eleemosynas etiā pecunia-
 rias: z ipse in vsus fr̄m p̄uertat: z ipsi nullatenꝰ se intrōmittāt: quia dato qꝫ
 hoc ad istam obseruet: sicut est syndicus interposita persona sicut economꝰ
 vel famulus: qui ad libitū emit z vedit ad vtilitatē dñi sui. ¶ Nec obstat p̄
 fatis dicere: qꝫ sit magna differētia: qꝫ fr̄es non sunt dñi pecunie: quē admo-
 dum dñi respectu pecunie quā tenet vel expēdit famulus seu villicus suus.
 Hoc em̄ ridiculū est. Nam qꝫ qꝫ p̄hibuit sc̄tus fr̄aciscꝰ qñ in r̄laz dixit:
 qꝫ fr̄es nullo modo denarios vel pecuniā recipiāt per se vel per interpositā
 personā: An p̄hibuit dñium pecunie z non amplius? Nā si sic possemus
 recipere pecunias: z suare illas: ac expēdere: sicut famulꝰ vel villicus facit re-
 spectu pecunie dñi sui. qd̄ est absurdū. Tūc etiā hoc p̄ceptū de nibilo serui-
 rer: nā per aliud p̄ceptū: vtz: fr̄es nihil sibi appropriēt zc. p̄hibet oē dñium
 quarumlibet rez. Ergo si dñium tñ p̄hiberet: frustra poneretur: qꝫ sicut nec
 de aliqua alia re habemus dñium: sꝫ solū vsus rerū qꝫ nob̄ vti licet: vt
 cibi. potus. habitꝰ. liboz zc. Si igit̄ non aliter p̄hiberet pecuniā qꝫ cibus z
 habitꝰ: z alia qꝫ vti necesse est: possemꝰ etiā vti pecuniā sicut p̄fatis rebꝫ.
 Qd̄ in sanū z deliramentū manifestū est. Est ergo pecunie vsus interdictꝰ in
 illo p̄cepto. Fr̄es nullo modo recipiāt denarios vel pecuniā zc. Dñium aut̄
 illiꝰ z oim̄ aliaz rez in alio p̄cepto. s. fr̄es nihil sibi appropriēt zc. Interdi-
 cta est itaqꝫ oim̄ rez p̄petas: z interdictꝰ pecunie vsus: z nō tñ p̄petas. Vsus
 tñ aliaz rez est nō bꝫ p̄cessus: put̄ in r̄la p̄tinet. Sed pecunie vsus est nō bꝫ ex-
 cōdicatus: taliterqꝫ interdictꝰ vt nec p̄ nos: nec p̄ alios vti possimꝰ ea. Nō di-
 co dñium hñtē: sꝫ nec vti: nec aue illi dicere. Est. n. taliter excōdicata cū partici-
 pātibꝰ: vt nullo mō denarijs vel pecuniā vtamur p̄ nos suādos: aut expēden-
 do: vel i vsus n̄fos p̄uertēdo: nec etiā p̄ alios qꝫ p̄uert: aut expēdāt: vel i vsus
 n̄fos p̄uertāt. Nec adhuc in alienos p̄ n̄faz volūtate seu auctoritate. ¶ Ex p̄-
 dictis itaqꝫ p̄tꝫ qꝫ ille frater recipit pecuniā: qꝫ vti ea p̄ se vel p̄ aliū: sicut dñs
 vti pecuniā p̄ villicū vel famulū qꝫ ea p̄uertit i vsuz sui. Itē qꝫ ille dꝫ recipere
 pecuniā qꝫ circa pecuniā agit ea qꝫ solū dño p̄ueniūt: vel eiꝰ deputato. Hoc p̄tꝫ
 in Clemētina Exiij de paradiso. ar. 6. cū dicit. Quapropter p̄cipe quō aut
 qualr̄ pecuniā expēdat. cōpotū exigere de expēsa. ea quocūqꝫ mō repetere: siue
 deponere: aut deponi facere. capullā pecunie. vel eiꝰ clauē deferre: hos actꝰ
 z p̄fatis sibi nouerūt fr̄es illicitos esse ac p̄hibitos. Predicta. n. facere: ad so-
 los dños p̄tinet qꝫ dederūt: z ad eos quos deputauerūt ad hoc ip̄z. Sic ergo
 liqꝫ qꝫ p̄hibitio regule de nō recipiēdis denarijs vel pecuniā intelligit̄ nō so-
 lū de dño seu p̄prietate: sꝫ etiā de quocūqꝫ vsu z dispositione.

¶ Dubium septimum.

Clemēs pa-
pe. v.

Septimū dubiū: vtrū ad hoc vt vere nō recipiant denarij vel pecunia a fratrib⁹ sit necesse huare modificatiōes ordinatas p̄ Nicolauū tertiu in decretali Exijt q̄ seminat: ¶ R̄spondetur q̄ sic: q̄ alias pecunia reci p̄t. Nam oēs ille modificatiōes sunt ad hoc ordinate ne in pecunia frēs habeant: nec h̄e videant aliquā auctoritatē: nō solū quo ad dñum: sed etiam quo ad vsum: z vt oīa q̄ circa pecunia sūt p̄cedat ex voluntate dātis: z eius pecuniā de ei⁹ auctoritate tenet: z nullo modo ex auctoritate fr̄m. ¶ Et vt videatur qualiter huādo illas modificatiōes nō recipit pecunia p̄ interpositam p̄sonā: z q̄ si nō h̄ant recipit: assignabo h̄c aliqua exēpla. Pr̄mū exēplum. Est h̄c vn⁹ paup̄ egens: venit q̄dā diues z nō dat illi pecunias s̄z alteri dicēs illi. Ecce do tibi tot pecunias vt p̄uideas huic: z emas q̄cūqz voluerit ipse: ac facias de hac pecunia qcquid ipse dixerit. Non tñ dñiuz trāsserat pecunie in pauperēs: s̄z tñ vsum pecunie ip̄i paup̄i det: p̄ferēdo auctoritatez mandādī q̄no exp̄dat. Idē de p̄re q̄ p̄ filio nō adulto daret alteri pecūtas: s̄z nō daret dñium filio: s̄z solū vsum: q̄z p̄cedit vt auctoritate ei⁹ exp̄datur pecunia. Talis em̄ recipit pecuniā: z vtit illa. Nam qd aliud ē vti pecunia nisi eā dare: vel mutare: aut mādare q̄ fiat de ipsa hoc vel illō: Ille ergo qui recepit pecunias ē depositari⁹ dñi vel p̄ris: ac interposita p̄sona paup̄is seu filij: ex quo paup̄ aut fili⁹ h̄nt vsum pecunie: vt dictū est. ¶ Aliud exempluz. Sit alius q̄ det alicui pecunias dicēs. Accipe pecuniā h̄c ad necessitatez vel vtilitatez hui⁹ paup̄is. Et si nollet qd ad voluntatē illi⁹ paup̄is disponat de pecunia: s̄z ad voluntatē ip̄sūmet dñi dātis. s. qñ dixerit illi cui dedit pecuniā eme illi p̄ quo datur habitū vel librū: aut victualia &c. Ita q̄ illi p̄ quo dat nulla p̄ferat auctoritas nec dominij nec vsus. Talis paup̄ nō recipit pecuniā vllō mō: q̄z nō ea vtit: s̄z p̄ eā sibi p̄uideat. Nam talis p̄uisio non venit seu fit p̄ voluntatē ip̄sū: s̄z p̄ voluntatē dātis. Et sic non fit de pecunia qd vult paup̄: q̄z nō ad nutū ei⁹: s̄z fit qd vult dñs. Ad hoc h̄o tēdit declaratio Nicolai. 3. vt paupes frēs p̄uideant ex pecunia: tñ ipsa pecūia nullo mō iuxta regulā recipiat a fratrib⁹. Qd fit qñ frēs oīno nō se intromittūt de pecūia: s̄z solū stante necessitate p̄mittūt sibi p̄uidere taliter de pecunijs sicut p̄fatus papa declarat. Nec q̄ nullo mō frēs se intromittāt: s̄z oīa de dātis auctoritate p̄ueniāt: z nō de fr̄m auctoritate seu voluntate. Itē modificatiōes Nicolai debēt huari vt regula huic: z ne pecunia recipiat. Nam nō sumus capaces vsus pecunie s̄z dñs velit p̄cedere auctoritate vt p̄ n̄iam voluntatem et auctoritate disp̄set: seu de ipsa disponat. Qd nō possum⁹ nisi necessitatem manifestare danti: seu h̄nt pecunias: nō mādare: nec mutare: nec filia facere. Hoc p̄bat Clemētina Exiij. ar. 6. vbi d̄r. Porro cū dictus sc̄tus fr̄es suos volens sup oīa a denarijs seu pecunia esse totalr̄ alienos p̄cepit firmiter fratrib⁹ vt nullo mō denarios vel pecuniā recipent p̄ se vl̄ p̄ interpositā personam: istumqz articulū declarās p̄decessor h̄i Nicolaus. 3. casus z modos posuerit q̄b⁹ huatis a fratrib⁹ nō p̄nt dici nec debēt p̄ se vel p̄ aliū pecunie receptores p̄tra regulā vel sui ordinis puritatē: d̄scimus teneri cauere summo opere q̄ p̄ alijs causis: vel sub modis alijs q̄ ponat dicti p̄decessoris declaratio ad dātes pecunias: siue deputatos n̄cios nō recurrant: ne si secus ab

De obseruatione modificationū quo ad pecuniā.

Clemens papa v.

Decisiones quorūdam dubiorum

ipsis attentatū fuerit: trāsgressiōis pcepti ⁊ regule merito possint dici. Nam qd alicui gñaliter p̄hibet: qd exp̄sse nō pcedit̄ intelligit̄ denegatum. Ecce q̄ manifeste textus declaratiōis aplice asserit supradicta. s. q̄ si nō seruat̄ modificationes a Nicolao assignate: r̄ta non suat̄: immo p̄tra ipsam recipit̄ peccatū. Non igit̄ q̄sp̄iā arbitret̄ q̄ h̄mōi modificationes sint vt certimonie antiq̄ aut moderne: seu debet̄ esse: nō aut̄ necessarie: q̄ immo sunt̄ necessarie ad ob̄suat̄iā regule p̄ptera causas superius ānotatas. Nec alicui videat̄ graues: q̄ ex quo vult̄ p̄curare pecuniā: si non vult̄ recipere illā infringēdo regulā: op̄z modificationes illas ob̄suare. ¶ Sed dicit̄ aliq̄ for̄sam. Non curo de illis modificationibus q̄ disp̄satū est iā q̄ modus cōis q̄ habet̄ in p̄tione fr̄m̄ sit licitus ⁊ non p̄tra regulā. ¶ R̄spondeo q̄ forte immo sine forte melius diceret̄. dissipatū est. Pro quo notādū: q̄ aliū ē disp̄sare in voto paupertatis ac p̄cepto pecunie: ⁊ aliū declarare q̄ modus viuēdi cōis non ē contra regulā. De p̄mo potuit̄ eē de facto q̄ disp̄satū sit sicut̄ cū p̄uentualibus: lz hoc non p̄stet. Idē est aut̄ non esse vel non apparere. Sed dato casu q̄ ita eēt: q̄ tali disp̄satione vterent̄ ⁊e sunt̄ fr̄es de bulla: vt nō dicā vulgariter: de buria. Aliū aut̄ est declarare q̄ modus viuēdi cōis illoz q̄ non suat̄ modificationes p̄dictas non sit p̄tra regulā. ¶ Hoc. n. non p̄t eē st̄ate voto paupertatis: ⁊ p̄cepto non recipiēdi pecuniā ⁊c. Nā sicut̄ aliū est dicere. Disp̄so tecū: vt t̄pe quadragesimali comedas oua vel carnes: aut̄ter vel quater in die: ⁊ aliū dicere: declaro te taliter comedēdo huare ieiunū p̄ceptū ab ecclia: qd̄ esse negrita similit̄ aliū est dicere. Disp̄so tecū vt recipias pecuniā per interpositā personā: ⁊ aliū dicere: declaro qd̄ taliter faciēdo nullo mō recipis pecuniā. Quod hoc stare non p̄t cū sit repugnantia in adiecto. Sic enī esset si talis declaratio seu potius deliratio haberet̄. Repugnat̄ nāq̄ h̄re p̄fatum modū viuēdi: ⁊ cū hoc qd̄ non possit̄ dici taliter viuēs recipere pecuniā: vt supra satis p̄batū est. Quid p̄desset me albū vocare si ego eē m niger. Itēz q̄ p̄trariū p̄dictis assereret̄: p̄tradiceret̄ Clemēti Exiuit̄ q̄ est corpori iuris inserta: ⁊ in p̄cilio gñali facta: vbi d̄r: qd̄ non suat̄ modificationibus a Nicolao p̄stis recipit̄ pecuniā. Et ibidē ait̄ Clemēs. Curare fr̄es necesse ē: qd̄ se gerat̄: qd̄ se cūctis on̄dāt in d̄ictis pecunijs sicut̄ nihil h̄nt: penitus nil h̄re. ¶ Contra superius dicta posset̄ aliq̄ obijcere dicēdo: qd̄ Martinus. v. instituit̄ syndicos q̄ teneret̄ elemosynas pecuniarias: ⁊ sic relaxauit̄ illa q̄ Nicolaus ⁊ Clemēs imponere videbāt̄. Itē qd̄ si syndici vel alij h̄nt pecunias: nō noie fr̄m̄: s; noie d̄atis vel pape h̄nt. Et sic nō sunt̄ interposite persone: vt aliq̄ opināt̄. ¶ Ad hoc d̄r p̄mo: qd̄ illd̄ Martini fuit̄ relaxatio: put̄ q̄libz h̄nt̄ inspiciedo agnoscere poterit̄. Et fert̄ qd̄ fuit̄ deceptus sub p̄t̄extu ne fieret̄ ch̄isma vel sc̄itura in ordine. Et ideo reuocatus fuit̄ in p̄cilio Basiliens̄ in q̄tum fuit̄ p̄tra p̄cillum Constāt̄is: vt habet̄ in Monumentis ordinis in summano p̄t̄ificatis sub Martino. v. Dico ēt: qd̄ positū qd̄ talis p̄stitutio sit valida: eēt disp̄satio regule: put̄ ē disp̄satio fr̄m̄ p̄uentualiu: a qua fuge re debēt̄ q̄ volūt̄ regulā ob̄suare. ¶ Et enī d̄r: qd̄ syndicus est nomine pape: R̄spondet̄: qd̄ respectu eoz quoz v̄sium trāsit̄ in papā: posset̄ aliquo mō fuisse

Differētia inter dispensationem ⁊ declarationem.

Obiectiones p̄tra supradicta: cum earū r̄sponzionibus.

neri: s; non respectu eoz q̄ sunt dñoz dantium quousq; sint cōsumpta in
vsum fr̄m. ¶ Letex cū p̄fatus Martinus p̄ceperit qd̄ vnus tñ syndicus
omnes elemosynas reciperet: si alicubi haberent plures syndici: iam non
seruaret constitutio Martiniana. Et tandē ex quo sic vel sic recipit pecūia:
est relaxatio merito respuenda.

¶ Dubium octauum.

Octauū dubiū: vtrū fr̄es subditi platorū non suātiū declarationes
aplicas: z modificationes in eis p̄ctas excusent a p̄cto: ¶ R̄s̄det: q̄
si subditi non sint causa q̄ talia fiāt: vl̄ omittāt: immo dolēt de hoc:
z potius vellent sustinere inopiā: z quācūq; penā seu defectū t̄paliū q̄
hmōi fierēt: vel omitterent: excusari vident: dū tñ denuncient superiori vt
remediū apponat. Si s̄o subditi s̄lt̄ faciūt aut facere omittūt: vel sunt cau
sa vt plati sic se habeāt: sic in eadē sunt dānatione. Qui em̄ causam damni
dat: dānum dedisse censet s̄m iura. Et s̄m ap̄m non solū q̄ talia agūt: s; z q̄
psentiant digni sunt morte. Nisi forte non dicat psentire maleficiēti q̄ cau
sam maleficiēdi p̄stat. Tunc aut̄ subditi darēt hmōi causa m: qñ nisi p̄pter
ip̄os plati sic minime facerēt. s; vt lautius vel habūdātius p̄uideāt eis. Uñ
nullus sibi blādiat dicēs. Nolo q̄ platus seruet regulā z declaratiōes. Hoc
em̄ modicū est. Quis nāq; regulā seruari nollit? Certe nemo. Uis q̄ plato
seruet regulā? Serua z tu. S; si qñ tibi deest aliqd̄ q̄tūcūq; minimū: mur
muras z dicis: non sequar choz. non dicā missā zc. quō tu vis regulā sua
ri? Si vis tu regulā seruari dū tñ nihil tibi deficiat: ita etiā vellet meretrix eē
sancta: dū tñ non sentiret penā vel labore. Et gl̄ibat s̄lt̄ vellet seruare p̄cepta
dei: si absq; labore facere posset. Qui lib; etiā vellet esse sc̄t̄s sine pena. Qui
ergo non vult penuriā pati: nec q̄ sibi aliqd̄ desit: quō est pauper. Et quō nō
frāgit regulā cum plato infringet: q̄ non vult pati penā q̄ sequit̄ ex regule
obseruatione: Igit̄: q̄ vult esse securi⁹ in p̄sciētia: sit parat⁹ penuriā pati p̄pter
regule obseruatione. Alias. n. in periculo ē dānationis eterne: p̄sertiz si magis
eligit satisfacere sibi q̄ regulā obseruari. ¶ Itē nunqd̄ ē cast⁹ solū q̄ non cog
noscit feminā carnaliter? Nōne inq; x̄ps. Qui viderit mulierē zc. Uel forte
solū est inobediēs q̄ non vult exequi plati p̄ceptū: z non ē q̄ p̄ponit intra se
non obedire? Ergo vota ista violant̄ interi⁹ sicut exteri⁹. Quid ergo est esse
pauperē? Est ne paupertas qd̄ mathematicū: aut reale qd̄? Ubi ē paupertas
ad quā dirigit̄ votū paupertatis? Nunqd̄ anhelare ad habundantiā: an h̄re
voluntate promptā patiendī ac sustinēdi penuriā? Si p̄cupiscēs mulierem
mechā: z votū frāgit castitatis: z nollēs obedire facit̄ p̄tra votū obediētie:
nonne volens habundantiā: odiensq; penuriā z paupertatē p̄missam frāgit
regulā? Sequit̄ ergo manifeste: q̄ quonq; est in tali p̄posito firimo: q̄ non
vult carere superfluis: nec pati penuriā p̄pter obseruatione: immo potius
vult regulā non seruari q̄ ip̄m aliquo carere: est in statu damnationis: qz est
in p̄tinua trāsgressione voti paupertatis: sicut ille q̄ esset in volūtate mechā
di. Et per p̄ns sequit̄: q̄ subditi grauit̄ peccāt qñ sunt causa ne plati s̄uēt
regulam z declarationes eius.

¶ Dubium nonum.

Decisiones quorūdam dubiorum

**Clemēs pa-
pa. v.**

**De bursa-
rijs nō ducē-
dis.**

**Prelati nō
excusant ab
obseruantia
paupertatis
plusquā alij
frēs.**

Ortūū dubiū vtrū qlibet q̄stus pecuniarius sit fratrib⁹ minorib⁹ il-
licitus? Ad hoc r̄ndet Clemēs. v. in sua declara. iōe dicens. Quo cir-
ca q̄stus oīs pecunie ac oblationū pecuniarū in ecclia: vel alibi: capi
seu trūci ordinati ad offerētū pecunias reponēdas nec nō q̄cunq; alijs re-
curfus q; p dictā declarationē. s. Nicolai. 3. nō pcedit: hec in q̄s oīa: eis sunt
simpliciter interdicta. Et infra. Attendāt frēs p̄fati: q; p nullis causis alijs q̄s
p̄dictis vel sitib⁹ in via: vel alibi recurrere lz ad amicos h̄mōi. Nota quod
dicitur in via. Cū seq̄t: q; burfarij sunt p̄hibiti: cū nulla subit legitima cau-
sa: s; solū velle delinose seu habūdāter viuere: nullāq; penuriā pati: vt pau-
peres pati solēt: s; habūdāter vt diuites. Que an sit legitima: manifestus est.
Immo taliter incedētes: viā mic alijs paupib⁹ fratrib⁹ claudunt q; post eos
vadūt: q; ppter illos nō inueniūt elemosynā. Credūt em̄ sc̄lares q; portāt
pecunias sicut z alij: ideo q; denegāt elemosynā dicēdo eis. Ematis cū pec-
unijs sicut z alij frēs vti fecerūt. ¶ Nec excusant in hoc puiciales z alij su-
periores. Oēs nāq; viuere tenent vt paupes: z nō h̄re apparatū dñorū: aut
platoꝝ eccliaſticoꝝ: seu alioꝝ ordinū: q; ad tā strictā paupertatē nō sūt astricti.
Nec deferre debēt post se comitatū copiosus v; sup̄flūū fr̄m: p̄fertim egan-
tium: z tūc inueniēt necessaria sine pecunijs. Comitatus em̄ puicialis z ḡna-
lis debz esse pauptas. charitas. deuotio. zel⁹: z x̄ps crucifixus: sicq; non indī-
gebūt magno apparatu. Si aut dñoz apparatū d̄ferre volūt: silt z eoz pecu-
nias h̄re: necesse est. X̄ps celoz rex ac vniuersoz dñis: pedes ter incedebat: ac ip-
se z ap̄l spicaz gr̄ans q̄nq; reficiebāt. Nō est sufficiens excusatio platoꝝ di-
cere: q; debēt magnū iter facere zc. ac secū frēs ducere. Nam lz ita fit: tū opz
puicialē z ḡnalē moderari statū suū s̄m reglam: deferēdo talē comitatus:
ac faciēdo exp̄p̄sas quales regla p̄mittit: z nō extra moderari reglam s̄m sta-
tum quē ad libitū suū assumūt: dilatādo z ampliādo reglam. Subiecti em̄
sunt regle sicut z alij frēs: immo z magis q̄s alij frēs: tenēturq; rigidit̄ viuere:
ac min⁹ sibi indulgere q̄s si subditi eēt. Nam ipsoꝝ relaxatio ē in scanda-
lum ordinū: qd nō ita foret si subditi eēt. Idcirco nō sibi biādiant dicēdo.
Prelati sum⁹. Laboram⁹. necessitatē ampliorē habem⁹. Quō em̄ alijs dene-
gabūt: v; arguēt: q; sibi metipsis pcedūt: Nō nego tū q; in aliquo casu possi-
bili: q̄suis raro possit subesse causa legitima ducēdi burfariū: vt pote quan-
do iter agēdū foret p terras penit⁹ inh̄uanas. S; nihilo minus suari debent
modi req̄siti in elemosynis pecuniarijs. quos s̄m Clemētē in sua declara-
tiōe opz necessaria suare sub pena trāsgressiōis regle. P̄fati q; h̄mōi burfa-
rij nō sint sam̄ si domestici fr̄m: v; alij pecunias auctoritate z mādato fr̄m por-
tantes ac disp̄santes: s; alij aliq; a dñis dātib⁹ deputati: z iuxta ipsoꝝ dātū
mādātū deferētes: ac exp̄dētes. Nec in hoc excusat p̄suetudo. Experiuntur
nāq; tales qd alij mlti frēs ordinis p mūdū cūtes ad capla ḡnalia z redeun-
tes sine talib⁹ burfarijs expti sunt. Nō est em̄ abbreviata man⁹ dñi: s; abbre-
uiata ē aliquoz volūtas ad paupertatē. Opz igit exp̄iri penuriā. Nec opz su-
gere crucē. Nā a fugiēte crucē: fugiat necesse ē gl̄ia resurrectionis. Nec decet
repudiare legatū p̄fis. s. m̄dicitatē: ne abdicemur ab hereditate sup̄na.

¶ Dubium decimum.

Dubium dubium est: utrum in supradictis alijs q̄ s̄ libus ignorantia excuset fr̄es: nec ne? ¶ Respondetur qd̄ non: q̄ quilibz tenetur scire illa q̄ tenetur adimplere. Tenentur aut̄ oīs fr̄es regulā suā obſuare. Igitur & scire obligatoria illi. Sicut quicqz xpianus nō excusat ob ignorantia legis xpiane. s. mādator dei. &c. Quilibz nāqz scire tenet illa q̄ statui suo necessaria sunt. Nam quō q̄ seruare pōt si ignoret qd̄ seruādū est? Nemo itaqz ab hoc excusat: p̄sertim si ignorantia est nō solā crassa s; etiā affectata: qz. s. nō vult intelligere vt bñ agat. S; aliq̄ volūt ignorare putantes sic excusari posse in iudicio diuino: cū tñ ecōtra magis culpabiles reddant volūtarias incurredō tenebras. Molūt etiā aliq̄ audire: ne postea babeāt p̄sciētē remorsum seu scrupulū. Quis aut̄ adimplebit qd̄ adhuc audire nō vult? Illos ē testimoniū satis efficax ad pbādū qd̄ regula nō seruatur: qñ odif hmo. loq̄lla. collatio. collocutio seu cōfabulatio de regula & ar̄tīb; ad ipam. Ac s̄r qñ zelatores regule vocātur scrupulosi. S; hec (vt inq̄t ap̄tus) ignoras ignorabis: & dicetur ei illud euāgelicū. Nescio vos. ¶ S; aduersus p̄dicta posset qz obijcere dicēdo: nō esse iudicandū hominū litteratos ac peritissimos esse immemores sue salutis nō obseruādo ea ad q̄ tenentur. Sic em̄ totus ordo positus ēēt in rufina &c. ¶ R̄ndetur: qm̄ multi multa sciunt & seipos nesciunt. Nec mirū qd̄ statū suū ignorēt: qz sepe multe lre deducūt aliquos ad insanā. ¶ Dicūt tñ aliqz: qz ita sit de fr̄atib; tñ qd̄ ignorantia v̄ excusare fr̄es simplices: qz sequūtur doctrinā maiorū ac doctiorū. Nam Job j. d̄: qz boues arabāt: & asine pascēbāt iuxta illos: qz. s. simplices iuxta doctrinā maiorū debent viuere. ¶ Ad hoc r̄ndetur: qz simplices nō vouerūt vitā sapientum seu doctoz & p̄dicatoz: s; minorū: ac bñ fr̄acisci. ¶ Itē arguūt aliq̄ dicēdo sic. Nemo nō intēdēs se obligare: obligatur. S; multi vel oēs nō intendunt se obligare nisi ad vitā cōm̄ altoz: ergo nō ampli⁹ tenentur ad regule obseruatiam q̄ cōiter obſuet. ¶ Ad hoc d̄: qz quilibz nisi aliud exprimat intēdit se obligare ad obseruationē regule bñ fr̄acisci: qz talē vouet. Et ideo prius instruit de illa: s; forte nō ita plene vt debet. qd̄ p̄sertim accidit qñ qd̄ docet ore nō complet op̄e. Igit̄ cū voueāt regulā minorū: nō excusant ab ei⁹ obſuātia si eā p̄pter ignorantia nō hūāt cū eā scire teneāt. Si tñ ēēt aliqz ita simplex q̄ nō capet nec intelligeret: talis posset aliquo mō excusari: qz intellexit quod vouit: posset qz talis trā s̄re ad laxiorē. At tñ si manet in ordine quē vouit: tenet obseruare. quod est bene notandum.

¶ Dubium vñdecimū.

Andecimū dubiū est: an in missarū receptione seu commendatione: ac in habituū datione p̄ mortuis cōmitti valeat pct̄m a fr̄ibus? ¶ Respondetur: qd̄ multiplex pct̄m pōt in his interuenire: p̄sertim simonia: & receptio pecunie in r̄la p̄hibita. De simonia p̄z sic. Quī sp̄uale dat p̄ tpali: p̄sertim cū pacto omisiōis vel cōmissiōis seruicij vel alicuius rei tpalis: ē simonia ligda: maxime qñ datur intuitu rei tpalis p̄ncipalr. Sed hoc p̄tinēt in missis & habitu⁹ qñ primo habet ocul⁹ ad lucrum tpale: vt si fiat pactum de precio: & taxatio missarum & habituū: ita qd̄ si non daretur tantum non diceretur missa: nec daretur habitus. Igit̄ sic faciendo committeretur

Obiectio
p̄trā p̄dicta
cū sua respō
sione.

Quid sit si
monia.

Decisiones quorūdam dubiorum

simonia indubitatē. **S**icut si refraudet intētio commēdati missas: vel p quo commēdat: qñ vult q statim dicant: z differunt quousqz soluat. In quo vitra mēdacium committit simonia mētalit ad minus. Quēlz nō ap pareat in v̄bis: apparet tñ in factis. Item qñ si non dat tñ p̄cium: non dñr tot misse est simonia clara. **S**ed dicit forte aliquis non committi in p̄fatis simonia: qz in h̄is panus vendit: z non indulgētia: z in missis labor: nō autē gra. **R**ñdet: q hoc stare non pōt. Primo: qz dicēs vēdi panū z labor: seipm p̄denat: qz fratri mino: i non lz aliquid vēdere. Secōdo: qz et si liceat: falsus est q panus vendat in p̄fatis habitib⁹: qz null⁹ h̄mōi habitū tñ valet q̄tum p illo peti seu dat: nec aliquis sane mēris p illo pano tñ darz. **I**git si exigat p̄cium determinatū: tā vendit in indulgētia seu gra: p̄tra illud euāgelij dictum a xpo. Qd gratis accepistis: gratis date. Ac per p̄is committit simoniaca p̄auitas. **S**icut quo ad missas: si fiat p̄missio z pactum atqz extractio: z si frēs celebrat p̄pter p̄cium seu p̄dium: vel p̄stia p̄ncipaliter. Videtur autē p̄pter h̄mōi p̄ncipalr fieri si non interueniēt: vel sublato p̄cio seu p̄dico zc. frat non vult celebrare missas. Tunc. n. manifeste apparet q nō p̄pter deū lz p̄pter ventrē: aut aliā rem t̄palē p̄ncipalr celebrat. Qui enī p̄p̄ deum celebrat: non definit missas dicere nisi p̄pter deū. Potest tñ expectari recompensatio beniuola. p̄missis commēdati. **S**ed non debz fieri extractio: nec minus ap̄ciatio tricenarioz: aut nouenarioz: seu alioz officioz funeralium zc. Nec potest dici q dat vel peti p̄cium p labore qd sustinet in missa: qz certe p labore illo non daret tñ comēdans missas sicut p̄suevit dari: nec alius ausderet exigere. **N**emo ergo seipz decipiat q̄rendo excusationē i petis. **L**etex q in p̄dictis possit p̄tingere pecunie receptio p̄hibita: p̄z qz circa elemosynas q danē p̄missis z habitib⁹ sicut in alijs opz suare modificatio nes ordinatas per Nicolaū. 3. Que si non seruāt in p̄fatis: absqz dubio recitatur pecunia p̄tra p̄hibitionē regule. **N**on. n. est putādum q in elemosyna missaz z habitū habeāt aliqd āplius frēs qz in ceteris elemosynis p̄cuniaris: aut q de ipsa possint disponere tanqz de re sibi iure debita plus qz de alia elemosyna: dicēdo qd puenit ex labore suo. **U**ñ qd nonnulli dicūt: vtz satis regulare esse viuere de missis: seu de elemosynis missarū: tanqz de mercede laboris: qz sc̄tus p̄ fr̄a ciscus dixit qd possint viuere de labore honesto: seu qd p mercede sui laboris: corpis necessaria recipiāt: nō p̄t adaptari ad p̄dicta elemosynas: qz post h̄mōi p̄ba: corpis necessaria recipiant subiungit immediate. p̄ter denarios vel pecuniā. **N**ec de p̄dicto labore v̄f sc̄tm p̄rem intellexit: qz idē alias dixit. **D**ēs frēs firmiter volo q laborent. **S**ed non voluit qd oēs dicerent missam: xū nec ipse vnqz eā dixerit. **N**ec cens est in missa z sacramētum diuini s̄mū: laborē manū appellare: nec minus venale facere. **E**st igit supradictū intētionē sc̄ti p̄ris n̄ri p̄trariuz: z oīno ei repugnās: qz locut⁹ est de labore manuali: vt sc̄ti p̄res egypti: z alij ariqui laborare p̄sueuerāt: z de tali labore viuere. **S**ed restat h̄ic videre vtrū liceat p̄fatis fratrib⁹ missas eis commēdātas: alijs fratrib⁹ dare. **R**ñdet: qd cum misse non dentur cōiter sine pecunia: z fratri mino: i sit interdict⁹ vsus pecunie: nec eā dare possit salua sua p̄fessione: non p̄t missas alicui dare. **A**disse

De habitib⁹ qui danē p̄ defunctis.

alias habitib⁹

De receptiōe missarum.

De recōmendatione missarum in frēs.

enī non datur s; commēdatur: pecunie aut datur: qd frater minor facere ne
quit: q; hoc ad dños pecuniaz pertinet. Frēs ho non sunt dñi: nec vti pnt
pecunia: aut dare illā. Immo multo min⁹ pnt dare missas q̄ recipere pecu-
niā. Nā ad dandū regit dñum: qd ipsi nō hnt. Cū si ita faceret: tripliciter
peccaret. Primo tanq; proprietarij faciēdo se dños: exercēdo act⁹ ppetatis ex-
ercendo. Secdo velut pecunie receptores seu administratores: vredo illa ad
libitū suū. Tertio cōmitterēt furtivū: dādo rē alienā inuito dño. Qui si sciret
ita esse faciēdū: forsam missas nō cōmendasset. ¶ Nec sufficit dicere: q; frēs
null⁹ rei dñi hnt: si tñ circa res eosdē oīno act⁹ exercēat quos dñi exercere
pnt. Sicut nō sufficit dicere aliquē esse casū: si carnis act⁹ exeq; ¶ Itē illi⁹
phibet donatio cui⁹ z vsus phibit⁹ est. S; fratri minori phibet vsus pecu-
nie: igif a fortiori donatio phibita ē. Plus. n. ē donare q; vti. Nā sfi licitū ē
vti pano z alijs reb⁹: necessarijs: s; nō donare: nisi iuxta voluntatē dātis: aut
pape. ¶ Itē nulla elemosina pecuniaria pōt deponi: nec mutari: seu trāsferri
nisi sū voluntatē dātis: put testat declaratio Nicolai: q; alias recipet pecu-
nia. S; in pfecta datione seu pmedatione missaz: vs; aut nūq; pnt ista vitari:
ergo zc. ¶ Nec valet dicere: q; hmoi datio missaz fit ex charitate: ac p̄ q̄s ē
licita. Nā talis charitas ē indiscriminata. Indiscriminata est. n. ac vnicuique qd nō re-
gulat sū legē diuinā: z est contra aiaz. Nā qd pdest hoi si vniuersuz mūdūz
lucres: aīe ho sue detrimētū patiat. Sic aut est in pposito q; qd apparet cha-
ritas: ē carnalitas. Ut pote si aliq; diceret. Nū nō hnt miseros: nec vñ emant
necessaria vel vtilia. ergo charitas ē cōmēdare illis missas. Ad qd rīdes: q;
talib⁹ nō deest remediū sufficiens. s. petere elemosinā: z esse p̄tenti datis: seu
oblatis: patiq; penuriā vt paupes. Nā volētes q; nūq; eis deficiat ordiari⁹
vici⁹ z vestit⁹: vt studētib⁹ salmāticis: nō sunt hē paupes. Quētib⁹ aut sū
regulā: nūq; deficiūt necessaria: q; dñs puidet eis. Nō ergo succurrit talib⁹
dādo eis missas: vt p̄dictū ē: s; poti⁹ ad iumētū pstat eoz dānationi cū p̄pa
dānatione. Nā q; dat nō p̄t dare: nec alter recipere: z sic vterq; in foueā cadit.

¶ Dubiū duodecimum.

Duodecimū dubiū ē: vtrū relicto oib⁹ licitū sit ex medicitate viuere
¶ Rīdes: licitū eē: imo z sup erogatorie meritorii his qb⁹ i sūt tres
p̄ditiones: vtz patientia ad penuriā: z satisfactio seu p̄tatio cū necessa-
rijs: z recop̄satio in sp̄ialib⁹. Nō sic aut dispositio illicitū est mendicare.
Prīmū p̄z sic. Xpi p̄silia p̄ficere z adimplere: ac op⁹ p̄fectionis facere: p̄stim si
est penosus z difficilis: ē licitū: ac sup erogatorie meritorii. Dico aut sup ero-
gatiue meritorii: qd est meritorii z non obligatorii de se: sicut est p̄silia xpi
exequi. S; relinq̄re oia z effici medicū ppter xp̄s est hmoi: q; ipse dixit. Si
vis p̄fect⁹ esse vade z vde oia q; habes: z da paupib⁹. Ergo seq; qd ē licitū
ac valde meritorii. ¶ Itē xp̄s fuit mendic⁹ nō viuēs ope manuū: iuxta illd
ps. Ego aut mendic⁹ suz z paup. qd ad istam de xp̄o intelligat: q; dauid: qui
hmoi p̄ba ptulit nō fuit medic⁹: z ideo nō de se loq̄bat: Cū z i alio ps di-
xit. Persecut⁹ ē hoiez medicū. s. xp̄s. ¶ Pereterea: medicitas a xp̄o laudatur.
Ubi. n. nos habem⁹ i euāgelio. Bti paupes spū zc. Lra greca hz. Bti men-
dici: vt ait Chysostom⁹ doctor grec⁹. ¶ S; q; requirāt tres p̄ditiones supra-

*Tria req̄sita
ad medican-
dum licite.*

Decisiones quorūdam dubioꝝ

dicte pbatur discurrēdo p singulas. Prima q̄ sint parati penurīā pati: ⁊ q̄
 alias sit illicitū mendicare: pbat sic. Pro tāto est bonū relinq̄re sua: pro q̄to
 tollit sollicitudinē impedietē a diuinis: ⁊ reddit homo magis apt⁹ ad seruitū
 tū dei. Si autē ecōtra euenit: nō est bonū ea relinq̄re: vcz q̄n ad diuina efficiē
 min⁹ idoneus. S; hoc puenit q̄n nō est q̄s parat⁹ pati penurīā: ⁊ esse ptent⁹
 necessarijs: q̄ min⁹ est idoneus q̄ cū eaz possessio. Igit̄ illicitū est tali reli
 ctis oibus mēdicare. Quot autē hoc sit verū: liquet: q̄ relinq̄re sua de q̄bus
 viuere possēt: ac velle mēdicare ē causa prima victoꝝ multoꝝ: ⁊ non adiu
 mentū virtutū. Et talis nō relinq̄t impedimēta vite spūalīs: imo accipit one
 ra graua ⁊ impossibilia: dimisso onere leuioꝝ: q̄d satis fatuū est volentij ad
 ardua p̄cedere: putē vita p̄fecta: ⁊ xp̄i imitatric. Hoc ptz: q̄ talib⁹ ē causa
 impatiētie. murmuratiois. p̄turbatiois p̄tinue. auaritia: ⁊ distractionis cri
 mie. Ergo talib⁹ nō lz relinq̄re sua. Quot autē sit causa ipatiētia: innuit
 Gregoꝝ in pastoralī: pte. 3. admonitioe. 21. dicens. Qui iā q̄ possidēt misericordi
 ter tribuūt: necesse ē vt sollicitē pp̄dāt ne p̄missa idigne distribuāt. Et infra.
 Ne cū pauca opz: plurima p̄beāt: ⁊ ipsi postmodū inopiā tollerātes ad ipa
 tientia erūpant: audiāt q̄d scriptū est. Nō vt alijs sit remissio: vob autē tri
 bulatio: s; eq̄tate v̄ra abūdātia illoꝝ suppleat inopiā: vt ⁊ illoꝝ abūdātia:
 v̄re inopie sit supplemētū. Cū. n. dātis mēs nescit ferre inopiā: si multa sibi
 subtrahit: occasione p̄tra se impatiētie exgrit. P̄bi⁹ nāq; p̄parand⁹ ē patiē
 tia anim⁹: ⁊ aut multa sunt: aut cūcta largiēda: ne dū min⁹ equanimiter in
 opia irruēs ferit: ⁊ p̄missa largitatis merces pereat: ⁊ adhuc mētem deterius
 murmuratio subseq̄ns p̄dat. Hec Gregoꝝ. ¶ Est etiā causa auaritie oim de
 relitio talib⁹: vt ptz ē p̄ Gregoꝝ. 3. pastoralis admonitioe. 22. cū ait. Nō enī
 p̄pa indiscrēte tribuētes: nō solū vt supra dixim⁹ ad impatiētie murmur
 p̄umpūt: s; cogēte se inopia: vsq; ad auariciā deuoluunt. ¶ Itē talib⁹ oim
 derelitio ē causa maioris sollicitudinis ⁊ distractionis mētis ⁊ corpis. Facti
 lius nāq; hīs patrimoniū de illo viuere pōt: ac deo vacare: q̄ nihil oino ha
 bens volēs laute ac delitiose viuere: ⁊ p̄ter necessaria q̄redo: vt supra dictus
 est: ⁊ ē valde clarū: q̄ maiorē distractionē incurrit q̄ antea habebat. Adodo
 p̄ tāto est bonū dimittere p̄pa: q̄to p̄ hoc reddit homo min⁹ sollicit⁹. Et sic
 manet pbata p̄ma p̄ditio: ac etiā scda: scz q̄ est meritorij relictis oib⁹ mēdi
 care his q̄ pati sunt penurīā pati: ⁊ sunt necessarijs p̄cti: ⁊ q̄ alijs q̄ econtra
 se hnt: est illicitū ⁊ letale venenū. ¶ Regr̄f etiā alia p̄ditio: vcz q̄ talis recō
 penset: in spūalib⁹: nā oēs doctores sup illō apli. Qui nō laborat nō mandu
 cet: tenent esse illicitā mendicitatē existētib⁹ coꝝpe sanis potentib⁹ laborare
 nisi in spūalib⁹ recōpensent: vt in ofonib⁹ ⁊c. Alias nāq; est illicitū: quia est
 alienū rape. Ideo. n. excusat mendicitas: ⁊ approbat: non vt mendicantes
 octo vacent: s; vt melioꝝ exercitijs occupent. Hec q̄stio tractat a doctori
 b⁹ sub his terminis. Utrū existens coꝝpe san⁹ teneat ex labore viuere: vel mē
 dicare possit: Et tenet cōiter q̄ tali nō lz v̄lo modo mendicare. ¶ Quot autē
 sic dispositio: vt supius est exp̄sum: sit illicitū mendicare: pbat adhuc mul
 tiplicif. Illud nāq; est illicitū q̄d est causa trāsgressiois. S; h̄mōi est eroga
 tis oib⁹ mendicare his q̄ nō sunt parati penurīā pati ⁊c. ergo. Cū glo. super

Scūs grego
rius.

Scūs grego
rius.

illud. 2. q. 8. Non qd alijs sit remissio: vo bant p'latio: dicit. Non hoc ideo
 dicit quin meli⁹ esset: s; infirmis timet: quos sic dare monet vt egestatez nō
 patiant. Et ideo talib⁹ nō est p'sulendu p'pa dimittere. Nec a talibus est tm
 accipiendu vt egestate patiant: etiā si voluntarij essent ad dandū: r mltū obse-
 crarent vt accipent: q; mltū peccarent hoc facientes. Ideoq; Gregori⁹ qui-
 busdā inopiā ferre nollentib⁹ ait. Tollerabili⁹ est min⁹ tribuere: q; post lar-
 gitionē ex inopia murmurare. ¶ Itē illis q maiorē sollicitudinē r distractio-
 nē incurrūt nō lz sua dimittere. Sic aut accidit in his q maiori grauā cu-
 ra q; si mediocriter sua possiderēt ergo. zc. ¶ Itē q; sicut ille q rem pauperi
 debet: tā tollit latro est: sic q; vltra necessitate verā mendicat. Nam elemosyne
 sunt hereditas pauper. Ergo sicut inter heredes q plus de hereditate accipe-
 ret q; sibi deberet raptor esset: sic etiā q; vltra necessitate mendicat furat. Cui
 Hieronym⁹. Aliena cape (inqt) quincif: q; vltra necessaria sibi retinere p'ba-
 tur. Et Ambrosi⁹. Qui accipit r nō indigit: rapit. Ideoq; brūs p'nt Fran-
 ciscus verus paup aiebat. Nunq; fui fur r latro. Hoc est: de elemosynis q
 sunt hereditas pauper semp mih⁹ accepi q; me ptingeret: ne alij paupes sua
 sorte fraudarent: q; p'raritū facere furtū est. ¶ Item q; hypochrysis est sin-
 gere sanctitate vel vtiē vbi nō est p'serim vbi fingit. ppter aliqd t'pale. S;
 mendicatus est signū stricte ac p'e paupertatis: ergo vbi est medicatus r nō p'a
 paupertas est hypochrysis: vt qm nō tm necessaria mendicatur: vtz etiā sup-
 flua: r qm fingit egestas nō egendo: ac de noie pauperz gl'atur: res autez nois
 oditur r fugit: penuriā pati nollendo. Quid. n. est exterius more pauperuz
 mendicare: r ad ināz diuitū intus abūdare: vt sanctus Bonauētura ait?
 ¶ Item stultū r irrationale est sua dimittere qbus licite vti poterat: r aliena
 cū auiditate q'rerez cū scrupulo r cinere peccati panē māducare. Cui Gre-
 gorius in pastorali. 3. parte. admonitiōe. 22. dicit. Quid eoz morte infelici⁹:
 qbus de largitate nascit auaricia r pctōz leges quasi ex diuitū semine p'crea-
 tur? ¶ Item qd risu dignius q; q'rere cū auiditate maxima: r infelicitate: ac
 mala p'scientia q; liberat dimissa sunt? Quid etiā ridiculosius q; sarcinam
 t'paliū p'prioz rejicere: r alienoz tā auide q'rerez? S; forte aduersus p'dicta
 obijcet q'spā dicēdo sic. Frēs nō tenent ad arcū vsum p'ter illū q; in regula
 p'tinet. s. de tunicis r calciamentis zc. r q'stū ad alia nō obligant ad arcum
 vsum: vt d; in Clemētina Cxiij. Et sicut sc'ctus Bernardinus v' declarare
 in quadā epla. Ergo p'nt vti supfluis vbi regula nō ponit arcū vsuz: vt in
 cibo. potu: r suppellectilib⁹. Modō medicare ad vsū licitū nō ē illicitū. Cui
 aut supfluis est licitū cū nō sit phibitū ergo p'fata medicitas nō est illicita:
 nec ridiculosa: vt dictū est. Rñ def breuiter: q; lz ex regula non tenerent frēs
 ad arcū vsuz nec parce vinerent ex quo viuūt de medicitate: cū sani sunt: r
 laborare possint: tenent ad arcū vsuz r moderatū: r aliter cōmittūt furtū: q;
 rapiūt alienū: oēs qd debitū est alijs necessitate patiētib⁹. nō. n. licitum est
 medicare supflua: vt supra p'batū est. Quāto magis q; rōne voti paupertatis
 ac regule: lz exp'sse nō obligent ad aliū arcū vsuz p'ter illū q; in regula exp'mt
 furtū: tenent ad moderatū vsum rez ex quo tā arcū paupertatem vouerunt.
 Quid. n. est paupertas in voto si nūq; ponit in vsu cū tm plurimā occasione

lz iij

Obiecto ad
 uerfus supra
 dicta: r eius
 rñsio.

Decisiones quorundam dubiorum

Nico. pa. 3.

habeat: Et quo nā mō est paupertas in voto vbi nulla sustinet penuriā in fa-
cto: Ideo Nicola⁹ in declaratione sua: ar. 2. ait: In sup⁹ vte filia: nec alia quoz
vsuz ad necessitatē z officioz sui stat⁹ executionē (nō. n. oiz rez vsuz hre de-
bent) ad vllā supfluitatē. diuitias seu copiā q̄ deroget paupertati. Et infra paz
subdit. Quinimo in oib⁹ appareat in eis quo ad dñū oimoda abdicatio:
z in vsu necessitas. ¶ Itē possit obijci: qz subditi tenē⁹ p⁹lati obedire. Si er-
go p⁹lat⁹ p⁹cipiat supradictā mendicationē: subditi saltē nō peccabūt sic men-
dicādo. Ad hoc rōdet: qz subditi nō tenē⁹ obedire si eis intīgāt mēdicatio-
nes seu q̄ste supflue: aut p⁹tra r⁹lz manifeste. Immo nec qñ eēt in notabile
dispēditū spūs: vt supius dictū est. Igit si imponatur nego secularia: vel q̄ste
p⁹ edificijs supfluis: nō tenē⁹ur frēs minores obedire: qz hec sunt p⁹tra aiaz z
regulā: ideoqz peccaret faciēdo illa: z grauissime si p⁹gaueret in eis.

¶ Dubiū tertūdecimū.

Tertūdecimū dubiū est: quare btūs frācis⁹ frēs suos paupes mēdi-
cos instituit cū tā piculosa sit mēdicitas: vt in pcedētī dubio dictū ē:
¶ Rōdet: qz ex scō Bonauētura z alijs doctorib⁹ colligit p⁹pt mltā
sic ordinauit btūs p⁹ spū dei afflat⁹. ¶ Primo vt xpi vestigia p⁹fecti sequā⁹.
¶ Secōdo vt laqos auaricie facili⁹ euitent. ¶ Tertio vt ab amore mūdi z reruz
eius solitudine magis abstracti: melius ac liberi⁹ a dño famulē⁹. ¶ Quar-
to vt p⁹simonia purgē⁹ a supfluitatis crimine. ¶ Quinto vt mai⁹ meritū co-
rā deo habeāt p⁹pter amplioz paupertatē. ¶ Sexto quaten⁹ p⁹ terrenoz alleuia-
tionē lcōni z ofoni magis vacarēt: aptioz qz ad spūalia eēt. Ideo nāqz in
regula dixit. Spūs deuotionis nō extinguat: cui debēt cetera t⁹palia deuiare.
¶ Septimo vt penuria castigē⁹ur in carne arcti⁹ viuēdo: p⁹ qd caro (q̄ de se ē
siluestris) domesticat. ¶ Octauo vt p⁹ hoc p⁹dicatio eēt magis fructuosa illaz
venalē non faciēdo. Nā z p⁹pterea xpi qñ misit discipulos ad p⁹dicādū p⁹-
hibuit ne deferrent auz vel argentū: ne ipsoz vba venalia viderent. ¶ No-
no vt ampli⁹ in deo p⁹ferent: iuxta illd ps. Facta cogitatū tuū in dño. zc.
Nō in redditib⁹: nec in hoib⁹. ¶ Decimo vt paupertas esset occasio exēdi ad
alioz edificatiōē. ¶ Undecimo vt exēplo frīm alij ad spūalia erigerē⁹: mū-
diqz p⁹tenērēt vidēdo eoz mūdi p⁹tentū. ¶ Duodecimo vt eo magis scāda-
lū cauerent q̄to ampli⁹ elemosynis idigerent. ¶ Tertio decimo vt rāto sint
humiliores q̄to magis alioz subsidio egent: oib⁹ qz inferiores se p⁹situāt ex
quo ab oib⁹ subsidiū accipiūt. Ideoqz btūs frācis⁹ optime frēs suos mino-
res nūcupauit: qz minores oib⁹ hoib⁹ nos facim⁹ mēdicādo ab eis: qz mino-
res recipit a maiore. ¶ Ultimo qz ex paupertate p⁹fecta q̄ p⁹sistit in mēdicitate bñ re-
gulata oriūtur plīme vtutes. Quapropter non ī merito paupertatis vocatur a
Guillelmo parisiēsi m⁹ religionis. Nā sicut m⁹ nutrit ac fouet filiā: sic pau-
ptas nutrit obedientiā: qz vbi nō est īteresse facili⁹ obeditur. Castitatē etiam
generat p⁹tepaniā seu penuriā: qz sine cerere z bacho friget venus. Deuo-
tionem sicut nutrit p⁹ oblationē sollicitudinē z p⁹talū. Et in sup tollit cu-
piditatē destructricē charitatis. Nā sicut cupiditas est oim maloz radix: sic
paupertas ē sūdamētū ois bōi. Hoc at nemo bñ nouit nisi cui de⁹ eā dōauit.

¶ Dubiū quartūdecimū.

De mltipli-
citate pue-
niēte ex men-
dicitate.

Quartū decimū dubiū: vtrū stāte mō religionis a regule recto tramite multipliciter dilapsio: platuras acceptates: nedū ambiētes: nō intēdētes aliter viuere q̄ a deūiātib⁹ viuā: a pctō cōmissionis vel omīssionis: accusent? ¶ R̄s̄det quo p̄mo ad acceptationē plationū: q̄ acceptates platuras nō intēdentes aliter viuere q̄ a deūiātib⁹ seu deformatis viuūt: non excusant a pctō. Nā q̄ accipit offm̄ vbi cōiter peccatur nō intendens mutare modū ei⁹ semp̄ peccat: q̄ tenet nō b̄re. Quilibz. n. tenetur temp̄ vitare pctz p̄sertim mortale. Ergo vbi cōis modus viuēdi est in p̄tina trāsgressiōe r̄le peccat acceptas offm̄ regiminis. ¶ Itē assumēs statū vbi est p̄babile piculū pcti peccat: q̄ q̄ amat piculū peribit in illo: vt d̄r̄ ecclesi. 3. S; i h̄mōi platiōe est tā grāde piculū q̄ si ab aliquo taliū platorū q̄ratur vtrū vellet mori durāte sua platiōe r̄s̄det q̄ nullo mō. Quō igit̄ tute viuere p̄nt i statu i quo mori timent? Satis ex hoc clare p̄z q̄ p̄scientia testificatur talib⁹ esse in pericū dā nationis. ¶ At tñ p̄tra p̄dictū forte arguet q̄ sp̄iā dicens: q̄ si hoc vez esset: sic ordo deperiret: q̄ tūc eēt f̄res tāq̄ oues absq̄ pastore ergo &c. ¶ R̄s̄detur: q̄ si alicui p̄cipitur z imponitur platura: z putat se posse regulariter viuere: ac regulā pure obseruare: tenetur acceptare. Si vō nōstūc peccat: vt dictū est. Et cū d̄r̄ q̄ ordo deperiret: r̄s̄detur: q̄ nō peribit si plati supiores inuigilent z adiuuent vt regula obseruetur. Atq̄ ad hoc isurgāt i manu potenti z brachio extento suū posse totū faciēdo. Nec excusantur p̄pter trāsgressiones subdito: si ipsi p̄sentit̄: aut si (q̄d de auertat) sunt p̄ncipaliores trāsgressores. z salatores. n. tenentur totis virib⁹ niti p̄tra trāsgressiones z trāsgressores regule. ¶ Aliter etiā posset q̄ s̄ illare dicendo sic. P̄opter mai⁹ malū euitādū: min⁹ malū est p̄mittendū. S; mai⁹ malū est ordinē carere platis q̄ deformatē viuere ergo p̄mittēduz est hoc. Ad idem arguitur sic. Si plati stringere velent: ac pure regulā obſuare z obſuari facere: multi f̄res apostatent: vel saltē multi essent male p̄renti: ac murmurarent ergo poti⁹ p̄mittēduz est sic viuere vt p̄dicta maiora mala euitētur. Sicut Loth q̄ filias suas obtulit stupro ob mai⁹ malū vitādū. Ad hoc r̄s̄detur: q̄ vt apostoli⁹ igit̄ nō sunt faciēda mala vt ide eueniāt b̄da. Nec vt euitētur maiora mala sūt minorā faciēda. Nunq̄. n. lz malū facere q̄tūcūq̄z minimū: q̄ nunq̄ licitū est peccare. Cū illa regula de duob⁹ malis min⁹ ē eligēduz: falsa est simpliciter itelligēdo: q̄ nunq̄ maluz ē faciēduz seu eligēduz p̄p̄t̄ q̄lēcūq̄z causaz. Ideo aut oīno repudiāda est illa regula: vel intelligēda est de malo ipali: seu de p̄missione: vez q̄n̄ de duob⁹ malis nō p̄t vitari nisi alter maloz p̄tingat: non tñ a nob. Nā tūc p̄mittendū est poti⁹ min⁹ malū: non tñ faciēduz. Nullus em̄ p̄plexus esse p̄t in lege diuina. Ad exemplū aut̄ de Loth d̄r̄ excusatū euz fuisse p̄pter animi p̄turbationē. Vel forte dixit illa ſ̄ba vt placaret illos sodomitas: seu detineret vt iterim saluaret viros illos in quoz specie āgelis p̄parebant eis. ¶ Sc̄do dico: min⁹ malū esse tales apostare q̄ in h̄mōi statu ita sunt obſtinati q̄ nollūt penuriā pati: nec regularib⁹ astringi disciplinā: nec de sua p̄fessōe curāt. Tales. n. sūt i statu dānationis: ita q̄ forte talis nō p̄uenterē ad bonū. Et meli⁹ illos solos dānari i seculo: q̄ multos de religiōe secū in baratū detrudere. Cū ad hoc ē notabile exēptū illi⁹ magne regine bispa

Obiectiones
p̄tra supius
dicta: cū eoz
r̄spōsiōne.

Exemplum
notādum.

Decisiones quorūdam dubiorum

ularum **M**elissabeth: de qua fertur: q̄ q̄n reformari fecit monasteria montanum: aliq̄ illaz q̄ a monasterijs fugerāt: in lupanari existētes canebant hymnos &c. **Q**uib⁹ auditis qdā timore p̄sciētie venerūt ad reginam dicentes. **O**mnia magnā rōnē opz vos exhibere deo demoniālib⁹ q̄ ob vřam reformationē sunt in lupanari. **Q**uib⁹ regina sapiētissima sic rñdit. **O**ptime factus est: vt meretrix sit i loco suo. s. lupanari. **I**lla erat meretrix i loco scō. **A**l dei⁹ est vt sit in loco sibi decenti. **S**ic & in casu de quo agim⁹. **Q**uanto magis q̄ nō fugerēt nisi perditissimi: alij hō timētes deum agnoscerēt statum suum: ac essent p̄tentis: p̄ aliquo tpe sentirēt difficultatem & penam. **E**t cum hoc nō est diffidēdum de misericordia diuina quin p̄uideret de necessarijs: nam ipse cognoscit signētum nřm. **S**ed mlti putāt nō posse ita bene viuere per dei p̄uidentiam sicuti p̄p̄riam industriam & diligentiam hūanam. **Q**uos opz compellere intrare.

C Dubiū quintūdecimum.

Quintūdecimū dubiū est: vtrū in religiōe deformata p̄lati recipientes nouicios peccēt: **R**espondet q̄ sic: q̄ inducūt seu admittūt ad statū piculosus vbi ē cōiter trāsgressio r̄le: ac p̄ p̄ns peccāt. **D**āt. n. occasiōnē primā: p̄fertim nō informātes h̄e: aliq̄ de & nude de suo statu & obligatiōe ac difficultate obfusiā quā hñt. **A**lter nāq; nō vident posse excusari recipiētes fr̄es ad ordinē deformatū. **N**ā interrogo p̄trariū sentienti. **S**i q̄s a me peteret cibū quē scio venenatū esse: putās ille p̄ illū sanitatē p̄seq̄ posse: nonne si ego tacerē & darē essem reus mortis vř dāni p̄ueniētis: q̄sto ergo ampl⁹ taces p̄tate illi q̄ cibū aie q̄rit: imo false laudā dōserit re⁹ mortis illi⁹. **M**ōne etiā figs petat ap̄iri sibi ianuā dom⁹ vbi ē leo seuus deuozare parat⁹: vř inimici illi⁹ absconditi ad occidēdū illū: sapiens ei ianuā: nec reuelās picula parata nō erit i culpa mortis vel picū seq̄ntis aut q̄ seq̄ poterat: **N**ō est dubiū. **S**ifr̄ accidit i religiōe deformata vbi sunt innūera picula pctōz mortaliū p̄pter cōem ac multiplicē trāsgressiōnē r̄le. **I**git si veniēs ad talē religionē vt q̄rat salutē aie sue: ignoret de ordinatiōe ac picula q̄ illic sunt: qualiter excusabit ianitor. s. p̄lat⁹ introducēs illū: **C**erte p̄cludit ista ratio. **I**deoq; p̄ps **M**ath. 23. increpauit iudeoz p̄mates dicens. **U**e vob̄ scribe & pharisei hypocrite q̄ circuitis mare & aridā vt faciatis vnū p̄selitū: & cū fact⁹ fuerit: facitis eū filiū gehēne duplo q̄ vos. **E**x hac auctoritate format tale argumētū. **I**lle q̄ aliū facit filiū gehēne peccat mortalr̄. **R**egula ē. n. sacroz doctorū q̄ vbi i scriptura sacra ponit hec imp̄catio ve: significat ibi esse pctm mortale. **U**t illd. **U**e hoi illi p̄ quē scādalu venit. **U**e etiā significat penā inferni. **S**ic aut faciūt recipiētes ad statū piculosus vbi regula nō suat: q̄ faciunt filios gehēne. p̄pter trāsgressiōes q̄ ibidē cōmittunt. **E**t qd̄ deterius est: q̄ vt in plurimū recepti sunt peiores recipiētib⁹: & posteriores p̄ozib⁹: vt experientia testat⁹: q̄ p̄uaricatiōib⁹ p̄cedētū: nouas addūt successores. **E**t multiplicatis fr̄ib⁹: multiplicant trāsgressiōes: ac dilatato ordine dilatat relaxatiō: & scādala crescūt: veteribusq; noua addunt semp̄ &c. **U**erūtamē aduersus p̄dicta posset aliq̄s iurgere dicēdo: q̄ si illicitū foret fr̄es ad talē ordinē recipere: tunc cito deficeret ac p̄iret. **I**tē facili⁹ q̄s saluat in religiōe q̄ in seculo ergo rect-

Objectiones p̄rap̄dicta cū sua respōsione.

piens nō peccat: cū ad vitā tutiore recipiat. Itē etiā stāte tali mō viuēdi mul-
 ti saluāt in religiōe q̄ p̄denarent in sc̄lo. ergo nō peccat recipiens. ¶ R̄sides
 ad hec p̄mo: q̄ in itiu reformatiōis cuiuslibz religiōis p̄sistit i receptiōe val-
 de examinata paucoz. Quapropter vbi receptio est indifferēs: nō pōt esse re-
 formatio: seu religiōis p̄suatio. Ad singula hō argumēta ptz r̄sio ex dictis
 in decisōe dubij p̄cedētis: qz. l. nō sunt faciēda mala zc. Nec vnq̄z mīnus
 malū est faciēdū. Et meli⁹ est q̄ mali dānē in seculo q̄ in religiōe. Et aliq̄n
 euenit vt difficili⁹ aliq̄ saluēt in religiōe q̄ forte saluaret in seculo: qz nō oī-
 b⁹ p̄gruit religiō. Immo ex tali receptiōe p̄tingit aliq̄b⁹ magis claudi viāz
 salutis in religiōe: s̄m Augustini sententiā dicētis. Sicut nullos iueni melio-
 res his q̄ in religiōe p̄fecerūt: ita nullos deteriores q̄ eos q̄ ex illis defecerūt.
 ¶ Dico it̄ q̄ recipe aptos religioni: ac sp̄u seruētēs: eos in fornādo de p̄mit-
 tendis: z de periculis: z qualiter illa cauere ac vitare debent vt saluentur: licitū
 z bonum est. Sed non alias. Et per hoc soluitur omne argumentum qd̄ in
 contrarium videbatur militare.

C Dubium sextumdecimū.

Sextūdecimū dubiū est: vtrū regula fr̄m minoz sit ad istam obſuab-
 ilitē: sine recurſu ad elemoſynas pecuniarias quas certis modis p̄ce-
 dūt ſummoz pōtifiū declaratiōes: ¶ R̄sides q̄ sic. Immo q̄ oppo-
 ſitū sentire ſapet heresi: inſamādo x̄pm. p̄baſ. Itaz p̄ſilia x̄pi obſuabilia
 ſunt. S; regula fr̄m minoz pure obſuata iuxta iſte tenorē est p̄ſiliū x̄pi dicē-
 tis. Nolite poſſidere aur̄ vel argētū zc. z regula hoc manifeſtat dicēs in p̄-
 cipio. Regula z vita minoz fr̄m hec ē ſc̄m euāgelii obſuare zc. Igit̄ dice-
 re eē inobſuabile: eē dicere p̄ſiliū x̄pi nō poſſe ſuari: z ſic doctrīnaz eius eſſe
 infructuoſam ac irrationalem. Irrationale nāqz eſt p̄ſiliū inobſuabile.
 S; hoc aſſere de x̄po ſapit heresi: dānabile: eſſetqz heretic⁹ q̄ talia aſſirma-
 ret ergo zc. ¶ Itē ſupradictū nō ſolū ſuit p̄ſiliū: vtz ē p̄ceptū datū aplis ad
 p̄dicādū miſſis: qd̄ ipſi optime ſeruauerūt poſtq̄ p̄ mūdū miſſi ſunt. Et qd̄
 ampli⁹ eſt ipſi iter iſideles hoc obſeruauerūt fideliter. Quō ergo p̄ſati fr̄es in-
 ter iſideles nō poterūt hoc idē obſeruare? De⁹. n. cognoscit ſignētū n̄z z qd̄
 pōt fragilitas n̄ra hūana: z q̄tū ipſe vult ſuare. Cū notāda ſunt qd̄a ſ̄ba
 ſcripta i vita b̄ti fr̄aciſci: vbi d̄z: q̄ poſtq̄ ſcripſit regulā venerūt ad eū mi-
 niſtri: q̄ audierūt vocē x̄pi dicētis b̄ſo p̄ti fr̄aciſces: nihil de tuo ē in hac re-
 gulari: z totū eſt meū. Ideo volo q̄ ad iſtam ſic ſuēt: ad iſtam. ad iſaz. ad iſaz.
 ſine gloſa. ſine gloſa. ſine gloſa. Ego. n. ſcio q̄tū pōt hūana fragilitas: z q̄tū
 ego volo adiuare. Et q̄ nolūt ſic ſeruare: creāt ordinez. D̄ ſ̄ba notāda. Ex
 qb⁹ ptz q̄ intētiō ſc̄ti fr̄aciſci: z x̄pi ſuit facere religionē paupez: ad inſtar
 ſtatus apli in paupertate z humilitate.

C Dubiū decimūſeptimū.

Decimūſeptimū dubiū est: vtrū fr̄i minoz liceat trāſire ad locum vbi
 purius: z ad iſtam regulā obſeruet: petita i; nō obtēta licētia: R̄sides:
 licitū eſſe: z nō ſolū a loco vbi forte cōiter ē trāſgreſſio regule: qz hoc
 claz ēimo ē a loco vbi apparet de: laratiōes obſeruari. Probāſ hoc qz qui
 buſdā nouū v̄. Licitū eſt a vita min⁹ ſtricta ad ſtrictiore trāſire: licētia peti

Decisiones quorū dā dubioꝝ

Que sit ar-
ctioꝝ vita.

ta q̄uis nō obiecta: lz habeat p̄uilegiū q̄ talis trāfir̄ fieri neq̄at. Igit̄ eo dez modo potest q̄s trāfire ad locū vbi purius z arctius regula seruet̄. Hoc p̄z clarissime p̄ illā decretalē notabilē de regularib⁹. c. Licz. vbi textus hoc ex- p̄esse ait. ¶ Sed p̄ra p̄dicta obijciūt aliq̄ dicēdo: q̄ vita arctioꝝ nō est in tu gurijs seu paruis quētib⁹: aut heremiticis lz in magnis quētib⁹ vbi magis laborat: q̄ sunt cōitates grauiores. ¶ Ad q̄d r̄ndet̄. Quid ad arctioꝝ vitāz plus faciat labor exterior: an abstinētia. asp̄ita e. solitudo. parcatas victualū: z p̄silia: Alias si ex labore dūtaxat p̄satis: fateri op̄z q̄ maior labor est in ma- gnis quētib⁹. Sed sicut agricolē plus laborant. Quis t̄n vitā agricolarum arctioꝝ reputaret: ¶ Et si dicat: q̄ in mendicādo multū laborat: z p̄fusioes plime sustinent̄ zc. R̄ndet̄: q̄ nō p̄pterea tales ampli⁹ merētur. Nam sc̄dm hoc stat⁹ miserabiliū p̄sonaz sc̄lī eēt melioꝝ. Dicit̄ etiā: q̄ in multis vificat̄ illū eccl̄as. r. Labor sultoz affliget eos. Et illū eccl̄as. j. Hāc occupationez pessimā dedit de⁹ filijs hoīz: vt occupēt̄ i ea. Notā dū q̄ dicit̄ filijs hoīz: nō filijs dei. ¶ P̄terea: si de religioꝝ vna ad aliā petita lz nō obiecta licētia est p̄cessus trāsitus: z si sit alias religio arctioꝝ z strictioꝝ p̄t̄ q̄libz ad eam sc̄dz ius cōe trāfire immo z v̄m ius diuini: q̄ sp̄s dei nō est alligat⁹: nec aliq̄s p̄ h̄beri p̄t̄ qn trāferat ad strictioꝝ statū: nec votū in p̄trariū factum valet: q̄ eēt votū indifcretū: ergo multo magis in eadē religioꝝ de vno loco ad aliū rōne strictioꝝ vitē poterit q̄s trāfire. Difficili⁹ nāq̄ p̄mittit̄ trāfir̄ ab vna religioꝝ ad aliā: q̄s in eadē ab vno loco ad aliū. Hoc est clarissimū. ¶ Item q̄ vouit aliquā regulā p̄t̄ trāfire ad religioꝝ vbi ē alia regula quā nō vouit: nec huare tenet̄. Igit̄ a fortiori a statu inferiori ad alioꝝ: z purioꝝ regule p̄- m̄isse obseruationē poterit q̄s licite trāfire. Et sic q̄d dubiū apparebat: ma- net̄ indubitabile. ¶ Nihilomin⁹ t̄n possit aliq̄s obijcere p̄ra p̄dicta dicēdo minime licere s̄rib⁹ trāfire de loco ad locū sine licētia obiecta: q̄ alias eēt apo- stas: vt in statutis ḡnālib⁹ ordinis declaratū est: vbi d̄r: q̄ oīs discedēs quo- modolibz sine licētia ordinis ē apostata: z excoꝝicationē maioꝝe ibi lataz in- currit. R̄ndet̄: nō esse apostasiā si bono zelo ac d̄screte fiat. Nā lz vadat sine licētia ordinis: vadit t̄n cū licētia iuris q̄ maioꝝe ē. Ac etiā cū licētia euange- lij: q̄ sp̄s dei nō est alligat⁹: z vbi sp̄s d̄ni ibi libertas. Quia. n. p̄hibere p̄t̄ sp̄m d̄ni: P̄sertim q̄ talis nō recedit ab obediētia: nec ab ordine: nec a r̄a: lz ad ordinē z regulā maioꝝis p̄fectioꝝ seu reformatioꝝ fugit. Nec excoꝝica- tio tales ligat: q̄ intētio statuti ḡnālis est p̄ra illos q̄ recedūt ab ordie z obe- diētia. Et si intētio eēt ligare tales: nulla eēt sentētia talis: q̄ erroꝝe intollera- bilē p̄t̄neret. Sicut si ferret̄ sentētia excoꝝicationis p̄ra eos q̄ de patrimonio suo d̄ arēt p̄pter deū: aut p̄ra intrātes religioꝝ approbatā: vel p̄silia: q̄ tolle- rent aliq̄d bonū vel meli⁹. Itaq̄z nō sufficit ad apostasiā recedere ab lq̄z licē- tia ordinis vel iuris positū: dū t̄n nō sine licētia dei: q̄ est tutioꝝ sup̄ reliq̄. ¶ Argui eēt p̄t̄ sic. P̄lat⁹ p̄t̄ p̄cipe p̄ obediētiā subdito vt maneat vbi de- clarat̄ōes r̄le seruāt: lz ad s̄ram nō seruet̄ r̄a. ergo tenet̄ obedire cū hoc non sit p̄ra aiām: nec p̄ra regulā. R̄ndet̄: q̄ p̄lat⁹ nō p̄t̄ p̄cipe p̄ter puritatē r̄le sine rectionabili causa. Nā lz hoc nō sit p̄ra aiām directē: t̄n indirectē: q̄ tollit̄ p̄fectionē: q̄d est in detrimētū aie. Sicut nō p̄t̄ p̄lat⁹ p̄cipe subdito ve-

Obiectio cō-
tra supradī-
cta: z eius re-
sponso.

ore: aut ne ieiunet nisi eēt in detrimētū: vel ppter aliā rōnabilē causā: lz nō
 ptra animā p̄cipet: qz p̄ h̄mōi aliquo mō bonū anīme tollit. Et multo min⁹
 p̄t̄ p̄lat⁹ p̄cipe subdito ne seruet puritatē sue regule. posset tñ p̄p̄ eōdem vti-
 litatē z salutē aīaz: vbi charitas cogeret: p̄cipi vt aliqd̄ dimitteret de rigore
 regule: vt alioz salutē p̄uideret. Tūc. n. charitas suppleret. Ceterz sicut p̄lat⁹
 nō p̄t̄ adaugere sup̄ regulā: ita nec tollere p̄t̄ regule puritatē: nec min⁹ p̄t̄ p̄ci-
 pere nisi sicut dictū ē. Ideoqz nō h̄z p̄t̄atē p̄tra intētiōnē sc̄ti fr̄acisci z xp̄i
 regulā institutēs: cui⁹ volūtas exp̄ssa fuit vt ad lzaz suaref sine glosa. ¶ In
 sup̄ posset p̄tra p̄dicta argūi dicēdo: qz p̄ hoc ap̄iref ianua dissolutis: qz sub
 tali titulo discurreret de loco ad locū. Ad qd̄ d̄: qm̄ nō p̄cludit: qz sup̄radictū
 intelligit qm̄ sit bono zelo rōne melioris vitē: z nō extemeritate: seu leuitate:
 vel odio p̄lati. Et qm̄ est dubiū vñ p̄cedat talis mutatio: debet p̄lat⁹ z subdi-
 tus ad āboz sup̄iorē p̄latū recurrere. Immo subdit⁹ posset ac deberz appel-
 lare: vt d̄r in p̄allegato. c. 23. de regularib⁹. ¶ Dubiū. lxxviii.

Dobfuādi: aut illi detrahēs excusari valeat a pctō. R̄s̄d̄et qz talē mo-
 dū phibēs: p̄p̄t̄z si ē p̄lat⁹: grauit̄ peccat: z adhuc pctō i sp̄m̄ sanctū.
 Quot talis peccet: p̄z qz phibēs aliquē aptū religiōi ab īgressu illi⁹ peccat: p̄
 s̄rim si ītētiōe sinīstra faciat: imo tenet ad satisfaciēdū p̄ illo. Iḡit si phibēs
 seu ipeditēs ab obfuātia z īgressū religiōis quā q̄s nō dū voutit peccat: m̄lto
 magis qz phibz p̄fessuz iā i religiōe ab obfuātia puriori ei⁹ peccabit: z adhuc
 graui⁹ graui⁹ ē. n. ipeditē aliquē ab obfuātia puriori r̄le p̄missē: qz nō obli-
 gatū alicui r̄le ab obfuātia vel īgressu illi⁹ retrahere: qz iste ipedit ab eo qd̄
 nullo mō tenet: z ille ab eo q̄o imodo tenet obfuare: vel ad min⁹ tenet tēdere
 ad illd̄ lz nō ip̄ p̄fectissime obfuare teneat. Immo talis tenet ad restitutiōez
 eo mō quo p̄t̄: qz abstulit illi bōa sp̄ualia q̄ h̄eret nisi p̄ illū phibit⁹ eēt. Et sic
 de oi bono qd̄ ille potuissz faceret: tenet satisfacere. Ac ēt de oi trāsgressiōe q̄
 icurrere p̄t̄igerit eo qz talē modū nō assūpsit: z de oi malo qd̄ ex tali p̄filiō. i.
 ductiōe: seu retractiōe seq̄t. Videāt ergo quō restituēt phibētēs idoneos ac
 sufficiētes ad h̄mōi vitā strictā sectādā. Qui. n. phibz alicui vel impedit ne
 habeat diuitias q̄s honeste acq̄rere poterat: z hoc maliciose aut ip̄runder:
 qm̄ furtū ip̄utabit ei. ¶ Itē qz tollit diuitias seu res tp̄ales p̄t̄imi fur ē. z tenet
 ad restitutionē: q̄sto ergo magis phibz seu ipedit lucrū diuitiaz sp̄ualīū: qd̄
 sit ipeditōe ne aliq̄s sit paup̄ior. austerior. humilior. deuotior: ac religiōsior:
 Hoc p̄t̄z p̄ exp̄t̄iā de multis qz nutriti sunt: z viuūt cōter tali mō viuēdit:
 q̄sto ampli⁹ reliḡs p̄fecerūt. Ergo impeditēs tales peccāt grauit̄: ac resti-
 tuere tenet: ip̄s los vcz inducēdo qb̄ d̄ dissuaserūt vt h̄mōi vitā assumāt. ¶ Itē
 si inferēs d̄nū tp̄ale grauit̄ peccat: sicut occidēs. mutilās: aut spoliās: q̄sto
 magis ledēs in sp̄ualib⁹: Quātū aut ledat aīa in sp̄ualib⁹ ex tali phibitiōe:
 narrēt h̄i qz sentiūt. ¶ Itē qz phibz aliquē a via securiori z regia p̄ quaz ply-
 res in celū abierūt: z facit deuiare p̄ viā piculosam vel min⁹ securā: q̄rendo
 diuerticula vbi multū piclitāf: peccat grauit̄. Quiltz. n. tenet vitare piculū
 in se z in alijs: q̄sto ergo ampli⁹ tenebitur vitare ne aliū in piculū inducat:
 Nā si nō vitare malū est pctm̄: qd̄ erit in piculū inducere faciēdo vt dimissa

Decisiones quorūdam dubiorum

De securitate obſuatiuz rle ad ſtam.

Via ſecura: amplectat q̄s viā minus ſecura: Quā ſecura ſit viā regulaꝝ ad ſtam ſine inuolucris gloſemaruꝝ: p̄ſertim quo ad pecuniā obſuare: p̄: q̄: tol litur lapis offenſiōis ⁊ petra ſcādali. ſ. pecunia. Quā bñ eſſe petrā ſcandalī p̄uidit bñs fr̄atic̄: p̄pter qd̄ toties in regula dixit: q̄ fr̄es nullo mō denari- os vel pecuniā recipient. Qui ergo ceciderit ſup lapidē iſtū: p̄fringet. Super quē nō ceciderit: p̄teret eū. Ille itaq̄ ē via ſecura: ⁊ alia piculoſa: de qua ve- rificat illud p̄s. In via hac qua ambulabā: abſcōderūt ſupbī laqueuz mī- bi. Et iuxta iter ſcādali p̄ſuerūt. Quot ſcādala iuxta iter declarationū. Nō q̄ male ſint: ſ; q̄ op̄z in illis cauiffime ambulare: ita q̄ alias citiffime cadet improuidus. Securiō: certe viā eſt nullo mō: nec directe: nec i directe curare de pecunia. Cito. n. a declarationib⁹ labi pōt in pecunie receptione: q̄: vt dixi: pecunia eſt ſicut lapis in viā: vbi ſi nō apian̄ bñi oculi: ſepe offendī pōt. ¶ Item regula dicit: q̄ vbi cūq̄ ſunt fr̄es q̄ ſcirent ⁊ cognocerēt ſe non poſſe reglam ſpūalr obſeruare: ad ſuos miniſtros poſſint ⁊ debeāt recurrere. Scdm̄ aut̄ expoſitores ⁊ v̄itate: rla nō ſeruaf ſpūalr: nō ſolū qñ eſt inani- feſta trāſgreſſio: vey etiā qñ extinguit ſpūs deuotiōis: ⁊ ſpūs dei: q̄ eſt ſpūs regle: cui oīa tp̄alia debēt deſeruire. Quō em̄ ſpūalr ſeruaf rla ſine ſpū ſuo? Unde ſ; fuerit puritas q̄tū ad pecuniā ⁊ pauptatē: eſſet tñ diſcurſus excel- ſiuus ⁊ extinctiuus deuotiōis: nō h̄uaretur regula ſpūaliter: ac eſſet legitima cauſa recurrēti ad miniſtrū. Et multo magis vbi p̄pter diſcurſus ⁊ q̄ſas ſupfluas tā pecuniarias q̄ alias p̄tra regulā extingueret ſpūs deuotiōis. Tñ em̄ nō ſolū poſſent: immo deberēt. Nam h̄m Clementē in declarationē: eſt eq̄pollens p̄cepto: q̄ q̄cunq̄ fr̄es ſcīrēt ⁊ cognocerēt ſe nō poſſe regulaꝝ ſpūaliter obſeruare: ad ſuos miniſtros debeāt recurrere. Igitur cū frat̄ nō valens ſeruare regulā modo p̄fato teneat recurrere ad miniſtrū: ⁊ vitā alia vbi ſpūs regule ſeruaf q̄rere: q̄ talem p̄hiberet ſeu impediret peccaret morta- liter: q̄ p̄hibet ab illo qd̄ facere tenetur. ¶ Sed notandū: q̄ ſi p̄hibentes vel impediētes eſſent p̄latis: multi grauius peccarent: iuxta illud Math. 23. qd̄ de ipſis verificaret. Ne vobis ſcribe ⁊ phariſei q̄ clauditis regnum celozū ante hoīes. Vos em̄ non introiſtis: nec finitis alios introire. Et illud Luce. Ne vobis legis peritis: q̄ tulitſis clauem ſcientie ⁊c. Qd̄ p̄ſertim verificaret de p̄latis ⁊ ſcatis q̄ h̄nt auctoritatem vt regule v̄itatem doceāt: ⁊ puritatem eius admoneant: ſi ipſi puritatem odirent: nec intrarent: ſ; potius volentes intrare p̄hiberent. Sed hec dictio: veſ ſignum eſt peccati mortalis. ergo. ⁊c. ¶ Item p̄latus tenet ex iure cōi concedere: h̄mōi licentiam: vt in. c. Lic. de Regularibus: expreſſe continet. Tenet etiam ex regula q̄ dicit: q̄ tantam ſa- militatē habeāt circa ipſos: vt dicere poſſint eis ⁊ facere ſicut v̄ſi ſuis ſuis. Sup quo expoſitores dicunt ⁊ tenent: q̄ p̄latus talibus p̄uidere tene- tur: ⁊ non ſolum qñ eſt trāſgreſſio manifeſta: ſed etiam quando ſubdit⁹ h̄z magnum ſcrupulum de regle trāſgreſſiōe. Nam in hoc debz ſeruare p̄latus ſubdito. Immo ſi p̄latus p̄cipet ſubdito exire de loco vbi purius rla h̄uaf: ac p̄cipet trāſfire ad locum vbi forte nō ſeruarent: vel eſſe piculū trāſgreſſiō- nis: nō tenereſ obedire: q̄ p̄tra aiām p̄cipet: qd̄ ipſe facere neq̄: nec ſubditus in hoc obedire debet. Nam p̄tra aiām eſt p̄cipe qd̄ eſt in piculum anime.

De p̄latis.

Item qz platus ad hoc est platus vt faciat regulā obseruare. Ideoqz regule puritate impedire nō pōt: qz platus est executor regule. Non. n. data est p̄as in destructionē: s; in edificationē: vt ait ap̄tus. Cū si platus p̄cipet qz tantū seruariētur declarationes regule: p̄uidereturqz sribus p̄ elemosynas pecuniarias iuxta modos declarationis p̄ Nicolāu z Clementē: z alijs nullo mō sic p̄uideri uellet: s; tñ esse p̄tentus cū libēter oblati aut medicatis: nec puincialis: nec ḡnialis: nec totū caplm̄ posset p̄cipe oppositū: nec per p̄s teneret in hoc obedire: qz platus nō est supra regulā: s; sub regula sicut alij. Regula. n. est sup̄ oēs et platos sup̄ mos. Immo nec papa posset p̄cipem̄ qñ aliū mai⁹ commodū: vel utilitas ecclie: aut p̄sone seq̄retur. P̄nt namqz plati obligare: non qdem s̄m libitū suum: s; solū s̄m leges dei: z qñ s̄m illas: aut p̄formiter ad illas p̄cipiūt: tenentur subditi obedire. Scire em̄ debēt plati se nō eē deos s; hoies: z qz deputati sunt ad p̄tectionē regle: z nō ad destructionē. Immo si destrucere uellet: resistendū esset eis vsqz ad sanguinis effusionē ac mortem p̄tatem defendēdo z p̄dicādo. Circa qd̄ est notandū qz deuterōn. 17. Cū p̄cipitur obedire sacerdotū p̄cepto dicit textus facies qd̄ sc̄i qz dixerint qz p̄e sunt loco quē elegerit d̄s: z docuerint te iuxta legē eius. Nota. iuxta legem ei⁹. Non qd̄ cūqz p̄ceptum iuxta capita sua: s; iuxta legē d̄ni. Qd̄ nō p̄tereundū filietio Nicolāus de lira iudicauit: ibi p̄derādo: iuxta legē d̄ni. Ac p̄ cōsequēns subditi tenentur obedire platis in his q̄ sunt iuxta regulā: z non in his q̄ p̄tra: vel ultra: seu alias deuiāt a regula: z ei⁹ puritate. Nā sicuti pastor: h; p̄tate custodiēdi z pascēdi gregē: s; nō occidēdi aut dissipādi: vel alienādi: sic z plati. Sūt tñ aliq̄ fatui obediētes sicut ouis ad uictimā ducta. I. ad occisionē aie. Nec talis est reputāda obediētia: s; p̄p̄a uolūtas: qz tales iplent sua desideria. Et ad p̄ncipale redeūdo: sicut qz mai⁹ bonū maliciose ipe. d̄t peccat mortali: uolēs resistere sp̄i sc̄to: z sicut qz uitā euāgelicā ipedit silr peccat resistēs deo: ita oīs qz impediret p̄fatū modū uiuēdi peccat grauissimē. Et qz detrahēs h̄mōi modo uiuēdi grauiter peccaret p̄tz p̄ illd̄ Esa. 5. Ue qz dicitis bonū malū. Ecce ait: ye ergo est p̄ctm̄ mortale: vt supra p̄batū ē: qñ. I. sc̄iēter ac deliberate fieret. Nā iste mod⁹ uiuēdi: aut est bon⁹ z sc̄tū: z sic ip̄m damnātes peccarent grauiter. Si aut̄ malus z stultus: ergo sc̄tū frāciscus p̄ n̄t qz sic seruauit: z adhuc strictius: fuisset malus z stultus. Et similit̄er socij eius: ac sc̄tū Bernardinus: z alij uiri sancti qz reformauerūt ordīnem ponēdo eū in p̄fato statu. Non est. n. putādum: qz in p̄ncipio ordinis: aut reformationis ordo haberez aliū modū: put h̄nt aliq̄ deformati: s; in pura regula obseruātia ad l̄fam z sine glosa: put z ego ab antiquis z probatis p̄ribus: qz sic habuerunt ab antiquoribus accepi. Postea tñ successū temporis crescēte numero fr̄m: diminutus est seruoꝝ deuotionis z obseruantia puritatis regule. P̄do p̄firmatione nō p̄dictorū facit dicit̄ Bernardi in quodā sermōe: ubi ait. Si qd̄ religionis oris: qeūqz resistit: qeūqz repugnat: p̄tate cū egyptijs z pharaone paruulos israelitici germinis necare conat: immo cū herode nascentē p̄seq̄tur saluatorem. Qui iure timere: ac indubie credere h̄nt qz sicut illos imitātur in culpa: sic z seq̄ntur in pena. P̄dico amplius: qz tales uident̄ peccare i sp̄m sc̄m: qz h̄mōi retractio z impeditio sue resistētia

Prelatus d; esse executor regule.

De p̄tate platorum.

Nicolāus de lira.

Sc̄us Bernardus.

Decisiones quorū dā dubioꝝ

Objectiones
p̄trap̄dicta
cum earū so-
lutionibus.

ex inuidentiā ḡfe fraterne p̄cedere v̄i. Op̄z. n. gaudere z nō dolere de p̄fectu
religiōis: z adiuuare totis nisib⁹ vt tot⁹ ordo ī pura regie obſeruatia reforme-
tur. Nā sic ut nō laudatur immo vitup̄atur fr̄es p̄uētales h̄ites reddūt⁹ z
alias reformatiōes resistētē q̄z fratrib⁹ reformatis v̄l obseruatib⁹: sic z in p̄-
posito: q̄suis nō sit cōno sile. ¶ S̄z aduersus p̄dicta possēt q̄sic arguere. Qui
p̄hibet pacis turbationē: z scādala: b̄n̄ facit. Sic aut̄ est de illo q̄ obstat tali
mō viuēdi: q̄ sc̄lares vidētes diuisionē z diuersitatē inter fr̄es eiusdē p̄fes-
siōis p̄turbātur z scādalizātur ergo zc. ¶ Ad hoc r̄sident: q̄ b̄mōi scādalu ē
passiūū: z p̄ p̄ns nihil ip̄edendū. Itē: q̄ vt ē notū nūq̄ p̄formitas p̄fata re-
formauit ordinē: s̄z pot⁹ destruxit: z difformitas seu diuersitas renouauit.
Difformitas dico vite: nō aīoꝝ. Immo dico q̄ scādala p̄o oriūtur ex d̄for-
matiōe ac dissolutiōe z mala vita fr̄ū. Ista. n. sunt scādala: z nō illa ex q̄b⁹
poti⁹ edificātur b̄n̄ sentiētes. Dico et̄ q̄ pax p̄a ē in charitate: z nō q̄ assimī-
lat illi de qua p̄ p̄betā d̄r. Pax pax: z nō est pax. Et p̄formitas debz eē ī lege
rei: z nō in lege carnis. ¶ Itē possēt obijci: q̄ induit aliquos p̄ano z alios sac-
co: ē facere magnū ch̄isma ī ordine: q̄z p̄ hoc z filia antiq̄t⁹ facte sūt magnē sc̄i-
fure zc. ¶ R̄sident: q̄ si oīs separatio seu diuersitas vocet̄ ch̄isma: ergo lex xp̄i
eēt ch̄isma: q̄z separata z diuersa ab oī p̄suetudine gētū. Et si dicat: q̄ ch̄is-
matici s̄nt q̄ ab vnitate ordinis recedūt. R̄sident ita eē. S̄z qd̄ est ordo: maior
pars: aut sanior: Si maior: tūc si maior pars eēt hereticorū: illi essent vocādi
ecclesia: qd̄ est absurdū. Sic ergo nō maior nūer⁹ fr̄ū: s̄z melior z sanior: t̄am
pure seruās. Iste nūerus: s̄z foret modic⁹: est cōitas ordinis: z verus ordo mi-
noꝝ. Cū z si eēt pauci: ac paucissimī: nō p̄pterea eēt ch̄ismatici: s̄z recedē-
tes ab obseruatia puritatis r̄le sue. Nō. n. scindūt ordinē q̄ seruāt regulā: s̄z
q̄ dissipāt. Tales miserabilr̄ scindūt ordinē: z nō alij. Aliter dicēdū eēt scōs
q̄ reformauerūt: z se separauerūt a corp̄ ordinis fuisse ch̄ismaticos. Nunq̄
aliqua religio reformata est p̄ vniformitatē. Nā si oēs eēt vniformes: nūq̄
seruaret reformatio. S̄z sola difformitas vite sufficit facere reformationem.
Ad circo si reformatio in ecclesia vel religione debz esse: op̄z incipe a difformi-
tate vel diuersitate. Si em̄ null⁹ ab alijs se faciat differentē: q̄s aut quō refor-
mabit? Tandē si dicat: q̄ p̄formitas tanq̄ optimas se ceteris p̄ponenda.
R̄sident: q̄ absq̄z dubio est optima. Sed q̄ro q̄ maior sit ratio vt zelatores
sue p̄fessiones: z obseruatores regule reformēt cū nō obseruatib⁹: aut econ-
tra. Nec paupes. penitentes abiecti zc. cū alijs: vel alij cū ip̄sis. Itaq̄z cōfor-
mitas b̄mōi optima est: contraria vero pessima.

Explicitus tractatus decisio- num dubiorum circa status fra- trum minorum.

Statuta gñalia s̄m minorũ raris obseruãtie. Fo. lxxx:

C Statuta generalia fratrum minorũ
regularis Obseruantie familie Cismontane: que olim
Barchinonensia dicebantur: a prefate familie patrib⁹
in capitulo Parmensi acceptata: correcta vero: et ad
amissim emendata in capitulo generali Tolosano: anno
domini Millesimo quingentesimo trigesimo secundo
celebrato.

C Prologus.

Dum per pphetã Job dñs di-

cat: hoīem nunq̄ in eodez statu subsistere: z sc̄dm canonicas
sanctiones rephēnsibile non est iudicãdũ si sc̄dm varietatez
tempoz: statuta variantur hũana: cũ z ipse dñs ea q̄ in veteri
testamento p̄stituerat: laudabilr̄ mutauit in nouo? Hinc est
q̄ nos cõmiffarius gñalis Cismontanũs atqz vocales capli nri gñalis To-
losan: cañio dñi millesimo quingentesimo trigesimo sc̄do in die pentecostes ce-
lebrati: maturo p̄pensoqz habito p̄filio: ipsa gñalia statuta cismontanarũ
partiũ in eã formã redigentes quã infra subijcim⁹: vt ijs fr̄es q̄qz infirmi: z
q̄ calcarib⁹ indigent: legeqz coercitiua ducendi sunt: regãtur: atqz diriganr̄:
resqz nre p̄uersationis ad certas quasda; legis legerent: ne semp̄ sint incerte:
ipsa statuta z patrũ nroz decreta: q̄ Barchinõe sunt edita: rursus in caplo
gñali Parmensi approbata: era iminauim⁹. discussim⁹. emendauimus: q̄qz
addenda erãt addidimus: q̄ detrabenda submoim⁹: volentes vt se fr̄es ad
hec statuta instituãt atqz informet: nisi aliq̄ puincie vel custodie certas q̄sdã
uiuendi: q̄bus ad p̄fectiorem viã cõmodius pueniãt) nozmas habeãt q̄b⁹
nolumus esse derogatũ: alias nris suo roboze p̄mãsuris. **C** Nolumus in p̄
hec q̄cunqz nra statuta: fr̄es ad pcti vinculũ astringere: nisi alias p̄ius diuini
vel humanũ fuerint ascripti. **C** Quem q̄dem staturoz tenoxim: in nouez
tm̄ capta annotata: inferius diximus distinguendum.

C Primũ capitulũ: de nouicioz receptio: z instructione.

C Secundũ: de diuino officio ofone: z silentio.

C Tertiuũ: de obseruantia paupertatis.

C Quartũ: de modo interius conuersandi.

C Quintũ: de modo exterius conuersandi.

C Sextũ: de correptione delinquentium.

C Septimũ: de electionibus z institutionibus officiaroz.

C Octauũ: de capitulis fratrum.

C Nonũ: de suffragijs defunctorum.

De nouicioꝝ receptione ⁊ eozum

Instructione.

Capitulum primum.

Recipiēdo-
rū ꝑditiōes.**S**tatuimus qꝫ qui uenientē ad

ordinem nꝛm debz in frēm recipere: diligenter inqꝛat ⁊ attendat sollicitē: qꝫ recipiendus (vt docet rla) sit fidelis ⁊ catholicus. de nullo errore suspectus. matrimonio non ligatꝫ. coꝛpe sanus. aīo ꝑꝑtius. legitime natus. debitis expeditus. condicione liber. etatis attingens sexdecim aīoz ad minus. nulla vulgari ifama maculatus. cōpetenter lꝛatus: vel ad alios labores frībꝫ honestos ⁊ vtilēs aptus: aut talis ꝑditiōis existens: qꝫ eius receptio clero ⁊ populo non modicā edificatiōez afferret. Si qꝫ aut aliter receptus fuerit: non admittatur ad ꝑfessionem sine gñalis vel ꝑuincialis ministri licentia speciali cū ꝑꝛiō discretōz. ¶ Porro laici non recipiātur ad ordinem absqꝫ licētia gñalis ministri. Et nullus ꝑ laico recipiatur oīno citra vegeſimū annū: nec vltra quadragēsimū: nisi esset ꝑsona multum notabilis vel insignis: de cuius receptione esset edificatio magna in populo ⁊ in clero. ¶ Nec aliquis de laicatu ad clericatum ascendat sine assensu capituli gñalis. ¶ Si autem iuxta qꝫ regula ꝑcedit minister cum aliquibus clericis vel laicis dispensaret vt ꝑbationis capucium minime portarent: fiat eis tunc iuridica ꝑrestatio per illos qui eos recipiant: qꝫ ex tali concessione habitus ꝑfessoꝝ nullum ius acquirant in ordine qꝫuis annus ꝑbationis trāſierit: donec expꝑsam ꝑfessionē fecerint iuxta nꝛi ordinis instituta. ¶ Inhibemus etiā: qꝫ nullus ꝑfessus in ordine mendicantium ad nꝛm ordinem recipiatur. Quot si secus factum fuerit: huiusmodi receptio irrita sit ⁊ inanis. Nec de non mendicantibus aliquis recipiatur: nisi ꝑꝛius a suo superiori licentia ꝑꝑulata.

De laicis.

De ꝑbatiōis
caputio.Prohibitio
recipiēdi al-
teriꝫ ordinis
ꝑfessores.Facultas in-
grediētes ab
soluēdi a cē-
suris.

Bonifacius papa. viij. Volentes vestro aggregari consortioꝝ suspensionis aut interdicti vel excommunicatiōnis sententijs a iure vel a iudice gñalr sunt ligati: absolutiōis beneficium obseruata forma canonica impartiri: ipsosqꝫ in frēs recipere. Ac eos qꝫ post assumptum habitum: vel ꝑfessionem emissam recoouerint se talibus in seculo fuisse sententijs innodatos: sꝫ formā ipsam vos gñalis ⁊ ꝑuinciales ministri ac custodes vel vices vꝛas gerentes valeatis absoluerē: ⁊ cum eis in regularitatibus dispensare: si talibus forsā fuerint innodati sententijs: vel in locis interdicto supꝑositis diuina ꝑsumpserint officia celebrare: vel ordines recipere. Ita tñ: qꝫ si aliqui ex eisdem huiusmodi sententijs propter debitum sunt astricti: eisdem satisfaciant ꝑꝛ tenent. ¶ Volumus nihilominus qꝫ volentes huiusmodi vꝛo aggregari consortioꝝ nisi moꝫ postqꝫ fuerint absoluti ordinē vꝛm intrauerint: etiā si ad hoc inducie a ꝑlatiis eiusdē ordiis ꝑcederēt: eo ipꝫ ꝑꝛiō sententijs a qꝫ eas absolui ꝑꝛigerint: relabāf.

Receptio
ad ꝑfessionē
⁊ recipiēdo-
rū ꝑditiōes.

Capitu. gñā. Completo vero anno ꝑbationis: si nouicia a frībꝫ cum quibus fuerint conuersati habeant laudabile testimonium: de gñalis vel ꝑuincialis ministri licentia a suis custodibus

fratrū minoz regularis obseruātie. Fo. lxxxj.

vel guardianis ad p̄fessionem recipi p̄nt. Quā q̄libz nouicijs cū ad p̄fessionem recipi: faciat in hunc modū. Ego frat. N. voueo z p̄mitto deo: z beate z̄sarie v̄gini: z b̄to fr̄cisco: ac oibus sc̄is: z tibi p̄: o tpe vite mee huare regulā fr̄m minoz p̄ d̄m Honorijū papā p̄firmatā: viuēdo in obediētia: sine p̄p̄o: z in castitate. Et q̄ cum recipit: p̄mittat ei (si hec obseruauerit) vitā eternā. Et hec receptio fiat i capitulo: vel alibi corā fr̄ibz ḡgregatis. ¶ Nōmōi aut nouicij āte p̄fessionem sint ex p̄priati oīno: z nihil p̄ se in testamēto vel alias faciāt rebari. Si aut̄ p̄uersatio alicui^o nouicij fuerit dubia ap̄d fr̄es: eius ad p̄fessionē receptio pūnciali ministro penitus reuetur. ¶ Nullus aut̄ nouicijs p̄ clerico ad p̄fessionē recipiat: nisi totū diuinū offm̄ sciat dicere p̄ seip̄m. Illi v̄o q̄ iā sunt recepti: vel in postez p̄tra p̄sentē ordinationē p̄tulerit recipi: nō pmouēatur ad ordines sacros: nec mūtatur ad studia: nec ad aliquā p̄fidentā assumatur anteq̄ p̄fecte sciuerit diuinū offm̄: vt ē dictū. ¶ Si q̄s v̄o custos vel guardianus aliq̄ē p̄dicta nescientē ad p̄fessionē reciperet: vel ad ordines sacros pmoueri facere p̄sumpserit: puniatur grauiter p̄ ministrum. ¶ In sup̄ ordinamus q̄ in quolibz p̄uentu assignet p̄ tabulaz pūncialis ḡgregationis magister nouicioz: z alius v̄l idē magister iuuenū vigintiū q̄ntū annū nondū attingentiū: vir sc̄z maritus. di secretus deuotus: q̄ sup̄ ip̄soz curā inuigilet diligenter. ¶ Nōmōi aut̄ nouicij sue p̄batiois tpe: studio scholastico nō intendāt: s̄z diuinū addiscētēs offm̄: studio deuotionis z ofonis vigilāter insistant. ¶ Nec ordines sacros suscipiāt: nec confessiones audiāt si fuerint sacerdotes: nec portā p̄uēt^o creāt: nisi causa trāslationis: vel ḡn̄āis p̄cessionis: vel emergētis necessitatis: v̄l alia iusta z rationali causa: q̄ p̄ guardianū cū discretis vel maiori parte eozū dē extiterit iudicata. ¶ Nec lras mittāt vel recipiāt sine sui magistr̄i scitu z licentia speciali. ¶ Nec loquātur cū aliqua seculari p̄sona nisi suo p̄sente maḡo: aut alio per suū maḡm̄ aut guardianū ad hoc specialr̄ deputato. ¶ Cauent aut̄ Suardiani i ip̄soz nouicioz maḡis: ac fr̄es alij: ne quemq̄ p̄stitūtū infra p̄bationis annū aliquatenus impedire p̄sumāt: quo minus ad aliā religionē quaz maluerit trāsseat: vel oīno ad seculū redeat: sicut de sua p̄cesserit voluntate.

De diuino officio ofone z silentio. Cap. ij.

Statimus z ordinam^o: q̄ ante horaz z missaz p̄ncipia fr̄es omnes quos causa rōnalis nō excusat: ad choz p̄ueniāt p̄paraturi d̄no cozda sua: ibiq̄z sine discursu. murmure. risu: z absq̄z vagis z vanis aspectibz sub silētio in pace z cū debita grauitate p̄manēat: cātent z orent: z vsq̄z in finē vnanimiter p̄seuerent. ¶ Nōtamurq̄z in d̄no: vt diuinas laudes integre. attēte. honeste atq̄z religiose p̄soluāt: gestus leues: z cāt^o dissolutos: seu fractos oīno declinēt: iracūm p̄fallāt: debito more icepta q̄ simul cātāda fuerint: simul p̄tinuēt: simulq̄z pausent. Et q̄ in his defectuosi fuerit grauī puniāt. ¶ De legēdo aut̄ finē nota in aliqbz p̄uētibz seu locis: fiat p̄m̄ dispositionē p̄tatoz. ¶ Adonem^o quoq̄z fr̄es oēs: vt ḡruis horis in sc̄e deuotionis z p̄uate et ofonis studio se exercere conent. Idcirco ne deuotionis feruor p̄ inquietudinē multiloquij extinguat statuim^o: q̄ silētiū a dicto p̄pletorio vsq̄z ad p̄mā pulsationē horē p̄me diei seq̄ntis ab oibus obseruet: exceptis

De magoz
z legibus a
nouicijs ob
seruandis.

Quo fr̄es ad
choz conue
niant.

De ofone: z
silentio.

Statuta generalia

hospitibus de nouo uenientibus: et eis ministrantibus vel assistentibus de licentia guardiani. ¶ Sileat autem in claustris in choro. In ecclesia a principio chori et supra: et rectorio tam in prima mensa quam in secunda. Et hoc non solum a residetibus: sed etiam a forensibus obseruetur. ¶ In locis autem ubi fratres non habent officinas distinctas: loca distincta et comoda ab immediatis superioribus eorumdem loco assignentur: ubi fratres fileant: et ubi possint loqui alijs dum operantur. ¶ Sicut hora dormitionis a festo resurrectionis domini usque ad festum exaltationis sancte crucis: qualibet die post secundam mensam pulset campanella rectoris: et extunc fileant usque ad nonam. ¶ In diebus festo ieiuniorum: sicut modo a pulsata campanella post mensam secundam silentiuz obseruetur: donec fiat signum ad surgendum a somno: sicut spacium a guardiano prouide assignandum. Liceat tamen scribis quod necesse est loqui breuiter et submissio. ¶ Si quis autem silentium fregerit: debeat in capite dicere culpam suam: et put se in hoc deliquisse meminerit expremendo. Cui a guardiano abstinentia a uino vel alijs: aut alia penitentia secundum culpe exigentiam imponatur. ¶ Dormiamur etiam ut fratres assuescant etiam ubique religiose sine clamore loqui: et maxime in dormitorio. ¶ Et ut studio orationis maior prestat occasio: volumus quod singulis diebus a dicto completorio fratres oēs: pro infirmos et foeriles ac ei uiuentes: infra spacium comprehendens ecclesiam seu oratorium. claustrum. librariam. dormitorium: et secreta necessitatis locum usque ad primum signum prime diei sequentis se recolligant et iclu dant. Ubi tamen homo bono modo obsequari non poterit: fiat super hoc quod minister puicialis duxerit disponendum. ¶ Sicut ei relinquit dispositio de cellaz dormitorij aptitudinis vel clausuris.

De obseruantia paupertatis:

Capitulo. iij.

De qualitate habitus.

Quia regula dicat quod fratres oēs uestimētis uillibus induantur: put in statuto sancti Bonauenture continetur: statuiimus et ordinamus: ut uestimētis uillitas attendatur in principio pariter et colore. In oibus autem quod ad habitum fratrum spectant: ad imitationem primam nostram: semper in uestimētis reluceat aspitas. uillitas: et paupertas. ¶ Ad maiorem autem uniformitatem inter nos preseruanda ordinamus: quod latitudo capucij habitus nostri non trahatur a lateribus communis iusture humerorum: et quod longitudo ipsius capucij apte posteriori cingulum non excedat. Longitudo uero habitus talis sit: quod fratres ipsi deferētis nullo modo excedat mensuram. Latitudo autem ultra sedecim palmos non extendatur ad plus: nec minus quam quattuordecim palmos habeant nisi notabilis compulsetur alicui in latitudine amplius requiratur: iudicio guardiani. Longitudo autem manicarum cooperat extremam iusturam manuum: nec ultra extendatur. Pannus uero habituum sit coloris cineree: ut frequenter in nostris capitulis declaratum extitit. ¶ Mantellos uero de panno uili uel huiusmodi fratres habeant: non rugatos circa collum uel crispas: nec usque ad terram per integrum saltim palmum presos. ¶ Neque dormiant unquam fratres sine habitu. femoralibus: et corda: nisi manifesta necessitate uel infirmitate cogant. Et quicumque reperi fuerit lacere sine habitu: nisi terra coram scribis sine habitu in sequenti pradio comedat. ¶ Ad ministrum et custodes ac guardiani grauiter puniant illos qui inueni fuerint non cogente necessitate portare capitegia: seu sudaria circa collum: et almucia alba siue rubea: siue de panno uel de tela. ¶ Item fratres sani dormitorio culcitris. linteaminibus: ac puluinaribus de pluma non utantur. ¶ Cingulum habeat corda cōis et rudis: et

De mantellis

De excessibus in dormitione: et alijs.

De corda cal

fratrū minoz regularis obseruatie. Fo. lxxxij

ois curiositas ab ea penit^o rescindat. ¶ Habeant quoqz calciamēta de corio in cōstitū p missis celebrādis. Et frēs occasiōe missaz z nō alias sine ministri puincialis custodis: vel guardiani licētia calcienfiu pta rām z declarationē papalē. ¶ Tōsura desup aures tā clerici qz laici sibi fieri pcurent. Ad quidēnā aut semp oēs radātur. Et sit tōsura clericoz nō modica vt decet religiofos: scz vt iter ipam z aures nō sint plus qz tres digiti. ¶ Preterea cū regula dicat: qz frēs nō recipiāt pecuniā p se vel iterpositā: psonā: z quat hoc intelligi debeat p duos summos pōtifices: scz Nicolāū. 3. z Elemētē. v. ap te fuerit declaratiū: ordinam^o vt hoc meli^o obſuetur: qz declaratiōes p̄dicte quantū ad istū articulū: z alia q̄ ptinent ad obseruantā paup̄tatis: quater in anno: z ipse declaratiōes bis ad min^o p integrū in āno legātur: ne ignorātia sit ipsi fratrib^o occasiō delinq̄ndi. ¶ Nullus frater quacūqz ex causa pecuniā ap̄d aliquē deponi sustineat: vel p̄uari sine licētia specialis: z semp cuz p̄sciētia guardiani. Et nullo p̄cedat nisi p necessitate p̄sentis: vel de proximo imminētī. ¶ Quicūqz frater pecuniā sup se portauerit: vel manu pp̄ria contrectauerit: vel in cella retinuerit: pena pp̄ietarij puniatur. Si hō sc̄da vice repertus fuerit pecuniā sup se portasse: vel manu pp̄ria p̄tractasse: pena carceris puniatur. ¶ Pena etiā pp̄ietarij puniatur frēs illi q̄ sine sui superioris licētia libros sibi cōcessos: vel alia quēqz extra quētum vel locuz fr̄m depōnunt: z a secularibus faciūt p̄seruari. ¶ Laeant guardiani z frēs alijs: ne se vel locum aliquem in debita onerosa inducāt vel induci p̄mittāt absqz ministri puincialis p̄silio z assensu. Et de his debitis in quolibet puinciali ca. perq̄ratur. Eterum p edificijs p̄struedis. locis mutādis. vel ampliandis: aut pro libris scribēdis: vel emēdis: debita fieri p̄hibem^o: nisi minister puincialis de discretōz p̄silio ex causa rationabili viderit dispēsandū. ¶ In sup frēs non habeant: nec mutuēt vasa aurea vel argētea: vel vtātur eisdem: vel alijs localibus p̄ciosis. Et quicūqz p̄tra fecerit: habitus expolietur: z de mutuatīs nihilominus puniatur ad arbitriū ministroz. ¶ Ecclias etiā z alia edificia q̄ excessiua merito debeāt reputari: fieri de cetero firmiter prohibem^o. ¶ Paramēta quoqz z vasa ecclesiastica decentia in numero z magnitudine z sufficiētia competēta fratribus habeātur. Et in his superiores vigilēt: vt ois supfluitas euiteret. ¶ Nullū etiā sumpuosum vel notabile edificij p̄struatur: vel destruat sine licētia z dispēsaōe ministri puincialis. Et q̄ p̄trarium fecerit vel p̄sulerit: p̄ ministri puincialē de loco irreuocabilt̄ expellatur: et alijs penis grauib^o puniat. Custos hō p̄dictū excessum statū denunciare debeat puinciali ministro. ¶ Item frēs nullā rām vel instrumētū cōfici p̄mittant in qbus p̄stent se pecuniā recepisse. Possunt tñ verbo vel scripto dicere: tādm quātū tatem pecunie datā vel legatā pro sua necessitate vel vtilitate ab aliqua persona esse acceptam: z sibi plenarie satisfactum. ¶ Libri fratrum decedentium: illorum erunt quētuum seu locorum a qbus vel in quocum terminis habiti sunt vel acq̄siti. Et si super ijs dubium in postez oriatur: illud fiat qz minister puincialis in sua puinciali congregatiōe iudicauerit faciēdum. ¶ Et pro ipsoz libroz p̄seruatione volumus: qz libri quētū registrēt: z annis singlis registra de ipsis p̄fecta corā legat̄ seu renouent.

ciamentis: et tonsura.

Quō legat̄ de declarationes Nico. z Ele.

Quō nō dponat pecunia ne portetur a fratribus.

De debitis nō cōtrahendis.

De localib^o p̄ciosis. edificijs: z paramētis ecclesiasticis.

De lra. p̄testa tozia receptiōe pecunie. De libris decedentiū fr̄m.

De reuerētia
z p̄formitate
cū clericis.

Distribuant aut libri h̄mōi p̄ guardia n̄: de assensu p̄uent^o z licētia puin-
cialis ministri: z schedulā semp̄ recipiāt ab eis q̄bus fuerit distributi. ¶ Ca-
ueant fr̄es p̄ posse ab oī scādalo clericoz: z irreuerētia plātoz. Et tpe gn̄alis
interdicti s̄m̄ formā d̄ni Clemētis. v. matricib⁹ eccl̄ijs se p̄formēt. ¶ Ord̄i-
nat capltm̄ gn̄ale q̄ fr̄es de ijs funeralibus q̄ rōne eoz q̄ ap̄d eos sepeliuntur
obuenerint: libere curatis exhibeāt canonicā portione. Et summo studio ca-
ueāt: ne occasiōe canonicē portiois i romana curia vel alibi lites moueāt cū
curatis.

De modo interius p̄uersandi. Cap. iiii.

De ieiunio.

Quam s̄m̄ r̄tam teneamur duas quadragesimas ieiunare: z intermedia
suadeat cū b̄nōne det̄: ex hui⁹ b̄nōnis amox̄ statuim⁹: q̄ tali hora co-
medāt fr̄es: q̄ volūt ieiunare non grauent sc̄z hora. vi. ¶ Obsecra-
tū gn̄alis cōgregatio: q̄ oēs fr̄es in ipsa q̄dragesima intermedia: sc̄z b̄ti Fran-
cisci: in p̄uentu sint vna refectione p̄tenti: ad amouendas multas deordatio-
nes: z ad obtinendā b̄nōne paternā: exceptis minutis. debilib⁹: z infirmis.

¶ Ap̄loz ieiunent vigiliē intus z extra: b̄toz P̄sillippi z Jacobi: Joannis
euāgeliste: z Barnabe t̄m̄ exceptis. Vigilia Bartholomei ieiunet: z festum
fiat s̄m̄ modū p̄rie. Vigilia b̄ti fr̄acisci ieiunet. ¶ Ieiunia r̄te in cibo q̄dra-
gesimali h̄uent: nisi aliq̄n̄ ministri puinciali c̄stū ad aliquos p̄uentus seu lo-
ca aliō videat: de p̄silio discretoz. ¶ Circa esum carnū fr̄es tēperate se ha-
beāt: z de sero in locis suis nullo tpe carnes comedāt: exceptis infirmis z hos-
pitibus de nouo venientibus: z nisi ex causa rōnabili aliq̄n̄ superioz viderit
disp̄ensandū. ¶ De nō comedēdo aut carnes in refectorio: aut in nōnullis fe-
stiuitatibus p̄ annū occurrentib⁹: teneat q̄libz puincia z p̄uentus suā p̄ue-
tudinē: vel faciat sup̄ hoc iuxta suoz p̄s̄idētū dispositioē. ¶ Rursus ordi-
namus: q̄ ministri. custodes. guardiani: ac eoz vicarij sint cū s̄rib⁹ in p̄uen-
tu. in eccl̄ia. in mensa. cibis. vestibus: z lectis q̄d̄iu foxes z sani fuerit: eis dē
s̄rib⁹ se p̄formēt. ¶ Ordinamus ēt q̄ ministri z custodes sollicitā curam
gerant: q̄ de elemosynis z rebus alijs q̄ obuenerint p̄uentib⁹ p̄ guardianū
p̄uideat moderate iuxta elemosynaz z obuentionū h̄mōi c̄stitate in cōis:
ne fr̄es ipsi. p̄pter defectū cōis z sufficientis vict⁹ seorsum comedere: ac parti-
culariter z inordinate vite necessaria sibi p̄curare cogant. ¶ Dicti aut guardiani
diligēter caueāt: ne sine pia z rōnabili causa dent s̄rib⁹ extra cōitate li-
centiā comedendi. ¶ Uolum⁹ quoqz q̄ sp̄ in mēsa p̄uentus lectio habeatur.

Quot nō in-
duant vestes
extraneas:
nec suas ac-
comodēt.
De s̄uētib⁹
infirmis.

¶ Caueāt fr̄es in festo sc̄ti Nicolai seu Innocentijs: vel q̄buscūqz alijs festis
vestes extraneas. religiosas seu sclares: aut clericales: seu muliebres: ēt sub spe-
cie deuotiōis iduere. Nec habit⁹ aut vestes ordinis sclarib⁹ p̄ ludis facien-
dis: aut s̄rib⁹ villo mō accomodent: sub pena amotiōis p̄s̄uibilis de p̄uentu.
¶ Ordinam⁹ in sup̄: q̄ s̄rib⁹ infirmis fr̄es infirmarij: alij fr̄es infirmoz h̄uicij
deputati s̄u deāt cū diligentia z sedulitate: iuxta r̄te z charitatis p̄ceptuz: eis
s̄u t̄re ac seruiri facere: z de cūctis necessitatib⁹ p̄uidere seu p̄uideri facere de-
beāt: z hoc de cōib⁹ elemosynis: nisi p̄ necessitate fr̄es infirmi ēēt disticte aliq̄
elemosyna deputata. ¶ Visitatores quoqz in puincijs q̄s visitāt: de hoc ar-
ticulo signāter ingrāt. Et si aliq̄s puincias in hoc viciosas inuenerit: s̄ide r̄-
p̄tate significēt caplo seu p̄gregatiōi gn̄ali. ¶ Itē ordinamus: q̄ guardiani

ffm minorū regularis obseruatiē. Fo. lxxxij.

nō possint indui de quacūq; elemosyna: nec pānū recipe p vestitu: donec eis
 bus fratrib⁹ indigētib⁹ sui loci fuerit de vestimētis puium. ¶ Fratres oēs
 hospites recipiant in viscerib⁹ charitatis: maxime veniētes de extraneis par
 tibus ac remotis. Et si qñq; frēs pdicatores ad loca nra venerint: velut frēs
 pti ordinis benigne recipiātur: z charitatiue. Et feminātes inter eos z nos
 zizanā discordie grauius puniant. ¶ Ipsi vero hospites in locis vbi ultra
 tres dies morā traxerint: dicūt in cap. culpas suas. Et dicta culpa: acceptaq;
 pnia: regrediant. ¶ Itē cū illi summe grē opus qua hō pūct⁹ est deo in vni
 tate psonē legif in missa: genuflectāt fratres ad illud p̄bū euāgelij. Verbum
 caro factū est: z ad illd̄ p̄bū ap̄i. In noie iesu: z ad illd̄. Ecce ācilla dñi: z ad
 illud. Procidētes adorauerūt: z alias alibi sicut ī ordinario postū inuenit.
 ¶ Ad illud aut̄ altissimū eucharistie sacm̄ diligēt se p̄parent oēs fratres.
 Et vt hoc meli⁹ fiat: statui⁹ vt singuli frēs determinatos de p̄sciētia guar
 diani habeant cōfessores: q̄bus his ad min⁹ cōfiteantur in quibet septimana.
 ¶ Fratres vero nō sacerdotes: d̄ q̄ndena in q̄ndena semp cōmunicēt in mis
 sa cōuent⁹: nisi remiserint: de licētia p̄sidentis. Et de hoc sint solliciti Guar
 diani: vt p̄ vtriusq; sacramēti frequētiā: scē cōuersationis in vtroq; homi
 ne puritas obfuet. ¶ Itē ad ociositandū ordinamus: q̄ tam clerici q̄ laici
 cōpellant p̄ suos supiores in occupationib⁹ seu laborib⁹ sibi cōpetentibus
 exerceri. Et si q̄ inuēti fuerint notab. Ir ociosi vel vitiosi: p̄ ministrū vel custo
 dē voce actiua z passiuā p̄uenit. Qd̄ si supiores in hoc fuerint negligentes:
 a visitatorib⁹ puniant: q̄ diligēt inquant d̄liter hec constitutio obseruetur.
 ¶ Itē statui⁹ z ordinam⁹ ad p̄ctādū in sciētia pie pficere volentib⁹ auxi
 lium z fauorē: q̄ de cetero studia in vnaquaq; puincia habeant in locis per
 puincia le caplm̄ ad hoc assignandis: p̄ que studia frēs in p̄mitiuis scientijs
 z in sacra theologia debite instruant: z sup hoc ministri puinciales diligēt
 inuigilent: vt p̄ guardianū z alios hec ip̄a cōstitutio debitū sortiat effectum.
 ¶ Itē frēs sacros ordines nō recipiāt sine sui ministri puincialis licētia vel
 custodie: cui minister puincialis hanc licētiā dederit. Et quicūq; cōtrafecerit
 a suscepto ordine suspendat. Nec pmoueat ad sacerdotiū: nisi etatis sue at
 tingerit vigesimum quintum annum.

¶ De modo exterius conuersandi. Cap. 5.

Ordinam⁹: q̄ discursus inutiles cū sūma diligētia a supiorib⁹ (quā
 tū fieri poterit) arceant. Et nullus si vadat pedes vel eqnes sine iſe so
 cio: aut sine frē socio alicubi cōmorē. ¶ Collat quoq; abusus a sūmā
 d̄ p̄ter q̄ in casu necessitatis vt regia cōcedit: attētiā in verbis sc̄i Bonauē
 ture in sua d̄claratiōe sup hoc passū dicētis: frēs nō debere equitare nec b̄
 gare: nec quadrigare: nisi manifesta necessitate p̄ ministri vel custodē: vel in
 eoz absentia p̄ guardianū v̄ci⁹ vicariū: d̄ cōsilio discretorum iudicanda.
 ¶ Illi ministri puinciales v̄ custodes curā h̄ntes monialiū sc̄e clare in suis p̄
 uideāt caplis q̄ frēs z qñ ad exp. loca iniat i b̄ant: vel eis ad futuriū deputari:
 ita q̄ alij frēs ad ip̄arū monialiū loca absq; ip̄i capli dispensatiōe seu inia
 accedere nō p̄sumāt. ¶ Itē ordi⁹ am⁹: q̄ frēs suas puicias exētes: guardia
 nis seu vicarijs p̄uentū p̄ quos trāscit suas lras v̄ lras ondat: z ip̄i guar

**De hospiti
bus.**

**De genufle
xione.**

De cōione.

**De ocio cul
tando.**

De studio.

**De ordinib⁹
sacris.**

**De discursi
b⁹ f̄m: z nō
equitādo.**

**Provisio
circa monā
stera moni
altum.**

**De lris test.
monialiū.**

Statuta generalia

De exsilibus
ad loca ubi
frēs morā.

De assumen-
dis ad cōfē-
siones: z p̄di-
cationsē secu-
larium.

De p̄fessionib-
us.

Quōd frēs nō
sint iudices:
nec negocijs
se ingerant.

De apostatis

Facultas pu-
ntendi de an-
gustis.

clani seu vicarij eas exigā: si in cōfēdo frēs fuerint negligētes. ¶ Fr̄ib⁹ asse-
ad alta loca fr̄m nfe familie itra puiciā ituris. Ite testionales dēt v̄l nō dēt:
bz distātiā viar: z dispositōez mittētū. ¶ Cauēat quoqz frēs ciuitatē opp̄-
dū v̄l castrū vbi morā frēs igressuri: ne vitra p̄sira sibi horā morā p̄rabātē
nec ad loca alia: sine necessitate supueniēte postmodū supiori exponēda: d̄cli-
nēt. ¶ Frēs nō comedat vel bibāt ī vill: castris ciuitatib⁹ vel oppidjs ī qb⁹
morā frēs nisi cū dñis terrar: z platjs: z viris religiosis in domib⁹ eorū dē.
¶ Nec itēptatiue q̄libz cēseat p̄lar⁹ aut dñs terrar. Et si q̄s p̄rafecerit: infra 8.
dies abstineat a vino ī vna p̄pleta resectōe. ¶ Itē statum⁹: q̄ misser puicia
les nō possint extra sua capla frēs: sicut nec ad p̄dicationū ita nec ad p̄fessio-
nū audiēdar: officia assumere seu pmouere. Et p̄usqz ad h̄mōi officia assu-
māt: testionis d̄ eoz vita z sufficiētia a fr̄ib⁹ fidedignis z noticiā eoz h̄nti-
b⁹: d̄ ipoz ac discretor: ad puiciale ca. tr. ā smissoz p̄silio d̄putēt. ¶ Et sint ī-
structi ad h̄mōi p̄fessionis audiēdas assumēdi de casib⁹ rebuatis. Nec idisse-
rētē p̄ntas pecūnarias iponāt. Et vbi iponēde rōnabit cēt: nō sibi aut su-
is fr̄ib⁹ eas dari faciāt. ¶ Cōfessiones quoqz m̄lez: audiāt in aliquo loco pa-
tēti ecclie: vel alio loco hōesto ēt patēti. ¶ Null⁹ fr̄ p̄ p̄fessioē audiēda: seu alia
q̄cūqz d̄ causa: iuxta m̄terē stet vel sedeat: nisi ipē z loci⁹ libere se possint mu-
tuo videre. ¶ Et cauēat frēs oēs a suspectis p̄fortijs z pl̄ixie colloqjs m̄lez.
Et q̄cūqz p̄rafecerit: a socijs accusent. ¶ Itē null⁹ fr̄ a m̄liere votū p̄nētēte
regrat: seu oblatū recipiat: seu ad faciēdū sibi obiaz iducat. Et q̄cūqz p̄rafec-
erit: a mistro puinciali p̄ sex mēses p̄batiōis capucio: vel alia pena equalit̄
punitat. ¶ Itē frēs nō sint iudices nec arbitri quozcūqz: nec d̄ alijs officijs
ordinē nr̄z decedētib⁹ se aliq̄tr̄ intromittāt. Et q̄cūqz p̄rafecerit: oib⁹ actib⁹
legitimis p̄uet. ¶ Null⁹ fr̄ p̄curet p̄ se vel p̄ aliū quouis mō cōmitti sibi vel
alteri fr̄i aliq̄ negocia p̄curāda p̄ reges. p̄ncipes. p̄relatos seu cōitates: aut q̄
maneat vel egret cū eis dē. Nec alijs nimis se ingerat curis p̄latoz: vel quo-
rūlibz dñoz vel dñaz. Si q̄s autē contrafecerit p̄curādo cōmitti sibi nego-
cia: vel suā cū p̄fontis extra ordinē mātionē: oib⁹ officijs ordinjs hēat īndig-
nus: z si sacerdos sit: suspēdat a cōfessionib⁹ audiēdis. ¶ Itē statum⁹: z ordi-
natus: q̄ frēs q̄ de puincia ad puincia absqz h̄i a fugerint: p̄ ministrū illi⁹
puincie carcerib⁹ mācipēt: vel aliq̄ p̄ca: h̄m qd̄ sibi viluz fuerint punitat: ac
ē ad puincia de qua fugerint remittāt. ¶ Null⁹ insup guardianus recipere
possit frēs alteri cōuēt⁹ sine l̄nia remanēdi veniētes: sz ad suū ministrū p̄-
uinciale eos remittāt. ¶ Si autē cū l̄nia ad tps cōcessa venerint: expletis ijs q̄
expedire habebūt: remanere non possint.

De correctione delinquentium. Cap. vi.

Bonifacius papa. 8. Ad angmētū cōtinuū religionū z ordinū (quos
Romana suscepit z approbauit ecclia) p̄ntis studijs intēdētēs: z p̄fide-
rātes attēt⁹ q̄ nō intermissa sedulitas discipline z rigoris ordines su-
p̄dictos statusqz regulares salubriter dirigit z conseruat: q̄qz si cā perire
vel remitti contigerit: ordo q̄libz collabi necessario cogere. P̄santēsqz q̄ si
regulariū p̄sonaz correctio rimas iuris z apices seq̄ret: h̄mōi rigor lentescē-
ret: ac multiplici laxatione torpet: nos v̄ris pijs supplicacionibus inclinatis:

fr̄m minorū regularis obseruātie. Fo. lxxxiij.

vobis auctoritate aplice indulgemus: vt ad correctiones ⁊ punctiones fr̄m eiusdē ordinis delictū quātū infligēdas p̄lati ordinis supradicti (ad quos eadē spectare noscūt) rimūis iuris ⁊ apicibus eius postpositis libere pcedere valeant s̄m consuetudines approbatas ⁊ ḡnalia facta vel ēt̄i fienda ipsius ordinis instituta. Nec volum⁹ eisdē licere s̄ib⁹ ab eisdē correctionib⁹ ⁊ punctionib⁹ aliquaten⁹ appellare: p̄uia d̄iheratōe ac maturitate debita obseruatis.

Capitulum genera. ¶ Ordinarū q̄ null⁹ frater puinciali ministri. **Casus ministri puincialis.**

cia: is ministri inia possit aliq̄ fr̄m absoluerē a pctō in obie p̄tumacis, p̄rietarie rez detētōis, lapsus carnis, furti rei notabilis: seu fr̄q̄nter iterati, iniectōis manū violētē: falsi testimonij in iudicio facti, p̄positōis vel p̄fectōis aut publicatōis libelli famosi, falsificatōis sigilli cuiuscūq; p̄sone notabilis: ⁊ false criminatōis in infamia cuiuscūq; Dicum⁹ aut̄ in obiam cōtumacē: q̄n̄ q̄s trina mōitōe p̄missa: factis cōgruis iteratōis p̄ diē naturalē inobediēs p̄seuerat. Quare p̄sūi ordiatōe statum⁹: q̄ si q̄ fr̄m diuina p̄mittēte iustitia: ⁊ ātiq; hostis fallacia pcurāre (q̄d absit) p̄memoratis criminibus: aut aliquo ip̄oz fuerint irretiti: p̄ absolutōis b̄n̄ficio ad p̄fatos ministros vel eoz cōmissarios recurrere d̄beat sine mora. ¶ Null⁹ cōfessor possit absoluerē d̄ tactib⁹ ipudicis ⁊ enormib⁹: nisi q̄ d̄ lapsu carnis h̄z inia: absoluedi. Et d̄ sollicitatib⁹ ex certa sciētia ad pctm̄ carnis: idē iudiciū h̄eat. ¶ Itē custodes nō possint absoluerē a p̄dictis: et in puato cōmissis: nisi p̄ ministru specialr̄ cōmittat eisdē. ¶ Itē si aliqs ministris puincialis cōmittat alicui subditoz suoz auctoritate suā sup illis casib⁹ q̄ ministris puincialib⁹ reuāf: si p̄tingat ministru mori vel ab officio ministeriat⁹ amouerit: tal cōmissio penes illum cui facta fuerit remaneat: d̄dec ministri in puincia h̄eat. Et q̄cūq; confessor ex certa sciētia p̄sumpsit absoluerē a p̄dictis: suspēs⁹ sit ip̄o facto a p̄fessōib⁹ audietis: nec restitui possit nisi p̄ puincia: ē ministru. Et q̄cūq; in hoc viciof⁹ legitie fuerit d̄phēs⁹: p̄ea carceris p̄uat. Si q̄s āt̄ auf⁹ fuerit affm̄ mare: q̄ q̄lib; sacerdos possit absoluerē a pctō: sup q̄ nō h̄z p̄missā auctē: ⁊ maxie d̄ p̄dictis: ⁊ correct⁹ reuocare noluerit: tā q̄errās ⁊ subuersoz carceri mācipef

Bonifa. papa. viij. ¶ B̄n̄ialis ⁊ singli puinciales ministri: **Facultas absoluedi fr̄es**

cijs ⁊ custodijs sibi cōmissis fratrib⁹: p̄sūtutis ibidē: necnō ⁊ fratrib⁹ alijs eiusdē ordinis interdū ad eos delinātib⁹ v̄ndecijs: absolutōis ⁊ dispensatione indigētib⁹: siue p̄usq; intrauerint ordinē siue post in casib⁹ excesserint p̄ q̄d⁹ excoicationis interditi: vel suspēsionis incurrerint sentētias a iure vel a iudice ḡnāl̄ p̄mulgatas: ⁊ h̄mōi sentētijs innodati: aut in locis interdicto eccliaistico suppositis diuina officia celebrātes: vel suscipiētes ordines sic ligati notā irreglaritatis incurrerint: absolutōis ⁊ dispensationis b̄n̄ficiū valeāt impartiri: nisi a d̄o grauis ⁊ enormis excessus fuerint q̄ sint ad eadē sedē merito destinādi. ¶ Fr̄es ēt̄ quos p̄ tpe vos ḡnālis ⁊ puincialis ministri: necnō ⁊ vices v̄ras gerentes: ac ēt̄ vos custodes in p̄pos confessores habueritis: absolutōis ⁊ dispensationis b̄n̄ficiū vob̄ (cum expedierit) valeāt impartiri: iuxta formam concessiōis super absolutōne et dispensa

Facultas absoluedi fr̄es ⁊ a sēlo fugientes ab irreglaritate.

Quod p̄lati p̄nt absolui p̄ p̄pos confessores.

Statuta generalia

ratione sicut eiusdem ordinis viri superius facte. Et infra. **¶** Insuper in libello vniuersis fratribus viri ordinis: ne aliquis eorum nisi in necessitate articulo alij quod prelati suis peccata sua confiteri presumant: vel alij sacerdotibus eiusdem ordinis: secundum regulam et ipsius ordinis institutam.

Interdictis
p[re]t[er]i[ti]s p[ar]t[is]
nisi c[um] sacer
dotib[us] nostri
ordinis.

Absolutio p[er]
injectione ma
nuu[m] violēta.

Causa i car
cerandi.

Incarceran
dus actibus
legitimis et
bitu p[ri]uatis.

Capitulum. Ab exco[m]municat[i]o[n]e p[er] iniectione manu[m] violēta possit custos naturalē nō possit h[ab]ere: aut vicarius guardian[us]: si custodis p[re]sentia infra diē naturalē infra tridui[m] minime possit h[ab]ere. Hoc autē tā p[ri]uilegiu[m] quā statutu[m] nō intelligit de iniectione atroci: vel subditi in platū. **¶** Nullus in carcere[n] nisi p[er] mantello et enormi excessu. Enormē autē dicim[us] excessu[m] vel rōne g[ra]uis p[er]ici: vt est lapsus carnis: in obia cōtumax: et p[er]fidia heresis: vel rōne circūstātie: sicut ē furtū rei notabilis: vel notorie factū: seu quod frequēter iteratū. Et de sibi idē iudiciū habeat. **¶** Declaram[us] quod oēs q[ui] pena carceris puniunt[ur]: eo ipso legitimis actib[us] sint p[ri]uati. Vn[de] quib[us]libet a carcere: nō p[ro]pter hoc restituit[ur] ad act[us] p[re]dictos nisi hoc eis b[en]eficiū explicitē imp[er]dat. **¶** Quis etiā carceri mācipiā d[omi]ni ordinis expoliet. **¶** Si fecerit aliqd p[ro]pter quod penā carceris d[omi]ni beat sustinere: guardian[us] vel custos vel eorū vicarij: de cōsilio discretorum: possint eū detinere: siue sit eorū subditus siue non: donec p[er] ministr[os] p[ri]uinciale[m] q[uo]d sit agendū de tali fuerit diffinitū. Hoc autē intelligim[us] debere fieri: quā cōmissus excessus ē rei euidentia manifestus. Habeant autē boni carceres et fortes: s[ed] humani. **¶** Quicūq[ue] frater p[er] se vel p[er] aliū sigillum vel lras p[ri]uatoꝝ generalis ministri vel cōmissarij: vel p[ro]uincialium ministrom vel aliarū notabilium p[er]sonarū falsificare p[re]sumperit: si legitime fuerit d[omi]n[us] p[re]hensus: carceri mācipiet. Quod si falsificauerit sigillū vel lras ge. mi. seu ei[us] cōmissarij: si liberet a carcere sine sp[er]ali ge. mi. vel cōmissarij mādato. Quicūq[ue] frater lras eorundē maliciose p[er] se vel p[er] aliū destruxerit: aut impediuerit ne mittant eisdē sed retinuerit eas: vel aperuerit: suspēdat ab o[mn]i actu legitimo. Et cui hoc pena nō cōpetit: p[ro]battonis capitulo vel alias debite puniat. Et hoc intelligimus tā de lris quas ip[s]i alij mittūt: quā de ill[is] q[ui] sibi ab alijs transmittūt. Nec releuent nisi p[er] suū ministru[m] p[ri]uinciale[m]. Si autē fuerit g[ra]ualis minister: vel cōmissarij: p[er] ip[s]um t[ame]n mō g[ra]uale ministru[m] vel cōmissariū releuent. Predictae autē pene subiaceāt: q[ui] superiorū lras sibi p[ro]p[ri]is missas legere: vel ap[er]ire distulerint maliciose. **¶** Nullus sit p[er] se vel p[er] interpositā p[er]sonā quēcūq[ue] suadeat vel suaderi faciat alicui plato. regi: vel p[re]cipi. cōitati. castro vel ville seu alicui p[er]sone extra ordinē n[on]m existentis: vt aliqd imutet de statu ordinis n[on]m seu n[on]e obsequat regularis: vel de ordinatione alicui[us] p[ro]uincie seu custodie: vt de quocūq[ue] fratre seu fratribus de loco aliquo amouēdis vel nō amouēdis. Et quicūq[ue] cōtrafecerit: pena grauissimā est vsq[ue] ad carceres s[ed]m delicti exigentiā puniat. Et mō cōsilio puniat frat[er] ille cuiuscūq[ue] p[ro]ditionis existat: q[ui] p[er] se vel p[er] alio quouis mō p[ro]motionē p[er]cauerit p[er] p[er]sonā aliquā extra n[on]m ordinē existētē: vel q[ui] in aliquo loco p[er]casat: vel remoueat: vel q[ui] remoueri nō possit. **¶** In libellus in superius q[ui] casu de positionis p[ri]uincialia: custodie vel guardiani: vel eorū excessus: seu correctionē: aut captū cuiuscūq[ue] secretū: seu diff[er]entiā diffinitorum vel fratru[m]: vel aliquid aliud vni[us] ordo n[on] possit turbari seu diffama

Pena falsifi
cantiū lras p[ri]uatoꝝ: vt et impediētū ne mittant: vel nō legētū sibi missas.

De pcuran
tibus imuta
tionē statut[us]
nostri.

De publicā
tibus extra or
dinē aliquid
vni[us] diffama
ri possit.

ri sciēter audeat extra nostrū ordinē publicare. Et si quis taliū fuerit dephē-
sus: omni actu legitimo ꝛ officijs ordinis p̄uef: aut alia pena equalēti p̄ mi-
nistrū puniat. ¶ Item frēs nō releuent ad officia ordinis: nisi per prouincia-
lem ministrum de consensu puñcialis capli vel maioris partis eiusdem.
¶ Fratres euidentē notati de suspectis cōsortijs vel colloqjs mulierū q̄ in re-
gula pbibent: si admoniti ꝛ correcti sufficiēter: se non corexerint: si in offi-
cijs fuerint: ab omnib⁹ absoluant vel suspēdant per ministrū. ¶ Si vero in
officijs nō fuerint: priuent libris ꝛ omni actu legitimo. Et cui hoc pena nō
cōpetit: probationis caputio: vel alijs pēnis grauib⁹ puniatur ad arbitrium
ministrorū. Et intelligunt suspecta cōsortia: nō solū de mulierib⁹: sed etiam
d̄ suspectis familiaritatib⁹ quibuscūqz. ¶ Quicūqz frat̄ consueus fuerit a
suo fr̄e socio cū mulieribus seq̄strari: de qbus iudicio plati sui merito pos-
sit oriri suspitio: si canonicē admonit⁹ ꝛ correctus se nō emēdauerit: tanq̄
suspect⁹ de mulierib⁹ oibus officijs ordinis: ꝛ oi actu legitimo priuet. Et si
taliter puni⁹ iterato duobus fide dignis testib⁹ conuincat de seq̄stratione p̄
dicta: vel si seq̄strationes hmoi suspitionē multū fecerit sui plati
iudicio de cōsilio discretorū: ꝛ pbent legitime absqz monitione ꝛ punitione
p̄missa arctet ad veritatē dicēdā. Si vero vn⁹ testis fide dign⁹ de seq̄stratio-
ne p̄dicta appeat cōtra eum: ꝛ ali⁹ de lapsu carnis: arctet grau⁹ in domo dis-
cipline. ¶ Quicūqz frater inuent⁹ fuerit proprietarius: libris ꝛ omni actu legi-
timo p̄uef. Laici vero q̄ libros ꝛ officia nō habēt: probatiōis caputio: vel ali-
as debite puniant. Et si q̄s talis in morte inuent⁹ fuerit: creat ecclesiastica se-
pultura. ¶ Fratres incorrigibiles cū suis excessibus cōscriptis examinatis si
delict⁹ p̄ ministrū vel custodē seu visitatorē ad prouinciale capitulū trāsmittāt.
Qd̄ si a deo incorrigibiles fuerint: q̄ nec culpā humiliter recognoscere: nec pe-
nitentiā ꝛ dignā subire voluerint: carceri mācipent. Si vero p̄niaz accipiant:
ꝛ correctionē promittāt: cū mia eis p̄niaz imponat. Quā si portare contēpse-
rint: ad ꝛsuetā vita reuertentes: in sequēti capitulo carceri mācipent. ¶ De-
beat aut̄ frēs excentes in reditu suo secreta guardiano suo excessus sui socij
notabiles intimare. Qd̄ si nō fecerint: p̄ supiorē cui de hoc ꝛlitterit in reu-
ntio panis ꝛ aque: vel alias grauiter puniāt. Et si vnus frater excessum alte-
ri⁹ sciuerit p̄ duas vias: vt pote p̄ ꝛfessionē ꝛ p̄ aliū modū: nihilominus suo
guardiano dicere teneat: vt predictū est. ¶ Quicūqz frater deposuerit corā
quocūqz plato vel visitatore falsē ꝛ sciēter de aliquo crimine ꝛtra fratrē: vel
ad hoc faciendū aliā p̄sonā induxerit: vel rauocauerit falso vel ad reuocan-
dū induxerit qd̄ verē deposuit: a solo ministro prouinciali vel eius cōmissario
possit absolui. Ita dūtaxat: q̄ p̄us satisfaciāt prout sibi possibile fuerit i for-
ma s̄m quā deposuit vel reuocauit. s. publice vel occulte. Et si de p̄dicto cri-
mine cōuictus fuerit: pena carceris puniat. ¶ Districte inhbemus: ne p̄so-
ne accusantes accusatis: vel alijs neficiētibus aliquo mō sciēter reuelēt. Qd̄
de omnib⁹ ꝛ maxime de noibus accusantiū ministrū pbibem⁹: nisi d̄ cri-
mine accusati in excusatione sua petierint a suo supiori sibi accusantiū ꝛ te-
stīū nomina reuelari. ¶ Inhbemus etiā accusatis: ne sciēter de nominibus
accusantiū se ingrant: nisi eum q̄s de crimine accusatur ꝛ petit accusantium

De hbitibus
suspecta con-
sortia.

De seq̄stran-
tibus a socio
cū mulierib⁹

De proprie-
tarijs.

De incorrigi-
bitibus.

Qd̄ excentes
manifestent i
reditu excel-
sus sociorū.

De deponē-
tib⁹ falsē cō-
trahio.

De reuelati-
bus vel ing-
rētibus noia
accusantiū.

sibi noia reuelari. Et quicūq; cōtrariū fecerit: reuelādo. s. vel inquirēdo: nō possit nisi p ministrū puinciale absolui: vel p illū cui ipse dixerit cōmittendū. Supiores vere. s. ministri. custodes vel guardiani si ingrēdo vel reuelando ptrafererint: necnō z subditi accusatores eorū reuelātes eis dē: infra sex mēses quideci dieb⁹ in pane tm̄ z aqua p totā diem sine dispēfatione ieiunāre debeāt. z ad hoc p supiores cogant. ¶ Ordinam⁹ q nullus minister a penitētia quā imposuit visitatorū nullus custos a penitētia quā imposuit minister: nec guardian⁹ a penitētia quā iposuit custos: nec aliq; infertor a penitētia guardiani absoluat aliqū: nec mutet sine licentia imponētis. Et si cōtrariū factū fuerit: ipsa absolutio sit inanis. ¶ Declaramus etiā q vbiq; qz i cōstitutionibus cōtinet aliqua cēsura suspētionis vel hmōi vbi nō sit lata sententia sed tm̄ cōminatō de futuro: nec ibi exprimit a quo imponi debeat vltelligi: intelligit ab eo infligi debere: corā quo legitime pbatur excessus: dū tm̄ hmōi excessus correctio ptimeat ad eundē. ¶ In priuatione vero officioz ordinis: intelligit priuatio non solū pationis: sed pfectionis. pdicationis. lectionis. diffinitionis. visitationis: z electionis ad caplm̄ p discreto. ¶ In priuatione ho actuū legitimoz: nullum⁹ q intelligat priuari executio ordinis: vel testificatio in iudicio: nisi specialit̄ exprimaunt. ¶ Et ne labor capituli generalis sit inanis: z in contēptū veniat ordinis discipline ministri. custodes z guardiani cōstitutiones pntes faciāt diligēter obseruari. Quas quilibz guardian⁹ in loco suo studeāt diligēter hēre: z in sua custodia referuare: cauendo ne extraneis publicent. Ipsas etiā ter in āno ad min⁹ faciāt fratrib⁹ suis legi. Si quos vero inuenerit discholos: cogāt eos ad plenā obseruātiāz penarū: q in ipsis pstitutionibus sunt taxate. Et si eorū p̄tumacia exegerit: et grauiorē iponāt. ¶ Cōcedit quoq; gnali z puincialibus ministris in casu tamē in spālatq; ex causa rōnabilit̄: cōmutare penas hmōi: atq; etiā mitigare. Qd si ex eorū remissione soluat ordis disciplina: accusent in cap. gnali.

¶ Cauēat aut̄ ministri puincialis a multiplicatiōe statutoz puinciarum z quozūlibz pceptoz ppter obliuionis z trāsgressionis periculū: euitandum⁹. **Bonifa.** papa. 8. ¶ Ut apostatas z insolētes vri ordinis nisi vri salu ressi videbit expedire possitis: auctoritate p̄sentū vobis cōcedim⁹ facultatē. ¶ Volētes apostatis viā precludere: nos gnalis z seu cialis ministri z diffinitozes gnalis pgregationis sui capli: excōscam⁹ in his scriptis oēm frēm ab ordine nro apostatātē: z ex decreto p̄sentis statui anathematis vinculo inodam⁹. ¶ Intelligim⁹ aut̄ apostatātē: oēm frēm q sine licētia vel ptra obiam suoz supiorū p terras: loca: seu p̄rias cū bitu vel sine bitu: cū socio vel sine socio iuerit: vel vagabund⁹ fuerit: ac gnaliter absq; eiusdē ordinis licētia quomodolibz descendētē. ¶ Ordinamus etiā: q ois apostatas ab ordine nro: carceri m̄cipet. Postq; vero frater aliq; de aliquo cōuentu vel loco apostatauerit: z guardian⁹ cōsiterit: ipsum ad alioz terrozē z p̄seruationē: denunciēt seu denunciari. faciat publice corā fratrib⁹ in caplo excōmunicatū: quilibz. s. feria. vi. p̄mi mēsis sue apostasie. Et dū huiusmodi apostate reuertunt̄ in publico corā fratrib⁹ cum

Ad infertores si absoluti a penitētia supiorū. Ab eo infligit cēsura corā quo pbatur excessus.

Quid p priuationē officioz rō z actuū legitimoz intelligat.

De obseruātia istarū cōstitutionū: et multiplicatio ne aliarū.

Facultas absoluedi apostatas. De apostatibus.

ps. Misere mei deus. N. Saluum fac seruum tuum. R. Deus meus. Do-
 m̄ne exaudi orationē meā. Dominus vobiscum. oratione Deus cui p-
 prium ac etiam cum virgis seu flagellis ab excomunicacione absoluantur.
 ¶ Quilibet ministr̄ puincialis habeat ordinariam iurisdictionē aucto-
 ritate ministri generalis excomunicandi. capiendi ⁊ incarcerandi ⁊ ac pena alia
 puniendi super omnes apostatas: etiā aliarum puinciarum in puincijs
 suis. Et idem possint custodes ⁊ guardiani: ⁊ in casu necessitatis: fr̄es alij
 auctoritatem habeant apostatas nostri ordinis capiendi. ¶ Laueant autem
 ministri ⁊ custodes: q̄ non permittant apostatas siue sue seu alterius puincie
 in scandalū ordinis euagari.

De electionibus ⁊ institutionibus officiariorū. Capitulo. 7.

Secundū locoz: die ac celebrandā electionē hm̄oi p̄ eorundē puentū
 p̄fidentes assignāda. In quozū electione nullus vocē hēat: nisi q̄ saltē
 vigesimū quintū sue etatis annū attigerit: ⁊ in sacris fuerit ordinib⁹ cōstitū-
 tus. Ubi autē custodes habent: seruet̄ in eozū electione ⁊ suetudo hacten⁹ ob-
 uata. Victozū vero electionis custodum ⁊ guardianozū cōfirmatio pertine-
 at ad generalē vel puincialē minist̄rū. Et si ad electionem hm̄oi faciendā p̄
 viam scrutiniij p̄cedat: ⁊ votis in diuersa diuisis electiones plures in disco-
 dia celebrari cōtingat: illa que a maiori parte numero omnīū in dicta electio-
 ne vocem habentium nulla zeli vel meriti collatione habita fuerit celebrata:
 exceptione seu contradictione quacūq; partis alterius non obstante per di-
 ctum minist̄rū de consilio discretorum de ordine (p̄ius tamen ex officio
 prout spectat ad ipsum diligenti examinatione premissa) cōfirmetur vel in-
 firmetur: prout ei secundū deūz videbit̄ expedire. Et si fuerit infirmata: ad
 dictos electores electio reuertatur: nisi scienter elegerint indignū quo casu ad
 dictum minist̄rū illa vice ipso facto prouiso huiusmodi deuoluatur. Et
 eadem fiat deuolutio si dicti electores die ad eligendum guardianum vel cu-
 stodem assignata eligere p̄termittāt. In electionibus quoq; predictis ⁊ cō-
 firmationibus eorundem: declaramus electores seu confirmatores formis
 aut solēnitatibus quibuscūq; a iure statutis non arctari. ¶ Item loca no-
 stra auctoritate apostolica fundata in quibus duodecim fratres ad minus
 cōmode viuere possunt: appellentur conuentus: ⁊ habeant Guardianos.
 Alia vero loca que non sic sunt accepta: superiores habeant: qui dumtaxat
 vicarij appellentur. ¶ Ordinamus q̄ capitulum culparum (sicut consuetū
 est) ⁊ in ebdomada ad minus celebretur: in quo quotidiane culpe ⁊ negligē-
 tię plene ⁊ sigillatim recognoscantur: ⁊ recognize debite puniantur. ¶ Cete-
 rum ordinamus vt singulis annis in singulis puincijs puincialis con-
 gregatio seu capitulum celebretur: nisi quo ad aliquas puincias ministro
 puinciali cum suo capitulo videretur potius differendum. In quo capi-
 tulo locus ⁊ dies sequentijs capituli assignetur: ita quod redeuntēs de capi-
 tulo generali proximo precedenti valeant interesse. Ad illud autē capitulo
 conueniant custodes ⁊ discreti: secundū q̄ in capitulo puinciali fuerit ordi-
 natum: puiso q̄ multitudo venientū euitetur. In hoc autem caplo ⁊ alijs

Electio gu-
ardiani: ⁊ cu-
stodis.

De capitulo
culparū.
De capitulo
puinciali.

Statuta generalia

electionibus. voce p se nō habeat frēs in monasterijs montaliū cōmorātes. Admittant tñ ad electionē discreti ad capm trās mittēdi in locis iuxta que morant: sicut frēs ceteri de quētu. ¶ Nullus frater p̄sens vel absens possit i elcōne aliqua facta p̄ scrutiniū voce suā cōmittere alteri: nisi iuxta formā q̄ in p̄uilegio dñi Nicolai de custodiis p̄tinet. ¶ Ad p̄fixā aut̄ diem elcōnis discreti: oēs frēs quentus eius dē quēnre bona fide habeant. Et guardiani oibus denūciēt q̄bus poterūt bona fide. ¶ Ut aliquoz ambitio euitetur: et in solētia nō crescat: ordinamus vt nullus frat̄ eodē anno in elcōne discreti ad p̄uinciale seu custodiale capm voce habeat nisi vnā. Et si secus factū fuerit: sc̄da vox nulla sit: et inter voces eligētū minime cōp̄tetur. ¶ Ordinamus insup: q̄ frēs iuuenes non habeat voces in elcōne discreti: neq̄ in approbatione mittendoz ad ipm capm: p̄us q̄ etatis sue. xx. añū cōpleuerint: s̄m custodes vel guardiani iudiciū: de p̄silio discretoz: nisi de ipsa etate aliū testimoniū certius habeatur. Hāc aut̄ elcōne discreti ad capm p̄uinciale mittēdi: frēs faciāt p̄ma die: aliqñ minister vel custos eis p̄uideat de discretio. Quē si p̄tingat mori: v̄l legitime impediri: alterius p̄uisio ad ministrū p̄tineat v̄l custodē. ¶ Guardianus aut̄ teneat capm qñ de excessib⁹ ministri v̄l custodis et eoz insufficiētia: et de alijs trās mittēdis ad capm p̄uinciale pergritur. ¶ Eū dō de excessibus guardiani ingritur: aliq̄s eoz institutus a guardianio de p̄silio aliquoz discretoz: teneat capm. Predicti dō de excessibus p̄latoz et insufficiētia eoz diligēt̄ pergrant: et alij frēs ingrenti bona fide veritatem de omnibus debeāt r̄ndere. In predictis aut̄ ingitionibus: tam reuelantes accusantium nomina: q̄ ingrentes: ad penam q̄ sup̄ius ponitur. vi. capō astringantur. Custodes autem h̄mōi scrutiniō non interfint. Illud autem scrutiniū v̄tra vnus diei naturalis spacium nolumus prolongari. ¶ Excessus autem guardiani qñ mittuntur ad capm p̄uinciale: tenentur ei in publico corā suo quētu: p̄sertim si ad dictū ca. non fuerit p̄fecturus. Et si aliqd̄ graue accidisset in p̄uincia: et v̄gisset i vias: tal̄ q̄ ad capm missum non eēt: debeant frēs q̄bus notum est: coram diffinitoribus accusare. ¶ Iñ in loco capm congregati: ipsa die q̄sant: et deliberent inter se vsq̄ in mane diei seq̄ntis. Et tūc audita missa: ingrediantur capm: et inuocata sancti spūs gra: fiat sermo s̄ribus in cōi. ¶ Deinde ex seip̄s tñ quartū diffinitores eligant p̄ disquisitionē triū: quos minister et guardianus loci duxerint eligēdos. Si aut̄ in elcōnib⁹ diffinitoz plures q̄ quatuor: maiorem partem vocum mediāte omnium h̄se contigerit: illi q̄ p̄fures voces h̄nt: p̄o diffinitoribus habeantur. Si vero q̄ pauciores habet voces: fuerint in equali numero: iteretur scrutiniū quo ad illos: quo ad vsq̄ p̄ pluralitatem vocū electio vnus alteri p̄feratur. In huius aut̄ capm p̄uincialis p̄ncipio: custodes et guardiani p̄ se si p̄sentes fuerint: vel per ipsos si absentes: si in officijs renūciare debeant. Quoz renūciatio ad ministrū vel ab eo q̄ tenet capm loco eius cū diffinitoribus in fine capm si videbit̄ admittatur. Si dō minister p̄uincialis interesse non poterit: et cōmissari⁹ defuerit: custos in cui⁹ custodia capm celebratur: vel guardian⁹ (vbi custodes non habentur) in cuius conuentu capm celebratur: teneat capm loco eius.

Quor voces
beant electo
res discreto
rū: et q̄ beant
voce in elcō
ne.

De inq̄sio
ne p̄latoz ex
cessuum.

Profectio
capm.
Elcō diffini
torum.

¶ Predicti ho diffinitores poſſint corrigere miniſtrum puincialem: diffinitore z expedire cum ipſo omnia q̄ ad puinciale ca. ptinebunt: q̄ ſunt hec. ¶ Solatio ſuper tranſmiſſis ad caplm correctio eoz q̄ in puinciali ca. corrigeda notificatur. ordinatio eoz q̄ ad neceſſitatem moꝝ: vel honeſtatem prouincie videbũtur pertinere: cum diuerſe puincie diuerſis cõſuetudinibus varientur. Nullas tñ conſtitutiones vel ordinationes ibidẽ faciãt: abſq; maioris partis capli conſilio z aſſenſu. ¶ Subditi autem q̄ fuerint diffinitores in puinciali caplo pcedenti: non ſint diffinitores in caplo puinciali proximo ſequenti. Et dicimus hic ſubditos: oẽs ſub miniſtris puincialibus conſtitutos. Predicti aut electores: q̄ntum ſex ſeiſiſ eligantq; in hoc tñ poſſit articulo: vcz ſi quattuor diffinitores in correctioẽ miniſtri puincialis in partes equales ſe diuilerint: eozũq; ſententia pualeat: quã ipſe duxerit approbãdã. Idem tñ q̄ntus q̄ ſic eligiſ in caplo puinciali: non tenet p diffinitore: vnde poteſt ſeq̄nti anno eligi diffinitor. ¶ Electis igit diffinitoribus: iſte que ſuper facto puincialis miniſtri a ſcribis locoꝝ ſunt tranſmiſſe: eiſdem diffinitoribus pſentent. Ante quaz pſentationem miniſtri puinciales ſuo ſemp officio renuncient. Que renũciatio (ſi videbitur) acceptet. Tamẽ de triennio in triennium: de alijs fiat noua electio. ¶ Circa ho electioẽ miniſtroꝝ puincialium. ſiliter pcedat ſicut in electione gñalis miniſtri vel commiſſarij gñalis: excepto qd electores nõ opz includi: nec in fine cantare Te deum laudamus. ¶ Ordinamus quoq; qd ipſi miniſtri puinciales cõuocata puinciali congregatione ſubditis: idẽ a ſcribis de coꝝpe puincialis capli eligãtur. Electi aut miniſtri puinciales a ſcribis de coꝝpe capli: debeãt cõfirmari auctoritate gñalis capli a pdeceſſoribus ſuis puincialibus miniſtris: vel ab eis q̄ tenet caplm: vna cũ diffinitoribus capli puincialis. Et hoc in principio vel in fine capli: ſcdm morem prouinciaz. ¶ Si aut p morem miniſtri prouincialis: vel alia de cauſa alius miniſter in prouincia ſit eligendus in pgregatione puinciali in qua nõ eligũtur diffinitores: tũc p nutrita electione canonice facta: cõfirmet per pſidentẽ dñte congregationis. Et ſi ipſe pſidens electus fuerit: pronũciata electioẽ eſt canonice facta: auctoritate gñalis miniſtri: z gñalis capli cenſeat confirmatus. ¶ Debeãt aut ſres in prouinciali caplo immediate pcedente cap. gen. viſitare miniſtrũ gñalem z commiſſariũ gñalem de notabilibus exceſſibus certis z in terminis explicatis: z tales exceſſus p discretũ discretorũ eũtem ad ge. ca. tranſmittant ſub ſigillis vicarij z guardiani loci in quo caplm prouinciale celebrabit. ¶ Item debeãt capla prouincialia ſignificare ca. ge. de exceſſibus z inſufficientia miniſtri prouincialis: z de receptione inutiliũ per eũdem z de ſtatu z cõi pace prouincie ſub eodem. ¶ Diffinimus: qd cuſtodes z guardiani habeant pro platis: qm̄ ex puilegio dñi Clementis pape qd dicit mare magnũ eis cura committit animaz. Et guardiani in omnibus obediãt ſuis cuſtodibus: cauẽt tñ ne in ſuis officijs ad inuicẽ ſe turbent. ¶ Miniſtri prouincialis qñ vadit ad caplm gñale vñ alias exit prouinciam: vñ ſic inſirmat qd non poſſit caplo puinciali intereſſe: dimittat commiſſariũ de conſilio discretorũ. Qd ſi vicarius abſens abſolutus fuerit in capitulo gñali: offm̄ exerceat ipſe commiſſarius donec ſibi pſiterit qd vica-

De aucte dif
finitoꝝ: z ex
pediendiſt
capitulo. i

De electione
miniſtroꝝ p
uincialium.

De cõmiſſa-
rio miniſtri
puincialis.

Statuta generalia

rius fuerit absolutus. Et idem de custodibus et guardianis quousq; de aliorum confirmatione legitime eis cõsiterit. ¶ Item fr̄es nõ transferant de loco in locũ: p̄sertim infra tps̄ provincialis capli ad morandũ: nisi euidẽs necessitas: vel cõis utilitas hoc regrat. Et breuiter: de loco ad locũ nõ mittat fr̄es nisi ex necessaria causa fuerit faciendũ. ¶ Item ppter viadã p̄pula volumũ: qd nõ passim guardiant qn̄ de domo egrediunt vicarios instituant: nisi certos fr̄es discretos et securos: et hoc de discretorũ suorũ cõsilio. ¶ Tres patietes

De patienti-
b^o defectum
natalium.

defectũ nataliũ nõ fiat plati in ordine nro nec vicarij ordinarij: ita qd oporteat eos tenere capm: nec etiã fiant visitatores ordinis nri nec diffinitores aut sororũ sancte Clare visitatores: nisi cũ eis fuerit dispensatũ. Nec ista dispensatio in p̄dictis sorciã effectũ: donec sub sigillo autentico provinciali capli titulo fuerit certitudinaliter declarata. ¶ Nullus frater p̄ficiat in officio fr̄m̄: nisi possit ducere vitã cõem: q̄ tam a platis q̄ a subditis obseruet: maxime in vestibus. cibis et lectis. ¶ Executionẽ aut confessionũ quarũcũq; psonarũ extra nrm̄ ordinem existentium: aut p̄lationis offm̄ nullus de cetero habeat: nisi triginta annos cõpletos habeat in etate. ¶ Item inhibem^o: vt nullus frater in aliqua electione: seu visitatione: vel promotione alicuius ad ali quod offm̄ ordinis faciat colligationes vel inductiones comminando. p̄mittendo. laudãdo. vel mendaciter detrahendo. Et q̄ scienter p̄tra fecerit: ab omni actu legitimo suspendatur.

Edictiões p
mouendorũ
ad aliqđ or-
dinis offm̄:
et pmouetiũ

De capo gñali: et minist̄o gñali. Cap. viij.

¶ **Q**uam gñalis minist̄er p̄ regulã sit a ministris puincialib^o et custodib^o eligendus in capitulo pentecostes: statum^o et ordinam^o: qd ad hmoi caplm̄ conueniat ministri et custodes puinciarũ. Qui custodes istas testimoniales sub sigillis ministrũ: loci capli puincialis vbi eliguntur secum portent. Et si custodẽ sic electũ quoquo modo impediri t̄igerit: sic qd ad capitulũ gñale nõ possit venire: p̄ ministrũ et vocales: si adhuc in capitulo fuerint: vlt̄ si post capitulũ: cũ aliqb^o discretis p̄rib^o alius eligi seu deputari possit. ¶ Et declarat gñale capitulũ ministris et custodib^o: qd nõ legitime excusati scdm̄ iudiciũ gñalis ministri: vel gñalis cõmissarij: et vocaliũ capli gñalis: nõ pueniẽtes ad gñale capitulũ: ipso facto sint suis officijs puati: et voce actiua et passiva. Et sup̄ hoc fiat diligẽs inq̄sitiõ in cap. gñali. ¶ Et si aut cõtingerit ex p̄dictis aliqũes: seu aliquos ad capitulũ gñale nõ venire: nihil eorũ q̄ expediẽda sunt p̄ capm̄ omittat. Quinimo decernit gñale capm̄ et ordinat: qd quis minist̄er gñalis vel cõmissari^o gñalis possit de p̄silio aliquorũ p̄m̄ discretorũ mutare locũ capli gñalis assignatũ supueniẽte aliqua euidenti necessitate: nõ tñ possit differre capitulũ vltra vigiliã p̄tecesstes: in qua inuolabiliter fiat electio gñalis ministri qn̄ erit faciẽda: vel cõmissarij gñalis: siue minist̄er gñalis vel cõmissarius gñalis venerit: siue nõ: etiã si plures vocales defuerint. ¶ Quorũ si minist̄er gñalis nõ venerit: cõmissarius gñalis p̄sedeat in ipso: nisi ipse gñalis minist̄er aliũ specialẽ cõmissariũ ad id miserit. Et si vterq; ipsoꝝ defuerit: minist̄er puincialis in cui^o puincia celebrat capitulum: et in eius absentia ille quem cõgregatio generalis ad hoc elegerit p̄sedeat vsq; ad electionẽ noui ministri gñalis. ¶ Congregatis igitur ad locum

De custodi-
b^o nõ editib^o
ad capitulũ
gñale.

De p̄sidente
capli gñalis.

forma p̄ce-

firi minoru regularis obseruatie. Fo. lxxxviij.

capituli pdictis ministris z custodib⁹: feria sexta ante festu p̄tecostes q̄ escat z deliberet vsqz mane diei seq̄ntis. Et t̄nc cātata missa de sc̄to sp̄u: ingressi capitulū: cātent hymnū. Veni creator sp̄s. V. Emitte sp̄m. Of. Deus q̄ corda fidelū. Deinde fiat h̄mo fratrib⁹ in cōi. Deinde lre testimoniates custodum ministro ḡnali: vel p̄fideti p̄sentent corā oib⁹ legēde. Et voces oim vocaliū legitime integrent: ac vota absentū: z eoz q̄ sunt voce puati (vt mox est) suppleātur. ¶ Deinde tractet de statu z correctione ministri ḡnalis. Ipse vō minister ḡnalis coram oibus se accuset: z egrediatur. Ministri autem z custodes in conclau recludātur: nec illis aliqua alimēta ministrētur donec puiderint (vt opz) de ministro ḡnali. Processus vō inclusoz sit talis. Presidens a vocalib⁹ regat in publico: siq̄d h̄nt dicere de excessib⁹ z insufficiētia ḡnalis ministri. Et singuli teneātur bona fide manifestare siq̄d habuerit visitare p̄ testimoniu lfarū autenticarū a prouincijs trāmissaz. Que lre legantur publice. Quibus summam collectis in vnuz: z cōscriptis: z in medium recitatis: ac eidem ministro ḡnali reuocato expositis q̄ exponenda vidēbātur: audiētia ei p̄cedatur. Quo audito: z sterū egresso: sup accusatiōib⁹ z excusationib⁹ eius cōis collatio habeatur: z p̄fidens singulorū vota publice regat: vtrum eis appareat dictū ministrū debere corrigi tantū: vel penit⁹ amoueri. Cōscriptis itaqz votis: z mox in mediū recitatis: iuxta sentētiā maioris partis oim ad correctionē vel amotionē eius p̄cedatur hoc modo. Si tantū corrigēdus fuerit: p̄ pdictū presidentem vice oim ministrorum z custodū ibidem continuo cū reuerentia corigatur. Si vō fuerit penitus amouēdus: eidem reuocato seorsum ac secreto prius suadeatur voluntaria cessio. Et si incontinēti nō cesserit: habeatur nihilominus p̄ amoto. Ac eo statim emisso foras: z ofio firmiter obserato ad electionē alterius p̄cedat: ita q̄ in mane diei seq̄ntis habeat ordo aliū ḡnalem ministrū p̄sentē vel absentez. In fine aut̄ sui serenij minister ḡnalis officio suo renūciare teneatur: z p̄missa ip̄his visitatione: ad electionē alteri⁹ p̄cedatur. ¶ In electiōe aut̄ ministri ḡnalis: p̄fidens capli ḡnalis disq̄sitores instituat: de p̄silio duoz v⁹ triū discretorū: cū vocalib⁹ assensu. Qui disq̄sitores singulorū vota seorsum alicq̄ tulum: corā oibus p̄quirāt fidelit⁹: z p̄scribāt. Ita q̄ singli anteq̄ recedāt ab eis audiāt qualiter p̄scripserint vota sua. Electores vō in explicando vota sua ijs v̄bis vtātur. Ego minister: vel custos talis puincies: noio talē fratrem in ḡnalem ministrū. Quib⁹ p̄ ordinē p̄scriptis: statim in eodē loco publicentur in mediū q̄ conscripserūt: tacito noie eligentiū. ¶ Et si in p̄mo scrutinio nō fiat electio: iterē modo p̄dicto quousqz electio fuerit canonicē celebrata. Quot si diuina gr̄a inspirāte: oēs vocales in vnū aliquē p̄cordauerint: illius electio firma est absqz aliqua q̄stione. Si vō in partes inequales se diuiserint: ille in quē maior pars oim eligentiū p̄senserit: pro vō electo habeatur postq̄ electio fuerit p̄nūciata. Surgat ergo vn⁹ de disq̄sitorib⁹: z dicat. In noie p̄ris z filij z sp̄s sancti amē. Nec est electio reuerēdissimi p̄ris ministri ḡnalis toti⁹ ordinis minorū sc̄ti fr̄acisci canonicē celebrata per dicti ordinis p̄res reuerēdos vocales ministros vcz z custodes: iuxta regulā capitulariter p̄gregatos in p̄senti p̄uētū. M. ciuitatis seu loci. M. āno dñi. M. die v̄o. M.

dēdi in cap. ḡnali.

De correctio
ne Ministri
ḡnalis.

Forma electō
nis ministri
ḡnalis.

Statuta generalia

In qua electione reuerendus p[re]s. M. h[ab]z tot voces. Et reuerendus p[re]s. M. h[ab]z tot. Et ego frat. M. eiusdem ordinis p[re]fessor: ac prouincie. M. custos vel th[es]aurar[ius]. N[on] vnus ex dis[cre]toribus: nomine meo: z nomine alio[rum] omniu[m] q[ui] in dicta electionem p[ro]ueniunt z p[re]s[er]u[er]unt: nom[in]o z eligo in e. u. i. dez totius ordinis minist[er]u[m] g[en]eralem p[re]fatu[m] reuerendissim[us] p[re]fatu[m] fr[ater] M. in quem maior pars vocum cōsensit: sicq[ue] electum uenuntio: in nomine p[re]s[er]is z filij z sp[irit]us sancti. Quo facto: auctoritate ap[osto]lica: ac ex v[er]o talis electio[n]is: z p[re]s[er]tis constitutio[n]is p[ro]firmato habeat. Et statim cāto[rum] incipiat. Te deū laudamus. Et in omni p[ro]nunciatio[n]e electio[n]is: forma p[re]dicta: vel alia canonica obseruet. Et si l[ic]et p[ro]cedat in visitatio[n]e: z electio[n]e commissarij g[en]eralis: sicut de g[en]erali ministro dictum est. Hoc excepto: q[uo]d offi[ci]u[m] g[en]eralis commissarij nō p[re]tendit vltra tr[an]sueni[re].

¶ Porro fr[ater]s q[ui] venerint ad cap[itu]l[um] g[en]erale: z nō occupātur in diffinitio[n]e negotio[rum] cap[itu]li: qualib[et] die (excepta vigilia: z triduo pentecostes) solēniter celebrent vna[m] missam ad honorem v[er]ginis gl[ori]ose. Q[uo]d et volumus in cap[itu]lis p[ro]uincialibus obseruari: vbi fieri poterit bono modo. Et in hoc aut cap[itu]l[um] ministri p[ro]uinciales semp[er] p[ro] se si p[re]sentes fuerint: vel p[ro] suas l[ic]as si absentes: suis officijs renūciare debent. Quoz renūciatio a ministro g[en]erali: vel a p[re]sidentē cap[itu]li: cū assensu g[en]eralis cap[itu]li (si videbit[ur]) admittat. Et ordinamus insup[er] q[uo]d n[on] g[en]eralis cap[itu]li diffinitores sint o[mn]es ministri p[ro]uinciales: z custodes p[ro]sonat[us] p[re]sentes: z commissarij a ministris p[ro]uincialibus missi cū p[re]silio discretorum. Supplet[ur] vero nō sint diffinitores: nisi alias fuissent diffinitores cap[itu]li g[en]eralis. In o[mn]ibus aut[em] memorati cap[itu]li diffinitio[n]ibus: sententia pluriū indifficite p[ro]ualeat: z inuolabilt[er] obseruet. ¶ Deinde fiat collatio sup[er] ijs q[ui] ad cap[itu]l[um] de p[ro]uincijs sunt transmissi: z ordine suo visitent in diffinitio[n]e. Et p[ro]videat p[ro] g[en]eralem ministrū vel p[re]sidentem cap[itu]li z diffinitores de singlis: vt op[or]t[et]. U[er]o: de correctio[n]e corrigendo[rum]: z ordinatio[n]e ordinando[rum]. Pergratē etiā diligenter qualiter regula z statuta in singlis p[ro]uincijs fuerit. Et nullus alterius religio[n]is aut p[ro]fessionis: nullusq[ue] secularis (cuiuscūq[ue] status aut conditionis existat) tra[an]s[er]atib[us] cap[itu]li admittat. Et in sine assignet locus cap[itu]li g[en]eral[is] seq[ue]ntis. Et recitet etiā n[omen] defuncto[rum] fr[ater]u[m] z sororo[rum] a t[em]p[or]e g[en]eralis cap[itu]li p[re]cedētis. Pro q[ui]bus dicat. ps. De profundis. In sine. Reges eterna[m] etc. Ps[almus] n[on]i. Et ne nos etc. Ps[almus] A porta inferi etc. Regescāt in pa. Die exau. Dies vobiscū. Of[fer]o. Absolue q[ui]s etc. ¶ Numerus aut[em] defuncto[rum] ibi recitatus: ad singulas p[ro]uincias: vna cū tabula cap[itu]li g[en]eralis: sub sigillo g[en]eralis ministri: vt g[en]eralis commissarij deponet. ¶ Tandē fiat p[ro]fessio z absolutio in cōt. Perseuerantibus b[ea]to detur: z apostate anathematizent[ur]. Deinde cantet. Te deū laudamus. Ps[almus]. Confirma hoc deus etc. Of[fer]o. Actiones n[ost]ras etc. Et in sine. Per xpm etc. ¶ Silla solēntas in sine cap[itu]li p[ro]uincialibus obseruet. ¶ Quo ad visitatores: seu p[ro]uinciar[um] visitatio[n]es: id t[ame]n z eo modo fiat de cetero p[ro]ut g[en]eralis p[ro]gregatio duxerit disponendū. Ipsi aut[em] visitatores q[ui] mittunt[ur] ad p[ro]uincias: nō p[oss]unt statuta aliqua condere extra cap[itu]l[um] p[ro]uinciale. Nec aliqd[am] imutare in p[ro]uincia: totā p[ro]uinciam cōcernēs absq[ue] p[ro]uincialis ministri: z p[re]f[ati] consilio z assensu. Nec p[oss]unt eligi in ministros ibidem. Et tam ipsi visitatores q[ui] alij p[re]lati in promotionib[us] ad officia ordinis: atq[ue] in correctio[n]ib[us]

De cōmissario g[en]erali.

De occupatio[n]e fr[ater]u[m] nō uecalium.

De renūciationibus ministro[rum].

De diffinitio[n]ibus.

De expeditio[n]e cap[itu]li.

De visitationibus p[ro]uinciarum.

crimini: et in alijs grauib⁹ negocijs: p̄siliū semp regant et vuent p̄m discre-
toz: vel maioris partis eorundē. Nec in p̄silijs aliq̄s p̄fides suā p̄ se vel per
aliū apiat volūtate. Et caueāt oēs a v̄bis sup̄fluis et puocatoz in cōsilijs
tribuēdis. ¶ Letex ordinatur: q̄ sup̄ueniēte morte ministri ḡnalis: si mori-
tur i partib⁹ familie n̄re de qb⁹ assumpt⁹ ē: n̄ minister in cui⁹ puincia mori-
teneat puocare sex puiciales ministros p̄pingoz sue puincie puinciaz q̄
p̄mū fieri p̄rad locū cōmodiorē p̄ elcōne vicarij ordinis. In qua elcōne:
minister puincie p̄fideat. Et tā ipse q̄ alij sex habeāt vocē actiuā et passiuā.
Et ille in quē maior pars illoz p̄sensit: fit vicari⁹ tot⁹ ordinis. ¶ Si autem
mori in partib⁹ v̄ltra mōtanis: tūc cōmissari⁹ ḡnalis ab eo ilitur: s; bullā
vniōis (quē semp debz istituere de p̄silio p̄m si mōtes trāserit) sic vicarius
ordinis. Si aut puicia in qua ḡnalis minister mori eēt ministro puincialis
orbata: cōmissari⁹ illi⁹ puincie in p̄dictis suppleat vocē terminis puincialis
eiusdē. Qd si minister ḡnalis mori in familie partib⁹ in terminis duob⁹ p̄-
uincijs cōib⁹: minister puincialis puicie prioris in ordine puinciaz teneat
(vt supra dictū ē) puicere. Et si in terminis aliqb⁹ puicij indifferētib⁹ mo-
riat: h̄mōi puicere ad p̄pingorē puinciaz p̄tinebit. ¶ P̄dict⁹ aut in vica-
riū ordinis electus: teneat capm̄ ḡnale celebrare in primo festo p̄tecostes se-
q̄nt: in quo fiat electio ḡnalis ministri: si ē intra sexenū. Qd si propter tps
breuitatē in die primo p̄tecostes celebrari nō p̄t capm̄: teneat q̄ primū cō-
mode fieri poterit post diē p̄tecostes celebrare illd. ¶ Sillis puicere fiat q̄n cō-
tigerit ḡnale cōmissariū mori infra suū trienū. ¶ Qd nō minister puiciale
mori p̄tigerit: guardianus vuentus in cuius termino mori: puincia regat
vsq; ad capm̄ puincialis: qd teneat q̄ citius poterit celebrare. Si aut mini-
ster in terminis cōibus duob⁹ puicibus mori: guardianus prioris puicibus
in ordine vuentuū. Si aut in terminis indifferētib⁹: propingoris vuen-
tus guardianus vice puincialis ministri fungatur vsq; ad capitulum: vt
dictum est.

De suffragijs defunctorum. Cap. ix.

Statutum: vt p̄ oib⁹ s̄rib⁹ i n̄ro ordine decedētib⁹ quibz sacerdos (nisi
p̄tingat cū lāgoze v̄l itinere impediri) qualibz hebdomada de mortuis
celebrat vnā missaz: vel approbatā collectā mortuoz. Ceteri fr̄es cle-
rici dicāt vnā vigiliā. ix. leonū. Laici nō cētū. P̄ n̄ cū totidē Ave maria.
Et hec si omittat in vna hebda: p̄st̄ sup̄pleri i alia. ¶ Ordinar⁹ ē: q̄ p̄ s̄rib⁹
n̄ris: et familiarib⁹ defunctis: quoz recōm̄ datio facta fuerit i capō ḡnali q̄-
libet sacerdos ānuatim celebrat vnā missaz d̄ mortuis: quibz clericus dicat qn
quagita ps. et quibz si laicus cētū. P̄ n̄ cū totidē Ave maria. Et p̄ viuētib⁹
militaribus: missē ps. et P̄ n̄. et Ave maria totidē p̄soluāt. ¶ Ordinar⁹: vt
p̄ cardinali q̄ in ordinis regimine decesserit: a quolibz sacerdote ordi-
nis tres missē celebrēt: et a quolibz clerico vniū psalteriū. et a quolibz laico tercēta. P̄
n̄. ¶ Et idē fiat pro ḡnali ministro et p̄ cōmissario ḡnali in officio decedēte.
Et pro illis q̄ vadunt ad capitulum generale si contingat eos mori in via:
vna missa dicatur a quolibet sacerdote. ¶ Officium pro defunctis fratrib⁹
et benefactoribus et pro illis qui in nostris cimiterijs sunt sepulti ter in āno
solēniter celebratur: scz proxima die ante festum beate Marie magdalenez

De vicario
tot⁹ ordi-
nis: mor-
tuo mi-
nistro ḡnali.

De vicario
puicie mor-
tuo ministro
puinciali.

Pro s̄ribz
n̄re p̄fessiois

Pro s̄rib⁹ et
familiarib⁹

Pro cardia-
li p̄tore.

Pro s̄rib⁹: et
q̄ i n̄ris cimi-
terijs sepeliū-
tur.

Statuta generalia fr̄m minorū regularis obseruātie.

Pro parentibus fr̄m.

Pro recommissis ordinis in qualibz regione.

Pro hospitibus in itinere fr̄es recipiētibz.

Defr̄ibus vicinis morti.

Pro decedētibz in officio prelationis: et alias,

Pro speciali bus benefactoribus.

prima die ante festū b̄ti Michaelis: et feria. ij. post dominicā septuagesime. C. Sile offiū fiat p̄ p̄sibus et m̄sibus oim fr̄m ultimo die feriali ante aduentum. Clerici vigilias nouē leōnū: et missam cātent. Laici dicāt cētū P̄r n̄r. ¶ Ordinamus: q̄ in quolibz quētu assignet hebdomadarius q̄ missam alternatim p̄ viuis et mortuis celebret vel recomendet p̄ illis q̄ recomendant ordinem in quatuor regione. ¶ Itē singlis annis p̄ hospitibus q̄ in itinere fr̄es recipiūt: infra octauā b̄ti Francisci in honore ipsius sc̄ti appropriet missa quē tualis vnius diei: et vna priuata a quolibz sacerdote: et a quolibz clerico quinquaginta ps̄ et a quolibz laico centū P̄r n̄r. ¶ Itē ordinat q̄ totus quentus vocet et assistat fr̄i morienti: ei⁹ exitū suis ofonibz et suffragijs p̄teturus. Et hoc quō bono modo fieri poterit iudicio guardiani. Et si totus quentus adesse nō possit: maior vel salte magna pars ipsius vocet s̄m dispositionē p̄sidentis. ¶ Itē ordinamus: q̄ p̄ quolibz fr̄e in officio p̄lationis. guardiani. custodis: vel ministri. puincialis: vel ḡnalis cōmissarij decedētes: a quolibz fr̄e sacerdote cui in morte perat: dicāt tres misse: et a quolibz clerico semel vigilie nouē leōnū: et a quolibz laico centū P̄r n̄r: cū totidē Ave maria. ¶ Pro alijs autē fr̄ibus: a quolibz sacerdote cōuentus vbi morit vna missa dicat: et vigilie a clericis: et P̄r n̄r a laicis (vt prius) psoluant. ¶ Item liber defunctorū fr̄m: seu specialiu benefactorū (sicut p̄suetū est) habeat: et legatur. In quo libro scribātur noīa et cognōia illorū et loca fr̄m in toto vel in parte fundauerūt: aut fr̄ibus edificia p̄struxerūt: seu p̄strui fecerūt: vel eis notabilia donaria fuerunt elargiti. Ipsaqz beneficia eorundē: anno quolibz in caplo recitent: et p̄ eorū aiab⁹ in speciali a fr̄ibus oretur. ¶ Item q̄ in sacris vniōnis et recordie d̄ni Ledis pape decimi Bullis p̄tinent plurima q̄ per sancte regule et statutorū p̄dictorum ac sacre vniōnis manu tenentia non mediocriter facta dignoscuntur: idcirco dicte bulle post ista statuta quoties ea legi p̄tigerit: ex integro fr̄ibus etiam legantur: ne ignorātia sit fr̄ibus occasio delinquendi.

C Explicunt statuta generalia fratrum minorum Cismontanorum Regularis obseruantie.

Sequitur bulla vnionis Fratrum ordinis Minorū m.

Eo ep^{us} seruus seruorum dei:

Prohemio
pontificale.

Ad perpetuā rei memoriam. Ite vos in vineā meā ait ho-
mo ille paterfamilias q̄ plantauerat vineam muudi salua-
tor atq; redemptor dⁿⁱ noster Iesus xp̄s. Qui z si curam
gerat de oibus: cunctaq; dirigat q̄ ipse fecit: attamen inter
ceteras plantationes quas per ip̄m p̄ celestis in solo plan-
tauit militantis ecclie: vineam quandam tam ardentē p̄secutus est amore: vt
suam velut pp̄iam vbiuis illam appellet. Hanc siquidem vineam sic assi-
duis solertibus: ac fidelibus excoluit agricolis: vt alios p̄mo mane. alios
hora tertia. sexta. nona. decima vero: z vndecima: quasi incessanter cultores
transmiserit. Hec est sacra illa minorū fr̄ū religio: que virēibus cerimo-
niarum folijs: per viros ap̄licos: tanq; per palmites extensos a mari vsq; ad
māres: z a flumine vsq; ad terminos orbis terrarum: vīno sapientie z sciētie
irrigauit montes z impleuit terram. Hec ē religio terram sancta z immacu-
lata: in qua per speculū sine macula redēptoris p̄temp̄at presentia: vite xp̄i
z apostolorū inspicit forma: per quam primorum ecclie fundatorum āte ocu-
los xp̄iane plebis reducit norma: que demum nihil nisi diuinum. angelicū.
omni perfectione referunt: Ch̄istūq; nil nisi conforme: vt non immerito
sua dicat representat. Ad hanc vineā excolendā p̄mo mane oriente iāz sole:
misit ipse paterfamilias angelum illum ascendentē ab ortu solis: habētē
signum dei viut: bēn̄ fr̄āciscū q̄ comitantib⁹ mire sc̄itatis viris: ip̄ma vi-
tis huius iecere fundamenta. Ijs successerūt viri religiosi: q̄ duce b̄o Bo-
nauentura: muros huius vinee iam vtrinq; ruinā minantes: hora tertia tri-
nitatis sancte v̄tute z adiutorio reparauerūt. Post hos veluti hora sexta p̄-
dierunt sp̄ū seruantes fr̄es nonnulli: q̄ a sacro Chiennensi concilio tanq; a
deo missi z p̄fortati: enervā tam pene discipline censurā: ad sua p̄ncipia reuo-
cauerunt. Hora vero nona moriente d̄no: surgentibus indies malis z scan-
dalosis hui⁹ vinee agricolis: suscitauit d̄ns sp̄m adolecētis paucorum vcz
fr̄ū: q̄ significo nois Iesu beato Bernardino ductore z p̄sides sacri cōcilij
Constantiē. fr̄eti p̄sidijs languentem immo pene mortuum per orbē vni-
uersum: ordinem viuificauerunt. Nouissime v̄o diebus istis: quasi hora vlti-
ma apparuerūt viri alij: qui zelantes p̄ domo israel succiderunt lucos: z ve-
moliti sunt delubra: ac vbi abundabat peccatum: adiuuante d̄no curauerūt
per introductam reformationis normam: vt super abundaret z gra. S; ve-
luti inter parabolicos z euangelicos illos viticolas q̄ nouissimi equabant
p̄ioribus: murmur surrexit nō paruum: sic acclamatibus regibus. p̄ncipi-
bus. comunitatibus: z p̄p̄lis: graues lites z iurgia: ac dissensiones: occasione
superioritatum z perfectionis graduum inter aliquos huius religionis p̄o-
fessores per totum mundum magis ac magis augeri dietim accepim⁹. Qua
re nos cuius antimus ab etate tenera ardentē deuotione efferbuit ad huius

m ij

Bulla vnionis fr̄m minorū.

videlicet professores: ordinem ip̄m totum: nunc vero et communi cura pro-
 curationis et pastoralis regiminis: quā immeriti sustinemus ad componen-
 das h̄m̄ōi agricolaz lites: et sedādas murmuraciones: illi⁹ euāgelici procura-
 toris moxerato prouocamur ardeius: quāto frequētius intēta mente recolli-
 mus fructus vberes: quos ex eoz exemplari vita et salubri doctrina vniuer-
 sali ecclie p̄tinue cernimus prouēire. Nec minus continuus p̄ncipū xp̄ia-
 noz: p̄sertim charissimoz in x̄po filioz nostroz Caroli catholici Hispania-
 rum electi: et Francisci xp̄ianissimi Francoz: ac Caroli catholici Hispania-
 rum: Henrici octavi Anglie: et Emanuelis Portugalie et Algarbioz: et Lo-
 douici Ungarie et Bohemie: ac Sigismūdi Polonie: necnō Erisierni Da-
 cie Regū illustriū: necnon nonnullos p̄ncipū alioz ducū: comitū: populoz
 et communitatū: pijs prouocamur supplicationibus et p̄cibus: quibus pro pa-
 candis h̄m̄ōi diuisionibus in ordine diuī Fr̄cisci exortis non cessant vsqz
 hodie ap̄d nos postulare. Deputatis igit̄ a nob̄ in secreto nostro confistorio:
 aliquibus ex venerabilibus s̄ribus nostris sancte Romane ecclie cardinalib⁹:
 causas et seminaria h̄m̄ōi iurgioz et diuisionū diligēt̄ pergrere: ac de reme-
 dijs oportunis pro sedandis p̄fatis litibus p̄tractare cōmissimus: et iniunxi-
 mus. Qui longo mature discussionis examine: diuīgētissime ac fidelissime
 iussa complētes: relatione p̄ ipsos nob̄ facta: necnon p̄satis p̄ nos acutius: q̄
 p̄ ipsos pro h̄m̄ōi concordia tractata: et examinata fuerūt: habita etiam sup̄
 his in dicto confistorio nostro cū eisdem ac religiosis eisdem Romane ecclie
 cardinalibus matura deliberatione: et de eoz vnanimi consilio: p̄fato ordi-
 ni modo infrascripto iudicamus prouidendum. Quod in p̄mis compertuz
 habemus p̄latorū diuersitatem: quorundam perpetuitatem: ceterozum ve-
 ro fr̄m vitam non reformatam h̄m̄ōi litibus et diuisionibus plurimū cause
 p̄buisse: ea propter volumus et ordinamus: prout in dicta regula b̄i Fran-
 cisci continetur: vnum ministrum generalem totius ordinis de cetero om-
 nibus et singlis fratribus eiusdem ordinis cum plenaria potestate que et re-
 gula sibi competit p̄fici. Cui omnes et singli p̄dicti fr̄s in omnibus que
 non sunt contra deum: animam suam: et regulam firmiter teneantur obedi-
 re. Qui q̄dem minister generalis: per sex annos ad plus generalatus funge-
 tur officio. Infra quem terminum: si aliquo tempore appareret vniuersita-
 ti ministrorum provincialium et custodum p̄dictum ministrum genera-
 lem non esse sufficientem ad seruiciū et communem vtilitatem fr̄m: teneā-
 tur p̄dicti fratres: quibus electio dicti ministri generalis data est: in nomie
 dñi alium sibi eligere. Quibus q̄dem sex annis (vt p̄feritur) p̄pletis: ip̄o fa-
 cto sit absolutus a generalatus officio: et pro tali ab omnibus habeatur.

Electio vero successoris fieri debeat a solis ministris provincialibus et cu-
 stodibus reformatis: tam Cismontanis q̄ Ultramontanis: in capitulo ge-
 nerali dicti ordinis: in festo penthecostes: in loco quem minister ḡnalis cum
 capto generali proxime precedenti duxerint assignandum. Ad quod capm̄
 omnes ministri et custodes siue vocales: tam cismontani: q̄ Ultramontani:
 accedere teneantur. Et ne caput suis membris disforme appareat: volumus
 et etiam ordinamus: q̄ nullus frater possit eligi in ministrū ḡnalē: nisi vitaz

**De auctori-
tate ḡnalis
ministri.**

**De duratio-
ne ḡnalis mi-
nistri.**

**De electōne ge-
neralis mi-
nistri.**

ducat reformatam: z p̄ reformato a cōmunitate reformatōrū habeat. In p̄-
 fata vero electione ministri generalis: nullus penitus vocem habeat nisi re-
 formatus: z p̄ reformato a cōgregatione reformatōrū habeatur: si in futuro
 qd̄q̄ in cōtrarium attēptatū fuerit: irritū penit̄ z inane habeatur. Quo
 vero ad electionē futuri ministri generalis: in primo festo pentecostes in cō-
 uentu de Ara celi de vrb̄e iuxta aliā nostram ordinationem: in litteris in for-
 ma breuis contētā celebrandā: statuimus omēs ministros z custodes refor-
 matos: ac vicarios z discretos fratrū de obseruācia seu familia: dictam elec-
 tionē debere celebrare. Et vt prefata electio ministri generalis: que s̄m̄ predi-
 ctam regulā a ministris puincialib⁹ z custodibus fieri debz libere secundū
 intentionē eiusdē regulē: z absqz quouis scrupulo celebret: declaram⁹ omēs
 puinciales vicarios fratrū de familia: seu obseruantia veros ministros esse:
 ipsosqz ad effectū electionis huiusmodi: in ministros ordinam⁹ z institui-
 mus. Discretos etiā ipsorū: s̄m̄ declaram⁹ esse custodes. Quo vero ad ali-
 os fratres reformatos: volumus qd̄ in puincijs in qbus ministri pzo nunc
 nō sunt reformati: nec p̄ reformatis habitū: sub qbus sunt aliq̄ conuentus re-
 formati: duo frēs electi a prefatis cōuentib⁹ reformati: sc̄dm̄ aliarū litterarū
 nostrarū tenorē sub forma breuis: voces ministroz nō reformatoz: quantū
 ad prefatas puincias pro hac vice dūtata: supplēat fratrib⁹ vero de cōgre-
 gatione fratris Amadei de Clarenis de scto euāgelio seu capucio: pro sin-
 gulis puincijs: in quib⁹ habēt cōuentus: vltra suoz vicarioz voces: duas
 voces pro hac solū vice concedim⁹. Quā quidē electionē a pfatis fratrib⁹
 de huiusmodi generali ministro faciendā: canonicā sc̄dm̄ minorū fratrum
 regulam ac formā a beato fr̄acisco in regula traditā esse diffinimus: z etiā
 declaram⁹. Et vt in ordine ipso q̄tum cū deo fieri pōt̄ par̄ z seruet: z cha-
 ritas per amplius inter cismōtanos z vltromontanos fratres eiusdem ordi-
 nis nutriat: ordinam⁹: qd̄ si minister generalis: vt preferit: per sex annos d̄ cis-
 montanis fratrib⁹ electus fuerit: sequētib⁹ sex annis de vltromontanis fratri-
 bus elegi debeat. Quē modū alternatis vicibus in ppetuū volumus ab ipsis
 fratrib⁹ obseruari. Et verum qz conspiciamus ipsū ordinē per vniuersā
 christianitatē mirū in modū dilatātū esse: ne ob huiusmodi amplitudinē de-
 bito pastoralis regim̄inis careat beneficio: decernimus: qd̄ si minister gene-
 ralis de cismōtanis electus fuerit: instituet in partib⁹ vltromontanis vnū gene-
 ralē cōmissariū ab eisdem vltromontanis fratrib⁹ eligendū. Cui minister ge-
 neralis sup̄ prefatos fratres vltromontanos vices suas cōmittat: put capitulo
 generali expedire videbit. Ita tamē qd̄ cōmissariū prefato ministro ḡnā-
 li oimode subijciatur: vt ceteri dicti ordinis prelati subijciunt: ac illi per om-
 nia secundū regulā obedire teneat. Dum vero minister generalis fuerit ex vl-
 tramontanis fratrib⁹ electus: tūc pariter cōmissariū generalē cismontanū
 instituere debeat pari modo quo d̄ vltromontano cōmissario sup̄ius dictū z
 statutū est. Qui qd̄ ḡnalis cōmissari⁹ p̄ triennū solū generalis cōmissionis
 funget officio. Quo triennio elapso: nouus cōmissarius per ministrū ḡnālē
 in capitulo ḡnali: vt supra eligendus: secundū qd̄ vltromontanis vel cismō-
 tanis de cōmissario fuerit puidendū institui debeat. Et minister vero gene-

De prima ele-
 ctioe s̄m̄i ge-
 neralis ministri obser-
 uantie.

De alterna-
 tione ḡnālī
 inter cismō-
 tanos: z vltra-
 montanos.

De cōmissa-
 rio ḡnali insti-
 tuendo.

De duratiōe
 ḡnalis com-
 missarij.

Bulla vniõnis s^m minorũ.

ralis in partibus in quibus suis sex annis fuerit: et ad alias partes se transferre voluerit: pro tpe quo absens fuerit: commissariũ loco sui: de p^{re}silio et assensu diffinito: et capli g^{er}alis h^umodi d^utaxat relin^qre possit. ¶ Et in partib^{us} quib^{us} dictis sex annis nõ erit commissari^{us} g^{er}alis: tenebit^{ur} mister g^{er}alis p^{ri}mo trienio dictoꝝ sex añoꝝ: celebrare vnũ cap^{itulum} g^{er}ale. (ad quod pueniet^{ur} vocales illaz partiu^m a quib^{us} assumpt^{us} fuerit.) Et si alid cap^{itulum} in partib^{us} a quib^{us} assumpt^{us} nõ fuerit ipse vel suũ commissariũ (ad quod oēs vocales dictaz partiu^m accedere teneat^{ur}) celebra re h^{ab}ebit. Aut sup hoc fiat quod g^{er}alis mister cũ cap^{itulum} g^{er}ale iudicauerit facien dũ. ¶ Porro q^{ui} ad ministros puinciales in puincijs in quib^{us} mistri p^{ri} nũc nõ sunt reformati: seu p^{ro} re reformatis nõ h^{ab}ent: declaram^{us} ordinam^{us} et d^{ec}er nimus vicarios s^m de obsuãtia seu familia illaz puinciaz respectiue ex nũc et in p^{er}petuũ nos et indubitatos earũde puinciaz eẽ ministros: illosq^{ue} de cetero noie ministroꝝ debere appellari. quib^{us} oēs et singulos fr^{at}res necnon do mos et loca eorũde in dictis puincijs: vt p^{er}ferat^{ur} p^{re}sentes p^{re}sentia submittim^{us}.

De caplis ge
neralibus ce
lebrandis.

De puinciali
bus mistris.

Ac g^{er}ali et alijs puincialib^{us} ministris auctem et p^{ro}ptate antea g^{er}alis et alijs puincialib^{us} vicarijs de familia nũcupatis attributã et p^{ro}cessam^{us} p^{er}petuo p^{ro}cedi mus: ac p^{ro}cessam^{us} et attributã eẽ decernim^{us}. Mandam^{us} p^{re}sentis s^m fr^{at}rib^{us}: et regulaz b^eati fr^{at}cis pure et simpl^{is} obsuãtib^{us}: vt dictis ministris sic p^{ro} nos d^{ec}laratis et ordinatis: vt veris illaz puinciaz mistris s^m r^{egulam} et oia obediãt.

De duratiõne
puincialiu^m
mistrozum.

¶ Deniq^{ue} ne ex ministroꝝ puincialiu^m p^{ro}petuitate ordine ip^{si}m in ruinã itez collabi p^{ro}tingat: volum^{us} et ordinam^{us}: p^{re}sentis puinciales mistros ultra trieniũ i suis nõ posse p^{ro}tinuari officijs. Quo trienio elapso: p^{ro} absolutis ab officio a cunctis s^m fr^{at}rib^{us} h^{ab}ent. Poterũt t^{ame}n infra dictũ trieniũ a suis caplis puincialib^{us}: quib^{us} s^m r^{egulam} et p^{ro}uetudine celebrabũt: si min^{us} vtilis inuẽti fuerint ab officijs puincialib^{us} absolui. Et idẽ iudiciũ de custodiib^{us} p^{ro} oia h^{ab}eat. ¶ Nullus h^{oc} in ministrũ puinciale aut custodẽ eligi: aut in ip^{so}ꝝ elcõne voce h^{ab}ere poterit: nisi vitã ducat: reformatã et a cõitate reformatoꝝ illi^{us} puincie cui p^{ro}ficiedus est p^{ro} tali h^{ab}eat. Quicquid aut in cõtrariũ attẽratũ fuerit: ip^{so} facto irritũ sit et inane.

¶ Preterea quod de reformatis ac pure et simpl^{is} r^{egulam} b^eati fr^{at}cis h^umodi obsuãtib^{us} sepe sepius in p^{re}cedẽtib^{us} et seq^uentibus m^{en}tio h^{ab}et: volum^{us} et d^{ec}laramus: sub noie reformatoꝝ ac pure et simpl^{is} regulã b^eati fr^{at}cis h^umodi obsuãtiu^m p^{ro}h^{ab}ẽdũ oēs et singulos infra scriptos: v^{er}o: obsuãtes tã de familia q^{uam} reformatam sub ministris: ac fr^{at}ris Binadi. b^eati Coleranis. Elarenis: b^eati scõ euãgelio seu d^{ec}aputio: ac d^{is}calcianos nũcupatas: aut alios s^mites: quocũq^{ue} alio noie nũcupãt^{ur}: et regulã ip^{si}az b^eati fr^{at}cis pure et simpl^{is} obsuãt. Et quib^{us} oib^{us} supradictis vnũ corpus in s^m facientes eorũde ad inuicẽ p^{ro}petuo vnimus.

Ita quod d^{ec} cetero omissa diuersitate noiz p^{re}dictoꝝ: fr^{at}res minores s^m fr^{at}cis regularis obsuãtie: vel simul vel distⁱⁿctiue nũcupẽt^{ur} et nũcupari possint et debeat. Quosq^{ue} et singulos vt p^{er}ferat^{ur} vnitos g^{er}ali mistro p^{re}dicto: ac puincialib^{us} ministris et custodiibus: in quoz puincijs et custodijs respectiue morãsi oib^{us} et p^{ro} oia s^m r^{egulam} subijci d^{eb}eat. ¶ Couẽtuales h^{oc} s^m p^{ri}uilegia viuẽtes: quõ eisdẽ ministris g^{er}ali et puincialibus subijci et obedire d^{eb}eat: p^{ro} alias n^{on}as de sup edẽdas l^{it}as d^{ec}larabimus. ¶ Ceterz vt d^{is}ensionũ scãdaloz et parcialita tũ fomes penitus ab ip^{so} ordine tollat^{ur}: p^{re}cipimus firmit^{er} et mãdam^{us} sub p^{er}ca excõis late s^mne ip^{so} facto incurredã: a qua nullus p^{ro}ter q^{uam} in moris articulo

De s^m fr^{at}rib^{us} p^{ro}
uetualibus.

Excõicatio.

nisi a nob̄ aut a sede aplice possit absolui: ne aliq̄s ff̄ ordinis sc̄ti fr̄cis̄ci p̄peller̄ aliū fr̄ez̄ eiusd̄ ordinis maliciose irr̄isorie seu improp̄iose p̄uilegiati. Loletanũ. Bulliã. Amadetiã. Clarenũ. d̄ euãgelio: seu d̄ capucio. Bigotũ: aut alio quouis noie et̄ d̄ nouo repto: seu forte in futur̄ occasione p̄oz̄ d̄ uisioũ ipsius ordinis: vel huius nre sc̄te inãstitutiõis vniõnis sp̄s̄c̄ti gra p̄posita: a q̄cũq̄ imponendo: seu alio quouis irr̄isorio. inturioso seu improp̄ioso nomine: aut qd̄ pro improp̄ioso a patiẽtibus h̄eat. Nec non omnibus tã cõcis q̄ Laicis: ne fr̄es b̄mõis: aut eoz̄ fautores p̄fatis nominibus irr̄isorie seu maliciose appellent: s̄z oēs fr̄es ipsius ordinis: fr̄es m̄nozes: vt p̄fati: seu sc̄ti fr̄a. a seipsis: z oibus alijs noient. ¶ It̄e statum̄ qd̄ de cetero nullus ff̄ reformatus possit p̄ quẽcũq̄ platiũ ord̄is et̄ m̄strũ ḡnalẽ mitti ad morãdũ ad aliquidẽ quẽtũ nõ reformatũ aut p̄ reformato nõ hitũ: excepto q̄ si caplis puiccialib⁹ videret̄ min⁹ malũ aliquidẽ fr̄ez̄ licẽtiare ad nõdũ reformatas q̄ ipm̄ cũ reformatis retinerent: tali casu possint plati mittere fr̄ez̄ seu fr̄es r̄formatos ad nõdũ reformatos. ¶ Inhibẽ. sub excõis late snie p̄a oib⁹ z singlis p̄uentualiū b̄z p̄uilegia viuẽtiũ platis ac frib⁹: ne aliquidẽ ex p̄fatis reformatis nisi nõ p̄dicto recipere audeãt. Silt̄ z dictis r̄formatis frib⁹ sub eadẽ pena ne ab obia suoz̄ m̄stroꝝ vllaten⁹ q̄ nõ p̄dicto recedãt. ¶ Et ne ex nouaz̄ sectaz̄ i dicto ord̄ie forsã iroductiõẽ siẽda: ord̄inẽ it̄ez̄ in r̄tas duẽtre oporteat: volum⁹ z i v̄tute sc̄te obie firmit̄ p̄cipim⁹ z m̄adam⁹: qd̄ cetero nulle noue secte vel r̄formatiões i dicto ord̄ie iroductã aut fiãt: absq̄z m̄stri ḡnal̄ aut puiccialiũ m̄stroꝝ r̄formatoz̄ i suis puiccijs respectiue exp̄sso assensu. Ita it̄ qd̄ dictẽ r̄formatiõis ipsi m̄stro ḡnal̄ z puiccialib⁹ r̄formatis p̄ oia iura r̄am subijciãt: vt̄z exp̄sso z d̄ alijs r̄formatis. Quã p̄pter oēs domos: loca: z heremitoria q̄ fr̄es d̄ obfuarã seu familia seu alij r̄formati sub m̄stris: q̄cunq̄z noie appellati fuerit hacten⁹ teneãt z possedẽt: ipsi m̄stro ḡnal̄ ac puiccialib⁹ m̄stris r̄formatis z p̄ nos sic iñstituti z d̄clarati: i suis puiccijs z respectiue p̄petuo subijciam⁹ z incorpam⁹. Voleñ. loca ip̄a p̄ ip̄os m̄stros ac eoz̄ successores r̄formatos p̄petuo teneri z possideri regi z gu b̄nari. ¶ Qualescũq̄z lites d̄ sup̄ exortas corã qb̄cũq̄z iudicib⁹ ordinaris vel d̄legatis: et̄ sc̄te r̄. ecclie cardinalib⁹ z dicti ord̄is p̄tore: aut sacri palacij nri auiditorib⁹: siue p̄missa r̄ijs aplicis: tã i romãa curia q̄ extra eadẽ: z tã inf̄ platos q̄ et̄ inf̄ subditos: q̄buscũq̄z statu vel stãtiãtã sup̄ possessõio q̄ p̄titiõio: seu et̄ spolio: si quoli b̄z p̄redi possit d̄ sup̄ pedẽ. et̄ si b̄mõi loca d̄ obia z d̄ caplis fr̄m̄ quẽtualiū dicti ord̄is p̄us fuisse: ad nos aduocam⁹: p̄ẽit⁹ z extigim⁹: si litiũ p̄petuũ p̄ti b̄ ipõnẽ. S̄et̄ias q̄z z p̄cess⁹ p̄ q̄scũq̄z iudices i eis hitos: z latas: ac ide secuta q̄cũq̄z: et̄ si lites ip̄e r̄õne locoz̄ fr̄m̄ z bonoz̄ hic ide receptoz̄: au cui⁹cũq̄z altere⁹ rei occõẽ vel causã mote fuisse: cassam⁹ z anulamus. Et nihilominus dictis frib⁹ quẽtualibus: nec nõ q̄bus suis iudicibus: ac alijs q̄buscunq̄z: ne q̄cũq̄z p̄tra b̄mõi nraz̄ declaratiõez̄. renouatiõẽ. inñstitutiõẽ. vniõnẽ: z incorpationẽ in iudicio vel extra attẽtare. p̄curare. iudicare vel p̄nunciare: et̄ si eis p̄ nos p̄missum existat: seu in futurum p̄mittat̄ p̄sumãt: sub p̄a excõicatõis late snie: ac puatiõis b̄nificioꝝ q̄ obtinent: ac et̄ inhabilitatiõis ad alta impossez̄ obtinẽda eo ip̄o incurrẽda: inhibem⁹ vs̄ p̄cipimus z m̄adamus.

Ne fr̄es r̄formati iicipiãt a nõ r̄formatis: z ecõtra. Qd̄ noue secte vel reformatiões non fiant.

De extinctiõne litiũ.

De p̄stitutio
nib⁹ seu sta-
tutis ḡnialib⁹
faciendis.

¶ Demũ vt s̄m̄ exigentiã locoz p̄sonaz z mox cuncta q̄ p̄ducere videbũt
p̄ manutenentiã reformationis p̄ totã xp̄ianitatẽ in dicto ordine iam diuina
ḡra introducte iuste p̄uide z discrete valeãt statui z ordinari: volum⁹ capl⁹
ḡnialissimũ prime celebrãdũ teneri deputare exp̄bationib⁹, doctozib⁹: ac
magis exp̄tis s̄ribus: nonnullos ex diuersis regionib⁹ assumptos: q̄ oia z sin-
gula q̄ p̄ manutenentiã reformationis z s̄ra regule obfũatã: ac hui⁹ n̄re p̄sti-
tutionis debita executione accõmoda iudicauerint in vnũ recolligãt: appo-
bãda p̄ totũ caplm̄ vel maiorẽ partẽ eiusdẽ: ac tandẽ p̄ nos aplice p̄firmatio-
nis patrociniõ munitẽda. ¶ Et nibilomin⁹ moderno z p̄ tpe existẽte camere
aplice ḡnial̄ auditori. Necnon vniuersis archiep̄is z eccl̄iaz platis: ac q̄bus-
cũq; in dignitate eccl̄astica p̄stitutis p̄sonis: p̄ aplice scripta mãdam⁹: q̄tũs
ip̄i z eoz singl⁹ p̄ntes n̄ras l̄ras z in eis contẽta q̄cũq; vbi z q̄si op⁹ fuerit:
ac quoties p̄ parte dicti ḡnialis ac puincialiũ ministrõz reformatõz: seu ali-
cuius eoz sup̄ hoc requirit fuerint: solẽnter publicãtes: eisq; in p̄missis effica-
cis defensionis p̄sidio assistẽti. faciãt eos oibus z singulis predictis pacifice
frui z gaudere: non p̄mitẽti. eos desup̄ p̄ quoscunq; quauis auctẽ fungentes
quolibz in debite molestari. Contradictõres p̄ cẽsuras eccl̄asticas z alia iu-
ris remediã: inuocato ad hoc ẽt si opus fuerit auxilio b̄rachij secularis: ap-
pellatione postposita compescẽti. Non obstant⁹. q̄buscũq; l̄ris aplicis: z idul-
tis ẽt sacri concilij Constantiẽsi. dicte religionis fratribus. familijs. p̄grega-
tionibus. deuotionibus: aut alicui eoz: siue illaz auctoribus z institutorib⁹:
bus: conuẽtualiibus siue reformatis: aut de familia fratribus sub q̄bus vis
s̄broz formis. solẽntatibus z clausulis fortioribus z insolitis cõcessis: seu
forsã in futurũ concedẽdis: ẽt si tales forẽt q̄ de illis eozũq; totis tenõibus
specialis. exp̄ssa. indiuidua: ac de s̄bro ad s̄brũ mẽtio ẽẽt h̄nda. Quib⁹ quo
ad p̄missa exp̄sse derogamus: ceterisq; cõtrarijs q̄buscũq; z. ¶ Et ex q̄z difficil-
le foret has n̄ras p̄ntes l̄ras ad q̄libz loca vbi opus fuerit deferre: volumus z
auctoritate aplice decernim⁹: q̄ trãsumptis earũdẽ manu notarij publici si-
gnatis: z alicui⁹ plati eccl̄astici sigillo munitis: exa p̄sus fides in iudicio z ex-
tra adhibeat: q̄ adhiberet si p̄ntes originals l̄re exhibite vel ostense forent.
¶ Nulli ergo oino hoim̄ liceat hãc paginã n̄re institutiõis. diffinitiõis: sub-
missionis. p̄cessiõis. ordinatiõis. declarationis. vniõnis. statuti. subiectiõis.
incompatiõis. aduocatiõis. impositiõis. cassatiõis. extinciõis. inhibitiõis. p̄-
cepti: mãdati: derogatiõis. volũtatis z decreti infringere: vel ei ausu temerario
contrariẽ. Si q̄s aut hoc atptẽtare p̄sumpserit: in d̄ignationẽ oipotẽtis dei:
ac b̄toz Petri z Pauli ap̄toz eius be nouerit in cursuz. Datis Rome ap̄d
sc̄m̄ Petrũ: Anno Incarnatiõis d̄nice. M. D. xvij. Quarto Id̄is Junij.
Pontificatus nostri anno q̄nto.

¶ Explicit bulla vniõnis fratrum
minorum.

¶ Sequitur bulla concordie fratrum minorum obseruantium z conuentualium.

Eo epus seruus seruoꝝ dei:

Prohemius
pontificale.

ad ppetuā rei memoriā. Op̄s deus cui⁹ pfecta sunt opa: q̄
cūcta sapiētissime ꝑdidit in nūero. ꝑdere: z mēſura: z cu
ius nutu oīa regunt: Romanū pontificū sic catholice ꝑfe
cit ecclie: vt q̄ diuino honori: ſalutiqz fideliuz cognouerit
accōmoda non ſolū faciat: ſz q̄tū in ipſo fuerit aſpirante
celeſti grā: ad debite ꝑfectiōis ꝑducatur effectū. ¶ Sane dieb⁹ elapſis cū gñaliſſi
mū capim totius ordiſ bti ſrāciſci ꝑuocari feciſſem⁹: illdqz in domo d̄ ara
celi de v̄be dicti ordiſ celebrari debere ordinauiſſem⁹: ꝑ vniōe vniuerſaliſ
fr̄m ꝑdictoz ſub vno capite reformato: inter alia faciēda ꝑ votiuā hmōl
vniōe: de venerabilitū fr̄m noſtroꝝ ſcē Romāe ecclie cardinaliū ꝑſilio z aſ
ſenſu: necnō ad regū z ꝑncipū xpianoz hūiles z inſtātiffimas ꝑces auctate
aplica ſtatuim⁹ z ordinam⁹: q̄ de cetero ppetuis futuris tꝑib⁹ miniſter grā
liſ toti⁹ ordiſ ſcē ſrāciſci a ſolis: z de ſolis reformatis fr̄ib⁹ dicti ordiſ:
viuētibus abſqz ꝑuilegijs bona tꝑalia ꝑcernētib⁹ eligi debere: cui oēs z ſin
guli fr̄es ſm r̄tam eiꝯ ſcē bti ſrāciſci ſubijci z obedire tenerent. Et deinde
fr̄es ꝑuētiales cū ꝑuilegijs eiſ a ſede aplica ꝑceſſis viuētes: ac reddidit⁹ z ꝑſ
ſeſſioneſ: alia ve bona tꝑalia ſm hmōl ꝑuilegia retinere volētes: ꝑ alias n̄ſas
l̄ſas ēt ſtatuim⁹ z ordinauim⁹: q̄ vnū ex eiſ dē fr̄ib⁹ ꝑuētialib⁹ vita z mo
ribus idoneū ſibi eligere poſſent: q̄ eoz magiſter gñaliſ appellaret: z eozūdem
fr̄m ꝑuētialiū ſub dictis ꝑuilegijs viuētū curā gerere: z elcōnis de ſe facte
ꝑfirmatiōe a dicto miſtro gñali totius ordiſ petere deberz: ꝑt in n̄ſis l̄ſis
ꝑdictis plenius ꝑtinet. Cūqz in capō gñaliſſimo in dicta domo de ara
celi hmōl nup ꝑ fr̄es reformatos celebrato: ibidē ꝑſidētibus auctate n̄ſa ꝑrectoz
ipſius ordiſ z alijs duobus ex ſcē Romāe ecclie cardinalibus ad id a nob̄
ſpecialr deputatis: die ad hoc ꝑ nos aſſignata fr̄es ipſi vocē in elcōne miſtri
gñaliſ hmōl h̄ntes: dilectū filiū xp̄oꝝ de ſorliuio: q̄ vicarius gñaliſ fr̄m
minoroz de familia tūc fuerat in miſtrū gñalē totius ordiſ ſcē ſrāciſci rite z
recte: fr̄es ꝑo ꝑuētiales cū ꝑuilegijs (vt ꝑfert) viuētes: in domo ſctoz aploꝝ
ēt de v̄be dicti ordiſ: ad id ēt legitime ꝑgregati: dilectū filiū Antoniū mar
cellū vita z moribus idoneū in magiſtrū gñalē fr̄m ꝑuētialiū hmōl ēt eligi
ſſent: nos cū auidiſſemus elcōnes de miſtro z magiſtro ꝑfatis ꝑ eoſdē fratres
ſuxta ordinatiōnes n̄ſas ꝑdictas: ſpū ſcē id opante ſumma cū charitate ac
pace z vniōe factas fuiſſe: dictū Antoniū in magiſtrū fr̄m ꝑuētialiū electum
cōrā nob̄ ꝑſentē in dño b̄diximus: ac b̄ſionē n̄ſaz hmōl ꝑ ꝑfirmatiōe quā
a ꝑfato miſtro gñali petere tenebat: ꝑ hac vice dūtata ſufficere voluimus.
Ac deſiderātes ꝑ eoſdē xp̄oꝝ miſtrū z Antoniū magiſtrū ſic electos z eozū
ſucceſſores fr̄es ſibi cōmiſſos ſub ꝑſpo z ſelici regimine gubernari: ac in pa
ciſco z trāq̄lo ſtatu conſeruari poſſe: cogitauimus tali modo ꝑuidere: q̄ de
cetero odor bone fame eozū dē fr̄m ap̄d oēs xp̄i fideles: ēt reges z ꝑncipes re-

Bula concordie s^m minorū obseruantiū

ligionis xpiana: ppetuis futu: is tēporib⁹ redoleat: z pax z vnio plurimū ab
oib⁹ residerata pseruet: omnisc⁹ dissidiū occasio (q̄ humani generis pcurā,
te inimico exoriū possit extinguat z penit⁹ tollat: aliqua p eodē ministrū z
mag^m: aliōsq³ ipsius ordiis: piēssores firmi z inuiclabili obseruāda: mo-
tu pprior: ex certa nra sciētia: ac matura cū eisdē cardinalib⁹ p̄sidentib⁹ de
liberatione phabirā: duxim⁹ statuēda. ¶ Vidēz q³ p̄fati antonij mag^m ḡna-
lis s^m cōuentualiū successores: ab eisdē fratrib⁹ z uentualiū p tpe electi: cō-
firmationē ab eodē ministro ḡna: z successorib⁹ suis ministris ḡnaib⁹ to-
tius ordinis: quē admodū vicarij ḡnales tūc de familia nūcupati petere tene-
bant: petere teneant. Ac q³ mag^m tūc z p tpe electus ad regimē s^m z uentua-
liū s^m frāscisci: iuxta dictā nram ordinationē: magistri ḡnalis fratru z uen-
tualiū in ppetuū appellari debeat. ¶ Quodq³ in singulis puincijs deputati
ad regimē s^m cōuentualiū: de cetero magistri puinciales fratru z uentualiū
(cū suis sigillis) uocari: z a ministris puincialib⁹ regularis obseruāte in pu-
ciji (iuxta morē dicti ordinis) respectiue p tpe existēt⁹: cōfirmationem ele-
ctionū de eis p tpe facturū: eo modo quo vicarij puinciales olim de familia
nūcupati: a tunc ministris puinciarū s^m z uentualiū petere tenebant: etiā
petere teneant. ¶ Quodq³ tā ḡnales q̄ puinciales ministri p̄fati: tā anteq̄m
post ḡnalis z aliorū magistrorū cōfirmationē h̄mōi: tā de generali z puincia-
libus q̄ alijs fratrib⁹ cōuentualib⁹ h̄mōi: z eorū ac aliorū tertij ordinis s^m
z sororū nūcupatorū: q̄ hactenus sub ministro ḡnali cōuentualiū fuerāt regi-
mine: nullaten⁹ se intromittere: aut eos p se vel suos cōmissarios uisitare leu
corrigere possint: nec aliquā iurisdictionē seu supioritatez in ipsos exercere
uales: p̄ter q̄m cū ipm ministrū generalē p tēpore existētē ad ipsorū fratru
cōuentualiū domos z loca declinare cōtigerit. Quo casu: ipse minister eodē
frēs cōuentuales paterne uisitare: sp̄sq³ frēs cōuentuales eūdē ministrū ḡna-
lē (tanq̄m toti⁹ dicti ordinis supiorē) oī cū charitate z dilectione recipere debe-
ant: dū modo idē ministrū ḡnalis tūc z p tpe existēt⁹ nihil iudicialiter circa
ipsos frēs cōuentuales: z domos eorū z loca: ac etiā monasteria monialium
sub eorū cura de gētū exerceat: nisi eo modo quo minister ḡnalis tūc fratru
cōuentualiū: sup frēs de familia: z eorū domos z loca: z monasteria monia-
liū tpe cōuocationis dicti capli ḡnalissimi exercebat exercere possit. ¶ Et in-
sup ḡnali z puincialib⁹ ministris p tpe existētibus: sub ex cōicationis late sē-
tētie pena p̄cipim⁹ z mādamus: ne directe vel indirecte: etiā fauore dñorum
tpaliū. ciuitatū z vniuersitatū. oppidoz. terraz: z villarū: ac psonaz ecclia-
sticarū: etiā platorū quorūcūq³: seu eorū dē cardinaliū: seu alio q̄sito colore
vel ingenio maliciose: q̄ domos z loca fratru z uentualiū: seu monasteria mo-
nialiū cure magistri ḡnalis cōuentualiū h̄mōi subiecta: z q̄ hacten⁹ sub dicto
ministro ḡnali fratru cōuentualiū fuerāt: eis quoquo modo auferant: pecu-
rare p̄sumāt. Et nihilomin⁹ qdqd in cōtrariū atēptatū fuerit: sit eo ipso irri-
tū z inane. ¶ Domus aut z loca: ac monasteria monialiū magistro ḡnali fra-
tru z uentualiū: ea subiecta intelligi volum⁹: q̄ aplica vel alia auctoritate mi-
nistro ḡnali ante celebrationē dicti capli ḡnalissimi prime in dicta domo de
Ara celli celebratis: subiecta erāt: z in quorū possessione ipse tunc minister ḡna

De cōfirma-
tione magi-
stri ḡnalis a
ministro ge-
nerali.

De cōfirma-
tione magi-
stroz puin-
cialiū a mini-
stris prouin-
cialibus.

De modo su-
biectiōis fra-
ter cōuentua-
liū ministris
obseruantie.

Ne ministri
obseruantie p
curent refor-
mationes, do-
moz conuē-
tualiū.

llis cōuentualiū exiſtebat. preſertim dom^o ſeu cōuētus Biſſij: z ſancti ſalua
 toris d̄ vbe: alieq; q̄s plures domus: ac multa monaſteria monialiū: q̄ eidē
 miniſtro gñali tūc immediate ſubiecta erāt. Que omnia z nūc magiſtro gñali
 cōuentualiū immediate ſubiecta ppetuo ſint z eſſe cēſent: exceptis domi-
 bus z locis: ac monaſterijs monialiū dictoz fratru reformatoruz p priores
 ſſas nſas h̄mōi nup vnitis: q̄ gñali z puincialib^o miniſtris in ſuis p̄uinci
 ſis reſpectiue in omnibus ſubiecta remanere volumus. ¶ Statuimus etiā q̄
 ſi frēs puētuales qñq; ſe reformare voluerint: reformatio ipa iuxta p̄uilegia
 ap̄lica eis ꝓceſſa: p ſuos gñalē z puinciales magiſtros dūtayat fieri debeat.
 Niſi vbi frēs alicuius domus ſeu cōuētus ad verā z regularē obſeruatā:
 z omnimodā gñalis z puincialiū miniſtroz obedientiaz venire: z gñali ac
 alijs miniſtris p̄fatis ſe ſubijcere vellent. Quo caſu: ſi frēs illaz domoz in q̄
 bus a decez vsq; ad viginti tres in alijs vero domibus in q̄bus numerus a
 viginti vsq; ad quencūq; numerz frūz eozūdeꝝ puentaliū fuerit: due tātū
 p̄tes: ſubiectiōni z ſubmiſſiōni h̄mōi ꝓſenſerint: tūc gñalis z alijs puinciales
 miniſtri p tpe exiſtes: domos fr̄m ſubiectiōni z ſubmiſſiōni h̄mōi: modo ꝓ
 miſſo ꝓſententiū: q̄cūq; ꝓtradictiōne nō obſtāte: domos fr̄m puentaliuz: z
 illarū frēs h̄mōi: libere z licite recipe poſſin t. Domus vero fratru cōuentua
 liū in q̄bus minor numer^o q̄ denarius fuerit: et d̄ omniū fratru puentaliū
 earūdeꝝ domoz cōſenſu: nullaten^o recipe valeāt. Sz ille gñalis z alioꝝ puin
 cialiū magiſtroꝝ reformatiōi libere dimittant. ¶ Singulis ꝓo fr̄ib^o cōuē
 tualibus ad gñalē z puinciales miniſtros trāſiri volētibus: ab eoz ſuptoꝝ
 bus ꝓſpetita lz nō obtenta licētia: ſi baz trāſeūdi licētia z facultate ꝓcedimus
 ¶ Preterea volumus: q̄ illi ex fr̄ibus cōuentualibus q̄ d̄ cetero vitā refor
 mata ſub gñalis ſeu puincialiū mgroꝝ cura ducere voluerint: ſub eoz regi
 mine pmanere poſſint: dū mō aliquo ſigno notabili diſtinctiō diſtinguāt
 z diſcernant ab illis q̄ vitā regularē ſub gñali ſeu puincialibus miniſtris du
 cūt: ꝓt gñalis miniſter z magi ſint ſe ꝓuenerint. ¶ Bonis ꝓfactaz domoz
 reformādarū immobilibus: z om̄ibus quoz frēs reformati nō ſūt: nec capa
 ces eē volūt: gñali z alijs puincialib^o magiſtis ad eoz liberā diſpoſitiōē libere
 remanētibus. ¶ Et ne inter reformatos z cōuentuales frēs ꝓfatos ſup ꝓce
 dentia diſſenſio z contentio oriri poſſit: volumus z etiāz ſtatuimus q̄ inter
 eos talis ordo ſeruetur: videlicet q̄ in ꝓceſſiōnibus: z funeralibus: ac ex
 quijs: necnon in om̄ibus alijs actibus publicis: frēs puentalibus fratribus
 regularis obſeruatie locū digniore retinere teneant. ¶ Si tñ aliq̄ graduati: ſeu
 antiq̄ ꝓres: aut guardiani domoz cōuentualiū remanere velint cuz quibus
 dam fratribus antiquioribus ſub generali z puincialibus miniſtris viuē
 tibus: tñ z in hoc caſu vt euitet diſſenſio huiusmodi: z ꝓfecta vniō cōſerue
 tur: ſimul incederes: ꝓſeq; cōuentuales ſemp eozum crucē z vexillum ꝓ eos
 deſſerri cōſuetum: deſſerre libere z licite valeāt. ¶ Poſtremo omnia z ſingu
 la ꝓuilegia z indulta dicto ordini tā par nos q̄ alios quoscūq; romanos
 ꝓꝓitices: hactenus cōceſſa: eiſdē fratribus regularis obſeruatie: ac cōuentua
 libus: in q̄tuz ꝓmiſſis nō ſunt ꝓtraria: auctoritate z tenore ꝓſentiuꝝ inuicē
 ppetuo cōmūcam^o z ſuſſragarij volumus: eaq; om̄ia ill^o d̄ nouo ꝓcedimus.

Qualr pos
 sint reforma
 ri dom^o fra
 trū cōuētua
 lium.

Qualr pos
 sint frēs con
 uētuales re
 formari.

Qd̄ in acti
 bus publicis
 ꝓcedant ob
 ſeruaties con
 uentuales.

Edicatio ꝓ
 uilegioꝝ re
 cipioꝝ.

Bulla cōcor. fra. mino. obseruan. cōuentua.

¶ Quo circa camere aplice gñali auditori: necnō vniuersis p̄sarchis. archi-
epis. ep̄is: z ceccliaz platis: ac qbuscūq; in dignitate eccliaistica cōstitutis p̄so-
nis p̄ aplice scripta mādamus: quatenus ipsi z eoz singl̄s p̄sentes n̄as l̄ras
z in eis contēta q̄cūq; vbi z qñ opus fuerit: ac quoties p̄ parte ministrozū z
magfoz aut alicuius ipoz sup hoc req̄siti fuerint: solēniter publicātes: eisq;
in p̄missis efficacis defensionis p̄sidio assisētēs: faciāt eos p̄sentes l̄ras ac
oibus z singlis in eis contētis pacifice frui z gaudere: nō p̄mittētēs eos de-
sup inter se: ac ēt p̄ quoscūq; alios: quauis auctate p̄tate fungētēs quolibet
in debite molehari aut pturbari. Contradictores p̄ cēsuras eccliaisticas: z alia
iuris remedia: appellatione postposita cōpescēdo: inuocato ēt ad hoc si op̄
fuerit auxilio brachij scl̄aris. Non obstatibus qbuscūq; l̄ris aplice z indul-
tis: ēt sacri concilij Constātiēsis dicte religionis scribus. familij: z gregatiōi-
bus. denoiationibus: aut alicui eoz: siue illaz auctorib⁹ z institutorib⁹ sub
qbusuis p̄boz for̄ms. solēnitatibus: z clausulis fortioribus z in solitis cō-
cessis: seu forsam in futuz concedēdis. Quibus ēt si ad illoz derogatiōem
de illis eozūq; totis tenoribus: specialis. specifica. exp̄ssa. Indiuidualis ac de p̄-
bo ad p̄bū: non aut p̄ clausulas gñales id importātes mētio: seu quis alia ex-
p̄ssio hñda: aut aliqua alia exp̄sita forma suāda eēt: illoz oim tenores p̄senti-
bus p̄ sufficiētē exp̄ssis z insertis hñtes: illis alias in suo robore p̄māsuris:
hac vice dūtaxat specialit̄ z exp̄sse derogamus contrarijs qbuscūq; 3. Aut si
ministris: z magistris: ac fratribus p̄satis: vel qbusuis alijs cōiter vel diuisim ab
aplica sit sede indultū q̄ interdici: suspendi: vel excoicari non possint p̄ l̄ras
aplicas non faciētēs plenā. exp̄ssam: ac de p̄bo ad p̄bum de indulto h̄mōi
mētionē. ¶ Letez q; difficile foret p̄sentes l̄ras ad q̄libz loca vbi opus fue-
rit deferre: volumus z auctate aplice decernimus: q̄ trāsumptis presentiu3
manu notarij publici signatis: z alicuius plati eccliaistici sigillo munitis: ea
p̄sus fides in iudicio z extra adhibeaf: q̄ adhibere si p̄sentes originales
l̄re eēt exhibite vel offensa. ¶ Nulli ergo oīno hoim liceat: hāc paginā n̄foz
p̄cepti. statuti. cōicationis. concessionis. mādati. derogationis. volūtatis:
z decreti infringere: vel ei ausu temerario contraire. Si qs aut hoc attēpta-
re presumpserit: indignationē oipotentis dei: z b̄toz Petri z Pauli ap̄tozū
eius se nouerit incursum. Datis Rome ap̄d sc̄m Petrū: anno incarnationis
dñice Mille simo quingentesimo decimo septimo: p̄ die Idus Junij: pontifi-
catus nostr̄i anno q̄nto.

**Explicit Bulla concordie in-
ter fratres minores obseruātes
et conuentuales.**

Diffinitiones tabularum capitulorum generalium. **fo. rxy.**

C Sequuntur diffinitiones seu statuta tabularum capitulorum generalium fratrum minorum.

C Prefatiuncula.

C Sciendum: quod in capitulo generali fratrum minorum anno domini. 1532. in festo Penthecostes Tholose celebrato: in tabula diffinitio nis factum est sequens statutum.

C Statuta Barcinonensis: iuxta ordinationem capli generalis Parmensis: mutatis mutandis obseruentur: oib⁹ alijs statutis reuocatis et annullatis: demptis tabulis diffinitionum: in quantum prefatis statutis non contrariantur.

C Igitur quod vir aliquis scire possit: statuta in tabulis diffinitionum capitulorum generalium dicta nisi in unum redigerentur: iuxta prefata statuta generalia ponerentur: visus est ope prefati in fine statutorum huius diffinitiones seu statuta capitulorum generalium apponere: assignatis capitulis et paragraphis prefatorum statutorum generalium: quibus pertinere videntur: put series inferius annotata ostendit.

C Quo ad primum capitulum de nouitiorum receptione.

C Pro fine. §. Inhibemus. 7c.

C Ex tabula. L. S. Barcinonensis. 1451. celebrati.

Rdinatur: quod recipiendi ad ordi-

nesim euangelium: et rlas: et sim beatissimi patris nostri vsus et practica: ante induitiones se ex ppare debeant de oib⁹ bonis suis: si tñ id facere possint bono modo. Adoueant tñ: quod p hac ex pationem non erit ordo eis obligatus: nec ipsi se p iuramentum ppositum ante expf sam pffessione obligare intendat. Immo de hoc p p pculum pffessionis tacite: cauti⁹ informetur: vt. s. tñ pbare: et nullaten⁹ se ordini i gñe vel i specie obligare pponat. Et si ante induitionem ex causis necessarijs vel ronalib⁹ hoc face re non possent: salte ante sua pffessionem sint ex ppati oino. **C** Nec informetur p frs hmoi induendi vel ia nouicij de breuiarijs et alijs p se vel et p uentum d adis: vel emedis: sic dicatur eis ab his q auctoritate hnt eos recipiendi: quod vadant et vedant oia sua: et ea studeant paupib⁹ erogare sim regulam: ita quod de bonis suis: vel de pffilio eis d dno: frs nullaten⁹ se irromittat. Et nisi sua ppa volutate: et sp dteno frim in formatione: panu p sua pma induitioe portauerint: pcedatur eis panu p bationis a fratribus.

De ex p patione certo modo facienda.

C Pro fine. §. Insuper ordiam⁹. **C** Ex tabula. c. g. p. lecuele 1470.

C U⁹ sim declaratione dñi Clementis pape. §. oia spectantia ad formam habitum nouitiorum quibus pffessorum equoleant pcepto: statuit vt i oib⁹ pucis habitum nouitiorum pateter sit distinctus ab habitu pffessorum: ita quod diffutura capucij non sufficiat: vel portet caparonem iuxta rlas: vel aliam penam panu ante peccatum: nisi quo ad aliquas personas notabiles recipiend⁹ aliud s: dñ aliqui videant.

De habitu nouitiorum.

Diffinitiones tabularum capitularum generalium

¶ Profine. §. Nec loquantur. &c.

¶ Ex tabula. L. g. Castri randulfi. 1478.

Quot nō in
differēter re-
cipiant noui
cij.

Statur: q̄ p̄uincialis nō indifferēter oībus guardianis commit-
tant auctoritatē recipiendi ad ordinē: sed talibus q̄ idoneos & vtilēs
s̄m r̄lam & ap̄licas declarationes: & ordinis instituta recipiāt.

¶ Et nō p̄mittant nouicij aliqd vsui suo reſuare. Quot si fecerit: suis imme-
diate p̄latis realiter resignare teneant studeant.

¶ Ex tabula. L. g. Salmātini. 1461. celebrati.

¶ Quo ad recipiēdos ad ordinē: & ad sacros ordines p̄mouendos: seruent
stricte statuta n̄ra. Et caueāt diligēter p̄uinciales & custodes ne indilicte seu
indiscrete auctoritatem suam quo ad hec guardianis committant. Super
quo eorum conscientias oneramus.

¶ Ex tabula. L. g. Auualis. 1505. celebrati.

Qd̄ nōdū i-
stitut^o cōfes-
sor sc̄larium
pōt absolue
re nouicios.

¶ Cum aliqs vult indui nobiscū: seu religionē ingredi: & cupit cōfiteri alicui idoneo p̄ p̄solatione sue cōsciētie: q̄ tñ nōdū institutus ē p̄fessor secula-
riū: siue sit magister iuuenū vel alius: ab eodē pōt in p̄fessioe audiri: absoluti
& disp̄sari: q̄ ex quo mutuus iteruenit p̄sensus. s. recipientium & recepti: v̄t
quasi vnus ex n̄ris gaudere indultis.

¶ Item ex tabula p̄fati. L. g. Auualis. 1505. celebrati.

De p̄putatio-
ne p̄p̄s p̄ba-
tionis.

¶ Summus pontifex Julius. 2. per bullā sub plumbo declarauit: q̄ si quis
apud nos induat: & habitu relicto ad seculū redeat: & postmodū itez reuer-
tat: tempus p̄cedentis receptionis cum tpe posterioris p̄ anno p̄bationis (si
videat p̄latis) valeat computari.

¶ Ex tabula. L. g. Florenciaci. 1493. celebrati.

De reforma-
tione fr̄m p̄uē-
tualium.

¶ Statuit: q̄ fr̄s n̄ri de claustra venientes ad obseruantia cum superiorū
suor licētia reformande vite gr̄a: infra annū p̄bationis possint expelli: si nō
fuerint bone conuersationis: vel ipsi ad claustrā regredi si de obseruātia nō
contentent: sicut faciūt alij nouicij seculares: nisi de nouo se obligauerit p̄
mittendo obedientiam in ingressū.

¶ Ex tabula. L. g. Auualis. 1505. celebrati.

De claustra-
lib^o occultā,
tib^o infirmita-
tes contagio-
sas q̄ reformant.

¶ Declarat: q̄ cū receptus fuerit aliqs claustralis vel collectaneus aliqua cō-
tagiosa infirmitate p̄cussus: quā ipse reuelare renuit in ei^o receptioe: s̄ ab eo p̄
grat de sua sanitate: cognita ei^o infirmitate: bñ pōt expelli ne alios inficiat:
cū n̄ra obseruātia nō intēdat talē recipere: fraus & dolus nulli patrocinari de-
bet. Cōsultius tñ eēt: q̄ dñ tales recipere: fieret eis p̄fessio: q̄ si talib^o infir-
mitatib^o teneat: recipietes nullo pacto eū recipere intēdūt. ¶ Si autē aliqs talium
claustraliū ap̄d nos recipiat: & postea aspiciēs retro aut fugeret: nō est regrē-
dus: sed relinquat eius aīa in manib^o suis.

¶ Ex tabula. L. g. Burdegalensis. 1520. celebrati.

De receptio-
ne & incorpa-
tione p̄uētua-
lium.

¶ Nullus p̄uentualis recipiat ad obseruātiā: nisi ad m̄nus p̄uersatio eius
& vita p̄ annū videat. Et tūc si cap̄lo placuerit: possit incorporari. Quot si mi-
nus remittat ad p̄pa. Et in corporā: careat voce actiua p̄ vnū annum post
dictā incorporatiōe: & passiuā p̄ duos ānos ad m̄n^o. Nisi eēt aliqs p̄uentua-

lis culus receptio esset in edificatione: et singulare exemplū. Et hoc ad iudicium ministrorum: custodum: et diffinitorum.

¶ Ex tabula. L. g. Rothomagensis. 1516. celebrati.

¶ Frēs grauati seu p̄cussi secretis: aut publicis infirmitatib⁹: et ante p̄fessionē (vt moysi est) sup hoc interrogati vitare negates: p̄ statutoꝝ n̄oꝝ et sc̄tissimū pape sup hoc facta declaratione: possunt expelli.

De occultatib⁹ infirmitatib⁹ dolose.

¶ Quo ad secundum capitulū de diuino officio et ofone.

¶ Pro fine. §. de legendo autem. et c.

¶ Ex tabula. L. g. Basiliensis. 1454.

¶ Um p̄ncipalis et quasi totalis causa multarū exorbitationū et relaxationū sit defect⁹ sc̄tē ofonis p̄uate: et refectionis interne: hoxamur et obsecram⁹ i d̄no: vt frēs oēs i singlis puicijis p̄ eoz supiores ab exterioribus euagatiōtib⁹: et inutilib⁹ occupationib⁹ cū summo studio retrahantur: et ad interiora c̄tum erit possibile: vt de deo: et de sp̄ualib⁹: ac de sui stat⁹ sublimissima p̄fectione: cū oī bonitate sentiāt: h̄bis et exēplis diligētissime redueant: vt diuino officio deuore: et cū multa diligētia p̄soluto: t̄ps et aliq̄d captent: i quo sp̄m d̄ni: et mentē b̄tissimi p̄ris n̄ri fr̄acisci imbibere valeant: x̄p̄i vnctione: et gr̄a se eis dulcius infundente.

Qd frēs retrahant ab interiorib⁹ ad interiora.

¶ Quo ad tertiū capitulū: de obseruātia paupertatis.

¶ Pro principio capituli.

¶ Ex tabula. L. g. Burdegalensis. 1510.

¶ uardiani teneant vestire frēs suos de fili p̄ano de quo ip̄si induit: et q̄ de his fiat p̄uisio fr̄ib⁹ sicut sue p̄sone: si cōmode fieri possit: iudicio fr̄n̄ loci. Et sup oia inuigilet cure infirmoz. Et cū humanitate (vt decet) tractet frēs suos: speciatim forenses. Quos si p̄tra fecerint teneant ministri eos a suis officijs deponere.

Qd guardiani induant frēs suos sicut se ipsos.

¶ Pro. §. preterea cum regula dicat. Et nullus frater quacunq; ex causa.

¶ Ex tabula. L. g. Basilee. 1454. celebrati.

¶ Mnes frēs nostri: et p̄sertim supiores diligētē attendāt differēciam sc̄dm iura: et quattuor magistros iter denarios et pecuniā. Que duo in nostra regula exp̄sse p̄hibent: vt. s. nihil recipiant cōtra declarationē d̄ni Nicolai pape. 3. causa distrahendi v̄l vendendi. Et a cōmutatiōibus et alijs distractionib⁹ p̄ciosis et illicitis caueant diligētē. T̄circo nihil recipiāt nisi cui⁹ vsus est eis necessari⁹: cū sicut nulla curiositas in edificijs et alijs: ita nec vlla supfluitas in quocūq; zettā paruis possit h̄m declarationē d̄ni Lemētis pape. 5. n̄o statui p̄uenire. Quo circa nō debet frēs p̄curare ea q̄ ap̄d eos interdū magis abūdant: vt p̄cis: et filia ad dandū alijs p̄uenti-

Qd nihil p̄curet vel recipiat vt alie netur.

Diffinitiones tabularum capitulorum generalium

bus et locis: aut etiam personis extra ordinem: a quibus alia: ut oleum et hmodi in reo pensam: et quod in solutionem recipiant villo modo.

¶ Ex tabula. L. g. Palencuele. 1469. celebrati.

¶ Fratres non permittant seculi ire aliquem scolarium elemosynas pecuniarias procurari: nec villo modo fratres ei assistant.

¶ Ex tabula. L. g. sancte Magdalene. 1490. celebrati.

De deposito pecunie: ac de burfario. ¶ Caveant omnes et singuli fratres: ne elemosynas pecuniarias sine sua necessitate deponi curent: sub prelo salutis proprie. Et ne quis si cum burfario seu depositario ducat: sub pena privationis officiorum ordinis: et actu non legitimum.

¶ Ex tabula. L. g. Carpenfis. 1521. celebrati.

De modo deponendi pecuniam. ¶ Nullus frater deponat seu deponi faciat: aut detineri aliquam elemosynam vel pecuniam in manu procuratoris sine licentia sui guardiani: et per necessitate imminenti. Contra facientes: puniantur tanquam proprietarii.

¶ Ex eadem tabula. L. g. Carpenfis. 1521. celebrati.

Quam sit deponenda pecunia. ¶ Ad huandam puritatem regule: et ad evitanda scandala: et admiraciones que possunt dari scolaribus ordinat: quod nullus professor vel alius frater deponi faciat vel permittat aliquam elemosynam pecuniariam in confessionibus: vel cellis: aut alijs locis. Sed hmodi contribuentes: vel elemosynam facere volentes mittantur ad procuratores. Contrarium autem facientes: sint privati voce activa et passiva per tres annos.

¶ Ex tabula L. g. Declinensis. 1499. celebrati.

De petitione elemosyne. ¶ Declarat: quod elemosyna circa spiritualem fratrem deposita: primo debet expendi antequam alia petat vel recipiat. Et quod nullo modo licet fratribus exigere elemosynas annales et perpetuas.

¶ Ex tabula predicti. L. g. Declinensis. 1499. celebrati.

De commutatione rerum. ¶ Declarat: quod prelati nostri per amicos spirituales possunt commutare rem per re: ut puta dare duo corva bouina pilosave caprina per vno raso et parato per calciamentis. Et sic de similibus.

¶ Ex prefata tabula. L. g. Declinensis. 1599. celebrati.

Quam vendi seu alienari debet res ordinis. ¶ Item res vendende: commutanda: aut extra ordinem alienanda: de consensu iudiciali tradantur amicis spiritualibus: quod auctoritate apostolica. s. Martini. 4. et 5. in bonam conscientiam commutent: vendant seu alienent: ita quod per fratres talium precium pecunie nullatenus estimetur.

¶ Ex tabula eiusdem. L. g. Declinensis. 1499. celebrati.

De hospitio fratri. ¶ Declarat: quod licitum est fratribus hospitari in domo relicta ab aliquo defuncto alicui viventi: hac conditione ut ibidem hospitentur fratres: et sibi provideatur de utensilibus.

¶ Ex tabula. L. g. Lavantis. 1505. celebrati.

De ratione rerum spiritualium vendentium scolarum fratribus. ¶ Deponant guardiani: et pena proprietarii puniatur: quod ratione debiti cuiuscumque: seu aliorum bonorum spiritualium fecerint excoicari: seu detineri: vel verari quoscumque seculares. Subditi vero quod talia procuraverint: pena proprietarii puniuntur: et de conventu confusibiliter expellantur.

¶ Ex tabula. L. g. Barchinonensis. 1508. celebrati.

Quod quando pecunie nullatenus fiat. ¶ Si aliquis guardianus precepit: aut permiserit fieri publice questum pecunie cum

disco: aut alio vasculo: quoadmodum p aliquos fr̄es conuētū pcuratores in quibusdā locis factū est: p̄fatus guardianus sit ipso facto ab officio guardia natus suspensus p tres mēses. Et tūc vicarius domus p̄fideat. Non tamē p hoc excludit̄ viatorib⁹ via possibilis ⁊ licita pro victu quotidiano.

¶ Ex tabula. L. g. rapistaniij. 1511. celebrati.

¶ Declarat: q̄ p̄s puinciales: custodes: ⁊ guardiani possint dare intra ⁊ extra ordinē aliquas res viles: seu parū valētes: intuitu pietatis ⁊ charitatis. Nō aut̄ subditi nisi de licētia suoz p̄latorū: ⁊ videlicet puinciales: custodis: ⁊ guardiani expressa vel pbabiliter ⁊ iuste p̄sumpta.

¶ Ex tabula p̄fati. L. g. rapistaniij. 1511. celebrati.

¶ Declaratur: q̄ vestes nouicioz de quibus ip̄i ante p̄fessionē nō disposuerūt debent restitui suis heredib⁹. Et q̄ fr̄es aliter de illis se introumittere nō p̄st.

¶ Ex tabula. L. g. rothomagēsis. 1516. celebrati.

¶ Inhibet captiū generale: nō fr̄es a magis puincialibus: aut quolibet aliter p̄latis: seu p̄fideatibus vllō modo mittant ad pcurādū elemosynas ad alias puincias a suis: nisi amici singlares: aut dñi tēporales suoz terminoz in alias puincias pro tēpore se trāsferāt. Ad quos: ⁊ nō ad alios mittere: et elemosynas petere possint. Et si quis secus at̄tēptare p̄sumperit: omnīuz elemosynarū pcuratarum p̄iuetur.

¶ Ex tabula. L. g. burdegalenfis. 1520. celebrati.

¶ Mandat omnib⁹ fratrib⁹ p sc̄tāz obediētā: ⁊ sub pena carceris: ne hēant recursū ad pecuniā: nec eandē apud quācūq; psonā retineāt absq; licētia p̄fati sui p̄lati. Quā nulli p̄cedat nisi in casu manifeste necessitatis p̄sentis vel imminētis: ⁊ in re particulari. Nec possint p̄fati fr̄es nisi a suis ministris puincialibus absolui: aut restitui: aut ab illis qb⁹ duxerint cōmūtēdū.

¶ Ex p̄fata tabula. L. g. burdegalenfis. 1520. celebrati.

¶ Declarat: q̄ fr̄es emi faciētes curiosa: seu supflua ad dandū quibusuis psonis: nō excusantur a trāsgressione voti paupertatis.

¶ Ex tabula p̄fati. L. g. burdegalenfis. 1520. celebrati.

¶ Declarat etiā: q̄ in solutionibus faciēdis ex vino aut blado: alijsq; rebus questuatis p frat̄ū necessitatibus: omnia p pcuratores sedis aplice: ⁊ non p fr̄es exeq; debeat. Et guardiani abūdantes aliq; rebus: debeāt cōmunicare alijs cōuentibus penuriā patiētibus. Et ad hoc cōpellant̄ p ministros sui si de opposita volūtate dantiū cōstaret. Et guardiani abscondētes res tales: aut ad cōmunicandū in volūtarios se reddētes: ab officijs absoluant̄.

¶ Ex tabula. L. g. burgenfis. 1523. celebrati.

¶ Omnes vinee ex quibus alicubi colligunt fratres vinum pro sua p̄uisio ne ad viuendum: tolantur ⁊ destruantur: vel erradicentur.

¶ Ex tabula. L. g. burgenfis. 1523. celebrati.

¶ Declarat: q̄ ad p̄petua legata petēda nō possunt fratres recurrere: nisi per modum elemosyne: absq; alicuius debiti alligatione: immo cū declaratio ne scripta ⁊ sigillata heredibus vel cōmissarijs faciēda: q̄ videlicet fratribus non liceat talia petere nisi humiliter per modum elemosyne.

¶ Ex tabula. L. affisij. 1526. celebrati.

De largitiōe rerū vilium

De vestibus nouicioz.

Ne petā elemosyne extra p̄p̄tas puincias nisi in certo casu

Quādo ⁊ q̄ liter sit recurrendū ad pecuniam.

De curiosis ⁊ superfluis nō emendis

Quōd solutiones ex q̄stutis reb⁹ fiant p̄ iudicium.

Quōd ex p̄uentibus habundantibus: p̄fideat alijs indigentibus.

Quōd fr̄es nō hēant vineā legata nō petant nisi vt hic ponitur.

Diffinitiones tabularum capitulorum generalium

Quod nullatenus permittatur in ecclesijs nostris truci sub quouis parato colore: nec per edificandis: nec per claustris: nec per indulgentijs lucrandis: seu per fratribus fuisse sacriihs ponuntur occasione satisfactiois missarum omnino interdicimur: prout interdictas fore agi decernimus.

¶ Non permittantur in ecclesijs nostris truci sub quouis parato colore: nec per edificandis: nec per claustris: nec per indulgentijs lucrandis: seu per fratribus fuisse sacriihs ponuntur occasione satisfactiois missarum omnino interdicimur: prout interdictas fore agi decernimus.

¶ Ex tabula prefati. L. g. assisij. 1526. celebrati.

Ne videntur aliquatenus nascitur in bonis frum.

¶ Ordinatur: quod nullus guardianus vel vicarius: aut alius quicumque presidens vendere presumat se: vel per fundicum aut procuratores domus: signa seu fenuz: vel alia que nascuntur in hortis: et huiusmodi. Nec pastua: aut hortos ipsos quouis modo locare.

¶ Ex prefata tabula. L. g. assisij. 1526. celebrati.

Quod legata perpetua ut cumque facta non recipiant nisi facta prestatione iuridica.

¶ Decernitur ac precipitur: quod freres nullo modo recipiant aliqua legata perpetuo relicta aliquibus personis: vel hospitalibus: vel alijs domibus: ut dent fratribus certam elemosinam simpliciter ut ipsi dicant certa officia vel missas. Immo quod guardianus vel presidens facias prestationem iuridicam et authenticam et quod implere testatoris voluntatem tenetur: quod nollunt illas elemosinas ex vi legati: nec volunt obligari nec teneri ad illa officia vel missas: et quod si voluerint legatarij transferant ad alium locum. Si tamen facta ista prestatione: legatarius prefatus voluerit ex sua mera voluntate dare elemosinas illas: et committere fratribus dicta officia et missas: possint fratres bona conscientia recipere.

¶ Pro. 6. distribuatur autem libri.

De distributione superfluum locis indigentibus facienda.

¶ Ex tabula. L. g. basilienensis. 1454. celebrati.

¶ Declaratur: quod puinciales possint libros: calices: seu alia quecumque superflua in suis conventibus seu locis inuicem alijs conventibus et locis suarum puinciarum indigentibus: ad discretorum consilio: sub scheda distribuere seu commutare. Ita quod libelicet quod sine puinciali congregatione non possint ipsi conuentus seu loca quibus talia concessa fuerint: ad ea restituenda compelli.

¶ Ex tabula. L. g. montis lucij. 1467. celebrati.

Ne recipiat aliquid remanente proprietate apud datem.

¶ Inhibetur ne aliquis procuret alicuius libri usum: aut alterius rei remanente apud parentes vel amicos proprietates: sub pena priuationis illius cum punitione condigna.

¶ Pro. 6. ordinat capitulum generale.

¶ Ex tabula. L. g. barchinonensis. 1508. celebrati.

Quod canonica portio liberetur soluat.

¶ Decernitur: quod canonica portio libere curatis soluat: preferri si ab ipsis exigatur: ne hac occasione lites coram quibuscumque iudicibus moueantur. Non obstantibus privilegijs Sixti. 4. et alexandri. 6. Et firmiter pacta seruentur.

¶ Ex tabula. L. g. lugdunensis. 1518. celebrati.

Quod occasio sic canonice portio non moueantur.

¶ Ordinatur: quod in quarta seu canonica portione curatis seu alijs prelatibus exhibenda: fratres sint seduli ob seruare bullam moderatam privilegiorum mendicantium editam super hoc in concilio generali nouissime rome celebrato: videtur: quod stetur consuetudini. Cauenturque diligenter fratres ne ob id lite moueant in quacumque curia cum prelatibus.

**Quo ad capitulū quartū : de modo
interius conuersandi. &c.**

**Pro. 5. Item statuimus & ordinam⁹
scz de studio litterarum.**

¶ Ex tabula. E. g. Carpenſis. 1521. celebrati.

Nullus promoueat ad studium logice vel philosophie nisi steterit per
trienium in religione. Et in illo trienio studeant & addiscant regula
& declarationes eius: prefertim Nicolai. 3. & Clemētis. 5. vt intelligāt
quod importet p̄fessio sua. Et q̄ noluerint h̄mōi studere: intelligere: vel ad
discere: nō pmoueat̄ ad p̄fata studia. Prelati aut̄ p̄trafacientes: incurrant
penā arbitrariā iudicio ministri generalis.

Qd̄ ante triē-
niū nō p̄mo-
ueat̄ fr̄es
ad studium.

Pro. 6. Item fratres sacros ordines.

¶ Ex tabula. E. g. Florenciaci. 1525.

Quam ad ordinē sacerdotij nō debeat q̄s ascendere facilliter: nisi cui suf-
fragetur etas & morum grauitas: deinceps cum aliquo non dispenſe-
tur vt sacerdos efficiatur q̄ vigesimum quintum etatis sue annū non
dum attigerit. Aut si casus necessitatis emerſerit p̄pter sacerdotum pau-
tatem: saltem qui dispensabit: consilium quattuor guardianorum simul ag-
gregatorum requirat. Qui super dispensandi necessitatem debeant arbitra-
ri. Quorum conscientie sine onerate vt quid erit necessarium: penſatis v̄ndi-
q̄s pensandis ipsi consulant.

Qd̄ ante. 25.
ānum nō p̄-
moueat̄ q̄s
ad sacerdo-
tium: nisi ex cā
iudicata per
4. guardia-
nos.

¶ Ex tabula. E. g. Carpenſis. 1521. celebrati.

Nullus promoueat ad sacerdotiū ante vigesimū quintū annū etatis sue: vt
disponit sacri canones. Et non vtantur p̄uilegio nisi in magna necessitate:
& habeat quintū annū completū in religione.

Qd̄ nō v̄tāf
p̄uilegio ad
dispensationē
sacerdotij.

¶ Ex tabula. E. g. Carpenſis. 1521. celebrati.

Fratres clerici non promoueantur ad sacros ordines nisi prius steterint
per duos annos in religione: & sint competenter litterati. Nisi esset aliquis
p̄ouecte etatis: doctus & deuotus: iuxta iudiciū ministri prouincialis.

Qd̄ ante bie-
niū ordines
ascendat q̄s
ad sacros or-
dines.

¶ Ex tabula. E. g. Lualis. 1505. celebrati.

Ordinatur: q̄ nullus infectus seu percussus morbo. caduco permittatur
celebrare: aut predicare: aut confessiones secularium audire: sed scit in humi-
litate sua infirmitatem patienter sustinendo. Et hoc propter maxima pericu-
la que inde possunt euenire.

Qd̄ infecti
morbo ca-
duco nō cele-
brēt &c.

¶ Ex tabula. E. g. Montis lucij. 1481.
celebrati.

Ut fratres laici in sua vocatione absq̄ ambitionis inq̄titudine altissimo
in humilitatis sp̄i studeant reddere famulatū: hortatur generalis congrega-
tio oēs & singulos p̄fcs puinciales: custodes & guardianos vt oēm occasio-
nē ambiendi clericatū: seu ad sacros ordines ascendende: cū om̄i sollicitudi-
ne ab eis p̄scindere conentur. ¶ Si q̄o instigāte satana (q̄d absit) aliqui ad

Qd̄ rep̄māf
fr̄es laici ne
ambiat̄ ordi-
nes sacros.

Diffinitiones tabularum capitulorum generalium

elicatū seu ad sacros ordines extra gñale statutū p̄moti fuerint: seu imposteꝝ p̄motionē p̄curare directe vel indirecte p̄sumpserint: ad viteriores gradus vel ordines nulla rōne p̄mouant. Et si in officijs p̄lationis p̄sidente: v̄l cōfessionis extiterint: sint ipso facto p̄uati. Nisi quo ad aliquos iam p̄motos: maior pars omnium vocalium p̄gregationis p̄uincialis p̄ causa rōnabili visum fuerit a iure sc̄dm̄ deum p̄uouendum.

¶ Ex tabula. L. g. Rapistani. 1511. celebrati.

Quod nullo pacto ascendant laici ad clericatum.

¶ Statuit: q̄ q̄tū ad promotiones laicorum ad clericatum: strictissime fuit statutum gñale: v̄cz q̄ nullo pacto ascendant ad clericatum: absq̄ p̄sensu capli gñalis. Ad si q̄s extra fecerit: aut aliunde auctore ap̄lica: seu ministrorum suā p̄motionē procurauerit: q̄si ad nos redierit: recipiat cū onere et sine honore: sic q̄ teneat ad horas canonicas: si sciuerit eas dicere. Nullo t̄m̄ modo p̄mittatur celebrare: aut alios ordines exercere: s̄z p̄ suos superiores cogat sicut ceteri laici ad seruitiū fr̄is: et ad op̄ manuale: sub penis p̄tētis in statutis gñalibus. Et nulli laico p̄cedant libi in Latino: demptis illis q̄ sciuerint horas b̄re v̄gum: offiū mortuorum: et septem p̄s. q̄bus h̄m̄oi horas: seu septem p̄s. si videat poterunt p̄cedi. Et nullus eorum studeat: nullusq̄ eos docere audeat l̄sas. Contra facientes: tam studeantes q̄ docentes: grauiter puniant ad arbitriū prelatorum: seu guardianorum.

¶ Ex tabula. L. g. Lugdunensis. 1518. celebrati.

Quod fr̄es laici p̄moti: reducantur ad meritū suū laicalem.

¶ Quandoquocumq̄ aliquis frater laicus ad clericatum ascenderit: et si vsq̄ ad sacerdotium: postq̄ reuersus fuerit: omni honore clericali p̄uetur: nec p̄mittat canonicus p̄soluere offiū: s̄z laicorum offiū p̄soluens: ad meritū statū suū laicalem reducat. Et hoc vigore certij indulti ad sanctissimo d̄no papa nouissime ordini concessi. Et renouatur statutū ne fr̄es laici ad clericatum ascendant sine consensu generalis ministri: seu capli generalis.

¶ Ex tabula. L. g. Carpenfis. 1521.

Quod omni honore p̄uetur fr̄es laici p̄moti.

¶ Quandoquocumq̄ aliquis frater laicus ad clericatum ascenderit: etiā si vsq̄ ad sacerdotium: postq̄ reuersus fuerit: omni honore clericali p̄uet. Nec p̄mittatur canonicus p̄soluere offiū: s̄z laicorum offiū p̄soluens: ad meritū statū suū laicalem reducat. Et hoc vigore certi indulti a sanctissimo d̄no Leone papa. x. nouissime ordini concessi. ¶ Et renouatur statutū ne fr̄es laici ad clericatum ascendant sine p̄sensu gñalis ministri: seu capli gñalis.

De profane p̄fati capituli.

¶ Ex tabula. L. g. Montis lucij. 1467.

Ne aliquid noua doctrina publice ate q̄ approbetur. Quod mulieres non ingrediatur interiora p̄uentium.

¶ Robibet: ne vllus frater q̄tēcūq̄ auctoritatis vel gradus extiterit: audeat ad doctrinam ab eo vel alio de nouo connectam: publicare seu cōicare: quibuscūq̄ siue in: ra siue extra ordinē quoulsq̄ fuerit per caplin gñale vel p̄uinciale examinata: et approbata.

¶ Ex tabula. L. g. Castri randulphi. 1478. celebrati.

¶ Ut castitas decori illius seruetur: mulieres ad interiora fratrum officinas non admittantur: nisi vbi absq̄ scandalo (iudicio discretorum) ingressus negari non possent.

¶ Ex tabula. E.g. Carpenfis. 1521. celebrati.

Nullus frater audeat recipere ab aliqua persona seculari vel extranee religionis depositum aliquod: siue sint pecunie: siue aliquid aliud ad custodiendum: nisi ex assensu ministri puincialis: aut guardiani cum consilio discretorum: sub pena priuationis omnium actuum legitimorum.

Quod nullus depositum recipiat sine licentia prelati.

¶ Quo ad capitulum quintum: de modo exterius conuersandi.

¶ Pro. §. Tollatur quoque abusus assignandi. &c.

¶ Ex tabula. E.g. Burdegasens. 1520. celebrati.

Nullus puinciali ministro inferior: sub pena priuationis actuum legitimorum audeat egrotare: nisi prius manifestet necessitatem suam vel ministro: vel guardiani: vna cum discretis. Quot si fuerit guardianus: eam ministro: vel discretis manifestet. Cui nullatenus licentiam concedant nisi manifestam viderint necessitatem: sub pena prefata: aqua releuari non possunt nisi per ministrum generale: vel a capite puinciali. Et prefata licentia per non concessa habeatur: nisi in scriptis ostendatur.

Quod nullus egrotet nisi examinata sua necessitate.

¶ Ex tabula. E.g. Carpenfis. 1521. celebrati.

Nullus frater possit egrotare sine licentia et assensu guardiani et discretorum loci: si habeant iudicare de necessitate equitandi: sub pena priuationis vocis actiue et passiue. Similiter guardiani sub eadem pena non possunt egrotare nisi cum consensu discretorum.

De pena egrotanti sine licentia debita.

¶ Pro. §. ministri puinciales vel custodes curam habentes monialium. &c.

¶ Ex tabula. E.g. Lastriradulphi. 1488. celebrati.

Sorores tria vota religionis publice emittentes: et in eodem more religionis viuentes: non includantur: quod viris quibuscumque ad officinas interiores earum accedendi facultas non pateat absque canonica et rationabili causa per puincialem iudicanda. Fratres vero quouis questio colorum ad dictas sorores contra prescriptam formam scienter non accedant: sub pena priuationis actuum legitimorum.

Ne priuata ingredi officinas quibuscumque monialium vel sororum.

¶ Ex tabula. E.g. Aldeclinensis. 1529. celebrati.

Pro pace seruanda ac scandalis preuentionibus: suspectionibusque tollendis inter sorores ordinis sancte clarice: cauatur ne ipse sorores: et puincialibus istas transmittant: aut scribant nisi prius homo iste per abbatissam vise ac lecte fuerint: iuxta tenorem regule earundem.

Quod moniales nulli scribant nisi prius istas viderit abbatissa.

¶ Ex tabula. E.g. Laualis. 1505. celebrati.

Declaratur: quod fratres nisi non possunt nec debent intrare interiores officinas quarumlibet monialium: et la prohibent: nisi in extreme necessitatis articulo: vbi si aliqua monialis innoxeretur: et alius confessor pro ea audienda facilliter non posset inueniri.

Quod nisi in extrema necessitate non possunt fratres ingredi monasteria.

Diffinitionis tabularū capitulorū generalium

Quod semel
aut bis in mo-
nialibus con-
fessor extraor-
dinarius.

Quod tertiari-
e in particula-
ri viuētes re-
cipiant nisi in
cap. puiciali
Quod guardia-
ni non habēt
auctoritatem
sup monia-
les.

Quod guardia-
ni non se intro-
mittāt in mo-
nialibus.

Quod cōfesso-
res non intrēt
clausuras nisi
si per admini-
strationem sa-
cramentorū.

Quod taceatur
numerus mo-
nialium in quili-
bet cōuentu.

Quod monia-
les non habe-
ant visitatores
ab eis electos

Quod ministri
et confessores
non intrēt clau-
surā nisi in
manifesta ne-
cessitate.

Ex tabula. L.g. Rapisanij. 1511. celebrati.

Ordinatur: quod puinciales et custodes teneatur monialibus in suis puincijs et custodijs degentibus semel vel bis in anno alij confessorē virū p̄uidum et honestum ex subditis suis assignare: cui ipse moniales possint et teneantur vnam confessionē ordinariam facere: et confiteri et absolui.

Ex tabula. L.g. antuerpie. 1514. celebrati.

Declarat et vult capitulum generale: quod nec guardiani nec puinciales possint recipere aliquas mulieres habitū mutātes: aut tria vota emittētes: et in com-
muni non viuētes: ad tertium ordinem beatissimi patris nostri Francisci: sine consilio et assensu capituli puincialis.

Ex tabula p̄fati. L.g. antuerpie. 1514. celebrati.

Declarat etiā idē capi. ḡnale quod nullus guardianus hēt auctoritatē aliquā aut iurisdictionē sup quascūq; tertiarias: nisi q̄tuz sibi dāt ḡnales et puiciales.

Ex tabula. L.g. Rothomagensis. 1516. celebrati.

Ordinat de vno totū capitulum ḡnale: quod guardiani p̄uētū cuius: quz p̄uiciale: nullo mō se intromittāt in regimine monialium seu tertiariarū sine sp̄ali cōmis-
sione. S; puiciales q̄ ad illas et earū p̄fessores: diligētē et in pace sua exerceant officia.

Ex tabula p̄fati. L.g. rothomagensis. 1516. celebrati.

Confessores etiā h̄mōi monialium et tertiariarū inclusarū: nullo mō illarū clausurā de cetero intrare p̄sumāt: nisi solū p̄ sacramētōz administratiōē: et etiā alia seclusa occasiōe. Et iisdē cōfessores nullo tpe in huiusmodi clausura intrare attētet sine suis socijs vel socio illoz a puincialibus assignatis.

Ex tabula. L.g. lugdunensis. 1518. celebrati.

In omnibus monasterijs monialium seu soroz cure ḡnalis seu puincialium cōmissarum taceatur certus numerus monialium: vltra quē nullā recipere possint. fiat autē taxa iuxta abbatissā et discretarū p̄siliū p̄ ḡnalem ministrū. Et hoc intelligatur de habentibus redditus nisi in casu multum necessario arbitrio ministri et abbatissę.

Ex tabula p̄dicti. L.g. Lugdunensis. 1518. celebrati.

Moniales sciē Clare tā de p̄ma q̄ de secūda regula: q̄ vrbaniſſe appellant q̄ quecūq; alie religioſe q̄ p̄ fr̄es nisi ordinis regunt nullus habeat visitatores ab ipis electos: et a ministris puincialibus in suis puincijs respectiue eoz suis capitulis puincialibus visitatores et confessores dictis monialibus assignētur. Qui quidē visitatores et confessores: suis ministris puincialibus subijciantur. Et causis legitimis exigentibus: a puinciali et aliquibus discretis: etiā extra tēpus capituli iudicari possint et ab officijs p̄dictis absolui. Debeantq; ipsi visitatores et p̄fessores ac alij fratres dictis monialibus seruientes: p̄latis ordinis sicut ceteri fratres per omnia subijci.

Ex tabula. L.g. Burdegaliensis. 1520. celebrati.

Ad euitādas ap̄licas cēsuras: inhibēt tā ministris puincialibus q̄ p̄fessorib; ne ingrediant clausurā monialium: nisi in articulo manifeste necessitatis p̄ abbatissā et discretas iudicāde. Quod si p̄fate abbatissā et moniales absq; p̄fata necessitate sic iudicata: aliquā p̄sonā introduxerint: p̄fatis subiacēat ap̄licis cēsuris. Quibus vero sibi cuiuscūq; p̄ditionis existāt sub legitimoz actū

puatiōis pena: firmit inhihet: mecū aliqua mecū moniali colloquū hēant nisi pro qualibet vice spālem licentiā a mīstro puincialit: in scriptis hēant.

¶ Ex tabula p̄fati. L. g. burdegalenſis. 1520. celebrati.

¶ In electione abbatisse ſemp̄ inter ſit mīnister puincialis cū vno p̄fe q̄ videat & audiat qualiter moniales vota aliarū recipiētes: fideliter se habeāt. Qui quidē puinciales nullā ſecularē recipendam in capitulo p̄ponāt: nisi hito prius p̄ſenſu abbatifficac maioris partis discretarū monasterij. ¶ Nec puincialis: aut aliquis alius monasteriū ingrediat: nisi duobus aut tribus p̄batis patribus t̄m̄ associatus. Quorū tertius poſſet eſſe ſocius puincialis.

¶ Ex tabula. L. g. carpenſis. 1521. celebrati.

¶ Quia v̄ro ſoroꝝ religioſarū tā cōſolationē quam q̄etem p̄curare cupim⁹ idcirco circa earū regimē viſitationē ſeu electionē p̄fertim̄ earū que regulari obſuantia fulgēt nihil inouare decreuim⁹ ſed in ſuis antiquis laudabilib⁹ cōſuetudinib⁹ & inſtitutis manentem̄ niſi ſpecialis p̄ouiſio pro aliquo puincijſe particulariter ordinetur.

¶ Ex tabula. L. g. Burgēſis. 1523. celebrati.

¶ Omnes abbatifficac hispaniarū elapſo earū officij trienio teneant officia ſua reſignare in manibus ſui p̄latis & viſitatoris. Quo facto libere detur electio abbatifficac cōmunitati. Poterunt tamen reelecti. In illis tamen monasterijs in quibus infra trienium non ſuit facta noua electio: ſeruetur: et in vigore p̄ſi fiat iſta ordinatio.

¶ Ex tabula p̄fati. L. g. Burgēſis. 1523. celebrati.

¶ Declaratur: q̄ cōſeſſores monialiu nō habēt aliquā auctoritatē erga moniales in foro exteriori: ſed ſolū in foro conſcientie & inferiori:

¶ Ex tabula. L. g. Aſiſij. 1526. celebrati.

¶ Statuit q̄ mīnister puincialis poſſit compellere moniales & ſoroꝝ tertij ordinis ad cōp̄miſſionē faciendā quotiēſcūqz fuerit aliqualis in monasteria ipſarū adinuicē: vel inter ipſas & alias moniales: aut cū fratrib⁹. Qd̄ ſi aliqua predictarū appellauerit: vel non conſenſerit: ſiquidē p̄laturam habuerit: p̄iuetur officio. Qd̄ ſi fuerit ſubdita monialis: p̄iuetur velo. Si aut̄ ter. ij ordinis: ſcapulario p̄iuetur quouſqz conſentiat.

¶ Ex tabula p̄fati. L. g. Aſiſij. 1526. celebrati.

¶ Ordinatur & mādat auctoritate apoſtolica in hoc cap. publicata: q̄ nō ſit deinceps aliqz cōmiſſari⁹ vel viſitator monialiu: ſed omēs moniales ſint immediate ſub obedientia puincialiu aut cuſtodū: vbi cuſtodes habent.

¶ Ex tabula. L. g. Tholoſani. 1532. celebrati.

¶ Eū ordo nō multa ſuſtineat grauamine: magnaſqz hēat occupatiōes in p̄ iudiciū ſpūalis p̄ſeci⁹ p̄p̄ r̄gimē monialiu & ſoroꝝ: ſtatuit ynuerſi capi. q̄ h̄m̄ōi moniales & ſoroꝝ ſub n̄ra cura exiēs diligēter regant & dirigantur in via dei & in ſemitis ſuarū p̄ſeſſionū. Et de cetero nullo mō aliqz mōaſterij quarūcūqz monialiu & ſoroꝝ acceptet niſi d̄ p̄ſenſu cap. ḡnalis: ſub pena carceris. Nec p̄uētus n̄ri ordinis quocūqz mō illis tradat. Et ſi aliqz abbatifficac monialis: aut ſoroꝝ p̄ noui mōaſterij acceptatione ſine ḡnalis capi. conſenſu laborare inuēta fuerit: carceri in aſcipeſ: nō liberanda niſi p̄ capi. ḡnale.

Qd̄ mīnister iterſit electio ni abbatifficac cum alio p̄fe

Qd̄ moniales i ſuis antiquis cōſuetudinib⁹ manententur

Qd̄ abbatifficac ſe finito trienio renūciēt officium.

De auctoritate cōſeſſoꝝ monialium.

Qd̄ puincialis poſſit compellere moniales ad cōp̄mittendū lites.

Qd̄ puinciales ſoluz ſine viſitatoꝝ moniales

molitōnē d̄m̄ b̄n̄e n̄ri m̄n̄t̄ ſac̄r̄i m̄n̄t̄

Diffinitiones tabularum capitulorum generalium

*Confessoribus
monachis*

¶ Ex tabula p[re]fati. L. g. tholosani. 1532. celebrati.

¶ Arcane strictissime fr[atr]u[m] accessus ad monialiu[m] z soroz loca. Et nullo mo[do] cu[m] eisd[em] loq[ue] possint: nisi a mistro pu[er]iciali iniam in scriptis beant. Et t[ame]n hos pitij z celebratio[n]is gra ad h[om]i[n]i loca accedere: vbi fr[atr]u[m] co[n]uentus non sunt.

¶ Etia[m] districtissime p[re]fessoribus quaru[m]cu[m]q[ue] monialiu[m] z soroz p[re]cipitur sub pena p[re]uentionis officij z actu[m] legitimo[r]u[m] ip[s]o facto incurreda: ne aliquo mo[do] de p[ro]p[ri]alibus bonis earu[m]de[m]: z causis secularibus z litigijs se itromittat. Sz talia cu[m] necesse fuerit p[ro]p[ri]a secularis: z no[n] p[ro]p[ri]a fr[atr]u[m] fiant. **¶** In p[re]dicatio[n]e ho[m]i[n]i verbi dei: z sacro[r]u[m] administratio[n]e: ac alijs q[ui] sp[irit]uale p[er]fectu[m] p[er]c[er]nunt: o[mn]e[m] adhibeant cura[m] z diligentia[m]. **¶** Et nullo mo[do] sub eade[m] pena p[re]dicta ipsa monasteria ingredi possint quacu[m]q[ue] ex causa p[re]fessoris p[re]fati: nisi p[ro] sacramentis administrandis. Si ho[m]i[n]i aliqua in ip[s]is monasterijs fuerint agenda: p[ro]p[ri]a scilicet fiat: z nullo mo[do] p[ro] confesso[r]es: aut socios eorundem.

C. Pro. 9. Item ordinamus q[uod] fratres suas prouincias exeuntes, &c.

¶ Ex tabula. L. g. montis lucij. 1467. celebrati.

¶ Ad mistri no[n] licentent fr[atr]es ad alias pu[er]icias.

¶ Nullus pu[er]icialis et si fuerit commissarius g[er]nalis: nisi in sua co[m]missione fuerit ei exp[re]sse e specialit[er] co[m]missum: possit licentiare fr[atr]es suos ad e[un]du[m] extra pu[er]icia[m] sua[m] ad inanedu[m]. Nec recipere aliqu[os] venientes de aliena pu[er]icia absq[ue] licentia g[er]nalis.

¶ Ex eade[m] tabula. L. g. montis lucij. 1467. celebrati.

¶ Ne fr[atr]es mittantur soli.

¶ Fr[atr]es no[n] mittantur soli s[ed] p[er] r[ati]o[n]e[m] z p[ro]p[ri]a[m] r[ati]o[n]e[m]. Caueatq[ue] p[ro] mutua sequestratione. Et guardiani mittentes eos: p[ro]ueniunt ab officio p[ro] pu[er]icialem.

¶ Ex p[re]fata tabula. L. g. montis lucij. 1467. celebrati.

¶ Ad fr[atr]es no[n] vadat extra suas pu[er]icias nisi i[n] casu.

¶ Ad discursu[m] fr[atr]u[m] euita[n]do[s]: z ad pacem mutuo p[ro]p[ri]a[m] ordina[n]t: q[uod] p[ro] q[ui]s siendi null[us] vadat extra pu[er]icia[m] sua[m]: nisi i[n] casu in quo alijs p[ro]uet[ur] foret co[n]stitutio i[n] p[ro]finitio alteri[us] pu[er]icie. Sic. n. fr[atr]es illi p[ro]uetus p[ro]nt facere q[ui]nta in terminis assuetis p[re]fati p[ro]uetus. **¶** Nec alijs p[ro]dicet i[n] aliena pu[er]icia v[el] custodia contra voluntate[m] illius pu[er]icie v[el] custodien[ti]s p[ro]tigerit ip[s]i ibide[m] transitu[m] facere ad peragendu[m] viam suam.

¶ Ex tabula. L. g. castri radulphi. 1478. celebrati.

¶ Qualit[er] fr[atr]es q[ui] suates se d[omi]n[us] beati h[er]e vbi sunt p[ro]uetus ordinis.

¶ Fr[atr]es r[ati]o[n]e nu[m]erina: vel alia causa ad loca vbi n[on] ordinis monasteria habent declinantes: anteq[ua]m aliqua p[ro]curent vel exequant: p[ro]p[ri]a h[om]i[n]i se respiciant. Agnus recipiantur z p[ro]curentur: vnumq[ue] ex fratribus dicti loci associant: si scdm deum iudicauerint opus esse. Et in illo loco extra conuentum absq[ue] licentia p[re]latis non comedant: vel bibant: aut dormiant. Et caueant a questibus inhonestis: curiosis z superfluis: z nimis p[re]ciosis: z ab indec[en]ti p[ro]curatione.

¶ Ex tabula. L. g. Burgenfis. 1484. celebrati.

¶ Ad no[n] licentent fr[atr]es ad p[ro]p[ri]a g[er]natio[n]es.

¶ Ordinatur q[uod] ad euitand[um] discursus: z tollendam materiam euagatio[n]is: nullus pu[er]icialis possit licentiare fr[atr]es commissos sue cure ad visitand[um] terra[m] sancta[m]: beata[m] maria[m] de angelis: b[ea]tu[m] Jacobu[m] in copostella: absq[ue] capiti p[ro]uincialis assensu.

¶ Ex tabula. L.g. meclinenfis. 1499. celebrati.
¶ Ordinatur: qd puñciales: custodes: z guardiani nō dent fratribus licentiam eundi extra puñtia suam. Sed si qui tales extiterint qd nō possit pternitas eorum reprimi: in domo discipline grauitur constringantur.

Qd respicit volentes ire extra suā puñciam.

¶ Ex tabula p̄fati. L.g. meclinenfis. 1499. celebrati.
¶ Declaratur: qd fratres obseruatiōe nō p̄nt salua conscientia: etiā q̄ntūcūq; discipuli fuerint licentari vt cōuentualib⁹ se subijciant: etiā si in obseruatiā stare noluerint. Sed a suis in solētis coherceant penīs debitis: etiā vsq; ad carceris. ¶ Professi autē sub cōuentualib⁹: z postea nobis a diuictū a suis in solētis respicere noluerint: z licentiā postulauerint: licentari possunt: dūmodo in obseruantiā sub conuētualibus stare voluerint. Alias non.

Qd frēs obseruantiē nequeūt licentari ad conuētualis.

¶ Ex p̄fata tabula. L.g. burdegalensis. 1520. celebrati.
¶ Nullus minister nec cōmissarius gñalis mittat frēz aliq̄ ad p̄tes b̄ro. solimitanas: nisi sup hoc habuerit a reuerēdisiuno p̄re ministro gñali licentiā specialē. Similit̄ nō mittat: frēs ad curiā romanā: nisi ex manifesta necessitate. Et hoc de cōsilio patrū: cū locus ille sit valde grauatus.

Qd sol⁹ minister gcheralis possit mittere hierlm.

¶ Ex p̄dicta tabula. L.g. burdegalensis. 1520. celebrati.
¶ Ordinatur: qd nullus frēm curiā cuiuscūq; regis: p̄ quocūq; negotio cōpareat: nisi prius guardiani loci propinquitatis habitatiōis regis se suāq; negōcia offēdat. Cui guardiani p̄fatus locū assignare debet: nec cū pp̄rio solo mittat. Siq; autē appellatiōē fecerit: actibus legitimis sit priuatus. Et de p̄bensus: disciplinē a guardiano: z oibus rebus in dicta curiā q̄sitis spoliē.

De cūtibus ad curias regnū qualiter se h̄re debent

¶ Ex tabula. L.g. burgenfis. 1523. celebrati.
¶ Fratres pro suis excessibus aut demeritis: aut alias per superiorū suorū sententias de suis puñcijs expulsi z religati: durante h̄mōi relegatiōis z sententie tēpore: neq; tanq; habitatores: neq; tanq; hospites: aut alio modo ad puñciam reuertant vnde relegati z dimissi fuerint.

Qd relegati nequeūt ingredi suā puñciā etiā vt hospitii.

¶ Ex tabula p̄fata. L.g. burgenfis. 1523. celebrati.
¶ Reuocatur statūtū cap̄i. gñalis carpēsis: qd frēs ibant ad libitū suū ad gñales ministrū: vel ad eius cōmissariū. Et declaratur: qd recursus ad ministros h̄z regulā intelligit: qñ frat̄ declarabit p̄ri guardiano z discretis conuentus necessitatē suā: z guardiani z discreti p̄dicti iudicent fratres petitionē eē rōnabile.

Qd recurs⁹ ad ministros debz esse qñ guardianus z discreti iudicauerit.

¶ Ex tabula. L.g. assisij. 1526. celebrati.
¶ Ordinatur: qd nullus frater possit exire extra suū cōuentū vel puñciam: etiam p̄teritū recursus ad p̄latum sup̄iorē sine licentiā guardiani qñ exit locum: vel puñcialis ministris quando exit puñciam.

De mō exēū vel puñtiāz vel puñtiū.

¶ Ex tabula. L.g. assisij. 1526. celebrati.
¶ Prohibet capitulum generale omnibus fratribus cuiuscūq; cōditione existant: ne estualia: vel calceos integros portent. Calceos tamen huiusmodi iuxta regulam fratres necessitati z infirmi poterunt calceare: necessitate tamē huiusmodi prius a superiore examinata.

De calceis z stualibus nō portandis.

¶ Ex p̄fata tabula. L.g. assisij. 1526. celebrati.
¶ Declaratur ex auctoritate apostolica qd ministri puñciales de consensu aliquorum patrū puñcie possint licentare fratres vt transcant ad cen-

Quatr possunt licentari

Diffinitiones tabularum capitulorum generalium

freres obsequii ad
quatuordecim.

uentuales. Licentiam autem ad observantiam amplius non admittant. Et idem ser-
dictum censetur de illis qui auctoritate apostolica dimiserunt habitum: vel trans-
ferunt ad conventuales.

¶ Ex tabula. L. g. Parmensis. 1529. celebrati.

Ad idem quod est

¶ Nullus frater licentiam ad fratres quatuordecim sine littera capituli provincialis. Et prius
doceat de his qui magis quatuordecim sit paratus illum recipere.

¶ Pro. § Item statuimus et ordinamus
et. s. de apostatis.

Qualiter fugi-
tium puniatur:
et eos dirigen-
tes.

¶ Ex tabula. L. g. Salmantini. 1461. celebrati.
Ordinatur: quod quicumque provincialis: custos vel guardianus aliquem fratrem
fugitivum alterius provincie receperit: absolvat eum primo cum una disciplina
solenni: et remittat eum ad suum platum a quo fugerat. ¶ Si vero aliquis talem
fugitivum receperit (quod absit) ipso facto sit privatus officio: nec restituatur sine gra-
tis licentia speciali.

¶ Ex tabula. L. g. Montis lucii. 1467. celebrati.

Pene isti ceteri
apostatis et
postquam reddi-
derint.

¶ Ad precludendum viam apostatis ordinatur: quod quicumque frater clericus a familia
apostatauerit: si contingat eum reddere: et recipi: maneat suspensus ab officio platio-
nis: predicandi: et officio secularium usque ad biennium. Si vero laicus apostatauerit:
et extra familiam ordinem susceptum: si contingat ipsum denuo in familia nostra recipi:
maneat suspensus ab executione ordinum: et ab omni promotione ad officia omni modo
quousque per capitulum generale fuerit determinatum.

¶ Ex tabula. L. g. Barchinonensis. 1508. celebrati.

Ad non retineat
apostata
et aliarum provin-
ciarum nisi in
casu etc.

¶ Provincialis preteritum cuiuscumque commissionis a generali sibi date: non possit re-
cipere: aut retinere fratres apostatas aliarum provinciarum in sua sine littera: nisi hoc ei spe-
cialiter preceat: sub pena privationis officii ipso facto. Ad quod non nisi per generale
possit restitui. Si tamen aliquis foret a deo derelictus et protervus: quod obedientie iugo
collum submitteret: et ad suam provinciam reddere noluit: possit per premissum provinciale sine
fraude in domo discipline: seu alias per medium detineri: donec suo provinciali
restituatur: aut eius discessio fideliter significari possit.

¶ Ex tabula. L. g. Rapsani. 1511. celebrati.

De penis istis
genibus apostata-
ris post reditu-
m.

¶ Ordinatur: quod quicumque frater apostatauerit: in suo reddito puniatur pena carce-
ris. Et si sacerdos sit: teneat ultimum locum sacerdotum: si clericus: clericorum: si laicus:
laicorum. Et nihilominus (vel ponitur statuta) sit privatus omnibus actibus legitimis nec
possit restitui nisi per capitulum provinciale. Ad si contra factum fuerit: ipsa dispensatio
nulla sit. Et sic dispensantes seu dispensare presumptores: si fuerint provinciales: per
capitulum provinciale: si custos provinciales: si guardianus per provinciale vel custodem
per duos vel tres menses ab officio suspendat. Et si id circa litteras officii acceptas
universalis penis gravioribus puniatur.

¶ Ex tabula. L. g. Antuerpie. 1514. celebrati.

Ad quilibet
guardiano pos-
sit capere quos-
cumque apostata-
tas intra suos
terminos.

¶ Conceditur generalis et totum capitulum generale guardianis auctoritate capituli: de-
tinendi: ac puniendi fratres per terminos suorum conventuum transgressi: si aliquod scandalum
comiserint: non obstante quod mittantur ad aliam provinciam: vel ad aliam locam per obe-
dientiam generalis.

¶ Ex tabula. L. g. Burdegalesis. 1520. celebrati.

¶ Statuitur: qd nec comisarius generalis: nec puiciales ministri possint aliquē apostatā retinere: sed ad suas puicias qd incorporati fuerint remittere debeant: sub pena puationis actuū legitimorū. Et priusqz aliqs frater de puincia ad puincia trāseat: p̄sus habeat p̄sentim in scriptis ministri puincie ad quam vult trāfire. In qua eius p̄uersatio videat p̄ annū anteaqz incorporat p̄state puincie. Post quē annū: caplm puinciale possit dictū frēm incorporare si v̄sum fuerit. Sin aut: remittat ad suā puincia: in qua in penā sue leuitatis: p̄ vnū mēsem caputium nouicioz portet.

Ad idē qd a
b̄ cū lnia ad
altquas pu
cias.

¶ Ex tabula. L. g. Burdegalesis. 1520. celebrati.

¶ Ordinatur: qd quicunqz aliqs apostata reuertit: aut a Reverendissimo p̄re generalis: aut ab alio loco: p̄ annū vnū integrū oī feria sexta in cōitate dicat cul-
pā suā: et disciplinet publice: ac in pane et aqua ieiunet p̄ dictū añū integroz p̄fatis ferijs sextis.

De trāseuntū
b̄ cū lnia ad
altquas pu
cias.

¶ Ex tabula. L. g. Larpensis. 1521. celebrati.

¶ Apostate mittat ad suas puicias: et nō retineat in alienis. Ministri s̄o et alij plati eos retinētes: p̄uētur suis officijs: et nō possint releuari nisi a ḡna-
li ministro: vel a capto puinciali.

De penis in
stigidis apo
statis.

¶ Ex tabula. L. g. Assisij. 1526. celebrati.

¶ Ordinatur: qd apostate reddentes ad suas puicias: postqz fuerint absoluti
s̄m statuta: i carcerē p̄ tps ad arbitriū plati deputandū. Qd si eoz apostasie
ytra tres mēses p̄seuerauerit: teneat p̄ sexeniū vltimū locū supra nouicios.
Qd si aut in sua apostasia habitū ordis dimiserit: p̄ deceniū teneant p̄dictū lo-
cū: et voce actiua et passiuā p̄uētur p̄ idem tempus.

Qd apostate
remittat: ad
suas puicias

¶ Ex tabula. L. g. Parmensis. 1529. celebrati.

¶ Qd si apostate nisi ordis alit capi nō p̄nt: debet plati recurrere ad brachiū se-
culare: nullo mō p̄mittētes eos in dedecus ordinis euagari.

De penis isti
gēdis apostas
tis post red-
ditum.

¶ Ex p̄fata tabula. L. g. Parmensis. 1529. celebrati.

¶ S̄ies apostate reuertit cū infirmitate p̄ragiosa tpe apostasie acquisita: nullo
mō recipiant: ne frēs sanos inficiant.

Qd ē p̄ bra-
chiū seculare
capiat apo-
state.

De fine totius p̄fati capituli.

¶ Ex tabula. L. g. Declinensis. 1499. celebrati.

Decelatur: qd frater sacerdos in extrema necessitate pōt dare paruulo
sac̄m baptismatis: dum modo non adsit alius sacerdos: etiam in p̄-
sentia virorū secularium laicorū. Et quod in regula prohibe-
tur ne fiant compadres et c. intelligendum est quo ad eleuationem de fonte
baptismatis: non quo ad baptizatiōem: quia (vt dictum est) in casu necessi-
tatis absente sacerdote seculari: vel alterius p̄fessiois bene possunt fratres
nostri sacerdotes baptizare.

Qd apostate
infecti nō re-
cipiantur.

¶ Ex tabula. L. g. Salmantini. 1461. celebrati.

¶ Ordinatur: qd de medicinis extra ordinem: nullo modo fratres se in-
tromittant.

Qd in extre-
ma nccitate
p̄nt frēs sa-
cerdotes bap-
tizare.

¶ Ex tabula. L. g. Rothomagensis. 1511. celebrati.

Diffinitiones tabularum capitulorum generalium

Ad nō hēan
tur plures
syndici q̄
duo.

Declaratur: syndicos non posse p̄ter unū v̄l duos audire d̄ iudina tempore
interdicti. Quapropter v̄tra vnū v̄l duos si plures fuerint inuenti: suo
syndicatu a provinciali p̄uiuentur.

Quo ad capitulum sextum de corre-
ctione delinquentium.

Pro. s. Nec volumus eisdem licere
fratribus r̄. c. appellare.

Ex tabula. E. g. Lugdunensis. 1518. celebrati.

De penis ap-
pellatiū a se-
tentia capituli
generalis.

Declaratur: q̄ quicūqz frater cuiuscūqz p̄ditionis existat: q̄ ex snia diffinitio-
na capiti generalis appellare p̄sumpserit: p̄iuet oī iure qd̄ p̄ h̄mōi appellatio-
nē p̄leḡ intēdebat. Et nihilomin⁹ grauiter puniat arbitrio iustri generalis cum
p̄silio quattuor patrum q̄ aliqui fuerūt diffinitores.

Pro. s. Item si aliquis minister pro-
vincialis. r̄. c.

Ex tabula. E. g. Valencuele. 1480. celebrati.

Ad nō idif-
ferent detur
auctas p̄ ca-
sibus reuatis

Statuit: q̄ plati nō leuiter: s̄z aliq̄b⁹ fr̄ib⁹ maturis r̄ discretis cōmittāt
casus sibi reuatos: eos dē q̄b⁹ cōmiserit sulciedo fidelib⁹ p̄silijs: put
p̄m deū saluti aiay viderint expedire.

Ex tabula. E. g. meclimensis. 1499. celebrati.

Qui casus re-
seruat semp̄
generalis.

Declaratur: q̄ casus seq̄ntes sp̄ generalib⁹ reuant: s̄z mutare fr̄es de vna pui-
cia in alia: p̄mouere fr̄es ad officia p̄dicacionis r̄ p̄fessionis extra capm̄ pu-
ncialis: sigilli falsificatio generalis: ac ne puñcialis p̄fraternitatis l̄ras dent no-
mine generalis: q̄tuncūqz ēt plenaria auctoritate cōmissio illis detur: nisi
specialr̄ h̄mōi expr̄imatur.

Ex tabula. E. g. Burdegalensis. 1520. celebrati.

De absolue-
tib⁹ a casib⁹
reuatis.

Qui ausus fuerit absolvere: v̄l affirmare q̄ possit absolui a casib⁹ iustri-
reuatis: et occultis secretis: sup̄ q̄b⁹ nō habet specialis auctoritas: p̄ p̄ma v̄i-
ce p̄iuet actib⁹ legitimis. p̄ scda carceri mancipetur.

Ex tabula p̄refati. E. g. Burdegalensis. 1520.

Ad virtute
nulli⁹ idultri
aplici possit
q̄ ab solui a
casib⁹ reuatis
iustri si
ne snia cor̄p.

Ut fr̄ib⁹ in tra regule puritate maior recipiēdi sacm̄ penitētie tribuat oc-
casio: reuerēdissim⁹ p̄r̄ miser generalis: tā quo ad fr̄es: q̄ quo ad montales: r̄
uocat oēs ḡras. facultates. p̄fessionalia: r̄ idulgētijs: r̄ quallibz l̄ras: sub q̄-
cūqz p̄boz forma: ēt a sede aplica p̄cessas: siue vigore bulle cruceate: vel fabri-
ce s̄cti petri de v̄rbe: aut quarūlibz p̄fraternitatu: p̄ q̄to sunt in p̄iudiciū ca-
sū iustri reuatis: declarā dō: ēē p̄tra s̄ctissimi d̄ni pape volūtate: tā fr̄es
q̄z sorores vti p̄fatis gratijs: quo ad p̄fessiones faciēdas de casib⁹ p̄dicatis: aut
p̄tra illituta ordi: absqz snia generalis aut puñcialis iustri: quouis mō sit:
etiā irritū r̄ inane q̄cqd̄ alias fuerit attētati. Et hoc vigore: cuiuscūqz breuē
p̄missorū declaratorij ab Alexādro papa ōm̄ p̄cessi: r̄ breuē specialis r̄co-
m̄. r̄. p̄. m̄. ḡ. missi: r̄ in hoc capitulo publicati.

¶ Ex tabula. E. g. Carpenfis. 1521. celebrati.

¶ Afferētis q̄ quibz p̄fessor p̄t absoluere a q̄buscūqz casibus ēt reuatis z secretis: sicut qz absoluētis: pro p̄ma vice actibus legitimis sint puati. Et si fuerint recidui: carceri mancipentur.

¶ Ex tabula. E. g. Alisij. 1526. celebrati.

¶ Declarat iuxta determinatiōes summorū pontificū: q̄ frēs p̄siteres pctā referuata eis q̄ absoluendi non h̄nt auctatem: z si forma z absolutiōnis recipiant: nullo it̄ pacto remanent absoluti.

¶ Ex tabula p̄fati. E. g. Alisij. 1526. celebrati.

¶ Ordinat z mādāt auctate aplice: z totius capli ḡnalis: q̄ nullus guardia: nus possit sibi referuare casum aliquē: s̄z solus minister prouincialis id poterit.

¶ Pro. 5. Nullus incarcerationetur.

¶ Ex tabula. E. g. Carpenfis. 1521.

¶ Ali p̄sitioni z Martini. 5. z Farinerij. c. 7. vtz q̄ nullus in carceret nisi pro manifesto z enormi excessu addat. Et q̄ contrafecerit: ipso facto legitimis actibus sit puatus.

¶ Pro. 5. habeātur aut̄ boni carceres.

¶ Ex tabula. E. g. Alisij. 1526.

¶ Legi charitatis z pietatis satisfiat: z statutu ḡniale fuerit: in quo ordinaf: q̄ carceres fortes qd̄ s̄z h̄uani h̄eant: p̄cipit capm ḡniale ne carceres sint omnino sine luce: vt in carcerati diuino officio: z spiritualis l̄cōnis socio aliqui possint int̄dere. In carceratis quoqz p̄fessionē sacramē. talē petentibus: p̄sident negare non possit. Et p̄petuo nihilominus carceri dāpnatis: pro die sacro paschatis redāt: z ad sanctā cōionem in infirmaria vel alio secreto z honesto loco: ipso die admittantur.

¶ Pro. 5. Nullus frater per se vel interpositam personam q̄cunqz &c.

¶ Ex tabula. E. g. Burdegalensis. 1520. celebrati.

¶ Quia si aulus fuerit reuelare secreta ordinis alicui p̄sone extra ordinem nisi in ipsius ordinis scādalū: carceri p̄ duos mēses ad minus māci p̄ct. ¶ Et q̄ māifestauerit pctm̄ secretū alicui: alij p̄ter q̄ suo plato: ex cui māifestatiōe sit sit ille in famat: puatus sit actibz legitimis.

¶ Ex tabula. E. g. Alisij. 1526. celebrati.

¶ Decernit ḡnalis p̄gregatiō: q̄ q̄cūqz frater obtinuerit breue aplice t̄gēs statu ordinis: sine licentia capli ḡnalis: vel ministri ḡnalis: seu cōmissarij ḡnalis: aut pcuratoris sine commissarij curie: sit puatus perpetuo actibus legitimis: z expellatur a sua prouincia.

¶ Pro. 5. Quicunqz frater consuetus fuerit a suo fratre socio. &c.

De pena aſſerentiū quē i bz posse abſolue a referuatis.

Qd̄ nō valz absolutio a reuatis nisi ab h̄ite auctoritate fiat. Qd̄ guardia ni neq̄ sit reuare casus.

De cā incarcerationis.

De h̄itate carcer: z de mō tractandi incarcerationos.

De peno reuelatiū secreta ordinis: aut pctm̄ alteri.

Pene cōtra obinentes l̄fas applicas ad imutādū statu ordinis.

Diffinitiones tabularum capitulorum generalium

¶ Ex tabula. L. g. Palencuele. 1470. celebrati.

Me frēs ab inuicem se sequantur.

Seruetur statutū de nō seqstrandō se ab inuicem. Et quicumq; in hoc defectuosus fuerit: p qualibet vice panē z aquā i terra comedat corā fratribus in vna refectione.

¶ Pro fine pfati. §. ibi. Arcetur graui? in domo discipline.

¶ Ex tabula. L. g. Assisij. 1526. celebrati.

Declaratio arcantōis in carceratorū.

Declaratur: q; quando in statutis generalibus: vel alias sit mentio ad arcantōem alicuius fratris: arcantō huiusmodi sic intelligatur: q; p triduum in qualibet septimana. frater talis disciplinetur: cum ps Adifere mei etc. recitator: z comedat panem z aquam duntaxat. Et hec pena durabit per tempus quod discreti loci disposuerint. Ita tamen q; temporis huius taxatio arcatur: ipsi non reuocetur.

¶ Ex tabula pfati. L. g. Assisij. 1526. celebrati.

Propter qd possit qd arcari.

Nulli plato vel pfidenti liceat arcare in carceratū ad pfitendū in foro exteriori oia crimina qcumq; fecerit: s; solū ad illa de quibus accusatur: z ppter q; fuit in carceratus: nisi violenta suspitio: z indicia manifesta sup alijs criminibus arcandum merito suaderent.

¶ Pro. §. Quicumq; frater inuētus fuerit proprietarius. etc.

¶ Ex tabula L. g. Bugensis. 1484. celebrati.

Quid ipoz tet pena ppetarij.

Declaratur: q; pena ppetarij q; aliqui in pstitutionib; ponit: ē pena pua: tionis actiū legitimoz: z canonice sepulture. Et p laicis: puiatio vocis actiue z passiue: z visitationum in iudicio.

¶ Pro. §. Inhibemus etiaz accusatis.

¶ Ex tabula. L. g. Larpensis. 1521. celebrati.

Ute q; reuelat pccm alteri nisi plato.

Quicumq; frēs reuelauerit: s; alicui fratri pter qd plato suo pccm alicui fratris: in infamā vel scādali ipsius: ipso facto actib; legitimis sint puiati. Et cui hec pena nō competit: puationis caputio punitatur p vnum mensem.

¶ Ex tabula. L. g. Salmantini. 1461. celebrati.

Bene iſſigē de turbato n b; pacie: z i iurantibus alios.

Quicumq; frater rept; fuerit publice v; secrete turbator pacis fraterne z moris: nulloz psecutorū: s; vbi p tumeliosū seu in iuriosis in properiū quouis mō fratri inferēdo: dicēdo. Tu es spurū vel ignobilis: rusticus: aut de gñe paganorū: vel sarracenorū: seu iudeorū: seu alia vba eq; pollētia expmēdo seu falsō criminādo: p pma vice: corā fratrib; publice comedat panē z aquā. p scda vice: retineat in domo discipline p diē naturālē. Et p tertia vice: carceret. Et in hac penitētia: null; puinciali isertor possit dispelare. Et q; quq; alius sup hoc psumperit dispelare: ipso facto suo sit puiatus officio.

¶ Ex tabula. L. g. Burdegalensis. 1520. celebrati.

de pēa pfbāz cū puicia.

¶ Ordinatur: q; frēs q; sunt turbatores puiciaz: iudicio mistri gñalis cū puia

expellantur ad vnam hanc

ciat ministro z maiori parte vocaliū: mittant in exiliū ad alienā puinciam.
Ita q̄ nullo mō reuocent ad puinciā suā absq̄ gñalis capli assēnsa.

¶ Ex tabula. L. g. Burgenfis. 1513. celebrati.

¶ Frēs p̄ suis excessibus: aut demeritis: aut alios p̄ suoz supioꝝ sententias de suis puincijs expulsi z relegati: durāti h̄mōi relegatiōis z sentētie tpe: nec tanq̄ habitatores: nec tanq̄ hospites: aut alio modo ad puinciā reuertātur vnde relegati: z expulsi fuerunt.

¶ Ex tabula. L. g. Alsisi. 1526. celebrati.

¶ Decernitur: q̄ de cetero frēs nō presumāt attētare diuifides puiciāz per facultates apicas: seu p̄ manus secularium: sine licentia capli gñalis: sub pena q̄ de eoz puincia nō possint h̄re p̄ triginta annos ministꝝ puinciales. Et tales sollicitatores a puincia p̄petuo expellantur.

¶ Pro. §. Declaramus etiā q̄ vbiq̄q̄ in constitutionibus: zc.

¶ Ex tabula. L. g. Burdegalenfis. 1520. celebrati.

Ordinatur p̄ p̄cientiāz fr̄iū q̄ete: q̄ multe pene q̄ ipso facto infliguntur in statutis gñalibus: de cetero intelligant sic infligi: q̄ cū primuz ministro aut plato de p̄petratione p̄pter q̄d pena infligit p̄siterit: tate natur indispensabilr penā taxatā fratri delinq̄nti infligere.

¶ Ex tabula. L. g. Alsisi. 1526. celebrati.

¶ Declaratur: q̄ vbiq̄q̄ in statutis gñalibus: vel particularibus taxatur pena incurrēda ipso facto: in talē penā nō incurritur: nisi post declarationē factam a prelato. Prelatus autem non declarat delinq̄ētē commisisse factum pro quo pena erat imposita ipso facto: nisi per rei euidētiā: vel legitime de crimine p̄siterit. Post declarationē t̄h h̄mōi ipso facto reus in penā venit impositam sine noua impositione.

¶ Ante. §. Et ne labor capituli. zc.

¶ Ex tabula. L. g. Burdegalenfis. 1510.

Inhibetur oibus platis: z cōmissarijs q̄buscūq̄: sub pena puatiōis officij: ne sciēter z deliberate crimina punita p̄ suos p̄decessores: iterū punire: aut ea renouare: aut in dubiū adducere: nec sup̄ eis dez puni- tis: in suis visitationibus au deant inquirere.

¶ Ex tabula. L. g. Carpenfis. 1521. celebrati.

¶ Ordinatur: q̄ semel visitata: z p̄ antecessores platos punita: per successores non debeant amplius renouari.

¶ Pro sine potest' addi quid sequitur.

¶ Ex tabula. L. g. Burdegalenfis. 1520. celebrati.

Saligs ausus fuerit respondere suo prelato: aut prelati vicario i cho- ro: caplo: vel refectozio: aut alia communitate post inhibitionem sibi factam: nisi prius p̄ceterit licentiam: (quā si nō habeat: patientia z ba- bear) actibus legitimis priuetur.

Qd̄ relegati a suis puincijs nō irēt illas durāte relegatione. De attēanti b̄ diuifides puiciāz sine licentia capli gñalis.

Quat̄ itelligit̄ pene infligit̄ ipso facto

Qsī scurrif̄ pena ipso facto imposita.

Ne puniant̄ aut renouēt̄ iā punita.

Qd̄ visitata nō visitēt̄ iterum.

P̄ea r̄ndēt̄i plato i cōita te sine infra.

Diffinitiones tabularum capitulorum generalium

¶ Quo ad capitulum septimum de electionibus et institutionibus officiariorum.

¶ Pro. s. primo. s. de electione guardiani.

¶ Ex tabula. L. g. Basilee. 1472.

Pena asser-
tis coitate ee
supra Guar-
diani.

Declaratur: qd asserere communitatem alicuius puentus congregata fore super guardianum: est presumptuosum et temerarium. Et q hoc pertinaciter sustinere vellet: tanqz errans et subuersor obediencie san-ctes: carceri mancipetur.

¶ Ex tabula prefati. L. g. Basilee. 1472.

De mo insti-
tuendi platu
ordinariuz.

Declaratur: qd gñalis vel provincialis non pnt instituere prelatu ordina-rium in aliquo conuentu vel loco: sine consensu conuentualiu: vel maioris partis eoz: nisi in casu quem ponit statuta.

¶ Ex tabula. L. g. Medchenensis. 1499. celebrati.

De electione
guardiani.

Ordinat: qd statutum gñale Barchinonense quo ad electione guardianoz ad vngue obfuef. Nec tñ propter hoc auctoritas provincialis capli restrin-gitur: quin ptes diffinitores cu venerando pte provinciali aliqbz ronabi-libus causis moti possint altum dare. Dum tamen valde raro: et no passim hoc fiat.

¶ Pro. s. Eterum ordinamus. ibi. In hoc autem capitulo et alijs electionibus.

¶ Ex tabula. L. g. Rapisani. 1511. celebrati.

Qd frēs ha-
bitates cum
monialibus
admittat ad
elcone discre-
ti: nisi distet
zc.

Frēs morātes in monasterijs monialiu q huc vsqz habuerūt vocem in elcone discreti ad capm provinciale mitēdi in puentibus iuxta quos morā tur: faciant vt consuetū est. Non intelligunt tñ hñe voces passiuā pter illos q sunt sub obedientia guardiani: qz tunc hñt actiuā et passiuam. Frēs autē distantes a conuentibus frñi p spacium duoz aut trium leucar: no habeāt actiuam nec passiuam.

¶ Pro fine. s. Cum vero de excessibus guardiani. zc.

¶ Ex tabula. L. g. Tualis. 1505.

Qd visitatio
guardianoz
fiat p scruti-
niu.

Ordinat: qd tam visitatio qz reuenticio seu depositio guardianoz de ce-tero fiat p scrutiniū: vcz p dispositionē vnius scribe et duoz testiu p guardianū cu discretis (vt mox est) ordinandoz. Qui seozum sin-guloz vota inqrat et p scribāt. Que qdē scripta: seu articli corā coitate legā-tur: et vt mox est examinent anteqz eisdē guardianis dicant: seu ad eoz re-tentionē vel depositionē procedatur.

¶ Ex tabula Burdegalensis. 1520. celebrati.

Qd no vale-
tes seq vitā
comune no
fiant prelati.

Abandatur per sanctam obedientiam: vt non instituatur Guardiani: nec abbatisse nisi possint stare ad vitam communem: tam quo ad choruzū qz quo ad mensam.

¶ Ex tabula. L.g. Burdegalenfis. 1520. celebrati.

¶ Ordinatur: qd de cetero in capis localib⁹ frēs nec guardianos aut alios officiales deponūt: nec guardianoz: aut alioz officialiū electionē faciant: sed in discretū q guardiani visitationē ad caplm portet: z alias uentus comōditates p cure eligāt. Sed oēs officiales pdicti p puinciale ministris: z diffinitoz in caplo puinciali instituantur. Qd si alicui uentus de guardiano ste puinciale caplm sit. puidendū: minister cū consilio aliquoz pīm de Guardiano aut alto officiali prouideat.

¶ Ex tabula. L.g. Alsij. 1526. celebrati.

¶ Circa visitationes prelatorum ad capitulum transmittendas ordinatur: qhuiusmodi visitationes fiant secreta per scrutinium cum trium patrum disquisitione: tali forma q ipsi disquisitores audiant frēa deponētes. Et si qd de positum fuerit in infamia plati: extigant a deponente pbationē. Qd si in pbatione defecerit: nō curent de eo. Si aut intentū pbauerit: pbatio hmoi nō pferretur fratribus: s; clausa z sigillata ad caplm per discretū transmittat: in diffinitorio discutienda. Qū aut leues culpe: vel saltē non infamatorie deponūtur: si vnus solus deponit: siliter de eo nō curetur. Si aut plures: deponit ipse fratribus cōitatis sine expressione nominis deponētis intimeretur: z siliter ad capitulum deponetur.

¶ Pro. §. Subditi qui fuerint diffinitores.

¶ Ex tabula. L.g. Carpenfis. 1521. celebrati.

In capitulis puincialibus qm in caplo pponit aliqd faciēdū alicuiū importatīe: seu obtinēdū: pmo z ante oēs rādeant ptes q pro tpe fuerunt diffinitores: deinde ceteri ordinate.

¶ Pro eodem. §. Tamen de trienio in trienium de alijs fiat noua electio.

¶ Ex tabula. L.g. Lugdunensia. 1518. celebrati.

Declarat capm gñale illd qd habet in bulla vntonis. f. pmissariū gñale z puinciales ministros elapso trienio a suis officijs ipso facto esse absolutos: intelligi debere: q elapso trienio qd pīm cōmode poterūt (oi fraude excluda) debeāt caplm celebrare p puoz successoz elcōne.

¶ Ex tabula. L.g. Alsij. 1526. celebrati.

¶ Declaratur: qd quis p bullā vntois ministri puinciales finito trienio suo sint absoluti ab officio: z p absolutis hñi debeāt: si in ex bonis respectib⁹ vltra trienū cū pnsu gñalis ministris: aut cōmissarij gñalis capm puinciale differret: in hoc casu ministri hmoi: z trāfacto trienio pnt auctoritate gñalis capli tanq cōmissarij regere puincia vsqz ad capm celebrandum.

¶ Ex tabula. L.g. Laualis. 1505. celebrati.

¶ Statuit: qd omnia z singula officia regimtis trium ordinum beatissimi pns nostri francisci sint triennialia: quēadmodū gñaliū z puincialiū officia. Si aut aliqs guardiano: abbatissa: seu magistra postq suū trieniū in aliquo

Qd p capla localia nō deponāt guar. diai nec alij officiales. Et qut pns dupliciter institui.

De visitationib⁹ prelatorū ad capz trāsmittendis.

*in pbisita
libeguan
diano z*

De peminētia eoz q fuerūt diffinitores.

Declaratio trienij elapsi.

De plogatione trienij q ad puiciales

Qd oia officia triū ordinū sint triennialia.

Diffinitiones tabularum capitulorum generalium

conuentu finierit: in altero eligat: vel postulet: ibidē poterit p̄ficiet p̄firmari. Sed nō poterit ultra triēniū in eodē conuentu in officio cōtinuari. Non intelligit aut ita p̄cise h̄mōi triēniū: quin possit p̄ mensem et p̄ menses plōgari: vel abbreviari s̄m q̄ capla p̄uincialia accelerant vel protrahunt.

¶ Ex tabula p̄fati. L. g. Laualis. 1505. celebrati.

Quod p̄se. moni. sint triēnalis.

¶ Determinatur: q̄ confessores monialium sc̄tē Clare sint triēnalis: sicut ceteri p̄lati seu guardiani: et alij in regimine p̄stituti. Et nullus i hoc possit dis pensare.

¶ Ex tabula. L. g. rapisani. 1511. celebrati.

Modificatio statuti triēnariarum.

¶ Circa triēniū guardianorum declaratur: q̄ p̄uincie q̄ hucusq̄ hauerūt et ser uare volūt: cū b̄ndictione dei ser uare possint: iuxta p̄firmationē applicas: d̄sup per breue tūc ad capitulū relatu datam. Que aut noluerint: nō cogant. Ordī natur tamē: q̄ in p̄uincijs de sancto yoz: et sancti Lodouici: stricte seruetur: et officij guardianorum finiat p̄ triēniū: ex quo illud breue acceptauerūt. Alie autem p̄uincie faciant vt voluerint.

¶ Ex tabula. L. g. rothomagensis. 1516. celebrati.

Ad idē q̄ supra.

¶ Declaratur capitulum generale: q̄ triēniū guardianorum vbi nō receperūt breue: non seruetur si voluerint. Tamē qui receperunt illū triēniū: seruēt post hac.

Pro. §. diffinimus. 7c.

¶ Ex tabula. L. g. florenciaci. 1493. celebrati.

Nomine p̄lati qui intel ligantur.

¶ Declaratur: q̄ nomine p̄lati intelligitur generalis: p̄uincialis: custos et guardianus. Ita q̄ quicunq̄ in regula: et declarationib⁹ summo rum p̄ficū: statutis et ordinationib⁹ aliqd cōtinet fieri dū vel prohibendū p̄ p̄latum seu platos: aut de eoz licencia seu cōcessione intelligitur de aliquo predictoz: qui sunt viri p̄lati ordinarij: si nō exprimis alter eoz: per quem sit tale aliquid faciendū: prohibendū: vel corrigendū. 7c.

¶ Ex tabula. L. g. albiensis. 1502. celebrati.

De auctoritate cōfessorum nominalium. De auctoritate vicariorum guardianorum.

¶ Statuit: q̄ vniuersi p̄fessores monialium familie n̄re habeāt p̄senti decreto semper actiue auctoritatē p̄latorum sup moniales in foro cōsciētie quo ad casus et sentēcias. Et habeāt s̄lr guardiani: ac vicarij guardianorum in absentia eoz.

¶ Ex tabula. L. g. lauialis. 1505. celebrati.

De auctoritate vicariorum guardianorum seu p̄fidētium.

¶ Declaratur: q̄ illa clausula in tabula capituli generalis albiensis in ferta: videlicet q̄ guardiani: et eozum vicarij habeant auctoritatē p̄latorum in foro cōsciētie. 7c. sic debet intelligi: v3: q̄ auctoritas p̄ p̄fem p̄uincialē cōcessiaz guardianis: remaneat semper penes eozum vicarios: seu vicariorū vicarios ipsi guardiani sui conuentū pro suis negocijs exeuntibus.

¶ Ex tabula. L. g. basilicē. 1472. celebrati.

De pena p̄nāciter seruētis acceptate p̄lationē.

¶ Declaratur: q̄ canonicē electus: et officij p̄lationis p̄tinaciter reuens: nisi causam legitimā reddiderit suo p̄lato: licet occulta: censetur simplr et absolute inobediens. Et idcirco puniendus ad arbitrium sui p̄lati cum consilio discretorum.

Pro. §. fratres patientes defectum natalium.

¶ Ex tabula. L. g. Tualis. 1505. celebrati.

De dispensatione patientiū defectum nataliam.

Ordinat: q̄ nullus patiens defectū nataliū possit de cetero pmoueri ad offm̄ p̄lationis: seu regiminis: sine speciali dispensatione capli ḡnialis: vel p̄ris ḡnialis cum p̄silio aliquoz discretoz.

¶ Ex tabula. L. g. Basilee. 1472. celebrati.

¶ Declarat: q̄ irregularis q̄ cōsiliū vel auxiliū dedit: et manu pp̄ria ad homicidiū: nō impedit a susceptione regiminis s̄m̄: maxime guardianatus: q̄uis impediatur a susceptione ordinum.

Ad irreglaris p̄t eē guardianus.

¶ Pro fine p̄fati capituli.

¶ Ex tabula. L. g. Florenciaci. 1493. celebrati.

Declarat: q̄ vsqz ad reuocationē cōmissionū dari solitaz puicialib⁹ a ḡnali: seruire poterūt ille quas illi receperūt a p̄decessore electi: quousqz de alijs puideat. Ita q̄ si interim cōtingat electionez celebrari: alicuius puicialis absente ḡnali: ipsa cōmissio transeat ad electū talem post eius confirmationem.

De proagatione cōmissionū ḡnal' erga puiciales.

¶ Ex tabula. L. g. Carpenfis. 1521. celebrati.

¶ Ordinatur: q̄ in vltimo caplo puiciali ante capitulū ḡnale ministris puiciales teneatur electionē sui custodis mittere ad capm̄ ḡnale eodē anno: nō ante. Quo cōtra factū: electio sit nulla.

Ad d̄z fieri electio custo dis custodū.

¶ Ex tabula. L. g. Adeclinensis. 1499. celebrati.

¶ Declarat: q̄ fr̄es multū notabiles in moribus graues: p̄ puiciale in capitulis cōuentualibus examinati: z laudabile sue sufficientie patrū sut cōuentus testimonū h̄ntes: possint p̄ eosdē puiciales vna cū diffinitozib⁹ i caplo puiciali: et in eoz absentia ad offm̄ p̄dicatiōis: z cōfessionū audiendarum pmoueri. Alij s̄o examinādi: aut pmouēdi: capitulo puiciali iter sint.

De pmotione p̄dicatoz z confessoz.

¶ Ex tabula p̄fati. L. g. Adeclinensis. 1499. celebrati.

¶ Declaratur: q̄ puiciale capm̄ nō p̄t puiciali cōcedere vt aliquē: vel alios: etiam vnicū ad libitū promouere possit.

Ad idem q̄ supra.

¶ Ex tabula. L. g. Burgensis. 1523. celebrati.

¶ Ordinatur: q̄ de cetero nō pmoucant cōfessores fr̄es ad cōfessiōes audēdas extra capitula puicialia: siue a ministris puicialibus: siue a cōmissarijs missis a generalibus.

De pmotione cōfessoz.

¶ Ex tabula. L. g. Assisij. 1526. celebrati.

¶ Declarat: q̄ p̄ cōmissiōes ministris puicialib⁹ a m̄stro ḡnali dari solitas: nō solūnt quouis mō p̄dicet i subiectiōe cōmissarioz ḡnaliū: s̄z ministri ipsi p̄fatis cōmissarijs subiecti: ac si eisdē ministris nulla data fuisset commissio.

Ad qd̄ extendant cōmissiones ministror.

¶ Quo ad capitulū. viij. de capitulo generali: z ministro generali.

¶ Pro. 6. Et declarat generale capm̄ ministris z custodibus.

Diffinitiones tabularum capitulorum generalium

¶ Ex tabula. L. g. Basilee. 1472. celebrati.

¶ De excusa
tione non eun-
tium ad capm
gnale.

Ordinat: quod puinciales: et custodes: ac discreti discretorum que ad gnalem
congregationem venire non possunt: de cetero sue impossibilitatis testimonium
per litteras autenticas trium vel quattuor: primum guardianorum sigillis munitas
transmittant. Et non de facili excusent: iuxta preceptum regule: et nisi ordinis institu-
ta. Et nihilominus commissarios loco sui mittant.

¶ Ex tabula. L. g. Laualis. 1505. celebrati.

¶ De renuncia-
tione puincia-
lium absentium
a capto gnali

¶ Advenent puinciales: que quod gnali capto interesse non possunt: suis per litteras renun-
cient officiis: et suas exculationes rationabiliter allegent: et de presentibus duorum vel
 trium guardianorum suos commissarios instituant: ac per litteras testimonium
 de ipsis perhibeant.

¶ Ex tabula. L. g. Lugdunensi. 1518. celebrati.

¶ De penis vo-
calium non eun-
tium ad capm
gnale sine causa.

¶ Notificat capm gnale omnibus ministris puincialibus et custodibus: que non legi-
time excusati arbitrio diffinitorum capituli generalis: non veniunt ad capm gnale: que
 sanctissimum dominus noster papa vult ut ipso facto quo iudicati fuerint non legiti-
me impediti: officio ministeriarum: et voce activa et passiva sint per se et annos pua-
 ti: nec admittant commissarios quos per se miserit. Inhibemus nihilominus dictis
 ministris absentibus: ne capm: aut aliquid aliud notabile tempore quo celebrat capus
 gnale: villo modo celebrent aut faciant.

¶ Ex tabula. L. g. Larpensis. 1521. celebrati.

¶ De pena mi-
nistrorum cele-
brantium capla
puincialia in-
terim que alij
vadunt ad ca-
pitulum gnale

¶ Ad cohibendum non nullorum ministrorum puidicatum audaciam: et obusum eorum in
obediencia: que quasi absque puidicatum scrupulo iam committi in ordine solet: ordinat
 capm gnale: ut quicumque ministrorum de capto gnali remaserit: et interveniente i-
 pedimento legitimo: et durante tempore ipsius capituli generalis: capm celebrare presumpse-
 rit: per tres menses suo officio sit suspensus: nec illud quavis occasione exequi pre-
 sumat. Et tunc auctoritate capituli generalis puincia ipsa per commissarium de capitulo
 gnali redeunt regat: visitet: et gubernet. Qui quod de tres menses: ab ingressu dicti
 commissarii de capto gnali redeuntis computabunt. Intelligit autem capm puincia-
 le celebrari intra ipsos capituli generalis: que a die egressus primum eiusdem puincie ad
 capm gnale euntium usque ad diem ingressus eorum in eadem (omni modo mora inu-
 tilis non interveniat) celebratur.

¶ Pro. 9: Congregatis igitur.

¶ Ex tabula. L. g. Lugdunensis. 1518. celebrati.

¶ De supplen-
dis in capto
gnali.

Ordinat: propter verbum scriptum: que ministri puinciales et custodes eligere habeant
 ministrum gnale: que de cetero nec commissarius generalis: nec procurator or-
 dinis: nec commissarius curie Romane habeant vocem in electione generalis
 ministri. Et si unum votum fuerit suppleendum: commissarium gnale: si duo: per pro-
 curatorem: si tria: per commissarium curie: si plura: per capitulum supplebunt. In omnibus autem
 alij est a commissario generalis: et procurator: que commissarii curie erunt de corpore capituli.
 Qui quod de commissario generalis precedet in loco omnes diffinitores et ministros. Pro-
 curator curie: omnes ministros in uno latere sessionis: et commissarii curie etiam omnes
 ministros per alio latere sessionis precedent.

¶ Ex tabula. L. g. Tholosani. 1532. celebrati.

Cum minister generalis in loco capli generalis nec commissarij generalis presentes sunt: nihilominus tñ in vigilia penthecostes semp inchoet caplz generale: nec aliquo modo differat. Et in absentia vtriusqz generalis ministri et commissarij: minister puincie in qua tenet caplin generale: p̄sident. Et si ille quoqz mortuus vel impeditus fuerit ita vt p̄sidere nõ possit: eligat cõgregatio generalis p̄sidentẽ. **¶** Quia aut̄ a cismõtantis ministri generalis fieri debz electio: electione facta statim p̄sident cap. general: qz ipso facto est p̄firmatus. Secus aut̄ est de commissario general: q̄ soluto capitulo: et nõ prius familiã regere incipiet cismontanã.

¶ Ex tabula p̄fati. L. g. tholosani. 1532. celebrati.

Ordinat̄ et decernit̄: qd̄ electio ministri generalis: et commissarij cismõtanti (qñ a patribz cismõtanti fieri debz) fiat a maiori parte vocaliũ in bñmõ electione vocẽ habentiũ. Ita qd̄ non sit necessariũ duas partes vocum bñe.

¶ Quod electio fiat a maiori parte vocaliũ.

¶ Pro. s. Similiter procedatur.

¶ Ex tabula. L. g. carpensis. 1521. celebrati.

Cum aut̄ plerũqz vbi culpa nõ est eam timere soleant cõsciẽtie timore cupiatqz reuerẽdissimõ p̄ totis affectibz fuoz frũz cõsciẽtias paterna pietate se renare suspẽdit. cassat et irritat vna cũ suo capitulo oēs et singulas p̄uaciones et sententias a suis p̄decessoribus forte p̄fita statuta vel capitla generalia lata q̄ p̄iudiciũ possent fratrum aut forozũ animabus inferre.

¶ Generale capituli cassat et irritat oēs p̄uaciones p̄ sententias p̄ statuta lata.

¶ Ex tabula. L. g. Burgensis. 1523. celebrati.

Limitationes commissarij generalis in cap. carpensi facte reuocant̄: duabus dũtaxat dẽp̄risq̄ sunt: qd̄ ḡnalem cõgregationẽ facere nõ poterit: nec commissarij: os particulares p̄ ministriũ generalẽ missos poterit impedire.

¶ Pro. s. Ordinamus insuper.

¶ Ex tabula. L. g. tholosani. 1532. celebrati.

Ordinat̄ ac decernitur: qd̄ de cetero nõ eligant̄ sex diffinitores tñ capli generalis: sed oēs ministri: et custodes in cap. generalis presentes: et commissarij generalis (q̄ ordinariã hẽat vocẽ) et commissarij: ac p̄curator: romanõ: nec non et p̄ses missi p̄ alijs: p̄suis generalis capituli sint diffinitores. Supplet̄ hõnisi aliqui fuerit vocales alicui cap. generalis: p̄ diffinitoribz non habeant̄ sed vocales tantum.

¶ Quod oēs ministri et custodes hẽantur p̄ diffinitoribus.

¶ Ex tabula p̄fati. L. g. tholosani. 1532. celebrati.

Cum meliõ patres vocales cap. generalis ad p̄ponẽda respõdere possint et valeant prius de p̄ponẽdis auisẽnt: q̄ntum fueri potest bono modo: vt plenius et maturius deliberati ad singula respõdeant: put oportet. **¶** Et nullo modo aliquid negociũ arduum p̄ponatur et decidatur simul et vno tpe: sed semp deliberatio intermedia fiat.

¶ De deliberatione p̄ponẽdorũ in capitulo generalis.

¶ Pro. s. Quo ad visitatores.

¶ Ex tabula. L. g. Basilee. 1472. celebrati.

Declarat̄: qd̄ commissarij ad visitandã aliquã puinciã missi: nõ p̄t p̄dicatores vel p̄fessores instituire: aut fr̄es extra puinciã sibi commissã trãf

¶ Quod visitatores nõ p̄mouea p̄fessores et p̄dicatores.

Diffinitiones tabularum capitulorum generalium fratrum minorum.

mittere ad manendum: nisi specialiter fuerit commissum: et in sua commissione specialiter expressum.

¶ Ex tabula. L. g. Burdegalensis. 1520. celebrati.

De commissariis nequeant eligi in ministerios.
Ordinatur: quod commissarii extra suas puicias missi ad aliquid negocium siue a. & p. m. g. siue a puissario generalibus intelligi non possunt in ministerios. Nec mutare aliquid possunt in puincia absque puincialis: et primo consilio et assensu.

¶ Ex tabula prefati. L. g. Burdegalensis. 1520. celebrati.

De intellectu puissionum que dant puicias libere a generali.
Declaratur: quod commissarios. R. p. m. g. que ceteris puincialibus dant in suis puincijs cum plenitudine potestatis: intelligunt in casibus in quibus tota puincia est simul aggregata disponere non possent. Non autem intelligunt extendi ad casus que puincie aut diffinitionibus competunt. Sic que ad illos casus ministri virtute puissionis nihil disponere possint.

¶ Ex tabula. L. g. Parmensis. 1529. celebrati.

De declaratur: quod visitatores puinciarum excedentes facultatem sue commissionis: vel non seruantes limitaciones: et ordinaciones generales: penationis puniuntur. Et cui hec pena non competit: pena puicationis actu legitimum.

¶ Ex tabula. L. g. Tholosani. 1532. celebrati.

De mitti debet commissarius ad puicias.
Renouatur statutum capli generalis Assisi: de puissarijs: ita que nullo modo mittatur nisi a puincia: aut a ministro puinciali fuerint petiti: vel viges et magna necessitas id requirat. Et huiusmodi puissarij suarum puissionum limites excedentes: in se quanta capo generali rigide puniuntur. Inhibeturque omnibus fratribus singularibus: et puatis sub pena carceris: ne puissarios puinciarum petere aut procurare presumant. Poterit tamen quibus necessitates suas et aliorum puissario generali significare. Cuius iudicio relinquitur in tali casu an commissarius mitti debeat: an non.

¶ Ex tabula prefati. L. g. Tholosani. 1532. celebrati.

De commissariis assignandis aliquibus puincijs.
Quod aliquarum puinciarum visitaciones quas generalis commissarius in sua propria persona visitare non potest: non nunquam negligunt assignari in capo generali huiusmodi puinciarum visitatores per ipsum puissarium generale: que ad sequens generale capitulum venire teneantur: reddituri ratione de visitationibus factis. Qui presentibus suppleri possunt.

Pro conclusione: de auctoritate Commissarii Romani.

¶ Ex tabula. L. g. Antuerpie. 1514. celebrati.

De auctore commissarii Romani circa et ultra montes.
Declaratur capitulum generale quo ad potestatem puissarii Romani: que illam exercet in tota familia ultra montana terram. In cis montana autem: si ad eam declinauerit: exercet modum guardiani exercere huiusmodi circa delinquentes. Tenebunt autem puinciales recipere fratres quos ad ipsos remiserit idem puissarius. Non tamen prohibent puinciales quod possint punire dictos fratres remissos: in casibus in quibus per dictum puissarium non fuerint specialiter puniti.

Finis definitionum tabularum capitulorum generalium Fratrum minorum.

¶ Sequitur forma tenēda in visitatione quā prelati nostri ordinis ex decimo capitulo Regule facere tenentur.

Rimo plati debēt inquirere in

speciali de guardianis ista q̄ immediate sequunt, deinde in ḡniali illa q̄ de ipsis et eoz subditis inferius subiungunt. ¶ Et p̄mo si in receptiōe alicuius ad ordinē obseruauit omnino illa q̄ in p̄mo caplo ḡnialiū statutoꝝ p̄tinent. Et in alijs caplis generalibus postea ordinata sunt.

Item si recepit aliquē ad p̄fessionē q̄ p̄ seipm̄ nesciret dicere totum diuinū offm̄. In statutis ḡnialibus caplo p̄mo.

Item si nō fecit obſeruare ſilētium: et nō incluſit et recollegit fr̄es ſuos a dicto completorio. ibidem. ca. 2.

Item si nō correxit fr̄es q̄ ſine neceſſitate portauerint capitergia ſeu ſudaria circa collū. vel ſi p̄miſit q̄ fr̄es in dormitorio: culcitris: ante am̄nib⁹: ac puluinaribus de pluma vterent. ibidem ca. 3.

Item si nō fecit legere quater in āno in cōitate articulū de paup̄tate: put in declarationibus papalibus p̄tinet. ibidem ca. 3.

Item si nō fecit legere ip̄as d̄claratiōes: bis ad min⁹ p̄ integrū in āno. ibi. ca. 3.

Item si nō fecit legere ſtatura ḡnialia ter in āno. ibidem ca. 6.

Item si fecit legere in cōitate alias d̄claratiōes r̄l̄e p̄ter d̄claratiōes d̄noꝝ M̄i. et Clemētis. in cap. ḡnā. palāciele anno. 1470.

Item si induxit aliqua debita oneroſa in quētū: absq; vicarij p̄uincialis p̄ſilio et aſſenſu. ibidem. ca. 3.

Item si mutuauit vaſa aurea vel argētea. vel vſus eſt eiſdē vel alijs iocalib⁹ p̄ciōſis. ibidem ca. 3.

Item si p̄ſtruxit vel deſtruxit aliq̄d ſumptuoſuz vel notabile edificii: ſine licentia vicarij p̄uincialis. ibidem ca. 3.

(p̄iſſe. ibi. ca. 3.

Item si p̄miſit p̄fici literā alijs vel inſtm̄: in q̄bus preſtare ſe pecuniā rece.

Item si habit⁹ vel veſtes ordiſ ſclarib⁹ p̄ ludis faciēdis accommodauit. ibi. c. 4.

Item si nō fuit diligēs circa ſuitiū in firmoz. ibi. ca. 4.

Item si indutus ē donec omnibus fr̄ibus indigētibus ſui quētus fuerit. de veſtimētis p̄uſum. ibidem ca. 4.

Item qualiter ſe b̄eat in recipiendis hoſpitibus: maxime de extraneis partibus venientibus. ibidem. ca. 4.

Item si non p̄curauit q̄ fr̄es nō ſacerdotes de q̄ndena in q̄ndena cōicarent in miſſa conuentuali. ibidem ca. 4.

Item si non p̄puliſit tā cūicos q̄ latēcos: in occupationibus ſeu laboribus ſibi competentibus exerceri. ibidem ca. 4.

Item si non arcauit diſcurſus inuiles cū diligentia. ibi. ca. 5.

Item si mulieres ad officinas interiores quēt⁹ admittit ſine p̄ſilio diſcretoz. in caplo ḡnā. caſtri radulphi. anno. 1478.

Forma visitationis fratrum minorum.

- Item si fuit iudex aut arbiter quocumqz. ibidem ca. 5.
- Item si nō tenuit caplin fr̄ibus suis ter ad minus in heb̄da. ibidē ca. 8.
- Item si nō duxit vitā cōem maxime in vestib^o cibis ⁊ lecto. ibidē ca. 8.
- Item si nō fecit oare pro fr̄ibusz bñfactoribus nris: sicut in eisdem statute cauet caplo ultimo.
- Item si nō puidit cōitati s̄m moxē laudabñē puñcleita vt fr̄es cogereēt inordinate vite necessaria q̄rere. ibidem cap. 4.
- Item si absqz pia ⁊ rōnabili causa dedit fr̄ibus extra cōitatem licētia comedēdi. ibidem cap. 4.
- Itē si mlieres ad iteriora puēt^o admisit. in ḡna. ca. castri radulphi. 1478.

Conseq̄nter inquirenda sunt in ḡna
li tam de guardiano q̄z de alijs ista q̄p ordine sequūtur.

De voto obedientie.

Primo si nō obediuit plato sibi p̄cipienti alqd s̄m deū ⁊ r̄am nrm.
in p̄mo ca. r̄le ⁊. 10. ⁊. 8. caplis statutoz ḡnialium.

Item quat̄ se habeat in seq̄la choi p̄cipue: ⁊ aliaz cōstatum. in statute ḡnialibus cap. 2.

Item si intrando ciuitatē vel oppidū vltra p̄fira sibi hoā p̄traxit moxā: vel ad alia loca sine scitu guardiani declinauit. ibidem ca. 5.

Item si a mliere votū p̄tinentie req̄siuit seu oblatū recepit: v̄l ad faciēdū sibi obedientiā induxit. ibidem ca. 5.

Itē si pcurauit p̄mitti sibi vel alteri fr̄i aliq̄ negocia pcurāda p̄ reges: p̄ncipes: platos seu cōitates. aut q̄ manere vel eḡtaret. cū eisdē. ibi. ca. 5.

Item si absoluit aliquē fr̄em a casib^o resuatis vel asseruit indifferēter q̄ illa p̄cta reseruata absoluere possēt. ibidem cap. 6.

Item si falsā s̄cauit sigillū vel l̄ras platoz vel p̄ncipū ḡnalis vel puñcialium ministroz: seu eorundē vicarioz. ibidem ca. 6.

Item si l̄ras platoz maliciose p̄ se vel p̄ aliū destruxit: v̄l impediuit mitterēēt eisdē. s̄z retinuit eas vel aperuit: vel si l̄ras supioz sibi missas legere vel ap̄ire distulit maliciose. ibidem ca. 6.

Itē si suastit alicui p̄sone extra n̄s: ordinē existētis: vt alqd mutaret de statu ord̄is n̄ri seu n̄ri vicariat^o: vel d̄ ord̄iatiōe puñcie seu custodie: vel de quocūqz fr̄e seu fr̄ib^o de loco aliquo a mouēdis vel nō a mouēdis. ibi. ca. 6.

Itē si causaz depositōis quocūqz platoz ord̄is: vel eoz excessuz seu cōreccionē: aut capli cuiuscūqz secretū. vel alqd aliū v̄n̄ ord̄i n̄ri possēt turbari seu diffamari sciēt̄er ausus ē extra eūdē ordinē publicare. ibi. ca. 6.

Item si exiens extra puentū in reditu suo secrete guardiano suo excessus sui locij notabiles non int̄inavit. ibidem ca. 6.

Item si falso ⁊ sciēt̄er deposuit corā plato de aliquo crimine cōtra fr̄em aliquē vel ad hoc faciēdū aliquem induxit: vel reuocauit false qd̄ vere deposuit. ibidem cap. 6.

Item si reuelauit accusatis noīa accusantium. ibidem ca. 6.

Forma visitationis s^rm minor. Fo. cir.

Item si in aliqua etcōne seu visitatiōe fecit colligatiōes vel inductiōes: cōmīnādo. pmittēdo. laudādo. vel mēdaciter detrahēdo. ibi. ca. 8.

Item si accepit bullā cruciate sine p^rlatoy suoy licētia p^rhibitiū p^r breue aplicuy innocētij pape. 8. Curasti nob^r exponere. Et in ca. g. basilee āno. 1454.

Item si iuit solus extra p^ruentū p^r terras. ibidem ca. 5. Et in ca. g^rā. Salamā^rtino. anno. 1461. celebrato.

Item si didiscit artē pulsandi organa sine licētia cap^ris g^rā. vel si habuit mo^rnocordium. in eodem cap. Salamantino.

Item si dixit aliqd^o verbum iniurie. ibidem.

Item si in die sabbati comedit inēstina seu a^rsalū viscera. ibidē.

Item si de medicinis extra ordinem n^rm se intromisit. ibidem.

Item si est Laicus et accepit aliquā cōmissiōemq^{ue} cōmissarij esse nō p^rfit Laici: nec tonsuras deferre. ibidem.

Item si publice aut p^ruate se iactavit aliqs sibi singulariter a deo fuisse aliqd^o revelatū. in cap. j. g^rā. meclīnie. 1464.

Item si scripsit vel p^rcepit aliquā novā doctrinā: q^uā h^umōs friuolas revelatiōnes redoleat absq^{ue} examinatiōe et approbatiōe cap^ris g^rā. ibidē.

Item si aliqua singularitate in mēsa vestimētis et calciamētis vsus ē sine licētia. ibidem.

Item si fecit q^ustā vel p^rdicavit in aliqua puincia sine licētia p^rlatoy illius p^ruincie: nisi in trāsitu ad pagendū viā suā. In ca. ge. mōtis lucij. 1467.

Item si p^rcuravit sibi alicuius rei vsum remanēte ap^{ud} parētes vel amicos p^rprietate. ibidem.

Item si p^rfessus est alicui extra ordinē n^rm: v^{el} alicui p^ruentuali sine supiorū licētia. ibidem.

Item si asseruit cōitatē alicui^o p^ruent^o p^rgregatā supra guardianū fore. in. j. ca. g^rā. basilee. anno. 1472.

Item si canonicē electus offm^o p^rlatiōis p^rtinaciter renuit acceptare sine causa legitima p^rlato manifesta. ibidem.

Item si misit l^{it}ras aut p^rportauit regib^o p^rncipib^o seu cuiuscūq^{ue} partic^rari p^rsone in p^riudiciū alicui^o. in ca. g^rā. andomarij anno. 1475.

Item si scripsit l^{it}ras intra v^{el} extra ordinē aut recipit sine licētia suoy p^rlatoy. in ca. Tolosano anno. 1496.

Item si rōne debiti cuiuscūq^{ue} seu alioy bonoy t^rpaliū fecit aliquē excōicari: seu detineri. v^{el} vexari. in ca. Laualis. anno. 1505.

De equilentibus p^rceptis sc^dm Clementem.

Si habuit plures tunicas q^uā vnā cū caputiō et aliā sine caputiō sine licētia p^relatorum.

Item si portauit calciamēta sine supioy l^{it}nia. Et si egtauit extra casum necessitatis. Et si indutus fuit vestibus p^rciolis.

Item si nō ieiunauit a festo o^mniū sc^orum vsq^{ue} ad natiuitatē d^{omi}ni: et i sextis ferijs.

Item si est clericus et nō fecit offm^o s^rm ordinē sc^de romane ecclie.

Item si nō seruiuit fratribus suis infirmis.

Item si p^rdicauit in ep^ratu alicuius ep^ri illo contradicente.

Forma visitationis fratrum minorum.

Item si ausus ē pplo penitē pdicare sine examinatōe z approbatōe z in iurisdictione a platis facta: ad quos eadē expectare dignoscūt. (curauit.)

Item si cognouit se rlas spūalr nō posse obſuare: z ad platos recurrere non

De voto castitatis.

Primo an fuerit notat⁹ de suspectis pſortijs z colloquijs mlierz. cap. rre. Et in statutis gñalibus ca. 6.

Itē si fuit sibi interdictū a plato ne loqrēt cū aliq pſona: z nihilominus reiterauit loq cū ea. hugo sup rlas. ca. xj. Bartolome⁹ de pifis ibidē.

Itē si affuevit se a suo socio cū mlierib⁹ seq̄rari. in statutis gñalib⁹ ca. 6.

Itē si locut⁹ ē cū aliqua mliere in loco obscuro. S. bōa. in expositōe rle ca. xj

Itē si locutus ē de nocte tpe importuno. idē. S. bona. vbi. supra.

Itē si gest⁹ ei⁹ fuit dissolut⁹ ex nimia mlieris aproximatōe. vel factei ad eaz quēsiōe fixis oculis z māib⁹ iūctis. qz oē rle pſortiu ē suspectū idē vbi s.

Itē si affuevit loq cū aliq (excluso alioz audituriz nō visu) sine cā pia maxie si colloqa fuesit notabilr ptōgata: z cū eadē frēq̄ntata: z hoc maxime si ē iuuenis: vel talis quēsiōis vñ si miser oclis hñi possit. idē vbi s.

Itē si accessit ad aliq̄d monasteriū sc̄imonialiū sine licētia plati: z p̄cipue oz dñis sc̄e clare. Ex regula ca. xj. z Barto. de pifis.

Item si sustinuit fieri cōpater extra casum necessitatis. vbi s.

Itē si ingress⁹ ē mōasteriū aliq̄d mōialitū sine lñia sedis aplice. ex. f. bōa. ibi.

Itē si ē suspectus de pſortio cū diffamatis. vt notat in statutis gñalib⁹ ca. 6.

Itē si affuetus ē mlieribus dulces lras mittere. vel munuscula. sudariola: z faciolas. cibos z filia recipere. hec om̄ia suspectū faciūt pſortiu: vt inqt Petr⁹ sob̄anis: qz fm hieronymū crebra munuscula sc̄is amor nō hz.

De voto paupertatis.

Primo an hēat aliq̄ ad vsū sine lñiaz platoz. Nico. pa. 3. in expōe rle.

Itē si hz aliq̄ sibi nō necessaria: qz talib⁹ vñ nō p̄r. idē Nicola⁹

Itē si hz aliqua supflua. S. bona. in lra missa p totū ordinem

Itē si dat vel recipit aliq̄ intra vel extra ordinē sine lñia supioz. idē nico. pa.

Itē si hz aliq̄d sumptuosuz vl' speciosuz: aut multū: aut duplicatū. in tractatu de Serena p̄sciētia: z fm hugonē: z Clemētē. 5.

Item si reposuit libros aut aliq̄d aliū ap̄d seculares sine scitu platoz. in statutis gñalibus cap. 6.

Item si habuit recursum. ad aliquē amicū spūalē sine licētia: vel nō obſuado ordinē z modū: quē summi pōtiffices in suis declaratiōib⁹ posuerūt. idē Nicolaus. 3. z Clemens. 5.

Itē si accepit elemosynā de pecūia petita p ecclia vel p lūinarib⁹ vel quacūqz alia occasiōe: qz ē p̄tra clemētē: vt declarauit Quies debet gñalis vicarius in ca. Zamozēsi puincie sc̄i iacobi anno. 1456.

Itē si pcurauit edificia paramēta ecclastica calices z filia curiosa. in statutis gñalibus ca. 3. Et in Clemente papa. 5.

Item si sustinuit depont vel conseruari pecuniam ap̄d aliquē sine licētia:

Forma visitationis fratrum minorum. Fol. cr.

Speciali cōscientia guardiani. idem. capi. 3.

Item si portauit sup se pecuniā: vel manu ppa p̄tractauit. i. statu. gñalib^o. ca. 3.

Item si vēdidit aliqua: quia quomodocūq; sumatur dicitur quattuor magistri esse turpe lucrum et in honestum. capitu. 6.

Item si recepit aliqd vt daret vel videret. i. expositio. 4. magistro sup r̄l̄az. ca. 4.

Item si p labore accepit aliquā materiā opabile que viteri^o venderetur vt mēbrana ad scribendū libros: p secularibus. et. quattuor magistris. capi. 5.

Item si fecit deponere pecuniā etiā cū licētia p̄latorū p necessitatib^o futuris nō imminētib^o. Nicho. pa. 3. et tractatu. 3. de necessariis et solutione.

Item si dedit aliqd amore dei sine licētia vsu illi^o pecunie ad aliquē certū vsu deputate hugo d̄ digna. et in tracta. 3. de necessariis et solutione arti. 3. in p̄m^o.

Item si sustinuit se vel cōuentum fieri heredem. Clemens pa. 5.

Item si d̄ pecunia apud aliquē fr̄ez apostatā inuēta se intromisit: vel eā aliquo mō exp̄dere fecit: q; nō min^o a talib^o d̄bēt fr̄es abstinere: q; si eēt nouitiorū pecunie. cū adq̄s sit p̄hibitio. intra d̄ necessariis et solutione. ar. 3. §. 7. ne p̄ ignorā.

Item si p̄misit oblationes pecuniarias in ecclesie vel alibi fieri. Cle. pa. 5.

Item si posuit cippum ad reponendā pecuniā in ecclesia. cle. 5.

Item si sustinuit aliquam pecuniam deponi apud aliquē sine necessitati p̄sentij vel iminenti. Nicholaus papa. 5. Ceterum.

Item si deposita pecunia indeterminate oblata recurrit ad amicos sp̄uales pro aliqua necessitate. in. ca. 2. gñali meclinie. anno. 1498. celebrati.

Item si habuit recursum ad amicos sp̄ituales pro illis rebus quas bono modo habere poterat per mendicitatem. Nichola^o papa.

Item si nō explicauit necessitates suas amicis sp̄ualib^o. idem Nichola^o.

Item si nominauit eis aliquē ap̄d quē rep̄erēt suas pecunias anq̄ ipsi se excusaret p̄ seipos vel p̄ alios nō posse talē solutionez facere. idē nicholaus pa. 3.

Item si petiuit ap̄p̄t^o p̄ solutione pecuniarū p̄fēda q̄ necitas exigebat. ni. pa. 3. §. 7°

Item si de residuo dispēsauit sine assensu dantis. idē nicholaus. 3.

Item si mutauit intētionē dātis. quattuor magistris. capi. 3. et clemēs. 5.

Item si ordinauit quomodo et qualiter pecunia deberet expendi. vel si cōpotū petijt de expensa. aut si clauē pecunie habuit. Clemens. 5.

Item si iuit in itinere cū burfario. qui sibi pecuniā deferret. in cap. gñali beate marie magdalene ppe Rupellā anno. 1480. celebrati.

Item si vsus est re sibi necessaria empta de pecunia a secularibus in die venis sancta coram cruce oblata. q; est expresse contra Clementem.

Item si custodiuit pecu. cū obligatiōe reddēdi rōnē d̄ ea. hugo i expo. r̄le. ca. 4.

Item si acceptauit executionem alicuius testamenti. ita vt oppōteret illū pecuniam dispensare. Clemē. 5.

Item si prouidit futuris necessitatibus habendo granaria et cellaria sine assensu p̄latorum. clemens. pa. 5.

Item si uenit cū aliq̄ d̄ mercede. 4. magistri sup regulā. ca. 6. q; nō l̄z cū pacto.

Item si commutauit vnam rem in aliam sine licentia p̄latorum vel auctoritate domini qui dedit rem illam. quattuor magistris. capitu. 6.

Item si impignorauit aliqua sine auctoritate dantis. quattuor magistris. ca. 6.

Forma visitationis fratrum minorum.

¶ Ex aluaro de planctu ecclesie.

Item si murmurauit z turbat^o est cū plat^o ab eo abstulit vsuz alicui^o ref: qz
he ē ppetarius: cū piatus vsuz hēat tollere z dare sibi^o sicut voluerit.

Item si nō assignauit librū vel aliā rem sribus petētib^o: cui^o frēs cōe^o vsuz
hēre debent: cū tali re nō vteret nec ea vti necesse fuerit in breui.

Item si h^o libros duplicatos eiusdem tenoris.

Item si pmisit alicui aliqd facere sine licentia prelati: qz agere non potest cū
non sit sui iuris.

Item si coram prelato suo de re aliqua cum aliquo frē contendit: quasi pten
dens esse suam.

Item si propria voluntate z importunitate multis annis in aliquo loco vel
cella permansit. in statutis antiquis cap. 3.

Item si salmas libroz congessit: ita vt qsi mutatur de loco ab locum post se
afferat. Ubertinus.

¶ De interna fratrum conuersatione.

¶ Primo an aliqis sit pacis turbatoz inter fratres.

Item si non est bene morigeratus z religiosus in vobis: gestis factis.

Item si nescit redimere tps: sed occiose illd expendere consuevit.

Item si est negligens in sequela chori z altarum communitatum: vel qsi pul
satur ad aliq^o obedientiam.

Item si est irreuerens prelati sacerdotibus z antiq^o in religione.

Item si multum frequentat ciuitatem sine pia z rōnabili causa.

Item si est laicus z curauit has discere sine licentia prelati: qz est contra
decimum capitulum regule.

Item si est indeuotus.

Item si fugit humilitatis officia.

Item si cantauit carus fractos z dissolutos in choro.

¶ De exteriori fratrum conuersatione.

¶ Primo an sit exemplaris inter sc̄lares: vt regula admonet. ca. 3.

Item si alicui ptumeliam intulit litigando: ex eadem regula ibi non
litigent: vt exponit sanctus Bonaui.

Item si contendit verbis cum aliquo sc̄lari: pertinaciter affirmādo suā sen
rentiam. ibidem. ¶ Neqz contendant verbis: vt dicit sanctus Bona.

Item si assuetus est proximis iudicare. s. dubia in p̄lorem partem. interp̄e
tando. ibi. ¶ Ne callos iudicent sanct. Bona.

Item si est indisciplinatus in sensibus: oculis: verbis: z operib^o. Sanct bona.
super. 3. caplo regule.

Item si inhoneste locutus est inter sc̄lares. S. bona. ibidem.

Item si litigauit cum aliquo in iudicio. S. bona. ibidem.

Item si in predicationibus suis fuit scandalosus contra clerum seu
principes aut alios quoscunqz. in primo capitulo generali Basilee
anno. 1454. celebrato.

Qualiter generalis seu eius cōmissarius debet visitare prouincialem.

Primo si recepit aliquem inutile ad ordines, in statutis gñalib⁹. ca. 8.
 Itē si obuat pacē in puicia: z de sufficientia illi⁹ in regimine. ibidē.
 Itē si nō iuit ad capm gñale sine rōnabili causa. i. 2. ca. gñali bafilee.
 anno. 1471.

Itē si extra ca. puiciale seu custodialē aliquē guardianū instituit aliquo cō-
 uētū sine assensu ipsi⁹ quēt⁹: nisi sciētur indignū elegissent. ibidem.

Itē si extra cap. pmouit aliquē ad offm̄ pdicationis vel p̄fessionis et si puicia
 le capm hāc sibi facultatē sinxerit p̄tulisse cū talē auctoritatē ei dare nequie-
 rit. in. 2. gñali ca. meclinenfi. anno. 1498.

Itē si recepit aliquē fr̄z alteri⁹ puicie ad morādū: vel extra pp̄ā puinciam
 misit sine speciali licētia vicarij gñalis. in ca. g. salamātino. 1461.

Item si dedit licētiā alicui fratri sub aliquo colore palliato vt vagabūdus
 iret per mundum.

Itē si fuit negligēs i uisitādo puincia. in ca. ge. castri radulphi. āno. 1478.

Item si secreta peccata publice p̄tulit. ibidem.

Item si petiuit ab aliquo fr̄e sibi iuridice secreta pctā reuelari: qz p̄tra illud
 mathei. 18. Si peccauerit zc.

Itē si in ca. puinciali pmouit aliquē patētē defectū nataliū ad offm̄ platō
 nis sine licētia capm̄ gñā. in capō gñali Laualis.

Itē si in ca. puinciali pmouit aliquē ad officia pdicationis vel p̄fessionis si-
 ne examinatione precedente. in statutis gñalibus ca. 5.

Item si in dicto capō instituit aliquē p̄latū: qz vitā cōem ducere non pote-
 rat in vestibus cibis z lecto. ibidem ca. 8.

Itē si nō pcurauit necessitatē fr̄ib⁹ infirmis: vel pcurare p̄ aliū fecit: z de ve-
 stimētis fr̄ib⁹ indigētib⁹ non prouidit. Ex. 4. ca. regule. z Cle. 5.

Itē si dedit licētiā fr̄ib⁹ suis uisitādi terrā sc̄tā: z br̄āz mariā de āgelis: z sc̄m̄
 iacobū in p̄ostella. in ca. ge. burgēfi. anno. 1484.

Item si reuelauit noīa acufantiū acufatis. in statutis gñalib⁹. c. 6.

Item si absoluat aliquē a p̄nia quā imposuit gñalis: aut eiusdem uisitatoz
 ibidem ca. 6.

Itē si pmouit aliquē in ca. puinciali ad officia pdicationis z p̄fessionis: qz nō
 erat in ca. p̄sens z ibidē examinatus. In p̄mo ca. mōtis lucij. 1467.

Fr̄atres tñ mustū notabiles z in morib⁹ graues in caplis quētualib⁹ exami-
 nati p̄nt p̄ puinciales vna cū diffinitozib⁹ in eoz absentia addicta officia p̄-
 moueri. In. 2. gñali ca. 11. Declinenfi. anno. 1498.

Explicit forma uisitationis fratrum minorum.

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Explicet forma villano
incomuni numero

C Sequitur scda pars huius Enchiri
dij seu Manualis: continens pertinentia monialibus sancte Clare: alijsqz
psonis religioss sub regimine pla toz fratri minorz cōsistentium.

Incipit prologus p̄meregule sancte
Clare. Anno domin. M. cc. clvj.

Anno centius ep̄us servus

seruoz dei: dilectis in xpo filialib⁹ Clare abbatisse:
alijsqz sorozib⁹ monasterij sc̄i Damiani Assisina
tis: salutē z aplicā bñonē. Solet ānuere sedes apli
ca pijs votis z honestis petentiū p̄cib⁹: fauozēz be
niuolū impartiri. Ex parte siqdē v̄sa nobis extitit
humilt̄ supplicatū: vt e vite formulā iusta quam
cōiter in sp̄m v̄nitate: ac voto altissime paup̄tatis
vivere deberetis: vob̄a b̄fo fr̄acisc̄o tradita: z a
vob̄ sp̄ote susceptā: venerabilis frat̄ n̄r Ostiēz z Ullerēt̄is ep̄s duxerit ap
probandā: s̄m q̄ in ips̄o ep̄i l̄ris p̄fectis exinde pleni⁹ cōrines: nos curarem⁹
aplico munimine roborare. Deuotiois igit̄ v̄re p̄cibus inclinati: qd̄ ab eodē
ep̄o sup̄ hoc factū est: z ratū h̄ntes z gratū: illd̄ auctoritate aplica confirma
mus: z p̄sentis scripti patrocinio cōmunimus. Tenozē l̄raz ipsaz de verbo
ad v̄bum p̄sentibus inferi facientes: qui talis est.

Prohemiu
summi pou
tificis.

Baynaldus mis̄atioē diuina Ostiēz z Ullerēt̄is ep̄s: charissime sibi
in xpo m̄ri z filie d̄se Clare abbatisse sc̄i Damiani Assisinas: eiusqz
sorozib⁹ tā p̄sentibus q̄ futuris: salutē z bñonē paternā. Qz vos di
lecte in xpo filie m̄di p̄p̄as z delicias p̄p̄sistis: z ipsius xpi eiusqz sc̄is
me m̄ris seq̄ntes vestigia elegistis habitare incluse corpe: z in paup̄tate s̄ma
desuere: vt mēte libera possitis d̄no famulari: nos v̄m sc̄m̄ p̄positū in d̄no
cōmendātes: votis v̄ris z sc̄is desiderijs libēt̄er volumus affectu paterno
fauozē beniuolū impartiri. Ea p̄pter v̄ris pijs p̄cibus inclinati: formā viuē
di. ac modū sc̄tē v̄nitatis: ac altissime paup̄tatis quā vob̄ b̄tus p̄ fr̄acisc̄us
v̄bo z scripto tradidit ob̄suandā: p̄sentibus annotatā: auctoritate d̄ni pa
pe z mea vob̄ z oibus in v̄ro monasterio succedētib⁹: in p̄petuū cōfirmam⁹:
z p̄sentis scripti patrocinio cōmunimus. Que talis est.

Primum capitulum.

Incipit r̄ta z formā vite ord̄is soroz paup̄ez quā b̄tus fr̄acisc⁹ ins̄i
tuit. Que qdē ē sc̄m̄ euāgeliū d̄ni n̄ri Jesu xpi ob̄suare: viuendo in
ob̄ia: sine p̄po: z i castitate. Clara id̄igna ācilla xpi: z plātula b̄tissi
mi p̄tis fr̄acisci: p̄mittit ob̄iaz z reuerēt̄iā d̄no pape Annoct̄io: ac successo
rib⁹ ei⁹ canonice ir̄ātib⁹: z ecc̄le Romāe. Et sicut in p̄ncipio p̄uerh̄dis sue
vna cū sorozib⁹ suis p̄misit obediēt̄iā b̄to fr̄acisc̄o: ita eādē p̄mittit iuiola
bil̄t̄ ob̄suare successorib⁹ suis. Et alie sorozes teneāt̄ semp̄ successoribus b̄ti
fr̄acisci: z soroz̄i clare: z alijs abbatissis canōice electis ei succedētib⁹ ob̄d̄ire.

Eminēt̄ia p
fessionis mo
nialium san
cte Clare.

Prima regula

Capitulum 2. Qualiter recipi debeant.

De additione
bonorum requisitis in
nouicijs recipiendis.

Siqua diuina inspiratione venerit ad vos volens vitam istam accipere ad-
batissa sororum omnium consensum requirere teneat. Et si maior pars consensit:
habita licentia domini cardinalis praetoris vobis possit ea recipere. Et si reci-
piendam viderit: diligenter examinet eam: vel examinari faciat de fide catholica et
ecclesiasticis sacramentis. Et si haec omnia credat: et velit ea fideliter profiteri: usque si-
ne firmiter obnuare: viz non habeat: vel si habet: iam religio non irruit auctoritate
diocesani episcopi voto continetur: etate et legitima vel infirmitate aliqua: seu
fatuitate ab hominum vite obnuantia non impediatur: diligenter exponat ei tenore vi-
te vite. Et si idonea fuerit: dicat ei: habetis sancti euangelij: quod vadat et vedaat omnia sua:
et ea studeat pauperibus erogare. Ad si facere non potuerit: sufficit ei bona voluntas.
Et et caueat abbatissa: et eius sorores: ne solite sint de rebus suis temporalibus: vt
libere faciat de rebus suis quicquid dominus inspirauerit ei. Si tamen consilio regatur: mittat
eam ad aliquos discretos et deum timentes: quorum consilio bona sua pauperibus eroget.
Postea capillis tonsis in rotundum: et deposito habitu seculari: cecedat ei tres tuni-
cas et mantellum. Deinceps extra monasterium sine viliu. manifesta: et probabili
causa eidem exire non liceat. Et finito hoc anno probationis: recipiat ad obedientiam:
promittens vitam et formam paupertatis vite in perpetuum obnuare. Nulla infra tempus pro-
bationis velet. et abbatissas et possint sorores hinc pro alleviatione et honestate huius
et laboris. Abbatissa hoc de vestimentis discrete eis provideat secundum qualitates pro-
sonarum: et loca et tempora: et frigidas regiones: sicut necessitati viderit expedire. Et in
uencule in monasterio recepte: infra tempus etatis legitime tondentur in rotundum: et
deposito habitu seculari: induantur panno religioso: sicut visum fuerit abbatisse.

De professione
facienda.

Eum hoc ad etatem legitimam venerint: induat iuxta formam aliarum: faciat professionem
sua. Et tamen ipsas quae alijs nouicijs: abbatissa solite magistras provideat de dis-
cretioribus totius monasterij: in sancta quaerentia et honestis moribus: iuxta for-
mam professionis vite: eas diligenter informet. Et in examinatione et receptione sororum
seruicium extra monasterium: seruet formam predictam. Que potest portare calciamenta.
Nulla vobiscum refectoria faciat in monasterio: nisi recepta fuerit scilicet sor-
mam vite professionis. Et amore sanctissimi et dilectissimi pueri: pauperibus paucis
in uolati in presepio reclinati: et sanctissime matris eius: in oratione: deprecatur et exhortatur
sorores meas: vt vestimentis semper vilitibus induantur.

De iuuenibus
in monaste-
rio receptis.

De magistra
nouiciorum.

De seruitri-
cibus.

De vilitate
habitus.

Capitulum 3. de diuino officio: et ieiunio quoties communicent.

Sorores litterate faciant diuinum officium secundum consuetudinem fratrum minorum: ex
quo potuerint hinc breuiaria legendo sine cantu. Et quae occasio rationabilis
non possint aliqui legendo dicere horas suas: liceat eis sicut alie sorores
dicere: per nos. Que hoc litteras nesciunt: dicant viginti quattuor per nos pro matu-
tino: pro laudibus quatuordecim: pro prima hora tertia. sexta. nona: pro qualibus istarum septem: pro
vesperis aut duodecim: pro completorio septem. pro defunctis dicant et in vespe-
ris septem per nos: et regem eternam. pro matutino duodecim. Sorores litterate teneant
dicere officium mortuorum. Quis hoc sororum monasterij vbi migrauerit: dicat quicquid
ginta per nos. Et omni tempore sorores ieiunent. In natiuitate domini quatuordecim
extra monasterium: sicut videbitur abbatisse: misericorditer dispensetur.

De ieiunio
seruando.

Tempore vero manifeste necessitatis: non teneant sorores ieiunio corporali.

Duodecim vicibus ad minus d' abbatisse licetia p'steant in ano. Et ca-
uere debent ne alia verba tunc inserant nisi q' ad confessione et salutez p'tinet
animaz. **S**eptē vicibus cōcent: videlicet in natiuitate dñi. in quinta feria
maioris ebdomade. in resurrectione dñi. in p'etecoste. in assumptione beate
virginis. in festo sancti fr̄cis: et in festo oim sanctorū. ¶ Pro cōmunican-
dis infirmis sororibus: capellani intus liceat celebrare.

¶ Capitulum. 4: De electione abbatisse.

In electiōe abbatisse teneant formā canonicā obſuare. Procurēt ipse
h're gñalē ministrū vel puñcialē ordints frūz minorū: q' s'bo vel eas
informet ad omnimodā p'cordiā: z cōmunē vtilitatē in electiōe faciē
da. Et nulla eligat nisi p'fessa. Et si nō p'fessa eligeret: vel alit' daret: ei nō obe-
diat: nisi p'imo p'fiteat formā paupertatis v're. Quā deced' ēte: electio alterius
fiat abbatisse. ¶ Et si aliquo tpe appareret vniuersitati soroz: p'dictā nō ēē
sufficiētē ad seruitiū z cōmunē vtilitatē ipsarū: teneant p'dicte sorores: iux-
ta formā p'dictā: quā citius poterūt aliā sibi in abbatissam z matrē eligere.
¶ Electa vero cogitet quale onus in se suscepit: z cui redditura ē rōne d' gre-
ge sibi cōmissio. Studeat etiā magis alijs p'fisse virtutib' z sctis morib': q'z
ex officio: vt ei' exēplo puocate sorores poti' ex amore obediant q' timore.
P'iuatis a morib' careat: ne dū in pte plus diligit: in totū scandalū generet.
Solus afflicta. Sit etiā vltimū refugiū triblatis. Ne si ap'd eā remedia d-
fuerint sanitati: desperatiōis morbus p'ualeat infirmis. Cōmunitate seruet
in oib' p'cipue autē in ecclia. dormitorio. refectorio. infirmaria: z vestimē-
tis. Qd' sibi modo seruare eius vicaria teneat. ¶ Semel in ebdā ad minus ab-
batissa: sorores suas teneat ad caplin cōuocare. Ubi tā ipsa: q'z sorores de oi-
bus z publicis offensis z negligētijs debeāt humilit' cōfiteri. Et q' tractāda
sunt p' vtilitate z honestate monasterij: ibidē cōserat cū oibus sorozib'. Se-
pe enī dñs quod meli' est: minorū reuelat. ¶ Nullū debitū graue fiat: nisi de
cōmuni cōsensu soroz: z manifesta necessitate: z hoc p' procuratorem. Laueat
autē abbatissa cū sorozibus suis: ne depositū aliquid recipiat in monasterio.
Sepe enī de ijs turbationes z scādala oriunt'. ¶ Ad cōseruandā autē vni-
tatem mutue dilectionis z pacis de cōmuni cōsensu omniuz soroz: omnes
officiales monasterij eligant. Et eodē modo: octo ad minus sorores de dis-
cretioribus eligant: quarū in ijs q' forma vite vestre requirit: abbatissa semp
vti cōsilio teneat. Possint etiā sorores z debeant: si eis vtile z expediens vi-
deatur: officiales z discretas aliquando remouere: z alias loco ip'arū eligere.

¶ Caplo. 5. de silentio: z modo loquēdi ad locutoriū z ad cratē.

A hora cōpletorij vsqz ad tertiā sorores silentiū teneāt: exceptis seruītē
ribus extra monasteriū. Sileant etiā p'tinue in ecclia. dormitorio: z in
refectorio tm̄ dū comedūt: p'ter q'z in infirmaria: in qua p' recreatio-
ne z seruicio infirmarū loq' discrete semp sorozib' liceat. Possint etiā semp
z vbiqz breuiter sub missa voce qd' necesse fuerit insinuare. ¶ Non liceat so-
rorib' loq' ad locutoriū vel ad cratē sine licetia abbatisse v're vicarie. Et
licetate ad locutoriū: loqui nō audeāt nisi presentibus z audiētibus duab' rō z cratē.

De p'fessioe.

De cōmūio-
ne corporis
cbasti.

Qualis de-
beat ēē abba-
tissa.

De capitulo
tenendo.

De debitis
ac depositis
vitandis.

De eligendis
officialib'.

De locuto-
rio z cratē.

Prima regula

fororibus. Ad cratē vero nō presumāt accedere: nisi p̄sentib⁹ ad minus tri-
bus per abbatissā vel ei⁹ vicariā assignatis: de illis discretis q̄ sunt electe
ab omnib⁹ fororib⁹ pro cōsilio abbatisse. Hāc formā loquēdi teneant p̄ pos-
se abbatissa z ei⁹ vicaria obſuare. Et hoc ē crate rarissime. Ad portaz vero
nullaten⁹ fiat. ¶ Ad cratē vero: p̄anus interi⁹ apponatur: qui nō remoueat
nisi cū p̄ponit verbū dei: vel aliqua alicui loq̄ref. Habeāt etiā ostiū ligneū
diuersis vel duab⁹ seris ferreis: valuis z vectibus optime cōiūctū: vt nocte
maxime duabus clauib⁹ obſeret: quarū vnā habeat abbatissa: aliā vero sa-
crista. Et maneat semp obſeratū: nisi cū auditur diuinū officiū: z p̄ causis su-
peri⁹ memoratis. ¶ Nulla ante solis ortū: vel post solis occasum loq̄ ad cra-
tem alicui vllaten⁹ debeat. Ad locutoriū vero semp pannus: q̄ nō remoueat:
interius maneat. ¶ In quadragesima sancti martini: z quadragesima ma-
rioz: nulla loquat̄ ad locutoriū: nisi sacerdoti causa cōfessionis: vel alteri⁹ ma-
nifeste necessitatis: quod referetur in prudētia abbatisse eius vicarie.

¶ Capitulo. 6. Qualiter sorores non recipiant possessionē
aliquā: vel proprietatem: per se vel p̄ interpositā personam.

Dostis altissim⁹ p̄ celestis p̄ gram suā cor meū dignatus est illustrare:
vt exemplo z doctrina beatissimi patris n̄i francisci penitētiam fa-
cerē: paulo post cōuersionē ipsius: vna cū sororibus meis obedientiā
sibi volūtariē p̄misi. Attendēs beatus paup̄ q̄ nullā p̄auptatem. laborem.
tribulationē z contemptū seculi timeremus: immo q̄ pro magnis delictis
haberemus: pietate motus scripsit nobis formam viuendī in hūc modum.
¶ Quia domini in spiratione fecistis vos: siliās z ancillas altissimi sumi re-
gis p̄ris celestis: z spiritui sancto vos deputastis viuere secundū p̄fectionē
sancti euāgelij: volo z p̄mitto per me z frēs meos semp hīc de vobis tanq̄
de ipsis curam diligētē z sollicitudinē specialē. Quod dum vixit diligētē
impleuit: z a fratribus voluit semp impleri. Et vt nullq̄ declinarem⁹ a san-
ctissima paupertate quam cepimus: nec etiam que post venerūt lateret: paulo
ante obitū suum iterū scripsit nobis vltimā voluntatē suam dicēs. ¶ Ego
frater franciscus paruulus volo sequi vitā z p̄auptatem altissimi d̄ni n̄i
Iesu xpi: z eius sanctissime matris: z perseverare in ea vsq̄ in finem. Et ro-
go vos omnes dominas meas: z consilium do vobis: vt in ista sanctissima
vita z p̄auptate semp viuatis. Et custodite vos multum: ne doctrina vel cō-
silio alicuius ab ipsa in perpetuū vllatenus recedatis. ¶ Et sicut semp sollicita
fui vna cum sororibus meis sanctā paupertatē quā domino deo z bea-
to francisco promisimus custodire: sic teneant̄ abbatisse que in officio mi-
hi succedent: z omnes sorores vsq̄ in finem inuiolabiliter obseruare: videlicet
in non recipiendo seu habēdo possessionē vel p̄prietatem per se nec p̄ inter-
positam p̄sonam: seu etiam: aliquid quod rationabiliter p̄prietas dici p̄t:
nisi quātū terre p̄ honestate z renouatione monasterij necessitas requirit. Et
illa terra non laboretur: nisi pro horzo ad necessitatem ipsarum.

¶ Capitulo. 7. De modo laborandi.

Sorores qb⁹ dedit d̄ns grāz laborādi: post horā tertiā laborēt ē labo-
ricio qd̄ p̄tinēt ad honestatē z cōez vtilitatē: fideliter z deuote. Ita q̄ ex

De qualitate
cratis.

De tpe locu-
tionis cū ex-
teris.

Littera beati
Francisci.

Littera beati
Francisci.

cluso oculo anime inimico: sanctorum orationis: ac deuotionis spiritum non extinguat: cui debent cetera temporalia deseruire. Et id quod manibus suis operantur: assignare in capitulo abbatisse vel eius vicarie coram omnibus teneant. Et Idem fiat de elemosyna aliqua missa pro sororum necessitatibus ab aliquibus: ut in communi pro eisdem recommendatio fiat. Et hec omnia pro communi utilitate distribuuntur per abbatissam vel eius vicariam: de consilio discretarum.

¶ Capitulum .8. Qualiter sorores nihil sibi appetunt: et de infirmis sororibus

Sorores peregrine et aduene in hoc seculo: in paupertate et humilitate domino famulantes: mittant pro elemosyna confidenter. Nec oportet eas uerecundari: quia dominus se fecit pro nobis pauperem in hoc mundo. Nec est illa cellitudo altissime paupertatis: que vos charissimas sorores meas: heredes et reginas regni celorum instituit: pauperes rebus fecit: uirtutibus sublimauit. Nec sit portio ista: que producit in terram uiuentium. Cui dilectissime sorores totaliter inherentes: nihil aliud pro nomine domini nostri Iesu christi: in perpetuum sub celo habere uelitis.

¶ Non liceat alicui sorori istas mittere: uel aliquid recipere: aut extra monasterium dare sine licentia abbatisse. Nec quicquam liceat habere: quod abbatissa non uiderit aut permisit. Et si a parentibus suis: uel ab alijs aliquid mitteret: abbatissa faciat illi dare. Ipsa autem si indigeat uti possit. Sin autem: sorori indigenti charitativè communit. Si uero aliqua pecunia transmissa fuerit: abbatissa de consilio discretarum in illis quoribus indiget illi faciat mittere. ¶ De infirmis sororibus: tam in filijs quam in cibarijs et alijs necessarijs: que earum requirit infirmitas: teneat: firmiter abbatissa sollicitè se uel alias inquirere: et iuxta possibilitatem loci charitativè et misericorditer: uidere: que omnes tenent uidere et seruire sororibus suis infirmis: sicut uellent sibi seruire: si ab aliquo infirmitate tenerent. Et se cure manifestet una alteri necessitate sua. Et si uera mater diligit et nutrit filiam suam carnalem: quanto diligentius debet sibi soror diligere et nutrire sororem suam spiritalem? Que infirme in facie et paleis faciat: et habeat ad caput capitula cum pluma. Et que indiget pediculis laneis: et calcitrans: uti possint. ¶ Infirmæ uero predictæ cum ab introeuntibus monasterium uisitantibus: possint singule aliquod bona uerba sibi loquentibus breuiter respondere. ¶ Aliæ uero sorores licentiam monasterium intrantibus: loqui non audeant: nisi presentibus et audientibus: uobis discretis sororibus per abbatissam et eius vicariam assignatis. Hanc formam loquendi teneantur per se abbatissa et eius vicaria obseruare.

¶ Capitulum .9. De penitentia sororibus imponenda.

Siqua sororum contra formam professionis nostre mortaliter inimice iniquitate peccauerit: per abbatissam uel alias sorores bis uel ter admonita: si non se emendauerit: quot diebus ieiunauerit: terra panem et aquam coram sororibus omnibus in refectorio comedat. Et grauiores pene subiaceat si uisum fuerit abbatisse. Interi dum cõtumax fuerit: oratur ut dominus ad penitentiam cor illius illuminet. ¶ Abbatissa uero et eius sorores cauere debent ne transcant uel turbent propter peccatum alicuius: quia turbario in se in alijs impediunt charitatem. ¶ Si contigerit (quod absit) inter sororem et sororem uerbo

p 11

De litteris
non mittendis

De sororibus
infirmis.

De modo loquendi
cum intrantibus
in claustrum.

Prima regula

De recõcilia
tione ac venia
petenda.

vel signo occasione turbationis vel scãdali aliqui suboriri q̄ turbatiõis cãz
dederit statim añs offerat mun^o orõnis sue corã deo: nõ solũ humili p̄siet nec
se ad pedes alteri^o veniã petes: verũ etiã supplicet roget: vt p se intercedat ad
dñm q̄ sibi indulgeat. Illa vero memor illi^o verbũ dñimũ ex corde dimise
ritis: nec p̄ vesler celestis dimittet vobis: liberaliter sorori sue oẽm iniurias
sibi illatã dimittat. ¶ Sorores seruietes: extra mõasteriũ lógã morã nõ faciãt
nisi cã manifeste necessitatis reqrat. Et honeste debeãt ambulare: z paz log:
vt edificari valeãt semp intuẽtes. Et firmiter caueãt: ne habeãt suspecta cõ
sortia vel cõsilia aliquorũ: nec fiãt cõmatres virozũ vel mulierũ: ne hac occa
sione murmuratio vel turbatio oriat. Nec p̄sumãt ruinosos d̄ seculo refer
re in monasterio. Et firmiter teneant de ijs q̄ int^o dicunt vel agunt: extra mo
nasteriũ aliqd nõ referre: qd̄ possit aliquod scãdaluũ generare. Et si aliqua
simpliciter in ijs duobus offenderit: sit in puidencia abbatisse misericordis
sibi penitentiã iniungere. Si aut̄ ex cõsuetudine vitiosa habere: iuxta quali
tatem culpe abbatisa de consilio discretarũ illi penitentiã iniungat.

¶ Caplo. 10. de visitatione sororum ab abbatisa.

Preceptum.

Abbatisa moneat z visitet sorores suas: z hũiliter z charitatie corri
gat eas: nõ p̄cipiẽs eis aliqd qd̄ sit cõtra aiam suam z vfe p̄fessionis
formã. Sorores vero subdite recordent: q̄ ppter deũ abnegauerunt
pprias volũtates. ¶ Unde firmiter suis abbatisis obedire teneant in oibus
ijs q̄ obseruare pmiserũt: z nõ sunt anime cõtraria z nõstre p̄fessionis. Ab
batisse vero tantã familiaritatẽ habeãt circa ipsas: vt dicere possint eis z fa
cere sicut dñe ancillis suis. Nã ita debet esse: q̄ abbatisa sit oĩm sorozũ an
cilla. ¶ Moneo vero z exhortor: in dño Jesu xpo: vt caueãt sorores ab oĩi
supbis. Vanagla. inuidia. auaricia. cura z sollicitudine hui^o seculi: d̄tractio
ne z murmuracione: dissensione z diuisione. Sint vero sollicitę semp ad in
uicẽ seruare mutue dilectionis vnitate: q̄ est vinculuũ p̄fectionis. ¶ Et nesciẽ
tes lras: nõ curẽt lras ad discẽ: esz attendãt q̄ sup oĩa desiderare debent. h̄e
spũz dñi z sctãm ei^o opatio nẽ: orare semp ad deũ puro corde: z h̄e hũilitatẽ
z patientiam in tribulatione z in infirmitate: z diligere eos q̄ nos rep̄hẽdũt
z arguũt: qz dicit dñs. Beati q̄ p̄secutionem patiũtur. ppter iustitiã: qm̄ ip
soruũ est regnũ celozũ. Qui aut̄ perseuerauerũt vsqz in finẽ: hic saluus erit.

¶ Capitulo. 11. de ostiaria.

De clausura
mõasterij.

Ostiaria sit matura morib^o z discreta: sitqz cõueniẽtis etatis: q̄ ibidẽ
in cella apra sine ostio in die resideat. Sit ei z aliq̄ socia idonea assi
gnata: q̄ cũ necesse fuerit vicẽ ei^o in oĩb^o exequat. ¶ Sit aut̄ ostiũ dua
bus seris z diuersis ferreis valuis z vectib^o optime cõtinctũ: z in nocte ma
xime duab^o clauib^o obseret. Quarũ vnã: habeat portaria: alãqz abbatisa.
In die sine custodia minime dimittat: z vna clauẽ firmiter obseretur. Caue
ant aut̄ studiosissime z pcurẽt: ne vnqz ostium stet apertũ: vbi min^o fieri po
terit cõgruẽter. Nec oĩno apiatur alicui intrare volẽti: nisi concessum fuerit
a summo pontifice vel a dño cardinali. ¶ Nec ante solis ortũ mõasteriũ in
gredi liceat post solis occasũ sorores int^o aliqũẽ remanere pmittãt: nisi exigẽ
te manifesta. rationabilũ z inuitabili causa. ¶ Si pro bñdictione abbatisse

De ingressu
clausure mo
nasterij.

vel pro aliqua in montale cōsecrāda: vel alio etiā mō concessum fuerit epō alicui missam interi^o celebrare: q̄ pauciorib⁹ & honestiorib⁹ poterit sit contētus socijs & ministris. ¶ Cū autē intra monasteriū ad op⁹ faciēdū necesse fuerit aliquos introire: statuat tūc abbatissa sollicitē psonā queniētē ad portaz: quaten⁹ illis & nō alijs ad opus deputatis aptiat. ¶ Cauēat studiose omēs sorores: ne tunc ab ingredientibus videantur.

¶ Capitulum. 12. de visitatione.

Visitator: vester semp sit de ordine frūz minoz: s̄m volūtate & mandatu nri cardinalis. Et si talis de cui⁹ honestate & morib⁹ plena noticia habeat. Lius officii erit tam in capite q̄ in mēbris corrigere excessus cōm illos cōtra formā professionis vestre. Qui stās in publico loco vt videri ab alijs possit: cū plurib⁹ & singulis loqui liceat q̄ ad officii visitationis pertinet: s̄m q̄ melius videbit expedire. ¶ Capellanū etiā cū vno socio clerico bone fame: discretionis pvide: & duos frēs laicos sc̄tē cōuersationis & honestatis amatores: in subsidii paupertatis v̄sificut misericorditer a p̄dicto ordine fratrū minoz semp habuim⁹: & intuitu pietatis dei: & beati Fr̄cisci: ab eodē ordine de gratia postulam⁹. Nec liceat capellano sine socio monasteriū ingredi. Et intrāssi loco sint publico: vt se possint alterutrū & ab alijs intueri. ¶ Pro p̄fessione infirmarū q̄ ad locutoriū ire nō p̄st: ac p̄ cōmunicādis eis dem: & p̄ extrema v̄nctione: & p̄ anime recōmēdatione liceat eis dē introire.

¶ Pro exequijs vero: & missarū solēntijs defunctarū: vel ad fodiēdā vel aperiēdā sepulturā seu etiā coaptandā: possint sufficiētēs idonee p̄ponēd abbatisse puidētia introire. ¶ Ad hoc sorores teneant semp habere illū de sancte Romane ecclesie cardinalib⁹ p̄ vestro gubernatore. p̄tore & correctore: q̄ fuerit a dño papa scrib⁹ minozib⁹ deputatus: vt semp subdite & subiecte p̄dib⁹ eius dē sc̄tē ecclesiastibiles in fide catholica: paupertate & hūilitate dñi nri Jesu xp̄i: & ei⁹ sc̄tissime matris in p̄petuū obſuemus. ¶ Datū Perusij. 16. kalendas Octobris: pontificat⁹ vero dñi Innocētij. 3. āno. 10. ¶ Nulli erit go oīno hoim liceat hāc paginā nre cōfirmationis infringere: vel ei ausu temerario cōtraire. Si qs autē hoc attētare p̄sumpserit: in dignationē omnīpōtētis dei: & b̄toz Petri & Pauli apostolorū eius se nouerit incurfurū. Datum Assisij: quinto idus Augusti. Pontificatus nostri. Anno v̄ndecimo.

¶ Explicitur prima regula beate Clare.

Incipit prologus regule secunde sororum ordinis sancte Clare.

Rbanus ep̄s seruus seruorum dei: dilectis in xp̄o filiabus vniuersis abbatissis & sororibus inclusis ord̄is sc̄tē Clare: salutē & aplicaz b̄ndictionē. Beata Clara p̄tute clarēs & noiēgre diuine inspiratione p̄uentas: & almi xp̄i p̄fessoris b̄i Fr̄cisci exēplis laudabilibus informatas: & salutarib⁹ instituta doctrinis: vt se mūdā dño p̄seruaret: mūdi hūius p̄tēptis opib⁹: opibusq; vitatis: religiose viuere sapiētēter elegit: & bitu sa-

Qualis de beat esse visitator.

De capellāo & socijs eius

De ingressu clausure.

De exequijs

De p̄tore ordinis.

Prohemius p̄tificate.

Secunda regula

ere religionis assumpto: arctā viāz mandatorū dñi: que gradīētes in ipsa du-
cit ad vitā dilatato corde cucurrit. Hanc petra xps: lapidem esse voluit i vñ
ordinis structura primariū. In ipsa euidenter ostendit: q̄ in hui⁹ structura si
bi cōplacuit. Eam siquidē sanctitatis erexit in titulū: vt q̄ mundicia vite cla-
ruit: celebritate clareret: ac eundē vestrū ordinē qui sanctū z laudabile sum-
psit in eis p̄sona principiū: ipsius quasi institutiōis sic sapienter approbate pa-
trone merita: venerabilē venerandūqz p̄barēt. In hoc autē ordine vos z ali-
as ipm p̄fiterentes: sub nominatiōnū varietate interdū sorores: quandoqz do-
minas: plerūqz mōiales: nōnunqz pauperes inclusas ordinis sancti Damia-
ni cōtigit hactenus: nominari. Vobisqz sub horū z aliorū diuersitate nomi-
num: diuersa priuilegia indulgētiaz: ac littere a sede ap̄lica sunt cōcessa: z tam
a felicis recordatiōis Gregorio papa predecessore nostro: tūc Ostiensis ep̄isco-
po z vestri ordinis curā gerente: q̄ alijs varie date sunt regule z forme viuē-
di: quarū obseruantis se vestrū aliq̄ue solēnter obligauere. Propter quod
dilectē in domino filie: fuit nobis humiliter supplicatū: vt eundē vestrū or-
dinē curaremus certi nominis titulo insignire: vosqz ad hmōi. obseruantiaz
diuersitatibus z votis sup̄ eis emissis misericorditer absoluentes: certaz vo-
bis viuēdi formā ad tollendū omnē de vestris consciētis scrupulum largi-
remur. Nos itaqz decēs arbitantes z cōgruū: vt idem ordo vester: q̄ vt
premittitur in beata Clara felicia sue institutiōis sumpsit auspicia: cuiusqz
(vt firmiter credim⁹) apud deū meritis z intercessione p̄tegit: z apud hoīes
laudibus attollitur: z fauoribus ampliat: eius insigniat: z nomine: ipsum de
fratrū nostrorū cōsilio de cetero decreuimus ordinē sancte Clare vniformit̄
nominādū. Statuētēs q̄ immunitates. libertates. priuilegia. indulgētiaz: ac
littere quecūqz vobis seu eidē ordini a prefata sede sub quacūqz nominatio-
ne p̄cessa: id robur obtineant firmitatis: z ita p̄ omnia ip̄is vti possitis: ac si
de principio sub hui⁹ noīis titulo: z sub hac nominatiōe fuissent. Et autē be-
ne z locū de habitetis in vnū: nec sub predictarū obsuātiarū differētia ac mo-
do viuēdi videamini differētes: sed ambuletis in domo dñi cū cōsensu: nos
igitur inspectis omnib⁹ regulis p̄dictis: z formis: ac specialiter illā qua p̄fat⁹
predecessor tūc Ostiensis ep̄s vobis dedisse cognoscitur diligentē attendētes:
regulam siue formam viuēdi presentibus annotatā: vobis z ijs q̄ vobis suc-
cesserint: de eorundē fratrū cōsilio: presentiu tenore cōcedimus z etiā confir-
mamus in singulis monasterijs vestri ordinis p̄petuis tēporib⁹ obseruādā:
illas ex vobis q̄ ipsam regulā siue formā per nos vobis cōcessam z cōfirma-
tam p̄fesse fuerint: ab oībus alijs regulis. formis z votis p̄missis: de aposto-
lice potestatis plenitudine absoluentes. Que regula talis est.

**In nomine domini: incipit regula so-
rorum sancte Clare.** Rubrica. j.

Omnēs que seculi vanitate relicta: religionem vestrā assumere volue-
rūt z tenere: hāc eas legē vite z discipline oportet z cōuenit obsuare:
viuēdo in obediētiaz: sine pp̄rio: z in castitate: z etiā sub clausura.

Qd sorores in monasterio incluse cōtinue cōmorent. Rubrica. 2.

Omnis nāqz tpe vite sue hanc vitā pfitētes clausē manere firmiter te-
neatur infra muroz abītū ad intrinsecā clausurā monasterij deputa-
tū: nisi forsam (qđ abīt) supueniret inuitabilis z periculosa necessi-
tas: sicut exustionis ignis: vel incurfus hostilis: seu alicui⁹ hmōi: qđ dilationē
nullo capet modo ad egrediēdi licentiā postulādū. In qbus casib⁹ trāsserāt
se foroz ad locū aliū cōpetentē: in quo quātum cōmode fieri poterit clausē
moxent: quousqz e. s. de monasterio sit pulsū. Et ppter hmōi necessitatis
euidentiā: nulla eis pcedit licētia vel facultas extra p̄dictā clausurā vltorius
exēdi: nisi forte d̄ mādato aut auctoritate cardinalis romane ecclie cui a sede
aplica gñatr fuerit iste ordo pmissus: ad aliquē locū aliq̄ mitterent causa plā
tādi vel edificādi eandē religionē: vel reformādi aliqđ mōasteriū eiusdē or-
dinis: seu causa regiminis: aut correctionis: aut alicuius valde euidētis z
gratis d̄spendij euitādū: vel nisi de eiusdē cardinalis mādato aut auctorita-
te monasterio p̄mo rōnabilī causa relicto: totus cōuentus ad monasterium
aliud se trāsserret. ¶ Possint autē in singulis monasterijs recipi aliq̄ licet pau-
ce sub seruitialiū noie vel forozū: ad hui⁹ obseruātiāz p̄fessionis astringēde:
ppter qđ ad articulū d̄ clausurā: qđ de mādato vel licētia abbatisse interdū pote-
runt egredi ad negocia monasterij p̄curanda. ¶ Mōnentes vero: tam foro-
res qđ seruitiales hmōi: infra clausurā prout conuenit tumulentur.

¶ De forozibus recipiendis: z earum professione. Rubrica. 3.

Omnib⁹ hāc religionē assumere cupiētib⁹: z qđ fuerit admittēde: p̄susqz
bitū mutēt z religionē assumāt: dura eis z a pa. pponant: p̄ qđ itur ad
deū: z qđ hāc religionē necesse habuerit firmit̄ obfuarē: ne d̄ ignorā-
tia postea se excusent. ¶ Mō recipiat aliqđ qđ vlt̄ logioz etate: vlt̄ ifirmitate aliqđ
seu fatua simplicitate ad hmōi vite obfuantā ifufficiēs z nō idonea cēseat:
nisi forte cū aliqua iterdū cā rōnabili exigēte: d̄ mādato vel auctoritate d̄ni
cardinalis alicubi fuerit d̄spēsādū. Per tales em̄ stat⁹ z vigor religiōis sepi⁹
dissoluit z turbat. Cū in psonis recipiēdis: diligentī studio z cautela debet
hmōi occasio deuitari. Abbatisa nullā p̄pa auctoritate recipiat sine p̄sensu
oiz foroz suaz: vel ad min⁹ duaz partiū earūdē. Dēs vero ex more itra clau-
strū recepto: d̄ his crinib⁹ citi⁹ deponant bitū secularē. Quib⁹ deputet magi-
stra q̄ eas informet regularib⁹ disciplinis. Ad tractat⁹ quoqz capitū: infra an-
nū nullaten⁹ admittant. ¶ Cōpleto vero vni⁹ anni spacio: si etatis legitime
fuerit: p̄fessionē in manib⁹ abbatisse corā p̄uentu faciant i hūc modū. Ego
foroz. M. p̄mitto deo: z b̄tissimē marie semp̄ ygini: z b̄to franciscor: beate
Clare: z omnibus sanctis: z tibi d̄ne abbatisse: viuere sub regula a d̄no Ur-
bano papa. 4. ordinī nostro cōcessa: toto tempore vite mee: in obediētia. sine
propoz: z castitate: z etiā fm̄ qđ p̄ eandē regulā ordinat: sub clausura. ¶ Itē
similiter profitendī modus in seruitialibus vel forozibus qđ de licētia abba-
tisse egredi p̄t̄ exterius: p̄ter articulū de clausura: p̄ omnia obseruetur.

¶ De habitu forozum, Rubrica. 4.

Omnēs forozes cōmunit̄ capillos suos vsqz ad aures certis p̄pib⁹ ton-
deant in rotūdū. Et vna qđqz foroz: p̄ter ciliciū si voluerit vel flamine
tū: duas tunicas vel etiā plures: fm̄ qđ visū fuerit abbatisse: h̄bevaleat:

Cause ppter
quas monia
les p̄t̄ egre-
di clausurā.

Cause ppter
quas monia
les p̄t̄ alibi
transferri.

Deseruitrici
b⁹ recipiēdis

De qualita-
te recipiēda-
rū ad ordinē

De magistra
nouiciaram
De forma p̄
fessionis.

De seruitri-
cibus.

De tonsione
capilloz.

Secunda regula

sc mantellū post collū hinc inde cōnerū. Et hec indumēta sint de pāno religioſo ⁊ vili tā p̄cio q̄s colore iuxta diuerſaz ꝑſuetudinē regionū nimitia breuitate vel lōgitudine nō notāda: vt ⁊ in op̄tēdis pedib⁹ debita ſueſ hōeſtaſ ⁊ curioſe lōgitudinis ſupfluitas penit⁹ cūteſ. Tunica quoq; ſupior ſit tam in manicis q̄ in buſto: atitudinis ⁊ āplitudinis ꝑgruetis: vt habi⁹ exterioris hōeſtaſ: intrinſece atteſteſ. ¶ Habeāt ⁊ ſcapularia ſine caputio de vili et religioſo pāno vel ſtamīnea āplitudinis ⁊ lōgitudinis ꝑdecētis: ſicut vniuſcuiuſq; qualitas exigit vſ mēſura: q̄b⁹ induāt q̄n laborāt vſ tale aliqd agūt: cū mātellos ꝑgrue geſtare nō p̄nt. P̄nt etiā ſine ipſis eē aliqñ: ſi viſum fuerit abbatiffē: cū forte ꝑ calorē nimitū vel aliqd aliō eis grauiam multū fuerint ad portādū. Corā extraneis tñ: h̄mōi vſtā ſcapularib⁹ cū mātelis. Tūce quoq; ſupiora ſcapularia: ⁊ mātelii coloris oīno alibi vel nigrī: aliquaten⁹ non ferāt. ¶ Pro cingulo aut chordā: poſtq̄ ꝑfeſſe fuerint habeāt minime curioſam. ¶ Cūttis aut velis de pāno cōi oīno albis nō tñ ꝑcioſis aut curioſis: capita ſua cooptāt vniſormit ⁊ hōeſteita q̄ frōs: geneꝝ collū: ⁊ gula ſint (vt eaz hōeſtati ⁊ religioi puenit) cooptamēc aliter corā extraneis ꝑſonis audeāt apparere. ¶ Habeāt ⁊ velū nigrū: nec ꝑcioſuz: nec curioſuz exteꝝ ſuz ſup capita: ita amplū ⁊ lōgū: q̄ ex vtraq; parte d̄ſcedat vſq; ad ſcapulas: ⁊ retro parū vltra tunice capitū ꝑtēdat. ¶ Sorozes ꝑo nouicie: albū velū eiūſdē mēſure ⁊ q̄litateſ d̄beat ꝑportare. ¶ Seruiciales aut ſorozes: pānū albū nō ꝑcioſum aut curioſuz: ad modū veli ſup capita ſua d̄ferāt tāte lōgitudinis ⁊ amplitudinis: q̄ ſcapulas ⁊ ꝑct⁹: ꝑctipue cū exeunt: valeant operire.

¶ Qualiter ſorozes iacere debeant. Rubrica. 5.

Omnēs ſorozes ſanctā abbatiffa q̄ alie: veſtite ⁊ cincte iaceant in cōi dormitorioꝝ q̄libz ꝑ ſe lectū habeat ab inuicē ſeparatū. Lect⁹ tñ abbatiffē in tali loco dormitorioꝝ diſponat: q̄ in de cetero ſ dormitorioꝝ lectos ſine obſtaculo (ſi cōmode fieri poterit) valeat intueri. ¶ Eſteſo reſurrectionis dñice vſq; ad feſtū natiuitatis h̄e v̄ginitis: ſorozes dormiāt poſt prandium vſq; ad nonā: q̄ voluerint. Que ꝑo noluerint: ofone ſeu meditatiōe diuina: ſeu alijs ꝑijs getis laboribus occupentur. ¶ Liceat aut vnicuiq; h̄e ſacconē de ſeno vel de palea ⁊ ceruſcal de palea aut lana: ſi culcitraſ religioſaſ cū lanca h̄e nequierint ꝑgruenter. ¶ Lāpas in ſup de nocte accenſa temp̄ in medio dormitorio habeatur.

¶ Quatr ſorozes diuinū celebrēt offiū. Rubrica. 6.

De diuino officio tam in die q̄ in nocte dñio ꝑoluēdo: talr obſueꝝ: q̄ he q̄ legere ⁊ canere nouerint: ſm ꝑſuetudinē ordinis ſm̄i minoz (cū grauitate tñ ⁊ modestia) diuinū offiū debeāt celebrare. ¶ Illiterate vero dicāt viginti quattuor ꝑ n̄ ꝑ matutino: ꝑ laudib⁹ qnq; ꝑ ꝑma. tertia. ſexta. ⁊ nona: ꝑ qualibet iſtaz horaz ſeptē: ꝑ velpis aut duodecim: ꝑo completorio ſeptem. Qui modus in officio beate v̄ginis: ꝑ oia obſeruet. ¶ Pro defunctis dicant in veſperis ſeptem ꝑ n̄ cum regem eternam: ꝑo matutino duodecim: tꝑe quo ſorozes iſtate faciunt offiū mortuoz. ¶ Que ꝑo occaſione rōnabili nō poſſent aliqñ legendo dicere horas ſuas: liceat eis ſicut illiteratis dicere pater noſter.

De ſcapulario.

De tegumento capitum.

De velo ꝑo feſſarum.

De velo nouiciarum.

De ſeruitricibus.

De dormitione meridiana.

De lectis.

De lāpade.

CA quibus sorores ecclesiastica sacramenta recipiant. Rubrica. 7.

Ubi prius fuerit capellan^o p missar solēnijs z diuinis officijs celebrādis: habitu z vita religiosus sit: ac bone fame nec iuuenilis s; matre z idonee sit etatis. Ubi aut nō fuerit ppri^o capellan^o: a quolibet bone fame z honeste vite pb^o: sorores missam audire pnt. ¶ Penitentia^o fo z alia sacramēta ecclesiastica: ab eis recipiāt q de mādāta seu auctouitate cardialis cui gnāl^r fuerit iste ordo cōmissus: z ea exhibendi p^oatē habuerint: nisi forte in necessitatis articulo fuerit aliqua p^ostituta. ¶ Cū aliqua sacerdoti de p^ofessione loq voluerit: p locutoriu sola soli p^ofessione faciat sacerdoti: z p illud eidē de ijs q ad p^ofessionē p^otinēt tūc loquat. ¶ Confessione autē regule oēs faciānt ad minus singulis mēsb^o. Et sic p^ofessione p^omissa: in seqntib^o solennitatibus: vcz in natiuitate dñi. purificatione btē marie. in initio quadragesime. resurrectione dñi. pētecoste. in festis sc^oz Petri z Pauli. sc^oz Clare. sc^oz Francisc^o: z oim festōz recipiāt ofici corpi sacm. ¶ Si tñ aliqua soroz tāta fuerit corpis infirmitate detēta: q ad locutoriu cōmode venire non possit: z necessitate habuerit p^oferi: vel dñici corpi seu alia recipere facta: exhibiturus hmōi: alba z stola z manipulo: cū duob^o idoneis z religiosis socijs: vel vno ad min^o alba: vel saltē suppellicio vestitis: ingrediāt: z more^o induit: z audita p^ofessione: vel alio tradito sacro: sicut ingressi fuerint sic egrediāt in dnti: nec morā ibi faciāt lō giorē. Careāt ēt: vt qd tu intra monasteriu fuerint: nullaten^o ab inuicē separē: qn temp mutuo possint libere se videre. Sic quoq; se habeāt in aie p^omēdatiōe. ¶ Porro ad exegas circa sepulturā agēdas: sacerdos nō ingrediāt claustrū: s; exteri^o in capella qd ad offiū p^otinet exequatur. ¶ Tñ si abbatisse z puentui visuz fuerit: q ad exegas debeat introire: mō supradicto cū socijs intret indur^o: z sepulta mortua: cū eis exeat sine mora. Si autē necesse fuerit vt ingrediāt aliq ad fodiēdā v^o ad apiendā sepulturā: seu postmodū coaptandā: z abbatisse z puentui visuz fuerit hoc expediens pp^oter imbecillitatem soroz: sit sacerdoti v^o alicui alij ad hoc idoneo z hōstos cum vno socio v^o duobus licitū introire.

De soroz exercitio. Rubrica. 8.

Si aliq iuueniles v^o grādiores capacis ingenij fuerint: eas instrui faciat (si sibi videbit) abbatissa magistrā ei^o deputās idoneā z discretā: p quātā in cātu qz in diuinis officijs instruat. ¶ Sorores vero z fultiales: bonis z locis statutis: put ordinatū fuerit: vtilib^o z honestis laborib^o occupent: sub illa puidētia q excludo ocio aie inimico: sc^ote ofonis z deuotionis spm nō extinguar: cui debēt cetera tpalia deseruire. ¶ Uex qz multitudini sub huius religionis obseruantia congrue omnia debent esse cōia: nec cuiq; lz dicere aliqd esse suum: cauēat sollicitē: ne occasione laborz hmōi seu mercedis recepte p ipis: cupiditatis v^o proprietatis cuius sp^oia: seu notabilis specialitatis subrepat morbus.

De soroz silentio. Rubrica. 9.

Silentiu continuū sic continue ab oibus teneat: vt nec sibi inuicē nec alicui alij sine licētia eis loq liceat: exceptis ijs q bus magistrerū aliqd v^o opus inunctū fuerit qd nō possit cū silentio exerceri. Ijs quidez

De capellāo

De p^ofessione: z cōione corpoz xpi.

De forma seruanda in ingressu p ad ministratio- ne sacroz.

De ingressu pro exequijs agendis.

De pprieta- te vitanda.

Secunda regula

De infirmis. simul loqui liceat de ijs q̄ ad offm̄ vel opus suū pertinent: vbi z qñ z quali-
ter visum fuerit abbatisse. ¶ Sorores tñ debiles z infirmæ ac seruietes cisdẽ:
pro recreatione ac ipsaz seruitio: in infirmitoria loq̄ possint. ¶ In duplici-
bus quoqz festis: ac apostolorum solennitatibus: et alijs quibusdam diebus
De festis p̄ci quibus visum fuerit abbatisse: in certo loco ad hoc signato: ab hora nona
puis. vsqz ad vesperam: vel aliqua alia hora competentis: loq̄ possunt de dño Je-
su x̄po: ac solennitate: ac pijs sanctorum exemplis: z de alijs licitis z hõestis.
¶ Ab hora quoqz completorij vsqz ad tertiam: exceptis seruietalibus extra
monasterium: abbatissa absqz causa rationabili loquendi licentiam non cõ-
cedat. ¶ In alijs vero temporibus atqz locis: sic attendat solicite abbatissa
qua de causa: vbi z quando z qualiter sorores licentiet ad loquendum: q̄ re-
gularis obseruantia (que non mediocriter a silentio: quod esse cultus iusti-
cie dignoscitur) nullatenus relaxetur.

¶ De modo loquendi. Rubrica. 10.

Omn̄es aut̄ studeant vti signis religionis pariter z honestis. Sane qñ
aliqua p̄sona religiosa: seu sc̄laris: vel cuiuslibz dignitatis alicui de so-
roribz loq̄ petierit: nuntiet p̄mitus abbatisse. Et si ipsa p̄cesserit: acce-
dens ad locutorium: duas alias ad min⁹ habeat secum semp̄ q̄b⁹ iusserit ab-
batissa: q̄ loq̄ntem videat: z audire valeat q̄ dñr. ¶ Ad cratem v̄o: loq̄ aliqua
tenus non presumat: nisi presentibz duabz ad minus p̄ abbatissam. ad hoc
specialiter deputatis. Laueat tamẽ sibi sorores que cum aliquo loq̄ habent
ne p̄ v̄ba inutilia inaniter se diffundant: nec etiam trabat̄ in locutioibz mo-
ram longam. ¶ Illoc namqz ab omnibus firmiter obseruet: vt qñ de p̄fessio-
ne sacerdoti interius infirma fuerit aliqua locutura: ad minus non loquat̄
nisi cum duabus non longe sedetibus: q̄ p̄itentem z p̄fessorem videre pos-
sint: ab eisdem pariter z videri. ¶ Illic aut̄ loq̄ndi legem: z ipsa abbatissa di-
ligenter custodiat: vt oĩno materia detractionibus omnibus auferat. Excep-
to q̄ cum sororibz suis horis z locis cõpetentibus: loq̄ potest sicut ei secundũ
deum visum fuerit expedire.

De locutioe
ad cratem.

De cõfessioe
infirmaz.

¶ De ieiunio z abstinentia soroz. Rubrica. 11.

Sorores aut̄ oēs z vitiales: infirmis exceptis: a festo natiuitatis gl̄ose
v̄ginis m̄arie: vsqz ad festum resurrectionis dñiceni: diebus dñi-
cis: z die natiuitatis dñi: p̄tinuum huẽt ieiunium. A resurrectione ve-
ro dñica vsqz ad festum natiuitatis b̄tẽ v̄ginis: teneant̄ sexta feria ieiunare.
¶ Oĩni quoqz tpe (p̄ter infirmas infirmitatis sue tpe) ab esu carniū absti-
neant. ¶ Cum debilibz aut̄ disp̄sare valeat abbatissa: put̄ eaz debilitati vt
derit expedire. ¶ Quis vero: z caseo: z lactin̄ ijs licite possint vti: p̄terqz ab
aduentu vsqz ad natiuitatẽ dñi: z a dñica qnquagesime vsqz ad pascha: nec-
non z sexta feria: z ieiunij ab ecclia ḡial̄ institutis. ¶ Cum seruietalibus tñ
sororibus: circa p̄dictũ ieiunium (p̄terqz in aduentu z sexta feria) possit abba-
tissa misericorditer disp̄sare. ¶ Disp̄sare et̄ possit circa p̄dictũ ieiunium cũ
adolecẽtibz ac debilibz: z senili etate p̄fectis: put̄ eaz debilitati aut̄ imbe-
cillitati viderit expedire. ¶ Sane quoqz sorores ieiunare non teneant̄ minu-
tionis sue tempore: q̄b̄ in triduo terminet̄: extra maiorem quadragesimaz z

De seruietia
libus,
De iuuet̄is:
ac debilibz.

sextam feriā. aduentum dñi: z ieiunia ab ecclia gñalr instituta. ¶ **C**aucat autem abbatissa: ne ultra q̄ ter in anno minutionem pmittat cōiter celebrari: nisi certa necessitas plus regrat: nec a psona extranea maxime minutionem recipiat: vbi commode poterit euitari.

De tpe minutionis.

De forozibus infirmis. Rubrica. 12.

De infirmis ho: cura diligētta maxime habeat z hm qd possibile fuerit z decuerit: ita in cibarijs q̄ eaz regrit ifirmitas: q̄ in alijs necessarijs: in seruoze charitatis benigne ac solicite eis p oia puiat. ¶ **Q**ue infirme ppiū habeāt lectū: si vnq̄ fieri potest: vbi a sanis maneant separate: ne illarum ordinem confundere valeant vel turbare.

De ostio interiori monasterij: z eius custodia. Rubrica. 13.

In quolibz monasterio vnū tm ostiū habeāt ad intrādū claustrū z ex eundū cū oportunū fuerit: iuxta legē de ingressu z egressu positaz in hac forma. In quo ostio: nullū sit ostiolū z fenestra. Et istd ostium fiat in sublimi: q̄to magis fieri poterit p̄gruēt: ita qd ad ipm p scalā leuato riā exteri⁹ ascēdat. Que scala p catenā ferreā ex parte foroz studiose ligata: a p̄pletorio dicto vsqz ad p̄mā seq̄ntis diei: p̄tinue sit suspēsa: z tpe diurne doz mittonis: z visitationis: nisi aliud interdum euidentis regrat necessitas: v̄l vtilitas manifesta. ¶ **A**d p̄dictum aut ostium custodīdum: aliqua talis ex forozibus deputet: q̄ deum timeat: sit matura moribus: sit diligēs ac discreta: sitqz p̄uenientis etatis: q̄ vnā ipsius ostij clauē sic diligēt custodiat: vt nūq̄ ea: vel eius socia ignorat: ostiū aliqñ valeat apire. Reliquā ho clauē diuersam ab illa: custodiat abbatissa. Sit z alia eq̄ idonea ei socia deputata: q̄ ei⁹ vicē in oib⁹ exequat: cū ipsa aliqua rōnabilī causa vel occupatiōe necessaria occupata fuerit vel detēta. ¶ **C**aucat aut studiosissime z pcurēt: ne vnq̄ ostiū stet aptū nisi q̄tā min⁹ fieri poterit p̄gruēt. Sit aut ostiū seris ferreis: z vectibus optime cōmunitū: z sine custodia aptū vel clausum minime dimittat: nec ēt ad momētū nisi vna clauē in die: z in nocte duabus sit firmiter obseratum. ¶ **N**ec omī pulsanti aperiat statim: nisi indubitātē p̄gruerit qd talis sit qd sine dubitatione aliqua: hm mādātū qd de ingressuris in hac rīa p̄tinēt: debeat aperiri. ¶ **E**t nulli liceat ibi loq̄ nisi soli ostiarie de ijs que ad suum ostiū pertinebūt. ¶ **Q**d si aliqñ intra monasteriū opus aliqd fuerit faciendū ad qd agendū sc̄ares aliquos vel quascūqz personas alias oporteat introire: p̄uideat abbatissa solicite: vt tūc dū opus sc̄z exerceat alia persona conueniēs ad custodiendū ostium statuaf: q̄ sic personis ad opus deputatis aperiat: qd alias intrare penitus non pmittat. Nam forozes ipse: z tūc z semp quantumcunqz rōnabilr p̄ualent: studiosissime caueant ne a sc̄aribus vel extraneis personis videantur.

De custodia ostij superioris seu scale.

De rota z eius custodia. Rubrica. 14.

Aterum cū p̄fatū ostiū p alijs apiri nolim⁹ nisi p illis tm q̄ per totā vel aliunde decenter nequeant expediri: mādamus qd in singlis monasterijs in exteriori muro clauitūe intrinsece: in loco sigdem cōp̄: ēti z manifesto aperte exteriori z omnino patenti: rota vna fortis fieri debeat

De forma rote.

Secunda regula

Latitudinis z altitudinis cōgruētis: ita q̄ p̄ eam nulla p̄sona ingredi valeat vel exire: p̄ quā necessaria tā intus q̄ exteri⁹ ministrant. Et taliter disponat: q̄ p̄ eam nec intus nec extra valeat aliq̄s intueri. Ex vtraq̄z etiā parte: ostio-
De custodia
rote.
 la fiat validū: q̄d de nocte: z in estate tpe dormitionis: feris ferreis z clauibus clausum z firmatū debeat p̄manere. ¶ Ad cuius custodia p̄ expediendis necessarijs p̄ eandē: vnā sorore discretā z maturā tā morib⁹ q̄ etate: q̄ monasterij diligat honestatē cōstituat abbatissa: cui soli tm̄ vel deputate sibi socię: cū cōgrue nō poterit interesse: loq̄ ibidē z respōdere liceat sup̄ ijs q̄ ad suū officium p̄tinebūt. ¶ Ibi aut nulli loq̄ liceat: nisi esset locutorij occupatū: vel ex alia rationabili causa z necessaria aliq̄s: semp̄ tamē de licētia abbatisse. Q̄d tamen rarissime fiat: s̄m loquēdi modum superius p̄tatarum.

De ostio inferiori monasterij. Rubrica. 15.

Propter necessitates quoq̄ aliq̄s imminētes q̄ nō p̄t̄ per supradictū ostiū vel rotā cōmode expediri p̄mittimus: q̄ aliud ostiū in loco decētī in monasterio fieri possit p̄ q̄d ceteris teporib⁹ introrittant: z emittant q̄ fuerit oportuna. ¶ Q̄d quidē ostiū cōtinuo sit clauī. feris ferreis z repagulis cōitū: sitq̄ muro a parte exteriori muratū: ita q̄ nō possit aliquaten⁹ apiri: vel p̄sona aliqua inde loq̄. Possit t̄m necessitatu z dictarū tpe: ipsi⁹ ostij murus dirui: z ostiū apiri. Nec tunc apiri nisi quantū minus fieri poterit: sub t̄m fida custodia dimittat. Expeditis itaq̄z necessitatib⁹ ip̄is: s̄m p̄dictū modum: remunitum clauī. feris z repagulis extrinsecus remoretur.

De locutorio. Rubrica. 16.

Locutorij aut cōmune in capella: vel poti⁹ in claustro: vbi cōmodius z honesti⁹ fieri poterit disponat: ne si forte fieret in capella: pacē oratiū in quiete. Ip̄m locutorij sit cōgrue quantitatis d̄ lamina ferrea subtiliter p̄forata: z taliter clauis ferreis coaptata: q̄ nunq̄ valeat apiri. Sit quoq̄ ipsa lamina clauis ferreis in longū p̄t̄sis exteri⁹ fortiter cōmunita. Cui panus niger lane⁹ interi⁹ talit̄ apponat: q̄ nec sorores videre extra valeāt: nec videri. ¶ Ad istū aut locutorij: a cōpletorio (q̄d dici debet tpe competētī) vsq̄ post p̄mā diē sequētis: seu tpe cōmestionis: v̄l dormitiōis in estate: aut q̄si officij celebrat (nisi p̄ causa a deo rōnabili z necessaria: q̄ cōmode differri nō possit) nulli licitū erit loq̄. Quicūq̄ vero in p̄cessis t̄pibus aliqua vel aliquid habuerit ibi loq̄: cū modestia z maturitate loquētes: breuiter se expediāt: put decet. ¶ Tbi vero p̄pter sororū multitudinē videbit̄ oportunū aliud simile locutorij eē possit.

De crate: z eius custodia. Rubrica. 17.

Quoniam etiā vt i muro q̄ sorores diuidit a capella: cōgruētis forme cratis ferrea collocef: q̄ sit ex crebris z sp̄ssis cōtoris lineis ferreis distigēti z forti ope fabricata: z clauis ferreis in longū p̄t̄sis exteri⁹ fortiter cōmunita: v̄l ex lamina ferrea paruis z minutis foraminib⁹ p̄forata cū p̄t̄sis clauis ferreis: vt ē dictū. In cui⁹ mediū: fiat vnū ostiū d̄ lamina ferrea: p̄ q̄d cōionis tpe possit introritti calit̄: z sacerdos mittēs manū: possit d̄n̄ict corp̄is tradere sacramētū. Q̄d q̄d clauī ferrea sit semp̄ firmatū. ¶ Nec apia tur nisi q̄n p̄poni sororib⁹ cōtigerit verbū dei: vel sacramentuz d̄n̄icti corp̄is exhibet: aut eū quis aliquā ex sp̄oribus suā p̄p̄quā cōfanguinea videre pe-

De t̄p̄b⁹ lo-
quendi.

Casus i q̄b⁹
crates p̄t̄a-
perire.

sterit: vel alia causa necessaria id exposcat. Qd rarissime fiat: z semp de licentia abbatisse. Que tñ in nullo casu (p̄mis duob⁹ dñta rat exceptis) licētiaz largiat: nisi p̄se singlis vicib⁹ de hoc p̄siliū perierit a p̄uētū. Cui crati p̄an⁹ lineus niger interi⁹ tatr apponat: vt nulla valeat inde aliqd intueri. Habeat etiā ostia lignea ex parte lozorū cū feris ferreis atqz clauē: vt mancat sp̄ clausa parit z firmata. ¶ Et nō apiat nisi cū diuinū celebrat offm: nisi qñ ex dictis causis: p̄fato mō: dictū ostiolū p̄tigerit apiri. ¶ Et nemo alt⁹ p̄ p̄dictā crates loquat: nisi aliqñ rōnabili causa v̄l necessaria exigēte: alicui de abbatisse licētiaz: raro fuerit p̄cedēdū. Et tūc p̄dicta ostia lignea poterūt apire. ¶ Et qñcūqz aliquā p̄sonā extraneā ad eas ingredi: vel alias p̄ crates eis loq p̄tigerit: tegāt faciē cū modestia: z inclinēt: put religionis p̄uenit honestati.

De mō loqn
di ad cratē.

¶ Quibus z quāt liceat ingredi monasterium. Rubrica. 18.

O ingressu p̄sonaz in mōasteriū: firmiter ac districte p̄cipim⁹: vt nulla vnqz abbatissa: vel ei⁹ sorores aliquā p̄sonā religiosaz: seu sclarem: aut cuiuslibz dignitatis in monasterij clausurā intrinsecā intrare p̄mittāt. Nec oīno alicui liceat: nisi qb⁹ p̄cessum a sede aplice fuerit: vel a cardinali cui fuerit soroz ordo cōmissus. ¶ Excipiūt aut̄ a dicta ingrediendi lege: medicus causa multū grauis infirmitatis: z minor: cū necessitas exegerit. Qui nō absqz duob⁹ socijs de familia monasterij introducāt: nec ab iui cē infra monasteriū separēt. ¶ Nec nō z illi quos occasiōe incēdij: v̄l ruine: seu alteri⁹ p̄icti vel dispēdij: seu p̄ tuēdis a violētia quozūlibz monasteriū v̄l p̄sonis: aut p̄ aliquo ope exercēdo: qd cōmode extra monasteriū fieri nō potest: necessitas exegerit introire. Qui oēs expedito suo ministerio: v̄l imminētī necessitati satisfacto p̄ ipos: exeāt sine mora. ¶ Nulli aut̄ p̄sone extraneē: intra monasterij clausurā liceat comedere v̄l dormire. ¶ Sz z sigs de scē ecclie cardinalib⁹: ad aliqd mōasteriū h̄mōi religiōis aliqñ venerit: z itra claustrū voluerit igredi: cū reuerētia qdē z deuotiōe suscipiat: sz regēt vt cū paucis socijs dbeat itroire. ¶ Liceat quoqz gnali mistro ordis fr̄m minorū: qñ ibidē celebrare voluerit: vel p̄ponere sorozib⁹. ¶ Vbū dei: cū q̄ttuor: vel qnqz s̄ibus ipsi⁹ ordis intra clausurā ingredi monasterij: si qñ ei videbitur expedire.

De medice.

De casibus
fortuitis.

De cardina
libus.

De generali
ministro.

¶ Alius aut̄ p̄lar⁹ cui aliqñ forte de licētia sedis aplice vel dicti cardinalis intrare licuerit: duob⁹ vel trib⁹ tñ religiosis z honestis socijs sit contentus. ¶ Qd si forte p̄ bñone vel p̄secratiōe soroz vel i alio mō p̄cessum fuerit ep̄o alicui missaz interi⁹ celebrare aliqñ: q̄ pauciorib⁹ z beneficiob⁹ p̄curit socijs sit p̄tenti⁹ z mistris. Et hoc quoqz ip̄m alicui rariuz p̄cedatur. Nulla tñ oīno loquat cū aliqua p̄sona de ingressu: nisi mō p̄dicto: siue infirma fuerit siue sana. ¶ Illd sane p̄cipue caueat: vt ij qb⁹ aliqñ cōcessum fuerit solū mō vel data licētia in monasteriū ingredi: nō alter admittāt: nisi abbatissa z sororibus visum fuerit expedire: cū ex h̄mōi p̄cessiōib⁹ vel licētijz: abbatissa vel sorores eos admittere nō cogāt: vt sint tales de quoz v̄bis z morib⁹: nec nō vita z habitu edificari valeāt intuetes: z materia iusti scādali exinde nequeat gnari. ¶ Sup̄ p̄cessione s̄o vel licētia ingressus h̄mōi: ad oē ambigū remouendū: aplici apicis: vel cardinalis patentes iste ostendantur.

De ep̄is.

De Inia ab
batissa z p̄uē
tus ad ingre
diendum.

¶ Qualiter seruiciales emittantur. Rubrica. 19.

Secunda regula

De seruitilibus & sorozib⁹ q̄ semp manere clause sicut alie nō tenent: districtiua volum⁹ obseruari: vt sine lnia nulla claustrū egrediat. Et q̄ emittū: honeste sint & uenietis etatis: ac religiosi & maturi aspect⁹. ¶ Et calciamētis honesti: tā ipse q̄ sorozes ille quas aliqui emitti p̄tigerit p̄ casib⁹ supradictis: calciate incedat. Letertis nō int⁹ manētib⁹: liceat istū idē. ¶ Egredietib⁹ nō assignet cert⁹ termin⁹ rediēdi. Nec alicui ipsaz p̄cedat extra monasteriū sine licētia speciali comedere: bibere vel dormire: nec ab iuice separari: vel alicui in secreto: seu capellani monasterij: vel cōuersoz domi ciliū introire. ¶ Et si aliq̄ p̄trariū fecerit: grauior puniat. ¶ Et solcite caueat: ne ad loca suspecta diuertat: vel cū p̄sonis male fame familiaritatē habeat. Nec in suo reditu sc̄laria vel inutilia sorozib⁹ referat: p̄ q̄ dissolui valeat vel turbari. Et q̄ diū extra fuerint: takt nudeat se h̄re: q̄ de conuersatiōe honesta ipsaz: edificari valeant intuentes.

C Qualiter capellanus & conuersi soroz viuere debeant. **Rubrica. 20.**

Capellanus si voluerit se monasterio obligare: & alq̄ q̄ monasterij p̄uer si eē voluerit: & abbatissē & quētū visuz fuerit eos recipere: nō p̄batio nis elapso: p̄mittat obediētia abbatissē: vouētes loci stabilitate: & p̄petuo viuere sine p̄p̄o: & i castitate. ¶ Tunicas de religioso & vili p̄ano: tā p̄cio q̄ colore iuxta eoz indigētia h̄re valeat sine caputio. Quaz manice breues sint & stricte t̄mō circa man⁹. Lōgitudō aut tunicaz si talis: q̄ a cānilla p̄ dū distet spacio q̄tuor digitor. Capellan⁹ t̄m h̄re poterit lōgiorē. ¶ P̄o cin gulo nō: corrigiā honestā h̄eat cū cultello. Caparonē etiā cū caputio sup tu nicas ponēt: cui lōgitudō genu atquātulū trāseat: & latitudo vsqz ad capu tiū p̄cedat. Adinors t̄m latitudinis caparonē si h̄re voluerit: poterit capella n⁹. ¶ Qui et cappa hōesta vti poterit: vel mātello post collū: v̄t at̄ pect⁹ hinc inde cōnere. Supiores aut tunicē: & lōgū caputiū: necnō & capellā cappa & mātell⁹: nō sint de albo vel penit⁹ nigro p̄ano. ¶ Vestitū ē: iaccā: & camisis li neis nō viat. Calciamēta alta & āpla & ante fixa cū caligis h̄eant: & femozalla p̄nter. Capillos suos vsqz ad aures certis t̄pib⁹ tōdeat i rotūdū. Offiū diu nū faciāt vt sorozes: excepto q̄ p̄ueri ad offiū b̄tē v̄gis & mortuoz minime teneant. ¶ Ieiunij huare debeāt vt sorozes. Liceat t̄m abbatissē sup ieiunio regule cū eis est⁹: vel itineris: aut laboris alterius: seu alia quauis rōnabili & honesta causa misericorditer dispensare. ¶ Informatiōi nō & correctiōi visita toris: capellan⁹ a p̄ueri p̄ oia sint subiecti. Qui in ijs q̄ ad visitatiōis offiū p̄ tinent: teneantur firmiter obedire.

De h̄re ca pellā: & p̄uer sorz monaste rij.

De dormiti one.

De ieiunio.

De subiecti one.

C De pcuratore monasterij & ei⁹ officio. **Rubrica. 21.**

De rōne red denda Prohibitio alienandi.

Pro possessiōib⁹ & redditib⁹ monasterij mō debito p̄tractādis: p̄cu rator vn⁹ prudens pariter & fidelis i singlis monasterijs v̄ri ordinis habeat: q̄ p̄ abbatissam & quētū p̄stitui & amoueri debeat: sicut vidē bit expedire. ¶ Illic nō taliter institutus: de oibus sibi cōmissis. receptis pa riter & exp̄sis: abbatissē & trib⁹ sorozib⁹ ad hoc p̄ uentū specialr assignatis: & visitatozi cū voluerit: rōnem reddere teneat. ¶ Et nihil cino de rebus mo nasterij vendere. cōmutare. obligare: vel alienare quo quomodo valeat: nisi

de licentia abbatisse pariter et p̄uentus. Et q̄cqd̄ p̄tra hoc attentatū fuerit: iur-
ritū decernim⁹ et inane. ¶ Possit tñ de mobiliib⁹ parū valētib⁹ aliqua parua
ex causa licita: de abbatisse licentia interdū alijs elargiri. ¶ Possit etiā p̄ visi-
tatozem: cum expedire videbitur: amoueri.

De abbatisa et eius officio. Rubrica. 22.

Electio abbatisse libere p̄tinerat ad p̄uentū. Cōfirmatio hō fiat p̄ car-
dinalē cui fuerit iste ordo cōmissus: vel auctoritate ipsius. ¶ Studeat
autē sorores talē eligere: q̄ v̄tutib⁹ polleat: et sc̄tis morib⁹ alijs p̄sit poti⁹
q̄ officio: et q̄ cōtatem fuet in omnib⁹: vel in morib⁹: vt ei⁹ exemplo puoca-
te sorores: ex amore magis ei obediāt q̄ timore. Que singularibus amorib⁹
careat: ne dum in parte plus diligit: in toto sc̄adulum generet. Consolet af-
flictas: sit refugiu tribulatis: ne si apud eam remedia defuerint sanctatum:
despationis moribus pualeat in infirmis. Que humilit̄ et charitative visitet et
corrigat sorores suas: nō p̄cipiendo eis aliqd̄ qd̄ sit p̄tra animā suam: et v̄re
p̄fessionis formam. Nō sit p̄ceps in p̄cipiendo: ne ex indiscretionē p̄cepti:
ponat peccati laq̄um animabus. ¶ Cui postq̄ p̄firmationem recepit: q̄d̄ diu
in officio p̄manerit: sorores v̄niuerse: nec non et familia exterior monasterij
pareant et obediāt diligenter. ¶ Semel in hebdomada: ad minus: abbatisa
sorores suas p̄ ipsarum monitiōe: ordinatione: et reformatione teneat ad cap-
itulū puocare. Vbi sc̄dm̄ exp̄sionem publicarum et communiū negli-
gentiarum atq̄ culpārum: pene misericorditer imponant. Conferat etiam
cum omnib⁹ sororib⁹ suis de ijs q̄ occurrūt p̄ sui monasterij v̄tilitate ac ho-
nestate tractanda. Sepe em̄ dñs qd̄ melius est: iuniori reuelat. Nullū onero-
sum vel graue debitum p̄trabat: nisi per p̄curatozem de cōmuni p̄sensu so-
rorum: cum manifesta necessitas hoc req̄rat. ¶ Reddat etiam de receptis et
exp̄sis semel ad min⁹ singlis trib⁹ mētib⁹ corā p̄uentū: vel saltē quattuor so-
rorib⁹ ab eodē ad hoc specialit̄ deputatis: debitā rōnē. ¶ Officiales monaste-
rij instituat de p̄silio et assensu p̄uentus: vel maioris partis ipsius. ¶ Sigillū
hō p̄uentus: custodiri faciat et huarī h̄m̄ ordinationē p̄uentus. Et omnem
l̄ram dirigēdam ex parte eiusdem p̄uentus: p̄us coram p̄uentū in caplo lectaz
et approbatā a maiori parte sororū: ibidē coram oibus faciat sigillari. ¶ Mul-
la etiā sororū: aliquas l̄ras dirigat seu recipiat: nisi p̄mo eas abbatisa legat: v̄l
ab alia ad hec p̄stituta legant. ¶ Studeat insup̄ abbatissa sorores reconcilia-
re: si aliquas ad inuicē ex aliqua causa vel occasiōe p̄tigerit cōturbari. So-
ror hō illa q̄ h̄bo vel signo occasiōem turbatiōis vel sc̄adali alteri dederit:
statim anteq̄ offerat mun⁹ orōnis sue dec̄veniā petēs a sorore quam offen-
dit: corā ea humilit̄ se p̄sternat: rogās vt itercedat p̄ se ad dñm: quatenus sibi
culpā indulgeat quā cōmisit. Illa hō memor̄ h̄bi dñi. Nisi dimiseritis ex
cordibus v̄ris: nec p̄r vester celestis dimittet vobis liberat̄ iniuriā remittat so-
rori veniam postulātī. ¶ Adonem⁹ sorores oēs et hortamur i dño Iesu xp̄o:
vt caueāt ab omī sup̄bia: vanagalia: inuidia: auaricia: cura et sollicitudine hu-
ius sc̄i. detractiōne et murmuratiōe: dissensionē et diuisionē: ac omni vitio
p̄ quo possit displicere in oculis veri sponsi. Sed magis sollicitē coram deo
puare interiorē et exteriorē in oibus puritatē: ac semp̄ inuicēz h̄re mutue di-

Qualis de-
beat ee abba
tissa.

De obia exi-
bēda abbe.
De caplo cui
parum.

De rōne red-
dēda cōuen-
tū.

De officiali-
bus p̄uentus.

De l̄ris mit-
tendis.

Admonitiō

Secunda regula

lectionis vnitatē: q̄ est vñculū pfectionis: vt in ea radicate z fundate: possint agni dñi nři Jesu xpi nuptias cū prudentibus vginibus introire.

Quod nulla ex sororibus accedat ad romanam curiam personaliter. Rubrica. 23.

Excoicatio.

Adhoc vt discursib⁹ dispēdiosis materia subtrahat: in stute obedientie: sub pena excoicatiois (quā ipso facto trāsgredientes vel nō parentes incurrāt) districte p̄cipimus: v̄ texceptis dūtaxat fustialibus monasterioꝝ: illoꝝ locoꝝ in qb⁹ romana fuerit ecclia p̄stituta: q̄ diu ibi residentia fecerit: nulla abbatissa. soroz: vel fustialis p̄ vlla necessitatis causa ad sedē aplicā p̄sonalr̄ veniat vel accedat: nisi sup̄ hoc p̄ aplicos apices: vel dicti cardinalis patētes lras alicui specialis licentia p̄cedatur.

De visitatore z eius officio. Rubrica. 24.

Monasteria hui⁹ religiois p̄ visitatores: q̄ auctoritate formā: z modū a cardinali cui fuerit a sede aplicā v̄ ordo cōmissus recipiāt: semel ad min⁹ annis singlis visitent. ¶ Sane circa visitatiōes h̄mōi illd̄ ē sollicitū puidēdū: vt q̄cūqz vel ḡnalis: vel ēt alicubi aliqñ specialr̄ p̄stitūed⁹ fuerit visitator: talis dbeat p̄stitui: de cui⁹ religiosa vita z morib⁹ noticia plēa z securitas habeat. Qui cū ad monasteriū aliq̄d veniēs fuerit itrogressus: sic se p̄ oia exhibeat z ofidat: vt oēs de bono ad meli⁹ puocet: z ad dei amorē: z intra se mutuā charitatē semp̄ inflāmet pariter z accēdat. Et qñ monasterij clausurā ad visitādū intrauerit: duos religioſos z idoneos socios secuz ducat: q̄ vez socij simul maneāt: z dū fuerint intra claustrū: ab inuicē nullaten⁹ separent. ¶ Visitator: aut̄ r̄lā pus z lecta z exposita: ab abbatissa sigillum recti p̄lar: q̄ ipsa sub assignare z absolutionē ac p̄cessionē ab abbatisse ministro petere absolute ac libere teneat. Que si cōem vitā nō potuerit ducere: vel noluerit: p̄ eūdē visitatorē a suo regimine absoluat: nisi sua moza in officio: monasterio dispēdiosa nō eēt s̄z necessaria: vel euidēter vtilis appareret. Absoluat̄ ēt p̄ eūdē si alias nō idonea: vel insufficiēs ad monasterij regimē videatur. Et hoc fiat s̄z formā z modū quos a cardinali supradicta recepit visitator. Qui tā de ipsi⁹ abbatisse q̄ soroz statu: z obſuātia sue religionis: ab oib⁹ ḡnalt̄: z specialr̄ a singlis ingrat̄ studiosius v̄itate. Et vbi aliqd̄ reformādū vel corrigēdū inuenerit: zelo charitatis z amore iusticie: cū discretionē corrigat z reformet tā in capite q̄ in mēbris: sicut meli⁹ viderit expedire. Excessus aut̄ q̄ fuerit sufficiēter correct⁹ a visitatore: nullaten⁹ itez corrigatur. Qd̄ si aliqd̄ tale sibi occurrerit: qd̄ p̄ se neq̄at emēdare: ad sup̄iorem referat vt corrigatur (sicut expedit) ei⁹ p̄ſilio ac p̄cepto. ¶ Caueat aut̄ abbatissa: ne a se vel ab alijs sororibus status sui ad monasterij visitatorē aliquatenus abscondat: qz malū eēt indicij: z offensa grauiter puniēda. Immo volumus z mādamus: vt ea q̄ h̄m vite sue formā z regularē obſuātia instituenta vel emēdāda fuerint: publice ac puatim (sicut meli⁹ viderit faciēdū) visitatori suggerāt z p̄ponāt: cui teneāt in oib⁹ q̄ ad offm̄ sue visitatiōis p̄tinēt firmiter obedire. Que aut̄ aliter fecerint: a visitatore: tā abbatissa q̄ alie d̄b̄l̄ te put̄ puenit puniāt. ¶ Qēs aut̄ tā abbatissa q̄ sorozes p̄siderēt z caueāt diligēter: vt nihil aliqd̄ q̄ amor̄ diuin⁹: z suaz sorozum correctio: ac monasterij

Qualis dbeat esse visitator.

De forma visitationis.

Caueanda in visitatione.

reformatio eas moueat ad loquendum. ¶ **M**odum aut loquendi uisitatoꝝ custo-
diat supradictū: ut uerz aut cū oibus aut cū plurib⁹ simul loquat: uel secrete
cū vna: alijs tñ ad min⁹ duab⁹ in aspectu ei⁹ nō longe sedentib⁹: ut p oīa bo-
ne fame integritas pseruet: nisi ad locutorū cū vna uel pluribus loq uolue-
rit de ijs q̄ ad offm suū p̄tinere noscatur. ¶ **I**dem ē uisitatoꝝ: tā capellanuz
q̄ pueros: z ceteros de familia extrinseca monasterij uisitet: z in eis corrigat z
reformet q̄ correctiois z reformationis officio nouerit indigere. Penas tā a-
motionis ppetue a monasterio: licentiādo p̄fessos ad alia monasteria uel or-
dines: sicut uiderit expedire: q̄ a se: put culpe grauitas z q̄litas exegerit ipo-
nēdo. ¶ **U**t aut nō grauēf monasteria in expēsis: z uisitatoꝝ oēm notā cuius-
piā suspitiois euitet: uolum⁹ oīno q̄ uisitatoꝝ de uisitatiōis officio q̄ citius
cōmode poterit se studeat expedire: q̄sto rarius: absqz sui officij dispēdio po-
terit: monasterij clausurā intrinsecus ingressurus.

¶ De mō au-
diēdi uisita-
tiones.

De uisitatiō-
ne capellani:
z cōuersoz.

De abbrevia-
tione t̄p̄is uis-
tationis.

¶ De cardinali huius religionis. Rubrica. 25.

Utrum ne obſuātie p̄sentis r̄le siue formule supra scripte (quā vnifor-
miter vbiqz ab oib⁹ uolum⁹ z mādam⁹ diligēt⁹ obſuari) p defectu
certi regim̄tis in postez recedere uos p̄tigat: aut sub diuersoz magi-
ſterio uiuēdi modos incurrere differentes: dilecto filio nro. J. ſcti Nicolai
in carcere Tulkano diacono cardinali gubernatoꝝ. p̄tectoꝝ: z correctoꝝ or-
dinis fr̄m minor: curā z regimē v̄ſi ord̄is: necnō z p̄sonaz in eis degētū. ſ.
capellanoz z pueroz z familiarū: plene duxim⁹ cōmittēda. ¶ **S**tatuētes: ut
sub ei⁹ z alioꝝ cardinaliū q̄ fuerint p tpe gubernatiōi. p̄tctionis atqz core-
ctionis eorū: dē fr̄m ordinis a sede aplica deputati obediētia z cura z regimē-
ne: debeatis de cetero p̄manere: q̄bus teneamini firmiter obedire. Et ipsi aīa
rum v̄ſaz ſolicitudinē gerētes z curā: eiſdē monasterijs z p̄sonis degētib⁹
in eis: capellanis: pueris: z familiarē tā p se q̄ p viros idoneos quoties expe-
dire uiderit: uisitatiōis offm̄ impendere studeāt: corrigēdo z reformando
ibidē: tā in capite q̄ in mēbris: q̄ correctiois z reformationis officio noue-
rint indigere. ¶ **I**nſtituant nihilominus z deſtituāt. ordinēt. ſtatuāt z diſpo-
nant: put ſm̄ deum uiderint expedire.

De p̄tectoꝝ
hui⁹ ord̄is.

¶ Quōd regula non negligat a ſozozibus. Rubrica vltima.

Ut aut uos in hoc r̄la siue formula tāq̄ in speculo poſſitis iſpicere: ne
p obliuionē aliqd negligatis: ſemel uob in qualibz q̄ndena legat. Et
vbi uos iueneritis ea q̄ ſcripta ſunt facere: agite gr̄as deo bonoz oim
largitoꝝ. Ubi aut ſibi q̄cūqz uidet aliqd de eſſe: doleat de p̄terito z caueat de
futuro: orās ut ei debitū dimittat: z in tentationē ne dei cept̄s iudicat. ¶ **N**ulli
ergo oīno hoim liceat hāc paginā nre p̄ſtitutionis. p̄cellionis. p̄firmatiōis:
z abſolutiōis infringere: uel ei auſu temerario p̄trare. Si q̄s aut hoc attenta-
re p̄ſumpſerit: indignationē oipotētis dei: z broꝝ Petri z Pauli ap̄toꝝ ei⁹:
ſe nouerit incurſuz. Datū ap̄ vrbē veterē q̄nto decimo K̄las Nouēbris:
Pontificatus noſtri anno tertio.

ExPLICIT regula ſecūda ſozoz
ordinis ſancte Clare.

Ordo ad induendum nouiciam:

Incipit Ordo ad induendum
nouiciam.

Primo ante missaz tunicis po-

stitis z chorda ate altare dū celebras missa: nouicia z psan
guinee eius sibi aslātes: stent corā altari tenentes candelas
accensas: quas offerent post offertoriū sacerdoti. ¶ Finita
ho missa: sacerdos accedēs illuc: absolute incipiēs dicat.
¶ Adiutoriū nrm. ¶ Qui fecit. ¶ Sit nomen dñi. ¶
Ex hoc. ¶ Dñe exau. ¶ Et cla. ¶ Dñs vo. ¶ Et. oro.

Deus p̄r om̄ps q̄ p̄ legisz moysen famulū tuū ministris ecclie sub ty
po passionis: p̄isce legis p̄cepta vedisti: hāc laneā vestē quā sc̄tus p̄r
n̄r fr̄ciscus minister ecclie diuino amore ferre p̄suevit: sc̄ti x̄p̄i ficare
atqz b̄n̄i x̄p̄i dicere z p̄secrare tuo p̄po ore digneris: vt hec ācilla tua q̄ eam cu
pit induere: exuta ab om̄i sorde victoz: cū indumēto sc̄tāz v̄tutū: ea induas:
quatenus ab om̄i p̄turbatione callidi insidiatoris deinceps p̄tectas: in ecclia
tua sancta de die in diem renouetur. Per x̄pm dñm nrm.

¶ Postea super ea q̄ induenda est dicat hec Oro.

Deus q̄ abrae famli tui ope: hūano generi obedientie exēplar tribuisti:
concede huic ancille tue: z sue volūtatis p̄auitatē frāgere: z tuoz p̄
ceptoz rectitudinē in om̄ib⁹ adimplere. Per x̄pm. Alia oro.

Om̄ps sempiternē deus p̄pitius respice ad p̄ces ecclie tue: z huic ācille
tue quā ad nouā glam vocare dignatus es: fidē rectā. charitatē p̄fe
ctā. hūilitatem verā: p̄cede dñe vt sit in ea simplex affectus z foris.
obedientia p̄seuerās. pax p̄petua. mēs pura. rectū z mūdū cor. volūtas b̄oa.
p̄sciētia sc̄tā. p̄p̄ctio sp̄ualis. v̄t anime. vita immaculata. p̄summatto irre
prehensibilis: vt viriliter currens: in tuū introire regnuz feliciter mereatur.
Qui cum p̄fe. zc. Amen.

¶ Disce p̄letis aspgat sacerdos nouiciā z tūcas aqua b̄ndicta. Postea du
cāt eā p̄ sanguinee eius vsqz ad portā rote: z cū incepit ingredi portā: si noui
cia fuerit v̄go: incipit cātoz antiphonā. Veni sponsa x̄pi zc. Quā cātādo du
cāt nouiciā sorozes ad altare intrinsecū qd̄ est in choro. Finita aīa: dicat ps
B̄ti immaculati. cū B̄tia p̄fi. in octauo tono. ¶ Si ho nouicia nō fuerit v̄
go: non cantet aīa Veni sponsa x̄pi. nec ps. B̄ti immacu. s̄z canetur aīa.
Veni electa mea z ponā in te thronū meū alta. Quā finita cantat ps. Beatī
q̄ habitant in domo tua dñe: in secula seculoz laudabūt te. in p̄mo tono: cū
B̄tia p̄fi. zc. Et si necesse fuerit: ps. z antiphona reiterent quousqz nouicia
sit induta. ¶ Perueniens aut̄ nouicia ad altare: genuflectat z iaceat p̄strata.
Interim autē aliq̄ sorozes quandā pallā extendentes: nouiciā p̄n̄nis suis
exuant. Quā abbatissa: vel alia loca eius: statim induat tunicis b̄ndictis dicē
do. ¶ Exuat te dñs veterem hominem cū actib⁹ suis: z induat te nouū q̄ fm
deū creatus est in iusticia z sanctitate v̄tutis. ¶ Quā induta: dicat sacerdos
¶ Dñs vobiscum. ¶ Et cum sp̄u tuo. Oro.

Domine iesu xpe pastor bōe: q animā tuā p ouibus tuis posuisti: fac hāc ancillā tuā sacro habitu indutā ante tuū p̄spectū cū iusticiā uiuere: ad misericordiā tuā cū fructu bonoz opoz puenire. Concede tribueq; ei in fide obediētiā. in labore v̄ritatē. in affectu deuotionē. in actu p̄spicitatē. in victu abūdantiā. in pace leticiā. in quersatiōe gr̄az. in tribulatiōe patientiam. in languozibus sanitatis tue medicinā: quatenus in hoc p̄senti tpe p sentitā iusticie cū felicitate pcurrat: vt te venturū iudicem in nouissimo die cū magna hilaritate suscipiat. Qui cum p̄re. zc.

C Post hec incipiat cātor hymnū. Veni creator. Quo finito dicat sacerdos
 ♯. Emitte sp̄m. zc. ♯. Post partum v̄go. ♯. Ora p nob b̄te fr̄cisce. ♯. Ora p nob b̄tā Clara. ♯. Orate pro nob omnes sc̄ti dei. ♯. Dñe exaudi orōnes meam. ♯. Dñs vobiscum.

Oro.

Deus q corda fidelīū sc̄ti sp̄s illustratiōe docuisti: da nob in eodem sp̄u recta sapere: z de eius semper consolatiōe gaudere. Per christū z dñm nostrum. zc.

Alia orō.

Oncede nos famulos tuos q̄s dñe deus: p̄petua mentis corp̄is sanitate gaudere: z gl̄iosa b̄te marie semp v̄ginis: intercessiōe a p̄senti liberari tristitia z futura perfrui leticiā.

Alia orō.

Deus q eccliam tuā b̄ti francisci meritis fetu noue pl̄is amplificas tribue nobis ex eius imitatione terrena despiciere: z celestīū donoz semp participatione gaudere.

Alia orō.

Emulos tuos q̄s dñe beate v̄gis tue clare votiū a cōmemoratiōe recenlentes: celestīū gaudiōz lua facias interuētiōe participare: z tui v̄n̄t geniti coheredes.

Alia orō.

Omn̄is sp̄s sempiternē de⁹ q nos oīm sc̄oz tuoz merita sub vna tribuisti celebritate venerari: q̄s vt desiderata nob tue p̄piciatiōis abūdantiā: z multiplicatis intercessiōib⁹ largiaris. Per dñm. ♯. Dñs vob. B̄n̄dicamus dño. **C** Post hec erigat se nouicia: z det pacē abbat̄isse z sorozibus assantib⁹. Postea due sorozes ducant eam p choz: z det pacem p ordinē sicut stat in choz sorozibus vniuersis.

Alius ordo ad idem.

Quādo aliq̄ mōialis sc̄e clare mōasteriū igressura ē: p̄mo cātef vt legat missa. Qua p̄pleta sacerdos b̄fidicit vestes seu hitū: z velamīa cātādo siue legēdo. ♯. Oñde no. ♯. Et sa. ♯. Dñe exau. ♯. Dñs vobis. Oro.

O Deus q sola tua ineffabili pietate qua nō min⁹ suauiter q̄ sapienter v̄n̄t uer sa disponis: lanā haz vestīū ad vsūz boiz de vellerib⁹ ouīū pduxisti: vt trino b̄sificio siml' ornarēt. fouerēt: z ab itēperie aeris corpa tuerēt: imēse mie tue largitatē suppliciter exoram⁹: vt hoc idumētū qd̄ p̄sēs famlā tua. M. p forma habit⁹ sc̄e Clare ad tibi in ipso ordine laudabil' b̄uitēdū intēdit assumere: ita b̄n̄dicere z sancti. I. ficare digneris: vt sit ei ornatus ad operimentū petoz suoz: fomētū ad p̄fectū v̄ritū: z fortis armatura: ac tota defensio p̄tra aereas ptātes: z ignea hostis neq̄ssimi tela ad victorē triūphalis obtentū: q̄bus perseuerando vsq; in finem: tandem immar-

q ij

Ordo ad induendum nouiciam.

cessibilis glie brabiu dono gre tue valeat adipisci: necno ad celeste iuiuium
suauissimū spō si sui: filij tui dñi nri Jesu xpi pēniter regnatura: cū nuptiali
veste delectabilī introduci. Qui tecū viuit. &c. Oro.

Domine iesu xpe fili dei viui: cui⁹ ap⁹lus muliebrē sexū in signū subie-
ctiōis. hūilitatis: & honestatis velamē sup caput suū ppter āgelos hīe
pcepit: cuiusq; oculos tpe acerbissime passiōis tue ad opprobriū ve-
lauerūt: q̄s ppter glām honorādi nois tui: copiosam bñō X⁹nis tue his vela-
minib⁹ infunde v⁹ut: q̄ famulā tuā illa gerentē tibi subiectā in oib⁹: & cui-
cūq; tenet ex ordine quē assumit efficiāt: ne p̄pas v⁹tutes & bona p̄cernēs: an
glām data depdat: & in X⁹a hūilitate p̄huer: & obubret: ab omī et oculos eius
varietate cōpescāt: demū turpissime mortis tue dulcis spōsi sui memoriam
hoc viduitatis indicū sepe mētis ei⁹ oculis representet: ac radicē cordi p̄tinue
recolēdā tenacit⁹ astringat: vt cū hac galea salutis: tāq; socia passiōis: p̄sola-
tionē tecū: & cū oi curia celesti semp expiri mereat. Qui viuis. &c.

Finita aut bñone: aspgatur aqua bñdicta & incēsen-
tur. Postea soroz genuflectat corā sacerdote & altari: cū accēso cereo in mani-
bus. Tuncq; sacerdos cantet siue legat. *Ps.* Sit nomē dñi. *Ps.* Et hoc. *Ps.* Ad
iutorium nostrum. *Ps.* Qui fecit. Oro

Ongrega nos dñe de natiōib⁹: vt p̄sitemur noi scō tuo: & glēmur i
laude tua. *Per xps.* *Ps.* Amē. *Ps.* Dñs custodiat introitū tuū & exitum
tuū. *Ps.* Et hoc nūc. *Ps.* Saluā fac. *Ps.* De⁹ meus. *Ps.* Mitte ei dñe. *Ps.*
Et de spō. *Ps.* Esto ei dñe tur. *Ps.* A fa. *Ps.* Nihil pficiat. *Ps.* Et filius iniq. *Ps.*
Dñe exau. *Ps.* Et cla. *Ps.* Dñs vob. *Ps.* Et cum. Oro.

Domine iesu xpe rex regū & dñs dñanū: q̄ a p̄eegrediens & in hunc
mūdū ingrediēs carnē mūdissimā de immaculata v̄gine suscepisti:
vt nos liberares de manib⁹ inimici & ad paradisi p̄tām reuocares:
respice sup hāc famulā tuā q̄ mūdū cū p̄p̄is suis relinq̄re disposuit: & i hoc
sacro mōasterio tibi dño deo suo vero sc̄tar animaz spōso facias p̄petuo de-
sistere: ac infunde cordi ei⁹ benignissimā grām spūscti q̄ eā illuminet ad te
deū creatorē suū cognoscēdū: ac p̄fecte diuigēdū: vt cū dies extrema finisq;
eius vite aduenerit: emūdata ab omnib⁹ p̄ctis suis: ad regna valeat celestia
peruenire. Qui viuis. &c.

Deinde sacerdos aspgat eā aq̄ bñdicta in modū cru-
cis dicēdo. Bñdicat te dñs ex spō: vt videas bōa iertz omīb⁹ dieb⁹ vite tue.

Deinde incenset eam dicens. Dirigatur dñe oratio mea sicut incē-
sum in conspectu tuo: eleuatio manuum mearum sacrificiū vespertinum.

Deinde ducat ad introitū mōasterij cātādo siue legēdo. Te dñi laud. &c.

Et ingressa mōasteriū vel eccliaza sorozib⁹ corā altari interiori tōdes: & de
posito habitu seculari: habitu religiōis induit. Et tūc d̄z h̄y⁹. Veni creator.
Quo p̄pleto. *d̄z.* *Ps.* Emitte. *Ps.* Et re. *Ps.* Sit glā dñi in seculū sc̄li. *Ps.* Letabit
dñs in opib⁹ suis. *Ps.* Ora p̄ nob scā dei gem. *Ps.* Ut dig. *Ps.* Ora p̄ nob b̄se
frācise. *Ps.* Ut dig. *Ps.* Ora p̄ nob b̄tā Clara. *Ps.* Ut dig. *Ps.* Saluā fac. *Ps.*
De⁹ me⁹. *Ps.* Dñe exau. *Ps.* Et cla. *Ps.* Dñs vo. *Ps.* Et cum. Oro.

Ordo ad benedicendum velum. Fo. cxxiij.

Deus cui omne cor patz: z ois volūtas loqz: z quē nullū latet secretū: pu
rifica p ifusione sc̄i spūs cogitatōes cordis nr̄: vt te p̄fecte diligere z
digne laudare mereamur. Eocedo nos famulos tuos. Deus q̄ eccliam
nra beati Francisci zc. famulos tuos q̄s dñe b̄tē v̄gis tue clare. zc. Et oīo.

Quēlem tuā potes. sc̄is: z vis hoīem saluare quē creasti: nec letaris in
pctōz p̄ditione moientū: s̄z magis q̄ p̄uertāt z viuāt: ob amorē: merita: z
intercessionē gl̄iosissime m̄ris tue intemperate v̄ginis mariez: beatissime v̄gis
tue clare: respice illo pietatis oculo quo b̄m̄ Petru in atrio p̄tifficis a sperū
p̄sentē famulā tuā. N. hodie penit̄o de mūdo te eligētē: puerfā z i ordie sc̄tē
clare famule tue duotissime mācipatā: quo tuo benigno respectu humilitas
subijciat eā. penitentia reducat. iusticia inducat. obedientia p̄ducatur. p̄fuerā
tia p̄ducatur. deuotio introducat. puritas iūgat: z tibi charitas vniat: in quo
simul oīa bona sine vllō malo possit repire: q̄bus te bec tua pla dignatōe cō
cesseris possidere. Qui viuīs. zc.

Ordo ad benedicendum velum.

Rimo ponitur velū super alta-

re dñi celebrat missa. Qua finita missa: receptura velū astanti
bus sibi aliquibus sororibus genuflectat ate gradam. Alie so
rordes tenentes candelas accensas: per ordinem stent in cho
ro. Sacerdos aut accedens illuc: absolute incipiat dicens. N.

Dñs vobiscum. N. Et cum spū tuo.

Oīo.

Omnine iesu xpe q̄ regimē nre mortalitatis induere dignat̄ es: obseca
mus immēsam tue largitatis abūdantiā: vt hoc genus velaminis. qd̄
sc̄tūs p̄ nr̄ franciscus ad innocētie vel hūilitatis indicū abrenūciantibus
sc̄lo sanxit: ita b̄m̄ d̄dicere digneris: vt bec famula tua q̄ hoc vsa fuerit: te
induere mereatur. Qui cum p̄re. zc.

Postea super eam dicat.

Oremus.

Deus q̄ p̄ coeternū filiū tuū cūcta creasti: q̄qz mūdu p̄ctis inueteratū p̄
mysteriū sc̄te incarnationis ei⁹ renouare dignat̄ es: te suppliciter exora
mus: vt eiusdem dñi nr̄ iesu xpi gr̄am sup̄ hāc. N. famulā tuā abrenūciatio
nem sc̄i p̄fitemem clementer infundere digneris: p̄ quā in spū sue mētis re
nouata: veterem hoīem eū suis actibus exuat: z nouū q̄ sc̄dm̄ deū creat̄ est
induere mereatur. Per eundem xpm̄.

Post hec incipit sacerdos (si voluerit) vel due sorores
in medio chozi seq̄ntē Letaniā. z sorores in choro residētes fideāt vniuersē.

Rue eleysen. Xpe eleysen. N. Xpe audi nos. N. Xpe exaudi nos. N. P̄ de
celis de: Adibere ei. N. Fili redēptor mūdi de: Adibere ei. N. Sp̄s sc̄tē
de: Adibere ei. N. Sc̄tā maria: Ora p̄ ea. N. Dēs sc̄i b̄tōz sp̄m̄ ordines.
Ora p̄ ea. N. Dēs sc̄i apli z euāgeliste: Ora p̄ ea. N. Sācte fr̄ac̄isce. ora p̄ ea.
N. Dēs sancti p̄fessores: Ora. N. Sācta Clara: Ora p̄ ea. N. Dēs sc̄tē v̄gines z
vidue. Ora p̄ ea. N. Propiti⁹ esto. N. Parce ei dñe. N. Ab oī malo. N. Libera
q̄ iij.

Prima regula tertiariorum

eam dñe. **R.** Per mysteriū sc̄te incarnationis. passionis. resurrectionis. et ascensionis tue. **R.** Libera eam dñe. **P.** Ceteros. **R.** Te rogamus audi nos. Ut hanc famulā tuā ab om̄i tentatione eripe digneris. **R.** Te rogamus audi nos. **Agn⁹ dei q̄ tollis p̄ca m̄di.** **R.** Exaudi nos dñe. **R.** Kyrie eleyson. **R.** Xpe eleyson. **R.** Kyrie el. **R.** P̄ nr̄. **R.** Et ne nos. **R.** Sz libera. **R.** Saluā fac ancillā tuā. **R.** Deus meus sp̄antē in te. **R.** Mitte ei dñe auxiliū de sc̄to. **R.** Et de sp̄o tuere eaz. **R.** Esto ei dñe turris fortitudinis. **R.** A facie. **R.** Nihil p̄ficiat inimicus in ea. **R.** Et filius iniquitatis nō apponat nocere ei. **R.** Dñe exau. **R.** Et clamor. **R.** Dñs vobiscum. **R.** Et cum sp̄u tuo. **O.**

Adesto dñe op̄s supplicauōibus n̄is: et hanc famulā tuā cui i tuo sc̄to noie velū sacre religiois imponimus: bñ **R.** dicere dignare: et p̄ intercessionē b̄tissime et ḡnosissime v̄ginis marie: et b̄d̄oꝝ ap̄loꝝ petri et pauli: atq; beati francisci: et b̄t̄e Clare: et alioꝝ omn̄iū sc̄toꝝ: fac eam ad obsequantiam sancti huius p̄positi puenire: vt tribulatioibus et angustiis indeficiēs: p̄petua p̄solatione valeat respirare: et iuste ac pie et caste p̄ verā hūilitatē i fraterna charitate fundata: q̄d̄ te donante p̄mittit: feliciter p̄seuerantia cōpleat: et ad vitam p̄ficere mereat eternam. Qui cum p̄re zc.

CStatim cantor incipiat h̄m̄nū. Veni creator. Interim sacerdos dū cantat h̄m̄: imponat sibi velū dicens. **R.** Exuat te dñs veterē hoīez cū actib⁹ suis: et induat te nouū q̄ s̄m̄ deū creat⁹ ē in iusticia et sc̄titate vitatis. Accipe ancillā xp̄i sc̄m̄ velū p̄fessionis tue: sac̄rū signaculū in p̄petuū: cū quo fideliter valeas puenire ad regnū celoz. Per xp̄m zc.

CAd abbatiſſam aut conuertendo sermonem dicit.

Hanc sp̄oſaz tibi tradō: vt vsq; in diē iudicij p̄hues eā sine macula: et in p̄spectu regis altissimi reddas p̄portū Iesu xp̄o. Qui cū p̄re. zc.

CFinito h̄m̄no: dicat sacerdos. **R.** Emitte sp̄m̄. zc. **R.** Post partū. **R.** Signasti dñe hūū tuū fr̄nciscū. **R.** Ora p̄ nob̄ b̄tā clara. **R.** Ora p̄ nob̄ oēs sc̄ti. **R.** Dñe exau. **R.** Dñs vobis. **O.** Deus q̄ corda fide. **O.** Ecede nos sanctos. **O.** Deus q̄ eccliam. **O.** fam̄los tuos q̄s dñe b̄t̄e v̄gis tue clare. **O.** Op̄s sempiternē de⁹ q̄ nos oīz sc̄oꝝ. v̄s. **R.** Dñs vobiscum. **R.** Beedicamus dño.

CHis pactis: erigat se et det pacē abbatisse et sorozib⁹ assistentibus. Postea due sorozes deducāt eam p̄ choꝝ et det pacem per ordinem sicut stant in choꝝo sorozibus vniuersis.

Ordo ad bñdicendum abbatiſſam.

Primo electioe facta: et a visitatore approbata: cantor incipiat. Te deū laudam⁹. Cū quo p̄fessionali deducāt electā ad eccliam: et quousq; finiat Te deū laudam⁹: corā altari iaceat p̄strata. **R.** Quo finito dicat visitator. **R.** Confirma hoc deus q̄d̄ opatus es in nob̄. **R.** A templo sc̄to tuo q̄d̄ est i hierusalem. **R.** Dñs vobiscum. **O.**

Actiōes n̄ras q̄s dñe aspirādo pueni: et adiuuādo p̄sequere: vt cuncta n̄ra oīo et opatio a te semp̄ incipiat: et p̄ te cepta finiat. Per xp̄m.

Postea reuertat ad captiuos: et ibi sigillu visitator coram oibus abbatibus: et
 in adter sibi p obiam q exequat ex tunc iniunctu sibi offiis: et forozib⁹ vniuersis
 q obediāt ei in oib⁹ q suu offiū ptinebunt. Finis.

Incipit plogus p^ome regule seu for-
 me viuendi fratrum de penitentia: seu tertij ordinis san-
 cti francisci.

Scolaus eps seruus seruorum

dei dilectis filiis fratrib⁹: et dilectis in xpo filiis forozib⁹ ordi-
 nis frū de penitētia: a p^osentib⁹ q futuris: salutē et aplicā b^o
 dictionē. ¶ Sup motē catholice fidei: quā p^olis gētiū q am-
 bulabāt in tenebris: discipuloꝝ xpi sincera deuotio igne chari-
 tatis ex estuās xpo solite p^odicatiois edocuit: quā q^o Romana tenet et huc
 ecclia solidū xpiane religiois positū noscī fundamētū: nullis vnq^o pcutien-
 dū turbinib⁹. nullis quassandū fluctib⁹ tēpestatū. Nec est etēā recta veraq^o
 fides absq^o cui⁹ p^oortio nemo in p^ospectu altissimi acceptus redditur: nemo
 gratiofus occurrit. Nec est q^o salutis semitā p^oparat: et felicitatis eterne p^omita
 gaudiaq^o pollicet. ¶ Ideoq^o gliosus xpi p^offesor b^oūs frācisc^o hui⁹ ordi-
 nis institutor: viā ascendēdi ad dñm xpo pariter et exēplo demōstrās: ip^o syn-
 ceritate fidei suos filios erudiuit: eosq^o illā p^oferi: p^ostāter tenere: sicut ac opere
 voluit adimplere: vt p ei⁹ semitā salubriter incedētes: merent^o post vite p^osen-
 tis erga sulū eterne beatitudinis effici p^offesores.

De modo examinandi volentes intrare ordi-
 dinem. Cap. i.

Dos igit ordinē ipm oportunitis fauozib⁹ p^osequentes: ad ei⁹ augmētū be-
 dignus intēdētes statuim⁹: vt oēs quos ad hūādū hmōi vite formaꝝ
 assumi p^ogigerit: a tē assumptioē seu receptioē ipsoꝝ de fide catholi-
 ca: et obediētia erga p^oata eccliam diligētī examinatioē subdāf. Et si eas pro-
 fessi firmiter fuerint: vereq^o crediderint: admitti seu recipi tute p^oteat ad eā
 dē. ¶ Nec aēdū ē tū solite hereticus ne q^o vel suspectus d^o heresi: aut ēt in-
 famatus ad vite obsequium ip^ous quomodo lib⁹ admittatur. Et si tales
 inueniri contigerit p^otitisse receptum: assignetur ille q^o totius inquisitoribus
 p^oauitatis heretice puniendus.

De forma recipiendi volentes intrare ordinem. Ca. 2.

Quā aut fraternitatē hmōi q^o intrare voluerit: ministri ad receptio-
 ne talū deputati: ei⁹ offiū statū: et p^oditionē solerter exploret: si bi fra-
 ternitatis ei⁹ idē onera: et p^ociue alienoz restitutionē ap^oius exponen-
 tes. Quib⁹ p^omissis: si eidē placuerit: iuxta modū hmōi induaf: et de alienis
 (si qua fuerit ap^o eū) satisfacere studeat in pecunia n^oerata: vel fm exhibitaz
 pignozis cautionē. Seq^o nihilominus p^omis recōciliare p^ouret. ¶ Quibus
 oib⁹ ad effectū p^oductis: post vni⁹ āni spaciū: cū aliquoz discretoz frū cōsi-
 lio: si is videbit ip^o idone⁹ recipiat hoc mō: vtz vt p^omittat se diuina p^ocep-
 ta oīa seruaturaz: ac etiam satisfactorum (vt conuenit) de transgressioibus

Prohemioꝝ
 pontificale.

De receptio
 ad pbatōes

De receptio-
 ne ad p^ofessio-
 nem.

Prima regula tertiariorum.

quas contra hunc viuendi modum commiserunt: et interpellat^o ad visitationis extiterit voluntate. Et hinc ab eo facta promissio: per manum publicam in scriptis inibi redigat. Alio autem modo nullus a ministris soliciat eis dezm nisi visum eis aliter fuerit: conditione psonae ac ipsi^o instantia sollicita consideratione discussis. ¶ Quod dnam^o preterea statutum: vt nullus post ipsius fraternitatis ingressum: eadem egredi valeat: ad seculum reuersurus. Possit tamen transitum habere liberum ad religionem aliam approbatam. ¶ Mulieribus vero viros habentibus (nisi de ipsorum licentia et consensu) non pateat ad portum dicte fraternitatis ingressus.

¶ De forma habitus: et qualitate indumentorum. Capitulum 3.

Habentes in sup^o ipsius^o fraternitatis: de humili panno in pccio et colore: non profusus albo vel nigro ceter vestiant: nisi fuerit ad tempus in pccio per visitatores de p^olito ministri ob causam legitimam et aptam: cum aliquo dispensatum: Clamydes quoque ac pelles absque scolaturis scissas vel integras: affibus latas tamen vel parulas vt congruit honestati. Clausuras manicas frons habeat supradicti. ¶ Sorores etiam chlamyde induant: et tunica de humido humili panno factis: vel saltem cum chlamyde habeant guarnellum seu placetinum coloris albi vel nigri: aut paludellum amplum de canabo sive lino: absque vlla crispatura consutur. ¶ Circa humilitatem vero panni et pellitonem sororum ipsarum: iuxta conditionem cuiuslibet eorum: de ac loci consuetudine poterit dispensari. ¶ Bindis et ligaturis sericis non vtant: pelles duntaxat agninas: bursas de corio: et corrigias simpliciter absque serico villo factas: et non alias: tamen frons habeant quod sorores: de depositis ceteris: iuxta beati Petri apostolorum principis salutem p^oliti: vanis huius seculi ornamentis.

¶ Quod non vadant ad inhonesta conuiuia et spectacula: et quod hystrionibus non detur. Capitulum 4.

Sit eis ad inhonesta conuiuia vel spectacula: sive curias: seu choreas accessus penitus interdictus. Hystrionibus: seu vanitatis intuitu nihil donent. Et ne quicquam illis donec a propria familia: prohibere procurent.

¶ De abstinentia: et ieiunio. Capitulum 5.

Abesu carnium secundam quartam et sextam feriam: dieque sabbi abstineant vniuersi nisi aliud infirmitatis: vel debilitatis instantia suaderet. In ieiuniis vero per triduum carnes denent: nec subtrahant itinere p^ostituti. Sit quoque ipsarum comestio licita singulari cum solennitate p^ocipua interuenire p^otigerit: in qua ceteri ipsiant ab antiq^o epulis carnes vesci solet. Aliis autem diebus in quibus ieiunium non fuerit: oua et caseum non negent. Sed et cum religiosi ceteris in eorum conuentualibus domibus: licite sumere valeant de appositis ab eisdem. Sint quoque praedicti: ceneque refectioe p^ontenti: exceptis laquidibus: et viatoribus: et infirmis. ¶ Sit sanis cibum moderatum: et potus: cum textu euangelice habeat. Abstineant ne corda vestra crapula et ebrietate grauentur. ¶ Praedicti autem vel cena nisi p^omissa semel d^ostica oratione sumant: post suspensionem cuiuslibet cum deo gratias iteranda. Quod si omitti p^otigerit: dicat tribus vicibus per nos. ¶ Qualibet vero sexta feria totius anni ieiunium celebret: nisi forte infirmitatis: vel alia causa legitima excusetur: vel nisi festum natalis d^oni feria ipsa occurreret obseruandum. Sed a festo omnium sanctorum usque ad pascha: quarta et sexta feria seruabuntur. Alia quae ab ecclesia sunt statuta vel ordinarij ex causa ceteris in dicta ieiunia: ab omnibus seruaturi. In quadragesima vero beati Marini: usque ad diem

De stabilitate in ordine.

De mulieribus.

De habitu sororum.

Dispensatio.

De ieiunio seruandis.

natiuitatis dñi: z a dñica qn quagesime vsqz ad pascha: dieb⁹ singlis (exceptis dñicis) ieiunare. pcurerit nisi aliud fortassis in firmitas vl' necessitas alia suadeat. ¶ Sorozes grauidè: vsqz ad sue purificationis diè ab exercitatioe qñlibz cor porali (sorozib⁹ dñtarat exceptis) poterit si voluerint abstinerè. ¶ Laborates aut (ppter fatigatiois afficiētis instatiā) a dñice resurrectionis festo vsqz ad festiuitatē bti frāncisci pdicti: ter in die qua exercitio laboris incūberit: licite sumere cibū pñt. Cū vero illos ptigerit alioz imminere laborib⁹: de cūctis appositis: diè quolibz sumere licebit eis dñi nisi sexta feria: vel dies sit alia i qua gnatr ab ecclia ieiunū noscitur institutum.

Dispensatio
p sorozib⁹: z
laboratorib⁹

¶ Quoties debet pñteri p annū: z sumere corpus xpī. Cap. 6.

Singuli aut frāz z soroz ipoz: ter in āno: vsz in natli dñi: in resurrectione ipñ: z pētecostes festiuitatib⁹ pcta ppa pñteri: z eucharistiā duo te suscipe nō postponāt: recōciliādo se pximis: z resituēdo ēt aliena.

¶ Qd nō ferant arma impugnationis. Cap. 7.

Impugnationis arma secū frēs nō dferāt: nisi p dñsentioe romāe ecclie. xpiane fidei: vel ēt terre ipoz: aut de suoz lnia ministroz.

¶ De dicendis horis canonicis. Cap. 8.

Dicat vniuersi cotidie septē horas canōicas. vcz. matutinū. pmā. tertā. sextā. nonā. vespas z ppletoriū. Clerici vcz sciētes psalteriū: p pma. De⁹ in noie ius. Bti immacu. vsqz ad Legē po. ac alios horaz ps iuxta clericoz ordinē: cū Btiā pñ dicāt. ¶ Cū nō ad eccliaz nō accedēt: p matutino ps dicere studeāt quos dicūt clci: vl' ecclia cathedralis: vel saltē vt illiterati alij: p matutino. xij. z p alia qñlibz horis septē vicibus pñ nr: cū glia pñ dicere nō omittāt. In qb⁹ vcz pme ac ppletorij horis minozē symbolū: z misere mei. adijciāt q nouerūt. Sz si horis nō dixerit pñtatis: dicāt trib⁹ vl' cib⁹ pñ nr. ¶ Infirmi autē: horas hmōi nō teneāt dicere: nisi velit. ¶ In qdra gesima nō scī z dñtini: z ēt in mator: ecclias in quaz parrochijs habitāt: matutinalib⁹ horis: psonatr adire pcurerit: nisi causa rōnabili excusentur.

De infirmis
De tpe qdra
gesime.

¶ Qd oēs q de iure pñt faciāt testamētū. Cap. 9.

Omnes pterea qbus de iure facultas affuerit: pdāt seu faciāt testamētū: z de bonis suis infra tres mēses post eoz īgressuz imediate sequētes ordiēt: z disponāt: ne quēqz illoz ptingat decedere intestatum.

¶ De pace reformanda inter frēs z alios extraneos. Cap. 10.

De pace nō inter frēs z sorozes: aut ēt exteros in discordia positos faciēda: sicut ministris videbit ita fiat: abhibito (si facultas affuerit) epī diocesani consilio in hac parte.

¶ Qñ molestāt ptra ius aut eoz puilegia. Ca. 11.

Si nō frēs vel sorozes ptra ius vel eoz puilegia p ptates seu rectores locoz vbi domiciliū obtinēt: vexatiōib⁹ impetant: ministri loci ad epōs z alios locoz ordinarios studeant hie recursū: iuxta pñsiliuz z ordinationem ipoz in talibus pcessuri.

¶ Qd caueant in qñtū pñt a iuramentis solēntibus. Ca. 12.

Ajuramentis autē solēntib⁹ oēs abstineāt: nisi necessitate cogētes: in casib⁹ p indulgētiā aplice sedis exceptis: vcz p pace. fide. calūniā: z testificatiō

Prima regula terciariorum.

De penitentia
surantiuz.

perhibedo: ac etiã in contractu p̄tionis: v̄ditionis: z donationis: vbi videbit̄ expedire. ¶ In cõi quoq; loq̄la vitet̄. put poterit̄ iurameta. ¶ Et q̄ die aliq̄ min⁹ cute iurauerit lapsu ligue (put p̄tigere i multologo pfueit) die ip̄o in le ro eũ d̄z recogitare qd fecerit: dicat trib⁹ vicib⁹ ofonez dñicaz p̄p̄t̄ incaute facta h̄m̄ di iurameta. ¶ Demoz aut̄ sit q̄lz vt ad diuina obseq̄a familit̄ p̄p̄iam exhorret̄. ¶ De audienda missa: z p̄gregatione facienda. Cap. 13.

De collecta
facienda.

Mueri sani fr̄es z sorozes cuiuscũq; ciuitatis: aut loci: dieb⁹ singul⁹ (si cõmode poterit̄) missi officiu audiãt. Et m̄se q̄lz ad eccliam siue loca: ad quã vel ad quẽ missi curauerit int̄mare: p̄ueniãt: missarũ solẽnia inibi audituri. ¶ Unusq; aut̄ vsualis monete denariũ missario tribuat: q̄ pecuniã h̄m̄di colligat: z eã d̄ p̄silio missroz inter fr̄es z sorozes paup̄ta te grauatos: z p̄cipue infirmãtes: ac eos q̄ funeris carere dignoscunt̄ exeq̄is: z deinde inter paupes alios diuidãt̄ p̄gruẽter. ¶ Offerãt̄ in sup̄ de ip̄a pecunia ecclie memorate. P̄c̄q; (si cõmode poterit̄) virũ religiosuz z in verbo dei cõpetẽter instructũ h̄fe p̄curẽt: q̄ eos ad p̄niaz: z mie opa exercẽda hortet̄: solcite moneat z inducat. ¶ Studeat q̄lz dũ missa celebrat̄ offiũ: z p̄dicatiõis p̄b̄s p̄ponit̄: suare silentiũ: ofoni z officio sit int̄t̄: nisi eũ cõis vtilitas fraternitatis ip̄e diat. ¶ De fratrib⁹ infirmis: z defunctis. Capitu. 14.

De exeq̄is fa
ciendis.
De recitãdis
p̄ defuncta.

Am aut̄ quẽq; ex fratrib⁹ infirmari p̄t̄igerit: ministri p̄ se vel p̄ alium seu alios (si hoc eis infirm⁹ fecerit int̄mari) semel in hebdomada visitare teneant̄ egrotũ: ip̄m solcite ad rec̄: p̄cedũ p̄niaz: (put meli⁹ z efficacius expedire putauerint) inducẽtes: necessaria illi d̄ bonis cõib⁹ ministrãdo. ¶ Et si p̄fat⁹ infirmus d̄ p̄nti luce migrauerit: fratrib⁹ z sorozib⁹ tũc in ciuitate vel loco vbi eũ p̄t̄igerit: mox p̄sentib⁹ nũciẽt̄: vt defuncti exeq̄is p̄curent p̄sonalr̄ interesse. ¶ q̄bus dõec missa fuerit celebrata solẽnia: z corp⁹ tumulo p̄ditũ nõ recedãt. ¶ Hoc quoq; circa sorozes infirmas z decedẽtes volumus obseruari. ¶ Preterea infra octo dies post ipsi⁹ sepulti obitũ immediate sequẽtes: quilibet fr̄m z soroz ip̄arũ dicat p̄ aia ei⁹: sacerdos v̄z missam vnã. Sciẽs psalteriũ. 50. psalmos: z illiterati totidẽ ps̄ n̄: z in fine cuiuslibz Re: quie eternã adijciat. Et post hec: infra añuz p̄ fratrũ z soroz tã viuoz q̄ defunctoz salute: tres missas faciãt celebrari. Qui vero psalteriũ sciuerint: illud dicãt: z ceteri ofonẽ dñicã cẽtes dicere nõ omittãt: z requie eternã in fine cuiuslibet addituri. ¶ De ministris. Capitu. 15.

Quõ visita
tor sit ordi
minorũ.

In illeria quoq; ac alia officia q̄ p̄sentis formulẽ series exprimit: p̄posita sibi quisq; deuote suscipiat: curetq; fideliter exercere. ¶ Officiũ aut̄ cuiuslibet: certi tẽporis spacio limiteur. Nullus minister instituat̄: ad vitam: sed eius ministerium certum tempus comprehendat.

De visitatione: z correctione delinquentium. Capitu. 16.
Anẽ cõem in aliq̄ loco religioso vel ecclia vbi locũ h̄m̄di cõt̄igerit desse p̄ueniãt z visitatorẽ hẽant sacerdotẽ: q̄ alicui⁹ approbate religiõis exi stat: q̄q; illis de cõmissis excessib⁹ inũgat p̄niaz salutare. Nec quis ali⁹ possit eis h̄m̄di visitationis offiũ exhibere. ¶ Quõ p̄sens viuẽdi forma institutionẽ a b̄to fr̄acisco p̄libato suscepit: p̄sulim⁹ vt visitatores z insonatores d̄

fr̄m innoy ordine assumant: quos custodes v^l guardiani eiusdē ordinis cū
 sap hoc regiti fuerint: duxerint assignādos. Nolum^{us} tñ pgregationē hmōi
 a laico visitari. Nōmōi aut visitatiōis offm̄: semel exerceat in āno nisi neces-
 sitate aliqua suadēte fuerit pluries faciēda. ¶ Incoregibiles hos ac inobedien-
 tes: monitio trina pueniat. Qui si se corrigere nō curauerit: de ipso pgrega-
 tionis p̄sortio expellant oīno: de p̄silio discretoy.

De incorre-
gibilibus.

De vitandis litigijs inter se: z cū alijs. Ca. 17.

Atent insup fr̄es z sorozes (iuxta posse) litigia iter se illa (si suscitari cō-
 tigerit) sollicito dirimēdo. Alioqn̄ de iure corā illo rñdeāt: apd̄ quem
 potestas residet iudicandi.

Qualr̄ p quos in abstinētijs possit dispēsari. Ca. 18.

Ordinarij aut locoy: vel visitator cū fr̄ib^{us} z sorozib^{us} vniuersi absti-
 nētijs: ieiunijs: z austeritatib^{us} alijs: ex causa legitima (cū expedire vi-
 derint) poterunt dispensare.

Qd̄ ministri eoy manifestas culpas denūciēt visitatori. Ca. 19.

Ministri ho māifestas fr̄m̄ z soroz^{um} clpas visitatori dnūciēt puniēdas.
 ¶ Et si qsqz̄ incorrigibilis fuerit: post trine admonitionis instātiā: a
 ministris (de discretoy fr̄m̄ aliquoy p̄silio) visitatori nunciēt eidē: de
 fraternitatis p̄sortio abijciēd^{us} ab ipso: z in pgregatione post modū publicād^{us}.

De incorre-
gibilibus.

Qualr̄ in p̄dictis nemo obligat ad culpā mortālē. Ca. 20.

Atez in p̄missis oib^{us}: ad q̄ fr̄es v^l i ordinis nō ex diuinis p̄ceptis: vel
 statutis tenent ecclēie: nullū ipsoy ad mortālē culpā volum^{us} obligari:
 s; impositū sibi p̄niam p̄ trāsgressiōis excessu prompta hūilitate reci-
 piat: z efficaciter studeat ad implere.

¶ Nulli ergo oīno hoīm liceat hāc paginā nri statuti: z ordinatiōis infringe-
 re: vel ej̄ ausu temerario p̄traire. Si qs̄ aut hoc attētare p̄sumpbit: indignatio-
 nis oīpotētis det: z btōy Petri z Pauli aploz ei^{us} se nouerit incursum. Datū
 Reate. 16. kl̄as Septēbris: p̄tōficatus nri: anno. 2.

Incipit plogus sc̄de regule: seu for-
 me viuendi fratrum z sorozuz: de penitentia seu tertij or-
 dinis sancti francisci.

Eiendū: q̄ leo. x. ordinauit de

Collector.

nūo r̄lāz p fr̄ib^{us} z sorozib^{us} tertie r̄le b̄ti fr̄āncisci: q̄ tria vota
 eētialia emittūt: z i pgregatione viuūt. Et qz̄ hmōi noua r̄lā
 nūq; fuit imp̄ssa in aliquo libro ord̄is: ideo ope p̄ciū visuz ē
 illā hic inserere. ¶ S; aduertēdū: q̄ p̄dicta ordinatio r̄le: sa-
 cta ē bis vel ter ab eode Leone. x. z nō vniformiter Quaz vltima videt me-
 lioz: z q̄ in partib^{us} Hispaniaz p̄ Reuerēdū p̄rem ministrū ḡnalē triū ordinū
 b̄ti fr̄āncisci recepta z diuulgata: necnō z oib^{us} p̄dictis tertarijs tradita est.
 Ideo qz̄ p̄fatā vltimā r̄lam (rel̄iqs̄ om̄issis) imp̄mere curauī de v̄bo ad ver-
 bū: put seq̄. ¶ Dilectis filijs fr̄ib^{us} z sorozib^{us} tertij ordinis beati fr̄āncisci: sub
 tribus votis essentialibus in pgregatione viuētib^{us}.

Secunda regula terciariorum

Prohemium
pontificale.

Capitulum .x. Dilecti filij ac filie:

salutē et aplicā bñonem. Inter cetera nro regimīni creditae nos potissime sollicitos reddunt: q̄ frenatis mūdi: carnis q̄z ꝑcupiscētij: innocētie ꝑmeq̄z pacis celis collatetrāq̄ll^o stat^o ad suā p̄imeuā reduci cognoscit originē. ¶ Dudū siq̄dē huius gra^o Nicolaus papa. 4. ꝑdecessor n̄r: tertiā regulā b̄i fr̄acisci quā de penitētia appellauit: quā alim^o ꝑfessor hoies v̄riusq̄z ser^o fideles: spū dei plenus saluare ꝑdebat: ꝑfirmavit et approbavit. ¶ Clez q̄z t̄ps de cursu spir̄ite illo spū sc̄iōmō solū viri iugati: mūdiq̄z hui^o in cole: ꝑ qb^o a b̄to fr̄acisco ꝑfata tertia regula edita fuerat: vez et innumeraz v̄ginū chonitrib^o cēntialib^o: et a qb̄udā et clausurē: n̄ra auctoritate assumptis votis: cōstructisq̄z monasterijs q̄ plurimū: nō sine militātis ecclie fructu multiplici: et edificatione: ꝑfati tertij ordinis iugo sua colla subdiderūt. ¶ Et qm̄ in dicta tertia regula q̄dā maritatis accōmoda: celebri ho: v̄gineoq̄z statui sub h̄mōi tertia r̄la d̄no famulātib^o: nullaten^o decētia innectū: ob q̄d castoz aioz nitidi affectus ab ingressu dicti ordinis nōnūq̄z auertunt: nos iuxta d̄ni volūtātē: ꝑciosum a vili separantes: eandē tertiā regulā in modū q̄ seq̄ distinctaz: de nouo ꝑfirmamus: et approbamus: ac vob̄ ac successoribus v̄ris seruandam: transmittimus: cuius tenor sequitur et est talis.

De nouicioz seu nouiciaz ingressu. Cap. 1.

Conditioes
recipiēdoz.

Herēs seu sorores ad hūc tertiū ordinē recipiēdi: debent esse fideles catholici. de heresi nō suspecti. in obediētia romane ecclie firmi. matri monio nō ligati. debitis expediti. corpe sani. aīo ꝑꝑti. nulla vulgari infamia maculati. cū ꝑrimis recōciliati. Et de ijs oib^o anteq̄z recipiāt: ab eo q̄ recipiēdi h̄z facultatem: sunt diligenter examinandi.

De his q̄ h̄nt ꝑmittere fr̄es et sorores in ꝑfessione
nebulus tertiē regule. Cap. 2.

De habitu
f̄m̄ et soroz.

Herēs et sorores postq̄z ꝑ vnū integrū annū habitū ꝑbatōis detulerint (q̄ de v̄llī p̄ano: arbitrio visitatoris eē debz) si conuersatio laudabilis fuerit ap̄d ꝑuētū in quo q̄s: vel q̄ habitū ꝑbatōis portauerit: de cōsilio discretōz dicti ꝑuent^o: ad ꝑfessionē dicti ordinis recipiāt. ¶ In qua ꝑfessione ꝑmittat seruare mandata dei: ac satisfactoz de trāsgressioib^o quas facere posset in futūꝑ ꝑtra hanc tertiā regulā: vbi a ꝑlat̄is requisitus fuerit: viuendo in obediētia: sine ꝑꝑrio: et in castitate.

De ieiunio. Cap. 3.

De laborato
ribus.

Herēs et sorores ꝑꝑetuis t̄ꝑibus feria sc̄da. quarta. sexta. et sabbato. (excepto d̄nice natiuitatis festo) carnes nō comedāt. Et a festo oim̄ sc̄oz vsq̄z ad resurrectionē d̄ni: oim̄ feria quarta et sexta ieiunare teneant. Et s̄c̄l̄r̄ qualibz sexta feria toti^o anni. ¶ Itē a festo b̄ti Martini vsq̄z ad natiuitatē d̄ni ieiunēt cotidie: iuncta quadagesima vniuersalis ecclie vsq̄z ad resurrectionē d̄ni: quā t̄ra qnquagesima incipe debēt. ¶ Diebus vero q̄bus nō ieiunāt: bis in die d̄ntaxat comedāt. ¶ Excepto q̄ a festo pasche vsq̄z ad mēsem octobris: laborātea penosio: seu graui labore: et in die refici potētia:

juniorum semper diebus exceptis. Poterunt autem itinerantes. infirmi. debiles: tempore necessitatis ieiunium soluere.

De diuino officio: et oratione. Capitulo. 4.

Eratres et sorores in ecclesia seruet silentium: perferri quam missa celebrat: vel sermo dei proponit. De alijs vero locis: seruet quod per suos superiores circa silentium illis fuerit ordinatum. Debet etiam quolibet die in sero: intra se et deum cogitare quod fecerit: et dixerit: vel cogitauerit. Quoties autem die (si poterit commode) debeant audire missam. Et procurare debet quod habeant virum religiosum: qui illis verbum dei certis diebus proponat: et eos ad penitentiam et virtutes inducat. Illi autem vel ille: qui horas canonicas sciunt per se dicere: debent horas canonicas secundum usum sancte romane ecclesie persolvere. Qui vero horas canonicas nesciunt dicere: dicant duodecim per se matutino: et per qualis aliarum horarum septem: addito gloria patri: in fine cuiuslibet per se: addito etiam Credo: et Misere mei deus: in principio prime: et copietorii. Et qui permissa nescierit: ter per nosse: per penitentiam dicere debeat. Quoties autem prandium: vel cibum sumunt: gratias deo reddere debent. De professione vero sacramentali: et sacra comunionem sumenda: suabunt ordinationem Nicolai papae. 4. quod ter in anno persent atque coicet: vel etiam statuta a suis superioribus super hoc ordinata.

De platoy: et officioy ordinatione. Cap. 5.

Quilibet domus: si monasterium virorum fuerit habebit superiorem istius fratritatis: qui minister localis appellabitur. Si vero mulierum: matrem dicent. Et eligent per suos pueros: vel instituent per suos puerciales superiores: seu visitatorem generale. Ita tamen: quod nullus sit perpetuus: sed certis temporibus. Qui ministrus: matrem obediens per omnia quod presentem regulam spectat: puercialibus ministris ordinis minorum beati francisci: et visitatoribus deputatis ab ipsis ministris: quod diu in dictis officiis fuerit. Quo vero ad alia officia intra domum seruabunt statuta sua.

De modo interius exteriorisq; conuersandi. Cap. 6.

Quam fratres et sorores huius fraternitatis dicant de penitentia oportet eos ab omni curiositate tam in vestibus quam ab alijs quibuscunq; abstinere. Et iuxta aplicum principis beati Petri salubre prescriptum: depositis ceteris vanis huius seculi ornamentis: nullum ornamentum corporale portare debent: nisi solum humile: et necessarium tegumentum corporis sui. Debet etiam ab accessu curiarum principum: ducum: seu ducum ubi mollia huius mundi (omnino testante) habent omnino cauere. Nec villo vnquam tempore choreis. ludis. iocis: et alijs histrionum vanitatibus interesse. Debet quoque esse parci in verbis et locutionibus: quod raro sine peccato multiplicans. Et super omnia ab emendatione: et iuramento quocunq; iuxta mandatum: nisi per pacem. fidem. calumnia: et testimonio prohibendo cauere debet. Et omni die in sero: inter cetera debet examinare se: si vel emendatum: vel iuramentum aliquod fecerit: et per quos: ter per se dicere debet.

De visitatione: et cura infirmorum. Cap. 7.

Si quis frater vel soror huius fraternitatis in infirmitate ceciderit: minister domus vel minister semel quotidie per se vel per aliam personam visitare teneat. Et de bonis consilio: omnia necessaria diligenter faciat illi ministrare. Et teneat quoque infirmum: vel infirmam monere ad penitentiam acceptandam: verumque per confessionem ad deum satisfactam: mortis propinquitate: et iudicij diuini distractione: simulque diuinam misericordiam proponendo. De visitatione quam plati debent facere circa fratres et sorores. Cap. 8.

De silentio

De missa audienda.

Pro clericis

Pro laicis

De professione et comunionem.

De subiectio ne ordinis fratrum minorum.

De qualitate vestium.

De peccate sermonis.

Ordo ad inueniendū terciarios sancti francisci.

De ingressu
clausure.
De incorre-
gibilibus.

Mister puñcialis srm minoz: vel uisitatoz eiusdē ordinis cui ipse cō-
miserit: uisitabit quoz āno: semel tñ qualz domū: cū p̄sentia scnicz.
Et facta uisitatio eñō debet intrare officinae: nec alia interiora soroz.
Ipse aut̄ uisitatoz nūq̄ solus m̄eat z separat̄ cū aliqua soroz. ¶ Debēt aut̄
ministri z m̄ses dicere uisitatozi defect̄ q̄ correctione indigēt. Similit̄ z alijs
fratres z soroz. Et si aliqui fuerint incorregibiles iudicio discretorum: uel
discretarum domus: tanq̄ morbida pecora eijciant de cōgregatione.

¶ De officijs moruozum. Cap. 9.

De req̄s fa-
ciendis.

De recitan-
dis p̄ defun-
ctis.

Postq̄ aliquis frater: uel soroz ab hac luce migrauerit: curabit mister
seu m̄i q̄ ei⁹ exequē solēnit̄ celebrēt. Quib⁹ exequijs oēs fratres: uel so-
rozes alicuius domus: ubi ipz̄ mori cōtigerit: personaliter interesse d̄-
bent: nec recedere donec corpus traditū sit sepulture. ¶ Et p̄ anima cuiuslibz
defuncti: uel defuncte: infra octo dies quilibet sacerdos vnā missam: sciētes
autē psalterium: quinquaginta. ps. nesciētes uero. ps. quinquaginta. ¶ N̄i:
z in fine cuiuslibet Requie eternā dicere teneant. In fine aut̄ cuiuslibet an-
ni: seu infra quēlibet annū quilibet sacerdos tres missas p̄ defunctis: scien-
tes psalteriū: vnum psalteriū: nesciētes uero psalteriū: centum. ¶ Noster: cuz
Requie eternam in fine cuiuslibet dicere debeat. Et circa ista officia pro de-
functis: z alia officia diuina in presenti serie ā nexa cura impōitur ministris
z matribus vt fideliter persoluantur.

¶ De obligatione contentoz in regula. Cap. 10.

De tribus
votis.

De clausura

Omnia z singula in p̄senti regula contēta: sunt cōsilia ad faciū saluā-
das aīas uiatoz. Et nulla sunt obligatoria ad peccatū mortale uel ue-
nitale: nisi humano: uel diuino iure aliq̄ alias esset obligat⁹. ¶ Oblī-
gant̄ tñ fratres z soroz facere penitētias sibi a sup̄iorib⁹ impōsitas: quādo
sup̄ hoc requirunt. ¶ Obligant̄ etiam ad tria uota essentialia: paupertatem:
nihil habendo in speciali. Castitatē: quia post uotum nō possunt matrimo-
nium cōtrahere: nec sine transgressionē uicij carnīs se immiscere. Et obedi-
entiam: quāntū ad illa sine quib⁹ non pōt cōmode ista fraternitas manu te-
neri. ¶ Tenent̄ etiā ad clausurā seruandā ille q̄ ipam expresse seruare uoue-
rint. Ad omnib⁹ z singulis cōuentib⁹ concedim⁹: dūmodo hospitalitas et
charitas quā exercere solēt apud infirmos: nullū cū honestate patiat̄ detri-
mentū. ¶ Datū Rome apud sanctū Petri: sub annulo piscatoris: die uigesi-
ma Januarij. 1521. Pontificatus nostri anno octauo.

Ordo ad induenduz fratres z soroz res tertij ordinis sancti patris francisci.

Primo benedicantur vestes in hunc moduz. V. Adiuutorium n̄m. R.
Qui fecit. V. Dominus uobiscum. R. Et cum. Oratio.

Omine iesu xpe seminatoz z inspiratoz religiosi propōsiti: quiqz indu-
mentū n̄re carnis p̄ salute generis humani misericorditer suscipe uo-
luntati: z in presēpio uilib⁹ p̄ānis inuoluti nō horruisti: respice ppicius
ad preces humilitatis n̄re: z has religiosas vestes: quas hic famulus tu⁹. M.
uel hec famula tua. M. p̄pter amorem tuū abiecto habitu seculari p̄ponit in.

Regula monialiū conceptionis brēmarie. Fo. cxxviii.

duere: bene ⁊ dicere tua pietate digneris: ⁊ cōcede propicius: vt sicut exteri⁹
bis religiosis induit vestimētis: intus renouet affectib⁹: ⁊ per intercessionez
beati p̄ris nr̄i francisci: induere eum: vel eam digneris. Qui viuīs. ⁊c.

Postea sup chordā dicatur.

Oratio,

Deus q̄ vt seruū absolueres: filiū ligari funib⁹ voluisti: bñdic q̄s funē
istū: ⁊ presta: vt famulus tu⁹. M. vel famula. M. q̄ vel q̄: eo velut liga-
mine penitētiā cinget: vinculoꝝ eiusdē filij tui dñi nr̄i iesu xpi me-
mor existat: ⁊ in ordine quē assumit salubriter pseueret: ⁊ tuis cū effectu sem-
per obseq̄s se alligatū esse cognoscat. Per eundem xpm. ⁊c.

Et sic habit⁹ ⁊ chorda aspgunt aqua bñdicta: ⁊ induit frater vel soror habi-
tu. bñdicto a plato. Et dicat sup eū: vel eā. ⁊. Dñs vobiscū. ⁊. Et cū. Oro.

Maximē tuam domine suppliciter exoramus: vt famulū tuū. M. vl' fa-
mulā tuam. M. cui de tua gratia presumentes nostre religionis vestem
imponimus: digneris inter discipulos tuos virtute ex alto induere: iu-
sticia locica munire: ⁊ salutē protegere vestimento: vt intercedēte beatissimo
patre nostro seraphico confessore tuo francisco: sub qumilitatis veste tibi p-
seueranter deseruiens: ad stolam immortalitatis ⁊ glorie mereatur peruenire.
Qui viuīs ⁊ regnas in secula seculoz. Amen.

Et sic cingitur a p̄lato cingulum. Deinde. Oratio.

Deus q̄ beato petro apostolo tuo significās qua morte clarificatur⁹
esset deū: predixisti p̄ aliū in senectute ipm fore cingendū: famulū tuū
M. vel famulā tuā. M. quē: vel quā cingulo nre fraternitatis p̄cingi-
mus: tua q̄s charitate p̄cige: tui nois metu p̄stringe: ⁊ chorda salutari cor ei⁹
reglari alliga discipuliā: vt tua ei opitulāte gr̄a: solut⁹ ⁊ liberat⁹ a mūdo: tuoz
vict⁹ fuitio: vel soluta ⁊ libata a mūdo: tuoz victa fuitio in ordinis quem
assumit obfuitio vqz in fine iugit pseueret. Qui viuīs ⁊ regnas in se. ⁊c.

Et tandem sup fratrem indutum: ⁊ precinctum: vel sororem indutam ⁊ p-
cinctam dicatur. ⁊. Dominus vobiscum. ⁊. Et cum. Oratio.

Deus q̄ mira crucis mysteria: tuo deuotissimo confessore bñ fr̄acisco
mūltiformit demonstrasti: da famulo tuo. M. vel famule tue. M. ipius
sēp exēpla sectari: ⁊ assidua eiusdē crucis meditatioē mūiri. p̄ xp̄z ⁊c.

Incipit prologus regule cōceptiois
imaculate sempqz virginis genitricis dei Marie.

Diuſe p̄s seruus seuoz dei:

ad p̄petuam rei memoriā. Ad statum p̄seruū ⁊ felicē ecclesia-
rum ⁊ monasterioꝝ omniū: ac p̄sonarum: p̄sertim feminei
sexus in illis sub suau religionis iugo: ⁊ p̄petua clausura al-
tissimo famulatū salubriter dirigendū: put ex aplice seruitu-
tis officio nobis iucumbit: solcite intendētes: p̄sertim illa q̄ per nos ⁊ p̄-
decessores nostros Romanos p̄tiffices concessa: ⁊ nōnulla q̄ p̄pterea lauda-
biliter facta ⁊ ordinata fore noscuntur: vt firma perpetuo ⁊ inconcussa persi-
stant: libenter cum a nobis petitur apostolico munimine roboramus: ac alia

Prohemiuꝝ
p̄tifficale.

Regula monialium.

de nono cōcedimus: prout in domino cōspicim⁹ salubriter expedire. Sane pro pte dilectarū in xpo filiarū moderne abbatissē z cōuentus mōasterij monialiu: sub inuocatione cōceptionis beate m̄arie virginis Zoietane: ordinis sancte Clare nobis nup exhibita petitio p̄inebat: q̄ licet olim in eodem monasterio ab illius p̄imeua institutione: certis modis viuēdi sub regula z institutionibus Cisterciēsis ordinis: ac nomine cōceptionis eiusdē beate m̄arie institutus z dat⁹: ac p̄ abbatissam z cōuentū prefatos obseruat⁹: z p̄ felicis recordationis Innocentiū papā octauū predecessorē nostrū approbatus fuerit: si pie memorie Alexander papa etiā p̄decessor noster: illū ex certis tunc exp̄ssis causis: ordinē Cisterciēsez cassauit z annullauit: in eodēqz monasterio ordinē p̄fate sc̄te Clare p̄ quasdā suas erigiz institutū mādauit. Que omnia p̄ alias n̄ras litteras cōfirmata z approbata fuerūt: put in singulis litteris p̄dictis desup cōfectis plen⁹ cōtinet. cū aut̄ sicut eadē petitio subiūgebatur: abbatissa z cōuentus p̄fate: p̄ conscientiaz earū puritate z animoz q̄te cupiāt: z ad p̄sens desiderētia Cisterciēsis z sancte Clare regulis p̄dictis z mō viuēdi penit⁹ absolute formā z modū in cōmuni viuēdi iuxta cōtinentiā. forma: z tenorē in duodecim capitulis siue articulis: sacris canonib⁹ nō p̄tarijs: z q̄ in l̄rarū aplicarū q̄ p̄ camerā aplicaz expediunt: diligētē inspici z examinarī: ac eis fidē adhibēdo: illoz tenorē de verbo ad verbū p̄sentibus inferi fecim⁹ contētā z exp̄ssam: ad vnguē obsuare: z sub illoz modo viuēdi in eodē monasterio degere: z altissimo p̄petuo famulari: dictaqz duodecim capitla: ac oīa z singula alia p̄uilegia eis: p̄cessa approbari z p̄firmari: p̄ pte abbatissē z cōuent⁹ p̄dictarū nobis sult humiliter supplicati: vt ip̄as a p̄dictis Cisterciēsis: z sc̄te Clare regulis z illarū institutionib⁹: z obsuatiā absoluerē z liberare: ac modū viuēdi in p̄fatis duodecim capitulis cōtentiū: in earū ab oībus z singulis alijs monasteria. prioratib⁹: z locis dicti ordinis: sub inuocatione cōceptionis p̄petuo obsuari debere: ac duodecim capitula: z alia p̄uilegia h̄mōi: eisdē monasterio z ordinī p̄cessa approbare z cōfirmare: aliasqz in p̄missis: oportune uidere de benignitate apostolica dignaremur. Nos igitur q̄ monasterioz oīm: z religiozaz p̄sonaz statū z p̄sū desiderū cū aiāz salute synceris d̄siderijs exoptam⁹: abbatissā z p̄uērū p̄fatas ac earū: singulas ex monialib⁹ p̄dictis: a q̄buscūqz ex cōicationis. suspēnsionis: z iterdicti: alijsqz ecc̄lesiasticis sentētis z penis: a iure vel ab hoīe quīs occasiōe vel cā latis: si quib⁹ q̄modolz in odate existat: ad effectū p̄sentū d̄taxat p̄sequēdū: harū serie absolute: z absolutas fore cēfētes: nec nō singularū l̄raz p̄dictaz formas z tenores: p̄sentib⁹ p̄ exp̄ssis h̄ntes: h̄mōi supplicationib⁹ inclinati: abbatissā z p̄uērū: ac singulas moniales p̄dictas: z eis in posterū succedētes: ab eisdē Cisterciēsis z sc̄te Clare regulis z institutionib⁹: ac illaz obsuatiōe: ita q̄ deiceps vlteri⁹ ad earū obsuatiōnē z modū viuēdi minime teneant: nec ad id inuite cōpelli possint auctoritate apostolica tenore presentiu z penitus absolui⁹ z totaliter liberamus. Ip̄sasqz z succedentes p̄fatas extūc in antea: ad regulā z formā viuēdi p̄ alias n̄ras l̄ras eis datam z cōcessam alias: iuxta tenorem dictozum duodecim capituloz: tam in dicto q̄ in omnibus z singulis alijs monasterijs. prioratib⁹: z locis sui ordinis sub dicte inuocatione cōceptionis

conceptionis beate marie. Fo. cxxvij.

vbiquz pñstetib⁹ ad pñsens z in futuruz ppetuo obñuadã fore: ac ad vngue ob-
seruari debere: decernim⁹ z declaram⁹ in oib⁹ z p oia ac si eis z mōasterijs:
ac locis p̄dictis a pñcipio p̄cessa fuissent. Necnō r̄lãz z viuēdi formã i n̄ris
l̄ris: z duodeciz caplis p̄dictis datã z exp̄ssãz ac oia z singla: imunitates. li-
bertates. idulgētias. p̄uilegia. indulta: z l̄ras aplicas sub quocunqz titulo z
noie mōasterijs z ordini p̄dictis hacten⁹ p̄cessã: z forsã p̄firmata: cū opozu
na defectuū suppletioe: auctoritate z tenore p̄dictis: approbam⁹ z p̄firmam⁹:
ac abbatissē z quētū: ac succedētib⁹ ppetuo tpe iterdicti ordinaria auctoritate
suppositi: i eodē mōasterio missas z alia diuina officia: et optis ianuis z pate-
factis: i festo p̄ceptiois eiusdē b̄te M̄arie v̄gis d̄ntaxat: p̄sonis ep̄cōicatis ex-
clusis: missas z alia diuina officia et alta voce: p̄ eaz p̄puz vel aliū sacerdotēz
idoneū: sine alicu⁹ iuris p̄iudicio: in quarūcūqz p̄sonaz p̄sentia: celebrari fa-
cere. Ac eucharistiã z alia sacra eccl̄astica ab eodē vel altero sacerdote: quo-
cūqz tpe recipere posse: eiusdē auctoritate z tenore p̄cedim⁹ z indulgemus. Nō
obñatibus p̄missis: ac p̄stitutionib⁹ z ordinationib⁹ aplicis: necnō monaste-
rij z ordinis p̄dicto: iuramēto: p̄firmatiōe aplicã: vel quauis firmitate alia
roboratis: statutis z p̄suetudinibus: ac oibus illis q̄ in singlis l̄ris z indultis
p̄dictis p̄cessum fuit nō obñare: ceterisqz p̄trarijs q̄buscūqz. Tenor p̄o ca-
pitoloz z articuloz p̄dicto: talis est.

De suspēso
ne interdicti
in festo p̄cep-
tionis.

In noie dñi: incipit regula Monia- lium conceptionis beate M̄arie virginis.

De his q̄ debēt p̄mittere volētes hūc ordinē intrare. Cap. j.

Decunqz a deo illustrate z vo-

cate: sc̄li vanitate deserere voluerint: z huius regule habitum
assumētes: Jesu xp̄o redēptori n̄fo despōsari voluerint: eius
dē genitricis immaculatã p̄ceptiois venerātes: voueāt sem-
per viuere in obediētia: sine p̄puz: z castitate: cum perpetua

clausura.

De modo recipendi venientes hūc ordinē assu-
mere de modo p̄fessionis. Cap. 2.

Et cū ingressus in hūc ordinē sit q̄dã singularis oblatio: q̄ redemptori
n̄fo: eius dēqz gl̄iose genitricis offert: exhibēdo se ei hostiã viuã mēte z
corpore: idcirco expedit vt hūc ordinē assumere volētes: diligētius cra-
minent si sint catholice z fideles xp̄iane. nulli⁹ erroris suspecte. corpore z itelle-
ctu incolumes. volūrate p̄opte. q̄ doceāt z informēt in oib⁹ q̄ obſuare tenē-
tur: vt matura delib̄eratiōe pbēt si hāc vitã z r̄lãz sibi exp̄diat assumere: ne
post modū p̄grānt p̄pter asp̄itates z difficultates quas in hoc diuino itinere
aliqui repererint. Nec vlla q̄ infra duodecim etatis ānos fuerit recipiat.
Nec et tã antiquioris etatis q̄ nō possit absqz grauedine z difficultate asp̄ita-
tē huius r̄ie sustinere: nisi aliū obardū: r̄dnabilēqz causa: p̄latis aliqui fue-
rit disp̄satu. Nō recipiat abbatissa auctoritate p̄pã aliqz sorore absqz cō-

Conditioes
regule i reci-
piētis ad p̄-
bationem.

Regula monialium

**De forma p
fessionis.** **S**ensu oim moialiu: vel saltē maioris partis ex illis: z cū licētia sui vſitatoris. ¶ Finito ho anno pbatōis: si maiorī parti soroz vſum fuerit puerſationez ei⁹ eē laudabilē: z eā aptā eē religioi: recipiat ad pſſionē pmittēdo i māib⁹ abbatisse vitā istā sp z rſam obſuare: dicēdo hoc mō. Ego soroz. M. ob amo rē z ſuſtū dñi nſi: z immaculate pceptōis ei⁹ ſdē genitricis: voueo z pmit to deo: z bte M^oarie vginē: z bte frāciſco: z oib⁹ ſctis: z tibi mī: toto tpe vi te mee viuere in obia: ſine ppo: z in caſtitate: z in clauſura ppetua: ſub rſa per ſanctiſſimū papā Juliu. 2. nſo ordini pceſſam z pfirmatā. Et mī abbatiffa: ſi hec ſerua uerit: pmittat ſibi vitam eternam.

De forma habitus huius religionis. Cap. 3.

De pallio. **H**abitus monialiu hui⁹ ordiſ ſit hmōi. ¶ Tūca. ſ. habit⁹ cū ſcapula ri ſint albi coloris: quatenus cādor hui⁹ indumēti exterior: vginēe pu ritatis mētis z corpis teſtimoniū pſedat. ¶ Palliu ſit groſſi pāni. ſeu ſtaminee hiacintini coloris: ppter myſtica ſignificationē: vcz qđ glioſe vgis aia a creatōe ſua tota facta ſuit celeſtis z ſingularis regis eterni thalam⁹. Por tent in pallio z in ſcapulari imaginē dñe nſe: ſolarib⁹ radijs circūdatā: z ſtel lis in capite coronatā. ¶ In ſcapulari aut portabūt dictā imaginē pectori ap pſam: vt dormiētes vel laborātes: in loco eā hōeſto poſſint collocare: z aſſu mere qñ vadūt ad choz: locutoriu: z capim. Et in pallio: dextro humero aſ ſata hec imago portat a pſitētibus hāc ſctāz religionē: quatenus ſciāt qđ dei genitricē tāqđ vite imaginē in cordib⁹ ſuis debēt hſe in ſertā: innocētiffimā puerſationē ſuā imitātes: z hūilitatē mūdiqz pceptū quē in hoc ſcō ſecuta eſt ēt ſctātes. ¶ Chorda ho ſive ſunicul⁹ ſit canabis: quē admodū portant frēs minores. ¶ Capitis aut amictus: ſit vitta alba de ſubtus: qđ hōeſte genas z collū coopiat. ¶ Portēt ēt pſeſſe velū nigrū: nō pſoſum nec curioſum: ſu pa caput oī loco z tpe. ¶ Capillos aut ſp habebūt attōſos. ¶ Calciamēta ve ro ſint ſculponee ſolee: vel calcei: vel ſimplicis corticis ſandalia. ¶ Abſ vero abbatiffa poterit diſpſare in neceſſitatib⁹: vt lincis tunicis induāt: v^l vt plu ra habeāt indumēta: vel vt poſſint portare calciāmēta (cū diſcretaz pſilio) hz neceſſitates locoz z pſonaz. ¶ Hūilitatē z paupſtatē dñi nſi Jeſu xpi: cū ſdē qz bñdicte genitricis ſtudeāt imitari: amātes ſanctā paupſtatē: tā in vilitate veſtimentoz: qz in calciāmētis z in ceteris oibus: vt mereant illuminare a pſe lumine: z vſqz in finem perſeuerare.

**De chorda.
De amictu
capitis.**

**De calciamē
tis.**

Admonitio

De protectore ordinis iſtius. Cap. 4.

**De ſubiecti
one pſatis o
dis minoz.** **Q**u aut diuinū ſuſtū ſp creſcat: z ſit ſtabile ob puidā religioſam qz gu bernationē bonoz pſoz: z glioſe vgis pijs in cordib⁹ puriſſime con ceptōis augetur deuotio: volum⁹ qđ dñs Cardinalis qđ e vel fuerit mī noz frū de obſuātia pſecto: hui⁹ religiois ſit gubernator: z deſenſor: ſicut z minoz frū de obſeruātia. ¶ Uolum⁹ ēt: qđ ex quo frēs minores tā in bſeſſo ſtudio z vigilātia: puritas z innocētie dei genitricis deſenſores exiſtūt: qđ vī cariſſimales in ſuis vicarijs: z puñciales z cuſtodes in ſuis puñcijs z cuſto dijs: ſint vſitatores hui⁹ ſctē religiois: qđ b⁹ firmiter teneāt obedire in oibus qđ pmiſerūt dño obſeruare: z qđ nō ſunt pſtraria aie z huic rſe. ¶ Viſitatores curā habeāt: ſaltē ſemel in āno: viſitādi ſoroz. Et cū ad hoc monaſteriū ir

**De viſitatio
ne.**

conceptionis beate marie. Fo. crrvij.

gressi fuerint: honesta societate associati: in primis precipiant regulam legi coram
 iuuentu. Quia per visitatores exposita: abbatissa teneat absolutioem ab officio
 postulare: et visitatori sigillum exhibere. Visitator studiosissime teneatur ingredi
 circa statum abbatisse et subditarum: interrogando generaliter et specialiter de quaestio-
 ne monialium: et de huius regule obseruatione. Et si aliquid correctione dignum iue-
 nerit: castiget et reformet charitatis zelo: et amore iusticie: et pia discretioem in
 capite quam in membris quicquid contra deum sit. ¶ Et si abbatissa defectuosa vel non ido-
 nea officio fuerit inuenta: ab eodem visitatore ab officio absoluat. ¶ Visitet etiam
 eos qui sunt de monasterij familia: ut interius exteriusque ad gloriam dei et eius
 sanctissime genitricis sacer hinc status ordine.

¶ De electione abbatisse: ac de subiectione hinc. Cap. 5.

Abbatisse electio libere quatuordecim cedat: quatenus voluntarie illa eligat:
 cui cum amore post modum obediatur. Si electio canonica facta fuerit a to-
 to quatuordecim vel a maiori parte illius: a visitatore confirmetur. ¶ Studet autem
 moniales omni diligentia tale eligere abbatissam: quam virtutibus et honestate respicere
 deat. Sit maior non tam officio quam bonis moribus. Sit itaque talis: quam suo exem-
 plo suas ab obediendum cum amore excitet subditas. Sitque sua quaestio monia-
 libus vix predicatio. Diligat etiam omnes absque partialitate in christo Iesu: nam persona
 rursus acceptio in religione nunquam sit sine scandalo et maximo communitatis dispendio.
 Nunquam inanimiter hilarescat propter premarum: sed animo potius luceat considerans quam
 sit difficile de aialibus aliorum ratione reddere: cum de propriis tantum pauci inuentantur
 bonam rationem exhibeat. Recordet etiam quod dominus non ministrari sed ministrare ve-
 nit: et sic abbatissa non in dominam sed in subditarum ancillam eligat. ¶ Teneant etiam
 subdite obedire suis visitatoribus et abbatisse: in omnibus que premissis dominum ob-
 seruare: et recordentur quod propter deum abnegauerunt proprias voluntates. Conside-
 rent itaque quod potius obediunt christo sponso suo quam presidentibus: et quod sic in obe-
 dientia et contentu superiorum: dominus noster Iesus contemnit: et eidem non obre-
 peratur: secundum quod idem dominus ait in euangelio. Qui vos audit: me audit: et qui
 vos spernit: me spernit.

De qualita-
te abbatissa.

De subiecti-
one debita.

¶ De obseruantia paupertatis. Cap. 6.

Um mulieribus fragilitas precipue pro christo inclusarum: multis subdat ne-
 cessitatibus: idcirco quatenus sit illis facultas subsidiorum ad tales ne-
 cessitates: possessiones et redditus in communi habere possint. Que vendere seu alie-
 nare non valeant: nisi ob maiorem utilitatem et commodum domus. Et hoc cum assen-
 su visitatoris et abbatisse: et maioris partis quatuordecim. Poterit tamen abbatissa de
 rebus mobilibus: exiguique precij dare seu alienare: prout oportunitas fuerit. ¶ Cum
 moniales in particulari paupertate obseruare teneant: nil possint sibi appropria-
 re. Poterunt tamen cum abbatisse iniunctis: quod sibi procedunt simpliciter usum habere: et con-
 formari paupertati quam redemptor noster: eiusdemque misericordissima sibi elegerunt: ma-
 ximas diuitias reputare debet. ¶ Non prestant pauperculas vestes et reprecia-
 tas: quibus propter christum liberet spiritus eius indutes spirituales in celo diuitias inueniet.
 Et illa sponsa suo christo charior erit: quam villosi habitu fuerit contenta: et rebus
 corporum necessarijs partioris precij.

De modo alie-
nandi bona
monasteria.

De vilitate
vestium.

¶ De clausura obseruanda in generali. Cap. 7.

r ij

Regula monialium

Casus ppter
quos possūt
mōiales mu
tari.

De rota.

De locuto
rio.
De tpe loqñ
di.

De fenestra
ad cōicādū.

Excōicatio.

Huius religiōis moniales p̄fesse: firmiter teneāt viuere i p̄petua clau
sura intra monasterij claustrū intrinsecū. Sz si aliquo tpe (q; domin^o
auertat) inuitabilis p̄tulerit necessitas: vt pote ignis: vel armatorū vi
roz violētus ingressus: q; qdē dilationē nō sustinent in his vel simib⁹ casib⁹:
ad locū poterūt trāfire decētē: vbi in honesta clausura cōmorent: quoad vs
q; de monasterio sibi p̄uideat. ¶ Ille autē visitatores auctoritatē mitten
di aliquā vel aliquas monialiu ad p̄struēdū vel reformādū: siue regēdū ali
qd monasteriū sui ordiis: vel grā correctiōis: vel ob aliā māifestā necessitatē.
¶ Moniales istius ordiis: quatenus clausurā quā dño pmiserūt meli⁹ p̄
fectiu s; custodiāt: habeāt portā in sublimi collocatā: ad quā p̄ leuatoziā sca
lā possint ascēdere. Que semp suspēsa maneat: p̄ter q̄ cū aliq; ob inuitabilē
z necessariā causā ingressurus fuerit: put in seq̄nti capto dicet. ¶ Ille autē et
in patētī z manifestō loco vnā rotā bonā z forte: cuius altitudo talis sit z lō
gitudō: q; nulla p̄sona p̄ eā ingredi valeat vl̄ exire: p̄ quā ea q̄ intromitti po
terūt inferant. Ille autē et circa p̄fatā rotā interi⁹ exteri⁹ s; ostia: q̄ nocte no
tpe et z diurno: vel estiuo qñ sorores dormiūt: clausa sp̄ maneat. ¶ Ille autē et
in sublimi portā quasi fenestrā inter duo ostia: latitudinis z altitudinis cō
gruētis: p̄ quā inferat̄ ea q̄ p̄ rotā intromitti nō p̄nt. ¶ Ille autē et locutoriū i
loco hōesto: cratib⁹ ferreis interi⁹ exteri⁹ s; munitū: in quo nigrū linteuz
suspēdat̄: ne religiose alios possint videre: nec ab eis videri. ¶ Nec deat loq
sorozib⁹ aliquo tpe in p̄fato locutorio: a p̄letorio vsq; ad p̄mā seq̄ntis diei:
nec tpe p̄adij: nec cū dormiūt sorores estatis tpe nisi manifesta necessitate co
gantur.

De clausura in particulari. Cap. 8.

In monasterio autē vbi mltē sorores habitauerint: duo locutoria h̄e
possint. In muro hō q; sorores diuidit a cella: due magne fenestres
vel vna h̄m dispositionē chozi p̄struāt: q; ferreis cratib⁹ interi⁹ exteri⁹
s; munitā: q; bus linteua n̄gra apponāt: ne existētes i ecclia: sorores pos
sint videre. In q; bus et fenestris: lignee porte erūt ab intra cū seris z clauib⁹:
q; qdē nō apiant nisi cū offiū diuinū recitat. Linthea hō solūmō deponēt
ad eleuationē corpis z sanguis dñi n̄si Jesu xpi. ¶ Sit et in ecclia incōpetēti
loco fenestra cū ianua lignea paruula: ad p̄cipiēdū dñici corpis sacm: q̄ tan
te sit q̄tatis q; calix p̄ eā possit inferi. Que sp̄ manebit clausa: nec apiet̄ nisi
cū sorores eucharistiā p̄cipiunt. Ille autē sic fiet: q; qñ sorores dñicū corpus
recipient: a sc̄aribus videri non possint.

De ingressu monasterioꝝ huius ordiis. Ca. 9

Recipimus firmiter vt nullus claustrū mōasterij igrediat: p̄ter visi
tatores cū necesse eis fuerit ad exercēdū offiū suū: z p̄fessores admini
strādū eccliaistica sacra: z medici ad visitādū ifirmitas: z artifices cū
opus fuerit ad reparatiōē domus. ¶ Si hō aliq; aliter ingrediant: tam in
gredientes q; admittentes in excōicatiōis sniam icurrant. ¶ Et qñ aliq; ex
supradictis ingrediūtur: vadant cū abbatissa vel vicaria z ostiarijs. scale: q; z
vna p̄cedat pulsans paruulū tintinabulū: quatenus sorores audietes recoli
gant. Et dū ij fuerit in claustro: cooptant sorores facies suas velis nigris: q; z
nō debēt desiderare ab aliquo videri nisi a sponso eaz dño Jesu xpo.

conceptionis beate marie. Fo. cxxxj.

¶ De diuino officio et oratione. Capitu. 10.

Sorores atq̄te p̄siderēt: q̄ sup oia debēt d̄siderare h̄se sp̄s d̄ni et sc̄taz ei⁹ opationē: cū puritate cordis et deuota ofone a terrenis d̄siderijs et seculi vanitatib⁹ mūdare p̄sciētā: et vn⁹ sp̄s effici cū xp̄o sp̄so suo p̄ amorē: p̄ quē internū p̄tutū d̄sideriū: et p̄petua erga vitia (q̄ nos a deo separāt) inimicitia inueniūt. D̄fo eteni ē illa: q̄ nos inimicos diligere facit: et orare (vt dicit d̄ns) p̄ p̄sequētib⁹ et calūniātib⁹ nos. Nec. n. ē q̄ clausurā et ceteros religiōis labores in dulcedinē cōuertit. ¶ Et ergo hoc op⁹ tā necessariū salutis: in hoc sacro ordine meli⁹ exerceat: sorores q̄ recipiant ad choz: teneat d̄dicere diuinū offm̄: q̄ ad solēnes festiuitates: et in qb⁹ nō laborat: et ociauas earz: et d̄n̄icas p̄mo ponēdas et necessario recitādas: et serias s̄z breuiariū romanū: put fr̄es m̄inores recitāt. Octaua seraphici sc̄ti p̄ris fr̄acisci celebret: et nulla alia ordiseius d̄. Om̄nib⁹ aut̄ festis simplicib⁹ et d̄n̄icis nō p̄mo ponēdis dicēt offm̄ cōceptionis cū p̄mone d̄n̄icesimū formā breuiarij ad hoc illis d̄putati. Ad̄n⁹ aut̄ offm̄ cōceptionis dicāt s̄m q̄ sibi moris est. ¶ Ad̄n̄iales fo latce: dicāt viginti quattuor p̄ n̄: et aue maria: p̄ matutinis: p̄ laudib⁹ q̄nqz: p̄ p̄ma. tertia. sexta. nona. et cōpletorio: p̄ quolibz istarū septē: p̄ vespis autez duodecim: et orēt p̄ defunctis. ¶ Et vt hic facer stat⁹ in p̄tute et religiōe mediātib⁹ sacramētis cōtinue crescat: studēat diligēter sorores cōfiteri et eucharistiā suscipere in festis cōceptionis d̄ne n̄re. Natiuitatis d̄ni: et Purificationis d̄ne n̄re. In p̄ma etiā hebdomada q̄ dragesime: et in Annūciatione d̄ne n̄re: seu: maiori hebdomada. In festis etiā resurrectionis d̄ni. P̄tecostes: visitationis: Assūptiōis: Natiuitatis d̄ne n̄re: et in festo seraphici fr̄acisci: et oim̄ sc̄torūz.

Pro monia
lib⁹ l̄tatis.

Pro monia
libus laicis

De cōfessio
ne cōione.

¶ De ieiunio: et pia disp̄satione cū infirmis habēda. Capi. 11.

Ieiunēt sorores in maiori q̄ dragesima: et oib⁹ dieb⁹ in qb⁹ ab ecclia est in dictū ieiunū: et a festo presentatiōis d̄ne n̄re vsqz ad natiuitatē d̄ni: et ferijs sextis tot⁹ āni. Sabbo fo ob reuerētiā d̄ne n̄re volūtarie ieiunare volētes: b̄ndicte sint a d̄no: et q̄ noluerit nō sint as̄trictē. Cū infirmis fo et debilib⁹ poterit abbatissa disp̄sare cū discretarū p̄silio: s̄z q̄ necessitati viderit expedire. ¶ H̄abeat abbatissa curā de infirmis sorozib⁹: sicut de se ipsa. Nā si mat̄ diligit et p̄solat filiā suā carnalē: quāto diligēt⁹ dz abbatissa (q̄ est mat̄ sp̄ialis) nutrire. subuenire: et p̄solari s̄ntas suas sp̄uales tpe necessitatis et infirmitatis: ¶ H̄abeat ergo egritudinariū in famiori loco tot⁹ dom⁹ vbi infirme curen̄: et puideat p̄ abbatissā. vicariā: et infirmariā: sicut vellēt sibi seruari: cū humilitate. benignitate: et charitate. Visitent etiā a medico: p̄ visitatores vel abbatissā ad hoc deputato. Abbatissa curā habeat visitādī se mel in die egritudinariū: nisi legitime fuerit ipedita: vel vicaria loco ei⁹ vt v̄ deat necessitatis infirmaz. Nā charitatis opaz sup oia d̄ns n̄r cōmēdauit nobis. ¶ De modo laborādi: ac dormiēdi: et silētio seruādo. Capi. 12.

De infirmis

Sorores om̄es: p̄ter infirmas: laborēt fidelit̄ deuote t̄pibus ad hoc assignatis: expellēdo ociū aie inimicū: q̄d̄ via: et porta est p̄ quaz vitia et p̄ctā ingrediunt: et ducūt aiaz in pditionē. Nec laborz p̄ciuz aliq̄ sibi appropriet: s̄z sint om̄ia cōmunia: put expedit famulab⁹ dei: et imitatoricibus sc̄tē paup̄tatis genitricis ei⁹. ¶ Diligāt etiā silentiū: nā in multiloquio deest

De silētio ser
uando.

Regula monialium cōceptionis beate marie.

peccatum: z q̄ lingua nō offendit: magne p̄fectionis est: z religiose nō refrenā
tis: lingua suā: vana religio est. Proinde seruet papale silentiū in choro. clau-
stro. dormitorio: z refectorio: z tota domo post p̄pletoriū vsqz ad p̄mā pul-
fationē p̄me seq̄ntis diei: z tpe quo post p̄diū dormi: scz a festo resurrectio-
nis dñi vsqz ad exaltatiōis sc̄te crucis. Poterūt tñ in his t̄pib⁹ necessaria lo-
q̄: sum missa voce z honeste. Nō loquātur cū aliq̄b⁹ q̄ nō sunt de monaste-
rio: absqz abbatissē licētia: z cū auscultatricib⁹. Ostēdāt se imitatrices veras
hūilitatis z mā suetudinis redēptoris nr̄i eiusqz dulcissime matris: vbo. ge-
stu: z in cessu. Dormiāt sorores habitib⁹ indutes: cordis p̄cincte: in vnico
dormitorio: vbi tota nocte sopas erit accēsa. Et dormiāt single in lectis suis: p̄-
pter infirmas q̄ dormiāt in egritudinario. Poterit tñ abbatissa dispensare
cū infirmis sororib⁹: vt habitū deponāt ad dormiēdū. Et moriētes sepeliā-
tur in habitu sue p̄fessionis absqz pallio. Sint ēt lecti soroz paup̄culi: z
paup̄tati quā dño deo vouerūt cōformes. Lectus v̄o abbatissē tali loco sit:
q̄ faciliter soroz lectos possit videre. Studeāt abbatissa z moniales hāc re-
gulā: viuēdiqz formā p̄fecte obseruare: vt semp hu miles z subdite: z in fide
catholica stabiles: vota q̄ dño p̄miserūt vsqz in finē obseruēt. Nulli ergo
oīno hoīm liceat hāc paginā nre absolutiōis. liberatiōis. decreti. declaratio-
nis. approbatiōis. p̄firmatiōis. cōicatiōis. p̄cessiōis: z indult infringere: vt
ei ausu temerario p̄traire. Si qs aut̄ hoc at̄ptare p̄sumperit: indignatiōez
oipotētis dei: ac b̄toz p̄etri z p̄auli ap̄toz ei⁹: se nouerit incursum. Data
Romē ap̄d sc̄m̄ p̄etrū: anno incarnationis dñice. M. D. xi. q̄ntodecimo
kl̄as octobris: pontificatus nostrī anno octauo.

Explicit regula monialium conceptionis beate Marie.

Collector: 7

Notandum: q̄ statutum generale sup̄rapositum in fine regule sc̄te
clare erat hic apponendum: qz vniuersis moniales earūmqz mona-
steria tangit.

Ad deiparam virginem in honorem sue immaculate
conceptionis.

Tetrastichum.

Occidit (hei) mulier rapiendo p̄imeua sub hoste.

Tuqz vt eam superes: mitteris alma parens

Nunq̄ ergo decuit: aliqua te labe subesse

Hosti: quem oppressum decet semper habere.

Aliud tetrastichum.

Quam sibi quisqz suo maculā contraxit ab ortu:

Non animam tetigit virgo maria tuam

Tu sola ex tota primorum stirpe parentum

Concepta es genitrix immaculata dei.

Incipit tractatus Elipeus sacrarum monialium nuncupatus per Reverendū patrem bone memorie fratrem Joannem de Argumanas ordinis fratrum minorum regularis observantie editus.

Oeterminatio quorundā dubioꝝ circa ingressuz monasteꝝ rioroz monialiu: z accessuz ad locutoriu z alia loca filia.

Primū dubiu ^{virū igrediētes clausurā dictoz monasteꝝ rioroz absqz licētia reqsita: incurrat aliquā censuram seu penam ecclesiasticam?}

Scđm dubium: vtrū accedentes ad loca exteriora dūtata: incurrat siliter aliquam censuram vel penam?

Tertium dubiu: vtrū moniales q̄ nō viuūt in p̄tinua clausura: incurrant ppter hoc aliquam censuram aut penam?

In declaratione ^{h̄mōi dubioꝝ p̄mo dicit̄ in ḡnali de monasterijs religioꝝaz cuiuscūqz ordinis v̄l regule sint cui⁹ determinatio resultabit ex decretis: z decretalib⁹ q̄ hic ponent̄ seu allegabunt. Non. n. dimittef aliqd̄ in iura cōi de hac materia loquens: quin hic adducatur.}

Robuius intelligētia est sciē-

dū: q̄ antiquus nō fuit aliqd̄ ius precipiēs monachas manere sub perpetua clausura. Et sic nec ipse moniales habebant prohibitionem exeundi cum licentia suorum superiorum: nec alie persone habebant prohibitionem ingrediendi: nec inuito minus accedendi ad locutorium z alia consilia loca ad loquendum cum illis. Immo intra vnum monasterium habitabant et dona chi z monache: secundum institutionem sancti Basilij. Et talia monasteria dicebantur dupla. Credendum est autem q̄ sanctitas aliquorum illorum temporum dabat locum vt ita sine periculo fieri possent. Sed succedentib⁹ postea nonnullis inconuenientibus: fuit per eccliam in suis decretis prohibi tum: vt patz in. c. diffinimus. 18. q. 2. per hec verba. Que autem hacten⁹ fuerunt dupla secundum regulam sancti p̄tis Basilij: ita formentur. Non habitent in vno monasterio monachi z monache ad alterum. n. intercepto cohabitatio: si. zc. habeat aditum monachus ad monacham: vel monacha ad monachum secreto singulariter quod colloctionem. Nec monachus cum monacha singulariter conuiuetur. Et si monachus voluerit videre aliquaz monachā p̄pinq̄: in p̄sentia abbatis huc confabuletur p̄ modica z compendiosa verbarz in breui ab ea discedat. Item in. c. In nullo. eadez causa z. q. 22. q̄ epus non p̄mittat monachos z monachas in simul habitare. Et in. c. seq̄nti d̄z q̄ monasteria monachaz longi⁹ a monasterijs monachozuz: aut ppter insidias diaboliz: aut ppter oblocutionem hominum collocētur. Et in. c. In decima. causa z. q. v̄t̄ d̄z. Ea tñ circa monachos cautela sua.

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible.]

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible.]

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible.]

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible.]

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible.]

Elipseus sacrarum monialium.

ta: vt remoti ab eaz familiaritate nec vsq; ad vestibulū hēant accedēdi fami-
liare pmīssum. S; nec abbatē vel eū q; pficiat: extra eā q; p̄est (glosa) .i. p̄ter
p̄scientiā abbatisse loq; v̄gnib; aīqd qd̄ ad institutionē vel administratio-
nē eaz ptine: licebit: nec cū ea sola q; p̄est frēq̄nter eos loq; opz; s; sub testimo-
nio duaz vel triū soroz: ita vt rara sit accessio: z breuis oīno locutio. Et in-
c. p̄niciosa. 3. causa. 2. q. vt s. reproban; habitacia vel receptacula particula-
ria. Et ibi addit. Sili mō p̄hibem; ne sanctimonialis simul cū canonicis z
monachis in vno choro in ecclia p̄ueniāt ad psallendū. ¶ Cū apparet euidē
ter q; separatā voluerūt decreta ap̄lica eē p̄uersionē religiosoz ac religiosa-
rum: cū nō solū familiaritates ipsoz p̄hibuerint: s; adhuc ordinauerint q;
monasteria ipsoz ab inuicē cēt separatā: z q; religiosi nō accederēt ad vesti-
bulū. .i. sacrariū vel sacristiā: z ad alia loca s̄ilia: z q; adhuc p̄latūs nō loqr̄
cū aliqua moniali sine ntu abbatisse: nec cū abbatisse absq; auscultatō-
ribus: z q; si alicui religioso daret licētia visitādi seu v̄ dēdi aliquā monialē
cognatā: q; collocutio foret corā abbatisa: z cū breuitate h̄mōis. ¶ Ueruntsi
q; sup hoc nulla erat appōita pena: nec p̄uisum fuerat nisi quo ad religio-
sos z religiosas: op̄ fuit p̄uisiōe amplior: z cū appōitiōe pene. Quapropter
Alexāder. 3. in p̄cilio Lateranēsi: vt hētur in .c. Monasteria. de vita z hōēsta-
te clicoz ordinauit: q; q̄cūq; p̄sona frēq̄ntaret monasteria monialiu; si clicus
eēt: deponeret: si v̄o laicus foret: excoīcare. Sic. n. dicit sumariū dicti capit.
frēq̄ntās monasteria monialiu; z mont; nō desistens: si clicus ē deponit: z si
laicus excoīcat. Et dicit ibi glosa q; frēq̄ntare ē bis actū cōmittere: z q; ad frē-
q̄ntandū nō sufficit rōnabilis causa nisi sit manifesta. ¶ Sed nec p̄pter hoc
fuit imposita clausura monialib;: nec pena intrātib; seu frēq̄ntantib; earum
monasteria: nisi solū facta ē cōminatio. Et q; q̄n h̄mōi decretū p̄ gregorii. 9
inertū est in volumine decretaliū: q; nūc vtimur: iā ordo sc̄te clare inilit;
erat: q; p̄decessor suus Innocēti. 4. illū p̄firmauerat: p̄t; q; adhuc ātea mo-
niales sc̄te clare habuerūt clausurā: z illā v̄ouerūt: put inferi; declarabif;: z
q; ipse in hoc fuerūt p̄me. ¶ Post hec succedēs Bonifaci. 8. q; fuit multo
tpe post institutionē ord̄is sc̄te clare: z informat; de dissolutiōe q; cōiter erat i
monasterijs monialiu; attēdēs q; q; p̄uisio decretoz z p̄cili; Lateranēsis p̄e-
dictoz nihil p̄derāt: s; videbāt obliuioni data: z forte p̄siderās p̄heminiā
z obseruātā q; in monasterijs sc̄te clare rōne clausure quā seruabāt elucebat
fecit decretale s. caplm piculoso. 22. statu regulariū. li. 6. statuēs q; omēs reli-
giose vel moniales cuiuscūq; ordinis vel regulē foret: sub p̄petua clausura
viverēt: nulla q; p̄sona intraret h̄mōt monasteria: ponēdo subsequētia v̄ba.
¶ P̄senti p̄stitutiōe p̄petuo irrefragabilr valitura statuim; vniuersas z sin-
gulas moniales p̄sentes z futuras cuiuscūq; religiōis sint vel ordinis in q;
buslibet mūdi partibus existentes: sub p̄petua in suis monasterijs debere de
cetero p̄manere clausura: ita q; nulli eaz religionē tacite vel exp̄sse professē sit
vel esse valeat quocūq; rōne vel causa monasteria ipsa deinceps egrediēdi fa-
cultas. ¶ Nulli quoq; aliquatenus in honeste p̄sone nec ēt honeste nisi rōna-
bilis z manifesta causa existat: ac de illius ad quē prin uerit specialī licentiā:
ingressus vel accessus pateat ad easdem. Excipit hic p̄fatus Bonifaci. 8. duos

Alexāder pa-
pa. 3.
Pena frēq̄n-
tātū mona-
steria monia-
lium.

Bonifaci;
papa. 8

Qd oēs mo-
niales p̄uent
clausuram.

Prohibitio
ingressū mo-
nasteriorum

Elipseus sacrarum monialium. Fo. cxx xiiij.

casus vtz p faciendo homagio sup aliquo feudo: z ppter aliquā ptagiofam infirmitatē. quos pleni⁹ ibi videre poteris. Precipit et idē pontifex pzelatis monialiū: vt pvideat circa pdictoz obseruationē dicēs. Patriarchis. pma-
tibus. archiepiscopis: z episcopis vniuersis districte in vniuersitate scite obediētie: sub obtesta-
tione diuini iudicii: z interminationē maledictionis eterne pcepto dō manda-
mus: quaten⁹ eoz qlibet in ciuitate aut diocesi. ppria in monasterijs monia-
litum sibi ordinario iure subiectis suis: in his hō q ad romanā spectat ime-
diatē eccliam: sedis aplice auctoritate: abbatēs hō: z alij tā exēpti q̄ nō exēpti
plati eccliaz. monasterioz: z ordinū quorumcūqz in monasterijs hōi sibi
subiectis: de clausura pueniēti: z de ipis monialib⁹ includendis q̄ primum
comode poterūt p videre pcurēt: si diuine ac nre indignationis acrimonia: z
voluerint evitare: p tradictores per censurā eccliam: z inuocationem bra-
chij secularis. zc.

monialium
quarūcūqz.

¶ Relat ergo ex supradictis respōsum in gñali: ac satisfactū trib⁹ dubijs in
pncipio. ppositis. Illoc est q̄ in nullo casu pdictoz hō ius cōe incurrit ex
cōdicatio vel alia cēsurā eccliam: s; solū posita ē cominatio: vt dictū ē. S; p
pquisitionē particulare est imposita excōdicatio ptra ingrediētes mōasteria scite
clare: aut sciti dñici. put inferius dicitur.

Resolutio

¶ Sed forte queret aliqz dicens. Licet ita sit q̄ intrantes monasteria monia-
litum: q̄ non sunt scite clare vel sciti dñici: nec ipse moniales non seruantes
clausuram: nec eaz pzelati non faciētes seruare: put dicit⁹ Bonifacius in pfa-
tis trib⁹ ordinat: non incurrit aliquā censurā: manet conclusum: tñ opoz-
teret scire an peccent vel non?

Questio.

¶ Ad hoc rñderent canoniste: clarū esse q̄ peccāt: q̄ trāsgrediūtur ius: vt ha-
bet in. c. 1. de maiouitate z obediētia. P̄sertim plati q̄b⁹ tā rigida obediē-
tia ē imposita: sicuti in casu min⁹ stricte pcepto dicūt q̄ peccāt: sc; si nō visi-
tant monialū iuxta formā Clemētine Attendētes: de statu regularium: que
disponit q̄ debeat visitari. Un̄ ppter istd hō debeat: dicūt ibi canonisteg
peccāt nō sic faciētes: q̄ hoc hō debz importat necessitatē: z sic est canō p-
cepti. Et multo ampli⁹ dicēt s̄str in casu nro clausure monialū: vbi tā stricte
z exp̄sse pceptū est platis a Bonifacio. Alijs videbit nullū comitti peccm̄ in
trib⁹ casib⁹ pdictis: dicendo: q̄ decretalis hōi Bonifacij nō est vsib⁹ vtē
tetiū approbata: z q̄ papa scit z tolerat. Ad hoc aut facit qd̄ dñic⁹ referens
Joāne andrea sup dictū caplm̄ dicit: q̄ in Frācia pauce moniales huāt clau-
surā: z q̄ ipse vidit et Venerijs nō suari. p̄latā decretalē in hoc casu: z qd̄ si
dixerim⁹ tales peccarēt: p̄denare maiore partē monialū: z suoz platoz q̄
cōiter hoc nō obseruāt: put exp̄p̄tia testat in monasterijs diuersarū religio-
nū monialū. Un̄ iste vidēt eē euasiones ad excusandas excusationes i p̄ctis.
S; in hoc ex me nolo aliud dicere: nisi q̄ iuxta sentētiā Augustini: q̄ voluerit
esse secur⁹: accipiat certū z dimittat dubium. S; nihilomin⁹ audeo dicere z
affirmare: q̄ saltē rōne scādali: aut corrupte intētōis: seu noue obediētie su-
perioris: incurrit peccm̄ mortale absqz dubio q̄cunqz aliqd̄ supra dicto: vni
transgressus fuerit. Et cum hoc concluditur totum quod secundum ius cō-
mune tangit in generali moniales z ipsarum monasteria.

Responso.

Additio.
Caietanus.

Additio. Quo ad supius dicta: p parte negatiua qñtionis ē nota dñ: qđ Caietan^o in summula pctōz: dictione monachi z monache ait. Circa clausurā monialib⁹ indicā a iure: si nūq̄ fuit acceptata: z epi sic semp guber naret dādo eis lñiam exēdi: excusant qm̄ iura nō recepta tāto tpe infirma sunt. Nec sufficit eē scripta: z inserta in corpe iuris: z eē rōnabilia. Nec Caietan^o. Qđ vtrū sit bñdictū: alioz sit iudictum. ✕.

De breuiatu
ris infra po
fitis.

Antea q̄ ad vltiora pcedamus est notandū: q̄ liber p̄cipuus in quo p̄tinent p̄uilegia z statuta nri ordi nis minorz appellat Adonumēta ordiis: q̄ Salmatice bis imp̄ssus est. Et q̄ scđo imp̄ssu s̄ p̄tinet plura: habetq; aliū ordinē q̄ p̄mus: idcirco diuersimō de allegant. Sciēdū est et̄: q̄ supradictas duas imp̄ssioes: nōnulla alia p̄uile gia recollecta z imp̄ssa sunt: utberq; i quo h̄mōi p̄uilegia existūt. Supplemētū appellat. Igit̄ cū illd qđ inferi^o allegabit p̄tētū fuerit i libro Adonumēta p̄me imp̄ssiois: q̄ tres p̄tinet tract⁹: ponet seq̄nti mō. fo. i. vl. 2. tract. 1. aut. 2. vel. 3. S; cū qđ allegatū fuerit p̄tinebit in libro Adonumēta scđe imp̄ssio nis: q̄ duos tm̄ hz tractat⁹: p̄ncipales: ponet solū hec dictio tractat⁹: de p̄ten tis in scđo tractatu. Et vbi nō apposita fuerit talis dictio: sub intelliget̄ eē in p̄mo tractatu. fo. i. aut. 2. zc. Clerū is̄ qm̄ id qđ allegabit p̄tētū fuerit i Sup plemento: ponetur dūtaxat. ffo. i. vl. 2. aut. 3. zc.

Ad specialia itaq; de veniēdo q̄ frēs minores z moniales sc̄te clare ac tertiariae: circa tria supradicta du b̄ia: addent̄ seq̄ntia: q̄ in septem cōclusionibus p̄sistunt.

Prima conclusio est: quot fratres minores ingredien do monasteria monialū cuiuscūq; ordinis absq; sufficēti licētia: transgre diunt suam regulam z p̄fessionem.

Scđa p̄clusio: q̄ frēs minores erga monasteria monialū vel soroz tertie rle: eodē mō se h̄re debēt: sicut de monasterijs sc̄te clare dictū est.

Tertia p̄clusio: ad ingrediēdū p̄fata mōasteria: null^o summo pōtifice ife rior: licētia dare pōt: nisi ei^o quo ad hoc vices habeat.

Quarta p̄clusio: q̄ frēs minores absq; supradicta lñia ingrediēdo clausu rā mōasterioz sc̄te clare aut sc̄ti dñici: vltra trāsgressiōnē sue rle: ip̄o facto i currūt excoicacionē papalē. Quē excoicatio extēdit vniuersalr ad quascūq; p̄sonas cuiuscūq; status vel p̄ditionis existant.

Quinta p̄clusio: q̄ frēs minores nō solū neq̄ūt ingredi clausurā mōasterioz q̄rūcūq; monialū: s; nec accedere ad locutoriū: vl̄ intrare eccliaz seu alia lo ca exteriora absq; sufficēti lñia: et̄ vbi p̄sone alteri^o stat^o licite accedūt.

Sexta p̄clusio: q̄ plati sub quoz gubernatione moniales sc̄te clare existūt nō p̄t dare lñiam vl̄ p̄sone clare: eccliaſticae: aut religioſe: t̄a viri q̄ femine ingredi valeāt clausurā monasterioz h̄mōi monialū absq; sedis aplice au ctoritare speciali.

Septima p̄clusio: q̄ mōiales sc̄te clare h̄nt āpliorē obligatiōnē ad clausu rā: illa q̄ a iure cōi gñalr oib⁹ monialib⁹ posita est.

Rima cōclusio ponitur ad litte

rā in regla dicēte. II. cap. p̄cepto firmit̄ fratrib⁹ vniverſis: ne ingrediatur monasteria monialiu: p̄ter illos qbus a sede apl̄ca p̄cessa est licētia specialis. Hoc aut̄ cadit sub voto p̄fessōis s̄z d̄clarationē eccl̄ie. ¶ Dubitatuū est aut̄ t̄pe Gregorij. 9. vtrū hmōi p̄hibitio intelligeret̄ solū de monasterijs monialiu pauperū inclusaz s̄. sc̄tē Clare: q̄ t̄nc appellabant̄ sac̄ti damiani: qz earū p̄ma habitatio seu p̄imū monasteriū fuit iuxta eccl̄iaz sic denominatā: apud assisū. ¶ Respōdit p̄far⁹ p̄tifer in declaratione quā fecit sup̄ regulā frat̄rū minorū: p̄mittendo hec v̄ba. Cū ex lōga familiaritate quā isdē cōfessor. s̄. sc̄tūs fr̄cisc⁹: nobiscū habuit: plen⁹ nouerimus int̄tione ipsius: z in condendo predictam regulam: z obtinendo confirmationem ipsius p̄ sedē apl̄cā sibi assiterim⁹: vñ ad huc esse in minorū officio cōstitutū. zc. nos vtiqz ḡnāliter: cum regula nullū excipiat: dicim⁹ esse p̄hibitū de quarūlibz cenobijs monialiu habetur fo. II. tracta. 3. z s̄o. I. tra. 2. Ecce qualis Gregorij. 9. veluti optime sc̄ies int̄tione p̄ris nr̄i fr̄cisc̄i: vt t̄pe ait: ex quo cū illo om̄ia in regula cōtenta cōmunicauit: auctoritate sua apl̄ca declarauit p̄hibitionē esse ḡnalez monasterioz monialiu cuiuscūqz religionis: vt dictū est. ¶ Et notandū q̄ vt amoueret occasionē alterius glose vel interpretationis: v̄z ne aliquis diceret ista non sunt monasteria z ista sunt monasteria: nō posuit: dicim⁹ p̄hibitū de quarūlibet monasterijs: sed z quarūlibz cenobijs. Cenobiū aut̄ est cōmūns habitatio ad simul habitandū z p̄uuedū vel cōmanedū. ¶ Cū etiā quattuor maḡi qui fuerūt expositores eiusdē regule n̄e nō potuerūt amplius nec aliter dicerent si q̄ generalr̄ erat obseruandū: sicut p̄dicta declaratio pape dicebat: vt habet̄ fo. 2. tracta. 3. z s̄o. 2. 4. tracta. 2. ¶ Et sc̄tūs bonauentura sup̄ dictū cap̄m. II. regule ait. Nec inhibitiō de omnib⁹ monialiu domib⁹ intelligitur. Ubi. n. est maior piculū colloqui: sibi p̄udentius obuietur. Ipse aut̄ moniales sac̄ti Damiani: p̄e ceteris mulieribus ad humanis cōfortijs excludunt. Licet ergo in frequentatione carū posset oriri piculū: p̄pter quā dā familiaritatē frat̄rū minorū: z p̄pter hoc sit licētia ad eū dī talia loca sedē apostolice reseruatā: tñ qz alie moniales se amplius exponūt humanis colloq̄s q̄ ille: necesse est vt illud mandatum ad omnes monachas referatur: s̄z expositionē d̄ni Gregorij. Et sicut monachi sunt nō solū colligiat: verū etiā solitarij: sic z monache et moniales intelligende sunt nō solū collegiate verū etiā in eluse d̄ni: z q̄ solitariam vitam agūt. Et hec etiam sunt vitande sicut collegiate p̄pter maius piculū solitudinis: ex tenore p̄cepti vt extrin⁹ p̄cedentis habetur fo. 43. tracta. 3. et s̄o. 4. 4. tracta. 2. Et hugo de digna in sua declaratione dicit. Nullum monacharū cenobium p̄hibitio excipit generalis. Omnes autē muliereas cōmuniter viuentes: z regularem obseruantiam canonicē p̄fidentes: monache dici possunt. Et monasteriū est vbi regularitum congregatio residet p̄sonarum. Congregationē due vel tres: vt volūt: persone p̄stituit. z monasteriū aut̄ nō facit domoz ambitio: s̄ cōtinua regularium habitatio p̄sonarū eccl̄iasicis maxime seu diuinis officijs deditarum. ¶ Ob hoc fr̄es discreti: oēs libēt̄ monialiu locuz vitant. Qui cauet laqueos: securus est. Sepe vbi

Qualit̄
Dubitatio.

Responsio.

Gregorius
papa. 9.

Quattuor
magistri.

Sac̄t⁹ bona
uentura.

Hugo.

Elipseus sacrarum monialium:

Nicholaus
papa. 3.

Obiectio.

Responsio.

Nota.

gregatio minor: ibi suspitio maior p̄sistit: & maioris peccati oportunitatē:
ipa solitudo ministrat habet fo. 73. tracta. 3. & flo. 75. tracta. 2. ¶ Et q̄ post di
ctā d̄clarationē gregorij. 9. Innocētij. 4. & Alexandr. 4. in suis declarationi
bus: vt habet fo. 3. tracta. 2. & flo. 3. & 4. tracta. 2. deuiarūt aliquid p̄dicta d̄
claratione gregori: Nicholaus. 3. in sua solēni declaratione sup̄ regulā n̄f̄az
edita: quā nūc p̄ncipaliter hēmus: & quā vtimur: & in qua qcq̄ boni erat in
alijs d̄claratiōib⁹ continet: & minus bonū seu malū in p̄cedentib⁹ contētū
reuocat: inseruit & ad istam posuit illud idē q̄d gregorij. 9. in sua d̄claratiōe
circa hoc dixerat. Itē bartolome⁹ de p̄sisa in sua d̄claratione q̄ habet fo. 93.
tracta. 3. & flo. 95. trac. 2. sequēs vestigia p̄decessorū tenet: q̄ h̄mōi p̄hibitione
ḡn̄aliter d̄ omnib⁹ monasterijs & cenobijs monialū d̄z intelligi. ¶ Sed ad
uertēdū: q̄ aliq̄ in isto passu faciebāt quandā ridiculosam obiectiōnē dicē
do: q̄ regulā solū p̄hibet fratrib⁹ minorib⁹ ne ingrediant monasteria mona
charū: & q̄ monache seu moniales d̄nr̄ ille q̄ institute sūt p̄ ordinē monacho
rū: seu p̄ institutores ordinū monachalū: pur̄ sunt ille q̄ d̄nr̄ sancti basilij: be
nedicti aut bernardi. &c. sicut appet p̄ āntiqua decreta q̄ d̄ hac materia loquū
tur. Cū inferebant: q̄ in monasterijs talium monachaz solū erat p̄hibit⁹ in
gressus fratrib⁹ minorib⁹: & q̄ in monasterijs religiosaz alioz ordinū non
monachalū erat licitus. Ita q̄ h̄m̄ istā vanā argumētationē nō erat p̄hibi
t⁹ p̄ regulā n̄fam ingressus monasterioz sancte Clare: nec aliaz religiosarū q̄
nō sunt ordinū monachalū: q̄ h̄m̄ strictā nom̄inū significatiōnē: p̄ime d̄nr̄
monache: reliq̄ vero appellant̄ sorozes: vt p̄z in regula sc̄te Clare: & alijs regu
la mendicantiū. ¶ Sed cū istā ecclia d̄clarauerit debere intelligi de quarūlibet
cenobijs: nō meret̄ p̄dicta obiectio respōsiōnē aliā: nisi q̄rere a faciēte illam:
sed credit q̄ papa habuit potestātē ad d̄clarandūz istud modo sup̄radict⁹
Et cū qlibet rōne vtens nequeat hoc negare: manet cōclusum n̄m̄ p̄posituz
absq̄z v̄teriozi altercatione. ¶ Clerū tamē ad maiorē habundantiā: om̄issis p̄
fatis d̄clarationibus: ostendim⁹ qualiter adhuc p̄ n̄fam regulā intellectam
h̄m̄ ius cōmune: p̄hibitio ne fratres minozes ingrediant monasteria mona
charū intelligit̄ de q̄bu s̄libet monialibus seu feminis religiosis generaliter.
Nam licet certū sit q̄ ista nomina monacha: seu monialis a principio impo
sita sint solis feminis religiosis monachalibus: q̄ tūc nō creāt̄ alie religiones
p̄ter monachales: q̄ sub sua gubernatione haberēt feminas religiosas: s̄z postq̄
alij ordinēs: p̄sertim mendicantes instituti sunt: q̄suis femine religiose que
sub eozum gubernatione existūt acceperūt p̄ peculiatari seu p̄prio nomine vo
cari sorozes: nō t̄m̄ p̄pter hoc renūciauerūt nom̄ini antiquo. s̄. monache: im
mo fuerunt & sunt hoc nomine v̄tre que nūcupate absq̄z vlla differētia. Nā
vt in plurimū: seu pro maiori p̄te sic eas nominat ius cōmune: & velle s̄m̄oz
pontificū: ac iuris periti. Cū abbas in. cap. Clausq̄z de electione dicit: q̄ ista
nomina sorozes & moniales sunt sinonima: hoc est idē importātia vel signifi
cantia. Alijsq̄z varijs in locis canonisse concorditer hoc idē tenēt. Quergo
dicit n̄fa regula fr̄es nō ingrediant monasteria monacharū: nouit aliud di
cere nisi q̄ fr̄es nō ingrediantur habitationes ḡgregationū feminaz religio
sarū. P̄ n̄a q̄z n̄ sc̄tus fr̄aciscus nō curabat de p̄prietate: seu rigori gr̄amati

cali verborum: sicuti nec est curandū in similibus: quia esset dare legē verbis
 ⁊ nō rebus: quōd non patitur aliqūd: nec naturalis ratio. Sic ergo cū intentio le-
 gislatoris sequi debeat quā de illa cōstat modo curādo de verbis seu tenore lit-
 terali: licet aliud de rigore significare videatur: vt in cap. vltimo de regulis iu-
 ris li. 6. q. 2. rō legis est quōd datur illi verū esse: vt in cap. Ratio. d. p̄bendicis: ⁊ cū
 cōstet quod intentio ⁊ finis p̄ris n̄ri ac legislatoris n̄re regule in h̄mōi p̄hibitio-
 ne fuit ad amouendū periculū ⁊ scandalū quod sequi poterat ex tali cōuersatio-
 ne: ⁊ ista nō minuantur p̄pter differentiā istorū vel illoꝝ nominū: aut tertiarię: seu
 monache. mōiales. sorores. v̄sue paupes: vel sancti damiant: sive dicantur
 quocūq; alio nomine nūcupentur femine existētes in congregatione religioſa:
 notum est quod in omnibus illis habet locū p̄hibitio supradicta regule quātum ad
 fratres minores: quibus: vt dictū est: ecclesia istud met nō declarasset. Sed quod d
 sororibus quod dicuntur tertij ordinis visum est aliquibus aliter dicēdū: tractabit d
 hoc specialiter inferius cōclusionē sequēti. Et hec de prima dixisse sit satis.

Secunda cōclusio est quod fratres

minores erga monasteria seu loca monialiu vel sororum ter-
 tij ordinis: eodē modo se habere debent sicut de monasterijs sā-
 cte Clare dictū est: quibus sufficēter: p̄ supius in prima cōclu-
 sione adducta p̄bata sit: ad obstruēdū ora loquentiū iniqui:

specialiter seu in particulari p̄babit. Pro cuius declaratione ⁊ p̄batione
 supponitur: quod modus viuēdi tertiariōꝝ a p̄re n̄ro francisco institutus nō
 fuit: p̄ viris aut feminis religioſis: que deberēt viuere collegialiter: seu in cō-
 gregatione: vel in cōmuni. p̄ talibus enī eam ipse ordinauerat duas regulas. s.
 minorū p̄ viris: ⁊ sancte Clare p̄ feminis. Sed tertiā regulā: seu modū viuē-
 di ordinauit p̄ existētibus in suis p̄p̄rijs domibus: etiā si essent ⁊ manerent
 cōiugati: put dicit glosa in clemētī. Cū ex eo de sententiā excois. Et tales p̄pe
 non erāt nec dicebantur religioſi aut fr̄es: vel sorores sed solū p̄tinentes: aut pe-
 nitētes: seu tertiarij ⁊ tertiarię: vel bizoque: vt in italia: vel beate: vt in hispa-
 nia. Et ideo de talibus dicūt doctores: p̄sertim glosa in clemētina p̄ma de reli-
 gioſis domibus: ⁊ in supradicta clemētina. Cū ex eo. quod sorores minorū quod sūt
 tertij ordinis: ⁊ p̄mittāt obediētā: nō habēt regulā p̄p̄rie dictā quo ad tria
 substātia: sed quedā modū viuēdi p̄ sedē ap̄licam approbatū. Et iste ter-
 tius ordo etiā p̄ viuētib⁹ in cōiugio maribus ⁊ feminis adinuetus ē. Im-
 mo principalit̄ p̄ talibus. Et habēt p̄fessū p̄p̄riū in singulari. Et poti⁹ est mod⁹
 viuēdiā p̄p̄rie dicatur regula. Est t̄n approbat⁹ p̄ nicholaū. 4. Et quod nō
 vouēt tria substātia quod sunt in religione: nō est p̄p̄rie ordo. Et abbas in cap.
 causam. d̄ iudicijs: dicit: quod isti de tertio ordine sc̄i fr̄acisci appellantur fr̄es
 ⁊ sorores in clemētina. Cū ex eo d̄ sententiā excois: sed nō simplr: sed d̄ penitē-
 tia. Et in cōcilio lateranēsi celebrato āno d̄ni. 1516. in quadā determinatiōe
 quod facta est circa h̄mōi tertiariōꝝ quod collegialit̄ nō viuunt: nominātur fr̄es ⁊ so-
 rores tertij ordinis vt habet s̄ffo. 2. 6. Ideo quod ingredi dom⁹ tertiariōꝝ h̄mōi: quod
 in cōmuni nō viuūt vel in cōgregatione: ⁊ in p̄p̄rijs ⁊ p̄ticularib⁹ domibus su-
 tis: nō est ingredi monasteria. Nec p̄ quos sic intrans transgreditur regulam:

De primena
 institutione
 tertiariōꝝ.

Nichola⁹
 papa. 4.

Elipeus sacrarum monialium.

De secunda
institutiōe ter-
tiariorū.

Im declarationes gregorijs. 9. et nicholai. 3. ¶ Sed qz postea sedes aplice dedit
tertiarijs facultatē collegialit̄ viuēdi illis q sic i cōi viuere uellet: multiqz ex
ip̄s posuerūt se in gregatiōe. Sixt^o. 4. informat^o qz tales faciebāt tria vota
essentialia religionis solēniter in maib^o suoz supioz et corā suo collegio uel
gregatiōe: declarauit: qz hmoi^o votū in oib^o et p omnia hēret eundē effectū
vigore quē hnt in quacūqz aliaz religionū p eccliaz approbatā: ut hētur fo.
33. tracta. 2. et ffo. 117. ¶ Eū ergo post p̄fatā declarationē Sixtⁱ: semine p̄fite
tes solēniter tertiā regulā sancti frācis: et collegialit̄ seu in cōi viuētes: sint
uere ac p̄p̄e religiose sequit̄: et est clarū qz eandē p̄hibitionē hnt frēs minores
circa ingressū suaz habitationū: et accessū ad loca exteriora: vbi seculares cōi
ter accedūt: sicut hnt erga alia monasteria quarūcūqz religiosaz seu mōacha-
rū. Et in hoc nō est qz dubitet: nisi qui uult claudere oculos intellectū: nolēs
intelligere. et. ¶ Sed ad apliorē abundantiā et sup abundantia: uolēs Eugē-
ni^o. 4. aliqbus p̄teruis: ac excessiue deuotiois erga tertiarias hmoi^o: penit^o am-
mouere eām altercādi simpli^o in hoc: ordinauit in bulla q̄ hētur. fo. 46. tra-
ctatu p̄mo. et ffo. 42. qz in omnib^o tertij ordinis foroz et monialū collegijs:
frēs minores: de accessu et ingressu sic se habeant sicut seruat in monasterijs
sancte clare. Quid clarijs queri aut inuenire potest?

Eugenius.

Additio.

¶ **Additio.** ¶ Sed ad huc forte p̄tra p̄dicta in surget alijs dicēdo
nō ē p̄hibitum ingressum monasterioz hmoi^o tertiā-
riarū: qz in quodā breui Leonis decimi sic cōtinet̄. Et pariter ad tertiarias i
cōgregatione viuētes: ad quas accedere: p̄hibitū nō sit. et. Clerū tñ sic di-
cētes: grauit̄ errāt: et ad pauca respiciētēs: de facili p̄alogizant. Prefata nāqz
uerba posita sunt in relatione aut supplicatione p̄dicti breuis a supplicāte: qz
hoc p̄supponebat ueluti certū et indubitātū. Salutas tñ hui^o p̄suppositi patet
tā ex regula n̄ra bene p̄oderata: ut supra in declarationibus eius: et p̄sertim
ex d̄terminatione Eugēnijs. 4. supius posite. Ac p̄ p̄ns illud breue est subretri-
ciū et nullius ualoris quo ad cōcessionē fundatā sup p̄fatā relatione. Ad-
circo indubie tenēdū est: qz nulli frēs minores: etiā si sint prelati: queunt ma-
gis ingredi monasteria tertiariarū collegialiter viuētū: quā nō seruēt clausu-
rā: qz monasteria sancte clare. Ad qd̄ facit ordinatio eiusdē Leonis contēta
in regula noua quā ipse edidit p̄ tertiarijs: vbi capi. 8. dicit: qz uisitatoz uisi-
tet quolibz āno semel tñ q̄libet domū: cū presentia seniorū: et qz facta visita-
tione nō debet intrare officinas nec alia interiora foroz. ¶ Nec similiter p̄fit
prelati seu uisitatores p̄ talib^o monasterijs: alijs p̄sonis licētiam ad ingredē-
dum cōcedere. Ac p̄pterea: illud qd̄ in p̄fato breui Leonis d̄f. s. qz in capitul^o
ḡnialibus et puincialib^o p̄uideat de modo intrādi ad tertiarias. et. nihil pe-
nitus opatur: qz fundat super p̄fatā relatione falsa. s. qz non sit p̄hibit^o in-
gressus monasterioz tertiariarū. ¶ Protraxi tñ sermonē in hoc: qz exp̄icta
didici op^o esse oib^o fundamētis supius aductis p̄serti in hoc qd̄ tāgit̄ reli-
giosas tertiarias: qz in qdā capi. ḡniali celebrato in oppido antuerpie: uidi al-
tercatiōez p̄tinacē circa hoc: vbi qdā noluit huic p̄itati māifeste assētire quo-
usqz in pleno cap. ḡniali fuit p̄positū et declarātū: ut supradictū ē: b̄si de hoc

ffo. 17.

Capitulum
generale.

ptā manifesto z euidēti: q̄ noluerūt aducere aliā pbationē ad hoc nisi regulā z dclaratōes ei⁹. Et sic ē vere: q̄ totū reliquū hic adductū ad pbationē cōclusiōis pōt dici supflūū intelligētī suā p̄fessionē: z nolētī p̄teruire. ¶ Sed ad huc p̄ hmōi p̄clusiōe ē notādū z pōderādū: q̄ Eugeni⁹ in ordinatiōe sup̄ adducta: tertiarias in cōi uiuētes appellauit mōiales. Ex quo apper: q̄ non sūt tales ille q̄ in vulgari hispano dñr brās: s̄ brās sunt: vel p̄t dici q̄ vt vulgarit d̄r: accipiūt toca. i. velamē seu velamētū capitis lineū: quo nō vūt cōif cōiugate: nec domicelle: aut solute femine seculares: z remanēt in suis domibus z facultatib⁹: sp̄alibus: siue sint cōiugate: aut vidue: siue non. Defectu aut̄ huius intelligētīe: ac d̄stinctionis p̄fate: habuit originē error illius qui pertinaciter asserbat nō esse phibitum ingressum ad clausuram tertiariarū collegialiter uiuentiū: dicendo q̄ tales nō erant religiose: nec monache: s̄ beate: equiparando uiuētes collegialiter: his q̄ manēt in suis pp̄ijs domibus z facultatibus: sicut aliē persone seculares. Et hec de secunda conclusiōe.

Ertia cōclusiō: v3 q̄ nullus iſe-

rior ſūmo pōtifice: niſi ei⁹ vices q̄ ad hoc gerat pōt dare licētīā fratri minori ad ingrediendū clauſurā quozūcunq3 monaſterioꝝ monialiu: exp̄ſe hētur. 11. ca. regule cū ait. Frēs nō ingrediant monaſteria monachoz: niſi illi qbus a ſede aplice p̄ceſſa ē licētīa ſp̄alis. Et notādū: q̄ dicit ſp̄alis: q̄ licētīa ḡnialis nō ſufficeret: put ē illa q̄ ḡnialiter dat in p̄fessionatib⁹ aut bullis cruciatis: ſeu alijs ſitib⁹ cōceſſionib⁹: q̄ nō faciūt ſp̄ales mētione d̄ fratrib⁹ minorib⁹. ¶ Et q̄ vrbano. 4. vt p3 in. 8. regula quā edidit p̄ monialib⁹ ſctē clare q̄ hēt fo. 288. tracta. 3. et ſfo. 297. tracta. 2. p̄ceſſit cardinali p̄tectoꝝ ordinis facultatē d̄adi licētīā ad ingrediendū mōaſteria ſctē clare: z forte dict⁹ p̄tectoꝝ larabat circa hoc habenas pluſ: q̄ oportebat: z ḡnialis: ac puiciales miniſtri: aliq3 h̄ntes gubernatio nē hmōi monialiu credēbāt poſſe ſiſt vt p̄tectoꝝ faceret: p̄ſtim q̄ gregori⁹. 10. d̄dit quādā facultatē miniſtro ḡniali ſup hoc: vt hēt fo. 11. tra. 3. z ſfo. 5. tra. 2. vñ ſeq̄bant aliq̄ incōueniētīa: z Martin⁹. 5. reſtrixit: z amouit dictā facultatez p̄ regulā monialiu ab Urbano p̄tectoꝝ datā: ſic apper p̄ bullā q̄ hētur fo. 38. tra. p̄mo. z. ſfo. 3. 6. dicēs. p̄terea d̄cernim⁹: q̄ exceptis his d̄ qb⁹ in p̄ſtitutionib⁹ ſelicis recordatiōis B̄ndicti. 12. p̄deceſſoris n̄ri: nulli oīno hoīm: tā regulariū q̄ ſclariū: cuiuſcūq3 grad⁹. z p̄hemīnētīe. dignitatīe. no bilitatīe. z p̄ditionis fuerit: p̄textu ſibi d̄ſup quīs auctate p̄ceſſe: cuiuſcūq3 licētīe: qu i ſiſt caſſam⁹. irritam⁹: z ānullam⁹: monaſteria ſeu loca ſozoz z monialiu ſctē clare: ſeu aliq̄ d̄ ex eis ingredī: nec etiā p̄tectoꝝ aut ḡniali miſtro d̄i eti ordīs minoroz: p̄ tpe exiſtib⁹: ſeu puicialibus miſtris: z qbuscūq3 viſitato rib⁹ licētīa ſup ingreſſū hmōi alijs ab exceptis antedictis: in cōſulto romano pōtifice p̄cedere liceat q̄ quo mō. ¶ Nec martin⁹. 5. vbi ē. ¶ Et quia p̄ſat⁹ papa martin⁹. 5. i bulla d̄ q̄ ſup̄ mētione ſectim⁹ dixit q̄ exceptis his d̄ qb⁹ i p̄ſtitutionib⁹ b̄ndicti. 12. nulli hoīz liceat intrare: nec poſſe licētīari niſi p̄ papā. 7c. z dubitaret aliq̄ qui eſſet illi caſus excepti p̄ hmōi cōſtitutiones: ponent hic q̄ba d̄ictarū cōſtitutionū q̄tum faciūt ad hūc caſuz: z ſunt ſequentia. ¶ Nulli

Nota.

Urban⁹ pa. 4.

Martin⁹. pa. 5.

B̄ndicti pa. 12.

Elipeus sacrarum monialium.

regulari vel laice persone: cuiuscunq; prebeminentie. dignitatis. status vel conditionis extiterit: ingressus pateant ad eadem scilicet monasteria sancte Clare: siue apostolice sedis licetia specialit: exceptis soiu modo p'fosis illis qb^o p' p'dictor' p'decessor' n'roru' ordinationes. i. p'cessiones: z p' p'dictaru' monialium regulas noscitur esse p'missum. Nec benedictus. 12. vbi supra.

Casus qb^o
licet ingredi
monasteria
monialiu.
Primus ca-
sus.

Casus aut in quibus p' regulam

z cōcessiones aplicas data est licetia ingrediēdi prefata monasteria: sū sequētes. ¶ In primo casu dat licetia illi cui cōmissa fuerit administratio sacramētor' monialib^o: q' si aliqua soror: seu monialis tāta fuerit corporis infirmitate detēta: q' ad locutorium cōmode venire nō possit: z necessitatē habuerit cōfiteri: vel dñici corpis: seu alia recipe sacramēta: exhibibiturus hñōi sacramēta: alba z stola z manipulo: cū duobus idoneis z religiosis socijs: vel vno ad min^o alba: vel saltem superpellicio vestitis ingrediantur: ac moventur induti: z audita confessione: vel alio tradito sacramento: sicut ingressi fuerint: sic egrediantur induti. Nec moram faciant ibi longioreu. Lauent etiam: vt q'diu intra monasterium fuerit: nullatenus ab inuicem separentur: quin semper mutuo possint libere se videre. Nec Urbanus in regula capituli septimum.

Additio.

Quo ad istū clericus: z nō laic^o: vt exp'sse habet in bulla gregorij. 9. que habet fo. 48. z fo. 131. Et idē innitit in bulla Urbani supra posita: cū dicit: q' socius intret indutus alba ad minus. Tali aut indumentū: solum cōpetit clericis: z adhuc in sacris constitutis. Cōsuetudo tñ videt eē in contrariū: que vtrum sit bona z valida: aliorum sit iudicium.

Secūdus casus.

Secūdus casus est: qñ monialis vult exalare spirituz de quo dicit Urban^o vbi supra i. mediate. Sic quoq; se habeāt in anime cōmendatione. s. confessor z socius vel socij: prout in precedenti casu dictum est.

Tertius casus.

Tertius casus est: cum abbatisse z cōuentui visum fuerit: z petierint q' confessor ad exegas celebrandas debeat introire. Et tunc modo supradicto cū duobus socijs intret indutus: z sepulta mortua: cum eis creat sine mora. Sed si abbatissaz cōuentus hñōi ingressum nō petierint: dicit papa vbi supra: q' nō ingrediat claustrū sacerdos sed exterius in capella quod ad officij pertinet exequatur. Nec Urbanus. ¶ Circa hoc igitur notēt fratres z aduertant: si ingrediendo aliter: aut in maiori numero: euadēt excoicationē papalē: z simul trāgressio nē sue regule si sint fratres minores. Nec sufficit ad excusandum consuetudo in contrariū que in aliquibus partibus forte viget: q' est abusus carens cōditionib^o requisitis ad hoc vt consuetudo habeant vim legis: z derogat legi rōnabili: z p' maiori parte obshuate: p'sertim a religiosis doctis z probis.

Quartus casus.

Quartus casus est: si necesse fuerit vt igrediant aliqd ad fodendam vel apicndā sepulchurā: seu postmodum coaptandā: z abbatisse z cōuentui visum fuerit hoc ex

pediens propter imbecillitatem fororum. quo casu dicit Urbanus papa vbi supra: sit sacerdoti vel alicui alio ad hoc idoneo et honesto cum vno socio vt duobus: licitum introire. Et hoc peractore: ceant sine mora. prefati quattuor casus habentur. 7. capi. regule. fo. 285. tractatu. 3. et ffo. 295. tractatu. 2.

Quintus casus est. qd medicus causam multum grauis infirmitatis: et minorum cum necessitas exegerit possit ingredi. Qui non absque duobus socijs de familia monasterij introducant: nec ab inuicem intra monasterij separentur. Hec Urbanus prefat. Nunc tamen circa hoc processum est per Sixtum quartum quod loco duorum familiarium predictorum sufficiat quod medicus et minorum associetur a duabus vel tribus monialibus antiquis. vt habet fo. 63. tracta. pmo. et ffo. 67. Et. ffo. 96.

Quintus casus.

Additio. Quo ad hunc casum dicitur in quodam libello super ingredi causa multum grauis infirmitatis: quod pro leuibus infirmitatibus: aut quartana: vel alijs malis dispositionibus: siue causa visitationis: nec medicus nec professor possit ingredi. Et quod quoniam medicus causa multum grauis infirmitatis ingreditur: non potest ingredi cum illo famulus eius: aut alia persona: nisi per in regula et concessione Sixti continetur. Dicit amplius: quod ad hoc vt minorum possit ingredi: oportet quod prius per medicum determinetur fore necessarium. Vel si aliquid monialis habet in consuetudine se minuendi aliquoties: per abbatissam cum consilio discretarum fiat.

Additio.

Sextus casus est. occasione incendij vel ruine: seu alterius periculi vel dispendij: seu protuentis a violentia quorumlibet monasterium vel personas.

Sextus casus.

Additio. Circa istum casum dicitur in prefato libello: quod cum regula non declaret seu specificet quantum et quomodo debeat esse periculum aut dispendium ratione cuius liceat ingredi clausuram: quod debet determinari arbitrio abbatissae et discretarum. Et exemplificat sic. Aliquis malefactor fugit ad monasterium monialium. Moniales propter suam honestatem volunt illum expellere foras: et non sufficiunt earum vires: tunc poterunt intrinsece tot seculares quot sufficiant vel opus sint ad illius expulsionem: qui poterunt impune ac licite ingredi. Item aliud exemplum. Quedam vidua intrat religionem monialium: et post ingressum reperitur quod remansit pregnantem de viro suo. Venit dies partus. Talis poterit parere intra clausuram monasterij sicut possit curari ab alia infirmitate: ac per consequens possit ingredi obstertrix sicut ingreditur medicus. Item et aliud exemplum. Si forte tamen gradus prentio et discordia foret inter aliquas ex religiosis: quod alie moniales non possent eas pacificare: et timeret mora: aut aliquid magni damnum: vel si forte aliqua inuaderet et vexaret a spiritibus malignis: et alie moniales non possent illam recolligere nec impedire a nocumetis inferendis: possent tunc ingredi illi qui necessarii essent ad apponendum remedium in his et consimilibus. Quatuor vero ad alium casum principalis regule. scilicet tueri illas ab aliqua violentia: exemplificat in supradicto libello: quod possent esse: vt si aliqua desponsata ante consuetudinem matrimonij: ingrederet religionem: et spiritus tamen prentio attentaret per vim illam extrahere: et moniales non possent resistere: tunc licite foret ingredi omnes illi qui ad resistendum homini violentie essent necessarii. Non tamen ad obuiandum

Additio.

reformationi: seu correctioni ipsaz monialiu. ¶ Quo ad incēdiū aut: nec hō quo ad alia in p̄fato casu p̄tenta ē aduertēdū: q̄ hm̄ oī p̄cessio non extēdit ad fr̄es minores: q̄ est ḡn̄alis ⁊ ip̄i iuxta suā regulā indiget p̄cessioni sp̄ali: q̄ respectu fr̄ūz hm̄ oī obsequijs monialiu deputatoz dūtatur: facta ē p̄ gregoriū. 9. quā p̄p̄t reliq̄ fr̄es minores nō poterūt in p̄dicto casu ingredi claustrā nisi in casu extreme necessitatis: vt pote qm̄ nō ē sufficiens copia aliarū p̄sonaz q̄ in tali casu succurrere possint ⁊ vellent: pur p̄p̄t finē hui⁹ cōclusiōis pontif̄ latī.

Septimus casus.

Septimus casus est: cū p̄ aliquo ope exercēdo qd̄ comode extra monasteriū fieri nō p̄t: necessitas exegerit introire. Hoc est cū necesse ē facere aliqd̄ opus interi⁹: ⁊ ad faciēdū nō sufficiūt moniales: nec potest fieri exterius.

Additio.

Additio. Quo ad hm̄ oī casū d̄r̄ in libello sup̄i⁹ allegato: h̄re lo cū qm̄ aliqua res n̄m̄iū p̄dērosa d̄fferret ad monasteriū nec posset introduci a monialib⁹ dādo illā a foris: nec posset diuidi i pres vt in p̄tibus introducere: tūc posset ingredi q̄ ad hoc esset necessari⁹. S; qz regula nō dicit q̄ ingrediētī p̄ ope exercēdo adiūgat soci⁹: d; ingredi sol⁹ nisi forte socius ad idē op⁹ foret necessari⁹. Addit ampli⁹: q̄ sicut secularis p̄t ingredi p̄ ope exercēdo: similit̄ fr̄es deputati ad seruiciū m̄dialiū ingredi poterūt ad vandū industriaz in ope faciēdo. Et q̄ si idē fr̄es deputati ad seruiciū monialiu fuerūt artificis idonei: poterūt ingredi ad laborandum in tali ope: etiā si inueniret artifex secularis. Fr̄es tñ nō deputati ad seruiciū monialium: q̄uis sint artifices: nequibūt ingredi. Et qm̄ artifex fuerit secularis: debet ingredi absq; socio: vt supradictū est: quia regula illū nō p̄cedit. Ita q̄ nec confessor: nec aliquis sociorum ei⁹ p̄t ingredi cū hm̄ oī seculari nisi opus esset: vt dictū est ad vandū ordinē ⁊ industriam in opere faciēdo. Dicit in super: q̄ licet de rigore littere regule possit frater minor si fuerit artifex illi⁹ operis ingredi: tamē hoc non videt̄ conforme intentioni eiusdem littere.

Octauus casus

Octauus casus est: si quis d̄ sc̄tē ecclesie cardinalibus ad aliqd̄ monasteriū hm̄ oī religionis aliquādo venerit ⁊ intra claustrum voluerit ingredi. Qui cum reuerentia quidem ⁊ deuotione suscipiatur: sed rogetur vt cum paucis socijs debeat introire.

Additio.

Additio. In libello p̄ allegato d̄r̄: intelligendū esse supradictū de cardinalib⁹ p̄tectorib⁹ solū. Sed nihilomin⁹ videt̄ certū q̄ absolute intelligi debeat de quiblibet cardinalib⁹ q̄uis p̄tectores nō sint.

Nonus cas⁹

Nonus casus est: de quo d̄r̄ in regula p̄dicta. liceat q̄q; ḡn̄ali ministro ordinis fr̄ūz minorū qm̄ ibidē celebrare voluerit: vt p̄ponere sorozibus s̄bū deicū quattuor vel quiq; s̄ribus ipsius ordinis intra claustrā ingredi monasterij: si qm̄ ei videbit̄ expedire. Hoc v̄ban⁹. Nullus aut̄ alius p̄t̄ ecclesiasticus vel religiosus: etiā si sit n̄ri ordinis: p̄t̄ ingredi: nisi vt inferi⁹ subdit̄ in regula. ¶ Alius aut̄ p̄t̄ (cui aliquid forte de licētia sedis aplice: vel dicti cardinalis intrare licuerit) duob⁹ vl̄ tribus tñ religiosis: ⁊ honestis socijs sit contentus.

Decim⁹ cas⁹

Decim⁹ casus est: q̄ si forte p̄ cōsecratiōe vel b̄ndictione sorozū: vel in alio mō p̄cessum fuerit ep̄o alicui missā interius

celebrare aliqui: q̄ pauitiorib⁹ & honestioribus socijs sit cōtētus & ministris.

¶ Additio. Circa h̄mōt casū dī in libello sepius allegato: q̄ ep̄is nō pōt dari p̄fata l̄nia nisi p̄ sūmū pōtificē: & nō p̄ aliū inferiorē: etiā si vocati essent ad cōfēdū faciē p̄firmationis aliquib⁹ montalibus. Ob quā causam nec ip̄e moniales egredi p̄t clausurā: q̄ nō sit sacramentū necessitatis. **¶** Prefatis sex casus vltimi p̄tinent in regula p̄ Urbanū edicta. cap. 7. & habet. fo. 288. tracta. 3. & fo. 297. tractatu. 2.

¶ Undecim⁹ casus. casus ponit i eadē regula capi. 24. & habet fo. 290. tracta. 3. & fo. 298. tra. 2. dicēdo: q̄ visitatores montaliū possint ingredi ad visitādū. Et tūc cū duob⁹ religiosis & iductis. i. exēplarib⁹ socijs: & nō cū pluribus debēt ingredi. Qui vcz socijs simul maneāt: & dū fuerint intra clausurā: ab inuicē nullatenus separētur. **¶** Virtute autēz hui⁹ facultatis: & hoc titulo solū ingrediunt h̄is typib⁹ n̄ri puicialis ministri in monasterijs sc̄tē Clare suarū puiclarū: sup̄ quē habet gubernationē cōmissam a papa. Et similr̄ illi quos ip̄i ministri puicialis: aut ḡn̄alis mittūt suo noie ad visitādū montiales.

¶ Et notādū q̄ h̄ic nō facimus mētionē licētē quā Nicholaus. 5. dedit h̄itricibus montaliū ad ingrediēdū clausurā q̄n̄ req̄site seu vocate essēt ab abbatisā cū p̄silio discretarū: & ad comedēdū interi⁹ in aliq̄bus festis p̄ncipalibus de l̄nia puicialis: q̄ hoc non rep̄it fuisse in vso: nec p̄ p̄ns credit fuisse acceptatū. Que p̄cessio h̄etur fo. 49. tra. p̄mo nē Leonis. 10. q̄ inferius ponet. **¶** In supradictis ergo casib⁹ p̄cessiū ē p̄ Urbanū. 4. posse ingredi clausurā monasterioꝝ montaliū sc̄tē clare.

¶ Verū tamē cū ista sit p̄cessio ḡn̄alis: q̄ nō sufficit p̄ s̄ribus minorib⁹: p̄ q̄b⁹ req̄rit sp̄alis: vt p̄z ex textu regule ipsorū: nō p̄t p̄tute illius ingredi p̄iatā clausurā. **¶** Idcirco dubiū est qua facultate visitatores & fr̄es deputati ad seruitiū montaliū p̄t ingredi clausurā.

¶ Ad hoc r̄detur: q̄ vrb̄an⁹ sciēs q̄ alta via erat circa hoc p̄missum: non se specificauit amplius in particulari: s̄ solū p̄cessiū: q̄ cōmissio facta p̄ monasterijs p̄me regule sc̄tē clare: extēderetur seu cōmuni caretur monasterijs sc̄tē de regule: put̄ in p̄logo dicte regule Urbani cōtinet fo. 283. tracta. 3. & fo. 293. tracta. 2. Concesserat autē Gregori⁹. 9. & voluit: q̄ visitatores & capellani seu p̄fessores montaliū sc̄tē Clare essent fr̄es minores: ac p̄ p̄ns visus est cōcedere omne q̄d necessariū erat ad ex̄cōmunicationē suoz officioꝝ. **¶** Visitatoribus. s. ad visitandū. Alijs aut̄ positi casus veteriniatos in q̄bus ingredi possent clausurā: loquēdo cū montalibus & dicēdo.

¶ Vestris pijs supplicationib⁹ inclinatis: fr̄at̄ib⁹ minorib⁹: q̄ monasterioꝝ vestroz obseq̄s deputant: vt p̄ exercēdo monasterioꝝ ipsorū op̄et vel illis cōseruandis ab incēdio: seu latronibus defendēdis: aut fr̄at̄ p̄sbyter̄ cū fr̄at̄rūm ipoz clerico maturo morib⁹ & etate p̄ audiēdis p̄fessionibus vestris: & extrema vnctione: & alijs sacramentis ecclesiasticis exhibēdis vobis infirmitate cogente: ac sepeliēdis corporibus decedentium sorozū monasteria ip̄a: s̄m formam que in regula vestra noscitur contineri: ingredi valeant: liberam cōcedimus auctoritate p̄sentium facultatem fo. 48. tractatu. 2. et. fo. 131. Et in vltimo capitulo p̄ime regule sc̄tē Clare dicit: q̄ pro confessione infirmarūz

Additio.

Undecim⁹ casus.

Qua auctoritate: & quō ministri puiciales possint ingredi clausurā monasterioꝝ.

Dubitatio.

Responsio.

Gregorius papa. 9.

Alpeus sacrarum monialium:

De pectori-
b:z eoz cō-
missionibus.

q̄ ad locutorū ire nō p̄nt: p̄ cōicādis eis dē:z p̄ extrema vinctioez: p̄ aie recō
mēdatiōe liceat p̄fessorj cū socio itroire fo. 283. trac. 3. r. ffo. 293. ¶ Sed circa
supradicta ē notādū: q̄ p̄ectores cū eēt p̄ncipales plati monialiu: disposue
rūt de visitatiōe illaz z alijs reb⁹ gubernationē ipsaz p̄currentib⁹ illa q̄ suo
tpe visa sunt exp̄ditre: extrēdēdo aut restringēdo auctoritatē suoz commissi-
onū ad libitū suū: q̄ forte nō curādo de his q̄ Gregorij. 9. statuerat: vt sup̄ra
positū est. Inter quos p̄ectores successit vn⁹ dñs Alstathe⁹ appellat⁹ q̄ volēs
se exonerare a cura monialiu: subdelegauit gubernatiōez ipsaz gñali z puin-
cialib⁹ ministris dādo illis p̄mo quādā cōmissiōe. Et q̄ visu ē ei cōmis-
siōe illā esse d̄minutā in aliqb⁹: dedit aliā in sup̄pletū illi⁹ vt habetur
fo. 33. z 34. z 35. trac. 1. in qb⁹ p̄cessit ea q̄ in hmōi cōmissiōib⁹ p̄tinent. De
functo hoc p̄tore exp̄pirauerūt ille cōmissiōes. Et ob hāc causaz. s. q̄ iam
nulli⁹ erāt valoris: nō fuerūt posite in sc̄da imp̄ssione libri Donumēta ordi-
nis nūcupatiaz p̄ errore posite sunt in p̄ma imp̄ssione eiusdē libri. Ex quo se-
cutū est: q̄ aliq̄ d̄cepti sunt volēdo se adiuuare p̄fatis cōmissiōib⁹: z ad du-
cēdo illas ad suū p̄positū: p̄stīm qdā in quodā libello seu tractatu quē cir-
ca hmōi materiā edidit. Et q̄ p̄ mortē p̄tore p̄fati exp̄pirauerūt siue com-
missiōes: p̄t q̄ p̄m iura p̄ mortē delegātis exp̄pirat delegatio. Itē q̄ lz ille p̄-
tore adhuc viueret: Alstath⁹ papa reuocauit illas: auferēdo auctoritatez z
ptātē a p̄tore i hoc casu vt hētur fo. 38. trac. 1. z ffo. 36. Idcirco ab hmōi
cōmissiōib⁹ cauēdū est. ¶ P̄ectores autē q̄ p̄fato dño Alstathe⁹ successerūt
noluerūt facere platis ordiis p̄fatis: aut plati noluerūt eas accipere de manu il-
loz: quā p̄pter forte vidētes summi p̄tifficis q̄ puisione p̄tore: suaz cō-
missiōnū nō gubernabāt recte moniales: volētes apponere remediū i hoc: cō-
miserūt on⁹ gubernationis eaz ordiis nfo minoz: seu platis eius in gñali: z
aliquozum monasterioz: per commissiones seu puisiones speciales. Taliē
q̄ auctoritas quā ordo nre hz sup̄ hmōi mōiales: nō depēdet a p̄tore: sed
immediate a papa. Et sic cum ordo habeat hāc speciale commissionem a se
de aplica: hnt visitatores z frēs d̄putati ad suiciū monialiu iniam speciales
p̄formiter ad r̄lāz nrāz: q̄ vis p̄fata Inia Gregorij. 9. nō p̄cessisset. Ita q̄ per
vnā viā z p̄ aliā: visitatores: z frēs d̄putati obseq̄s hmōi monialium: absq̄
scrupulo p̄nt ingredi clausurā suoz monasterioz in casibus p̄ Gregorij. 9.
specificatis: vt p̄ patuit. ¶ Circa supradicta tamen z inferi⁹ dicendā op̄oet
aduertere: q̄ post p̄fata concessiōem Gregorij noni: et sufficientem spe-
cificatiōem casuum in quibus frēs minozes licite possunt ingredi clausurā
monasterioz hmōi: aliq̄ summi p̄tiffices āplauerūt p̄dicta. Nā bonifacij. 8.
p̄cessit: q̄ frēs mī. inuitati a platis eccliasicis: possint vna cū ipse i suis d̄o-
cessib⁹ mōasteria monialiu ingredi ad visitatiōis offm imp̄dēdū zc. Et Ni-
colaus. 5. p̄cessit: suiciū monialiu: vt sub certo mō z certis dieb⁹ possent
ingredi clausurā ipsaz: vt sup̄ late dictū est. Et Alexāder. 6. p̄cessit gñali z
puicialib⁹: z p̄fessorib⁹ eos deputatis: vt p̄ rōnabilib⁹ causis iterdū occur-
rētibus: put h̄m deū exp̄ditre viderēt: possent s̄lī ingredi clausurā zc. Nouis-
sime tñ Leo. x. isomatus q̄ occasione p̄fataz p̄cessiōnū: z p̄fatis: sc̄q̄bāt nō
nulla inconueniētia: reuocauit oēs hmōi p̄cessiōes p̄ quodā breue vbi sic dī

Nota bñ in
frascripta.

Elipeus sacrarum monialium. Fo. cxxxix.

est. Et per regularia scilicet clare et ordinis minorum instituta: optime pulsus sit quomodo et quomodo: et qua solennitate ad ipsas moniales: et intra clausuram monasteriorum ipsarum ingrediendum sit: nihilominus in nonnullis locis confessores et rectores qui pro tempore ad regimen ipsarum et gubernationem deputantur: latius forte quam debeant licentiam applicis minus timore impetratas: et formam illam pretermittentes: ad eandem moniales non subsistete illo necessitatis casu limitatos: sed pro quavis leni causa ingredi permittunt: in ipsorum fratrum animarum periculum et. Auctoritate applica: sub eterne maledictionis interminatione: in virtute sancte obiecti prohibemus: ne quis sit confessor ipsarum monialium: aut aliquis alius frater: cuiuscumque prebeminente: ut officij inter vos sit: ad ipsas moniales: aut in ipsarum monasteriorum ingredi vel intrare: nisi in casibus in earum rebus: et institutionibus ipsius ordinis vestri contentis: et quo ad ipsorum monasteriorum ingressum editis liceat. Nec et alie vtriusque sexus persone seculares: et preterea cuiuscumque indulti: et confessionaliu: predicta monasteria ingredi valeant: datis anno domini. 1514. habetur. f. 17. ¶ Itaque virtute huius brevis applici reuocata sunt omnes et singule precessiones impetratae ad ingrediendum clausuram ipsorum monasteriorum: put sunt supra posite Bonifatij. 8. Nicolai. 5. et Alexandri. 6. manentibus solum in suo vigore concessionibus Gregorij. 9. et Urbani. 4. et ille qui post datam precessionem brevis repitit facite: put sunt tres quas idem Leo anno domini 1517. oraculo vine vocis fecit: et sunt sequentes. ¶ Primo namque concessit: quod prelati ordinis minorum. possint dare licentiam suis subditis intrandi clausuram monasteriorum sancte Clare ad faciendum sermonem de kalenda: dum tamen intrantes sint senes et vite exemplaris. Alii. n. noluit cedere papa. f. 62. ¶ Secundo concessit idem Leo: quod quomodo moniales sancte Clare grauius informantur: ita ut non possint ad cratem venire ad audiendum missarum: possint illo tempore sacerdos preceptorum earum: vel prelati superiorum introire clausuram. in firmaria: et monasterium ad celebrandum: ne tales moniales remaneant sine missa. dum modo sacerdos ad nulla alia loca quam ad altare diuertat: nec morem nisi tanto tempore quanto idiger ad celebrandum: nec loquat nisi quantum est opus in missa. f. 93. ¶ Tertio idem Leo concessit: quod fratres minorum. vocati. rogati aut inuitati a prelati ecclesiarum seu a prelati religiosi vel visitatoribus prebentibus: curam aliquorum monasteriorum monialium: ad hoc ut visitent predicta monasteria vel exerceant omnia alia que in monasterijs sibi subiectis exercet: aut ad hoc ut intrent cum ipsis prelati siue visitatoribus ad videndum officinas et totum monasterium interius: possint sicut possunt in monasterijs sibi subiectis: siue intra vel extra clausuram visitando: et alia faciundo: vel cum ipsis prelati intrando: non obstante prohibitione sue re: vel declaratione eiusdem re. dum tamen predicti fratres si fuerint subditi: hoc faciunt de licentia suorum prelatorum. f. 61. ¶ Notandum est tamen circa omnes casus supradictos in quibus concessit posse ingredi clausuram prelati erga monasteria sancte Clare: vltimo dicitur excepto: quia propter si monasteriorum aliarum religiosarum habuerint gubernationem: attendat ad auctoritatem que ipsis concessit in rebus et privilegijs ipsarum. Nam licet sit minister generalis non potest ingredi in aliquo monasterio religiosarum alterius ordinis absque speciali licentia papae. Adcirco oportet bene aspiciere rebus et privilegia talium monialium: ne limites excedendo quos sancti presposuerunt: transgressores sui voti efficiantur. ¶ Tandem resolutio supra dictarum trium conclusionum est ista: quod nullus frater minorum potest ingredi (absque transgressione sue re) in monasterijs monialium cuiuscumque religionis: exceptis ministro generalis: ac vi-

Ca^o p^ocessi p
Leone ad in
grediendu ad
monasterioꝝ
clausuram.

¶ Resolutio
triu conclusio
nu supra po
sitaz.

Episcopus sacrarum monialium.

Nota bene.

statuoribus: et fratribus deputatis visitio monialium scilicet clare in casibus supradictis
 qualificatis puti in ipis continet: et in tribus prefatis per Leonem concessis. Ideo igre
 di ad vadum velamen: seu ad videndum dare: aut ad professionem monialium: seu ad
 visitandum desolatas vel infirmas: aut p[ro]fesso: accipiendo occasione intrandi
 ob renovationem sacri: ut aliquem fratrem introducat secum: cum tunc non sit tempus in
 quo sine v[er]itate deberet hoc fieri: vel sub colore edificiorum seu alicui[us] op[er]is ex
 ercedendi: non h[ab]endo illud sine p[ri]ncipali: aut caredo arte et industria ad vadum ordi
 ne in hoc: seu quoniam non est necesse quod fratres ventent tales in industria et ordine: quod sufficiunt
 artifices scilicet: aut moniales: vel cum absque timore defectus p[ro] a foris sufficite
 ter dari forma et industria: aut sub quibuscunq[ue] alijs inventionibus. fictioib[us].
 fraudib[us]. colorib[us] seu excusationib[us]: quibus foret in casibus p[ro]fessis. **Oia. n. h[ab]m[en]o**
 sunt clare phibita per r[ati]as n[ost]ras q[ui] vt d[icit] clem[ent]ina s[ec]undi d[omi]ni paradiso: de h[er]e[ti]c[is]
 signi. vbi aliqd alicui g[ra]t[ia] phibet: q[ui]d exp[re]sse non p[re]cedit: intelligit deligat[ur].

Additio.

Additio. In libello sup[er] allegato ponunt alia notabilia circa h[ab]m[en]o
 n[ost]ra: et sunt q[ui] sequunt[ur]. **Primum** est: quod in intras clausuram p[ro]fata
 tam cum h[ab]m[en]o sufficiunt: puti in casibus p[ro]fessis per r[ati]as: seu alias d[omi]nate exte[n]si finito
 negocio per quo ingressus est: quibus tunc aliquidulum demoret: vel se d[omi]nate: dum tunc non
 sit corrupta int[er]tio: et quadam curiositate circueat officinas: aut loquat[ur] cum
 aliq[ui]b[us] monialib[us]: non p[ro]pterea incurrit aliquam censuram. Cleru[m] tunc si corrupta in
 ietione supradicta faceret: non excusaret ab incursum censuram. **Alter** notandum
 est: quod exceptis visitationib[us]: et fratrib[us] deputatis ad obsequium monialium: null[us] sit p[ro]p[ter]
 aliquam causam p[ro]t[er] ingredi clausuram h[ab]m[en]o nisi in casu extreme necessitatis. **Et**
 ex[em]pli causa: sic aliqua monialis est p[ro]pinqua morti: et non adesset p[ro]fessor q[ui] il
 lam audiret in p[ro]fessione: aut in defectu socij. **Tunc. n. possit alius** sacerdos introire:
 vel p[ro]fessor accipere alium socium: cessante fraude. **¶** **Et** quod ultra transgressionem
 r[ati]e: fratres minores intrando clausuram religiosar[um] scilicet clare: et scilicet v[er]fici incurrunt
 exco[m]municationem papalem: et non solum ipsi sed et quicunq[ue] alie p[er]sone religiose aut eccl[esi]asti
 ce vel scilicet: apponet declaratio huius sequenti conclusionem.

Pro scrupulo.

Quarta conclusio est: quod fratres in

trando clausuram monasteriorum scilicet clare aut scilicet v[er]fici: absque su
 pradicta h[ab]m[en]o: ultra transgressionem sue r[ati]e: incurrunt ipso facto
 exco[m]municationem papalem. Que exco[m]municatio extendit vniuersaliter
 ad quascunq[ue] p[er]sonas cuiuscunq[ue] status: aut conditionis expellant.

Florentinus

¶ Circa hunc conclusionem est sciendum: quod p[ro]fata exco[m]municatio imposita est per papam: tunc
 quod in particularib[us] extrauagantib[us] continebat: noticia illi non habebat nisi ab ali
 quibus religiosis: quousq[ue] v[er]no eorum. s. b[ea]t[us] a[nt]onin[us] archiepiscopus florentinus inter
 alias exco[m]municationes papales eam posuit in. 3. p[ar]te sue summe. tit. 25. c. 7. dicens sic. In
 tractatibus monasteria monialium ordinis p[re]dicatorum: in casu non p[ro]fessio ipso facto sunt
 exco[m]municati: non absoluendi nisi per papam. **¶** Ad de intratib[us] monasteria monialium
 scilicet clare. et postq[ui] p[re]dicatorum doctor posuit ista in libro c[on]t[ra]: et s[ec]und[um] Angel[um] d[omi]ni clau
 susio: et alij summissa data est amplior noticia h[ab]m[en]o exco[m]municationis: sed tunc adhuc a
 multis ignorat[ur]: quod non publicat in eccl[esi]is et alijs locis publicis. **¶** Ideo quod quod igno
 rater ingrederet: dum tunc non est eorum ignorantia crassa: non incurreret h[ab]m[en]o exco[m]m[un]ica

Angelus.

tionē: put dicit p̄sar^o florētīn^o p̄ hec v̄ba. In locis vbi tales sūt nūq̄ v̄l. q̄ nūq̄ sūt pmulgate: si q̄s intraret talia monasteria nesciēs talē s̄niaz tē ipo sita: z nō cā malefaciēdis puto q̄ non icideret in s̄niaz. Et aut̄ vt inq̄t iste doctor: nulla ignorātia excuset intratē cā malefaciēdis: n̄ alij asserūt q̄ adhuc in isto casu si ignorātia nō sit crassa: vt dictū ē: nō icurreret cēlura p̄dicta. Mā p̄p̄ excessū ituitiōis corrupte malefaciēdis: sufficiēs ē pena legis diuine. s̄ peccare mortālī: obligariq; ad penā eternā: abiq; hoc q̄ addat p̄ea legis positue: q̄ trāsgrediēs ignorabat. Qui s̄o lati^o hoc videre voluerit legat Angelū i dicitōe excōica. 7. ca. 47. z Rosellā i dicitōe ignorātia. q. p̄ totū: z ibi remissionē iueniet ad loca vbi originalī tractat hec materia. Igit̄ nō curādo āpli^o dicere d̄ his q̄ tāgūt mōiales ordīs p̄dicato: z dimittēdo s̄rib^o eius dē ordīs vt sua dubia examīnēt: recolligēdo nos ad ea q̄ tāgūt n̄ra mōasteria sc̄tē clare: notabim^o: q̄ p̄fata excōicatio d̄ q̄ florētīn^o z alij loci sūt: posita ē p̄ eugenīū 4. vt hēt fo. 2. tra. 1. z. s̄o. 49. sub tenore seq̄nti. Eugenī^o eps su^o suoz dei: ad p̄petuā rei mēoriat. Ad ea q̄ felicē zc. Nihilomin^o p̄cipiētes oib^z z singlis: tā clicis q̄ religio s̄iez s̄ctarib^z p̄sonis: cuiuscūq; p̄ditōis. grad^o. p̄beminē: tie: vel dignitatis existāt: sub pena excōis: quā trāsgrediētes ipo facto icurrāt: z aq̄ nō nisi a romāo p̄tifice possint absoluti: p̄ter q̄s i montis articulo p̄stituti: q̄ten^o in p̄fata mōasteria sc̄tē clare: nec aliq̄d ipoz ingredi p̄sumāt: p̄ter formā r̄ie: z p̄uisionū applicaz sup̄ hoc editaz. hec eugenī^o S; notādū: q̄ s̄r̄t^o 4. p̄ces sit: q̄ p̄fessores n̄ri ordīs possint absoluerē m̄lieres ingrediētēs mōasteria h̄mōi: ēt si maliciozes ex malo aīo intrāsent. fo. 46. tra. 1. z. s̄o. 68. Et idē s̄r̄t^o con cessit: q̄ viri intrātes mōasteria sc̄tē clare: z s̄cti d̄niet: ignorāter: z sine dolo possint absoluti a p̄fessōib^z mōialīū. ¶ Itē nōtādū: q̄ Grego. 9. q̄ āte eugenīū 4. multis ānis p̄cessit: p̄tulit excōis s̄niaz p̄tra quoscūq; x̄pi fideles p̄sumētes ingredi mōasteria sc̄tē clare extra casus i r̄la ipaz p̄tētos: vt p̄z fo. 48. tra. 2. z. s̄o. 13. ¶ Poss; ergo dicere aliq; cū iā posita foret excōicatio p̄tra ingrediētes mōasteria sc̄tē clare: sup̄flūū s̄uit pmulgare itez alīā similē excōicatio: nē i eodē casu: Ad hoc r̄ndet nō fuisse sup̄flūū: imo necessariū qd̄ eugenī^o fecit: q̄ excōicatio p̄ gregoriū pmulgata: nō extēdebat nisi ad mōasteria vbi obfuebāt regula quā tunc moniales hēbant. s̄. p̄mam regulā quā ipse confirmauerat: q̄ tunc non erat adhuc alīa. Et sic monasteria allaz religiofarū sc̄z sedē regule: quam edidit Urbanus post multos annos: non inuadebantur sub constitutione seu p̄uisione Gregorij. 9. Item q̄ excommunicatio p̄fata Gregorij p̄uipendebatur: q̄ non erat v̄lu comprobata: nec acceptata: a paucisq; cognita. Mondū. n. erat posita in publico: cū in nullo libro cōi. con tineretur: put supra diximus factū de imposta per Eugenium. Ad sup̄plē: dum igitur defectum q̄ in p̄uisione Gregorij erat: fecit Eugenius suā p̄uisionem ḡnalem: referuando sibi z sedī aplice absolutionem ingredientium monasteria sancte Clare: cuiuscūq; regule forent sc̄z tam p̄ime q̄s secunde. Et istam posuerunt doctores in suis libris: vt ad noticiam vniuersoz perueniret. ¶ Et tunc autem fratres minores incurrant similiter excommunicatio: nem intrando monasteria tertij ordī: sicut intrātes monasteria sancte Clare: dubium est. Aliq;bus v̄l q̄ sic: q̄ vt habetur. fo. 46. tra. 1. z. s̄o. 42.

Nota.

Eugenius pa. 4.

Sixt^o pa. 4.

Gregorius pa. 9.

Obiectio.

Responso.

De ingressu clausure ter. tiariaz.

Clipeus sacrarum monialium.

Eugeni^o. 4. statuit: q^d in omnibus tertij ordiis sorozū z monialū collegijs: frēs minores de accessu z ingressu sic se habeāt sicut seruatur in monasterijs sancte Clare. Alijs videt q^d non: q^d illud decretū Eugeniij quo ad excōicationez potest intelligi de tertiarijs seruantibus clausuras. Tu videris.

Dubium.

Responsio.

Eterū quo ad excōicationē su-

pradictā resultat sequēs dubiū. s. an in casu quo intrās clausurā monasterioz incurrit excōicationē: incurrat similr eam abbatissaz moniales apientes portā. ¶ Respōdet: q^d licet grauissime peccēt moniales apiendo in tali casu: q^d regulā suā

est ipis phibitū: z pceptū q^d nō admittāt aliquā psonā absq^z sufficiētī inia: pferī si mala intētiōe apiant: nō tñ incurrūt excōicationē: cū non sit imposita tali casu. pbat bec: q^d nō repitur aliqd ius cōmune: aut pticularē hoc dices.

Quicūq^z aut dicit in aliquo casu incurri excōmunicationez a iure cōmuni vel particulari: v^z ostēdere tale ius: vel vñ dicit: cū non possit esse nisi p tute statuti ecclīastici. Aliter aut eadē facilitate ptenitur qua pbat. Et faciat hūc ppositū qd dicit Scot^o in. 4. dist. 17. cōtra glosatorē de penitē. dist. 5. q^d dixit in sua glosa: q^d pfectio erat imposita p statutū ecclīe. Sup quo ait Scot^o. Sal

ua sua gra: irrationabilr loquit. Turpe est enī theologo dicere aliqd esse in biblia: z nescire vbi illud inueniret. Et ita debet esse canonice dicit aliqd eē extradiōne ecclīe: z nō inuenire in canone. Et q^d nō inueniat tale canō giale aut particulare cōtra apientes. zc. Patet ex hoc: q^d nullus doctoz antiquozū aut modernoz facit mentionē de tali excōicatione: quīs puigilauerūt z laborauerūt cū grādī diligentia recolligere in suis sēmis z tractatib^o oēs excōicationes q^d p ius cōmune: ac p extrauagātes habent: vt instruerēt seu auisaret pfectores z pfitentes. Nec pōt dici q^d si nō posuerūt hmōi excōicationez: fuit q^d nesciebāt statuta z puilegia ordinis scē Clare: q^d multi ex illis fuerunt reformatozes seu visitatozes monasterioz vīcti ordiis: put fuerūt auctozes sum

marū angelice: ac roselle: aliq^z q^d post illos scripserūt: qbus nō licebat ignorare: pferī scribēdo in casu z dicēdo. Excōicati sunt intrātes monasteria monialū. zc. clarū est q^d psciētia ipsoz nō pmisisset eis qui dicerēt. Et etiā excōicate sunt moniales apientes portā: z aliq^z itroducētes in casib^o nō concessis.

¶ Restat nūc rñdere quattuor motiuis: q^d dederūt vel dare pnt alicui occasio nē scrupulādi z dicēdi p trariū. s. q^d apientes incurrāt. ¶ Prīmū motiū est dicere q^d gregor^o. 9. in bulla supius allegata dixit: q^d faciētes auctozes in regulā monialū circa ingressū clausure incurrerēt excōicationē. Sed quīs aliq^z sic istud allegāt: nō cū sub tali forma hētur in pfata bulla: imo subsequētib^o phibis. Qd a nō bōli in minorū officio cōstitutū circa ingressū eiusdē ordi

Obiectio cōtra p̄dicta.

Responsio.

nis: vcz q^d quomō z qñ ingredi valeāt in regula dictaz monialū institutu esse dignoscit: ab vnuerfis z singulis inuolabilit obfuetur. Qui aut cōtraire psumpserit: eos excōis sentētie decernim^o subiaceat. fo. 48. tra. 2. z ffo. 132.

Itaq^z pontifex iste p hmōi bullā nō excōicat nisi intrātes dūtazat: vt supradictū est. Et dato casu q^d expse dixisset in illa bulla: q^d apientes portā: z ingredi pmitētes in casib^o nō pcessis: incurrerēt excōicationē: adhuc intelligēdū fo-

ret d monialib⁹ p⁹me regule: quā ipse approbauerat: z q̄ tūc solū mō erat. pbat
 vñz z alterū pdictoz p lras bulle sup⁹ inserte: q̄ dicit. Circa ingressū: vcz q. s.
 intrātes. q̄ mō. s. associati. qñ. s. ante ortū solis: aut cū alijs circūstātijs: seu q̄lī
 tatib⁹ similib⁹ p̄tēs in p̄fata p̄ma regula. Itaqz solū intrātes: aut nō fuātes
 tēp⁹: z modū dīcta reglā p̄ma posita: currūt excoīcationē gregorij: z nō ap̄tē
 tes. Et licet exp̄sse posita est: etiā p̄tra apientes: possēt excusari p̄ ignorātiāz le
 gitimā: cū esset amplior cā ignorādi: eo q̄ nō foret publicata sicut excoīcatio
 iposita p̄ Eugenij. Et adhuc nō defuit q̄ diceret: q̄ p̄fata excoīcatio gregorij
 nō est p̄tra intrātes clausurā: s; p̄tra intrātes ordinē nō seruata forma ibi tra
 dita. Nā dī in bulla. Circa ingressū eiusdē ordīs. zc. Dato tñ q̄ incurrāt in
 trātes clausurā: si apientes portā nō incurrūt in excoīcationē: vt pbatū ē: mul
 to min⁹ incurrerēt p̄ticipātes: p̄siliū: auxiliū vel fauorē dādo: aut psuadendo
 ingressū. Nā qñ imponit excoīcatio simplr p̄tra faciētes aliquā rē: nō habz
 locū in p̄sulentib⁹: put elicif ex ca. Felicitis: z a Clemētina si q̄s luadēte. d. sen.
 excoīs. Et ponit exp̄sse Angel⁹ in dictione excoīcatio. 7. §. 7. p̄ bec vba. Utrū
 p̄sules vel fauorē dātes: z inducētes alios ad aliq̄d pdictoz faciendū. s. p̄
 p̄ter qd̄ infligunt excoīcationes: s; sint excoīcati? R̄ndet: q̄ nō: nisi exp̄sse ex
 p̄ment etiā p̄tra dātes p̄siliū. auxiliū. zc. Idē p̄oit siluestrina. Excoīcatio. 10.
 q. 4. §. 3. pbat hoc idē magis fundmētatr̄ Caietan⁹ in sūma de pctis. Ex
 coīcatio in p̄ncipio. Et d̄ multis q̄ circa hūc casū illic scribit: ponem⁹ hic qd̄
 magis facit ad p̄positū. Dicit itaqz. Cōsules aut̄ aut mandās solū: dī inter
 tatiue facere. In cui⁹ signū: qñ canonū pditor vult p̄prehēdere nō solū faciē
 tes: s; coopantes: extēdit apponendo. Quicūqz: z quomōcūqz dederit p̄siliū.
 auxiliū vel fauorē. Aliqñ etiāz dicit. Et q̄cūqz mandauerit. qñqz. Quicunqz
 fuerit mediator. Ex his. n. z similib⁹ appositionib⁹ significat: q̄ nisi apposi
 tionē h̄mōi fierent: soli faciētes essent excoīcati. Et p̄pterea opz lectorē: vel cō
 fessorē esse cautū: ne si p̄ceptis ad iudicandū coopatores excoīcatos. Legat dī
 ligent igif vba text⁹: seu sine: z videat quas actiones excoīcat: z solus faciētes
 illas actiones in dicit excoīcatos: nisi sint etiā excoīcati dantes p̄siliū. auxiliū:
 vel fauorē. zc. Et lz q̄tū ad pctūz agentes z coopantes peccēt: ac deū offendāt
 plus minusue: p̄m qd̄ fuerūt cā pcti. Juxta illud apli ad Rō. p̄mo. digni sūt
 morte: non solū q̄ agūt: s; etiāz q̄ consentiūt: tñ quo ad excoīcationē ecclēsie: it
 li solū p̄prehendunt q̄ ab imponēte exp̄ssi sūt. ¶ Non curam⁹ nūc dicere q̄līf
 aperiens possit incurrere excoīcationē: aperiendo sc̄do illi q̄ p̄mo intrasset in
 casu non p̄cesso: antēqz talis est: z absolut⁹ a p̄ma excoīcationē: nā hoc non est
 directē ratione aptionis: s; participationis in crimine: cū criminoso: p̄ptē qd̄
 iam erat excoīcat⁹. Illoc. n. gnale est in quocūqz participante in crimine cum
 illo q̄ taliter est excoīcat⁹. ¶ Alteruz motiū scrupulī supradicti potuif nasci
 de v̄bis q̄ dixit illi dñs d̄ Matthe⁹ p̄tor: de quo supius fecim⁹ mentionēz.
 Dicit. n. in sc̄da cōmissione: q̄ habet. fo. 35. tra. p̄mo. p̄cedim⁹ etiā potestatem
 absolūdi modo p̄misso: abbatissas. sorores: z seruiciales monasterioz ordī
 nis dicte sancte: q̄ alias admiserunt p̄sonas extrinsecas p̄ modū non licituz:
 vel in casibus non p̄cessis. ¶ Ad hoc r̄ndetur: q̄ dato casu q̄ ex p̄fatis ver
 bis inferretur esse excoīcatas abbatissaz z moniales apientes: qd̄ tñ nō ē verz.

Angelus.

Caietanus.

Responso

qz non sequit. Prelatus dat auctoritate ad absolvendū ab excoicatione illos q non interfuerūt matutinis: ergo nō interesse matutinis incurrerūt excoicationem. Ita qz dato casu q sic intelligeret: solū cōprehendebat moniales prime regule scē Clare: qz vt dictū est grego. 9. nō posuit excoicationē p monasterijs alterius regule. Nā excoicatio Eugenij post multa tēpora pdicti Marthei ptectoris imposita est. ¶ Concludim⁹ igit: qz dicta excoicatio imposita p Gregoriū: z multo minus alia imposita p Eugenij: nō ligat moniales: aperiētes extra casus cōcessos: nec dicit⁹ ptector tale qd dixit. Et licet expresse dixisset cum nō haberēt fundamētū: erat nullius valoris suū dictū: ex quo nullus scribentiu de tali excoicatione fecit mentionem: put in primo motiuo dictū est. ¶ Tertiu⁹ motiuū pdicti scrupuli potuit hīc ortum ex quodaz dicto Florentini. 2. pte. ti. 5. cap. 8. §. 3. vbi ait. In omnib⁹ pene dioecibus est sentētia excois lata ptra ingredietes monasteria monialiu sine causa necessitatis: cōtra laicos clericos z religiosos: in quā incurrunt z ipse moniales: si extra casum nō cōcessum pmittūt intrare. ¶ Sed istud nihil facit p casu ad quem allegatur: qz Florentin⁹ nō dicit qz habet talis excoicatio: sed pmonēdo vel auisando vult dicere: qz fere in oib⁹ dioecib⁹ solet poni p diocesanos epos. Et dato qz ita esset verū: quoz in hoc epātu. n. esset posita: quid facit ad casum monialium que nequeūt excoimnicari nisi auctoritate apostolica: vel a suis prelatis? Pdesertim: qz adhuc moniales monasteriorū subiectorū dioecesanis non cōprehenderet excoicatio posita p epos: dicendo solum quoz ingredientes monasteria. zc. vt supra. sint excoicati: nisi expresse adderetur in statuto: z moniales ipsis aperiētes: put in supradicto primo motiuo de cooperantib⁹: plene declaratū est. ¶ Quartū motiuū ad idē est: quedā cōstitutio in capitulo generali Burdegalesi āno dñi. 1520. facta tenere sequēti. Si abbatissa z sorores aliquam psonaz introduxerint: pter qz in casibus cōcessis in regula apostolicis subiaceāt censuris. ¶ Istud enī facit min⁹ ad ppositū: qz reliqua supradicta: qz hic capitulū generale nō ponit excoicationem: sed. q. pmonēdo dicit. Scitote qz incurrētis excoicationes aplicas impositas cōtra intromittentes aliquas personas clausurā monasteriorū: subintelligendo: si forte atqz talis excoimnicationis inueniant. Sicut nāqz istud potius ad incutiendum timore qz ad augendū penā aliquā: cū secundū veritatem tales excoimnicationes nō sunt impositę: sicut plene in primo motiuo supradictū est. Et dato casu qz expresse in dicto caplo generali p cōstitutionē imposita esset excoimnicatio: nullius vigoris iam esset postqz bis facte sunt cōstitutioes generales p toto ordine. sc. in caplo Burgenis: z in caplo Alsij. Nō tamen ppter hoc negamus nō esse possibile qz in aliquo monasterio particulari: aut in aliqua religione monialiū sit imposita excoimnicatio cōtra moniales aperiētes potam: put expresse cōtinetur in regula monialium cōceptionis beate virginis: cōtra intrātes: z aperiētes in casibus nō licitis. Et similliter in monasterijs qz talem excoimnicationē non habent: possunt eam imponere prelati monialibus sibi subditis: si necessitas ad sit: vel aliqua causa rationalis. ¶ Remanet igitur cōclusum: qz solum intrātes clausurā monasteriorum sancte Clare: z scī dñici: ac soroz tertij ordinis: s; opintonez securiorē: aut vbi d nouo

Alia obiectio.

Responsio.

Ultima obiectio.

Responsio.

Resolutio.

posita fuerit sine licentia sufficienti: sunt excommunicati a papa ipso facto. Ad
 circo recte dictum est in p̄monitionibus seu auisamētis que Reuerendissi-
 m^o pater frater Fr̄ciscus angeloz minister generalis fecit: q̄ quotienscūqz
 aliqui intrāt clausurā monasterioz sancte Claren̄si in casibus cōcessis: sunt
 excommunicati: z manēt suspensi a suis officijs: taliter q̄ nequeunt audire cō-
 fessiones monialiu: nec celebrare illis missam. vltra transgressionē sue regu-
 le: quousqz absoluantur p̄ habentē auctoritatē. Et licet actus p̄ ipos facti sint
 validi: antea q̄ denūciētur: z nō sūt p̄hibitum a iure cōmunicare cum illis i
 omnibus ac si nō incurrissent: iuxta determinationem extrauagantis q̄ inci-
 pit. Ad euitāda: z ponit a sūm̄istis: p̄sertim ab Angelo in dictione excom-
 municatio. §. nō tamē p̄pter hoc talis minus peccant nō se abstinendo: q̄ si
 essent denunciati. Sic enī dicitur in p̄sata extrauaganti facta in cōcilio cō-
 stantensi. Per hoc. s. decretum: h̄mōi excommunicatos. suspēsos: vel interdi-
 ctos: nō intendit sancta synodus in aliquo releuare: vel eis q̄modolibet suf-
 fragari. Hinc est: q̄ tales excommunicati si celebrant: incurrūt irregularitates:
 z alias penas quas incurrerēt denunciati: z sic p̄nūciabit iudex quando
 eos declarauerit. Nec obstat qd̄ ponit Rosella in dictione Absolutio p̄mo. §.
 18. dicens. Nota p̄dicta qz valde singularia: z faciūt ad multa: vt ad statu-
 ta q̄ dicit. Si quis tale quid fecerit: incurrat talem penā ipso facto. Et ad cō-
 stitutiones ordinis in quib^o pluries dicit: q̄ si prelati vel fratres fecerint hoc
 vel hoc: sint priuati ipso facto suis officijs. Et h̄mōi. Expedi. n. q̄ declaratur
 p̄ iudicem anteq̄ fiat executio. Nec ille bene dicit anteq̄ fiat executio. Cui
 enī diceret: q̄ debet declarari in forma iuridica aliquod cōmississe crimē pp̄
 qd̄ incidit in penā ipso facto: anteq̄ in iudicio: seu in foro exteriori āmouea-
 tur ab officio: in cuius priuationē incurrat: aut denūciēt suspensus. interdi-
 ctus. excommunicat^o: vel irregularis. zc. Sed licet nō sit declaratus: si aliquid
 de sibi p̄hibitis exercuerit: peccabit: z incidet in penas: ac si fuisset denuncia-
 tus. ¶ Et si adhuc forte in cōtrariū butus adducat statutū capituli generalis
 celebrati apud portuinculā: āno dñi. 1526. dicens. Declarat generale capitu-
 lum: q̄ vbi cūqz in statutis generalibus vel puincialibus taratur in curren-
 dum ipso facto in talē penam: nō incurritur nisi post denunciationē factam
 a prelato: dico: q̄ hic v̄ esse implicatio contradictionis: dicendo q̄ incurrit
 ipso facto in talē penam: z postea q̄ non incurratur nisi post denunciationē
 factam a prelato. Adcirco intelligendum est voluisse dicere capitulum gene-
 rale ad euitandū periculum cōscientie: q̄ nullū statutum haberet in hoc casu
 vigorem incurrendi in penam ipso facto. Et potuit hoc facere in his que tan-
 gunt suas p̄stitutiones: cum possit illas ponere: z āmouere quādo z quomo-
 do sibi videbitur. Sed hoc non pōt facere respectu penarū ecclesiasticarum:
 quia in ip̄is quando sunt ipso facto: statim incurrunt. Postq̄ ergo visus est
 qualiter fr̄es minores nequeunt ingredi monasteria sup̄adicta: nisi illi qui
 bus a sede aplica concessa est licentia specialis: z q̄ aliter facientes incurrunt
 excommunicationem: videre oportet: vtrum licet non posset intrare clausu-
 ram: possint accedere ad locutorium: z alia loca priuata exteriora? Pro cu-
 ius euidētia ponitur sequens conclusio.

Nota cōtra
 excom̄icatos.

Obiectio.
 Statutū ge-
 nerale,

Respon̄sio.

Dinta cōclusio: frēs minores:

non solū nequint ingredi clausurā monasterioꝝ monialiuꝝ:
vt dictū est: sꝫ nec accedere ad locutoriuꝝ: nec intrare eccliaꝝ:
vel alia loca exteriora vbi persone alterius status licite acce-
dunt: absqꝫ sufficienti causa ⁊ licentia. ¶ Veritas hui⁹ con-

Gregorius
pa. 9.

clusiois pꝫ p Gregoriū. 9. in dēclaratione nre regule sic dicentē. fo. II. trac. 3.
⁊. ffo. 2. tracta. 2. Ad alia loca vbi boies seculares queniūt: pnt frēs illi causa
p̄dicatiois: vel elemosyne petēde accedere: qꝫ id a supiorib⁹ suta: p sua fue-
rit maturitate p̄cessū. Exceptis sp̄ p̄dictaz mōasterioꝝ iclusaz locis. s. scē cla-
re: ad q̄ nulli daf accēdi facultas: sine lnia sedis aplice sp̄ali. Et qꝫ sicut i p̄-
ma p̄clusioe dictū ē: post p̄fata dēclarationē Innocē. 4. fo. 3. trac. 2. ⁊. ffo. 4.
trac. 2. ⁊ Alexā. 4. ffo. 5. trac. 2. i suis dēclaratiōib⁹ aliq̄tulū dūiauerāt a dēcla-
ratioe Gregorij supradicta: Nico. 3. vt hēf fo. 4. tra. 2. ⁊. ffo. II. tra. 2. i sua so-
lenni dēclaratiōe: q̄ nūc p̄cipue vtimur: ⁊ vbi qdqd boni ē in reliḡ includit:

Nico. pa. 3.

p̄firmavit itez: ac d̄ nouo statuit dēclaratū in hoc casu p̄ Grego. 9. reuocādo
ordinatū in p̄trariū p̄ supradictos Innocētiū ⁊ Alexā. vt pꝫ p̄p̄ finē sue de-
clarationis: cū post replicationē vboꝝ supradictoz p̄tentoz in dēclaratione
Grego. 9. inferi⁹ dicit. In oib⁹ ⁊ singlis illis articlis qꝫ p̄stitutio ista p̄tinet:
q̄bꝫ ip̄i vel eoz aliq̄ p̄tineāt in alijs lris aplice supradictis: hāc nraz p̄stitu-
tionē. p̄p̄tatis tū a srib⁹ ip̄is p̄cise: ac inuolabilit̄ dēber
nim⁹ p̄petuis tꝫb⁹ obſuādā. ¶ Notādū ē autē circa p̄dicta: qꝫ supior q̄ dēbz
dare p̄fata lnia: ⁊ ⁊z ēē plat⁹. p̄p̄us fr̄is cui daf: qꝫ ⁊z examinare si ē illi matu-
ritatis quā dēclaratio dicit. Et ad hoc ē op⁹ qꝫ agnoscat illū. Ita qꝫ fr̄ q̄ se re-
perit vbi nō hꝫ supiorē p̄hū: nō p̄t licētiari p̄ platū monasterij: vbi tūc ē: et si
miser puincialis sit: cū nō sit su⁹ plat⁹. Verū tū si fr̄ hꝫ lniaꝝ sui p̄p̄ij supio-
ris ad hoc: nō ēēt necē petere illā a plato monasterij: vel puinciali vbi p̄ tūc ē:
qꝫ sicut non p̄t illā p̄cedere: ita nec amouere: cū nō sit plat⁹ su⁹: q̄uis de facto
possit illā impedire. Idcirco d̄ in dēclarationib⁹: illi qꝫ a suis supiorib⁹ ⁊c.
⁊ nō dixerit absolute a supiorib⁹. ¶ Sꝫ notādū: qꝫ post p̄fatas dēclaratiōes: fa-
cte sūt aliq̄ p̄cessionēs aplice qꝫ daf maior auctas p̄latis vt possint licentiare
frēs suos subditos ad loca exteriora p̄cessa p̄ dēclaratiōes. q̄ p̄cessionēs sequūt.

**Quis possit
licentiare ad
monasteria
monialium:**

¶ Primo: fert qꝫ Eugeni⁹. 4. p̄cessit: qꝫ frēs mī. possint intrare i locis q̄rūcūqꝫ
monialiuꝝ: vbi seculares cōiter intrāt: d̄ lnia suoz platoꝝ: q̄n mittunt: vt hēf
ffo. 261. Sꝫ aduertendū: qꝫ h̄mōi p̄cessio non reputat certa: immo credit: qꝫ
fuit d̄fect⁹ in imp̄fōre: ita qꝫ vbi positū ē: possint intrare: d̄bebat addere: ⁊ p̄-
dicare. Hoc ē: possint intrare ad p̄dicandū. p̄bat hoc: qꝫ Nico. 5. qꝫ successit
Eugenio: i hoc casu: p̄cessit fr̄ib⁹ mī. qꝫ possint intrare ⁊ p̄dicare i eccliaꝝ ⁊ locis
monialiuꝝ scē. Clare: ⁊ aliaz q̄rūcūqꝫ: vbi seculares cōiter intrāt: d̄ lnia suoz
platoꝝ q̄n mittūt ffo. 65. ⁊. ffo. 99. Pius ētqꝫ successit p̄fato Nicolao con-
cessit frēs posse predicare: ⁊ intrare in locis quarūcūqꝫ monialium: vbi se-
culares cōiter intrant: de lnia suozum p̄latoꝝū quando mittuntur. ffo. 66.

**Eugenius
pa. 4.**

Idem d̄ concessisse Calixtum. 3. Si ergo concessio Eugenij supra posita eēt
certa: cum sit ḡnāis: non se restringens put alie dicendo: possint predicare:

Elipeus sacrarum monialium. Fo. cxlij.

non fuisset opus petere a Nicolao. Pio: et Calixto p̄fatas p̄cessiōes tā limitatas. s. q̄ possint intrare: et p̄dicare. Nisi forte postulare ac impetrare sunt ad restringendū ḡnaltatē quā videbat p̄cedere p̄fata p̄cessiō Eugenij. Post hec Sixt^o. 4. ad didir: q̄ fr̄es nr̄i causa visitādi reliq̄as: sicut caput sc̄ti iōānis baptiste Rome ap̄d sc̄tū Siluestrū: et sanguinē sc̄ti Fr̄āncisci ap̄d Alisū: vbi sunt monasteria sc̄tē clare: et tpe stationū: et p̄cessiōnū ḡnaliū possint licētiari p̄ aliqua h̄mōi causaz: aut filium p̄ quēcūq̄z platu ordīs. Intelligēdo sp̄ de locis exteriorib⁹ ffo. 68. et ffo. 96. ¶ Adē Sixt^o postea p̄cessit: q̄d fr̄es minores possint ire de lnia suoz platoz ad ecclias et loca vbi hitāi fr̄es d̄putati ad regimē monialiū. fo. 63. trac. 1. et ffo. 67. et ffo. 96. ¶ Supradictū et accessu ad loca vbi fr̄es d̄putati h̄uitijs mōialiū hitāz: q̄d neq̄ant fieri absq̄z lnia platoz: v̄t intelligi debere q̄n hitatio fr̄iū h̄mōi ē p̄tigua seu p̄tinua monasterio monialiū. Et s̄nt v̄t dicēdū de hitationib⁹ h̄uitoz seculariū: vt economi et ac h̄uitricū: et capellanoz monialiū: q̄ tales hitationes: s̄nt officine exteriores prinētes ad h̄uitiū interiorē: quapropter q̄n sunt p̄tigua v̄t p̄tinua requir̄ lnia ad accedēdū ad illas. ¶ Adē Sixt^o met p̄cessit: q̄d de lnia suoz platoz possint fr̄es minores accedere ad loca mōialiū sc̄tē clare: et sc̄ti d̄nici: ad q̄ sc̄tares accedūt: p̄ eleemosyna petēda: et causa celebrādi: et p̄ alijs licitiz honestis. ffo. 69. et ffo. 100. ¶ Itē Alexāder. 6. p̄cessit: q̄d puiciales possint licētiare fr̄es ad alia monasteria q̄ sc̄tē clare: et solū causa eleemosyne petēde: et p̄dicatiōis faciēdes: s̄t p̄ sp̄iali visitatione cōsanguineaz: vel alia necessitate. Intelligēdo sp̄ de locis ad q̄ sc̄tares cōiter accedūt. ffo. 99. ¶ Itaq̄ oēs p̄cessiones vsq̄z ad Sixtū excludiue: solū addebāt ad d̄claratiōes Gregorij et Nicolai q̄d fr̄es possint licētiari ad p̄dicādū in monasterijs sc̄tē clare. S̄z in concessiōib⁹ postea factis p̄ Sixtū et Alexādrū: q̄libz ipsa et addidit aliqd̄ alteri: vt p̄z conferēti illas inuicē. ¶ Est aut̄ hic notādū q̄d ḡnalis sup oia monasteria cōmissa gu b̄natiōni puincialiū: seu alioz inferioroz suoz: h̄z eādē auctoritatē q̄ illi: put Alexāder. 6. d̄clarauit dicēs. ḡnalis auctoritatē h̄eat in monasterijs monialiū suoz subditoz quam ipsi subditi h̄nt. fo. 55. trac. 1. et ffo. 59. ¶ Ex oib⁹ supradictis elicif q̄d seq̄t. ¶ Pr̄mū: q̄d ḡnalis et puincialis hita causa rōnabili p̄nt dare lniā suis subditis vt accedāt ad loca exteriora monasterioz quarūcūq̄z monialiū. ¶ Sc̄d^o: q̄ plati inferiores puiciale: put sunt guardiani: et custodes et c. p̄ monasterijs sc̄tē clare et sc̄ti d̄nici h̄nt eādē auctoritatē et factatē. In casib⁹ aut̄ seq̄ntib⁹: p̄ q̄buslibz monasterijs. s. p̄ visitādis reliq̄is: et tpe stationū: ac p̄cessiōnū ḡnaliū: et p̄ p̄dicatiōe faciēda: et eleemosyna petēda: put sup̄ dictū est. Itaq̄ inferiores h̄nt minus q̄ puiciales: q̄ neq̄unt licētiare suos subditos p̄ visitatiōib⁹: nec alijs causis v̄tra sup̄i⁹ exp̄ssas: nisi ad monasteria sc̄tē clare: et sc̄ti d̄nici: vt dictū ē. Qui igit̄ quo ad oia voluerint h̄re facultatē: op̄z q̄ a puincialibus eis comitaf. ¶ Itēz aut̄ supradicta cōcessa sint p̄ puiciles ap̄licas: nisi h̄mōi⁹ quūq̄z committit maior auctoritas platis inferiorib⁹: vel inuicē: aut in totū auferi p̄ cōsuetudines ḡnales: seu p̄cepto sup̄ior. quo casu: illd̄ debz seruari: nō curādo de p̄cessiōib⁹ p̄fatis. ¶ De his itō q̄ p̄cessa vel limitata sunt

Sixt^o pa. 4.

Alexander
papa. 6.

Resolutio
p̄dictoz.

Clupeus sacrarum monialium.

circa hec in capitulis gñalibus florentiaci. meclinenfi. burdegalie: ac burgis: nō curamus hic dicere: q̄ illa trāsierūt sicut ⁊ p̄stitutiōes vbi p̄tinebāt. Solū dīco: q̄ stante aliquo statuto suspēsiuo auctans in hoc casu cōcesse p̄latis inferiorib⁹ puincialib⁹ nō est opus īgrere qualiter vel q̄n: seu qua auctoritate possint licētiare suos subditos p̄ accessu ad loca exteriora monasterioꝝ monialiu⁹: cū totalr sit eis ablata p̄tās: nisi puincialis aut gñalis sup hoc fecerint eis nouā cōmissionē. Soli. n. gñales ⁊ puinciales hñt auctoritatē aplicā ad supradicta: vt dictū ē. ¶ Duo ad p̄dicta solet q̄ri an p̄latus hñs auctoritate licēciādi suos subditos in casu supradicto: possit ēt licētiare suā p̄sonā ad idē. Determinatio aut̄ huius ponet̄ in fine huius tractatus.

Extra cōclusio: q̄ p̄lati sub quo-

rū gubernatiōe moniales sc̄te clare existūt: nō p̄nt dare lñiam p̄sonis secularib⁹. ecclesiasticis: vel religiosi: tā viris q̄ feminis vt ingrediāt clausurā monasterioꝝ hñōi monialiu⁹ absq̄ se dis aplicē auctoritate speciali. ¶ Veritas hui⁹ cōclusiōis sic p̄baf. Si p̄lati hñtes gubernationē monialiu⁹ sc̄te clare possent dare lñiam p̄sonis secularibus ingrediēdi monasteria hñōi: hoc eēt q̄ Julius. 2. c̄cessit q̄ puinciales fr̄m̄ minor̄ hēant eādē p̄tātē ⁊ facultatē circa moniales sc̄te clare illoꝝ cure cōmissas: quā Urbanus. 4. in r̄la p̄dictay monialiu⁹ cōmissit p̄tectori dicti ord̄is: vt hētur s̄ffo. 72. in r̄la aut̄ p̄fatā. c. 18. sic hētur. De ingressu p̄sonay in monasteriū: firmiter ac districte p̄cipimus: vt nulla vnq̄ abbatissa: vel ei⁹ sorores aliquā p̄sonā religiosā: seu secularē: aut cuiuslib⁹ dignitatis in monasterij clausurā intrinsecā intrare p̄mittāt. N̄ nec oīno alicui liceat: n̄ si q̄bus c̄cessum a sede aplicā fuerit: vel a cardinali cui fuerit soroz̄ ordo cōmissus. Sz̄ vtute hui⁹ c̄cessiōis nō p̄nt p̄fatā lñiam dare: vt p̄babit: ḡigit ꝛc. Hoc p̄z p̄mo: q̄ auctans supradicta c̄cessa. p̄tectorū quo ad casus hñc: reuocata ē p̄ Martinū. 5. fo. 38. trac. 1. ⁊ s̄ffo. 36. subseq̄ntib⁹ v̄bis. Preterea decernimus: q̄ exceptis hīs de qb⁹ in p̄stitutiōib⁹ se. re. B̄ndicti. 12. p̄de. n̄ i. nulli oīno hoim̄ tā regulariū q̄ seculariū: cuiuscūq̄ grad⁹. p̄beminētie. dignitatis. excellētie. nobilitatis ⁊ p̄ditiōis fuerit: p̄tectu sibi desup̄ quavis auctate c̄cessu cuiuscūq̄ lñte: quā s̄l̄r tassam⁹. irritam⁹: ⁊ ā nullam⁹. monasteria seu loca soroz̄ ⁊ monialiu⁹ sc̄te clare: seu aliq̄d ex eis ingredi: (seq̄ ⁊ facit) nec etiā p̄tectorū: aut gñali ministro ord̄is minor̄ p̄ tpe existētib⁹: seu puincialib⁹ minist̄is: ⁊ q̄bulcūq̄ v̄sitaroz̄ib⁹ lñiam sup̄ ingressu hñōi alijs ab exceptis āredictis: in p̄sulto romano p̄tifice: c̄cedere liceat quoquo mō. Nec Martinus. 5. de exceptis: aut̄ in p̄stitutiōib⁹ B̄ndicti. 12. d̄. c. 30. earū dē p̄stitutio nū. Nulli regulari: vel laice p̄sonę: cuiuscūq̄ p̄beminētie. dignitatis. status: vel p̄ditiōis extiterit: ingressu pateat ad eadē. s̄. mōasteria sc̄te clare: sine aplicē sedis lñia sp̄ali: exceptis solū mō p̄sonis illis qb⁹ p̄ p̄dictoz̄ p̄decessoz̄ n̄ orū ordinatiōes. i. c̄cessiōes: ⁊ p̄ p̄dictay monialiu⁹ regulas nosc̄it eē p̄missū: vt hētur in li. ord̄is Italico. 3. p̄te. fo. 210. Voluit itaq̄ dicere Martinus. 5. q̄ lz̄ in r̄la sc̄te clare p̄ Urbanū editā c̄cessus eēt p̄tectorū ord̄is posse dare licētiā intrādi monasteria p̄dicta: it̄ q̄ de cetero: nec p̄tectorū: nec gñalis mi-

Martinus.
pa. 5.

B̄ndictus
pa. 12.

nister: et multo min^o puinciales ministri: et visitatores possint dare lntiam in-
 trandi pdicta monasteria alicui psonae cuiuscūq; status fuerit: absq; sedis apst
 ce lntia spālī. ¶ Sed adhuc his nō pten^o dicit forte aliqs tenēdo oppositū q
 cū pcessio Julij. 2. facta sit post supradictā reuocationē Martini: viuificata
 est p hmōi pcessione Julij pcessio Urbani facta pctori. quo ad hoc vt pu
 iciales possint illa vri. ¶ Ad hoc rñdet: q pcessio Julij fuit subrepticia quo
 ad istū casuz: et p pñs nulli^o valoris: qz in supplicatiōe nō fuerūt expssa oia q
 si expmerent nō fuisset forte pcessa. s. q pdicta ptās et facultas pctoris ab
 Urbano pcessa: erat reuocata p Martini. ¶ Si. n. hoc fuisset expssuz: nō est
 pō simile q ille pcessisset gñalr et absolute: put pcessit. Et facit ad hoc qd idē
 Julius in quadā bulla: fo. 43. trac. 2. r. ffo. 126. declarauit dicēs: q p pfirmā
 tiōe p uilegioz p Sixtū. 4. factā: ac eorū dē puilegioz nouā pcessione p bec
 pba (de nouo pcedim^o) solū mō eē pfirmata: et de nouo pcessa puilegia ordi
 ni pcessa: et alias nō reuocata. ¶ Itē cū pcessio Urbani eēt reuocata p Marti
 nū: nō intēderet Julij viuificare illā: si pstatet sibi de reuocatiōe hmōi. Et q
 nō pnterit pfato Julio de tali reuocatiōe: p3 ex hoc: qz interrogatiōib^o: seu
 nō obstātijs in fine positjs: nullā fecit mētiōe pdicti reuocatiōis: put i sil
 bus sūm stillū curie romane fieri solet dicēdo. Non obstātib^o talib^o et talibus
 lris aplicis &c. ¶ Itē dato casu q pstate lre Julij nō eēt subrepticie: put supra
 pbatū est eē: adhuc vñr nō sufficere ad licētiādū psonas seculares nec aliqs
 alias p ingrediēdo pfata monasteria: si bñ ponderent pba in pcessiōe posi
 ta: q talia sunt. Ut circa pdictas sorores. s. scēte clare illa ptās seu facultas pdi
 ctis vicarijs puincialib^o p pfatas lras aplicas cēseat eē cōmissa: q p pfatum
 Urbanū pdecessorē: q pdictā regulā pfirmavit et approbauit: in eadē regu
 la. pctorib^o eiusdē ordis cōmissa fuit: auctoritate aplica: tenore p̄sentiu3 de
 claram^o. pōderādū ē qd dicit in pncipio hmōi pboz. Ut circa pdictas so
 rores illa ptās &c. Nō dixit absolute et gñalr circa sorores: et eaz monasteria.
 &c. Nec specificauit aliqd de ingressu clausure: nec min^o de ptāte dādi lntiam
 aliqb^o psonis p ingressu hmōi: sicut fieri solet. ¶ Tandē notādum est circa
 hoc: q cū pbatores ac doctores p̄ses religiōis hērent p certissima: et dubita
 tiōe indignā pfatā cōclusionē. ¶ p̄ frater frācisc^o angeloz dū eēt mini
 ster gñalis obtinuit a sc̄ssimo dño Clemente. 7. anno dñi. 1526. p gñā spālī
 facultate: vt posset dare lntiam mulieribus viduis et honestis ad ingrediēdū
 monasteria scēte clare. Que facultas illi pcessa: et lntie vtute illius date: solum
 mō durauerunt q̄d iū tps sui officij durauit. Et sic p3 veritas cōclusionis.

Obiectio.

Responsio.

Prima conclusio: q moniales

scēte clare hñt ap̄tiorē obligationē ad clausurā illa q a tu
 re cōi oib^o monialib^o posita ē. Nec conclusio p3: qz monia
 les scēte clare vltra obligationē clausure iposita p in cōe
 gñaliter oib^o monialib^o: vt in pncipio hui^o tractat^o po
 sitū est: hñt aliā maiorē obligationē impositā: eis p regu
 lam sue p̄fessionis: q. c. 2. sic dicit. Omni namq; tempo
 re vite sue. hanc regulam profitentes: clausē manere. firmiter teneantur.

De clausura sacrarum monialium.

Casus i quibus
moniales possunt
egredi clau-
suram.

Primus casus.

Et sic vouet: vt p. c. 3. dicte regule. Ita qd clausura e vnũ suoz votoz pñc-
paliũ: put e suare obiam. pauprate ⁊ castitate. Sup quo nõ e aliq dispensa-
tio: nisi in seqntib⁹ casib⁹: q bñf. 2. c. rñe. fo. 224. tracta. 3. r. fo. 294.

Primus casus est: si supuenerit seuitabilis ⁊ piculosa necessi-
tas: sicut exustiois ignis: vel icursus hostilitas
seu alicui⁹ hmõis: q dilatione nullo capet mō ad egrediēdi iniaz postulādā.
In qb⁹ casib⁹: trāsserāt se forozes ad locũ aliũ ppetēte: in quo qstũ comode
fieri poterit: clausē moventur: quousqz eis de monasterio sit prouisum.

Additio.

Additio. Circa hũc casuz dicitur in libello supi⁹ allegato: qd adhuc in hoc
casu: si possit ab aliq piculo fieri: debet p hñi supioris iniaz
vt p. ex supradicta ista regule. S; qñ subitũ piculũ ad hoc nõ daret locustic
ab aliq lñia pñt egredi: nõ tñ qñlib; p se: aut sepatim: s; oēs simul. Et statim vt
exierint: debet se recognoscere in aliqua domo honesta: ⁊ dare ordinē vt hēant
debitā clausurā: quousqz puideat eis de monasterio. Et istud nõ est declara-
tio: qz regula exp̄sse dicit. Et addit. qd si ignis intus ardēs pōt extingui ipsis
monialibus intra monasteriũ manētib⁹: nõ pñt egredi et cũ lñia p̄latorum.

Secundus casus

Secundus casus est: qñ ab hñte ptatē mitterent ad aliquem locum
causa plantandi: vel edificandi eandem religionē:
vel reformandi aliquod monasterium eiusdem ordinis.

Tertius casus

Tertius casus est: causa regiminis. scz vt sit prelata
alicui⁹ monasterij.

Additio.

Additio. Que ad hũc casum dicitur in p̄fato libello: qd nõ solũ pot aliq
monialis egredi clausurā ⁊ duci vt sit abbatisa: sed et vt
sit magistra nouiciaz: vel ad docēdũ alias moniales cat̄are: vel alia filia: seu
vt ponat in aliquo officio in quo multũ p̄sistit honestas religiõis: put eē ia-
nitricē ⁊c. Dicit et̄: qd pacto officio p quo aliqua monialis ducta e ad aliũ
monasteriũ: si vult regredi ad suũ monasteriũ: pot reuerti sola: si socia vellet
remāere. Aut socia posset reuerti sola si p̄cipalis nollet regredi: de consen-
su tamen vtriusqz monasterij.

Quartus casus

Quartus casus est: causa correctiois. ¶ **ADDETERO.** Hũc ca-
sus d̄clarat auctor p̄fati libelli: vt si accideret qd
aliq monialis non posset corrigi in monasterio vbi habitat timore suozum
cognatorum: quia tunc posset duci ad aliud monasterium. ⁊c.

Quintus casus

Quintus casus est: causa alicui⁹ valde euidētis: ⁊ gra-
uis dispensandi.

Additio.

Additio. In p̄fato libello dicitur qd dispēdiũ de quo i casu isto fit mē-
tio declarat in. c. 1. de statu regu. li. 6. vt pote si aliq mo-
nialis eēt ifecta aliqua ifirmitate tā p̄tagiosa qd timeret inde puenire magnũ
dānũ monialib⁹: vñ nõ posse ibi viuere sine grādĩ piculo: aut scādalo cõita-
tis. Et dicit apli⁹ iste auctor: qd si idē incõueniēs qd hēt i mōasterio vbi ha-
bitat mōialis hmõis: erit i quocũqz alio mōasterio: qd forte possit poni in aliq
domo particulari. S; qz quacũqz alia ifirmitate mōialis ifirmitē: ⁊ adhuc talr
qd medici dicerēt nõ posse eua dere ibi manēdo: ⁊ qd posita i aliquo alio mo-
nasterio sui ordinis posset curari: nõ p̄p̄tea possit egredi clausurā: vel ide educi.

Nota.

Nec ad hoc sufficit licentia pteoris: vel alteri^o plati: s; quot ibi curat put me
lius fieri potuerit: z habeat pacietia. Sic. n. fuit determinatu p plures docto
res in fines vniuersitatis salmantine: vt habetur late in compendio puiue
giorum dictione clausura. ✠.

Sext^o casus ^{de si mādato hntis auctoritate monasterio p}
nasteriu aliud se trāfferet. ¶ In oibus tñ pfatis casibus dicit Urban^o: q nō
debet egredi nisi d Inia pteoris. Et q; puincialibus pcessum est q in mona
sterijs scēē Clare sibi subditis possint circa sorores oia q pteorij p regulam
ipsaz monialiu pcessa sunt: put in pcedēti sexta cōclusionē declaratu est: et
habet ff. 213. z ff. 72. pnt ijdē puinciales in casibus supradictis dare licen
tia monialib^o egrediendi clausurā. ¶ Nec tñ hic tradat obliuioni q prās va
ta pteorij in regula ad vandū licētia z ingrediēdi clausurā est amota ab illo
z reuocata: z p pns carēt illa plati ordinis: sicut in scda z sexta cōclusionibus
supra declaratu est. ¶ Igit moniales scēē Clare egrediēdo clausurā extra cas
sus supradictos: trāsgrediunt regulā suā: licet nō incurrat excoicationē: nisi
in vno tm casu posito in sua regula. s. si irēt ad curiā romanā. Et ponit sequē
tibus verbis. In pture obediētie: z sub pena excois quā ipso facto transgre
diētes vel nō parētes incurrat: districte pcpim^o: vt nulla abbatissa vel soror:
p vlla necessitatis causa: ad sedē apicam psonalr ventat vel accedat: nisi ali
cui Inia spalis a sede apica concedatur. cap. 13. regle fo. 290. tra. 3. z. ff. 298.
tra. 2. ¶ Non est op^o hīc dicere qualr dimisso hitu exundo clausurā incur
rent excoicationē: licet non irēt ad curiā romanā: cū hoc sit d ture cōi quo ad
omnes psonas religiosas: vt in cap. 2. Ne clerici vel monachi li. 6. ¶ Et nō so
lū non pnt exire clausurā: vt dictū est: s; nec intrōducere aliquā psonā: put re
gula ipsaz phibet dicēdo: firmis ac districte pcpim^o: vt nulla vnq; abbatif
sa vel eius sorores aliquā psonā religiosam seu secularē: aut cuiuslibz digni
tatis in monasterij clausurā intrāsecā intrare pmittāt. Nec omnino alicui li
ceat: nisi qbus pcessū a sede apica fuerit. Nā vt dictū est: etiā pteorj non pōt
hoc pcedere. ¶ Ita q in pfatis duobus cōsistit clausura religiosaz. Et si face
rent cōtra pnia: infrigerēt suū votū. Si aut cōtra scdā: trāsgrederent pceptū
sue regule. In neutro tñ eoz incurrerē excoicationē: nisi eundo ad curiaz ro
manā: aut dimittēdo suū hitu: vt dictū est: licet irent alias quocūq; vellent:
vel intrōmitterēt quēcunq; intra clausurā monasterij. Peccarēt tñ grauissī
me in qibz istoz casum. ¶ Cū quo ad hūc caluz. s. ire absq; Inia seu apo
statate cū hitu: magis rigurosuz est statutu fratru nri ordinis: cū eundo vbi
cunq; absq; Inia: etiā si nō dimittāt habitū: sunt excoicati. Et vt sciat qd cir
ca hoc statuta antiqua ordinauerūt: apponet statutu Bndicti. 12. qd sequit.
Districte pcpim^o in iustis vel visitatorib^o abbatissis: z qbuscūq; alijs ad qd
vel ad quas hoc ptinuerit: vt clausurā hmoi diligent teneri faciāt: ita q nul
li earū tacite vel expresse p fesse sit vel esse valeat: quacūq; rōne vel causa clau
surā hmoi dīceps egrediēdi facultas: nisi causa plārdi vel edificādi eandē
religionē ad aliquē locū aliquā trāsmittant: vel tāto forte z tali modo euidē
ter aliquas eaz labozare cōstaret: q nō possent cū alijs absq; graui piculo: seu

Sext^o casus.

Bndictus
papa. 12.

Clipeus sacrarum monialium:

scandalo cōmorari. Qd̄q; nulli regulari vel laice p̄sone cuiuscūq; p̄benē
tie, dignitatis: stat^o vel p̄diciōis extiterit: ingressus pateat ad easdē sine aplice
sedis līa spāl̄: exceptis solū mō p̄sonis illis qb^o i certis casib^o: p̄ p̄dictoz p̄
decessoz ordia: iōes. i. p̄cessiōes: z p̄ p̄diciaz mōialū reglas noscit eē p̄mī-
sum. Eisdē quoq; ministris, custodib^o: z guardianis: tenore p̄ntiū duxim^o in-
iūgēdū: vt frēs sui ordis sibi subditos: arcere stu deāt ab accessū ad monaste-
ria monialū quarūcūq; iuxta b̄fī s̄r̄acisci r̄l̄az: z aplice ip̄soz ordis istitu-
ta: penas in dictis statutis p̄uide ordiata: eoz trāsgressozib^o infligēdas. Et
infra. ¶ Porro si abbatisa p̄ira p̄missa clausurā ip̄az exte p̄sumpsit: vel ad
exeundū aliquā licētiauerit moniale: p̄ ministrū suū: de discretoz fr̄m p̄silio
remoueat a regimine abbatisse. Ad moniales v̄o dictā exeūtes clausurā: i casu
b^o nō p̄missis: ap̄lo facto sūt inhabiles ad q̄cūq; officia i eaz ordine obtinē
da. Et nihilo min^o subdāt penes q̄ p̄ grauioribus culpis in ip̄o ordine con-
sueuerūt poni. hec B̄ndictus. 12. ¶ Et notādū: q̄ lz iste p̄sitiones b̄ndicti
nō obligēt p̄ scriptas: q̄ faciūt relationē eoz ad q̄ obligamur p̄ r̄lam n̄fam z
monialū: posuim^o tñ hic ad ostēdēdū penas q̄ p̄ statuta at̄qua imponēbāt
abbatisse ac monialibus p̄ trāsgressiōe clausure: in casibus tā dictis: z vt ex
hoc inferat nō inueniri p̄ aliqua statuta vel regulā excōicationē eis ip̄ositaz
in casu aliquo p̄pter trāsgressiōe clausure: nisi vt dictū est: iarent ad curiaz
romanā: aut aponatando dimitterent habitum.

Equitur quodā dubiuz: qd̄ in

sine q̄nte p̄clusiōis retigimus: z p̄ isto loco dimissimus: z ē ta-
le. Si ea q̄ platus pōt facere erga subditos suos: possit s̄litter
facere erga seipm^o? Verbi gr̄a. Pōt dispēsare cū eis: pōt illos
absoluere: pōt illos licētiare vt accedāt ad loca exteriora mo-
nasterioz monialū zc. si poterit bis vti erga seipz absq; auctoritate seu līa
alteri^o supioris: Ad hoc r̄ndēt Abbas i. c. de simonia. z Joānes de imola:
z Joānes de ligna i Clemētina Anēdētes: de statu regulariū: q̄ si p̄uisio est
fiēda p̄ abbatē: vt q̄ mādat vel cōmittit ip̄i abbatē vt possit absoluere mo-
nachos suos: tūc ip̄e nō cōphēdit. Si aut̄ p̄uisio ē p̄ aliū fiēda: tūc appella-
tiōe monachoz p̄phēdit abbas. Et i. c. Adagne. de voto: dicit idē abbas: q̄
ep̄us z s̄iles nō p̄nt dispēsare i votis a se emissis: sicut p̄nt dispēsare i subdi-
toz votis. Et petr^o de palude i. 4. di. 38. dicit. Sciēdū ē: qd̄ null^o ē iuder in
sua cā: nec supior sibi ip̄i. p̄pter qd̄ nemo secū dispēsare p̄t: nisi p̄pter d̄fectū
supioris: q̄ vbi moza ē piculū allatura: dilatio spernēda ē. Cū nec ep̄s secū:
s̄z p̄fessor eius i oi casu quo ip̄e ep̄s cū suo isertori p̄t dispēsare. Et hoc q̄ p̄ce-
dit sibi p̄ capz finale. de peni. z re. S̄z papa p̄t secū dispēsare: sicut cū alijs:
q̄ supiorē nō h̄z cuius auctate vti posset. S̄z melius ē qd̄ suo p̄fessori cōmit-
tatq; auctoritate dei ip̄z absoluit: eo ip̄o qd̄ i cōfessōe ab eo electus ē zc. Nul-
lus aut̄ isertor secū dispēsare p̄t: nisi ius sibi cōcedat: sicut cōstitutiōes aliq̄z
religiosoz dāt platis qd̄ vtāf dispēsatiōibus sicut ceteri frēs. Et ille maḡ q̄
vocat Uēdelinus: z p̄fecit opus Gabrielis sup quartū līiaz: refert p̄fatum
dictū paludēsis. Et cōcludit dices. Cū nec papa: nec ep̄us secum dispēsare

Responso.

Abbas

Petrus de
palude.

Uēdelinus.

potest: s; per suu pfectorem. In his vero q snt iuris positivi: ex quo solut^o est: legibus: no eget dispensatione. ¶ Probat idē a simili. Motus est q ipsi et superiores plati pnt dare iniaz subditis suis vt cōstituant cui maluerint: s; quia ipsi non poterāt hoc facere erga seipso: contulit eis privilegiū ius: vt ipsi et alij prelato immediate subiecti pape: put sunt gnales ordinū: possint eligere confessorē quē maluerit. vt hētur in cap. finali de peni. z remi. ¶ Itē nris ministris puincialib⁹ z custodib⁹: ac eoz vices gerētib⁹ pcessum est p quodā privilegiū vt possint absolvere frēs suos excōcīatos: z dispensare in certis irregularitatib⁹. Et q; visum est nō sufficere istud p psonis ipsoz platoz: obta est alia concessio: q; pcessum ē q; similr facere possint cū eis pfectores p ipsos electi: p ut habet in mari magno. fo. 56. tra. 2. z fo. 140. ¶ Itē Ostiensis loquēs de platis religiosis: z hntibus curā animaz: sicut refert Abbas in cap. Conq̄rete. de officio ordi. ponit sequētia. Laueāt sibi abbates: z canonici eccliaz cathedraliū: q; immediate subsunt epō vel alij supiori: vt ad eū recurrāt in cōfessionib⁹. Nā ab alio non pnt absolui. Cū a iudice non suo: absolutio facta non teneat. cap. Dis. de peni. z remi. Dicit tñ dicit⁹ Ostiensis: q; nō vult dānare eos qui hoc hacten^o non hauerūt: si mortui sūt: s; relinquat eos diuino iudicio. Et dicit Floretin⁹ q; q̄uis idem Ostiensis: z Guillelm⁹ dicāt q; cū est de more alicuius ecclie vt vnus sacerdos audiat aliū sacerdotē z absoluat: z eps hoc sciens fieri cōiter: tollerat: pōt fieri. Et eo ipso presumit tacite approbare: z licentiā dare: nō vt dicit p factus Floretin⁹: nra opinio multū tuta: q; post ostiē sem z Guillelmū dclaratū est p ius nouū in cap. Si eps. de peni. z remi. li. 6. q; nulla p̄uetudine pōt introduci vt aliqs preter sui superioris licentiā possit confiteri z absolui. ¶ Itē: sicut nemo pōt generare seipz: ita nec regnare. ca. debitū. de baptisimo. ¶ Itē inter dātes z recipientē debet esse distinctio. ¶ Et loquēdo in particulari in nfo pposito: qd est dare licentiā p eūdo ad loca exteriora monasterioz monialiu: apparet clarū q; prelatus neqat accedere ad hmoi loca sine licentiā sui superioris: q; cū in hoc requirat exauiatio legitime cause: ac maturitatis religionis persone: z nullus dbeat esse iudex in his que suam psonā tangūt: requirit determinatio superioris q; hoc iudicat: z in eo dispentet. ¶ Et si dicatur: q; consuetudo est in contrariū. Idest responderi: q; in alijs multis illicitis z iuri contrarijs accidit idem: sed nō ppter hoc excusantur in cōsciētia. Circa qd dicit Uedelin⁹ in. 4. dif. 58. Ex quo plati sepe nūmero dissimulāt in positiois p̄sitionib⁹: ergo vbi non est data certa forma z modus dispensandj d iure scripto: sufficit eū se iuri suis legib⁹ passim p̄trai reiq; non contradicāt: nec reclamāt verbo aut facto: cum tamē libere contradicere possent: s; m Berfonē in regulis moralibus. Sed licet hoc pcedat d ab solutione legū suaz posituarū: nō tñ hmoi nō correctio trāgressiois vcti aut dissimulatio nuda sufficit in foro p̄sciētie ad relaxādū vctū: si est adhuc obligatoriu. ¶ Itē. n. opus ē plati: vt iure suoz ex auctoritate dispensare: et d hoc certiozē redi dispensaturū vult esse iuris. Secus de suis cōsitutionibus: que pnt non obshate abrogari: z pōt fieri p̄scriptio. Nec ille. ¶ Ex p̄dictis patet clare: nō seq; q; aliquis possit dispē sare secū: aut facere erga seipz: qd pōt erga subditos suos. Im mo remāet optime pbatū oppositū. ¶ Quid

Ostiensis.

Floretin⁹.

Obiectio.

Uedelin⁹.

t. ij.

Elpeus sacrarum monialium.

**Risio vlti-
mata.**

**Questio in-
cidens.
Responso.**

ergo dicēdū: **R**isidē: q̄ dberz puideri i hoc p̄ cessione aplicā: q̄ cōcederet: q̄ q̄libz platus posset disp̄sari z puideri seu licētari i hisz sub̄ditos suos. **I**nterim aut̄ q̄ talis p̄cessio nō hēt: oporteret q̄ capm̄ ḡniale p̄ suā p̄stitutio-
nē istd̄ declararet: ac p̄cederet. **S**z adhuc tūc remāeret ḡnialis absq̄z puissioe: p̄ quo nō p̄t excusari istia aplicā. **¶** Si aut̄ q̄rat: cū nūc nō hēat i hoc casu p̄-
uisio aplicā: nec capm̄ ḡnialis: qualr i hoc se hēt plati? **R**isidē: q̄ isertores pui-
ciali: vt custodes z guardiani: debēt puideri in hoc auctoritate eius dē sui p̄-
uicialis. **E**t opz: q̄ in hoc sint a uisati: vt sine scrupulo p̄cedāt i rebz suis: pui-
cialis attēdāt suā cōmissionē: quā ḡniales dāt eis: z videāt vtrū p̄fata factas
p̄tineat ibi: seu cōphēdat in cōtētis ibidē. ḡnialis forte possent iuuari de. c. fi-
nali de pe. z remi. qd̄ capm̄ lz solū loquat̄ in p̄fessioe: v̄t posse itelligi i disp̄-
satioe: put aliq̄ doctores dicūt. **E**t idē in alijs q̄ sūt anexa istis. **E**t hoc qz sunt
exēpti: z plati ac imēdiate pape. **I**ste. n. tres cōditioēs debēt cōcurrere in ise-
rioribz ep̄is puilegio dicti. c. finalis vti possint: put cōiter canoniste intelli-
gūt. **E**t qz in alijs platis: vt sūt puiciales z guardiani deficit vna p̄dictaz
cōditioē. s. eē imēdiate pape: nō cōcedit eis aliqd̄ p̄ supradictis capz fina-
le: lz aliter sens̄it cōpōsitor z Bargarite. **U**ex ē tñ: qz q̄ntū ad accedēdū ad loca
exteriora mōasterioz monialiu: ḡnialis z puiciales: sine aliquo supradictoz:
vel nō obstātibz supradictis: poterunt accedere in monasterijs monialiu sibi
subiectis: qz ipsi sūt visitatores illoz: hita tñ necessitate: seu aliq̄ rōnabili cau-
sa suū offm̄ tāgēs. **A** tñ p̄ monasterijs q̄ sibi nō subijciūt: erit necessaria istia:
put supra dictū ē. **¶** Si hō alicui visū fuerit: qz ista sit scrupulosa nouitas: at
tribuat culpā sūdāmētis sup̄i: aductis: q̄ clarissime hoc dicūt. **U**el si inuene-
rit solutionē supradictoz sūdāmētoz: seu v̄t visuat vel dissoluat qd̄ h̄mōi
sūdāmēta p̄bāt: potueritqz sūdare cōtrariū: sequat̄ illd̄. **¶** **E**t sic ē finis dicti
tractatus: ad laudē z gl̄iam dñi n̄ri Iesu x̄pi: eius dē qz ḡlose v̄ginis m̄ris: ac
btōz fr̄ācisci z Clare: ceterozqz sc̄toz oim̄: cōpōsitus p̄ quēdā fr̄em m̄nō
rē in conuentu sc̄ti fr̄ācisci: p̄pe oppidū de Belalcasar: anno dñi. 1528. v̄t
gekima sexta Maij. **E**t potest vocari Elpeus sacrarū monialium.

C Additio auctoris p̄cedentis tractatus.

Dist cōclusionē p̄fati tractat⁹: venit ad man⁹ meas alter tractat⁹ eius.
dē materie: quē tractatū in sūma decreui hic apponere: vt de aliqbz i
ip̄o cōtētis possim⁹ p̄fectū accipere: in alijs aut̄ ibidē cōtētis min⁹ h̄n
dictis: nō decipiamur: put auctor illi⁹ tractat⁹ decept⁹ ē. **¶** **P**resuppono aut̄
p̄mo: qz oēs cōcessioēs facte p̄ p̄ctore ord̄is in ip̄o cōtētis: sz ex cōmissioibz
quas dict⁹ p̄ctor: fecit extracte: q̄ habēt fo. 33. z. 34. z. 35. sūt mō nulli⁹ valo-
ris. p̄mo: qz nō durauit ā plius vis illaz q̄z vita illi⁹ q̄ fecit eas. **M**ā p̄ morte
delegātis expirat delegatio. **I**te: qz lz dict⁹ p̄ctor: nūc viuere: iā papa mar-
tinus. 5. reuocauit illas: qz in sp̄ali abstulit p̄tatem a p̄ctore in hoc casu: vt
hētur fo. 38. trac. 1. z. fo. 36. **¶** **U**t aut̄ q̄cūqz vidēs p̄fatas cōmissiones z con-
cessiones: agnoscat illas: z veluti a demone fugiat: caueatqz ab eis: ponēt hic
ille q̄ in p̄fato tractatu continēt: ac si hērent iā vigore. **¶** **P**rimū ē: qz visita-
tores possent intrare clausurā cū duobus vel tribus socijs ord̄is. **R**egula. n.

nō pcedit nisi duos. ¶ Sed: q p eisdē casib⁹ p qb⁹ p fessores solent seu pfit
 clausuras introire: p eisdē ingredi q libz visitator possit: quosies fuerit opozu-
 nū. Sz rla solū pmittit visitatorē intrare vt teneat caply visitatōis: aut p alia cā
 sili tāgēre suū offisiq a foris negt fieri. ¶ Tertiu: q cū medico aut minutorē
 loco familiaritū quos rla pcedit: aut pcpit: possent intrare tāq socij: gñalis.
 puicial. visitator: vl p fessor. ¶ Quartū: q licet abbatissis z p uētib⁹ dicti or
 dis: abbatissas z socias ac sorores q trāsserūt: necnō z puicales q mittūt ab
 abbatissis suis: p negocijs q buscū qz itra clausuras intrare admittit. ¶ Ppif
 qz ē sic trāssatis: mīssis ingredi liceat: z comedere ibidē: ac ēt p noctare: p ma
 iori psonaz z ordis hōestate. Ista tñ oia tā nō licēt: p p rōnes supraductas
 Ideo qz ab hñōi z siliū cauedū ē. ¶ Itē in p fato libello ponit p cessio quā se
 cit capm gñale mecliniēse p fessorib⁹ seu vicarijs monialiu: vt possent licen-
 tiare frēs ad ipos declinātes p accedēdo ad loca exteriora zc. Sz ista ē tā re-
 uocata: cū oia talia sint reuata puincialib⁹ p plures pstitutiōes caploz gñā
 liū seqntiū. Et idē iudiciū ē de quacuqz alia p cessioe vl pstitutiōe p siliū q cir-
 ca supradictū repiet. ¶ Itē in p fato tractatu p tñēt aliq declarationes veluti
 glose: quo ad casus in qb⁹ rla dat ptātē intrādī clausuraz: z in qb⁹ moniales
 pfit egredi clausurā: nec non aliq notabilia circa idēz. Que qz vīsa sūt vt i-
 lia: inserta sunt in pcedenti tractatu: tanq additiōes debitis locis pponēdo
 istā dictionē additio: z in fine ponendo hoc signū ✕ vt sic discernantur ab
 alijs in tractatu contentis.

non f. form. opor-
 no. uti. e. ali
 an. fin. loc. t
 y. mon. ab. by

¶ Declaratio sup extrauagātē p statitēse: q incipit. Ad euitāda. In qua
 pcludit: q ligati aliqua cēsura nō sūt euitādi: dōcē sint denūciati.

Dico intellectu hui⁹ p supponim⁹: q lz sū ius cōe statiz vt pstat aliqūē
 incurrisse excōicationē: qz nō sit dnūciat⁹ dz euitari: vt pbat in. c.
 Cū nō ab hoie. z. c. Cū desideres. de snia exco. z. c. pastoralis. de ap-
 pella. Iuxta q scribūt doctores z sūmisē ātq loqndo i materia vitādī excōi-
 catos. Post p ciliū p statitēse tñ: nō hz locū p fātū ius ātq: statiz qz modificatū est
 in dicto p cilio: vbi ad euitādū multa serupula q ex obhuatiōe hñōi seqbāt:
 statutū ē: q de cetero null⁹ teneret euitare illos q p sniam gñalē incurrisserent
 excōicationē. suspēsiōe. interdiciū: aut aliā quācūqz sniaz eccliasicā a iure
 vel ab hoie: quousqz expise denūciatio p iudicē facta ēēt ptra psonā q incur-
 risset: seu cōitatē vel locū: excepto si qs manus violētās inieciisset in psonam
 eccliasicā: z foret tā certū z notoriū q nō posset aliq tergwersatiōe celari aut
 negari. Iā talē vult p ciliū: iuxta dispositionē iuris ātq: statiz absq aliqua
 denūciatiōe euitari. Quā extrauagātē ponit florētū in. 3. pte. 11. c. 26. c. 3. Et
 Rosella. Excōicatio. 6. §. 4. 4. Et Angelina Excōi. 8. Et siluestrina Exco. 5.
 notabili. 4. z cōiter fere oēs alij sūmisē sine aliq differētia. Et dicit florētū
 q duo viri famosi: vn⁹ doctor i theologia: z alter doctor in iure canonico q
 interfuerūt dicto p cilio asseruerūt dictā pstitutiōē fuisse ibidē ppositaz z
 acceptatā. Et āgel⁹ de clausio dicit: q ipse certificat⁹ ē a psonis fide dignis
 q fuit ibi p firmata. Supplementū vō in dictione Cleric⁹. 3. ponit ēt dictā ex-
 trauagātē: lz in quadā re valde differēter: qz. f. dicit: q excōicat⁹ p qcūqz cā:
 dū tñ sit notoria: dz euitari lz nō sit denūciat⁹. Ita qz vult: q nō sit differētia

Clipeus sacrarū monialism.

ppter infectionē manuū p̄fatā: vel aliā quācūq; causā. Et dicit. Ego extraxi
 hāc p̄stitutionē de libro dñi cardinalis Iuliani tituli sc̄te sabine: q; vulgarit̄
 dicit̄ sc̄ti āgel̄: q; p̄fuit dicto p̄cilio: z mihi hāc p̄stitutionē on̄dit i camera z stu-
 dio suo florētē die. 2. decēbris. ¶ Un̄ resultat dubiū: qd̄ hoz seq̄ debeat: v̄ v̄
 puenit illa diuersitas? Ad qd̄ r̄ndet̄ s̄m̄ Adrian⁹ z siluestrū: q; diuersitas
 hui⁹ extrauagātis puenit ex diuersitate p̄cilioz. Nā in p̄cilio p̄statiēsi facta
 est ad liāz put̄ florētī⁹ z alij posuerūt eā. In p̄cilio āt̄ basilien̄si: qd̄ fuit postea:
 alterata ē: sic ponit̄ Supplementū. ¶ Si ergo q̄rat̄: q̄ nā istaz ē seq̄nda? R̄ndet̄
 Felin⁹ i. c. Rodolph⁹ d̄ rescriptis q; basilien̄sis. cū q; se p̄format siluestrina.
 Et idē v̄ sentire abbas i clemētina d̄ sniaz excōis. ¶ N̄ istū nō obstatib⁹ v̄:
 q; labiq; scrupulo possim⁹ tenere z seq; put̄ florētī⁹ z ei⁹ seq̄ces ponūt extra
 uagātē h̄m̄oi. p̄stīm q; hoc tenet Adrian⁹ i. 4. scribēdo d̄ clauib⁹ fo. 99. p
 hec v̄ba. P̄ciliū p̄statiēse excepit solū excōicatū p̄p̄ manuū iniectionē. cō
 eiliū basilien̄. excepit ḡnali⁹: v̄ i forma auctētica: sub sigillo p̄ciliij i archiuis
 n̄re ecclie repi dices. Lū aliq̄e ita notorie p̄stiterit sniaz excōis icidisse zc. l3
 q; d̄ illi⁹ auctē plures dubitāt: z cōt̄ ei p̄d̄ auctētatis nō d̄fer̄: possim⁹ stare
 p̄cilio p̄statiēsi: z ppter p̄olationē timoratoz. ¶ Ita q; dicim⁹: q; nō sumus
 obligati euitare aliq̄e excōicatū q; usq; sit denūciat⁹ z ei⁹ ob̄uare aliā cēsurā
 rā vel sniaz eccliaicā: nisi i trib⁹ casib⁹. ¶ Pr̄m⁹: qn̄ sniaz v̄ cēsurā ē noiati:
 put̄ si alicui p̄cipet̄ q; solueret certū qd̄ infra tot dies: q; si nō facer̄: p̄o fa-
 cto incurrer̄ sniaz excōis: aut iudex illū excōicasset. In hoc casu l3 p̄ iudicē
 nō sit dnūciat⁹: ē euitād⁹ s̄m̄ ius cōe. Nā cōicatio cū talinō excipit̄ in dicta
 extrauagāti: cū solū loq̄t̄ de ḡnāl̄ excōicatis. Et ponit̄ hoc adrian⁹ i. 4. loq̄n-
 do d̄ p̄ssioe fo. 90. Et siluestrina dicit: q; qd̄ ad iterdictū nō sufficer̄ factā eē
 dnūciationē i ḡne. s̄ dnūciat⁹ talē ciuitatē seu cōitatē incurrit̄ interdictū
 aut suspēsiōnē: ad hoc vt̄ p̄ticulares debeat euitari: q; usq; dnūciatio p̄ticularis
 illaz p̄sonaz fieret: nisi notorie p̄staret aliq̄e eē mēbrū talis cōitatis: l3 talis
 dnūciatio ḡnalis sufficiat vt̄ a cōitate se ab̄stineat: cū d̄ illa facta sit dnūciatio
 in specie. Et dicit̄ apli⁹ adducēdo ostiētes: q; si papa iterdicer̄ aut excōicar̄
 aliq̄e noiati: cū suis fautorib⁹ z p̄cipātib⁹ cū eo: nō teneremur euitare nisi
 illū talē noiati: q; usq; alij noiati dnūciarēt. ¶ Sc̄ds cas⁹ i quo excōicat⁹ ē
 euitād⁹ āte dnūciationē: ē qn̄ qe iniecit man⁹ violētās i p̄sonā eccliaicā: vt̄
 dictū ē. Et isti duo cas⁹ p̄bāt ad liāz i dicta extrauagātī p̄statiēsi. ¶ Tertio ca-
 sus ē: q̄tū admistratiōnē sacroz tali excōicato nō denūciato. Nā l3 dicta ex-
 trauagās nō p̄hibat: imo poti⁹ videt̄ p̄cedere q; talibus possint ministrari
 sacra: n̄ hoc itelligit̄ q̄tū ē de iure positiuo. S; q; ius diuinū aliū requirit̄: illd̄
 debem⁹ seq. Pr̄stiz q; adhuc extrauagās h̄n̄ itellecta: nō dicit q; nō euitēt̄ i
 receptiōe sacroz: l3 q; nō euitēt̄ qn̄ alijs admistrāf talia sacra. Cū r̄q; istoz
 dicit̄ Adrian⁹ in. 1. quibeto fo. 30. talib⁹ v̄bis. L3 nō tenemur euitare tales
 excōicatos i sacroz misterio p̄textu cēsure eccliaicē: tenemur t̄n̄ rōne p̄cti ex
 lege diuina talib⁹ sacra nō ministrare. quē admodū nō ob̄stātē relaxatiōe p̄ciliij:
 si subtractiōe n̄re p̄uersatiōis v̄sibile sit tales ḡnāl̄ excōicatos reuocādos esse
 ad cor̄puta a p̄cto ad p̄niaz: tenemur lege charitatis cōiōnē n̄re cōuersatiōis
 eis subtrahere: iuxta p̄ceptū ap̄licū. Subtrahat̄ se vos ab oi fr̄e ābulatē iordi

Dubium.
Responsio.

Alias r̄sio.

In trib⁹ casib⁹
excōicati:
ēt nō denun-
ciati sūt eui-
tandi.

Adrianus
pa. 4.

nate: Immo nisi istis eent sacra denegada: oportet eos de petedo no peccaret
 z sacra licite sumere ptra qd synod^o basilien^{is}: z sicut infra videbit: p^olatiēses
 reclamation dicēs p hoc tñ hmōi excōicatos. suspēfos vel interdīctos: nō itēdit
 in aliquo releuare: aut eis quolibz suffragari. Quis aut nō videat in maximū
 eis releuamē eribitū si licite possent sacra petere z sumere? Aut opz dicere li-
 citū vt publicis pctōib⁹ actu peccātib⁹ z petētib⁹: licite tradat sacra: qd ne-
 fas ē sentire aut dicere. ¶ Forasse dicet alijs. Frustra ergo addit i decretis: cō-
 cilij: vt nō teneamur euitare tales i sacroz administratōe: zc. cū si teneamur eis
 sp sacra nō mīstrare: p^o tenebit decretū māifestā falsitatē. Nisi ad hoc pfugiat
 qz lz iure diuino: rōne pcti teneamur tales euitare: nō tñ p^oceptu cēsure eccle-
 siastice. Et hoc addit p^ocliliū. Rūdeo mltis cōicamur in sacroz administra-
 tōe: qb⁹ tñ sacra nō administram⁹. puta quos in loco miserij admittim⁹.
 cū qb⁹ oram⁹: aut rūsuz tāqz a custode accipim⁹. Et tñ talē cōicacionē nō te-
 nemur hmōi excōicatis subtrahere. Itē nō seq^r. Nō tenemur eos euitare in
 sacroz administratōe ergo possum⁹ eis sacra administrare. cū vt dixi: mltis
 cōicam⁹ in sacroz administratōe: qb⁹ ipa sacra nō mīstram⁹. Et ita illa clau-
 sula: nec frustra: nec false addit. Nec mir si p^ostitutionē p^oclilij gñalis: sic l^omi-
 tare oporteat: cū id solū relaxauerit qd ē positū iuris hūani: cū s ius diui-
 nū nulla ē p^otrā ipz relaxādi. ¶ Dicit et idē Adrian⁹ q^olibeto. 1. fo. 9. qz nō lz
 talib⁹ excōicatis mīstrare sacra qñ pbari p^o eos eē in pcto. ¶ Nota ē: qz idēz
 Adrian⁹ sup. 4. loq^ondo d clauib⁹ dicit. Nō tñ aduerte: vt i supio: ib⁹ dicit:
 qz si nō teneamur hmōi excōicatos euitare: tenemur nihilomin⁹ diuino z
 naturali iure eis dē sacra nō mīstrare. Eis. n. vt vtrūqz p^ocliliū hz: p hāc mo-
 derationē subuētū nō ē: nec sūt in aliquo releuati zc. Et sup eodē. 4. fo. 91.
 ait: qz p^ocliliū gñale solū relaxauit obligationē p^ocepti hūani de euitādo gñalr
 excōicatos. Et cū hoc exp^ossit: qz illoz excōicatos p^oditionē: p hoc nullatenus
 voluit releuare. Ideo ipi excōicati nō minus peccāt sacra suscipiētes vt mi-
 nistrātes post indultū illd p^oclilij gñalis qz āte. Nā p^ocepto dei phibemur nō
 dare scūm canib⁹: Mat. 7. ergo nō lz eis sic. f. excōicatis gñalr sacra mīstrare.
 Dat tñ casus relaxatōis: nō vitādo eos in administratōe: qz quis nō dat de
 administrando eis. puta cū nos alijs ministrātes: simul eis cōicamus: cū eis
 orādo vel p^ouictz sacra administrādo alijs. Idē sentit. immo tenet siluestri-
 na excō. 5. notabili. 4. ¶ Ex omib⁹ supradictis elicit: qz tales excōicati gñalr
 nō minus debēt euitari in omib⁹ z p omnia ac si eent denūciati. Et sic incur-
 rerēt irreglaritatē: z alias penes: in qs incurrerēt alij dñficiati celebrādo: seu
 aliter inuromittēdo se i suis officijs qbus erāt phibiti. Et nō restabit iudici
 aliū faciēdū nisi dclarare illos incurrisse in delictū pncipale: z statiz exeq pe-
 nas in quas accessorie inciderūt. Et sic dicit florētinus. 3. pte. ti. 26. ca. 2. ppe
 finē: qz p p^ofatā extrauagātē p^olatiēses nō dabat. nec dat locus vt talis excōi-
 catus possit pncipare cū alijs. Idē dicit siluestrina vbi s. Et margarita q ab
 ista snia discrepauit: defecit z nō dz seq vllō mō. Et sic est finis p^odicte q^ostio-
 nis: satis notabiliter declarate.

Adrianus
pa. 4.

Epilogatio.

¶ Finis.

Epistola ad Romanos

Epistola ad Romanos

Epistola ad Romanos

Epistola ad Romanos

Epistola ad Romanos

Epistola ad Romanos

Epistola ad Romanos

Epistola ad Romanos

Main body of the text, containing the Latin text of the Epistle to the Romans, written in a dense, historical script.

Am 2

Sequitur tertiapars huius enchiri

dij: seu manualis: vbi ponunt tangētia offm̄ diuinū. Pertinetq; ad oēs p̄so-
nas religiosas de qbus sup̄ius: q̄ illas in speciali p̄cernūt: dicta sunt.

Incipit ordinariū ceremoniarū diuini officij sc̄dm̄ cōsuetudinem sancte romane ecclesie.

De pulsatione campanæ.

De oēs horas canonicas

pmo pulset cāpana maior aliq̄stulū p̄ signo: z facto p̄gruo intervallo p̄petēti quo fr̄es expeditis ne cessarijs p̄mode possint sine mora i ecclesia p̄uentre: eadē itēz pl̄ixi pulset. ¶ Et hic mod⁹ pulsationis sp̄ h̄uet: excepto q̄ i festis duplicib⁹ ad vesp̄as matutinū trib⁹ vicib⁹ pl̄ix pulset: factis p̄gruis iteruallis. ¶ Et i c̄isdē dieb⁹ ad tertiā bis pulset pl̄ix facto p̄gruo intervallo. ¶ Et post tertiā ad missas semel pl̄ixi p̄petēter: atēq; incipiat Introit⁹. ¶ Itē in d̄nicis dieb⁹ z festis semiduplicib⁹ atq; duplicib⁹ pulset cāpana q̄n incipit Te deū lau. vsq; ad p̄suz illū. Pleni sunt celi z ter. In illis h̄o d̄nicis dieb⁹ q̄b⁹ cātaf. ix. respōsū: pulset cū incipit gl̄ia p̄ri: vel in reinceptiōe ip̄si respōsi q̄n gl̄ia nō cātaf. ¶ Itē in eleuatiōe corpis xp̄i pulset cāpana maior parūp̄ in missa p̄uēuali t̄m̄. In missis aut̄ p̄uatis nulla cāpana pulset. ¶ Itē ad p̄aditū z ad cenā sp̄ pulset cāpanella. Post cuius pulsatione fiat p̄gruo intervallo: in q̄ s̄rib⁹ lotis z p̄gregatis ante refectoriū: pulset cāpana refectorij a refectoriario vno ictu. Et s̄rib⁹ sere igr̄essis: pulset aliq̄stulū pl̄ixi ab eodē. ¶ Finita pulsatiōe: incipiat cātor. B̄n̄e. Et r̄ndētib⁹ s̄rib⁹ B̄n̄e: incipiat cātor p̄sū. Cū aut̄ puenit ad Iube d̄ne: lector circa i ferio rē partē p̄uēt⁹ p̄cedat in mediū: z inclināt⁹ recipiat b̄n̄onē. ¶ In fine aut̄ comestiōis pulset cāpanella vno ictu: z statiz lector dicat. Tu aut̄. Et s̄rib⁹ egredietib⁹ a mēsa: pulset aliq̄stulū pl̄ixi. Finita h̄o pulsatiōe: cātor incipit p̄sū. Cūq; d̄nr̄ p̄sili: Disp̄sit dedit paup̄i. zc. s̄t̄ fr̄es erecti ad se p̄uer̄i vsq; ad Retribuere: ad qd̄ fr̄es inclinare se debēt. ¶ S; cū agim⁹ gr̄ias in refectorio post cenā: q̄ comederint z ibi nō sūt necessarij ad h̄uiedū: cū silētiō egrediat̄. ¶ Itē ad collationē (q̄ sp̄ in refectorio faciēda ē) pm̄o pulset cāpana maior p̄ signo: z facto p̄gruo intervallo: pulset cāpanella refectorij sic diu: vt fr̄es oēs p̄uenire possint. Et p̄gregatis s̄rib⁹: a lectore statiz dicat. Iube d̄ne b̄ndicere. Et b̄n̄one recepta: incipiat legere. Post pm̄ū h̄o p̄sū vel s̄m̄ lectionis: dicat a lectore. B̄n̄e. ¶ Facta h̄o collatione z terminata lectione: s̄rib⁹ ordiate in ecclesia eūtib⁹ dicēdo ps̄. Adibere mei. sine nora: pulset cāpana p̄ completorio. Et dicto in ecclesia Ad iutorij n̄m̄ zc. z p̄ n̄: fiat p̄fessio. ¶ Et fiat collatio in dieb⁹ ieiuniorū t̄m̄. Ceteris dieb⁹ p̄ueniāt fr̄es ad p̄pletoriū in ecclesia: sicut ad ceteras horas diet. ¶ Itē tpe quo fr̄es dormiūt: sc̄z a pascha vsq; ad festū exaltationis sc̄tē crucis: pulset cāpanella refectorij ab eo q̄ legit in

Ordinariū cerimoniarū diuini officij.

mēsa ilico postq̄ comederit. Ad quā pulsationē frēs in pace z silētio geseāt. Et q̄ dormire nō p̄t vel nolūt: silētio interim obsequēt. Et caueat ab introdu-
ctione seculariū illa hora: vbi sine scādalo poterit euitari. ¶ Itē quicūqz debēt
frēs in caplm cōgregari: pulset cāpanella capli ex vna pte tm̄ plixē. Ad quas
pulsationē frēs in caplo cōuentāt sine mora. ¶ Cōgregatis in ecclia fratrib⁹
ad oēs horas: z vltima pulsatione finita: hebdomadari⁹ faciat signū manu p
cutiēs formā: vt frēs p̄strati: si sit ferialis dies. siue incinatus: dñificaz ofonē dī
cant. Qua finita z signo surgēdi ab eodē facto: incipiat officiū in sede suaver
so vultu p̄tra altare: alijs fratrib⁹ cōsili modo stātib⁹ vltqz ad B̄na p̄t: z tūc
vertāt se e regione. ¶ Simi modo capla z ofones dicāt a sacerdote i loco suo.

De psalmodia.

Nota: q̄ quicūqz dī psalmodia plane z sine nota: stare debēt frēs ere-
cti: p̄terq̄ in psalmodia mortuoz: in q̄ frēs sedeāt. ¶ Itē quicūqz duo
psalmi vel q̄tuor: dñr sub vna aña: ille choz⁹ dz stare i q̄ in choat aña
p̄terq̄ in prima tpe paschali: z in Cōpletorio. ¶ In oibus alijs stēt z sedeāt
alternati: p̄terq̄ in. ps. Laudate dñz oēs gētes: z Laudate dñz d celis: z Qui-
cūqz vult: z officio b̄tē p̄gis: z eiusdē lectōnib⁹ plane dictis: z B̄nis: z Ma-
gnificat: z Nūc dimittis: z Hymnis: quib⁹ oib⁹ dbēt stare erecti: siue cātent
siue legant. ¶ Itē psalmodia cū plane dī: distincte z tractatim dicat: ita q̄ fi-
nitis versib⁹ ex vna pte: alia incipiat: maxime in officio b̄tē p̄gis z mortuoz.
¶ Quā vero cātat: nō fiat p̄tractio in p̄cto metri: sed pausa pueniēs z cōlis.

De dandis añis: z intonandis psalmis.

De dādis añis: z intonādis psalmis hic comodus teneat vbiqz. ¶ In q̄
libet chozo sint duo cātores: vn⁹ ex vna pte: alius ex alia: q̄ distribuāt
singulas añas p singulos frēs: vnus quisqz in pte sua. Et cātor q̄ dat
añam: intonet psalmū: z solus repetat eandē post psalmū. Et cantent cōmu-
niter ab vtroqz chozo. Et nunq̄ aña incipiatur a duobus ante psalmū.

De lectionibus: z benedictionibus.

Lectiones aut legant in medio chozi: vel alibi vbi cōmodius fieri pote-
rit. ¶ Responsoria nocturna z diurna cātēt frēs in stālis suis: sicut et
alia: vbi libri sufficiētes habent. Vbi autē tm̄ vnus habet: vadant ad
eantādū in medio chozi cōmunit. ¶ Cū autē peruentū fuerit ad benedictio-
nes: lector petat benedictionē inclinato capite versus altare: z sacerdos sedēs
(p̄terq̄ ad benedictionē euangeli) mediocri. voce deuote eā p̄ferat. ¶ Bene-
dictiones aut tā in ferialib⁹ diebus q̄ festiuis he sunt. ¶ Prima. B̄ndictioe
p̄petuabenedicat nos p̄ eternus. ¶ Secūda. Unigenitus dei fili⁹ nos b̄ndi-
z adiu. dignes. ¶ Tertia. Spūs sancti gra: illu. sen. z cor. nra. ¶ Quarta. Deus
pater omnipotens: sit no. p̄p. z cle. ¶ Quinta. Christus p̄petue: det no. gau-
vite. ¶ Sexta. Ignē sui amoris: accē. deus in cor. nris. ¶ Septima: qñ non
legit euangeliū dicat. Ille nos bene. q̄ sine fine viuit z regnat. ¶ Octaua. Vi-
uinū auxiliū manēat semp nobiscō. Si fuerit festū dicat. Qui⁹. vel quozz:
vel quarū festū colim⁹: ipe: vel ipi: vel ipa: vel ipē: intercedāt p nobis ad dñz.
¶ Nona. Ad societate ciuiū supnoz: p̄ducatur nos rex angloz. Si vero legat
euangeliū dī. Euāgelica lectio: sit no. sa. z pro. Quādo vero duo euāgelia le-

Ordinariū cerimoniarū officii diuini. Fo. cl.

gunf: ad scdm dī. Benedictio. Per euā. dicta: de la. nra deli. Si vero tertium euangelii legeret (vt in natali dñi) tūc sit hec benedictio. Verba sc̄ri euāgelij: doceat nos Christus filius dei. ¶ Absolutiones vero terminant in tono capituloy. ¶ Benedictioes in tono lectionū. ¶ Orationes ad om̄es horas diei. s. primā. tertā. sextā. nonā: z cōpletoriū terminant in tono capituloy. Et tunc sacerdos qui dicit orationē dicat. Dñs vobiscum: z Benedicamus domino: in eodem tono. Et respōdeatur suspensiuē. Deo gratias.

¶ In vesp̄is aut̄ z matutinis semp̄ orones dicat solēniter vt in missa.

¶ Tēpore ho gñalis interdicit: fr̄es legāt officia disticte z simplr sine nota.

¶ De genuflexione: z inclinatione.

Dota q̄ in ferialib⁹ dieb⁹ dñi dī p̄ma ofo: ab oib⁹ genuflecti d̄z vsqz p̄ dñm. Et idē fiat i ofonib⁹ b̄te x̄gis z b̄ti fr̄acisc̄i: tñ ad noia ip̄oy: p̄ter q̄ in p̄ciosa. Et idē q̄ncūqz dī p̄ n̄: siue in principio horarū siue in fine. Qñ aut̄ dicit̄ p̄ n̄ ante lectiones: z in benedictione m̄se: z in agendis gratijs: nō genuflectim⁹: sed in vltimo Pat̄ noster post Preciosa: z post gr̄as: si dicant̄ in ecclia: flectāt fr̄es genua: z qñ dī Credo: z in suffragijs z p̄ctibus: sicut de ijs in breuiario cōtinet̄. ¶ Sacerdos vero q̄ dicit ofones s̄let erectus: si cantādo eas dicat. In missa aut̄ p̄sternēt se cū dicit̄ p̄ma collecta. Qñ aut̄ dicit̄ p̄phēcia vna v̄l plures: ad illas ofones nō p̄sternāt se fr̄es: nisi ad illā ad quā dī. Dñs vobiscū. ¶ Semp̄ aut̄ siue sit festū siue nō: inter ofertoriū z Orate fr̄es: s̄let erecti vsqz vultib⁹ ad altare. ¶ Itē p̄sternāt se cū sacerdos dixerit Orate fr̄es: z surgā cū dī Per oia sc̄la. ¶ Itē dicto Sact⁹: p̄sternant se vsqz ad elevationē corp̄is: tūc surgāt: z depositis m̄tellis (si q̄ habuerit) nudatis capitib⁹ ad oēt̄ humilr z deuote flectēs genua x̄s corpus x̄pi. Et interī sint p̄strati e regione vsqz ad Per oia: z Pax dñi zc. ¶ Itē a d̄cto Agn⁹ dei sint p̄strati vsqz ad cōcationē. ¶ In diebus aut̄ festiuis tā duplicibus q̄ alijs fr̄es nō p̄sternāt sem̄is a Corp̄is x̄pi elevatione vsqz ad Per om̄ia sc̄la: ante Pater noster. ¶ Itē flectant genua fr̄es in ferialib⁹ diebus ad Salue sancta parēs: z in missa d̄ sp̄u sancto cū dī Ceni sancte sp̄us: z in quadagesima qñ dicit̄ Tractus. Dñe nō scdm p̄ctā zc. ad illud versum. Adiua nos de⁹: z ad Salue regina: z Ave regina celoz: in principio tñ: z ad versum illuz. O crux aue spes vnica. in ferialibus diebus. ¶ Et nota q̄ vbicūqz in ferialibus diebus genuflectit̄: in diebus festiuis inclinā: p̄ter q̄ in precib⁹ p̄me z cōpletoriij in q̄bus fratres s̄let erecti: z e regione p̄ueri. ¶ In missa autē post Orate fr̄es vsqz ad Sanctus s̄let ad altari cōueri: z post Sanct⁹ similit̄ quādiu stant erecti: z cōiter aliquid nō cantāt. ¶ Itē q̄ncūqz dicit̄ Gloria patri: semp̄ inclinetur ab omnibus equaliter z pfunde. Et qñ dicit̄: De ergo q̄s tu is famulis subuenis: z nō factus est in Credo: z in Gloria in excelsis deo qñ dicit̄: Suscipe deprecationē nostrā: z in fine hymnoz: z ad penultimū versuz cant̄ i. Benedicite omnia opera domini domino.

¶ Que debent dici ab vno vel a pluribus.

Innitatorij z oēs Versiculi cū Benedicam⁹: ab vno fratre tñ dicāt in sede sua in ferialib⁹ diebus p̄ totū annū: z etiam ab octaua resurrectiōis vsqz ad ascensionē. ¶ Itē in festo nouē lectionū z dieb⁹ diuisis

Ordinariū ceremoniarū diuini officij.

Inuitatorū: z vltimū rſtorū: z alla in miſſa ſemp dicat a duob⁹ in medio chozi. ¶ Clericū ſo z Bndicam⁹ ab vno dicat in ſtallo ſuo. ¶ In feſtis ſe miduplicib⁹ oſo a ſacerdote dicat ad gradus ante altare in vtriſqz veſpis z matutinis. ¶ Inuitato. ac. 3. z. 6. z vltimū reſpoſoriū: z Graduale: z alleluja cātenē ad pulpitu a duob⁹ in medio chozi. ¶ Breuia ſo rſtoria: z verſiculi: z Bndicam⁹ in matutinis: z in vtriſqz veſpis dicant a duob⁹ ad grad⁹ ante altare. Et vnus cere⁹ habeat in vtriſqz veſpis z matutinis. ¶ Si ſo i ſecūdis veſpis a capt. in antea fiat d feſto ſimpliciter: totū fiat ſic in ſimplici feſto.

¶ De feſtis duplicibus maioribus.

In feſtis duplicibus maiorib⁹ immediate poſt ſecūdaz pulſationē in vtriſqz veſpis z matutinis ſacerdos cū duobus cātozib⁹: vel q̄tuoz in magnis cōuentibus: ſuppellicijs induant: z duo acolythi cū thuribulario ſuppellicijs ſolūmodo induant. Ita q̄ in principio tertie pulſationis p̄parato thuribulo z luminaribus accēſis: hec ordine choz ingreditant. Primo p̄cedāt cātores. Deinde ceroferarij. Tertio thuribularius d̄xtera manu portās thuribulū z ſiniſtra incēſus. Ultimo ſacerdos corā altari pedēs. Et ſtans in medio acolythoz ponat incēſum in thuribulo. Quo accepto de manu miniſtri: genuſſectat corā altari: z adoleat ma⁹ altare tm̄. Quo pacto reddat illud miniſtro: nō thurificādo eū. Et deſcendēs ad vltimū gradū altaris: ab eodē miniſtro thurificet. Et in eodē loco facto ſignificiū moze ſolito inchoet. Finito gloria p̄ri: ſacerdos ad locū ſuū reuertat: z acolythi de poſitis luminarib⁹ in vltimis chozi locis iuxta frēs reſideāt: z thuribulari⁹ iuxta vnū illoz remaneat. ¶ Cantores ſo oia q̄ ad eoz offiū ſpectant: ſimul incipiāt. ¶ ſalmos tm̄ nō intonēt: nec eoz Bñas reſumāt niſi vini z vini: ita q̄ de viroqz chozo vnus: p̄terq̄ ad Bñs z Magnificat. ¶ Antē ad Bñs et Magnificat ſemp incipiant in principio ab hebdomadario. ¶ Bndicam⁹ vero in vtriſqz veſpis: z matutinis: cū Inuitatoris: z octauo. ¶ ſemp a q̄tuoz: vel pluribus dicant: p̄ diſp̄ſatione cātoz. ¶ Cetera ſo rſoria cū rſiculis: a duobus tm̄ dicant. ¶ Altare maius ad Bñs z Magnificat tm̄ thurificet. De inde thurificet ſacerdos in loco ſuo. Poſtea vero cātores p̄gregati ante pulpitu. Poſtea frēs de chozo ita q̄ a parte hebdomadarij inchoetur. ¶ Itē poſt thurificationē factā in principio matutinoz: thuribularius z acolythi ſoli deponant ſuppellicia: q̄ in p̄ſa. Laudate dñm de celis: reſūmant.

¶ De duplicibus minoribus.

In minoribus aut duplicibus cātores ſuppellicijs non induant. Nec in principio veſperoz z matutinoz thurificet: ſed ſimpliciter ſacerdoſine ſuppellicio incipiat officio in loco ſuo. In vltimo aut pſalmo ante capitulum ſacerdos z thuribularius cū duobus acolythis ſuppellicijs induantur: z altare maius tantum z chorus ad Magnificat z Benedictus thurificentur. Cetera vero ſicut in maioribus duplicibus ſiant.

¶ Quando eſt vnus chorus p̄tra alium.

Dicit q̄ omni tpe qñ cōmuniter in choro pſallitur vel cantat: vn⁹ p̄tra aliū verſis vultib⁹ e regiōe p̄tat. ¶ In capis ſo: z ofonib⁹ i qb⁹ nō genuſſectat vel inclinat: z in miſſa qñ ſecreta d̄r: ſēt frēs ſo vultu p̄tra

Ordinariū ceremoniarū officii diuini. Fo. clj.

altare. ¶ Itē qñ frēs sunt i ofone pstrati: surgāt qñ sacerdos dicit. Per dñz. ¶ Et nota qđ in missa qñ sacerdos debz dicere Dñs vobiscū: frēs oēs debēt stare vsqz vultib⁹ ad altare: donec rñderint. Et cū spū tuo. Et cū cantat ofo p̄ma: sint e regione verſi vsqz Per dñm. ¶ Itē finita p̄ma ofone: siue i missa siue in horis: cū sacerdos dicit Per dñz: frēs stent vsqz vultib⁹ ad altare: donec rñderint. Amē. ¶ Itē cū frater dicit Inuitatorū: vel incipit Bñam: z cū dicit V̄ia breuia: vel Bñdicamus: ster vsqz vultu ad altare: ceteris e regioe vsqz. ¶ Itē cū d̄r Slectamus genua: dicto Leuate: stent frēs vsqz vultib⁹ ad altare vsqz ad finē ofonis. Et dictis ofonibus cū Slectamus ge. ad ofonez ad quā d̄r Dñs vobiscū: slectāt frēs genua vsqz Per dñz. ¶ Itē sp post p̄mam ofonē: in alijs diebus oibus ad seq̄ntes statur vsqz vultib⁹ ad altare. Et s̄r ad ofonē q̄ d̄r post Asp̄ges me. ¶ Itē sp cū occurrit in festo. ix. lectōnū dicere de feria missam: in ipsa missa slectimus sicut in feria.

De cereis.

In diebus ferialibus sp in quētuāli missa habeant duo cerei: vel due cādele: vbi p̄nt cōmode b̄ri. Et in officio b̄tē v̄gis: cādele vel cereus corā altari accēdat: vbi cōmode p̄t b̄ri. ¶ In dieb⁹ aut̄ oficis: z festis semiduplicibus: duo cerei tm̄ hēant in missa. S; in semiduplicibus vnus tm̄ in vespis z matutinis habeat. ¶ In duplicibus aut̄ i vtr̄sqz vespis z matutinis: duo tm̄ cerei habeant sup altare: z duo sup cādelabra: nisi seculariū deuotio aliquoz plures obtulerit: z voluerit officio deſuire. ¶ In missa ho duo sup altare: z duo sup cādelabra: q̄ a ceroferiarijs deponent. Nec aut̄ oīa sic fiant: si cōmode p̄nt b̄ri cerei. ¶ Cōpleta aut̄ thurificatiōe ad Adḡ: z b̄tis: reuertat̄ sacerdos ad locū suū: p̄cedente ip̄m solo thuribulario. Ceroferiarij depositis cereis corā altari reuertant̄ ad loca sua. Resumptis aut̄ cereis cuz aīa post B̄tis cantat: siue post Adḡ: vadāt ad gradus altaris: vbi sup ornatū pulpitu ofo dz dicit: z stent ad dexterā z leuā sacerdotis. Dicta ho ofone: reuertat̄ sacerdos ad locū suū: ceroferiarijs remanētibus ibidem. Finitis aut̄ vespis z dicta ofone ofica: reuertant̄ in vestiariū s̄m ordinez quo venerunt. ¶ Item quicūqz xp̄i corpus deponat: duo acolythi super pellicijs inducti cum duobus cereis semper p̄cedant.

De duplicibus maioribus.

Hec aut̄ sunt festa duplicia maiora: scz Natiuitas dñi. Festū sc̄i stephani. sc̄i Joānis euāgeliste. Circūcisio dñi. Eph̄ia. Quinqz festa beate v̄gis. Dñica resurrectionis. Ascētio dñi. Dñica p̄tecostes. Festuz sc̄i antonij. Sc̄i joānis baptiste. Ap̄toz petri z pauli: p̄ma die tm̄. Sc̄i Laurētij. Vtrūqz festū sc̄i fr̄ncisci. Et festū b̄ji Michaelis de septēbrio. Et dedicatio ecc̄ie festū. festum oīm sanctorū.

De duplicibus minoribus.

Hec sūt festa duplicia minora. Duo dies seq̄ntes post festū resurrectionis: z p̄tecostes. Comemoratio sc̄i pauli. Dedicatio ecc̄ie: z anniuersariū eius. Octaua ap̄toz petri z pauli. Octaua assumptionis b̄tē marie v̄gis. Octaua natiuitatis sancti fr̄ncisci.

De festis semiduplicibus.

Ordinariū ceremoniarū diuini officij.

Hec aut sunt festa semiduplicia. Festū sc̄i Andree ap̄li. Sc̄i Nicolai. Festum sc̄e Lucie. Sc̄i thome ap̄li. Sc̄oꝝ innocentū. Octaua ephie. Festū sc̄e agnetis. Conuersio. s. Pauli. Sc̄e agathe. v̄ginis. Cathedra. s. petri. Mathie ap̄li. Marci euangeliste. Ap̄toꝝum Philippi z Jacobi. Utrūq; festū s. crucis. Reuelatio. s. michaelis. Octaua ascensionis. Festum sancti Barnabe ap̄li. Octaua beati Antonij. Octaua sancti Joānis baptiste. Sancte Marie magdalene. Sancti Jacobi ap̄li. Petri ad vincula. Octaua sancti Laurentij. Festum sancti Bartholomei ap̄li. Decollatio sc̄i Joānis baptiste. Octaua natiuitatis b̄te v̄ginis. Festum sc̄i mathei ap̄li. Sancti Luce euangeliste. Ap̄toꝝum simonis z Jude. Sc̄i Martini. Sc̄e Elisabeth. Sancte Cecilie v̄ginis. Katharine v̄ginis.

De thurificatione.

In missa conuentuali altare incenset post calcis oblationē. Nota qd quicunq; incensat altare ad B̄nis: z Maḡi: sacerdos summo gradu genuflectat corā altari: deinde surgēs ad mediū altaris incipiat extēsa manu vsus corpus xp̄i: v̄ crucifixū: z circūducatur manū ad dextrū cornū altaris breuiter transiens vsq; ad sinistrū ipsius. Et ducta manu semel ante altare a leua i dexterā: z osculato altari reddat istū ministrō sicut sup̄ dictū est. Cū ho choꝝ thurificat a parte hebdomadarij semp inchoet: z vna vice vel duabus q̄libz frater adoleatur.

De fine horarū: z missē.

In fine oim horarū dicat. Fidelij aie: cū dñica ofone: isti cū immedie te seq̄ missa. Et tūc dicto B̄ndicamus: statim incipit ofim missē. Finita aut ofone dñica: z signo facto a sacerdote: dicat. Dñs det nobis suā pacem: p̄ter q̄ in Completorio: z matutinis: z p̄ma. Et r̄deat fr̄es. amē.

¶ Si aut plures horę sine interuallo dicant: inter duas horas dicatur. Fidelium anime: z ofo dñica tñi semel.

De officio missē conuentualis.

De officio missarū maiorū dicendū est. ¶ In diebus ferialibus parēt ad missam sacerdos: diacon⁹. subdiacon⁹ in magnis puētib⁹. In paruis aut: subdiaconus indutus tñi suppellicio. Confessio aut fiat corā altari. Et sit calcatus q̄ dz legere eplam. ¶ In missis puatis sacerdos q̄ celebrat: ip̄e sibi legat eplam. ¶ Epla ho circa mediū altaris in inferiori gradu sp̄ cāretur sup pulpitu. Finita ho epla: minister parēt calicē in loco suo: z paratū ponat super altare. Et dū cantat Offertoriū: minister offerat ampullā sacerdoti cū aqua. Deinde immedie post oblationē calicis z thurificationem: sacerdos abluat manus. ¶ Patena ho non teneat: nec par: nec tibus choꝝ detur: nisi in dñicis diebus: semiduplicibus: z duplicibus. Nec in missis secretis thurificetur. ¶ Qñ ho dz Ite missa est: tam sacerdos q̄ diaconus durāte Ite missa est: stent versū ad pplm. Quo finito: puertant ad altare. ¶ Cū ho dz B̄ndicamus: vertāt se semp ad altare. Deinde in vestiariū reuertant. ¶ In festis ho. ix. l̄cōnū idem per om̄ia fiat: vt in ferialibus dictū est. ¶ In dñicis aut diebus z semiduplicibus: parēt sacerdos: diaconus: z subdiaconus cum vno acolytho tñi: z thurificet ad euangelium. Et oblatione facta: adoleatur

Ordinariū ceremoniarū officii diuini. Fo. clij

oblata. ¶ Cum vero legitur euangelium: sacerdos stet ad dextrum cornu altaris. Subdiaconus aut stans ante diaconū: vertat se ad eum. Acolyth⁹ ꝛo cum thuribulario stet post diaconē longe: z vertat se ad euangelium. Quo finito: subdiaconus offerat librum sacerdoti ꝑmo deosculandum post inceptum Credo: dum dicit post diacono.

De oblatione calicis.

Oblatio aut calicis sic fiat. Parato calice post dictā eꝑlam i loco suo: vt ꝑdictū est: subdiacon⁹ dū cantat Offertoriū accipiat eū palla mundissima: quē ꝑcedat acolythus in manu dextera ampullā aq̄ portātes z sic ꝑcedat ordinate vsqz ad mediū altaris. Subdiacon⁹ stet a dextris diaconi: z acolyth⁹ cū ampula a dextris sacerdotis. Deinde diacon⁹ accipiens patenā a subdiacono offerat sacerdoti: z post diacon⁹ accipiat a subdiacono calicē: subdiacon⁹ ampullā ab acolytho: sacerdos eādē a subdiacono: z fusa aqua in calice: offerat eū sup altare diacon⁹. Interiz aut acolyth⁹ parato thuribulo: reddat illū subdiacono. Diacon⁹ aut incensum bñdictū a sacerdote ponat in thuribulo. Deinde accipiat illud a subdiacono z offerat sacerdoti. Sacerdos aut ad oleat calicē z altare: sicut dictū est. Finita ꝛo thurificatione: reddat illū diacono sine alia thurificatione. Diacon⁹ ꝛo accepta planeta sinistra manu: incēset sacerdotē manu dextera: deinde reddat illud acolytho. Acolyth⁹ ꝛo incēset diacono z subdiacono: thurificet chorū. Et hoc totū in dñicis: z semiduplicib⁹: z duplicib⁹ obfuet. ¶ Et nota: ꝑ sp̄ āte euāgelij z cū aliqd̄ cōiter cātat vel dicit a sacerdote. diacono z subdiacono: diacon⁹ assistat sacerdoti a dextris: subdiacon⁹ a sinistris. Et ouerso post euāgelij. ¶ Dicta ꝛo ꝑrefatiōe z Sctūs: diacon⁹ in uolutā patenā mundissimā tradat subdiacono tenēdā. Cū ꝛo ꝑuētū fuerit ad ꝑr̄ n̄r̄: discoplicēs eā subdiaconus: z tenēs eā vsqz ad finē dñice ofonis: accedēs qz ad diaconū tradat ei: z diaconus sacerdoti deosculās manū eius. Diaconus ꝛo accepta pace a sacerdote: det eā subdiacono: subdiaconus acolytho: acolyth⁹ duob⁹ ꝑmis in choro: incipēs a parte hebdomadarij. ¶ In oib⁹ aut festis duplicib⁹: paratis in sacristia ministris: ꝑcedāt duo cerosferarij iduti tñ̄ suppellicijs: quoz vn⁹ ad dexterā: alijs ad sinistrā trāsēāt tenētes cereos dōc̄ finiat ꝑfessio. Quos deponētes: nō resumāt vsqz ad euāgelij. Illos sequat thuribulari⁹ ad dexterā trāsēs. Post quē subdiaconus librum clausuz vtraqz manu āte pectus ferens. Deinde diaconus: z vltimo sacerdos. Factaqz ꝑfessio: incēset altare.

De modo standi.

In introitus ante missaz nuncq̄ dicit nisi his. Neqz graduate repetat ante ꝑsum: vel post ꝑsum. Lecto ꝛo post thurificationē officio a sacerdote z ministris: disponāt i modū crucis. i. duo acolythi eꝑ distātes ad leuā z dexterā diaconi. Et hic modus standi ꝑ totā missaz fuet. ¶ Et nota: ꝑ tā in dñicis dieb⁹ q̄ i semiduplicib⁹ dū dicit ꝑrefatiō: diacon⁹ ad altare reuerēter ascēdēs dicit sup altare extēdere z explicare corpalia: z itez ꝑlicare in fine missę: dū sacerdos calicē z manus purificat. ¶ Ad euāgelij ꝛo duo acolythi resumptis cereis: stent ad dexterā z leuā subdiaconi: ꝛo vultibus ad euāgelij. ¶ De oblatiōe ꝛo calicis: z thurificatione: z patene datione: omnia siant

Ordinariū ceremoniarū diuini officij.

vt in semiduplicib⁹: excepto qđ acolythus qđ stat ad dexterā altaris sp̄ huiat de aqua. Excepto ēt qđ p̄mo thurificet cōtores: et eis p̄mo par def: et ipsi eam porret p̄mis in choro residentibus. Et illo ordine quo de vestitio fuerant egressi: finito officio reuertant. ¶ In festis. ix. lēonū: duo frēs dicāt Alla: vel Tractus t̄pibus suis. ¶ Tractus aut̄ qñ dicendus est a duobus: si breuis fuerit ad pulpitu in medio chori dicat. Si aut̄ pl̄xior fuerit: a quattuor vel sex binis et binis succedentib⁹: ubi potest fieri bono modo. ¶ In festis semiduplicibus: et in die dñico duo frēs dicāt Graduale: et duo alij Alla: ¶ In festis vero dupplicibus: duo fratres dicant Graduale: et quattuor Alla: vel plures: s̄m qđ cōgruit solemnitati.

¶ De Alla in ferialibus diebus.

E nota: qđ qñ Alla cātā in ferialibus dieb⁹: in p̄ma vice sine p̄pletioe pneumaticis: post versuz postorū cantat. ¶ Qñ h̄o duo Alla cātā ab octaua pasche vsqz ad octauā pentecostes: p̄mū cantat totum cū suo vsu: nec repetitur ante versum nec post. Sc̄m aut̄ Alla: et ante vsuz et post repe. itur. ¶ Letera h̄o ad missam p̄nientia sicut in missali p̄tinentur. ¶ Discursus autem fr̄m in choro solite euitetur.

¶ De cōione non celebrantium.

De cōicatione aut̄ fr̄m in missa conuentuali: hoc semp obseruet. Facta p̄fessioe cōiter a fr̄ib⁹ genib⁹ flexis in locis suis: ab iouitione facta: dicant oēs qđ debent cōicare summissa voce semel m̄. Dñe non suz dignus etc. Interim aut̄ duo acolyti extensam pallam teneant corā sacerdote. Et cōicatis p̄mo p̄ ordinē ministris: frēs ceteri a capite chori incipietes bini et bini ordinate p̄cedant: et flexis genibus cōicent. Cōicati h̄o accedant ad calicē vel calices eis a diacono et subdiacono (si pōt fieri) ministratos: s̄m qđ fr̄m expedit multitudini. Et sic ordinate ad loca sua reuertantur.

¶ Explicetur ordinariū Romanum.

Carmina dicenda a sacerdote qñ sacris induitur vestibus: ac dum pergit ad altare.

¶ Tu quicumqz velis missam cantare sacerdos:

Sunditus esto memor: sic tota mente reuolue.

Qualia sit christus pro te certamina passus.

Velato capite tibi risum signat amictus.

Linea veste nota: qđ sit declusus in alba.

Vincula presentant stola: funisqz: atqz manipulus.

In casula noscas: quod purpura significatur.

Et caluarius adsit mons: dum pergis ad aram.

Et recolas christuz: dum pergeret ad moriendum.

Hec sic cuncta pie memorando pectora tunde.

Laus deo optimo ac maximo.

Incipit ordo agendorū ⁊ dicendorū

a sacerdote in missa puata et feriali: fm cōsuetudinē ecclie Romanę:

Adutus planeta sacerdos stet

ante gradus altaris: ad iunctis māibus mediocriter elevatis dicet Aniam. Introibo ad altare dei. ⁊. Ad deū q̄ letificat iuuentū meā. ps. Judica me de⁹. ⁊c. cū gloria p̄i. Deinde repetat An. Introibo. ⁊. Ad deū. ⁊c. cū. ⁊. Adiutoris. ⁊. Qui fecit. Deinde faciat cōfessionē absolute inclinat⁹ mediocrit. Et stet talit̄ inclinat⁹ donec respōsum fuerit. Misereatur tui. ⁊c. Et tūc erigēs se faciat absolutionez. Qua facta: dicat. ⁊. Deus tu puer sus. ⁊. Et plebs. ⁊. Misere de nobis. ⁊. Et salutare. ⁊. Dñe exaudi. ⁊. Et clamor. ⁊. Dñs vobiscū. ⁊. Et cū spū tuo. Oro Aufer a nobis. ⁊c. Et di hec ofo aliquātulū alte dum ascēdit ad altare sacerdos. finis. Per xpm. ⁊. Amē. Postea inclinat⁹ corā medio altaris: iunctis manibus dicat sub silētio hāc orōnez. Oram⁹ te dñe: vt p̄ merita sanctorum tuoz quoz reliquie sunt hic ⁊c. Si vero nō fuerint ibi relige: dicat. vt p̄ merita oim̄ scōz tuoz. ⁊c. Qua finita: erigat se: ⁊ man⁹ sup̄ altare deponēs osculetur illud.

¶ De iunctione manū.

E nota: q̄ iungēde sunt man⁹ quociens inclinat se sacerdos ante altare: ⁊ in collectis. secretis: ⁊ in post cōicationib⁹: quādo venit ad Per dñz vltimū: si plures dicunt. Postq̄ incipit Gloria i excessis: ⁊ Credo. Et qñ vadit ad sedē. Et quādo reuertit ad altare. Et in fine Pfectionis. Et ante q̄ leuet hostiā: cū dicit: fiat dilectissimi. ⁊c. Et ante Pater n̄s: cū d̄. Et p̄stas nobis. Et quādo accipit hostiā de patena vt frāgat sup̄ calicem. Et quoties vadit a libro vsq; ad mediū altaris. Et quādo reuertit ad librum: dicto dñs vobiscū. Et si vadit ab altari ad piscinam: vel reuertit. Et qñ de sacrificia vadit indutus ad altare. Et qñ cōpleta missa ad sacrificiam reuertitur.

¶ De inclinationibus faciēdis in missa cōtēntualī ⁊ puata.

Item nota: q̄ p̄mo inclinat se sacerdos ante gradū altaris in z̄fessionez vt p̄dictū est. ¶ Secūdo: cū dicit. Oram⁹ te dñe. ¶ Tertio post euāgelii cū dicit. Suscipe scā trinitas. ¶ Quarto: cū dicit. Te igit̄ ¶ Quinto cū dicit. Supplices. ⁊c. ¶ Sexto: ante pacē cū dicit. Dñe iesu xpe q̄ dixisti. ⁊c. ¶ Septimo: post pacē cū dicit. Dñe iesu xpe fili dei viui. ⁊ Perceptio. ¶ Octauo: post missā cū dicit. Placeat tibi ⁊c. ¶ Sciēdū: q̄ iste sunt inclinationes q̄ sūt p̄funde corā altari. ¶ Sūt ⁊ alte inclinationes q̄ sūt mediocriter sup̄ altare. ¶ Prima cū dicit. Suscipe de peccationē n̄az. ¶ Secūda quā sacerdos v̄z le gere euāgelii dīcēdo. Misēda cor meū ⁊c. vel Sit dñs in corde meo. ¶ Tertia cū d̄. Et hō fact⁹. ¶ Quarto qñ collocato calice vadit ad abluēdū. ¶ Quinta cū dicit Scūs. ¶ Sexta qñ nominat brā v̄go i Cōicātes. ¶ Septima post cōsecrationē hostie anteq̄ eleuet. ¶ Octaua ante P̄ n̄ cū dicit p̄stas nobis. ¶ Nonā cū nominat brā v̄rgo in orōne Libera nos q̄s. ¶ Decima qñ dicit. Agnus dei. ¶ Undecima in p̄ceptione. ¶ Duodecima si post p̄ceptionē vadit ad piscinā. Et oēs iste inclinationes sūt ante mediū altaris. ¶

Ordo agendorū ⁊ dicendorū in missa.

ro se ad populum: tū cum dicit. Orate frēs p me parum se inclinet.

¶ De altaris osculo.

Item nota: q̄ p̄mo osculatur sacerdos altare dicta orōne. Oramus te dñe. Secōdō ate collectā p̄mā vbi d̄: Dñs vobis. Tertio post euāgelii cū d̄: Dñs vobis. Quarto ante q̄ dicat Orate frēs. Quinto post. Te igit̄: cū d̄: vñ accepta habeas. Sexto post Supplicescū d̄: Et hac altaris participatiōe. Septimo finita orōne Dñe iesu x̄pe q̄ dixisti ⁊c. Octauo ante post cōione cū d̄: Dñs vobis. Nono p̄pleta orōne. Placeat tibi sancta trinitas.

¶ De modo osculandi.

Et nota: q̄ om̄ia oscula supradicta sūt demissis manib̄s sup altare ante collocatiōe calicis: ⁊ post p̄ceptionē. Alio tpe a sinistris calicis circa hostiā. ¶ Nota: q̄ nunq̄ osculāndus est liber nisi post euāgelii.

¶ De eleuatione manuum ⁊ extensione.

Item circa eleuationē manūū sacerdotis ⁊ de extensione notādū est: q̄ sp̄ d̄: eleuare manus sacerdos mediocriter: ita q̄ eleuatio non excedat humeros: nec nimis dep̄mas̄: s̄ sit in latū dissen̄sio sp̄ moderata ⁊ equalis in missa: ⁊ q̄n̄ stat versus ad altare: ⁊ q̄n̄ se vertit ad populum. In om̄i iūctione manūū: simul p̄cedat eleuatio equalis ⁊ moderata.

¶ De prosecutione missę.

Dostq̄ osculatus fuerit sacerdos altare: p̄pleta orōne illa: Oramus te dñe: vadit ad dextrū cornū altaris: ⁊ ibidem stans aliqua p̄su p̄cedēte: incipit legere introitū cū ministro vel ministris: s̄ sit Ikyriel. Deinde vadit ad mediū altaris. ⁊ incipit Gloria in excel. si dicendū est. Quo finito vel nō inchoato si nō est dicendū: osculatur mediū altaris: ⁊ vertēs se ad populū dicit. Dñs vobiscū. Quo dicto: vertit se ad librū q̄ est in dextro cornū altaris: dicens. Oremus. ⁊ ibidē terminat orōne. Et si plures dicant: ibidem terminat s̄ sit. ¶ Quō dicendū est flectamus genua: sacerdos stās ad dextrū cornū altaris: ⁊ nō p̄uersus ad ppl̄: incipit absolute. Oremus: sine Dñs vobis. Et factō modico intervallo: postq̄ dixerit: flectamus genua: dicat. Leuate. Deinde absolute p̄sequit collectā. Si diaconus ministrat: ipse dicat. Flectamus genua: ⁊ Leuate. ¶ Finita collecta: legit l̄cō vna vel plures: singlis l̄cōnibus singlis p̄missis collectis. In q̄bus om̄ibus idē modus fuit: p̄ter q̄ in vltima collecta q̄ p̄cedit ep̄stolā: in qua sp̄ vertens se ad populū: vt p̄dictū est dicit. Dñs vobis. Deinde legit ep̄stola sp̄ ate gradus p̄tra mediū altaris in missa p̄uētuali. In puatis aut̄: sp̄ ab ipso sacerdote sup dextrū cornū altaris legit. ¶ Dū hō legit ep̄stola a subdiacono: sacerdos extendit corpale qd̄ supponit calici sup altare: ita q̄ lōgitudō in lōgitudinē altaris extēdat. Nec explicat p̄pter puluerē: vsq̄ ad oblationē calicis. Et idē faciat diaconus si ministrat. ¶ Nota. Corpale hō: qd̄ supponit calici hēat quattuor p̄licas in longitudine: ⁊ tres in latitudine. Quo pacto: in missa p̄uētuali vadit sacerdos ad sedē. Lecta hō ep̄ta ⁊ gradualicū alijs q̄ ante euāgelii legenda sunt cum ministro vel ministris in sede p̄pletis: subdiaconus parat calicē in loco suo: collocando hostiā sup patenā: ⁊ vinū tū calicē infundendo: ⁊ sic paratum ponat sup altare. In puata aut̄ missa: si nō affuerit subdiaconus: parat sacer

Ordo agendorū & dicendorū in missa. Fo. cliiij

dos calicē anteq̄ incepta fuerit missa: vel post euāgelii: s̄m qđ oportunū si-
bi visus fuerit. ¶ Sacerdos ꝑo añq̄s incipiat euāgelii: supra mediū altaris
inclinatus dicit. Sit dñs in corde meo &c. vel Munda cor meū &c. Et signās
se signo crucis: legat euāgelii supra sinistro cornu altaris. finito ꝑo euan-
gelio: osculat librū: & reuersus ad mediū altaris: dicit. Credo in vnū deū: s̄
est dicendū. Sin aut̄: osculat altare: & reuertēs se ad populū dicit. Dñs vob.
Reuersusq; ex parte dextræ altaris: dicit in medio. Demus: & legit Offerto-
riū. ¶ Quales aut̄ debēt esse ministri: & qualiter se debeat h̄re in missa ordi-
ta & solēnis: p̄sente vel nō p̄te epo: in ordinationibus diuini officij habet.

De oblatione calicis & hostie.

S missa simplex. ꝑuētualis: vel ꝑuata fuerit: sacerdos accipit potenas
cū hostia duabus manibus mediocriter eleuatis: & dicit. Suscipe sc̄e
p̄i &c. Interim ꝑo minister ad dexterā sacerdotis assistēs: offeret āpul-
lā cū aqua. Quā b̄ndicens sacerdos: infundit calicij dicēs. De q̄ hūane sub-
stātie &c. ¶ Et nota: qđ tā in ꝑuatis missis q̄ in ꝑuētualibus & ordinatis: ꝑꝑer
ordo infundēdi aquā calicij: idē penit̄ obfuaat. Deinde accipiēs calicem cū
duab⁹ manib⁹ mediocriter eleuatis: offerat eū dicēs. Offerim⁹ ti. &c. Lollo-
cat aut̄ hostia ad sinistrā: calix ꝑo ad dexterā. Deinde coop̄it calix corporalē
simplici plicato: qđ supponit calicij cū hac ofone. In spū hūilita. &c. Et po-
stea fit signū crucis sup hostiā & calicē cū ofone. Veni sc̄ificator &c. ita qđ ꝑ-
mo ducat manus sup hostiā: sc̄do sup vtrūq; & sic sp̄ sit: qñ cōiter vtrūq;
signat. Et postea inclinās se sup altare: vadit ad abluendū manus suas.

De b̄ndictionibus ꝑo incensū: & incensatione: & alijs q̄ p̄tinent ad solēni-
tatem: habetur in ordinario ceremoniarū misse conuentualis.

De prosecutione misse.

Deinde rediēs ad mediū altaris: inclinat⁹ dicit. Suscipe sc̄a tri. &c. Quā
finita erigēs se osculat altare: & vertēs se ad ppl̄z dicit. Date fr̄es p̄ &c.
Circūstātes r̄ideāt. Suscipiat dñs &c. Deinde regirās se ex pte dextræ dicit
secretā vel secretas: nās ꝑtra mediū altaris. Quib⁹ ꝑpletis: eleuatis & extēsis
manib⁹ s̄z formā sup̄i taxatā: dicit. Per oīa. &c. finita ꝑo Prefatiōe: dicit.
Sc̄tus: cū ministro vel ministris mediocriter inclinat⁹ sup altare. Et signat se signo
crucis cū dicit. Bñs q̄ venit. &c. Deinde inclinat⁹ corā altari iuctis manib⁹
dicit. Te igit. Et erigit se: & osculat altare cū dicit. vti accepti h̄eas: facies tres
cruces dicēdo. Hec dōa. hec m̄uera. hec sc̄a sacrificia. Deinde eleuatis & extē-
sis manib⁹ sicut sup̄i dicit⁹ ē: ꝑseq̄ eanō vsq; ad: quā oblationē i oib⁹. &c.
Et postea facit tres cruces ꝑtinuas sup hostiā & calicē cōiter dicēs. b̄ndictas.
ascriptā. ratā. Et eleuatis itez manib⁹ cū dicit. rōnabilē: acceptabilēq; facere
digneris: facit itez duas cruces: dicēs. corp⁹ & sanguis: ꝑmā sup hostiā: sc̄daz
sup calicē. ¶ Cū ꝑo puentū ē ad: qđ ꝑidie: duct⁹ plane digitis sup pallā alta-
ris: accipit hostiā dicens. Accipit panē. Et parū eleuās: signat eam dicens.
b̄ndixit. &c. Et dicit. Hoc ē corp⁹ meū: & adorato corpe dñi cū mediocri icli-
nationē: eleuat illd reuerētē: ita qđ a circūstātib⁹ possit videri. Postea ponit
in loco suo. Deinde coop̄tū calicē accipit cū duabus manibus: & parū eleuat
dicēs. Accipiēs & hūc ꝑclax &c. Et depōit itez sup altare dicēs. Itē tibi gr̄as.

Ordo agendorū ⁊ dicēdorū in missa.

agēs. Deinde signat dicēs. **B**ndixit. Et iterū eleuat: dicēs. Accipite ⁊ bibite: vsq; in mei memoriā facietis. Deinde eleuat eū: ita q; a circūstātib; possit videri. Deinde depōit. Deposito calice: dicit. **U**n ⁊ memores ⁊c. ⁊ Et nota: q; ab hoc loco vsq; ad vltimā purificationē manū sacerdotis: iugēd; est iudex cuz pollice: pterq; in signatōib; ⁊ cū tāgt corp; dñi. **A**nte hō hūc locū ⁊ post pdictam purificationē cū leuat man; suas ⁊ extēdit: separat paz pollex a digitis: ceteris sibi inuicē copulatis. **A**b hīnc aut vsq; ad vltimūz Per oīa: fiat signationes sicut in missali signat; ⁊ inclinatioēs sicut sup; dictū ē. **H**oc addito: q; cū in fine hui; orōnis **N**obis quoq; pctōribus: dñi Per xpm dñm nř; sine rñsione **A**mē: dicit sacerdos. Per quē oīa: q; istud pēdet d; sine pce dētis. **D**icto aut; ⁊ p̄stas nob; discoepit calicē: ⁊ accipies corp; dñi: signat ter cū ipō sup calicē a labio in labiū: dicēs. Per ipm; ⁊ cū ipō: ⁊ in ipō. **E**leuat aut; digitis: cū corpe xpi signat bis int se ⁊ calicē a labio calicis incipies: ⁊ dicēs qd sequit. **E**st tibi deo: p̄ri ⁊c. **Q**uo finito: tenet corp; dñi sup calicē. **E**t parū eleuat calicē cū ambab; manib;: dicit. Per oīa scla. **E**t dīcō: orem; p̄ceptis salutarib;: reponit hostiā ⁊ calicē in locis suis: ⁊ corp; pale calici supponit. **E**t cū hō venit ad **P**f nř; eleuat man; ⁊ extēdit sicut prius vsq; ad **D**a propici; pacē: vbi accipies patenā: signat se simplr cū ipsa sum mittēs eā hō stie. **E**t discoopiens calicē facit fractionē sup eū: frāgendo hostiā p̄ mediū ⁊ ponēs illā partē q; est in sinistra manu in patena. **I**lla vero que est in dextra: frāgit p̄ mediū ⁊ particulā q; manet in sinistra manu post fractionē: dñi: frāgit partē q; est in patena. **A**lterā vero q; remanet in dextra: erect; sacerdos tenet sup calicē: ⁊ parū eleuato: dicit. Per oīa scla. **E**t iterū deposito calice: tertio signat sup sāguinē cū particula quā tenet in dextera māu dicēs. **P**ax dñi ⁊c. **Q**uo dicto: mittat particulā ipaz; in sanguie: dicēs. **F**iat cōmixtio ⁊c. **D**eī de coopto calice: dicit **A**gn; dei ter parū inclinā; manibus dīmīssis sup altare. **P**ostea inclinatus ante altare dicit **D**ñe iesu xpe q; dixisti ⁊c. **Q**ua finita: erigit se ⁊ osculat altare: ⁊ dat pacē ministro dicēs. **P**ax tecū. **R**ūdet. **E**t cuz spū tuo. **I**terū inclinās se ante altare: dicit. **D**ñe iesu xpe fili dī viui ⁊c. ⁊ **P**erceptio corpis ⁊ sanguinis ⁊c. **Q**uibus dictis: erigēs se ⁊ reuerent accipies patenā: dicit: **P**anē celestē ⁊c. **D**einde dicit ter. **D**ñe nō sum dign; ⁊c. **Q**uo dicto: signat se cū potena in q; iacet corpus dñi: ⁊ ab eadē patena nō cū manu: s; lingua sumit. **E**t discoopiens calicē: si q; reliq; corp; remanēt in patena: cū digito vel pollice reponit eas in calice. **L**icet tñ q; bus magis placuerit: sumere corp; dñi manu de patena: s; m̄ priorē curie cōsuetudinē. **D**eposita patena: cū reuerentia accipit calicē dicēs. **Q**uid retribuā dño ⁊c. **L**audās ⁊c. **Q**uib; dictis: signās se cū calice: dicit ofonem. **S**āguis dñi nř; iesu xpi ⁊c. ⁊ ex tunc percipit sanguinē. **P**erceptione vero facta: vadit ad cornu altaris dextri: ⁊ purificationē calicis accipies: dicit. **Q**uod ore sumpsim; dñe: pura mēte capimus ⁊c. **C**orp; tuū dñe ⁊c. **Q**uibus dictis: purificationē digitorū factā sup calicem: in calice dīmīttens: declinat ad abluendū manus. **Q**ua ablutione facta: assumit quod remāsit in calice: ⁊ inclinans eum sup patenā: ⁊ plicato cor porali: etaq; **C**ōmunionē in dextro cornu: iterum sumit siquid remansit in calice. **Q**uo facto: reuertitur ad mediūz altaris: ⁊ complet missam sicut predi

Ordinatioes ac declaratioes diuini officij.

Quoniam festi. huius oct. trāssert in aliū diē secū desert suā octāz. Intra q̄ celebrābūtur festa t̄ibi occurrētia. L.g. flozē. 1493.

Quoniam post vnū festi. duplex seq̄ dies octa. lz nō sit dup. dabit tali diei oct. capz. L.g. ando. 1475.

Si in die festo hūte octauā occurrat fest. aliū nō dup. nō celebrabitur vsqz post hūmōi octauā. L.g. ando. 1475.

Festū simplex cadēs in dñica intra octās intra q̄s festa occurrētia celebrāf: fiat die l̄te. Et si in .ij. feria fuerit ē aliū fest. simp. hūmōi festū ad .3. fer. trāssert. z sic d̄ alijs: ita q̄ in ipa oct. fest. occurrētia (si fieri poterit) celebrāf. L.g. mecl. 1499.

Declarat: q̄ cū in rubricis p̄tineatur q̄ de festis hūtib⁹ octās sp̄ fiat de oct. n̄ si festū occurrat intelligūtur festa occurrētia q̄ cadūt intra ipsas oct. z nō p̄cedētia: vt in rubrica intra octām. s. Joānis bap. p̄tinetur. L.g. tolo. 1437.

Festa occurrentia intra octās: illa dumtaxat censētur q̄ cadūt intra sex dies octaue. L.g. laua. 1505.

Como crucis q̄ inter pascha z ascensionē fieri p̄cipitur: nō d̄z omitti lz tunc occurrat octaua alicujus sancti. L.g. assi. 1526.

Intra octas ascēndis z sancti frāscisci: ac omnīū scōz d̄z dici offm̄ dñe nostre iuxta ordinariū z antiquā p̄suetudine: nō oblate p̄cessiōe Leois x. qz ēt auātia aplica in capto gñali p̄ceptū est fieri vt antiquus. L.g. assi. 1526.

Quo ad varia tangētia offm̄ diuinum.

Ordinat q̄ in p̄cessiōe gñali post btē marie vginie: addat: z btō frāscisco. Itē post cōpletoriū sp̄ dicat aña de btā vginie dñi nostrā: nisi in triduo maioris hebde. L.g. ro. 1256

Quoniam aliqui sol⁹ recitat p̄mā vel p̄pletoriū: d̄z p̄cessiōne duplicare: put fit in choro: qz lz sit vnus: nisi respertat eccliam. L.g. rupe. 1499.

In septuagesima vsqz ad pascha resurrectionis nihil d̄z dici loco Alla in fine ātiphonaz: nisi qñ ad p̄cludendū cantū esset necessariū. Et tunc dicatur qd fuerit p̄sonum littere. L.g. pisi. 1263.

In septuagesima vsqz ad pascha qñ offm̄ cātat: loco Alla dicatur: in eternum vel aliqd simile. Quō nō offm̄ d̄z sine notā: nihil dicatur. L.g. mecl. 1499

Verania minor q̄ d̄z in p̄médatiōe anime infirmātis: p̄t ēt dici tpe vinctiōis: si p̄sidenti visum fuerit. L.g. flozē. 1493

In hymnis hūtib⁹ vsqz finalē pp̄ū: d̄z dici ēt tpe paschali: aut alio quocūqz tpe qñ d̄z Alla tibi dñe: ēt si cātē in tono illi⁹ t̄pis. L.g. ando. 1475

In historiē p̄pe festoz illas hūtiū legi p̄t: vt ātea ordinatū ē: z p̄cessuz p̄ Alexan drū. s. ēt si in breuiario nō sint scripte. L.g. albi. 1502. z c.g. mecl. 1499

In homilia sup̄ euāgeliū Ios estis sal terre: nō d̄z dici nisi in festis q̄ttuor doctōrū: qz nō est de ordinario antiquo. L.g. albi. 1502

Siat inclinatio ad vsūm illū: Sit nomē dñi benedictū: quoties ip̄z dici p̄tigitur: sicut ad B̄tia patri zc. est p̄suetum. L.g. tolo. 1532

Quo ad offm̄ defunctor.

Inuitatoriū Circū dederūt me zc. nō d̄z dici: qz nō est ordinarij romani. Et in nullo officio gñali defunctor d̄z in maratūnis dici. R. Libera me domine de morte zc. nisi in crastinū omnīū scōz: aut quādo cantantur tres vigillie in simul. L.g. bug. 1484

Ordinatiões ac declaratiões diuini officij. Fo. clvj

Quādo offm̄ defunctorū ꝑcipitur dici solēniter: intelligitur de tono orationū: et nō de alia solēnitate. *L. g. mecli. 1499.*

¶ Duo ad missas.

Quādo in choro dicitur offm̄ dñe nre: dicitur fieri ꝑmo ei⁹ in missa: nisi orōnes ordinarie sufficiant. *L. g. pñs. 1263.*

¶ In missis vigiliarū q̄ ieiunā: ministri altaris nō debent indui dalmaticis. Et debent fieri genuflexiões ꝑt in missis ferialib⁹. *L. g. basi. 1471.*

¶ Introit⁹ missę. In medio ecclie etc. nō dicitur nisi illū hñti in missa ꝑ ꝑa: q̄ nō est de ordinario cōi. *L. g. ando. 1475.*

¶ Kyrieleyson: et G̃lia excel. etc. q̄ dñr̄ angelorū: nō debēt dici: q̄ non sunt ordinarij nri. *L. g. bug. 1484.*

¶ In missis nō hñtib⁹ Tractus ꝑꝑriū: nec cōem: dicat ꝑs. Lau de dñz oēs gen. loco Tractus. *L. g. bug. 1484.*

¶ Prefatio ꝑ ꝑa festorū: nunq̄ dicitur in eorū vigilijs: nisi fuerint resurrectiōis: et pentecostes. *L. g. mecli. 1499.*

¶ In nulla missa de mortuis: seu de Regem: dicitur Prefatio solēnis: nec et Kyrieleyson: nisi ꝑ hñti missa assignati: nec et Vñs dñs etc. dicitur tonari solēniter: et sc̄cus fiat de inq̄t. ꝑpter breuitatē ꝑmi ꝑsus. *L. g. basi. 1471.*

¶ In missis dñctorū sp̄ dicitur illa orō. Dñe iesu xꝑe q̄ dixisti ap̄lis tuis. etc. et si Rōnale dicitur oppositū: nō fit de ordinario romano. *L. g. mecli. 1499.*

¶ Quas cūq̄ missas in nris missarijs existentes possum⁹ dicere: et nō sint ordinarij romani. *L. g. albi. 1502.*

¶ Duo ad singlos mēses ordinata. Et ꝑmo quo ad mēsem ianuarij

¶ In octaua sc̄ti stephani dicitur Credo: q̄ est intra octauā sc̄ti iōānis ap̄t̄i et euangeliste. *L. g. basi. 1471.*

In octa innocētij est in dñica: hēbit caplm̄ in sc̄dis vs̄: q̄ gaudet tūc ꝑheminētia dñicaz. *L. g. barchi. 1451.*

¶ In festū ephie est in dñica: quous offm̄ dñice fiat in sabbo intra octauā: nibilominus incipit a ꝑmo feio. in matutinis: q̄ est offm̄ dñice: et nō sicut in monte dominicales. *L. g. mecli. 1499.*

¶ In ꝑmis vs̄ diei octauie ephie debēt dici añie laudū. s. Baptizat m̄les. etc. Et in fine ꝑs. Lau de dñm̄ oēs gen. *L. g. assi. 1526.*

¶ In festo sc̄corū Fabiani et Sebastiani debēt dici tres vltime lēones homilie cōis iuxta ordinariū: et historia sufficeret ꝑ nouē. *L. g. ando. 1475.*

¶ Festū Agnetis. si in dñica venerit: et si nō sit ꝑmo ponēda: trāsserit in sc̄dam feriā: et fiat de dominica. *L. g. mon. lu. 1467.*

¶ Duo ad mēsem february.

Athēdra sc̄ti petri qñ venit i dñica: dicitur celebrari die lūe. Et t̄z die seq̄nti sit festū duplex: nō dicitur omitti ꝑmo sc̄ti pauli in sc̄dis vs̄. Et quādo celebrat in. xl. dicitur ꝑcedere ꝑmo ferie ꝑmo sc̄ti pauli. *L. g. basi. 1471.*

¶ Feria. iij. cinex sp̄ fiat de ipsa feria: et si eadē die occurrat festū duplex: iuxta ordinationem domini Clementis pape. 6. *L. g. basi. 1471.*

¶ Duo ad mēsem martij.

Sanc̄tis ꝑpetue et felicitatis dicitur fieri offm̄ martijum nō v̄ginum: q̄ de vna legitur in sua historia q̄ peperit in carcere: et de altera q̄ erat coniugata.

v̄ iij

Ordinatioes ac declaratioes diuini officij.

Inuitatoriu dicef. Laudem^o deū nrm in pfeſſiōe ſctāz zc. *L.g. rupe. 14. 90.*
¶ In feſto. s. gabriels dicētes offm̄. s. michaelis: debēt omittēre tres pmas lco-
nes. s. In mōte gargano zc. z dicere ſex de h̄mōe: Natura āgelica. zc. Et non d̄z
mutari nomē michaelis: ne dicat ſnia falſa: q̄ inde ſeq̄ret. *L.g. bug. 1484.*

¶ In maru. triū diez vltimoz maioris hebde: lz r̄a dicat q̄ pma aña icipiat ab-
ſolute: intelligit tñ p̄miſſo p̄ n̄ flexis genib^o. et idē in ceteris horis diei. In fine
āt ofonis: q̄z ſub ſilētio d̄z dicere. Qui tecū. ac deinde p̄ n̄. *L.g. piſi. 1263.*
¶ In p̄pletorio ſab bi ſcti poſt q̄z hebdomadari^o dixerit p̄ncipiū añe Veſpe at zc.
d̄: Nūc dimitt. zc. ac deinde d̄z tota aña. *L.g. ro. 1256.*

¶ Quo ad menſem Aprilis.

Preſatio paſche d̄z dici ſolēnter dieb^o dñicis: z ſel. ſolē. ac reliq̄s maiorib^o
ſz i ſel. ſimpli. dicef ſimpler. Et ſit^o fiat lk̄yiel. z B̄tia i ex. *L.g. baſi. 1472*
¶ Dieb^o ſerialib^o inter paſcha z p̄tecoſtē B̄tia dñr in miſſa ſk̄i mō vt in dieb^o
ſeſtis. Et ſc̄da B̄tia d̄z a duobus. *L.g. bug. 1484.*

¶ Inter paſcha z p̄tecoſtē d̄z genuflecti ad x̄ſum Et h̄o fact^o ē: put i reliquo s.
ni tpe. *L.g. bug. 1484.* ¶ Quo ad mēſem maij.

Miſſa letantiaz defuit p ſc̄da z tertia ſerij: x̄cū ſit de ſeria. Et nō d̄z i ea B̄tia
in ex. zc. Nec ſiūt genuflexioes. lk̄yiel. dñr ſeriales. Si ſo in dictis die-
b^o celebrātur feſta: in vno eoz dicātur due miſſe. *L.g. ando. 1475.*

¶ Si ſel. dup. venerit in vigi. aſcēſiōis: miſſa dicef de feſto abſqz aliq̄ p̄mone vt
ḡlie. Qñ aūt d̄z miſſa vigiliēz: ḡlia i ex. h̄c i dieb^o ſer. hui^o t̄pis. *L.g. ido. 1475*

¶ Qñ octaua aſcēſiōis: ſcti bernardini p̄currūt in dñica: fiat de dñica aſcēſiō-
nis: z nō de br̄o bernardino. *L.g. mecl. 1499.*

¶ Duob^o dieb^o poſt octāz aſcēſiōis miſſa occurrāt: nō ſit d̄z reſiduis. Et ſi p̄ma
die poſt h̄mōi octa. nō ſit d̄z aliq̄ ſel. nō fiet aliq̄ p̄mo diei ſeq̄ntis. Si at̄ occurre-
rit tūc feſtū: hēbit ſc̄das v̄s. itegras: miſi in ſab bo celebrat aliq̄ ſel. Clerūti ſi ſel.
vj. nō occurrerit feſtū ſz in ſab bo: tūc in v̄s. ſel. 6. dicef añe aſcēſiōis: z a caplo i
ātea fiat de feſto abſqz aliq̄ p̄mone. *L.g. piſ. 1263. z. L.g. baſi. 1472.*

¶ In ſel. ſcti Joānis aſi portā lati. d̄z i miſſa euāg. Acceſſit ad ieſū. *L.g. piſ. 1263*
¶ Qñ oct. ſcti bernardini ſit aſi aſcēſiōis: d̄z i ea ſerij p̄mo crucis. *L.g. aſſi. 1526*

¶ Quo ad menſem Junij.

Ordinat^o q̄ p̄ totā oct. ſciſſimi corpis. d. n. ieſu x̄pi fiat offm̄ ſolēne. Et vt ſo-
lēni^o celebrat ordinat^o: q̄ offm̄ br̄e v̄gis nō dicat. *L.g. tolo. 1437.*

¶ Declarat q̄ i ſciſſimo ſel. eucharistiē añe v̄s p̄maz. s. Sacerdos i eternū zc. in
ſc̄dis v̄s diei: z p̄ totā oct. d̄beat dici: cū id fiat i capella dñi pape: ac de hoc ſp̄ale
ordinariū hēf. *L.g. ando. 1447.*

¶ Quo ad mēſez Julij.

In p̄mis veſ. octa. ap̄toz petri z pauli: aña ad m̄gr̄ d̄z ec̄. Petrus apoſtol^o zc.
¶ Et in matutinis Inuitatoriu. Regē apoſtoz. *L.g. rab. 1511.*

¶ Feſtū ſcti bonauēture d̄z fieri dñica. ij. mēſis Julij: vt p̄cepit Sixt^o. 4. nō ob-
ſtāte ordinatiōe capti ḡnaliſſimi rome celebrati. *L.g. rab. 1511.*

¶ Qñ ſel. ſcti bonauēture venerit i die oct. viſitatiois br̄e v̄gis: fiat d̄z oct. cū p̄mo-
ne dñice. Et ſel. ſcti bonauēture trāſſerat ad diē ſeq̄ntē. Si tñ in aliq̄ loco fuerit
aliq̄ p̄ticlaris duotio diei ſci: poterit celebrari d̄z ip̄a cū p̄mone oct. *L.g. aſſi. 1526*

¶ Quo ad menſem auguſti.

Ordo ad benedicendū sacra ornamenta: Fo. clvij.

In scdis v̄s bfi petri ad vincula dz fieri p̄mo bfi pauli: s̄ incipiat a caplo d̄
p̄secratōe ecclie Pontificū. L. g. mecli. 1499.

In scdis v̄s festi Niuū: solū a caplo sit d̄ trāssigura. d̄nice. L. g. assl. 1525.

In fest. trāssiguratōis nō dz dicit B̄tia tibi d̄ne q̄ nat̄. zc. n̄h̄ i p̄mo p̄pletōio
rone festi Niuū. L. g. mecli. 1499.

In oct. bfi laurētij: z̄ b̄te clare p̄currūt i d̄nica: fiat d̄ b̄tō laurē. z̄ nō d̄ b̄tā ela
ra. L. g. mecli. 1499.

Rubica parificēsis q̄ ic̄ipit: nota q̄ ab oct. p̄tecostes vsqz ad aduētū zc. fuet
circa officia d̄nicalia. L. g. tolo. 1437. **¶** Quo ad mēsem Septēbris.

In fest. br̄ssim̄ p̄ris n̄ri Fr̄acisci: z̄ p̄ ei⁹ oct. ac in fest. oiz scōz n̄ri ord̄is: z̄ b̄te
clare possum⁹ dicere Credo: ex p̄cessiōe Sixti. 4. L. g. bug. 1484.

Propter reuerētiā br̄ssimi. p. n. Fr̄acisci dz dicit i ei⁹. **¶** Ora p̄ nob̄ b̄te p̄ fr̄a
ciscē. Et hoc nō solū i suis festiui. s̄ et q̄ncūqz sit p̄mo de ip̄o. L. g. assl. 1526.

¶ Quo ad mēsem nouēbris.
In d̄nica q̄ occurrit itra oct. oiz scōz: nō fiat p̄mo d̄ d̄nica si d̄nice fuerit vi
giti q̄nqz vel plures. In casu h̄o q̄ d̄nice a p̄tecostes vsqz ad aduētū fuerit.
xxiij. tūc nō ē faciēdū de d̄nica q̄ cadit itra oct. oiz scōz vel in die et p̄mo: s̄ ē
oīno omittēda sicut q̄n eēt. xxiij. d̄nice. Si h̄o fuerint. xxvi. vel plures: fuet re
gula antiqua ordinarij. L. g. magda. 1490.

Ifestū scē helisabeth̄ celebrēf cū solēnitare duplicis maioris: z̄ cū oct. p̄pter con
cessiōe q̄ h̄f ad suspēdēdū interdictū q̄n tūc acciderit. L. g. assl. 1526.

In missa festi. s. catherine dicat Introit⁹ Baudeam⁹ zc. L. g. mecli. 1499.

¶ Quo ad mēsem decēbris.
Sestū p̄ceptiōis v̄gis marie h̄eat p̄mas v̄s integras cū p̄mone sc̄i abrosij. Et
festū. s. lucie celebrēf itra ei⁹ oct. L. g. mecli. 1499. (1475.)

In. iij. tp̄ib⁹ aduēt⁹ sp̄ fiat d̄ fest. nisi fest. dup. aut solē. tūc occurrat. L. g. ado.

In aduētū q̄n in sab̄bo illi⁹ tp̄is dz aīa **E**pectet: si nō sit de fer. sufficit dicere
ps. Audite celi zc. sine alijs. 4. ps. Laudū. L. g. mecli. 1499.

¶ Quotiescūqz in aduētū zc. xl. occurrit. **R**. aliqua: vel laudes p̄p̄: fiat de fer. ni
si tūc festū duplex vel solēne occurrat. Iulij pa. 2. zc. L. g. roto. 1518.

In missis natiuitatis z̄ ephie d̄ni nō dz dicit: Verbū p̄ris: nec Stella fulsit zc.
q̄ nō sunt de ordinario. L. g. bug. 1484.

¶ Versus B̄tia tibi zc. dz dicit vsqz ad ephiaz d̄ni exclusiue. L. g. p̄lis. 1263.

¶ Finis ordinatiōnū: ac declarationū officij diuini.
Incipit ordo ad b̄ndicēdū ornāmēta al
taris. Et p̄mo ḡn̄r̄ ad oīa. deīde singlarit̄ ad q̄d̄iz. **¶** Adiuto. **¶** D̄ns vo. oīo

Ops bonaz v̄tutū datorz oiz bonoz larg⁹ i fusoz: supplices te rogam⁹.
vt nō b̄ opē tue b̄nonis ifundas: z̄ hūc amictū. albā. cinctōziū. manipulū.
stolā. tūcā vel planetā diuino cultui p̄paratū v̄tute sp̄s̄fici b̄n̄ + dicere z̄ p̄se
crare digneris: z̄ oib⁹ eo v̄tētib⁹ ḡfaz sc̄ificatiōis sc̄i mysterij tui benign⁹ cōce
de: vt i p̄spectu tuo sc̄i z̄ imaculati atqz irrep̄hēsibiles appareāt: z̄ auxiliuz mie
tue acqrāt. Per d̄nz. zc. **¶** Sequitur p̄pe v̄bones. Et p̄mo ad amictū.

¶ Adiutorium. **¶** Qui se. **¶** D̄ns vo b. **¶** Oīo.
Immense pietatis z̄ plenitudinis ḡfaz i fusoz: de⁹. q̄ p̄ os p̄p̄ete tui dixit.

Ordo ad benedicendū sacra ornamenta:

expādi amictū meū sup te z opui ignominia tuā: plenitudinē grē z bñdictionis tue sup hūc amictū ppiciat: extēde: vt oēs q eo vñ fuerint: pfectā quā designat amictū castigationē vocis z gule sentiāt: siātqz pfecti: vtrute d'cori: z ex amicto ipō reddāt tibi dō oipotēti morib⁹ z gfa speciosi. Qui cū. Deinde aspgat aq bñā.

¶ Bñō ad albā. ¶ Adiuoziū. ¶ Dñs vobis. Ofo.

Domine de⁹ ops q aarō z filios ei⁹ tunicie lineis in decorē z gliaz sacerdotij indui pcepisti: cū qb⁹ z ipsi scificati: tibi ēt in scuarjo ministrarent: hāc qs lineā tunicā tue vritutis scificatiōe bñ⁹ dicere: z sancti⁹ ficare dñ gneris: quaten⁹ oēs q ea induti in scō ministro tuo vñ fuerint: digni siāt altaris tui ministri: ipōlqz septiformis gfa spūscfi repletos: z castitatis zona p̄cincros: btā facias cū ministris āgelis immortalitatis fruitiōe vestiri. p eūdē. i vñita. ei⁹. zc. ¶ Deinde aspgatur.

¶ Bñō ad cingulū. ¶ vt supra. Ofo.

De in nocētie restitutor: z puritatis amator: q vtriusqz testamēti pbes lūbos suos p̄cingere instruxisti: q v3 carnē lūboz lasciuā disceret: sobrietate p̄nētie coarctare: sancti⁹ fica z bñ⁹ dic qs dñe cingulū istū: vt oēs q eo accincti fuerint: ab estu voluptatū carnaliū refrigeriū sentiāt: z spūscfi roze pfusi: q tua sūt mūdo corde z casto corpe desiderēt z letētur. p dñm. in vñita. ei⁹. zc.

Deinde aspgatur.

¶ Bñō ad manipulū. ¶ vt supra. Ofo.

Deus q de fructu opoz tuoz terrā satias: z fm opa sua retribuis z indicas vñūqueqz: māpulū istū p quē fruct⁹ bonoz opoz designatur: tue bñonīs dono sancti⁹ fica: quaten⁹ ministri altaris tui ipō vrentes manipulo: p bonoz opoz fructu digna se gaudeāt alleq p̄mja meritor. p dñz. Deinde aspgatur.

¶ Bñō ad stolam.

¶ vt supra. Ofo.

Interfabilis benignitatis z clemētie d⁹: cui⁹ iugū onusqz leue eē tu ipē phibeas: q qz pos sapiētes collū nos subijcere iugo tue sapiētie docuisti: bene⁹ dic z scfi fica stola istā iugū tue māsuētudinis p̄signāre: vt sacerdotēs z leuite tui q eidē stole hñeros z calla summisserint: suauitatis tue sentiāt leuitate: quaten⁹ inter magnā z mirabilē turbā quā btīs Joānes vidit in p̄spectu agni stols albis amictū: stolas suas lauare in iph⁹ agni sanguine mereātur: ac tanqz formosi in stola sua: z in multitudine sue fortitudinis gradiētes: stola in duarū glie eternarū cū electis. Per xp̄z. Deinde aspgatur.

¶ Bñō ad casulā. ¶ vt s. Ofo.

Deus fons pietatis z iusticie: q tui opis ministras ad extremū vestimētū ca: sule: cui⁹ in unimine interi⁹ omnia tegetur: vestiri sanxisti: bñ⁹ dic qs z sancti⁹ fica planetā istā: z p̄cede petitiōib⁹ nrīs: vt oēs hac planeta induti: enūeratis int⁹ omniū vritū ornāmētis: vinculū perfecte charitatis super omnia hēant quo perficere q desiderāt: te p̄stante valeant. Per xp̄m. Deinde aspgatur.

¶ Bñō mappaz altaris.

¶ vt supra. Ofo.

Eaudi dñe p̄ces nrās: z hec lintheamina sacro altari p̄parata: bñ⁹ dicere z sancti⁹ ficare digneris. Per.

Item ad eadem. Ofo.

Domine de⁹ ops q ab initio hominib⁹ vritū z necessaria creasti vestimēta: q qz leuitis tuis hec ornāmēta z lintheamina facere moysem famulū tuū p q̄draginta dies docuisti: q ēt varia tenuit z fecit in vsuz ministerij ta bñaci federis: sancti⁹ ficare: z bñ⁹ dicere: p̄se⁹ fice areqz digneris hec lintheamina ad regēdū inuoluēdūqz altare glōsissimi filij tui dñi nrī Iesu xpī. q tecū. Aspgat.

¶ Bñō vasis in quo ponitur eucharistia.

¶ vt s. Ofo.

O Remus dilectissimi fr̄es: vt de^o omps hoc vasculū corporis filij sui dñi nri Iesu xpi gerulū: sue bñ dictionis sancti xficatiōe perfundere dignetur orātibz nob. Per eundē dñm. zc. *Oro.*

O Mps sempiternē de^o manib⁹ nris opē tue bñ dictionis infunde: vt per nram bñonē hoc vasculū sancti xficetur: z corpi dñi nri Iesu xpi nouū sepulchri spūssancti gra perficiatur. Per eundē. Aspergatur.

¶ Bño copozalium.

¶ vt supra. Oro.

S Mps sempiternē de^o bñ dicit lintheamē istd ad regēdū inuoluēdū qz cor pus z sanguinē filij tui dñi nri Iesu xpi. q tecum zc. *Oro.*

O mine de^o q iaz sc̄ficare dignat⁹ es hoc gen⁹ speciez qñ eo dignatus es inuolūt corp⁹ dñi nri Iesu xpi vnigeniti tui in brā passionē: concede q̄sp eundē dñm quam q̄ in dignis famlis tuis: vt pñs lintheuz celesti bñ dictione sc̄m z aptū fiat dñico sepulchro: vz altari tuo: vt placabiliter possit in eo imponi corp⁹ z sanguis eius dē dñi nri Iesu xpi: q̄ est vita omniū fideliter se summen tium: z viuūt z regnat tecū deus in vnitate spūssancti zc. *Oro.*

E lemētissime dñe cui⁹ inenarrabilis v̄tus: cui⁹ m̄ysteria arcanis mirabilib⁹ celebrātr̄ tribue q̄s: vt hoc lintheamē tue ppiciatiōis bñō x̄ne sc̄ficet ad cōsecrādū sup illd corp⁹ z sanguinē dei z dñi nri Iesu xpi filij tui. q̄ tecū viuūt zc. Aspergatur. ¶ Itē ad bñonē sacerdotaliū indumētoz. ¶. viij. oro.

O Mps sempiternē de^o q p moysē famulū tuū pōtifficalia. sacerdotalia. leuitica vestimēta ad explēdū ministeriū in p̄spectu tuo: z ad honorem atqz decorē tuī noīs fieri decreuisti: adesto ppiti⁹ inuocatiōibus nris: et hec indumēta desup irrigāte gra tua: ingēt bñonē p nfe hūilitatis fuitute puri xficare: bñdicere: z p̄se x̄crare digneris: vt diuinis cultibus z sacris m̄ysterijs apta z bñdicia existāt: hisqz sacris vestib⁹ pōtiffices. sacerdots: seu leute indu ti: z ab oib⁹ impulsioib⁹: seu tentatiōib⁹ malignoz spiritūū muniti z defensi esse mereātur: tuisqz m̄ysterijs apte z pdigne huiere z inherere: atqz in his tibi placide z deuote perseuerare tribue. Per xpm. zc. *Oro.*

D eus inuicē v̄tutis auctoz: z oim rex creator ac sc̄ficatoz: intēde p̄piti⁹ ius p̄ces nras: z hec idumēta leuitice ac sacerdotalis gūe: m̄ysterijs tuis fruēda: tuo ore p̄pitiō bñ dicit: p̄se x̄crare: ac sanctificare digneris: oēs qz eis v̄tentes tuis m̄ysterijs aptos: z tibi in eis deuote z amabiliter seruiētes: gratos effici concedas. Per xpm. Aspergatur aqua benedicta.

¶ Explicitur ordo bñdicendi sacra ornamenta.

E laus summo regi dicatur vocibus oris:

Ut iam non cesset merces condigna laboris.

Absolutio pro apostatis. ps. Miserere mei. vel De profundis. cu3 Gloria patri. postea Ikyriel. Xpel. Ikyriel. Pf nr. ¶. Et ne nos. ¶. Saluū fac suū tuū dñe. ¶. Esto ei dñe turris forti. ¶. Dñe exau. ¶. Dñs vobis. Orem⁹.

E us cui propiū est misereri semper z parcere: suscipe deprecationem nostram: z hunc famulum tuum quem sententia excommunicationis ligat: miseratio tue pietatis absoluat. Per christum dñm nostrum. Amen.

De absolutionibus.

Auctoritate dñi nr̄i iesu xp̄i z bt̄oz ap̄toꝝ eius Petri z Pauli: z auctoritate sc̄e romane ecclie: ac auctoritate puilegioꝝ nro ordi ni ꝑcessoꝝ: mibiꝑz in hac pte cõmissa: ego te absoluo ab isto vinclo excõis q̄ teneris z q̄ ligaris ꝑ apo stasia: z restituo te sc̄e romane ecclie z factis ei⁹ i noie p̄ris z filij z sp̄s̄sc̄i amē.

Absolutio ꝑ fr̄ib⁹ in celebratiõẽ capli.

Quasi a sp̄s̄ione sanguinis dñi nr̄i iesu xp̄i zc. Et ego auctoritate dñi nr̄i iesu xp̄i: z bt̄oz ap̄toꝝ ei⁹ petri z pauli z sc̄e romane ecclie: z puilegioꝝ nro ordi ni ꝑcessoꝝ: z auctoritate reuerēdi p̄ris nr̄i ꝑmissarij vel ministri ḡnalis: in hac pte mibi ꝑmissa z vob ꝑcessa: vos absoluo ab omni snia excõis maioris vel minoris: z ab omni trãsgressiõẽ r̄te v̄re: z disp̄sõẽ vobiscũ in irregularitatib⁹ qb⁹ possuz: z restituo vos sc̄is factis ecclie: in noie p̄ris z filij z sp̄s̄sc̄i amē.

Omnis nr̄ iesus xps̄ q̄ vos potēter creauit: redemit: ac in statu clemēter euāge lize p̄fectiõis vocare dignatus est: ipse vos b̄ndictionibus omni acceptio ne dignissimis b̄ndicere: intellectu illũinare: affectũ inflamare: effectũ roborare: ac domũ perseverantie vsqz in finem p̄stare dignetur. Amen.

Rõnes ꝑ caplo fr̄m. ps. Ad te leuauit: cũ B̄tia p̄ri. ps. De pfundis: cũ Regem eternã.

Rexieleso. Rexieleso. Rexieleso. P̄i nr̄. N. Et ne nos. R. Sz li ba. N. Ad mēto ꝑgregatiõis tue. R. Quã possedisti ab initio. N. Saluos fac tuos tuos z acillas. R. Deus meus sp̄antes in te. N. A porta inferi. R. Erue dñe. N. Reges in pace. R. Amē. N. Dñe exau. R. Et cla. N. Dñs vobiscũ. Oremus.

Omnis p̄s̄ sempiternę de⁹: q̄ facis mirabilia sol⁹: p̄tēde sup famulos tuos p̄ta tos nros: z sup cūctas ꝑgregationes illis cõmissas sp̄m ḡfe salutaris: z vt in f̄itate tibi cõplaceant ꝑpetuũ eis roꝝe tue b̄ndictiõis infunde.

Retende dñe famlis z famulabus tuis dexterã celestis auxiliij: vt te toto cor de pergrant z q̄ digne postulant consequi mereantur.

Omnis: fr̄es: sorozes: ꝑpinquos z b̄nifacozes nros: q̄ ex hoc seculo transierũt: beata maria semper v̄gine intercedente cũ omnibus sc̄is tuis: ad perpetue b̄ntu dinis confortium peruenire concedas.

Sidelis de⁹ ꝑditõz z redēptõz animab⁹ famuloꝝ famularũqz tuaz: remissio nē cūctoꝝ tribue pctõꝝ: vt indulgētiã quã sp̄ optauit pijs supplicatiõibus ꝑsequãt. q̄ viuas. zc. N. Regem eternã. R. Et lux. N. Regescat. R. Amen.

Refert dñs **R**egori⁹ papa. x. se audiuisse a b̄d̄o fr̄aciscõ dũ viue ret: ipz sc̄tz fr̄aciscũ a dño tria puilegia obtinuisse.

Quoniam q̄ isto plures fr̄es eēnt in ordine: z eoz numerus augerēt: tãto meli⁹ z abũdãti⁹ eis puidere. **Q**uod si null⁹ in eis bitu: posset male mori. **Q**uod Tertius: q̄ q̄cqd ordine sup̄ se q̄ret: grauit a dño p̄t̄r̄t: z dies suos i beati z mali finiret.

Tertius fr̄acisc⁹ reuelauit cuidã fratri tria inter alia se ha buisse puilegiaa dño in specie seraph libi

Quod si apparēte: cũ ei sua sacra stigmata imp̄ssit. **Q**uod primum: q̄ p̄fessio fr̄m suoz: seu or do suoz fr̄m minorũ: durabit vsqz ad diē iudicij. **Q**uod secundũ: q̄ null⁹ volēs in ordi ne male viuere: poterit ibi diu p̄seuerare vel p̄m̄sere. **Q**uod Tertius: q̄ q̄cũqz ex corde diligeret ordine suũ: q̄ fr̄m cũqz sit peccator: m̄z a dño ꝑseq̄t̄i voluerit penitere.

Sequitur quædam conclusiones reueren-

di patris fratris Bona græ minister generalis qui fuit secundus post sanctum Bonauenturam in quodam sermone ad fratres minores.

Prima: quod omnis frater minor sanus et fortis ducens contra vitam carnalem in cibo et potu: uiuit continue in peccato mortali: et in ira dei: ex quo talis vita est prohibita omnibus religiosis: præsertim medicantibus ratione sui voti stricte paupertatis: cui talis vita opponitur de directo.

Secunda: quod talis vita est carnalis incentiua notabiliter: ac per consequens præiudiciua castitatis et ceterarum virtutum. ut habetur in glosa. Math. 4. ubi dicitur de pugna christi: prius contra gulam agitur: quod nisi hec refrenetur: frustra contra alia vitia laboratur.

Tertia: quod talis vita est dispositiua ad immunde celebrandum: nam ex gula procedit immundicia: ut experientia manifestat.

Quarta: quod talis ostendit quod horret penitentiam quam debet eligere: maxime frater minor qui promittit ac uouit strictum ordinem penitentie. Et præsertim cum dicit Augustinus: quod vita christiani: si secundum euangelium uiuit: crux est et penitentia.

Quinta: quod talis male edificat: immo scandalizat proximum: cui tamen datum est in exemplum: iuxta illud Math. 5. Vos estis sal terre ac lux mundi. Et illud ad Corinthios. 4. cap. Spectaculum facti sumus mundo. &c.

Finis.

Index contentorum in prece-

cedenti libello tripartito.

Contenta in prima parte principali.

Regula fratrum minorum: cum auctoritatibus euangelij unde extracta est. fol. 2.

¶ Testamentum beatissimi patris francisci. fol. 4.

¶ Forma recipiendi fratres ad ordinem. fol. 5.

¶ Forma capituli conuentualis. fol. 6.

¶ Declaratio Nicolai pape. 3. super regulam fratrum minorum. fol. 6.

¶ Declaratio Clementis pape. 5. super eandem regulam. fol. 13.

¶ Declaratio Joannis. 22. pape. super eandem regulam. fol. 17.

¶ Expositio quattuor magistrorum super regulam predictam. fol. 19.

¶ Expositio sanctorum patrum ordinis super prefatam regulam. fol. 24.

¶ Epistola sancti bernardini circa obseruantiam dicte regule. fol. 27.

¶ Tractatus distinctiuus contentorum in huiusmodi regula. fol. 28.

¶ Speculum fratrum minorum enucleans ac elucidans declarationes prefatas. fol. 30.

¶ Questiones sancti Bonauenture circa prefatam regulam fratrum minorum. fol. 51.

¶ Epistola eiusdem. S. Bonauenture contra magistrum innoentium. fol. 62.

¶ Decisiones quorundam dubiorum circa statum et modum uiuendi huiusmodi fratrum. fol. 65.

¶ Statuta generalia fratrum dicti ordinis. fol. 80.

Tabula.

¶ Bulle vniõnis ⁊ concordie p̄dictoz fr̄m.	fo. 90.
¶ Diffinitiones seu statuta tabular̄ captoꝝ ḡnaliũ dicti ordinis.	fo. 95.
¶ Forma tenenda a platis in visitatione fr̄m.	fo. 108.

Contenta in sc̄da parte p̄ncipali.

¶ Regula prima sancte Clare: per sc̄m̄ Franciscũ edita.	fo. 112.
¶ Regula sc̄da monialiũ sc̄t̄e clare p̄ Urbanũ papã facta.	fo. 115.
¶ Ordo induendi nouiciaꝝ: ⁊ b̄ndicendi velũ monialiũ dicti ordinis.	fo. 121.
¶ Regula prima terciarioꝝ beati francisci.	fo. 125.
¶ Regula sc̄da p̄dictoz terciarioꝝ p̄ Leonẽ papã. x. ordinata.	fo. 126.
¶ Ordo induendi p̄fatos terciarios.	fo. 127.
¶ Regula monialiũ conceptionis beate v̄ginis marie.	fo. 128.
¶ Clipeus sacraz monialiũ: elucidans eaz statum.	fo. 132.

Contenta in tertia parte p̄ncipali.

¶ Ordinariũ ceremoniaz officij diuini.	fo. 149.
¶ Ordo missæ: indutus planeta nuncupatus.	fo. 153.
¶ Ordinatioes ac declaratioes officij diuini in caplis ḡnaliũ ⁹ editæ.	fo. 155.
¶ Ordo ad b̄ndicendum sacra ornamenta.	fo. 157.
¶ De absolutiõibus. ⁊c.	fo. 158.

Explicitus index.

¶ Explicitem Enchiridion: seu Manualẽ regularium institutio-
num fratrum minorum: aliarumq; personarum sub regimine
prelatorum huiusmodi fratrum militantium. Impressum His-
pali: in edibus Joannis varela Salmanticensi. Tribunus eiusdẽ
ciuitatis. Anno. M. D. xxxv. primo Idus Aprilis.

¶ Libellus loquitur.

¶ Nil moror aut laudes: lenis aut conuicia vulgi:

¶ Pulchrum est: vel doctis: vel placuisse pijs.

¶ Spe quoq; maiuserit: mihi si contingat vtrumq;

¶ Cui christus sapit: huic si placeo: bene habet.

Index

Table of Contents
Preface
Introduction

CONTENTS

Chapter I
Chapter II
Chapter III
Chapter IV
Chapter V
Chapter VI
Chapter VII
Chapter VIII
Chapter IX
Chapter X

APPENDIX

Appendix A
Appendix B
Appendix C
Appendix D
Appendix E
Appendix F
Appendix G
Appendix H
Appendix I
Appendix J

EXPLANATORY INDEX

Index of Names
Index of Subjects
Index of Dates
Index of Places
Index of Events
Index of Documents
Index of Illustrations
Index of Maps
Index of Plates
Index of Figures
Index of Tables
Index of References
Index of Citations
Index of Footnotes
Index of Bibliography
Index of Sources
Index of Authorities
Index of Abbreviations
Index of Symbols
Index of Signs
Index of Marks
Index of Characters
Index of Letters
Index of Numbers
Index of Figures
Index of Tables
Index of Diagrams
Index of Charts
Index of Graphs
Index of Pictures
Index of Photographs
Index of Drawings
Index of Engravings
Index of Reproductions
Index of Facsimiles
Index of Transcriptions
Index of Editions
Index of Reprints
Index of Translations
Index of Adaptations
Index of Derivatives
Index of Variants
Index of Corrections
Index of Additions
Index of Deletions
Index of Changes
Index of Revisions
Index of Updates
Index of Revisions
Index of Updates
Index of Revisions
Index of Updates

La orden q̄ se ha de tener quãdo presentaren algun breue: a algun Guardian, o otro prelado es esta.

Vãdo algun notario viniere

a notificar algun breue: de algun frayle q̄ se a salido de la orden: q̄ quiere andar esento: o otro breue de qualq̄r calidad q̄ sea: hecha la notificacion al tal perlado: con el termino q̄ le fuere señalado para q̄ se yniba sin alteracion de palabras: responda: q̄ le de traslado de todo lo q̄ le notifica / y q̄ esta p̄sto: de hazer le pagar sus derechos: y q̄ entre tanto q̄ no se lo diere: no le corra el termino: ni le pare perjuizio / y por que el notario no lo disimule en no dar lo: q̄ riendo fauorescer ala otra parte: por q̄ se passe el termino: sin q̄ se responda en el: vayan a el: falta q̄ de el dicho traslado y sino lo quisiere dar para responder dentro en el termino: vaya ante el juez dela causa quien tuuiere poder: como abaxo se dira / y requiera le con vn notario. E r̄p̄sando el agrauio sobre dicho: y pida le q̄ le mãde dar traslado: d̄ todo lo suso dicho: q̄ a su pre se notifico: p̄testandole: q̄ no dandolo. no le corra el termino: hasta q̄ se lo de. ¶ Quando el notario viniere a hazer la notificacion: si se p̄sume q̄ no dar a tan presto lo q̄ se le pide. tome se el nombre del juez: 2 del notario que haze esta notificacion: y dela persona a cuyo pedimiento se haze: y el termino q̄ da el juez: 2 con esto: no dando el notario el traslado pel traslado nuestro vera lo que se deue responder. dentro en el termino: E ten to la calidad del negocio.

TRaydo el traslado conforme a lo que se notifico / o si el notario lo quiere llevar originalmente a nuestro letrado / para que lo vea: O si quiere fiar la mesma escriptura que notifico: como muchas vezes lo acostumbrian a hazer los tales notarios: o por la deuocion que nos tienen: o por que no esperan paga de nosotros: o por no tomar trabajo en trasladar lo que se le pide: tomen la dicha notificacion: con el traslado del breue: pues sobre el se funda el tal processo: y lleuelo a vn letrado para que lo vea: y visto: responda lo que le pareciere en nuestro fauor: apelando de todo para su santidad. ¶ Este escripto p̄sentese ante el juez dela causa dentro en el termino: y quien lo presentare / lleue poder bastante del perlado a quien se hizo la notificaciõ: el qual poder puede dar: no queriendo parecer el a qualq̄r frayle nuestro o a otro procurador: seglar: como quisiere que solicite biẽ el negocio.

Y bastara dar el tal poder ante el mesmo notario de la causa / sino quiere dar lo ante escriuano publico.

Los breues que nuestro letrado a de ver: que hazen al proposito de los apostatas: estan en el compendio. En apostata: y en ex empti fratres. **Y** si el caso fuere sobre otra materia: vease en el dicho compendio en su titulo: y todas mas largamente: donde el compendio se remite a los originales autenticos: si el letrado ni o los quisiere ver: los cuales deue mirar.

Sel tal juez procediere dando carta segunda / o ynnouare otro acto: notificado por el notario al tal perlado: pida como dicho es traslado: el qual visto por nuestro letrado: torne a hazer otro escrito de apellacion: el qual se presente dentro en el termino q̄ se oiere: por quien tiene el sobre dicho poder.

Y por q̄ la Chancilleria de Granada: es el remedio para todas estas veraciones z agravios: ha se de tener vn auiso: que luego en negando el juez la apellacion: se despache vn mensajero para granada cō el qual se embie vn poder del perlado a quiẽ se notifico el tal breue. para vn procurador de la chancilleria: para que en nombre del tal perlado: se quere ante aquellos señores del tal Juez que denego la apellacion: z la forma de la quera se ha de llenar de aca ordenada. por nuestro letrado: en la forma siguiente: *Ad utatis mutandis*. Junto cō el poder que se embia al procurador: porque se despache presto el tal mensajero.

Poderosos señores. *N. p.* curador en nombre de fray. *IA.* prouincial o guardiã de tal casa me querello ante. *IA.* de. *IA.* obispo. o. *IA.* dignidad / o canonigo / o prouisor / o prior: que diziendo se juez apostolico en fauor de. *IA.* frayle professo de la dicha ordẽ de sant Francisco de obseruancia ha dado z discernido ciertas cartas diziendo q̄ se le guarde cierta escencion para q̄ ande cō el habito o sin el fuera de la ordẽ entre personas seglares o dõde el quisiere: contra lo q̄ yo allegue muy justas causas y razones y tales q̄ no se podriã derar de admitir para q̄ la dicha escencion se declarasse por: ningũa como õ derecho lo es / y apelado de todo el dicho. *IA.* cōtra justicia la ha denegado: y por q̄ si lo suso dicho se dissimutasse seria grãde differuicio de ni o seño: y de. *IA.* al. y estando lo entre las personas deuotas de la ordẽny el dicho. *IA.* haziẽdo fuerça notoria / denego la dicha apelaciõ: y toda via procede hasta deniãciar por: descomulgado al dicho mi p̄se / y p̄uesto cōtra el enredicho: y porque esta es fuerça notoria z vio

lenta: las quales. v. al. ha estado y esta en possession de las alcazar y quit
tar pa q sus subditos z vassallos no resciba en estos sus reynos seme
jates fuerças: pido y suplico a. v. al. mada al dicho. ¶ Luego otorgue
la dicha appellacion y absuelua al dicho mi parte y alas otras perso
nas q sobre ello touiere descomulgadas / y alce y quite qualesqer en
tre dichos q touiere puestos: lo qual haga so graues penas / o alome
nos embie el processo a esta su real audiencia originalmēte sin quedar
traslado alguno / y entre tanto q por vna alteza es visto alce las censu
ras y no proceda / y cō citaciō ala parte / para lo qual pido justicia /
z imploro el real oficio de vna alteza.

Luego aqillos señores mandarā dar vna prouisiō real: en la qual
mandarā al tal juez: q nos cōceda el apelaciō: z alce las censu
ras: o q dentro de. x. v. dias lleue el processo original ante ellos: para
q visto: haga lo q fuere justicia.

Uenida la prouission real: tomara quiē tiene el poder vn escriuano
no publico: el qual notificara la prouission al tal juez: y notifica
do cō testigos (sino quisiere ceder el apelaciō: z absoluer ala parte)
mandara q se lleue el processo original ala chancilleria como su Ma
gestad lo mada: y el tal escriuano publico: notificara esto al notario d
la causa: para q dētro de los. xv. dias embie el dicho processo ala chā
cilleria: y porq lo haga luego el notario: paguēse le los maravedis q
la prouission mada. ¶ Muchas vezes: los tales notarios fian el tal
processo de nosotros: para embiarlo ala chācilleria: porq vaya mas
presto z mas a recaudo: pero sino quisiere bazer lo: embiē lo el como
se lo mandā con quiē quisiere. ¶ Y porq el tal perlado podria estar
ya declarado por descomulgado: ponga sediligēcia como el pcesso
vaya presto no aguardādo q se complā los. xv. dias: y seria biē: q ala
primera denegaciō dela apelacion se embiasse luego a Granada a
querarse: pro supuesto q el tal juez cōseruado: ha de proceder por to
das censuras: porq entre tanto q vienela tal prouisiō real: aura el tal
juez declarado por descomulgado al tal perlado: para que cō mas
breuedad (lleuado el processo) le manden aquellos señores al juez: q
lo absuelua.

Leuado el processo ala chancilleria: es menester quien lo solici
te alla para q lo veā luego cō breuedad. ¶ Visto por aquellos
señores: luego mandarā dar vna prouisiō real con muchas fuerças:
en q mandarā al tal juez: absuelua la parte: y le cōcede la apelaciō: el
qual lo hara assi: y mada q el tal perlado sea absuelto: cometiēdo la
absoluciō a vn frayle de nra ordē (si quisiere) o por si mesmo. ¶ Esta
prouisiō la notificara al tal juez el mesmo escriuano publico o otro.

Despues denotificadas las sobredichas prouisiones reales como esta dicho dar las a el talescriuano a nosotros: assentadas en ellas las notificaciones y respuestas: para q̄ sino compliere el juez lo q̄ su magestad por ellas le manda: las embien a Granada a q̄rar se del/ y la L̄ hancilleria/ tornara a dar otras segundas mas fuertes: aunque siempre son obedescidas las primeras, o segundas segun la orde suya so dicha.

Quencedida la apelacion: (si q̄sieremos seguir la q̄ no concedida) ha se de procurar de traer de Roma vn breue: narrando el caso/ pa vna o dos p̄sonas cõstituydas en dignidad o canonigo: q̄ sean juezes d̄ la tal apelacion. **T**raydo el breue p̄sente se les cõ vn notario apostolico pa q̄ lo acepten: z aceptado por q̄lq̄era dellos: pceda por sus cartas: y faga lo q̄ fuere iusticia: basta dar fin ala causa. **E**l breue se ha de traer dentro esil termino q̄ el juez d̄iere: z sino lo señalare: tenemos vn año de derecho/ y aun podemos apelar del termino menos breue de vn año: pero si ay impedim̄tos en los caminos: o pestilencia en Roma/ o Guerras/ o Losarios a cuya causa no podemos traer el tal breue o la mejora. dentro en el termino: con presentar ante el tal juez informacion del tal impedimiento: p̄ rogara el termino.

Si el notario apostolico dela causa no q̄siere o disimulare yz ante el juez: a p̄sentar n̄ros escritos: o hazer q̄lq̄er otro acto: por fauorecer ala otra parte: o por q̄ se passe algũ termino/ puedẽ tomar q̄lq̄er otro notario apostolico: y ha se le d̄ dezir: q̄ se haze ante el a q̄l acto por q̄ no se puede auer el notario d̄ la causa: y q̄ lo assiẽte assi: y este daralo q̄ ante el passare: al notario dela causa.

Si el tal juez es duoto n̄ro: auiedo d̄clarado por descomulgado al pla. do n̄ro: pida se le en secreto: q̄ de su autoudad: pa q̄ sea absuelto: por vn frayle d̄ los n̄ros: por q̄ algũas vezes lo fuele hazer assi: aunq̄ auiedo apelado entp̄o: y siendo iusta la apelaciõ: parece q̄ la cõciencia deue estar segura: po por mas seguridad: haga se esta diligẽcia. Ad cautelam.

Lo principal q̄ se ha d̄ mirar mucho es: q̄ siẽpre se apele dentro en el termino: por q̄ los señores d̄ la chancilleria: al relatar d̄l p̄ceso: lo principal q̄ preguntã es: si apelo la parte con tiempo.

Enemos vnas prouisiones reales: muy fauorables en razõ delo suso dicho. **L**a vna se dio en Granada a. iij. dias del mes d̄ nouiembre: de A. D. y. xxvj. años: cõtra los frayles q̄ quiera andar cõ el abito o sin el. **L**a otra se dio en Madrid a. xviii. dias de març

go de. **D. D. y. xxx.** años: pa q̄ los breues q̄ presentarē: los q̄ quierē
estar fuera d̄ la ordē: seā lleuados al cōsejo real pa q̄ allí seā vistos / z
examinados. ¶ Y pa q̄ lleuē p̄sos ala carcel dela corte real: alas p̄so
nas legas: q̄ los truxerē de Roma: o nos los notificaren. ¶ Otra pa
q̄ ningun frayle esento: este en la prouincia: donde houiēre tomado el
habito.

Quiso.

Siel plado a q̄n se notifica el tal breue: tuuiere algūa puissō de
llas o ambas las dos primeras: la ordē q̄ terna pa aprouechar
se d̄llas: q̄ valē mucho en razō delo suso dicho. es: q̄ antes q̄ el juez d̄
clare por d̄comulgado al plado n̄ro: se ordene vn escrito por n̄ro le
trado. por el q̄l se req̄era la justicia: p̄sentādo la puissō real pa q̄ cum
pla lo q̄ su magestad le manda por ella. ¶ La justicia tomada infor
mació: tomara n̄ro req̄rimieto y la puissō z yza cō su escriuāo al juez
cōseruado: y req̄rirle a de parte d̄ su magestad: no nos moleste / y cu
pla lo q̄ su magestad allí mada: z tomar lo a por testimonio con la res
puesta d̄l tal juez: y si el tal juez cōseruado: (no obstāte esto) pcedie
re cōtra el tal plado: tomar lo ha por testimonio. y embiar se ha todo
lo actuado al cōsejo real: alcōmissario d̄ la corte: o ala chācilleria pa q̄
en n̄bre d̄l tal plado se q̄ren a su magestad: d̄l tal juez cōseruado: q̄
no q̄so obedecer sus puissōes reales: z mādār le hā q̄ parezca alla: si
ay buena diligēcia en sollicitario. ¶ Quāto a los q̄ les trae los tales
breues d̄ Roma: o a los notarios: o pcuradores q̄ nos los notificā: o
sollicitā: haga se vn pedimieto ala justicia en q̄ relate lo cōtenido en la
puissō: z como. ¶ Si truxo o notifico el tal breue: z jūto cō esto desse in
formació d̄llo p̄sentādo cō el pedimieto la puissō / q̄n tiene el sobre
dicho poder: z la justicia dara luego su mādamiēto para prender lo.
¶ Desos si nos echarē rogadores pa q̄ no lo lleuē ala corte / si lo q̄
sieremos hazer / de fiācas el tal p̄so: q̄ boluera ala carcel / cada y q̄n
do q̄ se lo mādare: ¶ Todas estas puissōes trae cōsigo el padre pu
cial d̄ andaluzia: y está en algūas casas d̄sta puicia auctēricas.

¶ Quādo nosotros tomamos algun
cōseruado: sobre algūa grauiō q̄ se nos ha becho: z auiedo el senten
ciado en n̄ro fauor: cōcediere la apelació ala otra parte por su volun
tad: o mādādose lo por via d̄ Granada: señale le el tal cōseruado: ter
mino. en el q̄l se p̄sente en Roma: z si pasado el termino (no pidiendo
la otra parte el año) no truxere mejoza d̄ como se p̄sento: podemos pe
dir al tal cōseruado: n̄ro p̄nuncie por d̄sierta la tal apelació: porque
aun q̄ la otra parte apele d̄ la tal execuciō: y lleuē el p̄cessō a granada
d̄ necesidad q̄llos señores d̄ la chācilleria: hā de mādār d̄ boluer la

✠ iij

causa a nro cōseruador: para q̄ effecute su sentēcia. ¶ Y esto mismo se guardara cōtra nosotros: q̄ndo apelamos pa Roma y se nos cōcede la apelaciō z no la seguimos o no traemos la mejoza dentro del termino zc.

¶ Quando se nos hiziere algū agrauio a nosotros: o fuerça / o alas mōjas cōtra nros p̄uilegios: es de parecer d̄ p̄sonas exp̄metadas en negocios: q̄ pa evitar las apellaciōes d̄ Roma: y cōseruadores q̄ lo q̄ se ha d̄ pedir āte ellos: se pida āte los oydores d̄ las ch̄acillerias o grados d̄ Sevilla: suplicādoles conozcā d̄la tal causa: z la retēgā en s̄. de q̄ se les pidiere justicia: por q̄ por aq̄ se abreniā q̄les q̄er fuerças q̄ se nos hazen.

¶ La ordē q̄ se ha de tener: quādo quisere el tal plado nro: aprouechar se d̄l breue q̄ el papa Clemēte. vii. dio. en̄l q̄l haze juezes a los plados d̄la ordē pa examinar los breues d̄los frayles q̄ se salierē d̄lla: el q̄l breue no esta imp̄sso en̄l monumēta ord̄is: ni cōpēdio: ni suplemēto: y es muy copioso: y el mejoz q̄ tenemos para lo suso dicho. y es esta.

Quādo algū frayle p̄sentare algū breue pa eximirse d̄la ordē / z por v̄tud d̄l tomare algū juez: y el tal juez lo hiziere notificar a algū plado de nra ordē para q̄ se yniba y lo obedezca: el tal plado: pida al notario q̄ viene a notificar se lo q̄ le de traslado de todo vs̄ supra: ¶ Y traydo el traslado d̄lo q̄ se notifico: lleuese a nro letrado cō el sobredicho breue para q̄ lo vea: y cōforme a el responda ante vn notario q̄ por quanto su santidad. haze juez al tal plado nro pa ver y examinar los tales breues: q̄ le req̄ere / mādē dar le y p̄sentar ante el las letras aplicas d̄l tal frayle: pa ver las z examinar las cōforme ala facultad q̄ su santidad le da: d̄la q̄l haze si necessario es p̄sentaciō. cō p̄testaciō: q̄ si assi no lo hiziere que se aprouechara de todos los remedios en̄l dicho breue exp̄sados y que apela pa āte su santidad: d̄ todo lo por el mādado como d̄ no juez suyo. zc. y el notario quedando en̄l el traslado d̄l breue. de nos luego ala hora el original nro. ¶ Y si p̄cediere el executor d̄l tal frayle: otra el tal plado nro: tomese luego vn notario: y p̄sente se el sobre dicho breue nro. a vn juez executor del. q̄ sea p̄sona cōstituyda en dignidad: o inq̄sidor: o canonigo. ¶ El q̄l: de que lo aya aceptado a ruego nro: discierna sus cartas (cōforme a nro pedimēto) cōtra el executor d̄l dicho frayle que q̄ere eximirse de la ordē: y si q̄sierē cōtra el mismo notario pa que de el breue que ante el se p̄sento. y cōtra el mismo frayle: instriedo en las cartas que diere / la

tal facultad nra: como lo mada el caplo. En in iure peritos de officio delegati. En las qles haga relacion: dlo que el tal plado nro pidiere cõforme a nro bzeue: y nbiendo al tal juez cõferuador: q no pceda cõtra el tal plado nro: fasta que sea por el examinadas las dichas letras dl tal frayle: y qndo abos juezes pusierẽ entre dicho / el ordinario, de derecho se ha d entremeter a dclarar ql dellos es juez. ¶ Y si le fuerẽ entregadas las dichas letras a nro plado deue hazer el tal plado nro: nouicar al dicho frayle a su pcurado: por su notario aplico / q parezca a cierto dia y hora: en el monesterio o otra parte / por: si o por su pcurado: a verficar y comprouar lo narrado y erpecificado en su dispõsaciõ cõ apcibimieto q si no lo hiziere: pcedera en su ausencia al examẽ dillas. ¶ Y despues q las aya examinado: due hazer le citar o a su pcurado: pa q parezca dẽtro d cierto termino a oyr la sentẽcia d la examinaciõ. ¶ Y aqullo q dterminare: due d llevar lo al cabo: y a duida erecuciõ el juez nro: cõ todos los remedios erpõsados en el bzeue. ¶ Pero due d tener vn auiso el tal plado nro: q si visto el bzeue dl tal frayle o su trassado autẽtico: pues el notario se lo ha d dar al pncipio d la notificaciõ (vt dictum ẽ) pareciere q es tal: q no lo puede dar por ninguno: qndo lo vuisse d examinar: q no siga el pleyto por esta via: sino por la primera por nros puilegios otros: porq si hallasse el tal bzeue buẽo: d necesidad examinãdolo como juez: se lo ha d cõceder como el papa lo mada en nra facultad: y por la via primera la chãcilleria mada al juez dl tal frayle: q nos cõceda el apellacion como esta dicho: z visto esto el tal frayle ausentarse ha o traer lo hã ala ordẽ si puede ser auido en lo ql se ha d poner diligẽcia.

¶ La ordẽ q se ha de tener qndo se reci
be algũa pa mõja en nras casas: reciba se d la mãera aq puesta.

Quãdo algũa se recibe pa mõja: al tpo d la ẽtrada: o d la pfeffiõ: p gũte se le ate vn escriuano cõ juramẽto: si tiene heccha algũa donaciõ d sus bienes o de parte d los: q ha heredado o espera heredar o le ayã dado en qlqer mãera. ¶ Si dixere q si: llamase la parte a qen hizo la tal donaciõ: y bagase q la renũcie y la de por nigũa: para q q de al monesterio el dchecho d los tales bienes: q a la tal dõzella prenece o pertenecer puedẽ: ¶ Y sino qsierẽ hazer la tal renũciaciõ la tal dõzella: no sea recibida.

Quãdo se haze algũa escritura: al tpo q dan el dote cõ la dõzella q assi entra: y pidẽ sus padres: o abuelos cõ diziões: puedẽ poner: q muriẽdo la tal mõja ates d la pfeffiõ: buelua a sus herederos forcosos: la parte q de dchecho les pertenece. ¶ O q dẽ por cada aũo

dos q̄ biuiere âtes d̄ ser p̄fessa: tâtas mil m̄fis: los q̄les se h̄a de d̄scō
tar d̄l dote q̄ cō ella se recibio. ¶ Y que si muriere d̄spues d̄ p̄fessa/
que los sobredichos o otros: renūciē q̄lq̄er d̄recho: que tienē o p̄ue
dē tener: cōtra los m̄fis ⁊ bienes ⁊ dote que cō la dicha dōzella d̄a/
para que no pidirā al monesterio ni q̄nōs d̄llos: mas que le quedē li/
bremente: assi lo que lleuo: como lo que en algū t̄po heredō: o hereda:
re: y que le hazen gr̄a y donaciō irreuocable d̄ todos ellos al dicho
monesterio para que seā suyos para siempre jamas.

¶ Dichos de filosofos.

¶ La fe xp̄iana aunque por milagros no se creyese: por sola su ho/
nestidad: se deuria recibir.

¶ El que biuira justamēte que hiziere: lo que a otros aconseja.

¶ En la p̄speridad sey tēplado: y en la aduersidad prudēte.

¶ Los amigos d̄ dios desta vida: y dela otra gozan.

¶ La cosa mas dificultosa es callar: ⁊ gastar biē el t̄po.

¶ Una virtud es perdonar la injuria: que vēgar la.

¶ D̄reito esta de arrepētirse: el q̄ juzga d̄ ligero.

¶ El que no sabe dar: injustamēte pide.

¶ Recebir b̄ñcios: es vēder la libertad.

¶ La nobleza: no rescibe injuria.

¶ El que p̄dica biē: que lo que dize pone por obra.

¶ Las mas amenudo d̄las orejas: que d̄la lēgua.

¶ Si sufres los errores d̄ tus amigos: tu los hazes.

¶ Unal biuē: los q̄ siempre piēsan biuir.

¶ Los medicos los cuerpos: y los sacerdotes necios: las aias matā

¶ El remedio d̄las injurias es el oluido.

¶ A los amigos amonestar los en secreto: y alabar los en publico.

¶ Lo que se puede bazer por biē: nunca se haga por mal.

¶ Lo q̄ se puede vēcer por ruegos: nunca se esp̄ate cō amenazas.

¶ Lo q̄ se puede corregir cō auisos: nunca se lastime cō açotes.

¶ Jamas se castigue vna cosa: sin q̄ se perdonē quatro.

¶ Lo que se puede adquirir por paz: nunca se gane por guerra.

¶ Lo q̄ se puede remediar en secreto: nunca se castigue en publico.

¶ Lo q̄ se castigue en publico: primero se amoneste en secreto.

¶ Tēga se dolor por lo q̄ se castigā: y gran alegria por lo que se
perdona.

¶ Laus deo.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

© 1900

UVA. BHSC. 1yR_231

UVA. BHSC. IyR. 231

MANUAL

Fraternum

Minorum

Biblioteca de Santa Cruz

IyR 23